



VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

VIII. évfolyam 1. szám * Társadalmi, kulturális, hagyományörző folyóirat * **2001. január**

KÖSZÖNTJÜK OLVASÓINKAT A HARMADIK ÉVEZREDBEN!

Nincs polgári felemelkedés kereszténydemokrácia nélkül!

Budapesten december 9-én tartotta III. Országos Küldöttgyűlését a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség. Ez alkalommal adta ki az Egyesület az „Emelkedő Magyarország” című állásfoglalását, melyből idézünk. Tesszük ezt azzal a szándékkal, hogy olvasóinkkal is megismertessük a memorandum néhány alapgondolatát, mely úgy hisszük minden jóakarátú ember érdeke.

„A Magyar Kereszténydemokrata Szövetség (MKDSZ) örömmel állapítja meg, hogy egyre többen ismerik fel: **céljaink nem érhetők el olyan értékek nélkül, mint a szolidaritás, a személyi tisztelete, a család, a társadalmi igazság** gyakorlati megvalósítása. Az MKDSZ 1997 óta a fenti értékek megvalósítására hívja az egész magyar társadalmat. Sürgeti a közös értékeket vallók hatékony összefogását.” A Küldöttgyűlés állásfoglalása a továbbiakban elemzi a kormány eddigi munkáját, az elért eredményeket. Majd kijelenti: „Minden adott ahhoz, hogy öntudatos, emelkedő nemzet legyünk. Mindez nem azt jelenti, hogy minden rendben volna.

1. A magyar Kereszténydemokrata Szövetség olyan Magyarországot akar, ahol senkit nem fenyeget a szegénység réme. Ennek érdekében a magyar kormány már eddig is többet tett, mint elődjei, de **folymtatni kell az igazságos bérpolitikát, az álláshelyek számának növelését, a minimálbér emelését.**

2. A magas képzettségű szakemberek jövedelme legyen nemzetközi viszonylatban is versenyképes.

3. A nők számára a munkába állás ne gazdasági kényszer, hanem szabad döntés legyen, az állásban lévő anyák kapjanak meg minden szükséges támogatást a kettős feladat ellátásához, s a nyugdíj előtt állók számára legyenek új lehetőségek, mint például a nagyszülők számára megnyíló GYES.

4. Indokoltak tartjuk a kis nyugdíjak további, differenciált emelését.

5. Célnk, hogy az elmúlt tíz év átalakulási folyamatai miatt elbizonytalanodott, reményvesztett és sorsával elégedetlen emberek – közöttük a legnagyobb számú kisebbség, a cigányság is – munkából származó jövedelmek és nem segítők révén, valamint a felemelkedés esélyét nyújtó tanulás segítségével, találják meg jelenüket és jövőjüket Magyarországon.

6. Az elmúlt két év sokat adott a magyar vidéknek, de még nagyok a regionális eltérések, túlzott a városi és falusi életforma közötti, a jövedelmi viszonyokban is tükröződő különbség. Különösen egyes térségek lemaradása szembeötöl. Messze vagyunk attól, hogy a szülőhelytől függetlenül esélyegyenlőségről lehetne beszélni.

Még csak körvonalakban látszik a földalapi kérdésnek rendezése, és a mezőgazdaságban is sok más égető feladat vár sürgős megoldásra.

7. Mindent meg kell tenni azért, hogy az európai integrációs folyamatban a határainkon kívül élő magyarság még átmenetileg se szenvedjen hátrányt. Ne legyen ismét fal a magyar határ. Legyen különleges státusza, legyen törvény adta – alkotmányos – joga minden magyarnak Magyarországon.

8. Helyre kell állítani a közéleti szereplők tisztessége iránti közbizalmat. Az 1989 óta terjedő és 1994 és 1998 közötti baloldali koalíció alatt intézményesülő korrupció ma is szennyezi a közéletet. Az 1998-ban győztes pártokat is megkörnyékezték

a szerencselovagok, a politikai darazsak. A bűnösök gyors és súlyos büntetése egyben a tisztességesek védelme. A Magyar Kereszténydemokrata Szövetség elvárja az ilyen ügyek jogerős lezárásának gyorsítását. Nagyra becsüli azokat a határozott lépéseket, amelyekkel a kormánypártok eltávolítják az erkölcsi alapelveknek és a tisztességnek híján lévő tagjaikat, sőt azokat is félreállítják, akikre csak a gyanú árnyéka vetül. Elítéljük viszont azokat, akik önző pártérdekekből másokat rosszhiszeműen rágalmoznak.

9. A közszereplők vagyongyarapodása legyen átlátható. Elítéljük a Horn időszakban hozott látszat szabályokat és új, világos bizonyságú megoldásokat sürgetünk.

10. A születések és a házasságkötések száma kismértékben nő. Erősödik tehát a remény, a jövőbe vetett hit. Fiatlajaink, pályakezdőink azonban még sokszor nem látják megnyugtatónak saját jövőjüket. Az Európai Unióhoz való csatlakozás önmegvalósításuk új lehetőségeit kínálja majd. Fontos, hogy Magyarország vonzó legyen számukra, mind érzelmileg, mind a megélhetés szempontjából. Ha ideiglenesen el is távo-

znak, a külföldön megszerzett tudást, tapasztalatot hozzák haza.

11. Az ifjúság helyzetét tovább kell javítani, emelve az oktatás színvonalát, tovább fejlesztve a lakástámogatási rendszert és egyre aktívabban bekapcsolva a fiatalokat a rájuk vonatkozó döntésekbe.

12. Sokat kell még tennünk az erkölcsi szemlélet kialakításáért is. Az államalapítást Szent István és Szent Imre alakja együtt jelképezi. Utóbbi azzal, hogy a kötelességteljesítés és a tisztesség példáját adja az új nemzedék számára.”

*A Magyar Kereszténydemokrata Szövetség
 III. Küldöttgyűlése*



*Gyomaendrőd minden polgárának békés, szeretetteljes
 kellemes Karácsonyt és boldog új esztendőt, jó egészséget
 kíván Gyomaendrőd Város Önkormányzata nevében*
Dr. Dávid Imre **Dr. Csónba Csaba**
Polgármester *Jegyző*

Önök joga van tudni...

hogy az évszázad, és egyben a második évezred utolsó testületi ülésén, 2000. december 21-én miről döntött Gyomaendrőd Városi Képviselő testülete.

Szokásosan elsőként hangzott el a polgármester beszámolója, a jelentősebb eseményekről.

Megvoltak a „Közmeghallgatás”-ok a városban. A lakosság részéről meglehetősen kis létszámú volt az érdeklődés, különösen igaz ez a Gyomai település részére.

A Kisebbségi Önkormányzatok is megtartották a közmeghallgatást. A Kisebbségi Önkormányzatok december 19-én műsoros ünnepségüket a Katona József Művelődési Házban tartották, amelyre szintén kevesen jöttek el, pedig nagyon szépen szerepeltek a német és cigány kisebbség „gyermekei”.

A várost elkerülő út tanulmányterve két variációt jelölt meg, az egyik a Fűzfás-variáció, a másik a Fazekas felé.

A 2000. évi költségvetés módosítását jóváhagyta a testület, a bevétel főösszege 2,2 milliárd forintra, a működési kiadások összege 1,4 milliárd forintra, az önkormányzati felújítások 105 millió forintra a fejlesztések és egyéb kiadások 575 millió forintra, a tartalékok összege 99 millió forintra módosultak.

Módosulnak a helyi adók: az építményadó, a telek adó, az idegenforgalmi adó. A módosulás növekedést jelent. Jó hír az östermelőknek, hogy az iparüzési adó fizetése alól mentesülnek 2000-2001-2002 adóévekben, valamint azok az östermelők is, akik piacokon, vásárokon kizárólag állat vagy állati eredetű élelmiszert árúsítanak.

Gyermekek részére nyújtható pénzbeli és természetbeni ellátás rendelete módosult: A rendszeres gyermekvédelmi támogatást kizárólag a gyermek 18. életének betöltésig biztosítja az önkormányzat.

A pénzbeli rendkívüli gyermekvédelmi támogatás összege gyermekenként egy-egy alkalommal 1000.-forinttól 5000 forintig terjedhet úgy, hogy egy gyermekre az egész évben kifizetett összeg nem haladhatja meg a 15.000 forintot. A rendkívüli gyermekvédelmi támogatás

természetben nyújtott formája a vásárlási utalvány, továbbá a gyomaendrői székelylő alsó és felső oktatási intézményekbe járó tanulóknak helyi autóbussz közlekedési támogatás, amit az igénylők írásbani kérelmére jövedelmi és vagyoni helyzetre való tekintet nélkül kell megállapítani. A természetben nyújtott helyi közlekedési támogatás összege a kedvezményes bérletjegy árának erejéig terjedhet. A kérelmekkel kapcsolatos adminisztráció az oktatási –nevelési intézmények feladata.

Egyszeri támogatás jár azoknak, akik a városi szennyvízelvezetőhöz csatlakoznak. Lakásingatlanonként **5000,- Ft**, ha az ingatlan a csatornabekötő-vezeték közterületi szakasza teljes egészében kiépült, **10.000 Ft**, ha az ingatlan a csatornabekötő –vezeték közterületi szakasza nem teljes hosszban épült ki. Formanyomtatványon kell igényelni, amihez csatolni kell: az előzetes szemle igazolását, a kapcsolási lapot, és a közüzemi szolgáltatási szerződés másolatát példányát.

Koncessziós szerződés került megkötésre a helyi autóbussz közlekedésre, a győztes pályázóval, aki a KVB Üzleti Tanácsadó és Szolgáltató Kft, (Budapest). A szerződés 15 évre kötött meg. A koncessziós díj havi 100 ezer forint, amely összeg évente az inflációt követi.

Az önkormányzat és szervei, 2001-2005 évekre vonatkozó informatikai stratégiai célkitűzéseket és megvalósításuk pénzforrását jóváhagyta a testület.

Az Ipari Park területének rendezésével kapcsolatos megállapodást a Gyomaszolg Kft és Illés Beruházási Kft között a Felügyelő Bizottság jóváhagyó véleménye alapján elfogadta a testület.

A testület tagjai a zárt ülés anyagának tárgyalása után **teljes létszámmal bekapcsolódtak a Bethlen Gábor Szakképző Iskola Millenniumi Napjának programjába.** Az iskola igazgatója Gubucz József úr elmondta, hogy az iskola a Millenniumi Ünnepségén 3 programot tervezett. Az első program keretében a Selyem úti tanépületen „millenniumi emlékfal”-at avattak. A második program a kecske

mintafarm épületének átadása, a harmadik, a vendéglátó-ipari gyakorlati oktatóközpont átadása. Az iskola ünnepségét a Földművelési és Vidékfejlesztési Minisztérium képviselője és az FVM megyei képviselői is megtisztelték. A kecskefarm épülete kész, már csak a kecskék hiányoznak, és utána valóban indulhat a „kecske minta farmon az oktatás és gazdálkodás. A vendéglátó-ipari oktatás viszont már is indulhat (mintegy 103 fővel indul is!) a rendkívül impozáns és minden igényt kielégítő Oktatási Központ és Étteremben. A vendégek megízlelhették és minősíthették az Oktatási Központ állófogadásán a kitűnő konyhát.

Tímár Andrásné és Tímár András vállalkozók jogos büszkeséggel mutatják be a Krisztián Pizzéria és Grillházat, ami egyben a Bethlen Szakképző Iskola vendéglátó-ipari oktatási központja. Ezen az ünnepségen mondott köszöntő beszédet a polgármester úr, aki elmondta, hogy ezt az épületet, amikor eladta az előző testület reménykedett abban, hogy ez a gyönyörű szép épület az átalakítás után a város egyik díszre lesz. Az átalakításhoz szükséges pénzt részben saját erőből, részben a megyei területfejlesztéstől, és más pályázati lehetőségekből teremtették elő. A belső építész igényes, szép munkát végzett, tökéletes a színek harmóniája, az épület belső hangulata megkapó. Öszintén állíthatjuk, hogy a város egyik legjobb épülete került átadásra ezen a napon. Öszinte elismerés és gratuláció illeti Tímár Andrásné és férjét, akik e szép átalakítást megálmodták, és megvalósították.

Nem minden képviselő számára ért ekkor még véget ez a nap, hiszen délután négy órakor kezdődött az iskola „Szalagavató” ünnepélye a Sportcsarnokban, amely ünnepséget megtisztelte országgyűlési képviselőnk, Domokos László úr is.

Az év (évezred) utolsó testületi ülésén a Városi Gondozási Központ dolgozóitól nagyon kedves mézeskalács ajándékot is kaptunk, és a polgármester ajándéka a Gyomaendrőd Sócsó Motormúzeum története című könyv volt.

Minden olvasónak az új évben, évszázadban, évezredben minden elérhető jót, békét, és biztonságot és jó egészséget kívánok.

Császárné Gyuricza Éva
képviselő

THERMIX
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

☐ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- ☐ Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- ☐ Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- ☐ Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- ☐ Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- ☐ Építőipari gépek, segédeszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)

CIPŐTALPBÉLÉST
SZONDÁTÓL

Rózsahegyi u. 11.
Telefon: (66) 284-301

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

Az újévben, évezredben, sikerekben gazdag, örömteli évet, és jó egészséget kíván minden Olvasójának a Szerkesztőség



Császárné Gyuricza Éva, a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség elnökségének tagja, városi képviselő, az Endrődiek Baráti Körének titkára, újságunk szerkesztő bizottságának tagja, december 15-én Békéscsábán a megyei képviselőtestület előtt letette a hivatalos esküt, s ezzel megyei képviselők sorába lépett. Szerkesztőségünk és a Baráti Kör tagjai munkájához sok sikert kívánnak.

Az idősek karácsonya a Gondozási Központban

Mag atya szent misét mondott, és szép közös énekkel köszöntötték a bentlakók a karácsonyt. Köszönjük Mag atya jószágát, fáradságát. Eljöttek még a Szakiskola tanulói és a Rózsahelyi Általános Iskola tanulói is hogy Betlehemes játékkal és karácsonyi műsorukkal kedveskedjenek az ott élőknek.

Nagyon sok idős ember nevében

mondunk köszönetet a Polgármester úrnak és a Képviselőtestület tagjainak. Minden 72 év feletti ember csomagot kapott a várostól, amit jóleső, szerető gondoskodásnak tart minden itt élő ember.

Meghívó

A Mozgáskorlátozottak Békés Megyei Egyesületének és a Gyomaendrődi Csoportjának vezetősége meghívja sorstársait március 10-én 18 órai kezdettel megrendezésre kerülő nőnapra.

A rendezvény a Körös étteremben, a busz pályaudvarral szemben lesz.

A vacsora ára 700 forint.

A menü: Májgaluska leves, rántott szelet, petrezselymes burgonyával, savanyúság, kenyér.

B menü: Májgaluska leves, marhapörkölt sós burgonyával, savanyúság, kenyér.

Jelentkezni lehet minden kedden este 16 órától 20 óráig a Mirhóhádi Napközi Otthonban vagy telefonon Csöke Jánosnál a 285-942 telefonszámon március hó 1-ig.

Zene – Tánc – Tombola

Mindenkit szeretettel vár és hív a Vezetőség.

A Szent Gellért Katolikus Általános Iskola megbízott igazgatója köszönetét fejezi ki a Gyermekétkeztetési Alapítványnak, hogy az adományozók által befizetett 1 százalékból 20 db. (gyermekként 12 kg-os) élelmiszersomagot juttatott karácsonyra a rászorult családoknak.

A Közösségi Ház január havi programja

10-én 15 órától Cukorbeteg klubja
10-én 18 órától A Galambász Egyesület gyűlése
20-án 18 órától Pótszilveszter a Magányosok Klubja szervezésében
27-28-án 8-tól 15 óráig Galambkiállítás
31-én 8 órától **Véradás**

A közösségi Ház dolgozói Boldog, békés, új esztendőt kívánnak a „Városunk” olvasóinak és szerkesztőségének!

Diákhitel

A jövő év szeptemberétől minden egyetemi és főiskolai hallgató – függetlenül attól, hogy nappali, esti, vagy levelező tagozatra jár, illetve hányadik diplomáját szerzi - **évente 210 ezer forintos diákhitelt** vehet fel. A hitelt a tanulónak, a diploma megszerzése után kell visszafizetniük, úgy, hogy fizetésük 6 %-át vonja le az APEH. A kormány ezen intézkedése elsősorban a szegényebb családok gyermekeinek továbbtanulását kívánja támogatni.

Karácsonyi ünnepségek a helyi óvodákban

A gyermekek színvonalas műsora a karácsonyi díszbe öltöztetett környezetük meghatározóan szép volt. Köszönet illeti ezért az óvoda vezetőit és pedagógusait. Ezek a gyerekek már tudni fogják felnőtt korukban, hogy hogyan kell ünnepelni a karácsonyt, és a karácsonyi énekeket sem felejtik el.

Köszönetet mondunk

a Rózsahelyi Kálmán Ált Iskola és a 2. sz. Ált Iskola tanárainak és tanulóiknak, akik gondos, szép munkával készítettek el a díszeket, és a város karácsonyfáit „felöltöztették” a közterületen. Széppé varázsolták a város karácsonyát is. Köszönjük gyerekek.

December 21-én tartották a Szent Gellért Katolikus Általános Iskolában a hagyományörző **Karácsonyváró** ünnepet. A plébános meggyújtotta a negyedik adventi gyertyát, majd a gyerekek osztályonként előadták a karácsonyváró betlehemeset, valamint népi, karácsonyváró, humoros, zenés táncos játékokat. Szülők és érdeklődők is szép számmal jelentek meg.



In memoriam

Szülföld: Bölcső, majd koporsó! új kenyér íze, lepergő könny sója,
Sarkcsillag a négy égtáj felől! öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Anyanyelved billyogként jelöl! Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld, s ivadékainkba szebb jövő!

Tímár Máté

Darvas Tibor



tanár

Budapest 1920. II. 12 –

Gyomaendrőd

2000. XI. 14.

Szülei egyetlen gyermekeként nőtt fel. Elemi iskoláit és a polgárit Budapesten végezte eminens tanulóként. Szeretett volna gimnáziumba kerülni, de a család anyagi helyzete nem tette lehetővé. 1937-ben félárva sorsra jutott, így az iskoláztatás, a nevelés minden gondja édesanyjára nehezedett.

A zene iránti vonzalma nem tudott valósággá válni, örök álma maradt.

Két lehetőség nyílt a tanulásra: katonai pálya és a tanítóképző elvégzése. Kiváló tanulmányi eredménye és az egyházi iskola kedvezményes lehetősége közül az utóbbit választotta, ami a zene tanulás terén is nyújtott lehetőségeket. (hegedű és zongora, kötelező tantárgy volt). Álmai csúcsához, az orgonához is közel jutott, mivel a kántorképzés, ha szerényebb kereteket is adott, de reménykedhetett az autodidaktika lehetőségében.

Ez az öt év fiatalságának álom-szakasza volt. A tandíj, kedvezményes, alacsony összegének előteremtéséhez, a szünidei fizikai munka keresetével maga is, hozzájárult, mivel özvegy édesanyja vékony jövedelemét így jelentősen kipótolhatta.

Szorgalma, kiváló szellemi képessége, szerénysége biztos alapot adott hivatása teljesítéséhez. Ezzel az előrejutás lehetősége is valóra válhatott.

1939-ben kitűnő oklevéllel is csak egyházi segítséggel lett Békésen „helyettes kántor, kiegészítő tanító” státusszal nem járó lehetőséghez.

1941-ben foglalta el Gyomán, a besenyszegi X. sz. tanítói helyet. A sors nem vette védelmébe, mert az év október 13-án bevonult 26 hónapos „tényleges katonai szolgálata.”

1943. november 4-én „póttartalékba helyezték.”

1944. május 22-ig Gyomán tanított, amikor behívták „hadiszolgálóra” Orosházára. Hamarosan a keleti frontra vezényelték. 1944 augusztusában megsebesült.

1945. év elején Dunaszerdahelyen volt katona. A front alakulása Ausztriában találja, ahol orosz fogságba kerül, s a Szovjetunióba szállították. A háromévi fogság egyetlen pozitívuma, hogy élve maradt és megtanult oroszul.

1948. július 16-án tért haza. Elfoglalta a régi helyét. Az iskolák államosítása után a Gyomai 2. számú Általános Iskola lett a munkahelye.

1949-ben kötött házasságot. Felesége alkalmazottként soha nem dolgozott. Két gyermekük nevelése, és három beteg nagyszülő gondozása, a család ellátása nehezedett a vállaira. Biztos hátteret adott férje munkájához, továbbtanulásához, aki magyar-történelem szakon főiskolai tanulmányait Szegeden és Egerben végezte.

1952 – 55 között a Gyomai Óvónőképző igazgatóhelyettese.

1954-től a Gyomai Gimnázium óraadója, majd igazgatója. A politikai helyzet miatt felmentését kérte a vezetésből.

1959-től ismét az Általános Iskola tanszékén tanár.

1963-ban az Oktatásügy kiváló dolgozója lett. A TIT-ben végzett munkájáért számos elismerést kapott. Kiemelkedő munkát végzett a Dolgozók Iskolája működésében. Óraadó a 617. sz. Ipari Szakmunkásképző Iskolában.

1970-től 1980-ig igazgató helyettes az Általános Iskolában. Nyugdíjasként a könyvtárban tevékenykedett, és 7 éven át a Kner Múzeum munkatársa.

1994-ben Arany oklevél és Gyomaendrőd díszpolgára, majd 1999-ben gyémánt oklevél birtokosa. Megírta a Gyomai Iskolák Történetét. Keze alól került ki a BÉKÉSI SZEGEDI KISS ISTVÁN GIMNÁZIUM története.

Kedves foglalkozása volt a fotózás. Sok-sok iskolai találkozói tevékeny részese volt. Élető eleme volt a nagykőrösi tanítóképzősök találkozója és az idei Világtalálkozó.

Temetésén sok-sok volt tanítvány, a város nagy számú polgára vett tőle búcsút. Egy volt tanítványa, református tiszteletes imája és méltó szép szavai búcsúztatták a gyászoló sokaságtól.

Embernek, magyarnak, pedagógusnak egyaránt kiváló volt. Nyugodjon békében, míg élünk emlékezünk rá!

MÁRTON GÁBOR

*Madi Zoltán cipőkészítő-
fogtechnikai és kereskedelmi
Kft*

Telephely: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 45.

Telefon: (66) 386-578



METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények

Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek,
háztartási kisgépek

Szórakoztató elektronika

Szegek, csavarok, zárok, lakatok

Fürdőkádak, mosdók, csaptelepek, mosogatók

Villanyszerelési anyagok

GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44.

Telefon: 386-909

Régi utcák, utcanevek Gyomán - I.

Gyomaendrőd város gyomai részének belterületi utcákkal behálózott területe az első ismert térképek szerint, jóval kisebb volt, de főleg utcáinak iránya s néhány nagyobb mellékutcájának „vonavezetése” szerint alig változott. Sorozatomban csak azoknak az utcáknak történetével, kialakulásával kívánok foglalkozni, melyek az ún. 1816. évi „regulatio térképen” már szerepeltek, illetve akkor feltérképezett, lakott belterületen könnyen azonosíthatók.

Az utcák azonosítására rendelkezésünkre áll eddigi ismereteink szerint-több kitűnő forrás;

- 1783. évi II. József által elrendelt I. katonai felmérés térképe,

- 1816. évi regulatio (szabályozás, rendezés) térkép, mely már azt az állapotot rögzíti, amikor is a vármegye és az uradalom-földesúr rendelkezése nyomán a „rendetlenül, összevissza épült” házakat, istállókat, egyéb épületeket „lineába” rendelte, azaz a település utcáit kiegyenesítették. Amelyik ház, melléképület „belógott” a lineába azt könyörtelenül lebontották, de a gazdát kárpóolták ebbéli kára miatt. Az utcákat árkoltatták, s ekkor lett némileg kiegyenesítve a „Danca” és „Mirhó”, ugyan régi fokok, érmedrek, melyek a kiáradt „Körözs” vizét s a belvizeket visszavezették a mederbe, terelték ezeket.

- 1856. évi katonai felmérés térképe,

- 1859. évi kataszteri felmérés térképe,

- 1906. évi kataszteri felmérés térképe,

- 1851/1852 évben elrendelt vármegyei utca összeírás (városenként és községenként)

- valamint Dr. Hévízi Sándor kitűnő munkája: Gyoma földrajzi nevei 421-483. In Gyomai tanulmányok Gyoma 1977.

Már az 1783. évi I. katonai felmérés térképén jól láthatóak a mai főútvonalaként ismert utcák nyomvonalai. Elsőként az Endrőd felé vezető út, mely a korabeli iratokban is Endrői útként volt ismert. Későbbi nevei Endrői utca (1851), Horthy Miklós út (1925), Vöröshadsereg útja (1945) napjainkban Fő út. A református templom körül kialakult térből kiinduló követező utca az Orosházi út, későbbi

neve Orosházi utca, mint az előbbi is földrajzi hely felé vezető út, - ti. D.- felé akkor Gyoma és Orosháza között nem volt még lakott település, majd Vasút utca, Kosuth utca. Az orosházi utca D-felé eső szakaszai az Öreg temető D-i végében most is parlagterületként felismerhető - majd Katona József utca, Rózsa Ferenc utca. A református templom körüli téren, a mostani tornacsarnok helyén állott a régi „Helységháza”, később „Városháza”. A mai városháza helyén egy lelkészlak, jegyzői lak, orvosi, s gyógyszerészlak állott. Ezeket az épületeket a mostani városháza építésekor lebontották, a régi helységházával együtt. A ref. templom, és a mostani Holler szálloda-étterem a hajdani „Nagykorcsma”, (Báró Wodianer kastély között „vásártér” volt, később piactér. Az állatvásárokat (ló, szarvasmarha) a mostani Hősök útja felső végibe elterülő réten tartották. A Hősök útja felső vége (Fő út elejétől kifele) éppen azért Vásártér utca volt. Az Endrői utat és az Orosházi utat átszelte egy „főforgalmú” keresztút-mellékút. A mostani Hősi emlékműtől kezdődően az un. páskomi tanják, fattyasi legelő felé vezető út nevei; Egei út, mert az elpusztult Ege falu felé vezetett, majd később Felső Berényi út, mert egyúttal Ege, onnan Szentjános (elpusztult falu, ma Csárdaszállás területe), s Berény fele vezetett, Deák Ferenc utca, Hősök Emlék útja (1931), majd Hősök útja. Később a mai Dobó István utcát nevezték egy ideig Egei utcának (igencsak erős volt Ege falu hagyománya, s valószínűleg arra enged következtetni, hogy az ottani megmaradt családok Gyomán telepedtek meg). A Hősök útja 51. sz. alatti „Garzó féle iskola” épülettől végig a Holt-Körös parton a Dobó István utca Batthyány utcaig terjedő szakaszán un. „zsellér-vagy halásztelkek” voltak. Ezek a telkek jóval kisebb területűek voltak, mint a Mirhóhát utcai gazdatelkek. Ezeknek magyarázata még a jobbágy időkbe nyúlik vissza. Ez a területi „aránytalanság” ma is jól érzékelhető. Még ezen a szűk területű házsoron is az iskolától a Mirhó torkolatáig terjedő szakaszon egy kis „behajtó” utat nyitottak, melynek nyomvonala az 1816. évi regulációs térképen jól látható. A szóban forgó elpusztult Ege falu temploma helye, a faluhely az „Egei telek” most „Torzsási holtág”-nak nevezett meder DK-i kanyarulatánál terül el a régi árvédelmi töltés - a kiscát - belesimul szinte a faluhely folyófelőli legmagasabb pontját jelentő térszint kiemelkedésbe. A Hősök Emlék útjáról átszárma-

zott a Mirhóhát utcára a Deák Ferenc utca-név, ez később lett Felszabadulás utca 1945 után. A történelem fintora, hogy éppen ebben az utcában többnyire olyan gazdák laktak, kiknek nem volt éppen felszabadulás a „felszabadulás”, legfeljebb sok mindentől rövid úton való megszabadulás. Az 1851. évi utcaösszeírás már Mirhó utcának írja, s később volt Mirhóhát utca. Az Arany János utca és Mirhóhát utca teleklábjában húzódó Mirhó fok, illetve ér, utóbbi évtizedekben belvízlevezető csatornáról kapta az utca elnevezését.

Cs. Szabó István

Templom és iskola

Ti nem akartok semmi rosszat,
Isten a tanútok reá.

De nincsen, aki köztetek
E szent harcot ne állaná.
Ehhez Isten mindannyitoknak
Vitatathatlan jogot ad:
Ne hagyjátok a templomot,
A templomot s az iskolát!

Ti megbecsültök minden rendet,
Melyen a béke alapul.
De ne halljátok soha többé
Isten ígését magyarul?!
S gyermeketek az iskolában
Ne hallja szülője szavát?!
Ne hagyjátok a templomot,
A templomot s az iskolát!

E templom s iskola között
Futkostam én is egykoron,
S hűtöttem a templom falán
Kigyulladt gyermek-homlokom.
Azóta hányszor éltem át ott
Lelkem zsenge tavasz-korát!
Ne hagyjátok a templomot,
A templomot s az iskolát!

A koldusnak, a páriának,
A jöttmentnek is van joga
Istenéhez apái módján
És nyelvén fohászkozni.
Csak nektek ajánlgatják templomul
Az útszélét s az égbolt sátorát?
Ne hagyjátok a templomot,
A templomot s az iskolát!

Kicsi fehér templomotokba
Most minden erők tömörülnek.
Kicsi fehér templom-padokba
A holtak is mellétek ülnek.
A Nagyapáink, nagyanyáink,
Szemükbe biztatás a vád:
Ne hagyjátok a templomot,
A templomot s az iskolát!

Reményik Sándor, 1925

Mindent egy helyen a Piktör Boltban!

Gyomaendrőd, Fő út 212.

(telefon: 66/283-079)

Dévaványa, Árpád út 47

(telefon: 483-318)

Kapható!

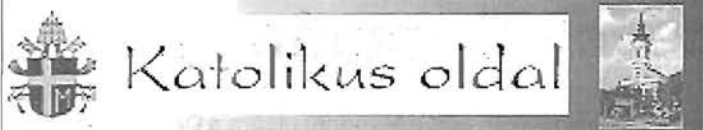
Festékek, lakkok, ecsetek,
Szerszámok, zórák, vasalások, és linóleumok.

Padlóburkoló lapok minta után,
hózzá ragasztók, fugázó aljzat kiegyenlítő.

TIKKURILA Számítógépes színkeverés.

Több mint 2001 színből választhat!





Katolikus oldal

JANUÁRI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és este 5 óra. Hétköznap reggel fél 8-kor.

Szent Gellért Iskola kápolnájában

január 14-én és 28-án, vasárnap fél 12-kor.

Hunva

Vasárnap: délelőtt 10-kor. Kedden, csütörtökön, elsőpenteiken és szombaton este 5-kor. A szombat esti vasárnapi előesti mise.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap reggel 8-kor, szombaton 15 óra.

BEMUTATJUK



díszítón kívül senki sincs, aki segítené. Az Oltáregylet tagjai most is beoszthatnák maguk közül, hogy ki mikor tudna segíteni.

- Van-e, ami szép volt az életében?

Ilyen nem volt, hiszen annyira rossz volt az életben – ami sok szomorúságot okozott.

- Mi adott erőt?

Mindig a hitem segített rajtunk. Elmondok egy történetet. Volt egy betegségem, az ötvenes években, ami az orvosok szerint szinte gyógyíthatatlannak tűnt. Csodával határos módon meggyógyultam, amin még az orvosok is csodálkoztak. Fogadalmat tettem: elmentem Mátraverebély-Szentkútra, ahol a Szűzanyának megköszöntem, hogy megsegített. Mindig bíztam, és hittem Istenben.

- Mit üzen a mai fiataloknak?

Mint látták, engem megsegített a Jóisten, mert aki hisz benne, azt mindig megsegíti. Hígyenek benne, mert csak így értik meg a világot. Én még nem csalatkoztam benne.

Köszönöm a beszélgetést. Most már értem a születés dátumát: a Szűzanya ünnepén születni különös kegyelem, ami a történetből is látszik.

Az új évezred küszöbén Isten szeretete és kiáradó jósága sugározzék minden ember szívén és lelkén. Tetteinkkel és hétköznapjainkkal tegyük szebbé életünket, de leginkább mások életét. Legyen ez a SZERETET EVEZREDE!

Ezért vagyunk mások, ezért vagyunk keresztények, ezért vagyunk az Isten képmására formált emberek.

„Dicsőség mennyben az Istennek, és béke a földön az embereknek!”...

Mónika néni, Isten éltesse még nagyon sokáig!

Sorozatunkban most Kurilla Andrásné, Bella Mónika néni mutatott be Önöknek. Augusztus 15-én töltötte be 80. születésnapját.

1941-ben ment férjhez, és 6 héttel 50. házassági évfordulójuk előtt 1991-ben özvegyült meg.

Két lánya van, 3 unokája és egy dédunokája. Boldog családi életet élnek, ő pedig örül a családi békének és nyugalomnak.

- Hol tetszett dolgozni korábban?

Tíz évig a TSZ-nél voltam, így kaphattam nyugdíjat.

- Az egyháznál milyen munkát tetszett végezni?

Timár atya idejében kezdtem el a templom virágdíszítését, és egészen 18 évig. Gellai Gizikével együtt ezt csináltuk. Rendszeresen minden héten kétszer díszítettünk.

- Volt-e segítségük?

Mindig volt valaki, aki segített. Általában az Oltáregylet tagjai voltak. Nagyon sokan virágot is adtak. A munka után mindig imával fejeztük be a munkálkodást. Sajnos, elnézem, hogy most a két

Fr. Ungvölgyi János

JANUÁR HÓNAP ÜNNEPEI

- | | |
|----------------|---|
| 1. hétfő: | Újév, Szűz Mária, Isten Anyja |
| 2. Kedd: | Nagy Szent Vazul, és Nazianzi Szent Gergely püspökök és egyháztanítók |
| 7. vasárnap: | Vízkereszt |
| 8. hétfő: | Urunk megkeresztelkedése |
| 8. péntek: | Szeplőtelen fogantatás |
| 14. vasárnap: | Évközi 2. vasárnap |
| 15. hétfő: | Remete Szent Pál |
| 17. szerda: | Szent Antal apát |
| 18. csütörtök: | Árpád-házi Szent Margit |
| 21. vasárnap: | Évközi 3. vasárnap |
| 22. hétfő: | Szent Vince diakónus vértanú |
| 24. szerda: | Szalézi Szent Ferenc püspök, egyháztanító |
| 25. csütörtök: | Szent Pál apostol megtérése |
| 26. péntek: | Szent Timóteusz és Szent Titusz püspökök |
| 28. vasárnap: | Évközi 4. vasárnap |
| 30. szerda: | Bosco Szent János áldozópap |

„Aki megvall engem az emberek előtt, én is megvallom Mennyei Atyám előtt.” (Mt 10,32)

Kedves Katolikus Testvérek! A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia örömmel értesült arról, hogy az új évezred kezdetén, több évtized után újra, olyan népszámlálás lesz országunkban, amely során minden magyar ember megvallhatja vallási hovatartozását. Bár a nyilatkozat önkéntes és sehol sem lesz név szerint nyilvántartva, mégis nagyon fontos esemény, hiszen mindnyájunknak lehetőséget ad arra, hogy kifejezzük Krisztushoz és Egyházához való tartozásunkat. Jézus szavai jussanak eszünkbe: „Aki megvall engem az emberek előtt, én is megvallom Mennyei Atyám előtt.” (Mt 10,32). Olyan cselekedet ez, amely egyéni döntést igényel, és üdvösségünk szempontjából sem közömbös. Kérünk mindenkit, hogy ebben a tudatban nyilatkozzék a népszámláló biztosnak, és erre buzdítsa családtagjait és barátait is.

Budapest, December 7.

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia

Nagy fordulóponthoz érkezünk. Új évet kezdünk, de új évszázadot, és évezredet is. A magyar egyház ezer éve áll népünk, Hazánk szolgálatában. Az endrői templom 3 év híján kétszáz éves, az egyházközség még régebben áll a község, ma már város szolgálatában. Csak úgy tudott eddig is fennmaradni, hogy mindig voltak jó hívek, akik az egyházat munkájukkal, imájukkal, jó példájukkal, anyagi áldozataikkal is segítették.

E jeles évfordulón köszönetet mondok mindazoknak, akik velünk voltak. Legyenek áldottak, és boldogok az új évezredben családjaikkal együtt, az elhunytak pedig nyerjék el az örök életet.

Ha továbbra is hűségesek leszünk az Istenhez, hitünkhez, az Úr megáld és megsegít bennünket az új évezredben is.



a Magyar Katolikus Egyház

www.katolikus.hu

Az oldalt szerkeszti: Iványi László plébános

Bemegyek szent templomodba...

Ezzel a szép, ősi egyházi énekel vonultak be a hívek a hunyai új katolikus templomba. A templom kívül-belül egyszerű és magasztos. Jó érzés megállni előtte és rácsodálkozni, belépve pedig az otthon érzése fogad.

Pontosan 10 órakor kondult meg a kis harang, jelezvén, hogy megkezdődik a szertartás. Nagyon sokan csak kívülről hallgathatták a harangszenteléssel kezdődött szertartást, melyet Gyulay Endre Szeged-Csanád megyei püspök úr végzett, nagy papi segédlettel.

A bevonulás után László atya a templom „historia domus”-át. A leégéstől a szentelésig hosszú, fáradságos út vezetett, bár időben mégis hihetetlenül rövid. László atya megköszönte a hívek adományait, nemcsak a hunyaiakét, hanem az ország sok helyéről, sőt még országhatárokon kívül érkezőkét is.

Sorrendben a püspök atya valódi templomszentelése és a hívek

megáldása következett. A püspök atya egy fenyőággal szórta a szentelt vizet a templom falára és a hívekre. Ezzel az aktussal vált igazi templommá az építmény, és egyben Isten házává.

Ezután következett a szentbeszéd, majd az oltárszentelés és feldíszítés, ezt követte a szentmise áldozat liturgiája. A himnuszok elénekülésével fejeződött be a templomi szertartás.

A hunyai hívek, szokásuknak megfelelően gazdag agapéval kedveskedtek az átfázott híveknek, főleg azoknak, akik kívül rekedtek. Ünnepi ebédrel ért véget a nap programja. A hunyai közösség életében ez a felejthetetlen nap bizonyára hosszú időn át emlékezetes lesz. Méltán figyelmeztet bennünket Reményik Sándor halhatatlan versének sorai:

„Ne hagyjátok a templomot,
A templomot s az iskolát!”

Vaszkó András



Czer év magyar történelmének eseményei

Kedves olvasóink!

Az elmúlt évi Történelmünk nagyjai sorozat helyébe szánjuk ez új programunkat. Most is el kell mondanunk, hogy történelmünk oly gazdag eseményekben, hogy nem lehet szándékunk minden eseményt leírni. Mi csak arra vállalkozhatunk, hogy a millenniumi emlék év tiszteletére felidézzünk néhány eseményt, nagy magyar alkotóművészek segítségével, tisztelegve ezzel az ősi múltnak, nemzetünknek, és emlékeztessünk elmúlt korokra. Hisszük és valljuk, hogy jövőt építeni csak az tud igazán, aki történelmét nem feledte el.

Képeink, amelyeket bemutatunk, négy nagy eseményt villantanak fel a honalapítás évszázadából: Árpád pajzsra emelését. (Bera Károly munkája), a vérszerződést. (Szekely Bertalan falképe), a magyarok bejövételét (Munkácsi Mihály festménye), és Vajk megkeresztelését. (Benczúr Gyula festménye).

Magyarország megalapítója Árpád volt. Álmos magyar vajdának fia.

Amikor a magyarok Levédiából Etelközbe érkeztek 889-890 táján Álmos, a feljegyzések szerint, már 75 éves volt, s így nem vállalkozhatott a fővezérségre. A nemzeti krónikák szerint, a hét törzs közös fejedelmükévé Árpádot választotta, akít a vajdák pajzsra vállalkoztak emeltek és így mutatták be a népnek, mint az újonnan választott fejedelmüket, de egyben meg is szabták hozzá való viszonyukat. Az áldozatoknál használt szent edénybe bocsátva "saját vérüket pogány szokás szerint" szerződést kötöttek, melyeknek főbb pontjai:

1. Míg Árpád nemzetsége él, mindig abból legyen a nemzet fejedelme.

2. Amit közös erővel szereztek, abból mindnyájan közösen, igazságon részesüljenek.

3. A törzsek fejeit, és utódaikat ne zárják ki soha a fejedelmi tanácsból

4. Ha maradékaik közül valaki hűtlenné válnék a fejedelem iránt, a bűnösnek vére folyjék, mint az ő véruk folyt az eskünél, melyet Árpáddal egyetemben esküdtek.

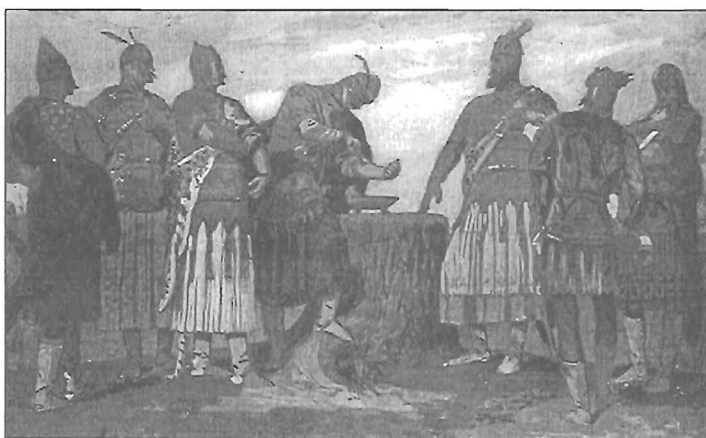
5. Ha ezt a szerződést akár a vezér, akár a törzs fejeinek utódai közül valaki megszegné, átkozzák ki a nemzet kebeléből.

Természetesen e szerződést nem szedték így paragrafusokba, ahogy krónikásaink leírják, de az bizonyos, hogy e pontok szerint rendezték dolgaikat.

895-ben Árpád a Vereckei-hágón át (Munkács táján) kezdi meg a honfoglalást. Seregei élén nehéz harcokban birtokba veszi a Kárpát medencét.

A kalandozások kora következett, majd 972-ben Taksony fejedelem halála után, fia Géza következik, aki 997-ig uralkodik. Géza, akiről a krónikások ugyancsak keveset jegyeztek fel bölcs, erős uralkodó volt, ki 974 táján maga is megkeresztelkedik. Templomokat, kolostorokat létesített. Fiát Vajkot is megkeresztelteti, aki a kereszténységben az István nevet kapja. A keresztiséget István 10-12 éves korában Szt. Adalbert prágai püspök keze által vette fel. Apja halála után 1000-ig, mint fejedelem, 999. december 25-én (mások szerint 1000. január 1-én) a II. Szilveszter pápa által küldött koronával királlyá koronázzák. Alatta kezdődött kialakulni nyugati mintára az egyszemélyes monarchia.

Forrásmunkák: Révai Nagy Lexikon (1911-14), Magyarország történelmi kronológiája (Akadémiai Kiadó 1983), István király és műve (1977).



Beszélgetés ifj. Dógi János képviselővel

Erre a beszélgetésre az adott éppen okot, hogy ifj. Dógi János, aki a Cigány Kisebbségi Önkormányzat és a Gyomaendrőd Városi Önkormányzatnak tagja nemrég érkezett meg Amerikából. Erről az útról, igen kíváncsian vártuk haza, hogy élményeiről kifaggassuk. Olvasóinkkal szívesen megosztjuk, amit megtudtunk. János egyébként nem egy bőbeszédű ember, különösen akkor nem, ha önmagáról kell beszélnie. Kérdésünkre, elmondta, hogy három cigány ember három hetet töltött vendégként Amerikában. Az ő útjuk volt az első olyan út, amikor is csak cigány emberek voltak az Államok vendégei. Megkérdeztem, hogy egyáltalán hogyan jutott ehhez a lehetőséghez. Elmondta, hogy tulajdonképpen már 50 éves ez az amerikai program, amelynek az a célja, hogy bemutassák az „Államok” működését. Tehát az Amerikai Szövetségi Kormány vendége volt János 2 cigány társával együtt, november 11-től december 3-ig.

Hogyan jutott éppen ő ebbe a „kiváltságos” helyzetbe, faggattam tovább. Elmondta, hogy amikor elkezdte itt Gyomaendrődön a Cigány Közösségi Ház működési feltételeinek kialakítását majd megteremtését, ennek a munkának a kapcsán került kapcsolatba az USAID –al, akiknek képviselői látván az elért eredményeket, a működő közösségi házat, és a többi más, számos eredményt pld. a sikeres tanfolyamok, szakképzések, a fiatalok programjai, úgy találták Jánost érdemesnek arra, hogy erre a nem mindennapi programra kikerülhessen Amerikába.

Nagyon sok élménnyel, tapasztalattal gazdagodva jöttek haza, - mondta - konkrétan a kisebbség helyzetére vonatkozóan is, és amit hangsúlyozott, hogy van összehasonlítási alapja, a kisebbségek helyzetére vonatkozóan.

Rendkívül fontos eredménynek tartja, hogy új kapcsolatok alakulhatnak ki. Példaként említette, hogy alig hogy haza érkeztek, éppen itt járt Magyarországon az Amerikai Külügyminiszter asszony, aki egy díjátadó ünnepségre meghívta mindhármukat. Nagyon nagy megtiszteltetés, és kitüntetés volt ez számukra. Egyébként hazajövele óta alig 18 kapcsolatot felvételét kezdeményezte, és álmodozik egy „testvérvárosi kapcsolat” kialakításán is. Ezen kívül olyan gyakorlati példákat látott, tapasztalt, amit mindenképpen szeretne megvalósítani. Kértem, hogy legalább egyet áruljon el az elképzeléseiből. Szeretne János itt az általános iskolában megvalósítani egy kint látott példát. Amikor is a kis cigánygyerekek iskolai beilleszkedését olyan nagyobb, (esetleg már középiskolás) cigánygyerekek segítik, akik még ugyan iskolába járnak, de tekintve, hogy ők ismerik jobban a saját szokásaikat, ők tudják segíteni a kicsik beilleszkedését. Elmondta János, hogy eddig is tudta, de ott Amerikában még jobban megerősödött benne az a felis-

Zarándoklat Rómába - Firenze, a reneszánsz bölcsője

2001. március 31 - április 6

Utazás: Neoplan típusú autóbusszal, WC, büfé

Szállás: 4 éj Rómában, 2 személyes, WC, zuhanyzós szobákban

Ellátás: önellátás

Részvételi díj: 48 000 Ft (tartalmazza az utazási költségeket, szállást)

Program:

- március 31. Indulás 8-kor Gyomaendrődről. Útközben az utasok csatlakoznak a csoporthoz. Folyamatos utazás kisebb megállásokkal.
- április 1. Érkezés a déli órákban Rómába. Szállás elfoglalása.
- április 2. Városnézés: Colosseum, Forum Romanum, Capitolium, Piazza Venezia, Igazság Szája.
- április 3. Vatikán, Szt. Péter Bazilika, Angyalvár, Szent Lépcső.
- április 4. Vatikáni Múzeum – Sixtusi Kápolna, Róma barokk szökőkútjai: Trevi Kút, Piazza Navona, Spanyol Lépcső.
- április 5. Reggel indulás Firenzébe. Firenzében városnézés: Dóm, Sta. Croce Templom, Uffizi Képtár, Ponte Vecchio. Este indulás Magyarországra.
- április 6. Érkezés a délutáni órákban.

A programok sorrendjének változtatási jogát fenntartjuk.

Az ár nem tartalmazza: biztosítást, múzeumi belépőket.

Belépődíjak: Sixtusi Kápolna: 18000,- líra/fő

Colosseum 10000,- líra/fő (kb. 1400 Ft)

Napjegy Rómában: 6000,- líra/fő

Jelentkezési határidő, valamint részvételi díj 50%-nak befizetése január 10-ig, a másik része február 20-ig.

Jelentkezés:

Szt. Imre Róm. Kat. Plébánia Gyomaendrőd Fő út 1.

Tel: 66/283-940 (Gyuriczáné Szabó Erzsébet)

Hivatali időben: 8^h-tól 12^h-ig.

Ülőhelyek a befizetés sorrendjében.



merés, hogy a kisebbség, (nemcsak a cigányság!) problémájának megoldása csakis a tanulás, az oktatás lehet. Sőt, tovább menve a foglalkoztatás megoldása. Minden munkanélküli helyzete kétségbeejtő, -mondta - de a legfélelmetesebb, ha a fiatal, pályakezdő munkanélküli. Ezekre a problémákra kell megtalálni a megoldást. Ezt tekintik egyik legégetőbb feladatnak. Sokat dolgozik ő is ennek a megoldásán. A pozitív példamutatást nagyon fontosnak tartja.

Amióta ismerem Jánost, mindig nagyon elfoglalt ember volt. Ennek ellenére, megtalálta a módját, hogy kérdéseimre, (ha csak félmondatokban is) feleljen, hiszen e beszélgetés után is már rohannia kell, itt az év vége, a számadások ideje, és a családjával is szeretne egy kicsit foglalkozni.

Szerettem volna még faggatni az utazás izgalmairól, arról a gyönyörű élményekről, amit az ember csak a felhők felett érezhet, de hát erre nem volt idő. Majd talán legközelebb. Őszintén kívántunk egymásnak nagyon boldog és sikeres újévet. Biztos vagyok abban, hogy János folytatja, amit elkezdett, és annak meg lesz az eredménye, hiszen amit eddig megteremtett, az szépen fejlődik tovább. Ehhez a munkához kívánok Dógi Jánosnak erőt, egészséget, és megérdemelt sikert az új évszázadban.

Császárné Gyuricza Éva

MKDSZ KARÁCSONY

December 16-án, szombaton tartotta a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség Gyomaendrődi Szervezete hagyományos karácsonyi ünnepségét, melyen a tagok és családtagjaik, több mint százan vettek részt.

Az est vendégei voltak: **Szilágyiné Szemkeó Judit a Szociális és Családügyi Minisztérium politikai államtitkára, az MKDSZ elnökségének tagja, Domokos László a Megyei Közgyűlés elnöke, országgyűlési képviselőnk.**

Az elnöki köszöntő mely az ünnep jelentőségéről, a szeretet nagy ünnepéről szólt, kiemelve a családok szerepét és jelentőségét. Az elnök üdvözölte a ma megalakult ifjúsági szervezetet az IKSZ-et és jó munkát kívánt a fiataloknak. Örömmel jelentette be, hogy 2000-ben 28 taggal növekedett az MKDSZ tagjainak száma, amely

remélhetőleg tovább fog gyarapodni 2001-ben is. Az elnök szavait az ünnepi jókívánságokkal fejezte be

Ünnepi köszöntőjében a államtitkár asszony a családok érdekében hozott kormányintézkedéseket ismertette, melyek mind kapcsolhatók a szeretet ünnepéhez. Kiemelte, hogy talán ezek az intézkedések megállíthatják a magyarság fogyását.

Majd a tagok gyermekei és unokái szép kis műsorral kedveskedtek.

A karácsonyi hangulattól eltelve gyertyagyújtás mellett énekeltünk szép magyar karácsonyi énekeket.

A vacsorát Tímár János vendéglője szolgáltatta mindenki meglegegedésére.

Vidáman, gazdag tombola játékkal ért véget az est.

Tímár Mihály
elnökségi tag

Dr. Szemkeó Judit üdvözli az ünneplőket



GYERMEKCIPŐ KÉSZÍTÉS

Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)
Telefon: 06 60 485-788



Bébi-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

Régi karácsonyok

Régebben, amikor a világ még jobb volt valamivel, fehér karácsonyokkal ajándékozta meg a tél az embereket. Ma, ha esik is netán hó, a motorizált világ gyorsan sárrá, latyakká tiporja.

Az én gyermekkoromban már november végén leesett az első hó, ha ez mindjárt el is olvadt, csak a háztetőkön hirdette valameddig, hogy - Csokonai szavaival: „jön, jön a zúzós december, mikor fázik minden ember...” December elején már csakugyan lehullt a felet jelző ropogós hó, csikorgott a csizmák alatt esténként a fagyban. Megmaradt most már nemcsak a tetőkön, araszos jégcsapokat eresztve, hanem az utcákon, a városban is, nem lévén még annyi autó s hókotró. Előkerült a nyári színből két gömbölyű orrú szántalp a kocsikerék alá, többgyin bakjuk sem volt, úgy ült a pokróccal leterített ülésen a bundába burkolózott kocsis. Csengettyúzve száguldott, némi büszkeséggel a lemaradó kocsik előtt, olykor a szán nagyokat farolva kivált a kanyarokban, a hófogta utakon. A padlásról lekerülő hámrá szerelt, sokszor egészen különleges csengők, csengőfűzerek valóságos karácsonyi hangulatot hoztak, s ezt növelte a szánon ülő, bundába, subába burkolt kucsmás alak, a prüsszögő lovak fújta pára, s a kucsma alól kigomolygó ezüstös füst, ami együtt szinte külön természeti jelenségnek tetszett a zúzmarás fák alatt. A hóesés különben is halkabb, bensőségesebb világot teremt: mikor sűrű pelyhekben kezd alászállni a játszadó angyalok kiszakadt párnáiból, s a lányok haján a lámpafényben valósággal finom fejjékként csillog.

A gyerekek is vidámabbak lettek ilyenkor: hógolyóztak (volt is egy hóesést ünneplő dalocskánk az iskolából: „hull a hó az utcára, gyerünk egy kiscsatára, hiába fut a gyáva, a golyó eltalálja”); mások jókedvükben „jézuskát vetettek”: széttárt karral hanyatt vágták magukat a friss hóban. Voltak, akik csak bukfcenet vetettek: **„hengerbuc-káztak”**. Ezt a szót Endrőd felé szánkozva Kőszegi bácsitól, a község egyetlen fiákeresétől hallottuk, aki egylovas bőrernyős fiákerével ott állt a vasútállomás előtt minden befutó vonatnál, s legtöbbször úgyis kocogott haza, üresen, a Hősök emléktűjára. De volt neki szánkója is: nem egyszerű paraszti szán, hanem hintószabású, felkunkorodó elejű „hattyúnyakas” vastalppal. A barátom nővérének udvarlója elvitte vele szíve választottját

egy kicsit „megszánkázatni”, s minket is elvittek, egészen Endrőd alá a csengős szánnal.

Ahogy régen, - ma már ezt nehéz volna megtenni, - karácsony nem eshetett meg hó nélkül, úgy betlehemesek nélkül sem (akárcsak a lakodalom menyasszonytánc nélkül). Az első elemiben, a központi iskolában (akkor még a református egyházhoz tartozott) előadtunk egy karácsonyi történetet, s ebben én voltam a király, aranypapírból volt a koronám, pirossal szegett fehér krepp-papírból a palástom, nagy aranycsillagokkal; az orrom alá megvattából bajusz, az államra fehér szakáll volt ragasztva, nagyon rossz szagú ragasztóval (masztixnek mondták, ha jól emlékszem). Nyilvánvalóan a félelmetes Heródes királyt személyesítettem meg, szégyelltem is nagyon. Sokkal jobban szerettem volna egyszerű pásztor lenni, mint egyik iskolatársam, aki erre az alkalomra igen szép, piros rátéttel díszített szürke szűrt viselt.

- A tied ez? - kérdeztük többen csodálkozva. Szinte elpirult, s szeme valósággal könnybe lábadt, mert igen szegény fiú volt. Csupa folt volt a kabátja, télikabátja - nagykabátja - meg nem is volt.

- Ha nekem ilyen volna! - Mégis irigyeltem a papírkorona alatt, mivel ő volt az egyike az angyali örömhírt meghalló pásztoroknak a betlehemi mezőkön-

A papírpalástos királyt, a cifraszűrös pásztor s az angyalokat a „Hargita” fényképészeti műterem apró természetű tulajdonosa meg is örökölte, fekete klottal letakart masinája mellett olyan magnéziumlámpát lobbantva (a vaku akkor még ismeretlen volt), mintha mennyei világosság ragyogott volna föl hirtelen. Be is hunytam előtte a szemem, amint ez a fényképen is látható (amelyet maig őrzök). Csak az vigasztalt, hogy a legtöbb szereplőt elvakította a nagy fényesség: a pásztor és az angyalok is félig lehunyt szemmel állnak a dobogón a csoportképen.

Az én gyermekkoromban még a valódi betlehemjárás is élt a szülőföldemen. Bezörgetve a házba már a folyosón rázendítettek a karácsonyi énekekre: „Mennyből az angyal lejött hozzátok, pásztorok, pásztorok...” Egytől egyig fiúk voltak. A betopogó pásztorok verték le a csizmájukról a havat, fejükön kifordított kucsma volt, vállukon hosszúszerű guba, kezükben nagy vándorbot: az orruk alá madzag-

gal volt felkötve a kenderkőcből sodort hosszú harcsabajusz. állukra meg az öles, lobogó szakáll. Ott volt köztük nagy papírsüveggel Heródes is, meg a három napkeleti bölc: a szerecsenkirálynak koromtól feketélt a képe. Két pásztor a betlehemi fogadó mását tartotta kezében, de ez kívülről tornyos, fehér templom volt, csak belülről látszott az istálló, a szent családdal, a bölcseben fekvő kis Jézussal s a kukoricaszárból készített tehénnékkal, bárányokkal, a középen világoló gyeritya fényében. A nagybundás pásztor botjával a padlót döngetve kezdte rá a mondókáját: „Dicséressék Jézus földön és a mennyben, ki a háznak urát tartja egészségben...” s engedelmet kért, hogy eljátszhassák a Megváltó születésének történetét: „Eljött már karácsony szürke szakállával, lyukas a bocskorom, nem győzöm szalmával...” s ébresztgették a bundában fekvő öreg pásztor: „Kelj fel, öreg, kelj fel, mert hirdet az angyal, induljunk szaporán, ne mulassunk soká...”

S mert ők szegények voltak, arany tömjén, mirha helyett túrót, gomolyát, báránybőrt tettek a földre helyezett betlehemi hajlék küszöbére, s áldást kívántak a házra, nyomatékkal utalva szegénységükre is: „Húrka, kolbász, szalonna, pásztoroknak jó volna!”

A betlehemjárás azóta kiment a divatból. Utoljára 1957 karácsonján, Pesten láttam betlehemeseket, a Móricz Zsigmond körtéri talponállóban, ahol a körtéri fölkelőknek főztek annak idején. Rázendítettek a világító templomocskát tartva a Mennyből az angyalra, s kezdték volna játékukat is a kisiskolások, de az aranycsillagú kis templom fölött rájuk mordult egy csillagos tányérsapka, s a komor hang kitesékelte őket. Azt a rend rideg óre is tudta, hogy egy éve a pesti srácok is részesei voltak a forradalomnak. Azt azonban nem tudhatta, amit mi is csak jóval később tudtunk meg, hogy 1956 decemberében New Yorkban, egy magyar író, Márai Sándor Mennyből az angyal címmel írt verset:

„Szólj hangosan az éjszakából
Angyal, vigyél hírt a csodáról...
Mondd el, mert ez világ csodája:
Egy szegény nép karácsonyfája
A csendes éjben égni kezdett:
És sokan vetnek most keresztet...
Angyal, vidd meg a hírt az égből
Mindent új élet lesz a vérből...”

Szilágyi Ferenc

Múzeumpedagógiai tapasztalatok a Városi Képtárban

Latorcainé Újházi Aranka ikonkiállításának és Csenger Zalán Attiláné Takách Ágnes fotóinak fogadtatása a nagyközönség és különösen a gyűjtemény törzsközönségét alkotó helyi pedagógusok és diákok körében számos tapasztalattal gazdagíthatja a múzeumpedagógia iránt fogékony nevelőt, de csoportokat fogadó múzeumi népművelőt is.

A kiállítás október 23-i megnyitása óta annyi látogatója volt a Képtárnak, mint ez évben az állandó kiállításnak és a másik két időszakos tárlatnak együttvéve. Csak a megnyitón részt vett 250-300 ember, s az óta decemberi zárás napjáig mintegy 850-en látták a kiállítást.

A kiállítást nagy számban diákok látogatták. Megfigyeléseink köréből – most kizárva a felnőtt korosztályt – a látogató diákok legkülönfélébb korcsoportokból kerültek ki, akik különféle háttérrel, történelmi és vallási ismeretekkel és a művészetek iránti érzékenységgel rendelkeztek. Az egyes csoportok hozzáállása, érdeklődése elsősorban a kísérő pedagógus rövidebb-hosszabb felkészítő munkájától, de az egyes tanulók családi háttérétől, nevelésétől is függött.

Különösen jó volt együtt dolgozni Oláh Gizella tanárnő által vezetett, művészeti alapképzésben résztvevő gyerekekkel, akik a kissé hosszúra nyúlt videofilmet is – amelyen Újházi Aranka művésznő olyan hittel, ihletten beszélt az ikonról, mint sajátos műfajról, az ikonfes-

tészet hagyományairól, köztötteiről, ezen belül a művészi szabadság korlátairól és lehetőségeiről, a műhelytitkokról és egyáltalán a találkozásáról az ikonnal, amely meghatározza egész további életét – szinte pissenés nélkül, igaz érdeklődéssel nézték végig.

Azok a csoportok pedig, akiket Hunya Elekné tanárnő vezetett és készített fel, már eleve erre a célra készített feladatlapokkal jöttek, feladatsorok voltak a látogatással összekapcsolva, s így az érdeklődés és a figyelem, mivel célja volt, az iskolai tanóránál lazább keretek között is megmaradt. Aztán jöttek apró, elsős-második gyerekek, akik az ikonokon megjelenő jézusi élettörténetet, mint egy csodálatos mesét érezték át. Felejthetetlen emléket hagyott bennem az a búbajos kisfiú, aki valósággal társammá szegődött a vezetéskor, s a maga szókincsével a „365 történet a Bibliából” című kedves könyve alapján magyarázta társainak a képeken látható jeleneteket.

Voltak persze elszomorító tapasztalatok is, formális kö-



teles-szerű látogatók, sőt oda nem illő beírások a vendégek könyvébe. Legfogékonyabb a 11-12 éves

korosztály volt, ők már rendelkeztek bizonyos történelmi ismeretekkel a Római Birodalomról, annak kettészakadásáról, s ehhez. Lehetett kapcsolni a kereszténység nyugati és keleti ágának kialakulását, s a nyugati és keleti típusú szentképek különbségeit. Így felvezetve, a meglévő ismeretekre alapozva, rá lehetett őket vezetni ennek a műfajnak a különleges ízére, összefüggéseire.

A nagykamaszokkal – tisztelet a kivételnek -, már több baj volt. Ők, ahogy szégyellik saját érzelmeiket, ugyanúgy jópofáskodással, durvasággal palástolják minden, a felnőttek által értékesnek mondott dolog iránti esetleges vonzódásukat. Úgy hiszem ez az egyik oka az érdeklődés – reméljük, csak látszólagos -, hiányának részükről. A másik ok a több évtizedes háttérbe szorítása nemcsak a vallásos nevelésnek, de a saját kultúránk megismerésének, megismertetésének is.

Gondoljuk el, valaki, ha eljut idegen országba, vagy messzi földrészre, kíváncsi az ott élő népek múltjára, jelenére, kultúrájára, amibe beletartoznak a műemlékek ugyanúgy, mint az életmód, a szokások, a vallási hiedelmek, szertartások, egyszerűen minden, ami arra a népre, vagy a szélesebb kultúrkörre jellemző. Saját kultúránkra miért ne lennének legalább ennyire kíváncsiak?! Megértéséhez feltétlenül szükséges a görög-latin mitológia mellett a zsidó-keresztény kultúrába tartozó vallási is-

meretek megléte, hiszen e nélkül az európai irodalom és művészet nagy alkotásai sem érthetők. Ilyen szempontból **valóban missziós** – ha nem is feltétlenül vallási, de mindenképpen kultúrmissziós – szerepe lehet az ehhez hasonló kiállításoknak. Ezért **valóságos ajándék, hogy itt, helyben találkozhattak a diákok ezzel a kiállítással**, aminek kapcsán ezek az ismeretek is átadhatók. A költséges osztálykirándulások egyre elérhetlenebbek, talán ezért is érezték úgy a pedagógusok, élni kell ezzel az alkalmal.

Sajnos, a múzeumlátogatásra szánt órák száma még mindig nagyon korlátozott. Mégis hasznos és élményszerű kiegészítője lehet az iskolai tanóráknak. Ha nem is minden gyerekek élvez egy-egy ilyen, témájánál fogva is szokatlan kiállítást, mint Újházi Arankáé, hosszabb távon remélhetőleg megmutatkozik ennek hatása. Értékek széles skáláját – de pozitív emberi értékeket - kell ahhoz felmutatnunk, hogy egykor majd választani tudjon az ifjú ember. Kell, hogy tudjon különbséget tenni jó és rossz, az emelkedett, emberhez méltó és az alantas dolgok között.

Nem a jog, a bűnüldözés és a gyakran elégtelen – mert valójában lehetetlen – **igazságszolgáltatás intézményei azok, amelyek korábban tarthatják az emberi együttélést, az erkölcsöket. Csakis a nevelés alkalmas erre, amely követendő példákkal, a művészet és a valóság adta fogódzókkal adhat eligazítást az értékek zűrzavarában.** Ezek együttesen, vagy külön-külön adhatnak valamiféle többletet az „ehess, ihass, ölelhess, alhass!” földhözragadt szűkségletnél.

„A mindenséggel mérd magad!” – mondta József Attila, s erre rímel Pascal gondolata is:

„Az Ember égre néz, és földre néz az állat...”

Ki kicsoda, könnyen kitalálhadd.”

Bula Teréz gyűjteménykezelő

ÉPFE

**Építőipari Szakipari Festő Szolgáltató
Betéti Társaság vállalja:**

Közületi – vállalkozói és magán megrendelőinek

ÉPÍTŐIPARI – SZAKIPARI

munkáinak elvégzését.

Teljes körű ügyintézésel,
tervezéstől a kulcsátadásig.

ELLENŐRIZHETŐ REFERENCIÁKKAL

rendelkezünk Alföldön és Budapesten!

Hívja: 06-66-295-659 vagy 06-20-9367-514 számot.

Fax: 06-66-385-896

Cím: 5502. Gyomaendrőd. Juhász Gyula utca 34/1.

Jogi tanácsadás

Szöbeli végrendelet

Nagyon sokan azt hiszik, hogy amit hozzátartozóiknak elmondtak szóban, életükben, beszélgetés keretében, barátainak, rokonoknak, az már végrendeletnek számít.

Sajnos ez a Polgári Törvénykönyv szabályai szerint nem az.

Szöbeli végrendelet az tehet, aki életét fenyegető rendkívüli veszély helyzetben van, és írásbeli végrendeletet egyáltalán nem, vagy csak jelentős nehézségekkel, tudna tenni.

Az életet veszélyeztető okoknak kizárólag, csupán és egyáltalán a végrendelező személyére nézve kell fennállnia.

Az életet fenyegető veszély helyzet, rendkívüli helyzet megvalósulhat, olyan rendkívüli okok alapján, hogy a végrendelező életét, közvetlen ok fenyegeti, és kénytelen, esetleg a mentőautóban, vagy a kórházban végrendelezni, tanuk előtt, kinyilatkoztatván, hogy az, az ő kizárólagos végrendeletét tartalmazza és így akarja hozzátartozóját örökösévé, végrendeleti örökösévé nyilváníttani.

Tehát a rendkívüliséget megvalósító helyzet megvalósul akkor, amikor az élettani folyamatokban bekövetkező veszély, illetve az életét fenyegető veszély fennáll.

Végül, az életet fenyegető veszélyhelyzet megvalósul akkor, amikor a végrendelező látszólagos, minden előzetes betegségi folyamat nélkül hirtelenül, olyan rendkívüli helyzetbe kerül, amikor egészségi állapotában ugrásszerűen hanyatlás áll be, illetőleg, aminek következtében, illetve aminek folytán élete már közvetlenül veszélyeztetve van.

Ugrinné Dr. Katona Klára

Tartozás végrehajtása

Ha az adós kötelezettségének önként nem tesz eleget a végrehajtó az adós ingóságait foglalási jegyzőkönyvben összeírja, és ilyen módon lefoglalja. A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény rendelkezései meghatározzák, hogy mikor kerülhet sor vagyontárgyak foglalására, értékesítésére. A végrehajtást végrehajtható okirat kiállításával lehet elrendelni. A végrehajtható okiratok a következők: a bíróság által kiállított végrehajtási lap, az olyan okirat, amelyet a bíróság végrehajtási záradékkal látott el, a bírósági végrehajtást elrendelő, leltári, illetőleg átutalási végzése, továbbá közvetlen bírósági felhívást tartalmazó határozata, a bíróság pénzbüntetéséről, pénzbírságról, rendbírásról, vagyonelkobzásról szóló értesítése. A pénzbírságelést elsősorban az adós munkabér, társadalombiztosítási járandóságából, egyéb rendszeresen kapott díjazásából, illetőleg a pénzügyintézetnél kezelt, az adóst megillető összegből kell behajtani. Ha ilyen módon a követelés nem hajtható be, akkor az adós bármilyen lefoglalható vagyontárgya végrehajtás alá vonható. A törvény értelmében le lehet foglalni az adós birtokában, őrizetében levő vagy más olyan ingóságot lehet, amelyről valószínűsíthető, hogy az adós tulajdonában van. A törvény meghatározza a foglalás alól mentes tárgyak körét is. A végrehajtó a lefoglalt ingóság értékesítése iránt a foglalástól számított 15 nap eltelté után haladéktalanul intézkedik. Ha a foglalástól eltelt 8 napon belül igényper indítottak, akkor az igényelt vagyontárgyak értékesítésére csak az igényper jogerős befejezése után lehet intézkedni. Az igényperre az a helyi bíróság illetékes, amelynek területén a foglalás történt. Az indítványt az igényper, aki a lefoglalt vagyontárgyra tulajdonjoga, vagy más olyan joga alapján igényt tart, amely a végrehajtás során történő értékesítésnek akadály. Ha az igényperben hozott határozatot a bíróság a végrehajtónak, ingatlan igényper esetén a földhivatalnak is kézbesíti a bíróság. Ha az adós lakóhelye, vagy tartózkodási helye ismeretlen, vagy külföldön van, vagy meghalt, akkor az adós részére ügygondnokot rendelnek ki. A törvény értelmében a végrehajtás szünetel, ha az adósnak nincs lefoglalható vagyontárgya, ha a lefoglalt vagyontárgy értékesítése sikertelen volt, vagy a végrehajtást kérő a végrehajtási költséget nem előlegezte meg, vagy az adós a teljesítésre halasztást kapott, vagy részletekben történő teljesítést engedélyeztek neki.

*Összeállította az Üzleti 7 c. hetilap anyagából:
Császárné Gyuricza Éva*

A lengyel Fekete Mária ikonkép másolata Hunyán

Folytatjuk az előző számban megkezdett írást a lengyelországi Czestochowai Madonna képről, és a kegyhelyről.

1948-ban, a kommunista önkényuralom kibontakozása láttán a haldokló Hlond bíboros ezeket a prófétikus szavakat mondta: „A győzelem, ha eljön, Szűz Mária győzelme lesz”. Ezt a lelki hagyatékot az új prímás, Stefan Wyszyński teljes mértékben és teljes szívvel átvette. Ő volt az, aki a sztálinista rendszer börtönében összeállította az új Nemzeti Eskü szövegét, amely Jasna Górában hangzott el 1956. augusztus 26-án, János Kádár király fogadalmának 300 éves évfordulóján. Az ünnepségre kb. egymillió ember gyűlt össze, akik Jasna Góra-i Királynőjük előtt imádkoztak a prímás szabadulásáért. Kérésük hamarosan meghallgatásra talált, hiszen a bíboros már ez év október 26-án szabadon bocsátották.

1966. május 3-án, Lengyelország kereszténnyé válásának 1000 éves évfordulója alkalmából az egész Püspöki Kar felajánlja Lengyelországot Máriának, az Egyház Edesanyjának szolgálatára Krisztus Egyházának szabadságáért. A millenniumi ünnepségekre VI. Pál pápa is szeretett volna ellátogatni. A Szentatya pápai aranyrózsával akarta megajándékozni a kegyhelyet. De nem adatott meg neki, hogy a szent hely küszöbére léphessen, mivel a kommunista kormány a többszörszörösen benyújtott beutazási kérelemre mindannyiszor elutasító választ kapott.

1979. június 4-én azután az Egyház történetében első lengyel származású pápa látogatta meg Jasna Górárt. „Teljesül Mária akaratát. Itt vagyok! Itt vagyok, és eszembe jut a bari konföderáció hajdani éneke: „Mert Krisztus szolgálatában állunk mi, Mária szolgálói”. Ezen a földön kaptam a meghívást a szolgálatra a Jasna Góra tövében, ahol nem egy ízben álltam úgy, ahogy ti álltok itt, s térdeltem a pusztá földön, ahogy térdeltek ti is néha órákon át” - ezek voltak a Szentatya első szavai a Jasna Górában. Háromnapos itt-tartózkodása alatt kb. 3,5 millió ember találkozott a pápával. II. János Pál felajánlói imájában Jasna Góra-i Edesanyánkra bízta az Egyetemes Egyházat, Hazáját, minden embert és önmagát, e szavakkal: „Anyám! Egészen a Tied vagyok, és minden, ami az enyém, az a Tied”. Elhozta a pápai arany rózsát is, melyet a Szűzanya oltárán helyeztek el.

1982-re esett Jasna Góra fennállásának 600 éves évfordulója. Az ország helyzete az 1981. decemberében bevezetett szükségállapot és a „Szolidaritás” tagjainak letartóztatása után igen súlyosra vált. Ilyen körülmények között a Szentatya sem tudott ellátogatni az évfordulóra, melyet ezért csak később - 1983. júniusában ünnepeltek meg. A pápa jelenléte erőt öntött a lengyelek szívébe a szabad Lengyelországról vívott küzdelmek közepette, az isteni erő közvetítőjévé vált a hívő nemzet számára.

Harmadszor 1987-ben látta vendégül a pápát Jasna Góra - az Országos Eucharisztikus Kongresszus alkalmából. Itt a Jasna Górában - mely mindig az igazság, a lelki és nemzeti értékek utolsó mentővárá volt - azért imádkozott a Szentatya és arra szólított fel, hogy Lengyelország kritikus gazdasági és politikai helyzete miatt az emberek ne veszítsék el a jobb jövőbe vetett hitüket és reményüket.

A lengyel népnek a Jasna Góra-i Edesanya iránti bizalma tükröződik a zárandokok számának fokozatos növekedésében is. Az utóbbi időben évente 4 millió zárandok keresi fel a kegyhelyet, ezen belül kb. 400 ezer a gyalogos zárandoklatok résztvevőinek száma.

A külföldi zárandokcsoportok száma is nőtt: 1989-ben 2353 csoportot jegyeztek fel 91 országból. A legutóbbi évtizedben azt tapasztalhattuk, hogy Jasna Góra egyre jobban összefonódik a lengyelek mindennapi életével és gondolataikkal. Az utóbbi években bekövetkezett változások, a kommunista rezsím alóli felszabadulás, melyet sokan új „Visztulai csodának” neveznek - a czestochowai Szűzanya képe előtt elmondott imákból születtek. Hívő nemzetünk számára, amely Máriának a galileai Kánában elhangzott szavainak megvalósítására törekszik - „Tegyetek meg mindent, amit csak mond!” - Mária a lengyelek szeretet-forradalmának „vezére”. Jelenlétében és anyai közbenjárására válik Jézus a történelem alapjává és értelmévé.

Mi közünk ehhez a képhez nekünk, magyaroknak? - tette fel valaki nekem a kérdést.

Nekünk, katolikusoknak - a hit által - minden kegyhelyhez, melyet az Egyház elfogadott, közünk van. Jasna Góra többszörszörösen is fontos és kedves. A pálos atyák, akik a kegyhelyet őrzik, Magyarországról kerültek Lengyelországba. A pálos rend magyar alapítású szerzetesrend. A lengyel és magyar nép történelme nagyon hasonló, sokszor közös szálal is futott. E két nép mindig tisztelte és szerette egymást. Nekünk, magyaroknak kedves és megfogható látvány, hogy ott, a kegykápolna mellett két hatalmas festmény látható: Szent István, és Szent László magyar királyok alakjával.

HÍREK ERDÉLYBŐL



„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.”

Kós Károly, 1925.

Kedves Olvasó.

Városunknak, Nagyenyednek történetét szeretném bemutatni Önnek, a most megkezdett sorozattal. A város régi és új arculatáról szóló írásom az enyedi helytörténeti írásokból és az idősebb korosztály visszaemlékezéseinek segítségével állt össze. Remélem kíváncsiságát felcsigázom, s ha majd erre jár, nem lesz annyira ismeretlen és idegen a város. (És mi szívesen adunk helyt testvérvárosunk történetének leírására, hogy ezzel is szorosabbá tegyük kapcsolatunkat testvérvárosunkkal. SZERK.)

Nagyenyed földrajzi helye

Nagyenyed város Erdély szívében a Maros folyó jobb partján, a Gyulafehérvár-Kolozsvár országút mentén, az Őrhegy lábánál fekszik. A város csaknem egyenlő távolságra van az Aranyos és a Küküllők torkolatától, de a közelben több kisebb völgy is összefut. Jó összeköttetése van az említett folyók völgyein kívül, Tordával és azon át Kolozsvárral, Torockó vidékével, az erdélyi érchegeység bányavidékével, Erdély-hegyláncjával, amelybe híres bortermelesével maga is beletartozik.

A római uralom idején a Saregethuzat Apulumon át Potaissával és Napocával összekötő út mentén, Brucla volt a mai Enyed helyén, vagy legalábbis közelében, Tövis felé. A római korszakból is több lelet került elő. Brucla római város volt a bányavidék székhelye, aranybeviteli hivattal. Kr.u.105-ben nyomult ide először Traianus császár hódító serege Apulum (Gyulafehérvár) felől. Kr.u. 167-171 években különféle barbár népek (markomanok) törtek be Erdélybe (Dáciába), s akkor pusztult el először a Nagyenyed táján álló római telep is. Fölvirágoztak ugyan még egyszer a római marosmenti városok, telepek, de a népvándorlást előkészítő mozgalmak a Kr. u. III. században másodszer is megsemmisítették, míg végre 271-ben Róma a gótok részére lemondott Dáciáról.

Lakott terület volt már a honfoglalás idejében, amit a Bethlen Kollégium régiséggyűjteményében található honfoglalás kori sírok és emlékek mellett az a tény is igazol, hogy az erdélyi püspökség székhelye a szomszédos Gyulafehérvár lett. A fejedelmi korban rendszeres állomása a Gyulafehérvár és Kolozsvár közötti forgalomnak, s ma az Erdélyt átszelő fővasút két elágazási pontja Tövis és Székelyföldvár között egy kis állomás. Már fekvésénél fogva jelentős szerepe volt minden időben Erdély történetében, s közelben feltalálhatók mindazon kultúrák nyomai, amelyek valaha Erdély földjén éltek. Bár nem állapíthatjuk meg, hogy mióta lakott hely, de a közeli falvakban évről évre felbukkanó szkita, vaskori, sőt neolitikumi emlékek bizonyítják, hogy időszámításunk előtti pár ezer évvel már kultúrával volt ezen a földön. E leletek visszamutatnak a Kr. előtti VII. századig. A hadak és vészek útjában fekvő város helye és vidéke bizonyára már sok rendbeli borzalmas pusztuláson ment keresztül a népvándorlás, a honfoglalás idejében, amíg a bevándorolt szászok a XIII. században ismét telepet alkottak itt, az akkor már a gyulafehérvári káptalan birtokán. A városnak a szászok ad-

nak új lendületet. Évszázadok óta a nagykiterjedésű Fehér megyéhez tartozik, melynek évszázadokon át 1716-1929 közt székhelye is volt, míg azt vissza nem vitték ismét Gyulafehérvárra, a régi fejedelmi városba.

(folytatjuk)
Bajusz Tünde

Választások Romániában

Mint ismeretes november 26-án parlamenti és államelnöki választásokra került sor Romániában. A szavazati joggal rendelkező személyeknek 55,29%-a jelentkezett az urnáknál, ami a vártnál jóval kevesebb. Az RMDSZ által javasolt államelnök jelölt idén is Frunda György lett. Mivel a romániai magyarság létszáma megcsappant, az 1996-os választásokat nehezen lehet összehasonlítani az ideivel. Bár tudtuk, hogy Frunda Györgynek esélye sincs, jelölésre mégis szükség volt, mivel a kampány ideje alatt minden jelölt bizonyos előnyöket és jogokat élvezett, mint pl. a televízió ingyenes adásidejét, ahol az RMDSZ-nek lehetősége nyílt ismertetni politikai irányvonalát, meglátásait, céljait. Sajnos, a választások előtti véleménykutatások eredményei megmutatták, hogy a nép menyire csalódott a volt parlamenti képviselőkben és államelnökökben egyaránt.

Az 1989-es fordulat után hét év szükségeltett, amíg végre demokratikus állammagunkat mondhattuk magunkat, de úgy látszik a kocka újra fordult, sokak meglepetésre a társadalmi demokrácia párti (PDSR) Ion Iliescu után második helyre a nagyrománia párti Corneliu Vadim Tudor ultranacionalista került. Így a második fordulóban a két rossz közül a kisebbiket kellett válasszunk. A tét vagy Iliescu, a kommunizmus embere, vagy Tudor, aki egy második Milosevits lett volna az állam elnöke.

Volt olyan megye, pl. Beszterce-Naszód, ahol C.V.Tudor győzött. Fehér megyében (nálunk) Ion Iliescúra szavazott 90369 polgár, C. V. Tudorra pedig 81351 személy. Az arány így Iliescu 52,63%, Tudor 47,37%. Szenátorjelöltje is volt megyénknek Koble Csaba személyében, képviselőjelöltünk pedig Rácz Levente volt. Sajnos nem kaptak elég szavazatot, így Fehér megyének nem lesz parlamenti képviselője. Januárban újra felvetődik a kérdés, hogy valamely másik megye gyámhatósága alá kerülhetünk-e?

A jelenlegi helyzetben Markó Béla országos RMDSZ elnök kijelentette, hogy bár ellenzékben vagyunk, az RMDSZ támogatni fogja a társadalmi demokrácia pártját és Iliescut. A két párt közti egyezményt (protokollumot) december végen fogják aláírni. Ebben sürgetni fogják a kisebbségi (magyar) nyelv használatát a helyi közigazgatásban, ott, ahol a magyar lakosság eléri a 20%-ot, ugyanakkor sürgetni fogják annak a törvénynek az alkalmazását is, mely előírja a jogtalanul elkobzott javak (intézmények, épületek, magánházak, stb.) visszaszolgáltatását is. **Reméljük, hogy a következő négy év alatt országunk megmarad az Európához való csatlakozás útján, még akkor is, ha az út hosszú, és lassan haladunk rajta.**

Bajusz Tünde

Rövid hírek

1. Lemondott a Fehér megyei RMDSZ elnök, Brendus Gyula. Helyébe Rácz Levente, volt ügyvezető elnök lépett, folytatva elődje tevékenységét.

2. A nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégium igazgatójának, Krizbai Jenő történelem szakos tanárnak igazgatói mandátuma idén ősszel fejeződik be. Mandátumát nem kívánta megújítani, így helyébe Simon János matematika szakos tanár került, aki mint mondotta demokratikusan szeretné vezetni az iskolát, a közös erőforrások és közösen kitűzött célok megvalósításával. Azt szeretné, ha a tanári közösség olyan feladatokat és célokat tűzne ki, melyeket hatékonyan, könnyen és gyorsan megvalósíthat. Folytatni szeretné Krizbai Jenő volt igazgató munkáját, mindössze a munka sebessége akar változtatni. Szabó Hajnal aligazgatótönővel, Konya Mária újonnan kinevezett aligazgatótönővel fogja megosztani a tennivalókat. A több mint ezer diákot számláló intézménynek így három igazgatója lett, melyre nagy szükség is volt.

Csak erős, öntudatos ország képes valamennyi állampolgárának érdekeit megfelelően képviselni

A múlt év október 15-én Tihanyban zászlót bontott az Ifjúsági Kereszténydemokrata Szövetség (IKSZ).

Szabadság és felelősség címmel kiadott programnyilatkozatból idézünk ifjú olvasóinknak:

„Az IKSZ a XXI. század küszöbén szólítja meg azt a fiatal nemzedéket, amely már ifjú magyar köztagsággal együtt felnőve alakítja ki jövője élete kereteit. A magyar állam ismét

visszanyert önállósága és a bekövetkezett politikai változások rég nem látott lehetőségeket tárna fel előttünk. Külső elnyomástól és megvalósíthatatlan utópiáktól szabadon építhetjük közös jövőnket.

A magyar társadalom történelmének új szakaszába érkezett. Mi, akik már ebbe az állapotba születünk bele, vagy legalábbis eszmélődésünk erre az időszakra esett, nem tudjuk mindezt eléggé értékelni. Jog szerint a nemzeti közösség egésze és nemcsak annak egy kiváltságos rétege részesedhetik arányosan az ország javainak összességéből, és mindenki képességeinek valamint egyéni teljesítményének megfelelően foglalhatja el helyét a társadalomban.

A szabad piac, a verseny és a magántulajdon alapján szervezett modern kapitalista gazdaság viharos gyorsasággal érte el a hamis biztonságához szokott, felkészületlen magyar társadalmat... A viszonylagos anyagi jólét biztosítás korábban nagyrészt országunk jövőjének rovására történt. Ma újból meg kell tanulnunk szabadon, kockázatokat vállalva megteremteni megélhetésünk feltételeit úgy, hogy az a következő nemzedékek életésélyeit se rombolja. Az egyéni boldogulás esélyeihez még találunk mintákat környezetünkben, de a másokkal és másokért végzett munkára már kevésbé... Régi kényszerektől szabadultunk meg, és új feltételek közt kell megtanulnunk élnünk. Szüleink biztosnak vélt meggyőződései tűntek el egyik napról a másikra, szellemi támpontok, hiteles értékek nélkül nőnek fel kortársaink. Ne gondoljunk azonban, hogy a piacgazdaság összeegyeztethetetlen a hagyományos értékekkel. Képes rá, hogy még jobban felerősítse a hirdetni kívánt tartalmat,



legyenek azok jók, vagy rosszak. Jelenleg a szabadság propagálója, ez azonban nem felbonthatatlan szövetség. Felelős döntésünkön múlik, hogy mivel töltjük meg napjainkat, és mit engedünk szóhoz jutni környezetünkben.

Az önálló állami lét a személyes élethez hasonlóan nem jelenti a mindentől és mindenkitől való függetlenséget, még ha a fiatalok számára ezt is állítják be legfőbb értéként... Nemzeti érdekein pontos meghatározása és azok következetes képviselete elengedhetetlen feltétele, hogy az európai népek közösségének újból teljes jogú, és ezen minőségben a többi nép által is elismert, egyenrangú tagjai legyünk. Csak erős, öntudatos ország képes valamennyi állampolgárának érdekeit megfelelően képviselni... A mindjobban összenövő világ számtalan új lehetőséget nyit meg, de természetesen új típusú korlátokat is állít. Ha Magyarország, mint egész helyt kíván állni, s nem csupán a társadalom vékony rétegének meggazdagodása a cél, miközben a túlnyomó többség menthetetlenül leszakad, akkor olyan új nemzedékek felnevelésére van szükség, melyek egyéni boldogulásukat a közösség felemelkedésével összhangban látják...

Mi fiatal kereszténydemokraták ezt a tudást és ezt az életfelfogást kívánjuk továbbadni és képviselni. Az Istenbe vetett hit megszabadít attól, hogy életünket a lehető leggyorsabban és legnagyobb mértékben teleszűfoljuk felesleges javakkal, így próbálván némi értelmet adni neki. Tudjuk, hogy életünk értékét nem egyedül az elért sikerek, és a piac határozza meg. Tudjuk azonban azt is, hogy nem mások fogják helyettünk elvégezni a ránk bízott feladatokat. Itt és most kell helytállnunk, nem válhatunk arra, hogy majd egyszer maguktól jobbá válnak a dolgok. Cselekvési szabadságunk nagyobb, mint szüleinké, lényegesen többet a korábbi vagy szerencsésebb nemzedékek sem kaptak, mint mi. Rajtunk múlik, hogy jövőnk közösségünk életképesek, élhetőek lesznek, s hogy értéket és otthont jelentenek majd tagjaik számára.”

(Kiemelések a szerkesztőtől!)



Örömmel számolhatunk be arról, hogy 2000. december 16-án Gyomaendrődön is megalakult az Ifjú Kereszténydemokraták Szövetsége. Tevékenységükéről lapunkban szívesen számolunk majd be.

Közreadta:
Császár Ferenc

Közösségi Önségítő Rendszer (KÖR)

December 3-án, Budapesten részt vettem a II. Országos KÖR Konferencián, amit egy két-éves projekt befejezése, és kiértékelése alkalmából rendeztek. Ez azonban nem azt jelenti, hogy ne lenne folytatás, ezt a szervezők és az élénken érdeklődők egyaránt leszögezték.

Hogy mi is a KÖR? (a cím három szavának rövidítése) Készpénzforgalom nélküli cserekereskedelmet jelent. A csere alapját nemcsak tárgyak képezhetik, lehet munkaerő, szakértelem, amit a KÖR tagjai felajánlanak, illetve igényelnek. Az első magyarországi KÖR-ök az angol és nyugat- ausztráliai LETS-ek mintájára jöttek létre. Két éve egy 14 tagú magyar csoport angliai tanulmányútja után, ami egyben a projekt kezdete volt. Dave Williams, aki a konferencia egyik előadója volt, egy kis tanmesével szemléltette a lényegét:

„Egy kisvárosban volt 10 borbély. Kevés volt a lakos, így – hogy mégis megéljenek – elég drágán, öt koronában állapították meg egy szakáll és hajvágás árát. E miatt még inkább nem jöttek a kuncsaftok és szegény borbélyoknak annyi pénzük sem volt, hogy saját fizimiskájukat rendbe hozzák valamelyik kollégával. Így mind úgy nézett már ki, mint Sandokan. Egy reggel az egyik (nevezzük első számúnak) talált 5 koronát üzlete előtt. Na ez jól jött, megyek és levágatom a hajam, és szakállam, és elment a 'kettes számú' kollégájához, az a 'hármashoz' és így tovább, míg végül a 'tizes számú' az egyes számúval hozta rendbe torzonbörz frizuráját és szakállát, s ily módon az öt korona is visszatért oda ahonnan elindult. Elégedetten dörzsölgötte kezét az egyes számú borbély; micsonda szerencse, rendben van a frizurám és megvan az 5 koronám is. Ekkor sírdogáló lánya jött arra, s a borbély kérdésre elmondta, hogy reggel elvesztett itt egy öt koronást. A borbély előbb jól megmarkolta zsebében a pénzt, de aztán, kicsit szomorúan, de mégis visszaadta jogos tulajdonosának. És mennyit is 'keresett' akkor ez az 5 korona: Bizony ötvenet (mivel a 10 borbély fazonigazítása ennyibe került) s még vissza is jutott az eredeti gazdájához.”

A KÖR megalakítása egyszerű, nincs hivatalos útvesztője (pl. cégbírósg stb.) adómentes, hiszen készpénzforgalma nincs, csupán egy nagyon pontos és megbízható adminisztrációra van szükség. Nem kell vezetőség, minden KÖR-tagnak egyforma joga és kötelessége van: az általa igényelt munka, vagy cserekereskedelmi tárgy, esetleg szakértelem fejében melyet „körpontokban” számolnak el, és tartanak nyilván, köteles azonos „körpontú” munkát végezni, vagy cseretárgyat biztosítani. Azonos lakóközösségben (városban, városrészen, esetleg utcán belül) működtethető, részben mert fontos a személyes ismeret a KÖR tagjai között. Másrészt, mert szükséges átlagosan havonta egy összejövetel a körpontok elszámolása miatt, amit részben az adminisztratív teendőket vállaló KÖR-tagnál lévő egyenleg „teljesíttem – kaptam” füzet összehasonlítása tesz lehetővé.

Dióhéjban így tudnám összefoglalni a hallottakat, de több kiadvány áll rendelkezésemre. Ha valakinek sikerült felkeltenem érdeklődését, s KÖR alakítására inspirálnák soraim, szívesen szolgálok tanácsokkal s az érdeklődőknek rendelkezésre bocsátom a szakirodalmat.

Marsiné Giricz Erzsébet

Mária néni meséi

Mese a mesebeli mézeskalács házról I. fejezet

Biztos vagyok benne, hogy mindenki tudja, hol állt a vasorrú bába mézeskalácsháza. Természetesen az irdatlan, a se vége, se hossza, a kiskereki, a nagykereki erdőben. Nem is lehet róla semmi újat mesélni, ha egy napon össze nem dőlt volna. De bizony összedőlt.

Addig kószolt Jancsi és Juliska a százestendős falakat, míg azok végül is megrogyantak, és földre pottyantották a cukormázastetőt. A kárvalott vasorrú olyan éktelen jajgatásba kezdett, hogy összeszaladt rá egész Mezőseország!

- Mi történt! Mi történt? - kérdezték kíváncsian azok, akik hátul toporogtak, és nem látták, nem tudhatták, mi okozhat ekkora nagy galibát.

- Jaj nekem! Jaj nekem! - sópánkodott sűrű könnyhullatok közepe a Vasorrú. - Égszakadás! Földindulás! Vén fejemre roskadt a ház! Jaj már szegény két árvának, Jancsinak és Juliskának! Nekik is kár az én károm, se cukrom, se marcipánom! Honnan vegyek ennyi kincset, hogy új házikót építsek?

- Minek neked új házikó? - ugrándozta körül kárörvendő Panci Mancsi, a gonosz kis manó. - Nem mondtad az utolsó varázslásod, hogy nem vagy hajlandó továbbra is a gonosz boszorkány szerepét vállalni? Ha meg akarod menteni Jancsit, nincs szükséged mézeskalács házra.

- Igaz, ami igaz - szegyenkezett a Vasorrú, - úgy megszerettem azt a kis apróságot, hogy rá sem vinne a lélek azzal ijesztgetni, hogy kimenébe dugom, lángon sütfőgetem. Bizony jobban szeretem, ha nyaralni jár el hozzám a két kis árva.

- Gyalázat! - vicsorította ki fogát a farkas. - Árulás! Meghazudtolása az

igaz mesének! Olyan, mintha én beállnék házőrzőnek a nagymamához, vagy urambocsá hátamon lovagoltatnám Piroskát. Badarság!

Persze, hogy badarság! - húzta el a száját csúfondárosan a róka. - Ki is tétéleznél fel rólad, gonosz ordasról, hogy jó és szelíd is lehetnél?

- Miért? Te talán jó vagy? - acsarkodott a farkas. - Hisz mindenkit rászedsz, te sunyiképe!

- Hihihii! - kuncogott a róka. - Egy kis furfangért bizony nem megyek a szomszédba, akif tudok, rászedek, hogyha van rá alkalom, de azt nem mesélik rólam, hogy azután felfalom!

A farkas már fente a fogát, hogy mőresre tartsa a rókát, mikor az okos Mackó közéjük lépett és így szólt: -

- Brumm! Annak van igaza, aki nem haragszik! - Ettől aztán róka is farkas is megszelídült nyomban, mert mind a kettő azt akarta, hogy neki legyen igaza. A vitának így hát vége szakadt, már csak azt kellett eldönteni, mi legyen a mézeskalács házzal?

- Fel kell építeni! - mondta a bölcs Teknős - ez csak természetes.

- Igen ám, de hogyan? Lépett közelebb gondterhelten a Hőscincér.

- Nem kerül az semmibe! Varázspálca kell ide! - mondta a nekeresdi öreg király, és három fiacskája okosan rábólintott.

- Ennyit én is tudok. - Brummogta a Mackó. - Csakhogy a varázspálca a tündérmagányosnál van, aki éppen a szabadságát tölti a hetvenhét üveghegy mögött, az Életvíz partján. Ember legyen a talpán, aki oda hamarjában eljut!

- Talpnak éppen magam kis megtenném, - lépett elő a kalapját gyűrögetve Nyakigláb -

csak ember is legyen! Mert átlépek én akárhány üveghegyen könnyedén, de azt már nem ígérem, hogy mire odaérek, eszembe jut, hogy miért is mentem.

- Ej öcsém, de kenetlen az eszed kereke, hogy ilyen gyatrán forog!

- Bosszankodott a Mackó, és már éppen körülnézett, hogy keressen valakit, aki eszesebb Nyakiglábnál, mikor valaki megcsiklandozta a fülét. Ki lehetett volna más, mint Hüvelyk Matyi. Ott kuporgott a Mackó bácsi fülébojtján, s ugyancsak ígéretgett, hogy megteszi ő a fejnek ott, ahol Nyakigláb a talp. Csak vigye el őt hegyen át, völgyön át, elodadja olyan akkurátusan, hogy mi itt a dürgés, hogy a Tündérmagányos nyomban útnak ered. Ha pedig már itt lesz, helyre is varázsolja a házikót. Megvan hozzá a hatalma is, meg a varázspálcaja is.

Ebben aztán megnyugodott mindenki. Nyakigláb, meg a kalapja hegyibe ültette Hüvelyk Matyit, aztán, uccu neki, vedd el magad, meg sem állt vele, csak az első üveghegynél. Ott is csak azért, mert mocorgott Matyó erősen a kalapon, attól tartott, hogy le talál pottyanni, ha Nyakigláb hegymagasat ugrik.

- Egyet se félj attól! - Ígérte Nyakigláb. - Úgy elvisszlek én, hogy meg se zötyentelek! Csak arra vigyázz, hogy le ne sodorjon egy elbitangolt felhő, vagy pisla csillag! - Aztán rugózott egyet, szökkent vagy keftőt, s máris a tulsó oldalon termett a csupaüveg hegynek.

- Na ezen túl volnánk! Már csak hetvenhat van hátra. - Fohászodott nagyot, és pattogni kezdett, mint a megszalajtott bolha. Egy pattanás, egy hegy, még egy pattanás, még egy hegy. Mikor a hetvenhetedik is túljutott, fölpislogott a kalapja hegyére, ott ül-e még Matyó? Ott ült biz az, akár a cövek, éppen a csillagport verte le a kisködmön aljáról, mert ugyancsak söpörgette vele a fényes tejutát.

Ha szeretnétek tudni, mi történt ezután, legközelebb elmesélem Nektek!

LÁTTÁL-E MÁR TÉLEN FÓKÁT

Láttál-e már télen fókát,
Öreg fókánagyapókat?
Míg a szél a havat söpri
Fóka csak a bajszát pödri

Körülötte hébe-hóba
Nyüzsög a sok borjúfóka,
Se kalapjuk, se kabátjuk,
Fókabőr a módi náluk

Ha ott terem egy-két bálna,
Hívogatni bálna-bálba
Mindhiába zeng a nóta
Bálna-bálba nem megy fóka

Fóka várja ott a fókát,
Óriásit, vagy aprókat,
Ha friss szelek tavaszt hoznak,
Sziklás parton találkoznak.

HÓESÉS ÉJJEL

Hangtalan csendjében
Puha léptű télnak,
Havat aranyoznak
A hunyorgó fények.
Lámpatestek körül
Pihék járnak táncot
Mint megannyi csillag
Lánc-lánc eszterláncot.
Ablakszemű házak
Álmodni ságnak halkan,
Csak a szél jár zordon
A hóvatarban,
Mekavarni csendjét
A kanyargó táncnak,
Mit a hulló pihék
Fények körül járnak.
S az ébredő zajtól
A reggel is ébred,
Addigra a világ
Csupa hófehér lett.

A mesét és a verseket írta
Iványi Mária



Irodalmi oldal



A könyv ünnepe Gyomaendrődön

Hányszor elmondtuk már büszkén, hogy szülőhelyünk, Endrőd milyen sok szép csillagot adott az ország egére: tudósokat, sportolókat, írókat, - és legalább ugyanyszor hozzá is tettük szomorkásan: bizony, de közben a falunk ege lassan besötétült... Ez a szomorkásan szép érzés igaz örömmé lesz bennünk, amikor a mi csillagaink hazalátogatnak. Így volt ez 2000. november 20-án, amikor Fenákel Judit és Gergely Ágnes, az endrődi származású író-költő testvérpár hazalátogatott.

A rokonsági viszonyt ki kell javítom: nem testvérek, hanem első unokatestvérek, ahogy Endrődön mondják. A Fenákel család ott élt, ahol most a Sarokház Csemege van (a Blaha és Selyem utca sarka), csak akkoriban még nagy kertje és napsárga színe volt a háznak. Fenákel Fábían, a nagypapa cipész volt, később a család kiskereskedelemmel foglalkozott. Két gyermekük születet a családban: Fenákel Lajos és Rózsika. Lajos Pestről nősült, egy kislányuk született: Fenákel Judit. A híresen szép Rózsika pedig egy dunántúli újságíróhoz ment férjhez, Guttman Györgyhöz, ebből a házasságból született Ágnes.

En – könyvtárosként – évtizedek óta figyelem és tisztelem írói munkásságukat. Mindketten rangos helyet foglalnak el az élő magyar irodalomban: Judit, az eleven tollú író és újságíró, és Ágnes, a gondolati költészet és a széppróza írója, műfordító. Később, amikor rátaláltam a minket összekötő szála is: földik vagyunk!-, Már nemcsak tiszteltem, hanem szerettem is őket. Hogy - ahol csak tudnak – szót emelnek Endrődért, a műveikben rendszeresen ott van a szülőhely élménye, kapcsolatban állnak az itteni iskolával, endrői barátaikkal, szívesen segítik a helyi kezdeményezéseket. Gyakran hazalátogatnak. Olyankor megállnak a második világháborús emlékmű előtt, imát mondanak el, hiszen szülőhelyünk közel négyszáz háborús áldozata között mindkettőjük édesapjának is ott a neve...

Mostani hazalátogatásukkor kedves vendégeink vállaltak egy-egy könyvtári találkozást: Ágnes Gyomán, Judit Endrődön. Nagyon kedvem szerint való volt, hogy a rendezvényeket a két könyvtár összehangoltan szervezte meg.

Gergely Ágnes így emlékezik erről: „Meghitt hangulatban beszélgettünk a gyomai könyvtárban, kedves és szakszerű volt Németh Eszter, az est előadója, Hajdú László könyvtárvezető és a közönség is. Éreztem, hogy akik olvasták, értik és szeretik a könyvemet, és akik csak később olvassák el, azok is így lesznek vele. Kevés ehhez fogható öröm van.”

A találkozón az íróknak legújabb könyvéről volt szó, az *Őrizetlenek* c. regényről. Letehetetlen – mondják róla, és igaz, én is tanúsíthatom: amikor hozzájutottam, egy ültő helyemben végigolvastam. A könyv arról szól, amiről életünk: szerelemről, halálról, a családról. Ami különlegesen értékes teszi: a tökéletes szakmai kimunkáltság. Ez az! – mondogattam magamban olvasás közben, ez az, éppen erre a mondatra vártam; Ezekre az éppen ideillő, ezekre a különlegesen szép magyar szavakra, erre a pontos megfogalmazásra vártam, amikor olvasási élményre gondoltam. Maradandó gondolati élményben volt részem, mint amikor egy szép zeneművet befogad az ember. Az *Őrizetlenek* című regény líraisága Radnóti Miklós: *Ikrek hava* című prózáját juttatta eszembe. Talán nem véletlen a párhuzam, hiszen mindkét esetben költő írt prózát, ha próza egyáltalán az említett két

gyönyörű vallomás. Döntse el az olvasó. (Újságunk elmúlt évi számaiban a 125. és 145. oldalakon foglalkozott a mű bemutatásával, értékelésével. SZERK.)

Hajdú László, a gyomai könyvtár vezetője így ír a rendezvényről: „Sokan találkoztunk a Városi Könyvtárban a településről elszármazó kedves művészünkkel, a Kossuth díjas Gergely Ágnes író és költőnővel. Lénye, alakja, személyisége másfél órára beragyogta az olvasótermet. Verseiről, regényeiről, egyszóval életéről ragyogóan megkomponált műgonddal beszélt. Profi pedagógusként (angol-magyar szakos tanár is) könnyedén, kellemesen, tele gazdag érzelmekkel bűvölte el az öt hallgató közönséget. Cizellált finomsággal tárta fel tartalmas és mozgalmas életének intim szféráját. Az *„Őrizetlenek”* című gyönyörű regényét nem véletlenül találta egyik kritikusa „szeretetregeynek”. Én olvastam: hol a hideg veríték öntött el, hol az áradó melegség. Végre újbot született a szó szoros értelmében emberi magyar regény. Tanulsága arra biztat, hogy hit-harc-bizakodás, szeretet-szerelem, megértés-megbocsájtás, szellemiség-műveltség nélkül kegyetlenül sivár az életünk. Mindenkinek naponta kellene egy ilyen 90 perces mentálhigiénés lelki megtisztulás. Köszönöm, kedves Asszonyom!”

Az endrődi könyvtárban Fenákel Juditot várták. Sokan eljöttek az estre, régi és új ismerősök. Meghitt hangulat volt, közvetlenül, emberközeli beszélgettünk az író legújabb könyvéről, A cég embere című regényéről. Az est háziasszonya Dinyáné Bánfi Ibolya volt, aki jól indította el az író és olvasói között a beszélgetést.

Fenákel Judit, értékelése is bizonyítja mindezt: „Én nagyon kellemesen lepődtem meg, mert nem olyan szokásos, általánosságokban mozgó találkozó volt, hanem többen olvasták a könyvemet, és így érdemben lehetett beszélgetni. Megszoktam, hogy ezeken a találkozókban az emberek erőltetik, hogy valamit kérdezzenek az írótól, de a mű ismerete nélkül ezek bizony elég zavart és félszeg dialógusok. Egy könyvről beszélgettünk. Különösen öröm volt nekem, hogy mindez Endrődön történt.”

Kérem, végül, olvassák el Dinyáné Bánfi Ibolya találó könyvismertetését, mely egyben-reményeink szerint – könyvajánlás is:

Dinyáné Bánfi Ibolya: „Fenákel Judit A cég embere, a napjainkban Magyarországon játszódó kisregény izzig-vérig magyar, mondhatnánk, speciálisan mai magyar. A rendszerváltás utáni években, a regény egyik főszereplője, Császár István kiadói szerkesztő állás nélkül marad. A „nagykönyvben is megírt” legjobb férj, szerető apa, gondoskodó fiú, akinek abszolút befuccsol az élete. Elválik pedagógus feleségétől, céltalanul rója a várost álláslehetőséget keresve, amikor találkozik volt iskolatársával, Hajmási Zolival. Az iskolában Császár volt a menő, biztos számított rá mindenki, hogy ő lesz a befutó az életben. Ezzel szemben Hajmási mindenki sviháknak tartotta, sokat hiányzott, amit lehetett elbliccelt. Találkozásukkor Hajmási Zotyó (a Vezér) egy jó menő utazási iroda és szállodák vezetője és tulajdonosa, felesége pedig híres operaénekesnő. Legjobban a pénzcsináláshoz ért, s ezt műveli is kitartóan. Ő most az élet „császára”, s megetheti, hogy állást kínáljon volt barátjának. Császár a cég embere lesz. A Cég időt sem hagyva a meggondolásra, teljesen átformálja Császárt. Először csak külsőségekben, majd belsőleg is. Gondolkodásmódját, erkölcsi ítélőképességét és korábbi értékrendjét is a Vezér és a Cég szolgálatába állítja. A Cég embere lesz. Nagyon jól él, sokat keres, sikeres ember válik belőle ebben az új világban. Szimpatikus-e ez a változás! Amikor is a latyakszínű kínai dzsekiben, olcsó sportcipőben járó bölcsészből olasz, a méretre varrott öltönyökben járó, egyre érzékeltlenebbé váló üzletember lesz! Mi változott! A világ. A regény érdekes fordulatokkal bilincseli le olvasóját, bűvöli el azzal, hogy mennyire mai magyar dologról, személyről olvashat. Ugy érezhetjük, ezeket a szereplőket mi is ismerjük, itt élnek közöttünk, velünk. Még talán a nevüket is ismerjük, és csak reménykedhetünk, hogy a tükörbe nézve nem őket látjuk viszont. Jó szívvel ajánlom a könyvet minden érdeklődő olvasónak.”

Mit is írtam az elején! Hogy Endrőd ege lassan besötétül!! Ugyan már, dehogyis. Csak soha ne engedjük el egymás kezét.

Dr. Szilágyi Ferencné



Ízes ízek

Így ünnepek után jól esik egy kis szegényes, egyszerű étel.

GYÖTÖRT LEVES

Egy tojással, pici sóval és annyi liszttel, amennyit a tojás felvesz, kemény tésztát gyúrunk. Reszelő nagy fogain lereszeljük a tésztát és fél órát száradni hagyjuk.

Zsíron vagy olajon hagymát piritunk, melyhez hozzáadjuk a lereszelt tésztát, és pirosra piritjük. Lehúzzuk a tűzről, megpaprikázzuk és felöntjük másfél liter vízzel. Sóval ízesítjük, és addig főzzük, amíg a tészta meg nem puhul benne.

Megjegyzés: Kövi Pál: Erdélyi lakoma c. könyvéből való recept. Az elnevezés valószínűleg onnan ered, hogy „a semmiből kigyötört leves”.

Seidl Ambrus

TÁJSZÓ-TOTÓ

Mit jelentenek Endrődön az alábbi szavak?

A helyes válasz előtti jelzést írjuk az utolsó oszlopba!

A helyes megfejtők között könyvjutalmat sorsolunk ki.

Megfejtéseket január 20-ig kell beküldeni szerkesztőségünkbe.

Decemberi rejtvényünk helyes megfejtése: 2-2-1-X-1-X-1-2-X-1-2-X-1-X. Helyes megfejtés nem érkezett.

Összeállította: Dr. Szilágyi Ferencné, Marsiné Giricz Erzsébet

Elkap a markoló!	1. aratáskor használt markoló gép	2. gyerekek ijesztésére kitalált rém	X. Kukoricaszár töve (rákláb)	
A bába járogatott mindenüve	1. hivatalos ülésekre	2. mindenhová	X. sokfelé sürgött, forgott, ha kellett, ha nem	
Nappalikit csinátam	1. a bál nem este volt, hanem nappal	2. utcai ruha, nem hálóing	X. egész napra való egytálétel	
Kütgém-, kütágas-, kütustor-, kütkáva kolonc	1. terhedre van	2. nehezék	X. hiába szeretnérd lerázni, rád akaszkozik	
Hunyán régen csak ennyihány ház vót	1. aki nem tudott számolni, az használta ezt a kifejezést	2. iskolában megbukott gyereket csúfolták így	X. néhány	
Megótotta anyám a tejet	1. megmérgezte a tejet, így tette el láb alól a pákosztos macskát	2. megaltatta a teje	X. az édes tejbe oltóanyagot tett	
Freccog a kása	1. serceg, mivel odaégett	2. kifröcsköl	X. szűz kása, mivel semmi zsi-radék nem jutott alá	
Egy csináltatott kabátja vót anyámnak élete fonalán	1. újasszony korában esküvője után	2. egész életében	X. élete derekán	
Ünneplő pelenka vót gyócsbú'	1. ha pl. orvoshoz vitték a kisbabát, akkor tették alá	2. csak keresztelőkör használták	X. akkor adták a gyerekekre, ha már nagy volt, és restelték, hogy nem szobatiszta	
Télen is eltértünk a házba	1. a ház mögötti nyári konyhában laktak	2. tanyán laktak, de a faluban is volt házuk	X. elfértünk	
Nyárára félcipőm vót	1. nyáron is kényes zárt cipőt hordott	2. a nyári időszakra	X. elnyűtt téli cipőnek kivágták orrát, sarkát	
Mehetsz a széllel verset (versenyt)	1. versenyre kelhetsz a széllel	2. bármerre elmehetsz, nem búsulok utánad	X. versenyt fűtyülhetsz a süvítő széllel	
Szalanda ember vót	1. össze-vissza beszélő	2. sok helyre el tudott szaladni egy nap	X. a kisbíró (dobost) hívták így nap	
A szemőcsöt környös-körű kötötték	1. körjáték volt lányok csúfolására	2. körbe	X. várandós lány így leplezte terhességét	



NÉPI MONDÁSOK AZ IDŐJÁRÁSRÓL

Január

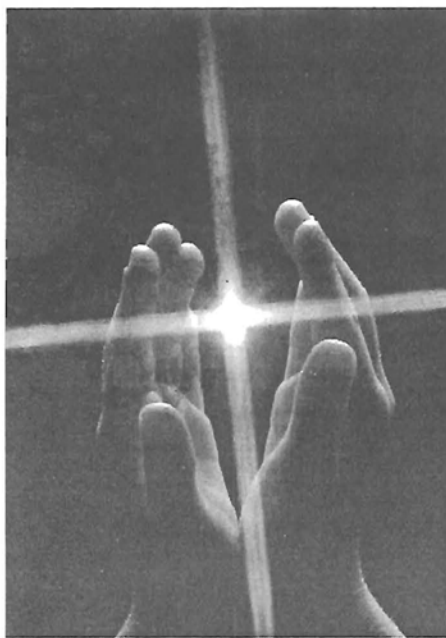
1-én Amennyiben a Nap biborvörös felhők között kel fel, káros szelek és zivatarok lesznek, ha fényes és tiszta a Nap, sok lesz a gyümölcs és a bor.

6.-án Ha vízkerszt olvad, akkor korán tavaszodik.

22-én Ha fénylik a Vince, megtelik a pince

25-én Pál fordulóján fordul meg a medve a barlangjában. (Ehhez többféle szólás is fűződik.)

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK



„Nem múlnak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek,
Ők itt maradnak bennünk csendesen még.
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Gyúász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

DEMETER PÁLNÉ BOTOS ILONA, aki lakott a Körgát u. 16. sz. alatt, december 19-én 43 éves korában hosszú szenvedés után elhunyt. Gyászolják: férje, gyermekei és hozzátartozói, a rokonok, és az ismerősök.

FÁSI GYULA, aki lakott a Kálvin u. 83/1. számú házban december 7-én 83 éves korában hosszas betegség után megtért Teremtő urához. Gyászolják, lányai és családjuk, a rokonok és az ismerősök.

Özv. GÁL GÁBORNÉ CSATÁRI EMMA, lakott Béke u. 7. sz. alatt, november 30-án 96 éves korában hosszas betegség után földi pályája utolsó állomáshoz érkezett. Gyászolják: lányai és azok családja, a rokonok és az ismerősök.

GIRICZ BENEDEK, aki Décsi u. 1. sz. alatt élt, december 18-án, 75 éves korában eltávozott az élők sorából. Gyászolják: felesége, gyermeke és családja, a rokonok és ismerősök.

HORNOK KÁROLY, aki Kürt utca 13. sz. alatt lakott december 16-án 77 éves korában váratlanul földi pályafutása véget ért. Gyászolják: gyermekei és családjuk, a rokonok és az ismerősök.

PUSKÁS LÁSZLÓ, aki Rákóczi u. 13-ban lakott, november 30-án 79 éves korában hosszas betegség után eltávozott az élők sorából. Gyászolják: felesége, gyermekei és családjuk, unokahúgai, a rokonok és az ismerősök.

NÁNDORI MÁRIA, aki lakott V. Ker. 28. sz. alatt, december 2-án 77 éves korában hosszú szenvedés után visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: gyermekei és családjuk, rokonok és ismerősök.

OSZLÁR BÉLA, aki lakott a Kiss B. u. 18-ban, november 27-én 85 éves korában, hosszú szenvedés után eltávozott az élők sorából. Gyászolják: rokonai, szomszédai, és az ismerősei.

RONYECZ PÁL, aki a Várartéri ltp. 10/3. sz. alatt élt, december 16-án 65 éves korában hosszú, súlyos betegség után eltávozott az élők sorából. Gyászolják felesége, gyermekei, családtagok, kollégák

Özv. TIMAR EDÉNÉ BABARIK MÁRIA, aki lakott a Kodály u. 14/1-ben, december 5-én 89 éves korában hosszas betegség után visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: gyermekei és azok családja, a rokonok és az ismerősök.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Köszönetet mondunk mindazon barátoknak, ismerősöknek, akik HORNOK LÁSZLÓ elvesztése miatt fájdalmunkat részvénytávirátással enyhíteni igyekeztek. Köszönet azoknak is, akik sírjára a kegyelet és tisztelet virágait elhelyezték, és utolsó útjára elkísérték.

Gyászoló felesége, fiai, édesanyja és testvérei.

Fájó szívvel mondunk köszönetet mindazoknak, akik szeretettel férjem, édesapánk, apósom, nagyapám testvérünk, vejjünk Ronyecz Pál temetésén megjelentek, sírjára virágot helyeztek el, részvénytávirátásukkal fájdalomunkon enyhíteni igyekeztek.

A gyászoló család



Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1.a volt ENCI udvarában

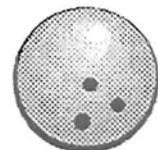


Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit.

Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszbédéllel összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt áron lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.500.-forintért.

Telefon: 06-20-9520-243.



Corvo bianco

Corvo Bianco Schuh Bt.
Cipőipari Bt.

5502 Gyomaendrőd, Fő út 14.

☎/Fax (66) 386-896

☎(30) 9457-148

Női, Leányka-, és Fiú- cipőgyártás



**NŐI CIPŐT
A GYÁRTÓTÓL!**

A KLASSZIKUS MODELLEKTŐL A MAI
DIVATIG SZÉLES VÁLASZTÉKBAN
KÍNÁLJUK TERMÉKEINKET.



**GELLAI LÁSZLÓ
CIPŐGYÁRTÓ**

GYOMAENDRÖD, FŐ ÚT 140/2 • TEL: 06-66-283-359

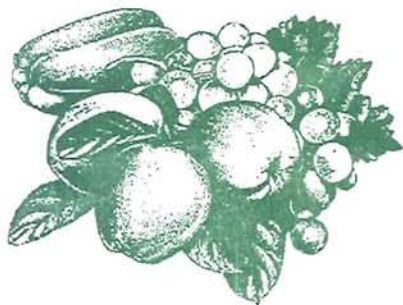
A TURUL CIPŐ KFT



Felvételre keres varrónőket,
cipőfelsőrész-készítőket és cipő
gyártókat gyomaendrődi,
dévaványai és kamuti telephe-
lyeire, tartós munkára, jó kere-
seti lehetőséggel.

Vidékről bejárást térítjük,
vagy megoldjuk.

Érdeklődni lehet: 66/386-251
telefonon Oláh Ferencnél



A KERTBARÁT KÖR ÜZENI...

A szőlőnemesítés nagyjai az aranyhomokon

Évszázadokkal ez előtt híres volt a magyar bor, mutatja ezt az is, hogy IV. Béla korában a német-római császár, de a pápa asztalára is magyar minőségi borokat szállítottak. Vidékünkön ma is fellelhető direkt termő fajták, melyeket főleg lugasként termesztnek.

Történelmi borvidékeknek nevezzük azokat a tájakat, ahová az első tőkét még a római telepések ültették. Ilyen a Balaton-felvidék, Szekszárd, Pécs, Sopron, Óbuda.

Tokaj-hegyalja a későbbiek során francia, olasz nemesítők ültették a legdrágább borokat adó vesszőket. Így lett, és alakulhatott ki Tokaj vidékén a királyok bora, a borok királya, mely évszázadok során tovább nemesedett. Mindez a szürke penészesnek, a bor szakszerű kezelésnek, a terület földrajzi fekvésének, nem utolsósorban a megfelelő pincének köszönhető. Tokaj környékén mintegy 24 faluban termesztik a finomabbnál finomabb (puttonyos) tokaji borokat. Az első híres aszúbert Lőrántffy Zsuzsanna fejedelemszony pincemestere készítette.

A múlt század második felében Amerikából Európába került a szőlőgyökér nagy kártevője a **filoxéra**. Magyarországon 1875-ben észlelték először, mely járványszerűen hatalmas ültetvényeket pusztított el. A szőlőtökek levelei megsárgultak, fonnyadásnak indultak, majd elsorvadtak. Csak azok a tökek maradtak meg, melyek alanya vad volt, és ebbe oltották be a nemes vesszőt, valamint Amerikából behozott direkt termő fajták. (Otelló, noha, delaware, Elvira) Átmenetileg vége lett a jó bortermelésnek. Kétszázhetven hold szőlőtermő területnek mintegy negyven százalékán elpusztult a szőlő. Évtizedek kellettek ahhoz, hogy újra meginduljon a szőlőtermesztés. A filoxéra nagy mérvű pusztítása során (pl. Endrőd-Öregszőlőn) az elkese-

redett emberek megfogadták, hogy soha többé nem ültetnek szőlőt. Gyerekkoromban az idősektől sokszor hallottam a következő szót: „Essen beléd a filoxéra!” Bizonyára a járvány idejéből származik e kifejezés, mely a kártevő iránti ellen-szenvet fejezi ki. E szőlés az egész országban elterjedt.

Az ősz folyamán a Bónom-Zugban jártam Harangozó Péter újkígyósi lakós telken, ahol szokatlan vastag vesszőjű delaware szőlőt láttam. Köszönhető ez a jó minőségű, humuszban gazdag, áradmányos talajnak. Pedig erre a szőlőre éppen a vékony vessző a jellemző, de ugyanakkor ellenálló a gombabetegségekkel, a hideggel szemben.

A múlt század második felében, és e század elején olyan nagyszerű, lelkes emberek éltek, akik a szőlő nemesítése és terjesztése tekintetében. Ilyen volt **Mathiász János**, aki fiatal hivatalnok korában Kasza mellett a Rozália hegyen vásárolt két hold szőlőt, ahol megkezdhette kísérleteit. 1880-ban Mándon (Fehérgyarmattól keletre) egy szőlőbirtokon határos küzdelmet folytatott a filoxérával (gyökértetű), mely a hajszaágyókat rágtatta el. Nemesített fajtái: Kecskemét virága, Cegléd szépe, Mathiász Jánosné muskotály, Szőlőskertek királynéja muskotály. A Medoc Noirt Franciaországból hozta be.

Hatvanévesen **Katona Zsigmond** barátjával hosszú odaadó, lelkes nemesítő és területnövelő munkájuk eredményeként változtatták meg a rossz futóhomokot aranyhomokká! Ugyanis a homokon nem tud járatokat fúrni a gyökértetű. A Bécsi Világkiállítás szőlőfajta bemutatójával I. díjat nyert. Meghívást kapott az orosz cár krími szőlőbirtokára vezetőnek. Ő azonban nem ment, inkább maradt a homokon. Eredményes gyógyszerész pályafutását a szőlőnemesítésre, a szőlészkedés mesterségére cserélte fel. A század elején már 228 nemesített szőlőfajttával ismertette meg a Kecskemét környékén élő homoki szőlősgazdákat.

Méltó tanítványuk lett **Kocsis Pál** kiváló nemesítő szakember, akinek nemesített szőlői nemcsak a szomszédos országokban, hanem az egész világon megtalálhatók. Életútjáról lapunk múlt évi januári számában írtunk.

Mind a három nemes szőlész, borász szakember sokat tett a homokon a szőlő elterjesztéséért, de elért eredményeik utat mutatnak a jövő nemzedékének, a következő generációknak, mert ők halhatatlanok.

HUNYA ALAJOS



Az ablak teszi a házat

MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETEKRE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1

Tel/Fax: 66/386-328

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.



Kedves vásárlóim!

A téli hónapokban is keresse fel áruházamat, széles választékkal állok rendelkezésükre.

- Ajándék tárgyak ünnepi alkalmakra
- Díszgyertyák, gyertyatartók
- Elektromos hősugárzók, olajradiátorok
- Vasalók, vasaló állványok és huzatok
- Ruhaszárítók
- Viaszos vászon, fürdőszoza szőnyegek
- Foliák, gumicsizmák, esőköpenyek
- Virághagymák, rózsatövek, műtrágyák!

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323 * Szerkesztők: Bajusz Tünde, Császárné Gyuricz Éva, Cs. Szabó István, Hunya Alajos, Iványi Mária, Marsiné Giricz Erzsébet, Márton Gábor, Stark László * Felelős kiadó: Vaszkó András * MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. *

HU ISSN 1586-3689 * készült: 66283-358 Pelyva

Interneten: <http://www.szikszi.hu/isk/gellert/> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu

RŐZSAHEGYI KÖNYVTÁR
744012
Gyomaendrőd, Blaha u. 21.



VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

VIII. évfolyam 2. szám * Társadalmi, kulturális, hagyományörző folyóirat * 2001. február

KÖSZÖNTJÜK OLVASÓINKAT A HARMADIK ÉVEZREDBEN!

Kitüntetettjeink a Magyar Kultúra Napján

Kölcsy Ferenc 178 évvel ez előtt, január 22-én fejezte be a Himnusz, mely Erkel Ferenc megzenésítésével vált nemzetünk imádságává, himnuszává. Tudjuk, hogy Kölcsy volt az, aki a minden emberhez eljutó nemzeti irodalom megteremtésén fáradozott. A népköltészetből vett új hazafias költszetet teremtett. A rendszerváltozás első kulturális kormánya e napot, a Himnusz születésnapját, jelölte ki a Magyar Kultúra Napjául. Azóta minden évben az ország számtalan helységében rendeznek ünnepeket.

Számunkra e nap különösen nagy örömet hozott.

A Magyar Honvédség Művelődési Házában Budapesten, a Stefánia palotában, ünnepi megemlékezés keretében a Nemzeti Kulturális Örökség minisztériuma részéről Ecsedi István adta át a **Magyar Kultúra Lovagja** kitüntetést címet és okleveleket. A galán Szentpéteri Gabriella zongoraművész mutatkozott be, majd a Honvéd Művészegyüttes adott szórakoztató műsort az egybegyűlteknél. Dr. Jáki Ferenc írodalmár, a Magyar Kultúra Lovagja mondta el gondolatit a lovagokról.

Ez alkalmából vehették át **Vaszkó Irén** nyugalmazott tanárnő, mindenki szeretett lélekje, **Dr. Szilágyi Ferencné Németh Eszter** a kitüntetést címet. Vajon kell-e dicsérni őket? Vajon kell-e ismertetni munkásságukat? Vajon



OKLEVÉL

Vaszkó Irén
részére

a Falvak Kulturájáért Alapítvány a magyar kulturális örökség ápolása és fejlődésének elősegítése érdekében kifejtett önzellen tevékenységéért, kiemelten a

"Tanári példamutatóságra, a néprajzi örökség megőrzéséért"

a **MAGYAR KULTÚRA LOVAGJA** címet adományozza.

Budapest, 2001. január 22.
ALVAK KULTURAJÁÉRT ALAPÍTVÁNY
1134 Budapest, Gödöllői út 29. V/2.
Tel./Fax: (36-1) 140-7717
Adószám: 19061747-1-41

Nick Ferenc
Nick Ferenc
kuratóriumi elnöke

Mindketten a város kulturális életének meghatározó egyéniségei voltak Mindketten szűkebb pátriájuk hagyományait őrizve, ápolva, hirdetve hozták létre a Honismereti Egyesületet, mely azóta is a hagyományápolás műhelye. Ékes bizonyítéka annak, hogy csak múltunk ismerete s tisztelete vezethet el bennünket a Holnapba, immáron a XXI. századba.

Ugyanezen a napon ugyanitt vehette át lovagi kitüntetését **Árkus Péter** régész. Munkásságából kiemelendő a dévaványai Bereczky régészeti hagyaték rendezése és az ebből létesített múzeum megnyitása, az endrődi tövisháti régészeti ásatásokban való részvétele, az endrődi régészeti múzeum anyagának szakmai rendezése.

Nagy-Britanniában, Londoni Magyar Kulturális Központban Rockenbauer Zoltán a nemzeti kulturális örökség minisztere adta át a gyomai születésű **Határ Győzőnek** (városunk díszpolgárának), írónak életműve elismerésül a Márai Sándor-díjat

Büszke lehet az a város, amelynek polgárai ily megbecsült kifizetésben részesülhetnek, s ez által munkásságuk országosan is ismertté válhatott. S valóban, büszkék vagyunk, hogy a magyar kultúra ápolásában kiemelkedő munkásságuk méltó elismerésre került.

Császár Ferenc



van-e ki ne ismerné őket szűkebb hazájukban? Bizony, néhez helyzetben van ilyenkor a „krónikás”. Kettőjük munkássága éveken át összefonódott.

Iréne nevéhez fűződik az Endrődi Tájháza létrehozása, aminek anyagát, bútorokat, tárgyakat a paraszti múlt emlékeit 40 éven át szorgalmasan gyűjtötte. Az endrődi régészeti gyűjteménynek is kezdeményezője volt. Nagy érdeme, hogy pedagógusként a gyerekeket megtanította a múlt tiszteletére, bevonva őket a gyűjtési munkába. Az endrődi szöttesek messze vidéken híresek voltak. 360 féle szöttek mintát mentett meg. Összegyűjtött több ezer olyan régi fényképet, amelyek mind a parasztemberek életét, munkáját, ünnepi szokásait mutatják meg a mai nemzedéknek. Összegyűjtötte a még fellelhető népszokásokat, az ő gyűjtése az Endrődi Betlehemes játék, a Három királyjárás, a Feketevasárnap kiállítás szövege.

A tanárnő és tanítványai hozták helyre az útszéli keresztet.

Eszter nevét az Endrődi Füzetek fémjelzik, eddig 7 kötet jelent meg. Jelenleg Endrőd monográfiáján dolgozik. Sokat fáradozik író-olvasó találkozók megszervezésében. Nevelői munkássága példamutató volt, sokat tett a gyomaendrődi könyvtárak fejlesztése érdekében, mint annak vezetője.



Önnnek joga van tudni...

Hogy az évszázad első testületi ülésén miről döntött a Képviselő testület, január 25-én

Az eredetileg meghirdetett 22 napirendi pontot meg kellett toldani, mert ahogy azt már a megjelent civil érdeklődők számából következtetni lehetett, Kolozsvári doktor hívei ismét eljöttek, tehát valami ebben a témában ismét nem stimmel. Ezért a 4-es napirendi pont után, ami az intézményeik finanszírozási helyzetéről szólt, felvettük napirendre Kolozsvári Árpáddal kötött háziorvosi szerződés című soron kívüli előterjesztést.

A polgármesteri beszámoló első pontjaként a **Kultúra napján történt kitüntetések** kerültek ismertetésre. Mint ismeretes 3 +1 fő kapott kitüntetés a városért kifejtett munkáért. Azért írom úgy, hogy +1, mert mint köztudott Arkus Péter kitüntetése csak részben kötődik városunkhoz, nagyjából Dévaványai kulturális munkája jöhetett számításba, a díj odaítélésénél. Vaszkó Irén, Németh Eszter és Határ Győző kitüntetései elvitatathatalanul kötődnek Gyomaendrődhöz..

Megtudtuk, hogy **idén nyáron sem kell félnünk a szúnyogok zaklatásától**, mert a gyérítésükhöz szükséges nyári szőveltség megkötődött, sőt csatlakozott Cserkeszlő, Lakitelek, és Csárdaszállás is.

Az Okmányirodán lassan beáll a normális idejű ügymenet, a kezdeti nehézségeken már túl vannak az ott dolgozók, de még 1-2 hétig jobb, ha vár, akinek nem nagyon sürgős az elintéznivalója.

A népszámlálás, mint köztudott február hónapban lesz, városunkban 70 összeíró végzi el a feladatot, mindenki segítse a munkájukat.

A Bethlen Szakiskola ez év nyarán lehet, hogy átkerül az FVM-hez, és akkor már nem a város intézményeként fog működni. Régi kérés ez az iskola részéről, amit a Testület támogatott.

A polgármesteri beszámoló után napirend előtt elmondtam azokat a lakossági

kéréseket, amelyek az endrői piaccal kapcsolatosak. Kértem, hogy helyezzenek el a **piac előtt hirdető táblát, amelyre a Gyomaszolg Kft kiírja az elhunytak temetési idejét. A Damjanich utca egyirányúsítását kértem, valamint azt, hogy vizsgálják meg annak a lehetőségét, hogy a sikatori járda szélesítésre kerüljön**, mert a megnövekedett forgalom ezt mindenképpen szükségessé és indokoltá teszi.

A helyi járatú autóbuszjegy árai február 1-től, emelkednek, az egy úti menetjegy 70 forint, a teljes áru havi bérlet 1800 forint, a kedvezményes havi bérlet 690 forint. A kedvezményes diákberlet ügyintézése az iskolákban történik, tehát azoknak a gyerekeknek jár, akik állandó helyi lakosok, és a város iskoláiba járnak. Mint ismeretes 15 évre szól az a szerződés, amellyel kiadta a város a helyi buszközlekedést. Ennek során megalakult az Alföldi Közlekedési Kft, amelynek ügyvezetője: Rác József. A Kft alvállalkozója a korábbi üzemeltető Villántours Kft.

A Kolozsvári doktorral megkötött finanszírozási szerződést az Országos Egészségügyi Pénztár semmisnek tekinti, a körzetkijelölési mód miatt. A testületi döntés szerint a februári ülésre készíti el a főorvos asszony az új körzethatár kijelölést.

A vállalkozási formában működött óvodák 2001. évi támogatási összegét is jóváhagyta a testület, Szabadság úti óvoda: 4800Ft/hó/ellátott, Fő úti óvoda 4150 Ft, Kossuth úti 3750 Ft, Vásártéri ltp. Óvoda: 3500 Ft, Blaha úti óvoda, 3850 Ft, Selyem úti: 3850, Polyákhalmi óvoda 4800 Ft, Bölcsőde 11770 Ft. Abban az esetben, ha a 2001 évi infláció tényleges mértéke a 7%-os tervezettől 1%-nál nagyobb mértékben tér el, akkor a támogatás összegét korrigálni fogják.

Az óvodák működtetőinek előző évi írásos beszámolóit jól eső érzéssel kerültek jóváhagyásra.

Gyógytestnevelés, vízhez szoktatás, gyermektánc, idegen nyelvtanítási szol-

gálatással bővültek az óvodai oktatások. Sajnos több betöréses lopás is történt, ami igen nagy anyagi kárt okozott, ezt sajnálatlaltal vette tudomásul a Testület.

Bérleti díjak emelését hagyta jóvá a Testület, a Katona József Művelődési Ház működtetője és a Sportcsarnok működtetői által javasolt mértékben. Emelése került még a Tájháza a belépődíj, valamint az önkormányzati tulajdonú nem lakás célú bérlemények bérleti díja.

A szennyvízcsatorna hálózat II-III. ütem építésére kiírandó közbeszerzési eljárást a Duplex Kft fogja bonyolítani, a részvételi felhívás előminősítési eljárás kiegészítő feltételeit jóváhagyta a Testület.

Az önkormányzati törzsvagyonghoz tartozó utak, járdák fenntartási, üzemeltetési feladatait a jövőben a Gyomaszolg Kft fogja végezni.

A Számviteli törvény értelmében az önkormányzati vagyont értékben is nyilván kell tartani.

A vagyontértékelés rendező elveit, és módszereit a testület jóváhagyta.

A Hősök útja 51. sz. alatti ingatlant a Református Egyház el tudja adni abban az esetben, ha az Ált. Rendezési Tervtől való eltérő hasznosítást a Testület engedélyezi. A jövőbeni vevő –Gellai Imre vállalkozó – kereskedelmi és szolgáltató tevékenységet kíván ott végezni. Gipszkarton lemez, hőszigetelő és más zsákos, vödörös vakolat anyagok árusítására kerül sor. A Testület hozzájárult a kérelemhez.

Az állami támogatású bérlakás program beruházási költségét, 164 millió forintban, a hozzátartozó sajtóterő összegét 32,8 millió forintban hagyta jóvá a Testület.

A hunyai és csárdaszállási gyermekvédelmi feladatok ellátására a Gyomaendrői Városi Családsegítő Központ együttműködési megállapodást kötött.

A városi járóbeteg-, és szakellátás új szakrendeléssel bővült: ortopédia, pszichiátria, fizioterápia, gyógytorna. A gyógytorna színhelye: Mirhóhátú út 1.

Az óvodai és iskolai beíratások ideje: március 19. 20. 21-én lesz.

Császárné Gyuricza Éva

THERMIX
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

☐ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- ☛ Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- ☛ Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- ☛ Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- ☛ Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- ☛ Építőipari gépek, segédeszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)

CIPŐTALPBÉLÉST
SZONDÁTÓL

Rózsahegy u. 11.
Telefon: (66) 284-301

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

Támogatások kérése

Városunk alábbiakban nevesített alapítványai, és egyesületei tisztelettel kéri olvasóinkat, hogy személyi jövedelemadójuk 1%-ával támogassák céljaikat.

Endrődiek Baráti Köre Egyesület, célja a hagyományok ápolása, az elszármazottakkal való kapcsolattartás.

Adószám: 19182030-1-13

Honismereti Alapítvány, célja a helyi hagyományok ápolása, megőrzése, publikálása, az Endrődi Füzetek további sorozatának, és Endrőd Monográfiája kiadása.

Adószám: 19056274-1-04.

Hittel a Holnap Ifjúságáért Alapítvány, célja a Szent Gellért Katolikus Iskola támogatása

Adószám: 18372276-2-04

Önkéntes Tűzoltó Egyesület Kiemelkedően Közhasznú Egyesület, melynek célja élet és vagyonmentés a városban és körzetében.

Adószám: 18371608-1-04

Hallható Hang Alapítvány, melynek célja a zeneiskola hangszerállományának gyarapítása

Adószám: 18379383-1-04

Gyomaendrődi Városi Sport Egyesület, célja a helyi ifjúsági sport támogatása,

Adószám: 18370827-2-04

Dr. Farkas János Alapítvány, melynek célja tehetséges endrődi fiatalok tovább tanulásának biztosítása.

Adószám: 19062255-1-04

Öregszülői gyermekekért Alapítvány, célja a külterületen felnövő hátrányos helyzetű gyermekek közép és felsőfokú tanulmányainak támogatása

Adószám: 18376184-1-04

Új szolgáltatás!

Ez év januárjában Gyomaendrődön is (Szarvas és Dévaványa után) megkezdte áldásos munkáját 2 gyógytornász. Bracsok Ildikó gyógytornász és Inhoff Ildikó gyógytestnevelő.

Háziorvosi, kórházi, vagy szakorvosi beutalóval a gyógyulni vágyókat várják, hetente 3 alkalommal hétfőn, szerdán 10-13 óráig, és pénteken 8 óráig 11 óráig a Mirhóhát út. 1. sz. alatti (Gondozási Központ sarki épülete) jól felszerelt tornaterembe. A beutalóval rendelkezőknek a kezelést teljesen költségmentes, (a Társadalombiztosítás kasszájából fizetik a szolgáltatást).

A gyógytorna az alább nevesített esetekben különösen javasolt:

- gyermekkori mozgásfejlődési lemaradás,
- hanyag tartás, gerincferdülés,
- mellkas deformáció,
- lúdtalp, elhúzódó reumatikai degeneratív elváltozások (csipő, térd, váll, gerinc, hátfájdalom)
- műtétek, törések utáni állapot javítás,
- életminőség javítás, (főként idősek részére)
- terhes torna, szülésre való felkészítés,
- intim női torna.

A gyógytornára jelentkezni telefonon vagy személyesen lehet, a fenti időben. Telefonszám: 386-991, cím: Mirhóhát út 1. sz.

Örömmel üdvözljük a kezdeményezést, hiszen nem kell most már Szarvasra, vagy Békéscsabára utazni azoknak, akiknek gyógytornára van szükségük.

Csné Gyuricza Éva

II. Világháború áldozatainak emlékműve felújítása!

Az Endrődiek Baráti Köre és a Honismereti Egyesület a Hősök Emlékművének felújításához adományokat gyűjt. Kérjük, hogy aki teheti, támogassa e nemes kezdeményezést.

Az adományokat a Városunk Nagyjaiért Közhasznú Alapítvány Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezetnél vezetett 53200015-11042195 sz. számlájára lehet befizetni vagy készpénzben Gyuricza Zoltánnénál Lásbas utca 3. sz. alatt. Atutalás esetén kérjük a csekkre felvezetni: Hősök emlékének felújításához

UNGVÖLGYI JÁNOS -Térségi megbízott

Fogadó órai: február 6-tól keddenként 8-tól 12 óráig.

Helye: Vállalkozók Háza, Hősök útja 56.

Vállalkozóknak, civil szervezeteknek, intézményeknek

Pályázati lehetőségek... Széchenyi terv... pályázatok stb.

A Községi Ház február havi programja

3-án 17 órától: Nyugdíjas klub farsangi rendezvénye

7-én 18 órától: FKGP gyűlése

8-án 15 órától: Sakk klub. Várjuk az érdeklődőket!

10-én 18 órától: Endrődi Szent Imre Egyházközségért Alapítvány vacsorája

13-án 9-től 16 óráig: Nagyszabású könyvvásár

14-én 15 órától: Cukorbeteg klubja

17-én 17 órától: Magányosok Klubja farsangi összejövetele

24-én 19 órától: Farsangi Randevő bál.

Az Endrődiek Baráti Köre vezetősége március 3-án szombaton délelőtt 10.30 órakor hívja és várja tagjait és szimpatizánsait a baráti találkozóra, amelyen új vezetőség választására is sor kerül. Tagjainkat külön kérjük, hogy feltétlen jöjjenek, még akkor is, ha ebédre nem tartanak igényt. Ebéd 700.- forint, igénybevételére jelentkezni lehet Timár Imre 06-1/326-75-67. Császárné Gyuricza Éva 06-66/386-323. és Fülöp Imréné telefonján 284-435.

A találkozó helye Budapest XI. Ker. Etele út 68. (SZÁMALK étterme)

Endrőről autóbusszal tervezzük az utazást. Az autóbusz idejében való megrendelése miatt kérjük az endrődiek mielőbbi

A Városi Sportszarnok február havi programtervezete

Női konditorna: Hetente hétfőn 18.00 - 19.00-óráig

Csütörtökön 17.30 - 18.30 óráig

Vezető: Varga Lajos tornász olimpikon

Női kosárlabda: hetente hétfőn 18.00 - 19.00 óráig

Csütörtökön 17.30 - 18.30 óráig.

Vezető: Cs. Nagy Lajos testnevelő

Női kézilabda: hetente pénteken 20.00 - 21.00 óráig

Vezető: Sípós Dezső testnevelő

Röplabda: (MIX) hetente hétfőn 19.00 - 20.00 óráig.

3-án 8.00 - 9.30 óráig Góliát

10.00 - 17.00 óráig SAS kupa kispályás teremlabdarúgó torna

17.00 - 20.00 óráig „B” csoportos kispályás teremlabdarúgó bajnokság

4-én 8.30 - 11.00 óráig Góliát

13.00 - 19.00 óráig „A” csoportos kispályás teremlabdarúgó bajnokság

10-én 8.00 - 9.30 óráig Góliát

9.30 - 11.00 óráig Gólsuli

13.00 - 19.00 óráig „B” csoportos kispályás teremlabdarúgó bajnokság

11-én 8.30 - 11.00 óráig Gólsuli

13.00 - 19.00 óráig „A” csoportos kispályás teremlabdarúgó bajnokság

17-én 8.00 - 16.00 óráig Németh farsang Kupa helyi kispályás teremlabdarúgó torna III. IV. korcsoport. Nevezési határidő: 2001. 02.-től 09.-ig a Sportszarnokban.

18-án 8.00 - 15.00 óráig Farsang Kupa helyi kispályás labdarúgó torna. V.-VI. korcsoport. Nevezési határidő: 2001. 02.-től 09.-ig a Sportszarnokban 15.00 - 20.00 óráig A csoportos Kispályás teremlabdarúgó bajnokság

24-én 8.00 - 9.00 óráig Góliát

9.30 - 11.00 óráig Gólsuli

13.00 - 18.00 óráig Hármaskörös Kupa férfi kézilabda torna

25-én 8.00 - 10.00 óráig Gólsuli

10.30 - 12.00 óráig Hármaskörös Kupa férfi kézilabda torna döntői

13.00 - 19.00 óráig A csoportos kispályás teremlabdarúgó bajnokság

BÉRBEADÓ MEZŐGAZDASÁGI MŰVELÉSRE 9,2 Hektár szántó 358 AK. értékben közel az endrődi városrész határához (Kisréten a volt spárgás föld) azonnalra. Érdeklődni lehet: 386-689 telefonszámon.

In memoriam

Szülőföld: Böleső, majd koporsól
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb Jövő!

Tímár Máté

Puskás László



Köröstarcsa
1921
Gyomaendrőd
2000.

Puskás Károly gazdálkodó és Varga Julianna házasságából három fiúgyermek született, akik közül egy 16 évesen a Hármaskörös áldozata lett.

Laci élénk fantáziájú, széles érdeklődésű volt. Elemi iskoláit a szülőhelyén, a polgárit a szomszédos Mezőberényben végezte példás eredménnyel. A haladó gondolkodású szülők Debrecenben, a Tanítóképzőbe írták be a zene iránt is igen fogékony és meggyerő testi-lelki tulajdonságokkal megáldott fiút, aki orgonaművészeti álmokat dédelgetett lelkében.

A képesítő után, 1941-ben Kölcsházán kezdte kántor-tanítói tevékenységét, uradalmi iskolában I-IV. osztályban és remek oktató-nevelő munkát végzett. A tanárok és a szülők is gyorsan kegyeibe fogadták.

Élete következő állomása: amikor katonai szolgálatra vonul be. Debrecenben, majd Sátoraljaújhelyen katonáskodott. A háború idején önkéntes frontszolgálatra jelentkezett. Az orosz fronton harcolt két évig. Majd nyugati fogságba került súlyos lábsérüléssel, ami csaknem az életébe került, rokkantsági nyomot hagyva.

*Madi F. Olajipőkészítő-
fogtechnikai és kereskedelmi
Kft*

Telephely: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 45.

Telefon: (66) 386-578

Két évi fogság után jött haza, Büngösd major iskolájában kapott állást. Kiváló pedagógiai munkájára felfigyelt a megye művelődési vezetője.

1949-ben Endrődre helyezték igazgatónak a volt polgári iskolához. Mikor a személyzeti osztályon elbeszélgettek vele, hogy a klerikális reakció főfészekét, a volt egyháziakat szét kell robbantani, Dr. Csókási Bélát és tantestületét szét kell szórni, kertelés nélkül bejelentette, hogy nem vállalja a megbízatást. Így Endrőd-Öregszőlő Szarvasi úti tanyai iskolájához kérte magát az I.-IV. osztály tanítására. Az addig külön leány- és fiúiskolát összevonták belterületi igazgatósággá, Borbély Sándor irányításával. Kialakítottak egy tanyai igazgatóságot is.

1951-ben már Endrőd és Gyoma közt lévő külterületi jellegű Besenyszögi iskola I.-IV. osztályát vezette.

1949-ben kötött házasságot. Két gyermekük született.

Szegeden a pedagógiai főiskola levelező hallgatójaként földrajz és biológia szakon képezte magát. Bár a legeredményesebben működő, pedagógusok egyike volt, soha jutalmazásban, kitüntetésben nem részesítették. Elvei nem egyeztek a hivatalos irányzattal és ezt feljebbvalóival is bátran, és határozottan tudatta. Ahol csak lehetett éreztették vele a hatalom erejét. Olyan értékelést is kapott, hogy: „az ilyen embert agyon kellene lőni”.

Végül a volt országgyűlési képviselő a 2.sz. Ált. Iskola vezetője Varga Zsigmond tantestületébe kerülve sorsa megnyugvásra jutott. Biológiai tudását a szakirodalomban is hasznosította.

1950-tól hódolhatott kedvenc szenvedélyének, sólymászkodott és ezen a téren is kiváló szakembereket nevelt. Szerette a könyveket. Szeretett beszélgetni, szeretett magyarázni, tanítani. Határozott véleményét soha nem rejtette véka alá. Éveken át a református egyház presbitere volt, ami annak idején nem tartozott az „díjazott” tisztségek közé.

Arany diplomát kapott.

Évek óta már súlyos szívbetege kórozta. Betegségének súlyát jó gyermekei, unokái, és dédunokái tették napfényessé. Főiskolás, egyetemista volt tanítványai gyakran felkeresték. A Magyar Solymász Egyesület 8 tagja madarasan vett részt temetésén és elismerő szavakkal búcsúztatták a távozó nagymestert. Egykori tanítványa, Halászné dr. gyönyörű beszéddel búcsúzott szeretett osztályfőnökétől. Rokonain, hozzátartozóin kívül sok száz gyászoló kísérté utolsó útjára a város pedagógusát. Hivatalos elismerésben ugyan soha nem részesült, de annyi ember szívében él, hogy nem fogjuk elfelejteni!

MÁRTON GÁBOR



METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények
Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek,
háztartási kisgépek
Szórakoztató elektronika
Szegek, csavarok, zárok, lakatok
Fürdőkádák, mosdók, csaptelepek, mosogatók
Villanyszerelési anyagok
GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44.
Telefon: 386-909

Régi utcák, utcanevek Gyomán - II.

Folytatva a régi gyomai utcák krónikáját, soron következnek most éppen a **Rákóczi utca**, melynek régebbi neve volt; „Nagy-Pintze utca.” Dehogyan az a bizonyos nagy pince ez utcában lett volna, vagy a felső végiben a városháza fele ma már nem tudjuk. Az egyik magyarázat szerint valahol a Rákóczi utcában volt a községi pince s innen vette volna a nevét. Én is emlékszem még, hogy a régi piactér helyén (ahová most a Kner család emlékhárfáit is ültették), volt egy nagy telek üresen, rozoga deszkakerítéssel elkerítve, s itt volt a községi jégverem pince. Alkalmadtán ebben bort is tartottak – a régi, szép időkben –, de legfőképpen kemény télen a Körözs folyó jó araszra hízott jégpáncéljából ügyesen kivágtott jégablakot tartották itt. Akkor is kellett az italfélét, húst, ezt-azt hűteni. S ott abban a pincében olyan szépen egybe maradt az a sok szép jégtábla - kánikulára is - nyáron is, mint annak a rendje. Hátha ez a pince adta volt az utca nevét, az utca végiben, hiszen az utcák valaminek való irányultsága is utcanévadásra adott indokot. 1906-tól II. Rákóczi Ferencről, Rákóczi utca. Bizonyára szerepet játszott a névadásban, hogy éppen 1906 októberben volt a – bujdosók - „Nagyságos fejedelem” hamvainak újratemetése a kassai Szent Erzsébet dom altemplomában.

Az Arany János utca (1906-tól) előtte Csárda utca nevet viselte. Az Arany János utca 6. sz. alatti telken (Kereki-féle ház helyén) volt a múlt században – mit nem mondok! Meg kell ezt szokni! a 19. században volt egy csárda Hunyadi utca Arany János utcáskoron, s szinte biztos, hogy erről kapta nevét. Már 1851-ben is Csárda utcaként ismert az Arany János utca. A Mirhó háton lakott gazdák kedvelt helye volt ez a csárda, levéltári források szerint alkalmanként itt boros fővel meggondolatlan, megvérezéssel járó verekedések is voltak. Merthogy minden valamire való gazda s gazdalegény bottal járt ide is, füttykőssel. Hiába tiltották 12 pálca ütések s az egy azaz 1 váltóforintok leszurkolása, elszervezése. Szenvedés volt ez mindenhol, különösen a váltóforinttól való búcsú a városházán, a

jegyző úr kezeihez. Sok jóféle Arad-hegylajai bort lehetett volna azért lekortyolni meszely számra. De hát akit rajtakaptak a füttykősök csattogása közepett, annak a törvény értelmében szenvedni kellett, meg aztán otthon vagy ídesanyámasszony, vagy hitese feleség borogatta a fején nőtt gugákat a verekedős delikvenszeknek, ipséknek, gazd' uramnak.

A mostani **Kisréti utca** visszafelé nézve az időben volt Vorosilov utca, dehogyan mi az ördögnek tisztelte Gyoma Kliment Jefremovics Vorosilov boldogult cári doni kozák őrmestert, majd szovjet marsallt utcával? Nem tudom. Tán Gyomán is járt vadnyúlhajtáson, mint Mezőberényben? S ennek emlékére. Lehet. Szeretett a marsall enni, inni ez utóbbit nagyon, – ahogy a berényiek mesélték volt, meg–meg visongó, vesés menyecskéket, kiket előbb kergetni kellett, hogy majd megálljanak. Ez utóbbiakból legalább tizet kellett „kizáritani”, legyen miből válogatni. A marsall előtt 1851-ben Motrogály utca volt ez az utca. Több évi nyomozások után sem tudtam még e szó értelmére, nyomára rábukkanni. Keresse hát más is. 1906-tól 1945-ig Baross utca volt, a vasútépítő vasminiszter nevére. Öröndetes, hogy az egykor errefelé s még lejjebb is elterülő, vízenyős helyről, a régi térképen is feltüntetett Kisrét-ről kapta újabb nevét. Ha már a Kisréti kaszinó elenyészett, ez utcanév legalább őrizi e régi földrajzi helynevet.

A mostani **Kiss Bálint utca** 1931-től egyszer már volt ilyen néven elnevezve Kiss Bálint rektortanító uramról. Néhány emlékeztető tanítójáról a gyomai református eklézsiának. Aztán 1949 táján Dimitrov utca a bolgárok mauzóleumos nagy vezériről, de mán most ő sincs a mauzóleumban. Itt is kérdőjel marad a nagy igyekezet utcakereszteles tárgyában. 1851-ben Kisrét utca, 1883-ban Kis réti utca volt. Most e név, mint fentebb olvashatjuk, – egy utcával arrébb került – feljebb a város központja felé. 1906-1931 között Selyem utcának nevezték.

1931-től Vörösmarty Mihály utca a következő utcánk lefelé haladva. Neves, nagy költőnk utcája valahogy megsúszta az át- és kikeresztelek korát. 1851-től volt Matakerti utca, mert a hajdani – mára már beépült – Matakertnek (szőlőkert) irányult. Ez a kert egy a kert szélén lakó Matakert nevű családtól kapta nevét. Később kutyás kertnek is nevezték, mondván, hogy sok kóbor kutya

szaladgált benne. Az elején 1760-1800 között reformátusok temetője volt. Ez a temető később nyugat fele bővült s ma is láthatni maradványát, az un. öreg temetőt. 1883-tól is Matakerti utca, majd 1906-tól 1931-ig Kertész utca

Hámán Kató utca következik. Hogy e politikai személyiség mit tett Gyoma érdekibe, nem tudom. Előtte 1851-től Zöldfás utca, 1883-tól Zöldfa utca, majd 1931-től Szabolcska Mihály utca. Kedves, jóízű, jó hangulatú szép verseket író költőnk hát innét kifogyott.

Cs. Szabó István

Köszönöm...

(Valentin napra virág helyett)

Köszönöm, hogy életet adtál,
köszönöm szíved ritmusát,
hogy félve örködtél felettem,
hogy felhőtlen boldog lehettem,

hogy tanítottál mosolyogni,
hogy óvtad botló léptemet,
hogy felém tártad ölelőleg
betegágyamnál két kezéd,

hogy szereted belém áradt,
s másoknak is bőven jutott,
hogy meséidnek sok-sok hőse
mind kedves ismerős nekem,

hogy télben is tavasz csapott meg,
s a jégvirág rózsát nyitott,
hogy a hegedűn dal született,
mely tündér ablakot nyitott,

hogy volt aki kezemet fogta,
ha rám csüggedés, bánat szállt,
hogy megkaptam a bókokért
mosollyal fizető leányt.

Köszönöm az emlékeket,
hajad és tested illatát,
az éberem álmodott szépet,
ifjúságom boldog korát,

hogy lányokat szültél öröme,
hogy kedvesek az unokák,
hogy kimeríthetetlen készlet
a szeretet, mit rám hagytál,

hogy majd a végső utamon
könnyezik sok-sok szép Virág,
és pihenésem nyugalom lesz,
mert örök lesz a boldogság.

MÁRTON GÁBOR

Mindent egy helyen a Piktör Boltban!

Gyomaendrőd, Fő út 212.

(telefon: 66/283-079)

Déaványa, Árpád út 47

(telefon: 483-318)

Kapható!

Festékek, lakkok, ecsetek,
Szerszámok, zárok, vasalások, és linóleumok.
Podlóburkoló lapok mintá után,
hosszú ragasztók, fugázó aljzat kiegyenlítő,
TIKKURILA Számítógépes színkeverés.
Több mint 2001 színből választhat!





FEBRUÁRI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és este 5 órakor. Hétköznap reggel fél 8-kor.

Szent Gellért Iskola kápolnájában

február 11-én és 25-én, vasárnap fél 12-kor.

Hunya

Vasárnap: délelőtt 10-kor. Kedden, csütörtökön, elsöpénteken és szombaton este 5-kor. A szombat esti vasárnapi előesti mise.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap reggel 8-kor, szombaton 15 órakor.

BEMUTATJUK...



Az endrői Egyházközség gondnokát szeretném Önöknek bemutatni, Kedves Olvasó!

Ambrózi László, 67 éves, 1993-tól látja el a gondnoki teendőket (nevezhetnének tempomatyának is).

- Tulajdonképpen mi egy gondnok feladata?

- Elég összetett. Figyelemmel kell kísérni a plébánia, a templom állagának állapotát, a temetőink rendjét és tisztaságát, a megfelelő javításokat időben igényelni és elvégeztetni, egyházi ünnepek alkalmával szervezési teendők, stb.

- Gondnok úr, előtte mivel foglalkozott?

- 1967. óta dolgoztam az Endrői Cipész Szövetkezetnél, mint cipőipari gépszerelő. Nagyon szerettem a szakmámat.

- Most mivel tölti idejét?

- Jelenleg is dolgozom, mint vállalkozó.

- Boldognak tartja-e magát?

- Igen. Feleséggel 45 éve élek boldog házasságot. Ez

számomra nagyon fontos, hogy jóban-rosszban együtt vagyunk.

- Minek köszönhető, hogy megtalálta helyét a világban?

- Mindig a jövőbe vetett hitem és reményem segített az akadályok leküzdésében, amiben nekem is volt részem.

- Mikor örül legjobban?

- Amikor a két kis unokám - Tibike és Bettike - átölel, és azt mondja: Tata, nagyon szeretlek Tégedet!

- Gondnok úr kezdeményezője volt egy alapítvány létrejöttének, mi is volt ez?

- Ez a Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány, aminek feladata temetőink rendbetétele, anyagiakkal való segítése. Ezt hál' Istennek sikerült megvalósítani, csak egyre kevesebb a jólelkű adományozó. Ennek az alapítványnak vagyok egyik alapítója.

- Most, február 10-én lesz az egyházközségi vacsora, ez is az Ön kezdeményezése!

- Igen. Ennek bevételét is az alapítvány számlájára fizetjük be minden évben.

- Sőt, Ön a főszakács, aki mindig megfőzi a finom birkapörköltet.

- Nagyon szeretek főzni, és ha ezzel másoknak örömet okozok, akkor ez jó érzéssel tölt el.

- Köszönöm a beszélgetést. Önnek és kedves családjának hosszú életet és jó egészséget kívánunk.

Egy idézettel szeretném zárni, amit gondnok úr küld mindannyiunknak: „A szeretet és az őszinteség ne maradjon ki senkinek az életéből!”

fr. Ungvölgyi János

FEBRUÁR HÓNAP ÜNNEPEI

2. péntek: Urunk bemutatása (Gyertyaszentelő Boldogasszony)
 3. szombat: Szent Balázs püspökök és vértanú
 4. vasárnap: Évközi 5. vasárnap
 5. hétfő: Szent Agota szűz, vértanú
 6. kedd: Miki Szent Pál és társai vértanúk
 10. szombat: Szent Skolasztika szűz
 11. vasárnap: Évközi 6. vasárnap
 14. szerda: Szent Cirill és Metód, Európa társvédőszenzjei
 17. szombat: A Szervita rend hét szent alapítója
 18. vasárnap: Évközi 7. vasárnap
 21. szerda: Damiáni Szent Péter püspök, egyháztanító
 22. csütörtök: Szent Péter apostol székfoglalása
 23. péntek: Szent Polikárp püspök és vértanú
 24. szombat: Szent Mátyás apostol
 25. vasárnap: Évközi 8. vasárnap
 28. szerda: HAMVAZÓSZERDA

Könyörgés a családért

Atyaisten,

Tőled származik minden anyaság és apaság a mennyben és a földön,

Te vagy a Szeretet és az Élet.

Add, hogy minden család a Földön –

Fiad, Jézus Krisztus segítségével,

aki Asszonytól és a Szentlélektől,

az isteni kegyelem forrásából született

- az élet és a szeretet igazi szentélye legyen az állandóan megújuló emberi nem számára.

Kegyelmed vezesse a házastársakat, hogy gondolkodjanak és dolgozzanak családjuk, és a világ minden családja javára.

Add,

hogy a fiatalok a családban szilárd támaszt találjanak nemeslelkűségüknek, az igazságban és a szeretetben való növekedésüknek.

Add,

hogy a házasság szentsége által megerősített szeretet legyőzze a gyengeségeket és kríziseket, amelyekkel családjaink olykor találkoznak.

Végül kérünk, add,

hogy a názáreti Szentcsalád közbenjárására az Egyház a világ minden népe között sikeresen végezze küldetését a családban.

Mindezt szívből kérjük, Tőled, aki az Élet, Igazság és Szeretet vagy, a Szentlélekkel egyetemben. Amen.



Az oldalt szerkeszti: Iványi László plébános

Harangjainkról



A harangok elvitele, 1917-ben. Zelenka János plébános mellett Gyenes György kondoros-tanyai (ma Hunya) lelkész, a jobb szélső káplán mellett Ujházi Miklós kántor.

1917. májusában már lassan 3 éve dúlt az első világháború. Naponta húzták meg a lélekharangot, hogy elsírassa a szerb, majd orosz, végül Piave hős hősi halottait. Május 12-én 7 katona egy katonamérnök vezetésével megjelent, hogy átvegye és elszállítsa a templom harangjait. A munka 3 napig tartott. Ezernyi nép fájdalmas megilletődéssel, zokogva csókolta, majd illatos virágfüzékkel koszorúzta a földre érkező harangokat, melyeket május 17-én szekérre téve népes processzióval kísérték a gyomai vasúttállomásra.

A plébános úr (Grócz Béla) szentmise után szenteltvízzel meghintette és a nép zokogása közben Ujházi Miklós főkántor saját szerzeményével búcsúztatta őket, (bevégeztem földi pályám gyászének dallamára). Ime néhány versszak a költeményből:

A harangok vándorolnak,
Még ma itt, s már messze holnap,
Fáj, hogy segítség nincs semmi,
Hogy búcsút kell tőlük venni.

Úgy érzi a lelkünk, éltek,
Hogy figyeltek beszéltek:
Hol vidám szó, hol bús ének
Míntha velünk éreznének.

...

S ezután már nem lesz ez sem,
Hogy szebb jövőt ígérhessen,
S nem zokog, ha a sírt ássák
Értünk a kis lélekváltság.

Nagy haranghoz az öreg nép
Búcsúzni járt, átölelték,
S egy kívánság mindnek könnye:
Csak temetni visszajönné!

...

Menjete, s a küzdő népet
Győzelemhez segítsétek
S ha a harcok véget érnek,
Mégint Istent dicsérjétek.
AMEN

Az elvitt harangok:

1. **Nagyharang**, Hangja: E, átmérője 1 m 24 cm, magassága 1 m 78 cm, súlya 1049 kg Fölrirata: Szent Imre herceg tiszteletére öntetett Pesten, 1832.

2. Hangja: Gisz, súlya 466 kg, készült 1856. Fölrirata: **Szűz Mária és Szent József tiszteletére.**

3. Hangja: C, súlya 85 kg. Öntve Pest; 1835,

4. **Lélekváltság**, súlya 27 kg, készült 1805-ben

5.-6. Kondorostanyáról (Hunya) 2 harang: a Szent László harang súlya 109 kg, öntve Aradon, a másik súlya 67 kg, öntötték Pesten 1869-ben

7.-8. Elvitték a Décspáskomi iskolából a 44.5 kg-os és Örménykút iskolájától a 10 kg-os harangocskát.

A nyolc harang összesen 1859.5 kg. Melyért 3,614 koronát fizettek.

Ezek pótlására 1922.-ben a D hangú Szent Család nagyharangot és 1923-ban elkészült 977 kg-os harangot Kovács István és neje Sóczy Mónika adományozta.

Az endrődi hívek adományaként készült el a Szent Imre harang, felirata: Endrőd népének légy hű menedéke. E két utolsó 1923-ban augusztus 20-án áldott meg.

Utolsó harangtörténet

1944 október 6-án a megszálló orosz tankjaikkal tűz alá vették templomunkat. Ok: a templommal szembeni községháza udvarán agyonlőtt tisztjük volt. Megtorlásul kivégeztek 3 polgári személyt. (2 tüzöltőt, 1 hivatalsegédet) Majd a mezőtúri határból lövészárók ásásból hazaérkezett Daszkál István káplánunkat is letartóztatták. Nagy oka lehetett a tiszt halálának. Miután káplánunk minden kétséget kizáróan igazolta ártatlanságát, szabadon engedték.

Az ágyúzásban a szentély falai, ablakai súlyosan megsérültek. A torony „totálkáros” lett. A Szent Imre nagyharang romos lett. Újraöntése 1948 március 15-ére történt meg, addig csak a „kisharang” szólt. A szabadságharc centenáriumának ünnepségén, délben, újra hallatta csodás zengését az újraöntött nagyharang.

Azóta a harangokban sorsdöntő változás történt; elektromos árammal a sekrestyéből működtethetők.

A harang avatására írt versem néhány sorával zárom az emlékezést:

Zúgjon öblös, erős, mély hangod,
hogy szívünk dobbanjon rája.
Kulcsolódjon össze két kezünk,
szánk nyíljon átok helyett imára.

Hirdesd, hirdesd öreg harangunk,
hogy nem mindegy, hogy nincs hiába,
ez már tavasz, itt van a Húsvét,
s méltók vagyunk feltámadásra.

Majd – ki tudja? – talán már holnap,
mikor fekszem békésen, holtan,
kondíts reám öreg harang,
mert ma én is rólad daloltam.
1948. március 15.

MÁRTON GÁBOR

Sarokház
Csemege
Ct.: Tímár Vincé

Partner üzletház tagja

Kedves vásárlóink!
Termékeinkkel mindig az Önök szolgálatában állunk!

- ☞ Folyamatosan friss húsok
- ☞ akciós termékek
- ☞ kolbászhus minden mennyiségben
- ☞ cukrászsütemények
- ☞ tortarendelést felvesszünk

Blaha u.27. Tel.:386-691
Nytva tartás: hétfőtől péntekig 6.30-tól 17 óráig
szombaton 6-tól 12 óráig
vasárnap 7-től 10 óráig.

Czer év magyar történelmének eseményei

Képeink a magyar állam megalakulásának eseményeit mutatja be:

Szent István kihirdeti a kereszténységet c. falfreskó, mely Székely Bertalan munkája s a budapesti Mátyás templom Gara kápolnájában látható.

Szent István Mária oltalmába ajánlja Magyarországot c. festmény a XVIII. Század második feléből származik Maulbertsch követőjének munkája.

Szent Gellért életének eseményei az Anjou Legendáriumból: A Szentföldre zárandó Gellért megjelenik István király előtt, ki rábeszéli őt, hogy maradjon Magyarországon, Gellért bakonybéli remeteségében könyvet ír, Gellértet csanádi püspökké szentelik, Gellért prédikál a népnek.

Endre király koronázása c. falfestmény, mely Székely Bertalan munkája s a Pécsi Székesegyházban található

Szt. István nevéhez fűződik az államalapítás nagy műve, mely szorosan összetartozik a kereszténység bevezetésével. Királyságának kezdetét mutatja be az első kép. Bár tudjuk, hogy a kereszténységért sokat tett már apja Géza fejedelem, de már Taksony vezér is építtetett templomokat. Élete során sok harcot kellett vívnia az ellene törő lázadókkal 1003-ban leveri az Erdélyben uralkodó Gyula fejedelmet, 1008-ban leveri a lázadók Maros vidék urát, Ajtonyt, 1031. elkészíti intelmeit fia és várható örököse Imre számára.

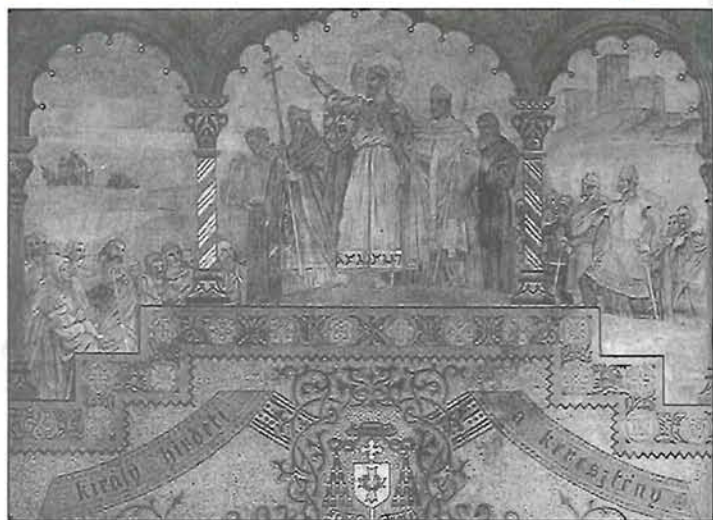


1038. augusztus 15-én Szent István meghal. Halála előtt a krónikák szerint Magyarországot Mária oltalmába ajánlja Ez a cselekedete jelképes üzenetet is hordozott a nyugati és keleti egyházak felé: hogy Magyarország megőrzi önállóságát.

Szent Gellért élete és mártírsága bizonyítja, hogy még sokat kellett tenni a kereszténység megszilárdításáért. 1026 táján érkezik Gellért Magyarországra (980 körül született Velencében), hogy részt vegyen az itteni egyházépítésben. Mint tudjuk Szent István fiának nevelője lesz. 1023-ban visszavonul a Bakonyba, s e remete éve alatt könyveket ír. 1030-ban Szent István rá bizza a csanádi püspökséget. Ezeket az eseményeket ábrázolja az Anjou legendárium. 1044-ben megtagadta Aba

Sámuel koronázását, aki 50 magyar főurat vezetett ki, s megjósolta a király halálát, a pogány lázadást. 1046. szeptember 24-én pogányság visszaállítására törekvő békési Vata áldozatául esik, amikor taligára téve a Kelenföldi hegyről (ma Szent Gellért hegy) letaszítják és megölik.

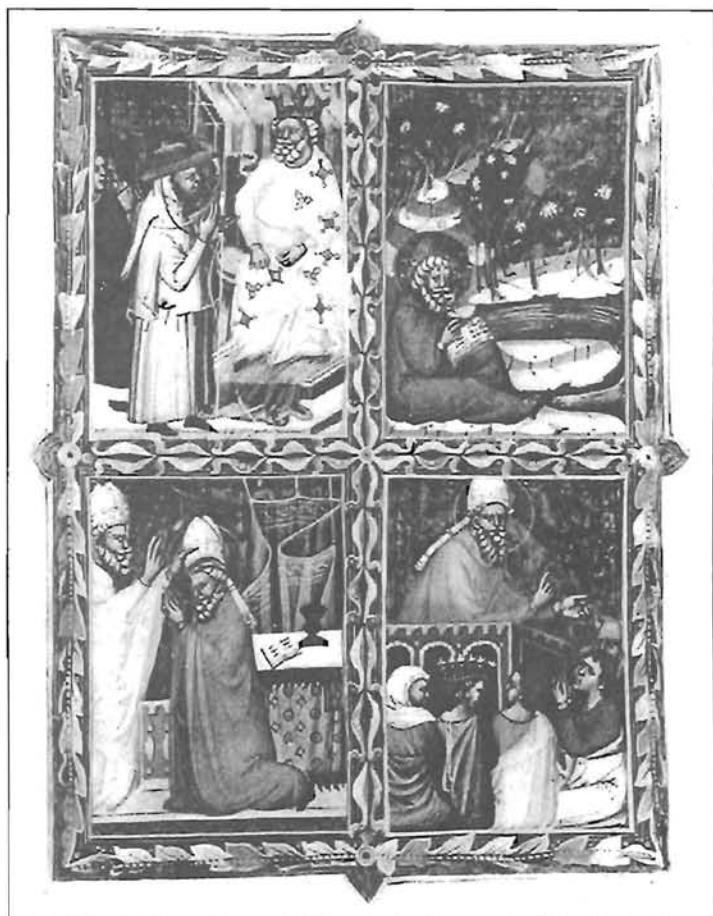
Szent István halála után a korona s az ezzel járó uralkodói cím sok viszontagságon ment keresztül. 1038. augusztus 15-én Szent István unokaöccse (Orseolo) Péter trónra lép, uralkodik 1041-ig. A magyarok fellázadnak Péter zsarnoki uralma ellen és Szent István másik nővérének fiát Aba Sámuel választják királyuknak, uralkodik 1044-ig, amikor III. Henrik német-római



császár seregei elől Hevesbe menekül, ahol megölik. Péter újra trónra lép s uralkodása 1046-ig tart. Majd az ellene fellázadt magyarok visszahívják az Oroszországban élő Andrást és Levente herceget. I. András (Endre) 1046-ban Székesfehérváron trónra lép. (Ezt ábrázolja Székely Bertalan képe) Uralkodik 1060-ig. I. András István mintájára pénzt veret. 1055-ben Tihanyban bencés kolostort alapít. A Béla herceggel vívott csatában sebesülten fogságba esik, s rövidesen meghal. Az általa alapított tihanyi monostorban temetik el. Özvegye és fia Salamon IV. Henrik királyhoz menekül.

E korban tehát egyszerre jelenik meg az idegen, de nemzetellenes műveltség és a nemzeti, de műveltségellenes irány párharca. Hazánk fennállását annak köszönhetette, hogy egyik uralma sem volt és nem is lehetett hosszú tartamú.

Forrásmunkák: A Magyar Nemzet Története (ATHENEUM Kiadó1896). Magyarország Történelmi Kronológiája I. kötet (Akadémiai Kiadó 1983). Bakó Zsuzsanna: Székely Bertalan (Képzőművészeti Kiadó 1982) Képes Magyar Történelem (Magyar Könyvklub kiadása 1993). Szentek Lexikona (Dunakönyv Kiadó 1994).



Jogi tanácsadás

Meghatalmazásokról



A gyakorlati életben nagyon sok esetben előfordul, hogy egyes személyek bizonyos eseményeknél, jogügyleteknél nem tudnak személyesen jelen lenni, és emiatt meghatalmazott által képviseltetik magukat.

A meghatalmazás előfordulhat jogi képviselettel kapcsolatos, illetőleg a magánélet más területein.

A jogi képviselet szabályait jogszabály írja elő, így nevezetesen: perben meghatalmazottként járhat el, a félnek az egyenes ágbeli rokona, annak házastársa, örökbefogadó és nevelő szülője, örökbefogadott és nevelt gyermek, testvér, házastárs, jegyes, a házastárs egyenágbeli rokona, valamint a testvér házastársa. További peres eljárásokban ügyvéd.

Nem lehet meghatalmazott az, aki tizennyolcadik életévét még nem töltötte be, akit jogerős bírói ítélet a közügyektől eltiltott, akit a bíróság jogerősen gondnokság alá helyezett. A meghatalmazást minden esetben írásba kell foglalni, az írásbeli meghatalmazást minden esetben eredeti példányban, vagy annak hitelesített másolati példányában kötelező az iratokhoz csatolni.

A meghatalmazásnak tartalmaznia kell: a meghatalmazó pontos adatait (név, asszonyoknál leánykori név, születési hely, idő, személyi igazolvány száma, lakcím), továbbá a meghatalmazott pontos adatait is (név, asszonyoknál leánykori név, születési hely, idő, személyi igazolvány száma, lakcím).

Különösen fontos, hogy a meghatalmazásból kitűnjön, hogy a meghatalmazott mire hatalmazza meg a meghatalmazottat, vagyis milyen cselekménynél járjon el helyette (pl. adásvételi szerződésnél a szerződés aláírására, illetőleg a vételár kifizetésére, vagy felvételére stb.). A meghatalmazás kiterjedhet teljes jogkörű képviseletre, vagy rész-cselekményekre is.

A meghatalmazás érvénytelen, amennyiben abból nem tűni ki annak dátuma. Az érvényességi feltétel meghatározása: hogy a meghatalmazó, illetőleg a meghatalmazott aláírását minden esetben két tanú nevével és lakcímével igazolja. A tanúknak nem feltétlenül szükséges tudniuk a meghatalmazás tartamáról, csupán azt igazolják hitelt érdemlően, hogy az aláírás a meghatalmazó, illetőleg a meghatalmazott személytől származik.

Amennyiben a felek között az ügy tárgyára vonatkozóan semmiféle ellentét nem mutatkozik, úgy **egy személy több meghatalmazott is képviselhet.** Ebben az esetben is feltétlenül nélkülözhetetlenek a meghatalmazás írásbeli és már fentebb említett feltételei. Polgári, illetőleg büntető perekben ügyvéd, vagy a jogszabály által meghatározott esetben jogtanácsos is eljárhat. A jogi képviseletben adott ügyvédi meghatalmazás az ügyvéd által készített nyomtatványon történik, ez a meghatalmazás akár a per teljes vitelére, vagy akár csak egyes perbeli cselekményekre korlátozódhat.

A perbeli meghatalmazásnak visszavonás, felmondás, vagy a fél halála folytán való megszűnése a bírósággal szemben a bíróságnak történő bejelentéstől az ellenféllel szemben pedig a vele való közléstől hatályos.

Ugrinné Dr. Katona Klára

Nyugdíjasok figyelem!

Az elhunytak után a visszamenőlegesen emelt összegű nyugdíjat igényelni kell a Nyugdíjfolyósító Igazgatóságtól (1139. Budapest, Váci út 73.). A nyugdíjmelés azoknak jár, akiknek a nyugdíját (öregségi, rokkantsági, baleseti rokkantsági, özvegyi, szülői, vagy árvaellátást) 2000. január elseje előtt állapították meg. Ez alól van néhány kivétel. Felvilágosítás kérhető a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság információs 06-1-359-6650, vagy a 06-1-329-5032 telefonszámain.

Alapvető szabály, hogy az elhunytal közös háztartásban élő közeli hozzátartozó (pl.: házastárs, gyermek, testvér, unoka, nagyszülő, de élettárs nem!) írásos nyilatkozata, egyéb esetben az örökös a hagyatékátadó végzés alapján igényelheti a januárig visszamenőleges nyugdíjmelést.

Császárné Gyuricza Éva

Zarándoklat Rómába - Firenze, a reneszánsz bölcsője

2001. március 31 - április 6

Utazás: Neoplan típusú autóbusszal, WC, büfé

Szállás: 4 éj Rómában, 2 személyes, WC, zuhanyzós szobákban

Ellátás: önellátás

Részvételi díj: 48 000 Ft (tartalmazza az utazási költségeket, szállást)



Program:

- március 31. Indulás 8-kor Gyomaendrődről. Útközben az utasok csatlakoznak a csoporthoz. Folyamatos utazás kisebb megállásokkal.
- április 1. Érkezés a déli órákban Rómába. Szállás elfoglalása.
- április 2. Városnézés: Colosseum, Forum Romanum, Capitolium, Piazza Venezia, Igazság Szája.
- április 3. Vatikán, Szt. Péter Bazilika, Angyalvár, Szent Lépcső.
- április 4. Vatikáni Múzeum – Sixtusi Kápolna, Róma barokk szökőkútjai: Trevi Kút, Piazza Navona, Spanyol Lépcső.
- április 5. Reggel indulás Firenzébe. Firenzében városnézés: Dóm, Sta. Croce Templom, Uffizi Képtár, Ponte Vecchio. Este indulás Magyarországra.
- április 6. Érkezés a délutáni órákban.

A programok sorrendjének változtatási jogát fenntartjuk.

Az ár nem tartalmazza: biztosítást, múzeumi belépőket.

Belépődíjak: Sixtusi Kápolna: 18000,- líra/fő

Colosseum 10000,- líra/fő (kb. 1400 Ft)

Napijegy Rómában: 6000,- líra/fő

Jelentkezési határidő, valamint részvételi díj 50%-nak befizetése január 10-ig, a másik része február 20-ig.

Jelentkezés:

Szt. Imre Róm. Kat. Plébánia Gyomaendrőd Fő út 1.

Tel: 66/283-940 (Gyuriczáné Szabó Erzsébet)

Hivatali időben: 8^h-tól 12^h-ig.

Ülőhelyek a befizetés sorrendjében.

ÉPFE

**Építőipari Szakipari Festő Szolgáltató
Betéti Társaság vállalja:**

Közületi – vállalkozói és magán megrendelőinek
ÉPÍTŐIPARI – SZAKIPARI

munkáinak elvégzését.

Teljes körű ügyintézésel,
tervezéstől a kulcsátadásig.

ELLENŐRIZHETŐ REFERENCIÁKKAL

rendelkezünk Alföldön és Budapesten!

Hívja: 06-66-295-659 vagy 06-20-9367-514 számot.

Fax: 06-66-385-896

Cím: 5502. Gyomaendrőd, Juhász Gyula utca 34/1.

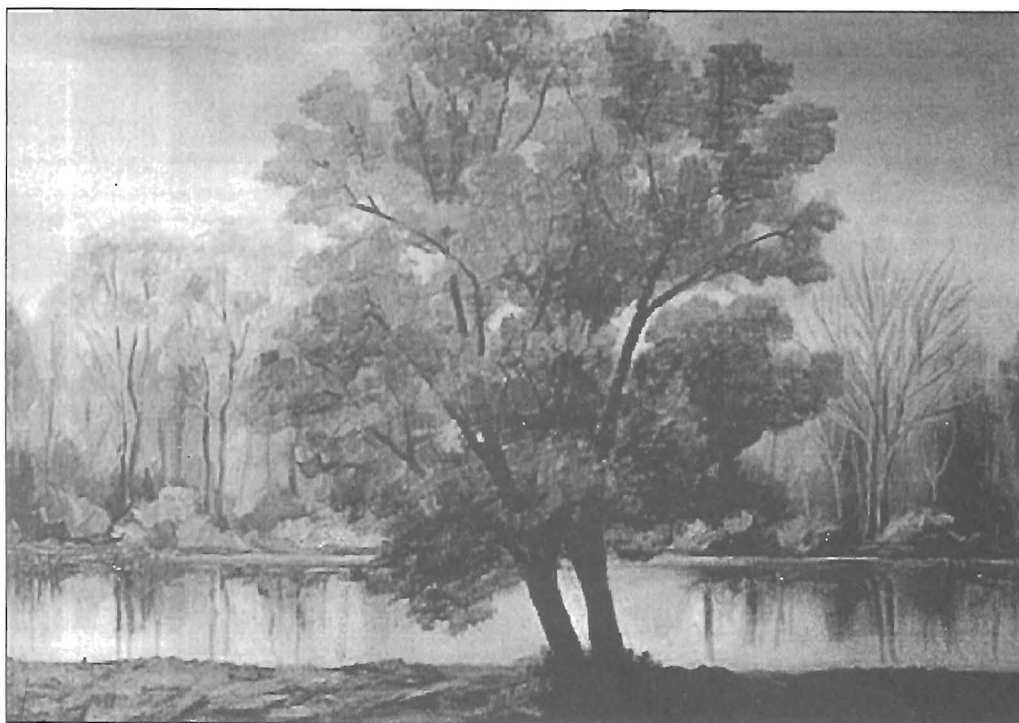
Körüljártam a határban...

Lapunk e havi számában – hazai események ismeretése kapcsán – többször visszatértünk a Magyar Kultúra Napjára. E napot volt hivatva megünnepelni a Katona József Művelődési Központban megnyílt Diószegi Bíró Ilona festőművész kiállítása. A művésznőt bemutatnunk nem kell, hiszen újságunkban többször ismertettük kiállításait, sikereit. A számtalan budapesti bemutató után, most otthon másodszor állt kedves közönsége elé tájképeivel.

A zsúfolásig megtelt teremben először a kedves pedagógus pár Molnár Albert és Oláh Gizella adott szép műsort verssel, zenével, énekkel. Majd Csapó Ildikó kulturális menedzser köszöntötte a megjelenteket és konferálta a műsort.

A kiállítást Dömötör János művészettörténész nyitotta meg. Megnyitó beszédében ismertette a művészeti korszakok jelentősebb irányait az olasz reneszánsztól napjainkig. Elérkezvén a Tiszántúli, az Alföldi festészethez, közelebbről a tájképfestészetet mutatta be, emlékeztetve egy Tornyai kiállításra, amikor egy paraszt ember úgy jellemezte a kiállítás képeit, „Körüljártam a határban”. Lona képein végigtekintve, jutott eszébe ez a mondat: „Körüljártam a

határban.” S valóban e tájképek bemutatják vidékünket a Körösök vidékét, annak csodálatos világát, a mozgó élet valóságában; napfelkeltekor, napfényben, viharban, télen, alkonyatkor, a vízi világ csodálatos fényeit. Érdekes volt a művészettörténész azon fejtegetése, mely az előttünk tornyosuló harmadik évezredről beszélt, arról hogy a művész többféleképpen fejezheti ki képeivel az emberiség pusztulásának vízióit; folyóparton kipusztult halak rémséges látványával, sötétlő viharral, fenyegető árnyakkal. Lona azonban képeivel azt mutatta meg, hogy mit veszíthetünk! A szép tájat, a



csodálatos emberi környezet. Otthonunkat, a földet, szűkebb környezetünket, otthonunkat, a Körösök varázslatos vidékét! Vigyázz ember, hogy mit teszel környezetteddel! Ne pusztítsd e csodálatos világot!

A kiállítás sajnos, igen rövid ideig volt nyitva, február 3-ig, de reméljük, hogy a művészeket iránt érdeklődők, a szépet szeretők megtalálják az alkalmat, hogy megtekinthessék.

Szerkesztőségünk további sikereket kíván a művésznőnek, s reméljük, hogy következő kiállításáról is hírt adhatunk kedves olvasóinknak.

Császár Ferenc

Búcsú az évszázadtól

Hazánk 1100 éves történelmében az elmúlt évszázad volt az egyetlen, amelyben három megszállás alól szabadultunk fel. Az első világháború után Habsburg-uralomnak lett vége, a második világháborúval a rövid, de kegyetlen nácizmus alól szabadultunk fel, míg 1990-ben a Szovjetunió katonái hagyták el az országot és a kommunista uralom omlott össze.

Az idegen megszállások abban hasonlók, hogy a megszálló hatalmak területet bitorolnak, népeket nyomnak el, és kiterjesztik saját hatalmukat. A fasizmus már a politikai ideológiáját is rákényszerítette az elnyomottakra, míg a Szovjetunió megszállása egy lépéssel tovább ment, és az embert, annak gondolatát, szándékát, cselekvését is megszállta.

1100 éves történelmünkben a volt Szovjetunió fél évszázados uralma volt az egyetlen, amely az ember belső világát is hatalmában tartotta. Az ember így nem saját maga formálta az életét, hanem őt formálta a rendszer; a véleménynyilvánítás szabadsága az ember egyik legnagyobb kincse - nem létezett, mert nyilvánosan mindenki csak azt mondhatta el, amit a rendszer a szájába adott; a személyi méltóságot nem igényelhetette, mert a kommunista rendszer csak a hasznosságát mérlegelte; felebaráti szeretet gyakorlásáról szó sem lehetett, mert ha valaki az üldözötteket védte ő lett üldözött.

Az ember véleményének szabad és félelemmentes kifejezésével, akaratának végrehajtásával formálja érvényesülését, egyéniségét és jellemét. A Szovjetunió elnyomása alatt eltorzult jellemek és egyéniségek szolgálták a megszállót és a Magyar Kommunista Pártot. Egy-egy megszállás után az ország közéletében az elmúlt korszakok nyomai fellelhetők. Egy-egy megszállás után az ország közéletében az elmúlt korszakok nyomai fellelhetők. Az első világháború befejezésével a megcsönkített ország népe a rettenetes szegénység, a pár hónapos kommunista uralom borzalmai után lassan magához tért, életosztőne, tehetsége és tisztessége segítette abban, hogy talpra álljon. Az ezer év példaképei erőt adtak: legyen független az ország és ne tartomány, a nép legyen szabad, és ne alattvaló, nyelvünket őrizzük meg, sőt erősítsük; ápoljuk Szent István örökségét a kereszténységet.

Kétségtelen, hogy az első háború utáni közel két évtizedes korszakban a Habsburg-megszállás nyomai a származási előnyökben, címek és rangok kiváltságában érezhetők voltak. Ezért a magyar élet új rene-

szanszát hozták a keresztény reformmozgalom vezetői és résztvevői, akik a külsőségek felretételével az ember belső értékének elismeréséért harcoltak.

Egyetemi hallgató koromban a munkásifjúsági gyűléseken meglepetve hallgatták, amikor azt mondtam. Az ember megítélésékor elsősorban az értéke az irányadó és nem a rangok, vagy a címek.

A keresztény reformmozgalom tagjai (KALOT, Katolikus Agrár Legények Országos Egyesülete, EMSZO, Egyházközségi Munkás Szakosztály, Hivatásszervezet, KIOE, Keresztény Ifjak Országos Egyesülete stb.) szinte forradalmi munkát végeztek az ember értékének felismeréséért. A második világháború vége felé - 1944-ben - megalakult a Demokrata Néppárt (DNP), amely a keresztény reformmozgalom politikai képviselője volt. Úgy véltük, hogy elérkezett annak ideje, hogy a kereszténydemokrácia elveit megvalósítsuk. 1945 januárjában kiadtuk „Debreceeni kiáltványunkat”, amelyben összegeztük politikai hitvallásunkat: az emberi jogok gyakorlása felebaráti szeretettel; a személyi méltóság megbecsülése; a család megerősítése; az iskolában a legmagasabb tudás mellett a nemzeti és keresztény értékek elsajátítása; esélyegyenlőség; szociális igazságosság.

Ezekkel az elvekkel indultunk az 1947-es országgyűlési választásokon, amit 820 ezer érvényes szavazattal meg is nyertünk. A Magyar Kommunista Pártnak számszerint több szavazata volt, de kiderült, azokat a hamis kék céduláknak felhasználásával szerezték meg.

A Demokrata Néppárt 1949-ben válaszúthoz ért, mivel Rákosi azt követelte, hogy a DNP itélje el Mindszenty József bíboros hercegprímást, akit akkor már a titkos rendőrség letartóztatott. Rákosi követelését a párt egyhangúlag elutasította, a hatvankét képviselőből egy sem hajtott fejet az önkénynek. A párt 1949 februárjában felüggesztette működését, és 1989 szeptemberében alakult újjá.

A kereszténydemokráciáról több mint negyven éven át nem lehetett beszélni és írni. két ifjú nemzedék nem hallott erről, tanulásuk és ismereteik köréből kiesett. (kiemelés: Szerk.)

Az 1990-ben a politikailag újjá éledő országban új pártok jöttek létre: Fidesz (Fiatal Demokraták Szövetsége) MDF (Magyar Demokrata Fórum), SZDSZ (Szabad Demokraták Szövetsége). A kisgazda pártot a régiek

alakították újjá, s mint fentebb írtam, a kereszténydemokrata pártot is.

A megszállás idejéből a Magyar Kommunista Párt (MKP) új néven, Magyar Szocialista Párt (MSZP) új vezetőséggel folytatta politikai tevékenységét. Ez a társadalmi békének és a demokratikus kibontakozásnak egyik legnagyobb akadálya, mert az MSZP gyökerei nem egy demokratikus rendszerbe nyúlnak vissza. Az idegen megszálló és az elnyomó MKP együttműködésének következménye, antidemokratikus együttélésük szűlött.

Az MSZP tíz év alatt sem tudott igazi szociáldemokrata párttá válni. A nemzet nagy történelmi eseményével, az 1956-os forradalommal és szabadságharcával a mai napig nem tudtak azonosulni. Az MSZP tehát magával a régi terheket; működését nem az építő bírálat jellemzi, hanem a hatalom mindenáron való visszaszerzése. Így munkája negatív, mert lényegében csupán kormányellenes tevékenységre összpontosít. Az MSZP és annak köreiben többször elhangzik, hogy ők a baloldali értéket képviselik. Úgy másfél éve a parlamenti ülésen megkértem a párt elnökét, mondja el, melyek azok a baloldali értékek, amelyeket pártjuk képvisel.

En röviden elmondtam a fentebb felsorolt kereszténydemokrata értékeket. A pártelnök válaszában meglepetésének adott hangot, mondván; csodálkozik, hogy én nem tudom, melyek a baloldali értékek, majd ígéretet tett, hogy elküldi nekem a szociáldemokrata pártok erre vonatkozó nemzetközi határozatát. A mai napig nem kaptam meg. Úgy érzem, hazánk az Európai Unió felé halad, így a kereszténydemokrácia programjának megvalósításával nemcsak hasznos tagok lehetünk, de kulturálisan és gazdaságilag megerősödünk.

A globalizálódó és elgépiesedő világban nagy a veszély, mert mi nem tudunk lelket lehelni a gépekbe, a gépek viszont lelketlenül tehetnek bennünket. A kereszténydemokrácia érvényesüléséért az ember értékének megbecsülésével és gyakorlásával, ha küzdelmekkel is, de eredményesen folytathatjuk munkánkat az új évezredben. (Kiemelés: Szerk.)

Varga László

FIDESZ-MKDSZ országgyűlési képviselő

(Megjelent a Magyar Nemzet 2000, december 29-i számában)



Meghívó

az Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány az idén is megrendezi a Szent Imre Plébánia farsangi vacsoráját, mely 2001. február 10-én, szombaton este 18 órakor lesz az endrődi Közösségi Házban.

Szeretettel hívjuk és várjuk Önt, és kedves Hozzá-tartozóit. Jegyek kaphatók az endrődi plébánián.



GYERMEKCIPIŐ KÉSZÍTÉS

Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)
Telefon: 06 60 485-788

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

A hunyai templom eseményei

Miniszteri levél

Január első napjaiban levelet kaptam a Környezetvédelmi Minisztériumból. A levél név szerint nekem van címezve, mégis, úgy érzem, mindannyiunknak szól. A miniszter úr méltatja a hunyai templomépitést. Az, hogy ismét áll Hunya község temploma, az sok-sok ember érdeme, munkája, anyagi áldozata. Ezért az elismerés is mindenkinek szól. Ezért teszem közzé ezt a levelet.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG környezetvédelmi minisztere

*Iványi László plébános úrnak
Gyomaendrőd*

Tisztelt Plébános Úr! Kedves László Öcsém!

Engedd meg, hogy rendkívül zsúfolt napi teendőim okán elnézésem kérjem, amiért nem tudtam eleget tenni a hunyai templomszentelésre szóló megtisztelő meghívásodnak.

A gyermeknevelés, a fáültetés és a templomépités mind-mind olyan cselekedet, amelyek egyike sem nélkülözheti az ember Istenbe vetett rendíthetetlen hitét, s amelyek nélkül nem tudnánk a jövőbe bizakodva tekinteni.

A templomszentelés feletti elismerésemnek és örömömnek hangot adva úgy vélem, a Hunyán emelkedő új templom is azt bizonyítja, hogy a magyarság méltán emelt fővel, és megújult hittel léphet át az új évezred küszöbén a XXI. századba.

Isten új háza Hunyán is az emberek létező összetartását, adakozó önzetlenségét és hazaszeretetét szimbolizálja számomra csakúgy, mint nemzeti zászlónk piros-fehér-zöldje, azaz az erő, a hűség és remény hármassága.

Mind Neked, mind gyülekezetednek továbbra is sok erőt, türelmet és egészséget kívánva, fogadd őszinte elismerésemet és üdvözlétemet az új templom felszentelése alkalmából.

Szeretném ha tudnád – tudnátok, - hogy a szülőföldhöz való kötődésem mindig változatlan marad, az én hűségemre és segítőkészségemre mindig számíthattok.

Mindnyájuknak sikeres, boldog új esztendőt kívánva ölel Nagybátyád!

Budapest, 2001. január 2.

Dr. Turi-Kovács Béla



Szent László még Klimaj János művész műhelyében

Szent László szobra

2001. január 19-én elkészült a Szent László szobor is. A békésszentandrás Klimaj János fafaragó művész készítette fából, 180 cm. magas. Régi fényképek alapján próbálta megfaragni az eredetit. A szobrot Erdősi Tünde festette. Igen szépen sikerült. Igen munkaigényes volt, ezért nem készült el a templomszentelésre.

Február 10-én, szombaton délelőtt 10 órakor Mons. Szurovecz Vince esperes úr fogja megszentelni. Ez alkalomra a békésszentandrás hívek egy busszal zarándokolnak el Hunyára.

Toronyóra is lesz, a szerkezet már működik, hisz negyedóránként kongat, egész órákat is üti. Amikor jobb idő lesz, felkerülnek a számlapok és a mutatók is.

A televízió filmet is készített a hunyai templom sorsáról, mely február 5-én, hétfő délután lesz látható, a TV 1-en.



HÍREK ERDÉLYBŐL



„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Nagyenyed története II. rész

Nagyenyed éghajlata, gazdasági, kereskedelmi és ipari viszonyai

Éghajlata:

A Maros völgyének nyugati oldalán fekszik a Toroczkó felől jövő nagyenyedi patak mellett, északnyugat felől a szőlővel borított Órhegy, így a város az abból észak fele nyúló heglánc által védve van a leghidegebb széláramlatoktól. Ezért Enyed éghajlatát szélcsend és enyhe levegő jellemzi főképpen. Évi középhőmérséklete +9 - +10 C. Legnagyobb hideg 1888. január 2-án volt: -32 C, a legnagyobb meleg +38 - +39 C, mint például 1909-ben is. Az 1980-1995-os években meghaladta a +40 C-t is.

Kereskedelme, ipara:

Ennél fogva a város határa és vidéke gyümölcs és gabonatermelésre kiválóan alkalmas. Bora, Pojnik és Batul almája országsszerte híres. Szántója, termékeny rétjei legelői az erdős hegyek aljában marhatenyésztésre valók. Kereskedelmi viszonyai mindazonáltal kevésbé fejlettek. Ennek oka egyfelől, a vasúti gócpontnak Tövisre helyezése, másfelől a környéki lakóinak (többségében oláháság) szegénysége, és részben alacsonyabb fokú műveltsége. Ipari viszonyai - ehhez képest - kedvezőbbek. Iparos polgársága városunk gazdasági-társadalmi életének számottevő tényezője volt 1990-ig, amikor a forradalom utáni változásokban tönkre ment a fémfeldolgozó vállalat is. Ma, magánkézben van, egy olasz cég pártfogásában.

Kiránduló és üdülőhelyei:

A várost az Órhegy (tenger felett 270-relatív 100 m.) uralja, melyről igen szép kilátás van a Marosmentére, s a nyugati hegyvidékre. Lábánál van a város elhelyezkedve. Az Órhegy keleti oldalán a Bethlen utca folytatása képpen nyúlik végig a Sétatér. E hely 1869-ben még személtérakó hely volt, de dicséretére legyen mondva az akkori vezetőségnek, egy olyan kellemes parkot létesített, melynek különösen a fenyves sétánya megnyerő. A Sétatér köröndjén van az a



Etnográfiai múzeum - Toroczkó

millenáris alkotás, mely az 1704-ben elesett diákok emlékét őrzi. A Sétatérrel szomszédos telken csinos villák kezdtek épülni. A Sétatérrel jól kezelt út vezet a **Bükkösláposra**, mely a város tulajdonát képező erdő, keresett kirándulási hely. Itt van a honvéd céllövő pálya is. Az Órhegy oldala s a város nyugati felén lévő dombok kitűnő szőlőtermő helyek. Szép kirándulóhely Enyedtől nyugati irányban 15 km-nyire a Kőköz, e sziklaszoroson vezet az út **Toroczkószentgyörgyön** át az út úgy földrajzilag, mint etnográfiai érdekes Toroczkóra. Igen kellemes és könnyű kirándulási hely a 22 km-re fekvő Pilis. Ez az 1284 méteres hegy a környéken a legmagasabb. Innen Abruabánya felől me lehet közelíteni a búvópatakat és a remetei sziklaszorost. Nagyenyed kirándulóhelyei közé számíthatjuk **Marosújvárt**, melynek nagyon szépen kezelt sóbányája volt, és kellemes sósfürdője megérdemeli az átrándulást. A kommunizmus idején sajnos e szép hely tönkre ment. Mint történelmi emlék figyelemre méltó a **Miriszlóra** vezető út mellett Enyedtől mintegy hat kilométerre az alsófehérmegyei történelmi és régészeti társulat gyűjtésével emelt csataemlék, mely Bastának és seregének a Mihály vajda feletti győzelmét jelzi 1600 szeptember 18.-áról. Az országon továbbmenve érjük el a Tordaaranyos megye szélén fekvő **Décse** község alsó végén a decsei patakat, melynek partján állott az a két fűzfa, mely az 1704.-iki labanc kergetésben kifáradt enyedi diákok leszúrt fűzfadorongjaiból nőtt ki. Erről írta Jókai Mór a „Nagyenyedi két fűzfa“ című elbeszélését.

Bajusz Tünde

Az Alkotmánybíróság jogszerűnek ítélte két erdélyi egyházi ingatlan visszaadását.

BATTHYÁNEUM: közelebb a restitúcióhoz.

Jelentős lépés történt jan. 16-án a gyulafehérvári Batthyáneum és a temesvári Piarista Gimnázium tulajdonba helyezése ügyében. Románia Alkotmánybírósága mindkét épületről megállapította: a kormány jogszerűen szolgáltatta vissza tulajdonosainak. A kommunizmus idején a román katolikus egyháztól elkobzott ingatlanokat a 83/1999-es sürgősségi kormányrendelet juttatta vissza, ez ellen azonban két részről érkezett alkotmányossági kifogás. Az Erdélyi Római Katolikus Egyház egykori püspöke, Batthyányi Ignác által 1781-ben létrehozott könyvtárat az alapító 1798-ban adományozza „egyházának és Erdélynek“. Ezt a hagyatékot a Társadalmi Demokrácia Pártjának (PDSR) Fehér megyei szervezete úgy értelmezte, hogy -mivel a trianoni döntés nyomán Erdély Romániához tartozik- a könyvtár a román államot illeti meg. Emiatt a Ioan Rus elnök, jelenlegi prefektus vezette filiólé az Alkotmánybíróságnál emelt kifogást a kormányrendelet végrehajtása ellen. A gyulafehérvári római katolikus érsekség fellebbezését előzőleg a bíróság, a törvényszék és a táblabíróság is visszautasította, keddi döntése értelmében azonban az Alkotmánybíróság az egyház számára kedvező döntést hozott. Kozsokár Gábor alkotmánybíró elmondta, a pereskedések ezután a területi bíróságon folytatódhatnak.

Jakubinyi György gyulafehérvári római katolikus érsek kedden örömmel fogadta a taláros testület döntését, a további jogi procedúráktól pedig Komáromi Attila jogással egyeztetnek. „Sajnálatos, hogy az elmúlt időszakban folyamatosan félremagyaráztak Batthyány püspök végrendeletét, azt sugallva, hogy a történelmi és művészi értékű könyvtár román tulajdon lenne. Mi csak a jussunkat akarjuk, és bízunk benne, hogy isteni gondviseléssel visszakapjuk vagyunkunkat“ - szögezte le a gyulafehérvári érsek. Böcskei László a Temesvári Római Katolikus Egyházmegye vikáriusa a Krónikától értesült az Alkotmánybírósági döntésről. Mint megjegyezte, azért is sürgető a Piarista Gimnázium birtokbavétele, mert az épület állapota egyre romlik. A több épületből álló együttes a 20. század első évtizedében épült Székely László tervei alapján, és ma is Temesvár legrepresentatívabb komplexumának számít. Iskolából, szerzeteszárdából, templomból és könyvtárból áll. A templomot már 1971-ben visszakapta az egyház, az együttes többi épületét azonban csak a kormányrendelet juttatta vissza. A tényleges birtokbavétele a Politechnikai Műszaki Egyetem akadályozta meg, mely évtizedekkel ezelőtt költözött be. Az oktatási intézmény hasznát is húzta az épületegyüttesből, hiszen annak egyes részeit bérbé adta. „Eddig is arra törekedtünk, hogy folyamatosan vegyük át az épületet, előbb néhány termet, majd egy épületszárnyat - jegyezte meg Böcskei László. - Ez nem lehetetlen, hiszen az egyik épületszárny egyik emeletén működik a katolikus iskolánk, és a fölötte lévő emelet üres. Egyelőre mi is megtértek vagyunk a saját épületünkben, a tornatermet is csak nagy nehezen tudják a nálunk tanuló gyermekek használni.“

Közölte Bajusz Tünde a KRÓNIKA nyomán.

Beszélgetés Bella Rózsa Pilinszky-díjas tanár grafikus művésszel

Kedves Rózsa, aki már a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének tagja vagy, munkáidból, bemutatódíróid, sikereidről, lapunk az elmúlt 7 évben rendszeresen beszámolt. Így olvasóink jól ismernek. Ezek azonban általában munkásságod méltatásáról szólnak. Kérlek, hogy most Te beszélj nekünk életutadról, iskoláidról, művészi pályafutásodról, ahogyan azt megélted.

„Endrődről elkerülve az általános iskola elvégzése után Orosházán, Szegeden és Pilisborosjenőn tanultam. Biológia – rajzszakos tanárként Kecskeméten, a 8 osztályos Bányai Júlia Gimnázium minden tanulójának én tanítom a rajzot és művészettörténetet. A rézkarcot nyári alkotótáborokban tanultam Kántor József és Prutkai Péter grafikusművészekről.”

Családodban jól nyomon követhető egy kifejezetten erőteljes művészi véna. Te mióta érzel művészi elhivatottságot?

„A rajzolás, festés, verselés, éneklés valóban mindennapos volt családjamban, s az ma is. Orosházáról a gimnáziumból vasárnaponként Hódmezővásárhelyre jártam át Fodor József művésztanárhoz tanulni, majd később munka mellett Endrődről Békéscsabára Mokos József nagybányai festőművészhez. A tanári és alkotói munkát nem tudom ketté választani, hiszen egyik a másikkal táplálkozik. Nem is éreztem eleinte művészi elhivatottságot, sokkal inkább egyfajta késztetést, hogy tanítványaimnak meg kell mutatnom a körülöttünk kavargó zajos világban a csendben meghúzódó, nem harsányan tolakodó szépet! Meg kell láttatnom, hogy ez adja az élet igazi minőségét, ez gyarapítja a lelket, ez mutatja az utat, aminek segítségével elkerülhetik a rosszat.”

Mi a véleményed a hitről? Legyen az Isten-hit, emberbe vetett hit, vagy akár

művészi hitvallás? Mit jelent neked a család?

„Egyet sohasem szabad elfelejtenünk: önmagunkban semmik vagyunk! A pályánkon a haladáshoz a saját erőnk kevés! Bármilyen feladatunk a világban, a tehetséget hozzá Istentől kaptuk. A támogatást pedig – ami legalább olyan fontos – a családtól. Én nagyon sok szeretetet kaptam életem során szüleimtől, nagyszüleimtől, rokonaimtól. Életem olyan szerencsésen alakult, hogy később legalább ennyi szeretetet, támogatást, odafigyelést, olykor persze kritikát is kaptam lányomtól Dinya Anikótól. Márton József nemcsak férjem, de társam is, a szó legnemesebb értelmében, ismerjük egymás gondolatát, s fontosnak is tartjuk azt. Nekem sokat jelent az, hogy 'nevellek, mert szeretlek' Léleekben erősít Réthy István tisztelendő úr is, tanításaiért mindig hálával gondolok rá. Fontos az egymásra való odafigyelés, ha nem megy el közömbösen azok mellett, akiket Isten utadba küld, ha segítesz rajtuk, az Neked ad erőt. Így többet kapsz, mint adtál, s köszönnivalód csak Neked van.

Csodálatos tanáraink voltak, ebben is szerencsés voltam. Míg hálás szívvel gondolok Márton Gábor bácsira, Vaszkó Irénke néniére, Német Eszterre is, ha ők nincsenek, s nem kérnek fel az Endrődi Füzetek illusztrációjára, talán nem indul ilyen dinamikus pályám se, hiszen amit addig ösztönösen éreztem azt azóta tudatosan és látva gondolhatom végig.”

Ha jól gondolom, nagyon fontos neked a szülőföld, annak megtartó ereje, gyökereid?

„Hazaúton most is szaporábban ver a szívem, amikor több kilométerről megpillantom az endrődi templom tomyát. Dr. Bánszky Pál egy kiállításom megnyitóján így idézte 10 évvel korábbi szavaimat 'bárhová kerülök, nem tudok elszakadni Endrődtől. A körös part igéze-

te bűvöletében tart. Az endrődi táj, az emberek akkor is döntően meghatározóak életemet, munkámat, amikor más táj szépsége kerül a vízszorra.' Így mondhattam, mert így érzek ma is. Felnevelő szülőfalum múltját, kultúráját, szokásait, s mind azt, amit egy endrődi tájszólással kiejtett szó felidéz bennem, a gyerekkort, az otthon illatát, színeket, tájat, örök életemre meghatározónak tartom.”

Mit tartasz művészetben a legfontosabbnak, mik voltak pályád legjelentősebb állomásai, milyen sikereket könyvelhetsz el, s vannak-e még beteljesületlen vágyaid, álmaid, ambícióid?

„Az alkotó bármely korban élt, saját korához akart szólni, de ha mondandója szava őszinte volt, az utókorak is érvényes üzenete! Petőfi szavait idézve:

Ha nem tudsz mást, mint eldalolni
Saját fájdalmaid, s örömed,
Nincs rád szüksége a világnak,
Ezért a szent fát felre tedd.

Így szólhat a XXI. század emberéhez a Willendorfi Vénusz, vagy Szent István intelmei. Számomra a legfontosabb kifejező eszköz a vonal. A technika, amely minden mást kiszorított alkotói tevékenységemből, a rézkarc. Ez számomra a grafikai eljárások királynője. Itt komolyan meg kell küzdenem az anyaggal. Rézlemezekkel, savakkal, gyantával, karcoló eszközökkel. Én a fegyelmezett átgondolt, pontos munkát szeretem.

Nem érzem, hogy lettek volna főbb állomások. Egyforma örömet okozott minden elismerés, vagy szeretet, amivel kiállításaimat fogadták, pl. Pusztaszabolcsra, vagy amikor Egyiptomból kaptam faxot, hogy Gizában egy kiállítást a kulturális miniszter nyit meg, melyre szeretettel várnak (csak a képeim jutottak el). Legalább olyan meghatottságot éreztem, mint amikor az Interneten felfedeztem Erdélyben kiállított grafikáimat és életrajzomat, mint amikor budapesti önálló kiállításomat a TV I és a Duna TV is közvetítette. Eddig 22 önálló és 36 kollektív kiállításom szerepeltek munkáim, s nem érzem fontossági sorrendet a Japánban, vagy Kanadában tartottak között, vagy a között, amikor régi iskolámban Orosházán mutatkozhattam be valamikori, s mai diákoknak. 1993. szeptember 6-án kaptam meg Pilinszky János Alapítványdíját, s azért fontos ez nekem, mert alkotó-nevelő és művészi munkáért kaptam, de épp ilyen kedves szívemnek a Gyomaendrődért Emlékplakett a szerkesztőkkel megosztva, amelyet az Endrődi Füzetek illusztrációjáért kaptam. Csak szép feladatokra vágyom, s erőre, időre, hogy ezeket teljesíthessem. További életemben az eddigi családi harmóniára vágyom, s arra, hogy kislányomnak, aki most írja diplomáját az endrődi nyelvjárásról, sikeres, boldog, békés élete legyen.”

Köszönöm a beszélgetést.

Marsiné Giricz Erzsébet



Temesvári magyar adás

Az ország délkeleti végében nem minden készülékben fogható a Bartók Rádió adása. Pedig, kár, hogy a közvélemény-kutató intézetek nem végeznek ilyen felmérést: ma már igen sokan a pártharcokról, országgyűlési perpatvarokról szóló hírek helyett sokkal szívesebben hallgatják Handel, Bach, Haydn, Mozart zenéjét. De azért némi vigasz jut a délkeleti országrész kirekesztettjeinek is.

A közelmúltban déli egy óraker egyserre csak szokatlan magyar mondatok ütötték meg a fülem, hirtelen otthon éreztem magam. A hang kedves, üde, a hangsúly, a hanglejtés hibátlan magyar. A hírek után (amelyben Gorge Funar neve magyar szórenddel Funar Gorge volt) az RMDSZ egyik főtanácsosnője számolt be magyarországi, a Békés megyei Békésszentandrásán tartott találkozóáról, a Kárpát-medence az ő pontosítása szerint :Nagy-Magyarország (= történelmi Magyarország) Szent Andrásról elnevezett helységeinek összefoglalásáról. Megtudhattuk, hogy 14 ilyen nevű helység van: Erdélyben, Bánátban, Romániában 5 (s ezekből 4 helység el is küldte képviselőit), de van a felvidéken, - Szlovákiában -, s még az Ausztriához csatolt Őrvidéken, az un. Burgenlandban is. Tervezetet is készítettek a bánáti Temesszentandrás és Békésszentandrás testvérvárosi kapcsolatának kialakításáról.

A beszámoló után egy 35 évet ledolgozott nyugdíjas asszonnyal folytatott beszélgetést közvetítettek, akinek férje is nyugdíjba készül; két egyetemet végzett nagy lányuk, három és fél éves unokájuk van. Saját kifejezése szerint férjével „tengeti” életét: „a kereset éppen arra elég, hogy megéljünk belőle. Kétszer meggondoljuk, hogy megvesszük-e a szükséges gyógyszereket. Gondolkoznak, hogy esetleg kisebb lakásba költöznek; a helyi újságot még csak meg tudják venni, de a férj nyugdíjba vonulása után alighanem le kell mondani róla. Havonta egyszer jön össze a család ebédre, karácsonyra mindenki beszáll egy összeggel, hogy az ünnepi vacsora elkészülhessen. „Most Mikulásra kuporgatom a pénzeszközömet, hogy az unokámnak vehessek valamit.” Karácsonyfa is lesz, mert „karácsonyfa nélkül nincs karácsony”.

A tudósítás után a Mikulással kapcsolatos tudnivalókat közölték a hallgatókkal. Ebből sok olyan kulturális adatot ismerhetünk meg, amelyekről a magyarországiaknak, sajnos, nemigen van fogalmuk: az Aradi Filharmonikusoknak van külön népi zenekara, Mikuláskor az Aradi Magyar Diákszövetség a Minorita-házban rendez műsoros délutánt; a Magyar-Csángó Szövetség a Tulipán könyvtárban látja vendégül a csángó népcsoportot iránt érdeklődőket. A sepi-szentgyörgyi Tamási Áron Színház vendégszerepel a városban (ti. Aradon) a temesvári Csiky Gergely Színház Lázár Ervin Négyszögletes kerekded című já-

tékát mutatja be. A másnapi adásból kiderült, hogy a Mikulás-járás az ajándékosztással már délelőtt megindult a Bartók Béla Líceumban. (Arról ki tudott, hogy ilyen nevű líceum is létezik Temesváron? Melyik iskola létesített vele testvériszkolai kapcsolatot? S ki tud a brassói Áprily Lajos Líceumról, az egykori katolikus főgimnázium épületében?) Sok-sok fontos magyar művelődési adat hangzott el a temesvári rádió nyelvileg és hangvételleben is üde, közvetlen, valóban közszolgálati adásában. Bárcsak az egész országban, az egész Kárpát-medencében fogható volna (s jó lenne, ha a hazai közönség is hallhatná szélesebb körben; az amerikai stílusú, bemondói hadarással szemben felüldülést jelenthetne számunkra) Városunkban jól fogható középhullámon, 13 és 14 óra között.

A magyar közszolgálati és szórakoztató adók bemondói, illetve szerkesztői is hallgathatnák a határon túli magyar adásokat a CIM hírtelevízió s egyéb külföldi műsorok szüntelen figyelése mellett. Hiszen bennünket az öböl háborúknál, a politikai perlekedéseknél, pletykáknál sokkal közelebről érintenek a magyar kultúra és a magyar népesség létének, megmaradásának körülményei a szomszédságunkban és a földgolyón. Egy későbbi adásban már 2001 évben hallhattuk egy kiváló egyetemi tanártól-demográfustól-népességkutatótól a temesvári Szórvány Alapítvány megalapítójától, hogy mind a magyar nemzettest részeinek érzik magukat, és az egyetemes kultúra, a magyar megmaradás kérdései foglalkoztatják őket. A megoldást ígérő közös európai uniós csatlakozásig ezt a rágaszkodó érdeklődést kötelességünk volna viszonzni: úgy, hogy nemcsak szólamokban valljuk hozzánk tartozóknak őket, hanem figyelemmel kísérjük rádióadásaikat, sajtójukat, és egész – sokszor a miénknél gazdagabb, színesebb – kultúrájukat, a szórványban hibátlanul megőrzött szép magyar beszédüket.

Szilágyi Ferenc

RENDELKEZŐ NYILATKOZAT A BEFIZETETT ADÓ EGY SZÁZALÉKÁRÓL

A kedvezményezett technikai száma:

0011

A kedvezményezett neve:

Magyar Katolikus Egyház

Tudnivalók:

Ezt a nyilatkozatot tegye egy olyan postai, szabvány méretű borítékba, amely a lap méretét csak annyiban haladja meg, hogy abban a lap elhelyezhető legyen.

Fontos!

Ahhoz, hogy a rendelkezése teljesíthető legyen, a borítékon az Ön nevével, lakcímével és adóazonosító jelét pontosan tüntesse fel!

Mária néni meséi

Mese a mesebeli mézeskalács házról II. fejezet

- Helyben vagyunk, komám! - fogta lassúbbra a lépést a hosszúlábú, és Matyi megnyugodva látta, hogy előttük tornyosodik már a tündér gyémántvára. Ha eddig elértek, itt már nem fenyegeti őket semmi veszedelem.

Így is lett volna bizonyosan, ha a kis szolgáló meg nem látja őket a konyha ablakából, ahol éppen borsót fejtett. Úgy megszeppent az orra előtt himbálózó kalaptól, hogy ijedtében a földre pottyantotta a borsóval teli tálat. A borsószemek szanaszét gurultak, s mert Nyakigláb éppen rájuk lépett, úgy kicsusszantották alóla a talpát, hogy nagyot nyekkenve hasra vágódott. Odakapott a kalapjához, nehogy Matykó lerepüljön róla, s ebből lett a galiba. A helyett, hogy elkapta volna, nagyot lódított rajta, s repült a kalap, repült egyenesen neki a tornyok sűrű erdejének.

Matyi váltig integetett, hogy nem lesz semmi baj, mert a legmagasabb torony tornácán ott üldögélt a királynő, a kezében meg ott csillog-villog a gyémántból faragott híres varázspálca. Abban majd ő ügyesen megkapaszkodik, s ott lesz, ahová igyekezett.

Úgy is lett, ahogyan mondta. Elkapta a pálcát, csak hogy, csak hogy nem ő maradt ott, ahogy elképzelte, hanem a pálca repült vele. Kipattant a királynő kezéből, és zúgva, bűgva sűvített, ki tudná, hogy hová!

Nyakigláb elhűlve bámulta, hogy repül a kalap, a kalap után Matykó, és leghátul a pálca. Panaszolta is erősen, hogy hetvenhét hegyen átjutott szerencsésen, s egy tányérnyi borsószem így csúffá tette őt.

Kacagott a kis szolgáló, kacagott a királynő, Nyakigláb meg nagy nekiribúsultan úgy elsorjazta rendben, szépen, miért is jöttek volna, hogy észre sem vette, nemcsak talpnak, de fejnek is bevált.

- No akkor, ha így áll a dolog, - mondta a királynő, - akkor most Hüvelyk Matyi helyett tűzd a kalapod mellé a gyémántvárat, és akár indulhatunk is a Rengeteg erdőbe. Ott aztán majd kitaláljuk, hogy mit is tehetnénk.

Kétszer sem kellett mondani. Szikrázott a gyémántvár Nyakigláb kalapja hegyében, amint nekilódult a sok hegynek, s hipp-hopp, máris átpattogott rajtuk.

A rengeteg erdőben volt nagy riadalom, amikor megérkeztek. Szempillantás alatt összeült a kupaktanács, és röpködött a sok sete-suta szó, akár a kaptárból szabadult méhraj. Mert Matykót hiába várták, nem talált haza a varázspálcával.

Okosakat mondani senki sem tudott, mert varázspálca nélkül fejetetejére fordult az egész mesevilág. Még a nap is a felhők mögé bújt, hogy ne lássa mekkora kár érte a királynőt. Sírt is szegény olyan keservesen, hogy hamarjában egy gyöngyöző kis patak kigyózott a lába előtt. Amint nőtt, növekedett futni kezdett völgyön át, dombon át, hogy hírét vigye: oda lett a királynő sok szép tudománya.

- Elég kár, hogy egy varázspálcában tartotta! - jegyezte meg a róka, és a hangja szokatlanul komoly volt. El is pirult a királynő, mint az ébredő hajnal, és szégyenkezve lesütötte a szemét. No de fel is pattantotta a másik pillanatban. Nagyot toppantott gyöngyvirágcipellős aprócska lábával, és csengő hangon így szólt:

- Ne legyenek többé a tündérek tündére, ha ki nem sütöm, hogy mit is tehetnénk!

Kedves gyerekek, hogy mi történt ezután legközelebb elmesélem.

A mesét és a verseket írta: Iványi Mária

Téli csöndben

Búzamagok szundikálnak
Paplanpuha hő alatt,
Nem hallik a téli csöndben
Rigófütty, meg pitypalatty.
Jégvirágot ringat a szél
Csonttá fagyott ágakon,
De útra kész már a tavasz,
Bekopog egy szép napon.
Könnyet sírnak a jégcsapok,
Tócsák tükrén nap ragyog,
Búcsúztatják a vén telet
Pici virágcsillagok.
Am addig csak búzamagok,
Takarjanak hópihéket!
Almodjatok, míg a tavasz
Nem mondja, hogy Nyitnikék!



Rét felett és ég alatt

Rét felett és ég alatt
Szelíd szavú szél szalad.
Előle csak egyedül
Ördögsekér menekül.
Bogánckóró, sose félj!
Játszik veled csak a szél.
Örülj, hogy nem haragszik,
Így estére elalszik.
Rét felett és ég alatt
Reggelig már nem szalad.

Verébnóta

Ág hegyén ül a veréb,
Hintázik,
Akárhogy is fúj a szél
Nem fázik.
Fölborzolja a tollát,
Huj, huj, huj!
Úgy melegszik, ha a szél
Fúj, fúj, fúj.



1000 éve

velünk és értünk
a Magyar Katolikus Egyház

Adjuk-adónk 1%-át!

Köszönjük, hogy személyi jövedelemadójának 1 százalékával is támogatja Egyházunkat.
Ha Ön már megtette, adja tovább ezt a lapot rokonának, barátjának, ismerősének!

www.katolikus.hu

A személyi jövedelemadó 1%-ával kapcsolatban
ingyenesen hívható zöld szám: 06-80-203-661

Irodalmi oldal



Régi szerelem

Kedves Olvasóink! Amikor ebből a novellából választottam részleteket, (hiszen a teljes megjelenés lapunk szűk keretei között nem lehetséges), eszembe jutottak áldott emlékü Máté barátunk szavai, amit az Endrődiek Baráti Körének 1998. évi májusi ünnepségén elnöki beszédében mondott: „Úgy szerettem Rodostót, hogy nem fedelhetem Zágont”. E szavai persze Endrődre voltak értendők. S most előttünk e novella, melyben ismét fellelhetjük e gondolatot.

Igen, Kedvesem régi szerelem a miénk!

Valamikor, lassacskán négy X-et is ér talán, ott arra délkeletre, ahol a háromból egybeszakadt Körös már a hajókat is elbírija a hátán, egy kis parasztfiú megjegyezte a nevedet, melyet még értelmének megfelelő rekeszébe sem karámozott, s azóta, bár olykor a megmérhetetlen eget rogyasztja reád látszólagos hűtlenség miatt, múltó pillanatra sem tud szabadulni bűvöletéből. Pedig nyilván először sem dicsémi hallott!

Te voltál a nemzeti kurzus bűnöse, ahonnan megvastagodva kerültek haza a cselédlányok. Ahol a négypengős búzaárat a boletta adójegyével toldották. Ahol felgyalogoló kubikusaink a Teleki tér csupasz földjén háltak. S ahonnan Rossz Paja azt a „francbetegséget” hozta, ami végett a felesége négy vak gyermeket szült egymás után. De Tőled hullámozott hozzánk az első bartóki-kodályi hang is, Basilides Mária az ormódi temetőről énekelt az Ugrin Péter bácsiék detektoros-fejhallgatós rádiójában. Tőled hozatták az első kerékpárt is, amivel Nepomuki Szent János kápolnájának száguldva lábát törte az öreg kántor, mert nem használta a féket. Fényeidet csillogták a karácsonyfák szaloncukorkái. De mindenek fölött Te voltál a betű, az írás, ami nekem tenyérim darabkájaért is lebókoltam az útmenti árok lapulevelei közé.

Igen, Kedvesem, régi szerelem a miénk!

Iskolában táguló értelmem s négy szemnél is jobban láttató fantáziám napról napra és egyre inkább csodálta szépségedet, pedig csak híred hallotta, s azt mondják mifelénk: Bolond az, aki látatlan lesz szerelmes! Mert én, ha behunytam a szemem, látatlan láttam Attila aquincumi várát, Kelehegyét, ahonnan varkocsos őseink a mélybe tisztították a magyarok szimfóniájára először figyelmeztető Gellért püspököt. Láttam Nagy Lajos udvarát, Mátyás reneszánszát, Rákos mezején seregelni Dózsa hadait. Láttam a török armányt, amit a Boldogasszony tomyára felsündörgött a müzsein. Láttam Petneházy óbester kurucainak rohamát, a jakobinusok porba hulló fejét a Vérmezőn, Széchenyit, amint kinézi a Lánchíd helyét, a Pilvax Petőfi-jét.

Régi szerelem a miénk, Kedvesem.

Még akkor sem tudtam elszakadni Tőled, amikor végleg megomlott a part. Irány Bécs, még inkább Wien nem érdemelte meg ez a város a magyar nevezeteket akkor, de mi addig ünnepeltük a Karácsonyt Piliscsabán, amikor a riadót kiabálták: Futás, mindjárt körbezárul a gyűrűl, addig tekergettük a kapcánkat, míg gyáva tisztjeink magunkra hagytak, s valóban összeért a két csillagos hadsereg ékje. S énfelem akkor is a Te fényeid derengtek az éjszakából a szülői szeretet pedig a szívembe világosította a reményt, mindig feléd tekingetve gyalogoltam, fogolysoron, Bajáig, onnan marhavagonokban rázkódtam Temesvárig, és ezt találgattam: vajon élsz-e! Hiszen kísérőink, ha olykor sikerült elhítenni velük, hogy nem vagyunk fritzek, mindig a szkoro kaput-ot mondták a neved után, később meg nálunk is szállást foglalt magának ez a kaput a temesvári fogolylágerben, a tífusz, vérhas képében, s ekkor már ezt sem mondogatták többé. Inkább káromkodtak tehetetlenségükben.

Igen, Kedvesem, régi szerelem a miénk, pedig majdnem érendő voltam már, s évekkel túl szerelem megfejtett misztériumán is, amikor szépségedet először szemtől szembe láttam. Később, mint Erdélyt, ahonnan a hagyomány szerint felmenőim az Alföldre szakadtak a madéfalvi népiptás után. Később, mint Munkács várát, Kassát, később, Dickens nyomán felfedeztem Londont, Balzacén Párizst, Tolsztojen Pétervárt, Moszkvát, s a Puszták népe, a néma forradalom és a Viharsarok nyomán Magyarországot. Megjelent már néhány íróscskám, a Berettyó-parti kis diákvároska elismert fűzfapötétája voltam, csokornyakkendős alkalmi szónok, önképzőkori diákvezér, aki Veres Péterrel, Szabó Pállal, Sinka Istvánnal, Erdélyi Józseffel is kezét fogott, s akit a legnyálasabb alsós fika is Dezsőnek szólított, ragályos Szabó Dezső-rajongásom miatt.

Régi szerelem a miénk, Kedvesem, megmért, kipróbált szerelem, s ezért kizárólagos birtoklásra sem törekszik már. Elviselek egymást időnként megkísértő mégrégibb szerelmeit is. Te azt, hogy engem a viharsarki szülőföldemhez is hozzákapcsolnak a drága élők, és áldott emlékü holtak, akik közt porrá omlani szeretnék. Ahogy a Szépvölgyhöz annyira hasonlatos Erdélyhez a távoli eredet nosztalgiaja, számtalan jó barát kötöz, és nyelvem termőtalaja, a folklór. S én cserébe ezekért elviselem azt, hogy egyszívű vagy mindenkihez. Falánságokban a fél országot a kötényed alá csalogatod, mert az ott lévő ötödét keveselled, s még azoktól az unatkozó idegenektől sem vonod meg magad, akik hivalgó pénztárcájuk jussán visszaélnek vendégszereteteddel. Elviselem mindezt, mert tudom, hogy azért nekem se jut kevesebb Belőled.

Tímár Máté

(Részletek a Hazai Harangszó című kötetből)



Az ablak teszi a házat

**MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETEKRE IS.**

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328



Ízes ízek

Február, disznóvágáshoz

Hütyü

Kolbász csináláskor, ha a következőképpen ízesítjük, „hütyü”-t kapunk. Keze-
lése pontosan ugyanaz, mint a kolbászé.

A kolbásznak való anyagot ledaráljuk a szokásos módon. 4 rész só, 2 rész
őrölt zöldbors, 1 rész édespaprika, 1 rész csípős paprika, 1 rész őrölt szegfű-
szeg, 1 rész majoránna, 1 rész őrölt kömény, 3 rész borsikafű hozzágyúrás-
sával készül a töltelék. Ízlés szerint változhat a mennyiségarány. Leginkább
sültkolbászként izletes.

Seidl Ambrus

TÁJSZÓ-TOTÓ

Mit jelentenek Endrődön az alábbi szavak?

Január havi rejtvényünk helyes megfejtése:

2-2-1-2-X-X-2-2-1-X-2-2-1-2

Szerencsés megfejtőnk: Oszlács Péterné Kilián tér 35.
könyvjutalmat nyert. Atvehető szerkesztőségünkben.

NÉPI MONDÁSOK AZ IDŐJÁRÁSRÓL

Február

2-án. Ha fénylik a gyertyaszentelő, iziket szedd elő! (Ha süt a nap, nagyobb hideg jön.)
19-én Ha Zsuzsanna napján megszólal a pacsirta, vége a télnek.
22-én Ha ködös Péter, üszkös a fészek. Ha Péter hideg, marad is a hideg.
24-én Mátyás jeget tör, ha talál, jeget csinál, ha nem talál.

Szólások

Nem eszi meg a kutya a telet.
Napnyugtakor, ha vörös az ég alja, másnap erős szél lesz.
Fúj, esik, kavar, úgy lesz tavasz hamar.



BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1.a volt ENCI udvarában



Magas szintű szolgáltatással, kellemes kör-
nyezetben várja vendégeit.

Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak,
díszbédél összekötött értekezletek, kon-
ferenciák, találkozók rendezése mérsékelt
árakon lehetséges 160 fő befogadásáig. Az
étterem speciális kívánság szerinti menü el-
készítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető
óránként 1.500.-forintért.

Telefon: 06-20-9520-243.



**NŐI CIPŐT
A GYÁRTÓTÓL!**

A KLASSZIKUS MODELLEKTŐL A MAI
DIVATIG SZÉLES VÁLASZTÉKBAN
KÍNÁLJUK TERMÉKEINKET.



**GELLAI LÁSZLÓ
CIPŐGYÁRTÓ**

GYOMAENDRŐD, FŐ ÚT 140/2 • TEL: 06-66-283-359

Corvo bianco

Corvo Bianco Schuh Bt.
Cipőipari Bt.

5502 Gyomaendrőd, Fő út 14.

☎/Fax (66) 386-896

☎ (30) 9457-148

Női, Leányka-, és Fiú- cipőgyártás

A TURUL CIPŐ KFT



Felvételre keres varrónőket, cipő-
felsőrész-készítőket és cipő gyártókat
gyomaendrődi, dévaványai és kamuti
telephelyeire, tartós munkára, jó kere-
seti lehetőséggel.

Vidékről bejárást térítjük, vagy
megoldjuk.

Érdeklődni lehet: 66/386-251 telefo-
non Oláh Ferencnél

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK



*„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még.
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”*

(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

DANCSÓ ÁRPÁD, aki a Berzsényi utca 7. sz. alatt lakott, január 18-án életének 75 évében hosszas betegség után, s mégis váratlanul elhunyt. Gyászolják: felesége, fiai és azok családja, a rokonok és az ismerősök.

CZIKKELY BOLDIZSÁR, Bocskai u. 43. sz. lakos, múlt év december 29-én életének 78. évében váratlanul eltávozott az élők sorából. Gyászolják gyermekei és azok családja, rokonai és ismerősei.

ÖZV. CSUVÁR ISTVÁNNÉ FEKÉCS REGINA, aki a Bocskai u. 19/1. alatt lakott, január 14-én életének 80. évében rövid szenvedés után átadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják gyermeke és családja, a rokonság és az ismerősök.

FROLYÓ MÁTYÁSNE PARÓCZAI ESZTER, aki a Balassi út 23-ban élt, január 9-én életének 95. évében rövid szenvedés után az Örökkévalóság honába költözött. Gyászolják: unokái és családja, a rokonok és az ismerősök.

GYURICZA MÁTÉ JÓZSEF, aki a Bem utca 3. sz. alatt lakott, január 17-én életének 61 évében rövid szenvedés után elhunyt. Gyászolják: édesanyja és felesége, leányai és családja, rokonai és ismerősei.

GYURICZA VINCE, január 5-én életének 76. évében rövid szenvedés után elhunyt. Gyászolják: testvérei és családja, rokonai és ismerősei.

ÖZV. GELLAI JÓZSEFNÉ SZUROVECZ JULIÁNNA, aki az Apponyi út 40. sz. alatt élt, január 20-án életének 75. évében hosszas betegség után földi pályafutása végéhez ért. Gyászolják: gyermeke és családja, elhalt gyermeke családja, rokonok és ismerősök.

GELLAI JÓZSEF, aki lakott a Szabadság út 2. sz. alatt, múlt év december 30-án életének 90. évében hosszas betegség után lelkét az Úrnak ajánlotta, testét a porladó föld fogadta be. Gyászolják: fiai és azok családja, a rokonok és az ismerősök.

GONDA BOLDIZSÁR, aki a Rákóczi u. 2/1 sz. alatt élt, múlt év december 28-án életének 76. évében hosszas betegség után eltávozott az élők sorából. Gyászolják: felesége, hozzátartozói, rokonai, ismerősei.

ÖZV. JANCsó JÓZSEFNÉ DOBBLER MÁRIA, aki a Kálvin J. utca 69. sz. alatt élt, január 15-én életének 81. évében hosszas betegség után visszaadta lelkét Teremtő urának. Gyászolják: gyermekei és azok családja, a rokonok és az ismerősök.

KORCSOK IMRE, aki az Ugari u. 17-ben lakott, január 16-án életének 83. évében váratlanul befejezte földi pályafutását. Gyászolják: a család, a rokonok és az ismerősök.

KURILLA AMBRUSNÉ TÍMÁR MARGIT, aki az Erkel utca 24. sz. alatt lakott, január 5-én életének 84. évében hosszas betegség után az Örökkévalóság honába költözött. Gyászolják gyermekei és családja, rokonai és ismerősei.

KRAMMER GYÖRGYNÉ IZSÓ PIROSKA, aki a Vörösmarty út 9. sz. alatt élt, december 22-én 55 éves korában rövid szenvedés után eltávozott az élők sorából. Gyászolják: férje, gyermekei, testvérei és családja, a rokonok és az ismerősök.

LÚCZ TIBOR, aki a Micsurin út 30/1. sz. alatt élt, január 1-én 56 éves korában hosszas betegség után elhunyt. Gyászolják: felesége, gyermekei, a rokonok és az ismerősök.

OLAH FERENC, aki Selyem út 49-ben élt, múlt év december 20-án 74 éves korában hosszas betegség után s mégis váratlanul megtért Teremtőjéhez. Gyászolják: felesége, gyermekei és családja, a rokonok és az ismerősök.

PALOTÁS LÁSZLÓNÉ SZILÁGYI PIROSKA, aki a Háztartási Bolt dolgozója volt, lakott a Tompa utca 22. sz. alatt, múlt év december 26-án rövid szenvedés után 82 évesen befejezte földi pályáját. Gyászolják: fia és családja, rokonai és ismerősei.

ÖZV. PAP LÁSZLÓNÉ ROJIK MARGIT IRÉN, aki a Sugár út 31-ben élt, múlt év december 21-én 91 éves korában rövid szenvedés

dés után visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: fia, a rokonok és az ismerősök.

ÖZV. PAPP IMRÉNÉ MÁRTON JOLÁN, aki, a Budai Nagy Antal utca 38. sz. alatt élt, múlt év december 26-án 78 éves korában hosszas betegség után elhunyt. Gyászolják: gyermekei és családja, a rokonok és az ismerősök.

PELYVA MÁTYÁS, aki a Könyves Kálmán utca 10. sz. alatt lakott, múlt év december 31-én 66 éves korában hosszas betegség után az Örökkévalóság honába költözött. Gyászolják: felesége és gyermekei és azok családja, rokonai és ismerősei.

PEREI LÁSZLÓ, aki a Zrínyi utca 41-ben élt, január 15-én 82 éves korában hosszú szenvedés után az Örökkévalóság honába költözött. Gyászolják: felesége, gyermekei és családja, rokonai és ismerősei.

RACZ JÁNOS, aki a Kör út 50. sz. alatt élt, január 6-án 61 éves korában rövid szenvedés után váratlanul befejezte földi pályáját. Gyászolják: felesége, gyermekei és családja, rokonai és ismerősei.

SALAMON ISTVÁN, aki II. ker. Páskomi út 2. sz. alatt élt, múlt év december 23-án 40 éves korában rövid betegség után elhunyt. Gyászolják: édesanyja, húga és családja, a rokonok és az ismerősök.

TAKACS TIVADAR, aki a Blaha L. út 6. sz. alatt élt, múlt év december 15-én 71 éves korában hosszas betegség után eltávozott az élők sorából. Gyászolják: felesége, gyermekei és azok családja, a rokonok és az ismerősök.

TIMAR MÁTYÁS, aki lakott a Sugár út 76. sz. alatt, január 3-án 89 éves korában hosszú betegség után megtért Teremtő urához. Gyászolják: Leánya és családja, rokonai és ismerősei.

ÖZV. VÉHA JÁNOSNÉ PÁPAI ILONA, aki lakott Hársfa utca 20. sz. alatt, január 12-én 91 éves korában rövid szenvedés után megtért Teremtő urához. Gyászolják: gyermekei és családja, a rokonok és az ismerősök.

EMLEKEZÉS

Vaszkó Máté a jó férj, édesapa és nagypapa halálának 1 éves évfordulójára.

Beteg szívedet két marokkal szórtad.
Atdál szeretetet jónak is meg rossznak.
Neked picit öröm, halvány kis nevetés,
Inkább sok kín jutott, könny és szenvedés.
Hiányod kibírhatatlan, elviselni nehéz!
Örökre megmarad szívünkben az emlékezés.

Bánatos feleséged, leányod és unokáid.



**Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ó országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!**

Gárdonyi Géza:

Útra készülés
(részlet)

Hiszen tudom, hogy kell szenvedniök,
kell sírniük, kell vezekelniök,
ezért jöttek ők is a föld színére.
A sárbatévedt kócsag is fehérre
mossa tollát, mielőtt hazatérne
s így száll az égbe, hófehér ruhában...
Az ember mosdik könnye harmatában.



A
KERTBARÁT
KÖR
ÜZENI...

Gyümölcsfák koronájának gondozása

A gyümölcsfák koronáját évente, nyugalmi állapotban kell átvizsgálni és a szükséges teendőket elvégezni. A sűrűsítő, felesleges vesszőket, valamint azokat amelyek a korona belseje felé tartanak, metsszük ki! El kell távolítani a beteg, törött koronarészeket, a vízajtásokat, a fa tövéből előbújt sűrű tősarjakat. Ezek a sarjak elszívják a vízben feloldott ásványi sókat. Ezáltal gyengítik a fát, kihatnak a termés növekedésére. A koronának nem szabad sűrűnek lenni, hanem szellősnek. A sűrű koronában nehezebben érik a termés, kisebb lesz, sőt kevesebb termés képződik. A növényi és állati kártevőknek búvóhelyeül szolgál. A sűrű lombzat felfogja a permetlevet, s ezáltal kevésbé hatékony lesz permetezésünk.

Idős, elhanyagolt fák korona ritkítása nagyobb odafigyelést igényel. Az ilyen fák koronájából nem szabad ágat kivágni, mert sok lombot veszít, s ez csökkenti a fa élettevékenységét. Ha sok ágat vágunk ki az ilyen idős fák koronájából, akkor az táplálkozási zavart okoz, s nagyon sok vízajtást hoz. Az elhanyagolt, idős fák koronájának rendbe hozását nem egyszerre, hanem részletekben 2-3 év alatt kell megritkítással elvégezni. Az eltávolítandó ágat töben kell lefűrészelni, hogy csonk ne maradjon vissza, de ugyanakkor arra is ügyeljünk, hogy mélyen ne vágjunk be a fa törzsébe. Az így keletkezett sebet éles késsel simára faragjuk le. Azért, hogy a sebek gyorsabban hegedjenek, olomecetes olajfestékkel kenjük be. Ez által meggátoljuk a gombák által történő fertőzést is. Ezt a műveletet a következő évben is végezzük el, addig, amíg a sebek be nem hegedtek.

A fatörzsről a korona vastagabb ágaiból az elhalt és hámló kérget kaparóval (készülhet vasból, fából) kaparjuk le. Vigyázzunk azonban arra, hogy a fa élő részeiben kárt ne tegyünk. A fa elhalt kérge alatt különféle növényi és állati élősködők vannak, és a jó idő beálltával kifejlődnek, átalakulnak, szaporodnak. Ilyenek a mohák, zuzmók, rovarok áttelelő bábjai, penészgombák- szaporító szervei (spórák). Az ágakban található összeaszalódott gyümölcs múmiákat szedjük le.

Aki rendszeresen elvégzi a télvégi lemosó permetezést, az említett mechanikai munkálatokat, annak kevesebb kártevője lesz a vegetáció folyamán.

A gyümölcsfák ifjítása

Az ifjítás alatt a gyümölcsfa koronájának erős visszavágását értjük. Ezt akkor szoktuk végezni, ha a fa koronája előregedett, gyümölcsstermesztésre alkalmatlan. Ugyanakkor törzsük, gyökérzetük egészséges. Ilyen esetben 30-40 éves fák is gondos kezelés mellett megifjithatók.

A fa ifjítására akkor is szükség lehet, ha a téli fagy nagy kért okozott a koronában. Sok esetben tapasztalni, hogy a házi kertekben sűrűn ültették a fákat, és összeérnek a fakoronák, ezáltal elveszik egymástól a napsugarakat, sőt egyes fák felnyurgultak, felkopaszodtak. Az ifjításnál a fák koronáját, korára való tekintettel, kétharmadára, felére fűrészeljük le. Fialat fákat erősebben, mint az idősebbeket. Az ágakat elhajlásnál, szétágazásnál könyökben kell eltávolítani. Azért ezeken a helyeken, mert itt található a legtöbb rejtett rügy. A visszavágással e rügyek fejlődését idézhetjük elő. Az ágcsomkokon visszamaradt gallyakat hagyjuk érintetlenül. A nyár folyamán a rejtett rügyekből vízshajtás fejlődik. Ezekből a legerősebbeket, jó irányba fejlődőket hagyjuk meg a korona kialakítására, a többi metszőollóval a nyár folyamán vágjuk le. Az így kialakított (vízshajtásból) korona 3-4 év múlva teremni fog.

A gyümölcsfa lassú fejlődését, gyors előregedését, fokozott termés-csökkenését a talaj műveletlensége, trágya, öntözés, mechanikai, kémiai védekezés hiánya okozza.

Túl sűrű korona:

A korona belsejében az árnyékolt rész nagy, így a termőfelület kicsi.

Helyesen ritkított korona:

Az árnyékolt rész kisebb, a termőfelület nagy.

Szőlőtőke szaporítása

Akinek kertjében a szőlősorából hiányzik tőke, bujtással pótolhatja. A tavaszi metszéskor az üres hely mellett lévő tőkét ne metssze meg, hagyja meg a hosszú vesszőket, amely bujtásra szolgál majd. Erről a szaporítási módról a legközelebbi (márciusi) számban olvashatnak.

Hunya Alajos

**AGRO
ÁRUHÁZ**

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.



Kedves vásárlóim!

**KÉSZÜLJENEK FEL A TAVASZI
MUNKÁKRA!**

Ajánlataim:

- ◆ tasakos vetőmagok, zöldségek
- ◆ kukorica vetőmagok DEKALB - KISKUN
- ◆ virágmagok, virághagymák, rózsatövek
- ◆ lemosó vegyszerek
- ◆ műtrágyák, virágföldek
- ◆ Gumicsizmák, kerti szerszámok

VÁROSUNK Gyomaendrőd * Megjelenik havonta. * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd,

Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323 * Szerkesztők: Bajusz Tünde, Császárné Gyuricza Éva, Cs. Szabó István, Hunya Alajos, Iványi Mária, Marsiné Giricz Erzsébet, Márton Gábor, Stark László * Felelős kiadó: Vaszkó András * MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. *

HU ISSN 1586-3689 * készült: 66/283-358 Pelyva

Interneten: <http://www.szikszi.hu/isk/gellert/> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu



RÖGVI EGY KÖNYV...
744013
Gyomaendrőd, Belső u. 2.

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

VIII. évfolyam 3. szám * Társadalmi, kulturális, hagyományörző folyóirat * 2001. március

KÖSZÖNTJÜK OLVASÓINKAT A HARMADIK ÉVEZREDBEN!

Márciusi napok Bécsben, Pozsonyban, Pestbudán

A forradalmi napok meghozták a lendületet a nemzetgyűlésben is.

A Pozsonyi országgyűlés március 18-án elfogadta a köztelhiviselésről, a jobbágytelkek váltásáról, a papi tizedről, az ősiségről, 20-án a sajtóról, 21-én az évenkénti országgyűlésről, a szabad királyi városokról, a községi választásokról, a Jász-kun és Hajdú kerületekről, 22-én a hitelintézetekről, a nemzeti őrségről és független felelős magyar minisztériumról, 23-án az egyetemről, a nemzeti színről, az ország címeréről és a színházakról szóló törvényeket.

Nem várták tehát, hogy ezeket a minisztérium terjessze be, mert ezek nem késhettek sokáig.

Március 25-én Kossuth kijelentette, hogy fölmentvén egyszer a jobbágyokat, ha a tett engedményeket akár csak egy részét akarnák is visszavonni, lángba borítja az országot. A rendet csak úgy lehet fenntartani, ha küldetését befejezve, az országgyűlés mielőbb szétoszlik; mert midőn az ország forradalmi állapotban van, mert „nem jó, ha működik olyan testület, melyhez követeléseket lehet intézni, minek vagy engedni, vagy ellenszegülni kénytelen, ami mindenképpen baj”.

E napon Batthyány bemutatta minisztériuma jegyzékét az országgyűlés előtt. Szemere Bertalan belügy-, Eötvös József báró, vallás és közoktatásügyi miniszter, s maga az elnök, Batthyány gróf is 38-35 évesek; Klauzál Gábor földművelési, ipar és kereskedelmi-, Deák Ferenc igazságügyi,



Kossuth Lajos pénzügyminiszter a 40-es évek derekán, Mészáros Lázár hadügyminiszter közel a hatvanhoz, Esterházy Pál herceg az Ausztriával fennálló közös viszonyok és külügyek minisztere közelebb a hetvenhez. Átmentek az élet iskoláján valamennyien. Magát az udvart is meglepte, hogy az új magyar kormányban a legdinamikusabb, legbölcsebb és az ország legvagyonosabb emberei vesznek részt. Bécs azonban vétőt emelt, mert a hadügyeket akként kívánta szabályozni, hogy mivel a pragmatica sanctio következtében az ország az örökös tartományok közé tartozik, a „fegyveres serlegnek alkalmazását és katonai hivatalokra való kinevezés jogát” a király tartotta fenn magának. Az úrbírság eltörlését elvben ugyan elfogadta Bécs, mégis a kárpótlásra való törvényjavaslatot újabb tárgyalásra tűzte ki.

Batthyány a rendek együttes ülésén azonnal bejelentette, hogy társaival együtt

lemond, mert ily körülmények között nem vállalhat felelősséget.

Midőn 30-án a pesti nép erről a megtagadásról értesült, fegyvert akart fogni. Egész nyíltan követelték az önálló hadsereget, és a mindenben független minisztériumot. Nyáry Pál indítványára elhatározták, hogy, ha az udvar nem enged, ideiglenes kormányt alakítanak, s a haza ellenségének nyilvánítanak mindenkiket, ki e kormányban ellenszegül. Ugyanezen a napon újabb tárgyalás kezdődött Bécsben Ferenc Károly főherceg, Batthyány, Széchenyi, Eötvös miniszterjelöltekkel, a kancellária részéről pedig Szögyén László és Bartal László. Később érkeztek Hartig és Jósika báró. Végre a

megegyezés megszületett. „Zászló és kendőlobogtatással, kardcsörtetve, éljenezve fogadták a követek és hallgatók a királynak most ellenjegyzés nélkül kiadott leiratát, mely a minisztérium függetlenségével együtt látszott elismerni Magyarország függetlenségét.” Batthyányi ismét kész volt minisztériumának felállítására. A háború veszedelme elmúlt. A pesti közcsendbizottság többsége szintén megnyugodott a leiratba foglalt hatásra.

„Láttam remegést, láttam sápadt arcokat – szólott Petőfi –nem szeretném továbbra is így látni nemzetemnek fiait; azért most leköve kardomat, elnyugtatom, de össze nem töröm.”

Nem a magyar nemzet fiain múlott, hogy nem így történt, s a kardok a magyar szabadság védelmében nem maradhettek hüvelyükben.

Császár Ferenc

Önök joga van tudni...

hogy miről döntött a testület február 22-i ülésén

A polgármesteri beszámolóból megtudhatták a jelenlévők, hogy az Ipari parkunk iránt megkezdődött a befektetők érdeklődése. A polgármesteri tájékoztató szerint az első üzlet 3 hektárnyi területre kötötték, ezen kívül érdeklődik francia és német befektető cég is.

A „vitatott föld” néven elhíresült téma, mondhatnánk per, újratárgyalása február 26-án lesz a megyei Gyulai bíróságon.

Illés Zoltán országgyűlési képviselő, a parlamenti környezetvédelmi bizottság elnöke február 23-án fórumot tartott a polgármesteri hivatalban, délután 5 órakor.

A város ez évi költségvetési rendelet tervezete is egyhangú elfogadásra került. Nem is csoda, hiszen egy pénzügyileg stabil, alig 52 millió forint hiányt mutatnak a számok. A költségvetés végösszege: 2,5 milliárd forint, amelyből a működési kiadás: 1,3 milliárd, a felújítás 105 millió, a fejlesztések összege 979 millió, és tartalékban van még 184 millió forint. A fejlesztésekből mindenképpen említésre méltó: a szennyvíz csatorna építés, 500 millió forint, a kommunális hulladéklerakó 379 millió, új út építés 20 millió, millenniumi emlékmű 2 millió, városi jelleg erősítése 5 millió, átl. rendezési terv 8,7 millió forint. A felújításokból említésre méltó, a Vidólaposi csatorna, 21 millió, Kulich Gyula út 9 millió, kerékpárút 7 millió, Gyomai főtér 4 millió, Fő úti Gyógyszertár 3 millió, Endrődi Gyógyszertár 1,1 millió, Kossuth úti óvoda 3,8 Szabadság úti óvoda 1,2 Selyem úti óvoda 1,1, Öregszőlői óvoda 1,1 Községi ház 12 millió forint, Tájház 0,8 millió forint, Rózsahegy Ált. Iskola 4,3 2. sz. Ált. iskola 1,9 Gimnázium 2,8 Bethlen Szakképző 7 millió forint, Liget fürdő 3,8 millió forint. Az önkormányzatunk költségvetésében a bevételek alakulásából jól olvasható a Kormány azon szándéka, hogy a magyar gazdaság jó teljesítményének köszönhetően az önkormányzatoknak több pénzt tudjon juttatni. Olyan szerencsés időszak következhet, amikor az ország fejlődése egyszerre lehet gyors és kiegyensúlyozott. A kormány olyan gazdaságpolitikát folytat, amit joggal nevezhetünk önkormányzat barát politikának is, hiszen több pénzt juthat a fogyasztásra és a beruházásra is. Tetten érhető a város költségvetésében a központi költségvetés azon döntése, hogy idén 87, jövőre pedig 83 milliárd forinttal nagyobb összeggel járul hoz-

zá a helyi önkormányzatok kiadásaihoz. Az összehasonlítható állami források idén 12,4%-kal, jövőre pedig 10,5%-kal bővülnek. Ezen felül, idén hozzájutnak az önkormányzatok a gázközmű vagyon privatizációja miatt országos szinten 61 milliárd forinthez. Városunk önkormányzata ebből a forrásból mintegy 100 millió forint körüli összeget várhat.

Az átlagkeresetek idén átlagban 8,75%-kal emelkednek. Nőtt az Egészségbiztosítási Alaptól igénybe vehető összeg is. Tehát az önkormányzatunk idén a tavalyitól jóval nagyobb összeggel gazdálkodik, a tavalyi tervezethez képest, +915 millió forint a költségvetésünk végösszege. A több pénz azonban önmagában nem elég! Szükséges, hogy hatékony gazdálkodással kerüljön felhasználásra. A kormány gazdaságpolitikai célkitűzésének megvalósítási záloga, hogy az önkormányzatok a rájuk bízott forrásokkal jól sáfárkodjanak.

A folyékony hulladékszállítás díjtételét kénytelen volt emelni a vállalkozók, hiszen a Vízművek 21%-kal emelte a vonatkozó díjtételeit. A szennyvíz szippantás díjtétele a lakosság felé 850 Ft köbméterenként, a közületek felé 1000 Ft. A WC tisztítás 1500 forint.

Elfogadásra került Kolozsvári doktor részére kijelölt ún. körzethatár.

Jóváhagyásra került a Civilszervezetek támogatási alapja, az Ifjúsági alap. Nagy és hosszú vitát váltott ki a város sport koncepciójának finanszírozása, de inkább csak a labdajátékokra korlátozódott a vita. Régi nótá, hogy a futballhoz ilyenkor mindenki ért, ezért hozzá is szóltak sokan. Jogos volt az a felvetés, hogy miért csak a labdajátékoknál vár el a testület minőségi eredményeket, célszerű lenne kiterjeszteni a többi sportágra is. De visszatérve a labdarúgás támogatására, teljesen kicsúcsosodott a hozzászólások során, hogy itt nemcsak a sportról, hanem sajnos a két városrész közötti még fel-fellángoló ellentétekről is szó van. Sőt, akinek egy kicsit jobb füle volt, kihallhatta, a közelgő választásokra is beillő kampány szövegeket. Egy tény, a sportra fordítható pénz ettől nem lesz több. Be kellene látni, - bárkinek is fog fájni, - hogy kevés pénzből csak egy labdarúgó csapat támogatható. Hogy melyik, amelyik jobb eredményt tud elérni. A kevés pénz tovább felezgetni nem ésszerű. Sajnálatos tény, hogy többen nem akarnak szembe nézni a tényekkel. Végül is több módosító javaslat variációjaként született meg döntésként, hogy a Humánpolitikai Bizottság

meghozza a pályázatok alapján a támogatás összegére vonatkozó döntését, de annak csak az 50%-a kerülhet folyósításra az idény végéig. Idény záráskor jön az eredmények számbavétele, és amelyik labda csapat nem tud a teljesítménye alapján a bajnokság első kétharmadba kerülni, (vagy maradni) az a csapat nem kaphat a következő idényre támogatást. A megmaradt 50% újra elosztásra kerül. **Fontos tudnivaló:** a civilszervezetek, ifjúsági szervezetek, és más szerveződések számára, hogy a pályázati adatlapokat az önkormányzatnál Kóris Györgyné irodájában szerezhetik be, (telefon: 386-122/124 mellék) a pályázatok leadási határideje: március 30, déli 12 óra. Csak egy kiírásra lehet pályázni!

A közoktatási megállapodás keretében működtetett óvodák beszámolóiból a testület most a Dr. Csoma Antalné, Szabó Istvánné és Gíricz Ilona óvodavezetők beszámolóit hallgatta meg. A beszámolók arról tanúskodnak, hogy mind három óvodában színvonalas, szakmai munka mellett a gyermekek olyan környezetben tudnak játszva tanulni, amely ismerésre szolgál. A polgármester a testület nevében megköszönte a jelenlévő óvodavezetők munkáját.

A Fő út 5. szám alatti volt Kisegítő Iskola (volt Kalmár ház) bérbevétele pályázat útján elnyerheti, civilszervezet vagy párt szervezet, ha március 30-ig benyújtja pályázatát a Polgármesteri Hivatalba. **Pályázni lehet az Erzsébet ligeti teniszpálya bérbe vételére.** Itt is a határidő március 30. A pályázati feltételek 2500 forintért vehetők meg a Hivatal Pénzügyi és Vagyongazdálkodási osztályán. **A Tourinform Iroda pályázni fog a Széchenyi terv turizmus fejlesztési programja keretében a Gyomaendrődi Millenniumi Napok eseményeire.** A szükséges sajtóterítést a testület megadta, tekintve, hogy az iroda koordinálni fogja a város millenniumi rendezvényeit. A pályázathoz csatlakozó civilszervezetnek a rendezvény költségének 25%-át kitevő saját forrással minimum rendelkeznie kell.

Január 1-től a polgármester havi illetményét 290 ezer forintban, a jegyző illetményét havi 235 ezer forintban hagyta jóvá a testület (8,75%-os emelkedés). **A Gyomaendrődi Híradó március 1-től 77 Forintba kerül, az újságot Bíró Károly felelős szerkesztő a továbbiakban vállalkozási formában készíti.** **A Városi Könyvtár éves beiratkozási díját:** 14 év felettieknek 200 Ft-ban, aktív keresőknek 400 forintban, a késedelmi díjat 100 forintban hagyta jóvá a testület. **Egyirányú lesz a Damjanich utca az Apponyi utca felől.**

Császárné Gyuricza Éva

THERMIX
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

☐ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Tevékenységeinket piacépes áron kínáljuk

- ☐ Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- ☐ Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- ☐ Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- ☐ Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- ☐ Építőipari gépek, segédeszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)

**CIPŐTALPBÉLÉST
SZONDÁTÓL**

Rózsahegy u. 11.
Telefon: (66) 284-301

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

KÖZLEMÉNY

Domokos László országgyűlési képviselő, a Békés Megyei Közgyűlés elnöke, a Békés Megyei Területfejlesztési Tanács elnöke, nyilvános fórumot tart, melynek témája:

a Megyei Területfejlesztés Tanács által meghirdetett pályázatok ismertetése.

A fórum időpontja és színhelye:
március 7. de. 10.00 óra, a Polgármesteri Hivatal tanács-terme.

Ismét az 1 %

Kérjük olvasóinkat, hogy az alább felsorolt Gyomaendrődi civilszervezetekből válasszák ki azt az egyet, amelyet az adójuk 1%-ával szívesen támogatnak. Nehéz a döntés, mert sajnos csak egy szervezetre eshet a választás. Kérjük, ne mulasszák el a lehetőséget!

Városunk alábbiakban nevesített alapítványai, és egyesületei tisztelettel kéri olvasóinkat, hogy személyi jövedelemadójuk 1%-ával támogassák céljaikat.

Endrődiek Baráti Köre Egyesület, célja a hagyományok ápolása, az elszármazottakkal való kapcsolattartás.

Adószám: 19182030-1-13

Honismereti Alapítvány, célja a helyi hagyományok ápolása, megőrzése, publikálása, az Endrői Füzetek további sorozatának, és Endrőd Monográfiája kiadása.

Adószám: 19056274-1-04.

Hittel a Holnap Ifjúságáért Alapítvány, célja a Szent Gelért Katolikus Iskola támogatása

Adószám: 18372276-2-04

Önkéntes Tűzoltó Egyesület Kiemelkedően Közhasznú Egyesület, melynek célja élet és vagyonmentés a városban és körzetében.

Adószám: 18371608-1-04

Hallható Hang Alapítvány, melynek célja a zeneiskola hangszerállományának gyarapítása

Adószám: 18379383-1-04

Gyomaendrődi Városi Sport Egyesület, célja a helyi ifjúsági sport támogatása,

Adószám: 18370827-2-04

Dr. Farkas János Alapítvány, melynek célja tehetséges endrődi fiatalok tovább tanulásának biztosítása.

Adószám: 19062255-1-04

Öregszülői gyermekért Alapítvány, célja a külterületen felnövő hátrányos helyzetű gyermekek közép és felsőfokú tanulmányainak támogatása

Adószám: 18376184-1-04

Templomokért Alapítvány

Adószám: 18450668-1-06

A Városunk Nagyjaiért Közhasznú Alapítvány és az Endrődiek Baráti Köre Egyesület gyűjti az adományt a május 5-én felavatásra kerülő TIMÁR MÁTÉ emléket megőrző bronzszoborra. A szobor elkészítéséhez az önkormányzat is hozzájárul. Kérjük, aki tud, pénzádománnyal segítse terveink megvalósítását. Az adomány befizethető az Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezetnél. A befizetéskor írják fel: Timár Máté emlékére.

Az Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet 53200015-11042095 számú számlára is küldhető az adomány.

Az Endrődiek Baráti Köre és a Honismereti Egyesület által az endrődi városrészben lévő Hősök Emlékművének felújításához adományokat gyűjt. Kérjük mindazokat, akik e nemes célért anyagi áldozatot hozni hajlandók, azt a Városunk Nagyjaiért Közhasznú Alapítvány, Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezetnél vezetett 53200015-11042095 számú számlájára fizethetik be. A csekkre írják rá: Hősök Emlékműve felújításához.

Az adományozók nevét lapunk nyilvánosságra hozza.

A Községi Ház március havi programja

4-én	17 órától	A Magányosok Klubja batyus bálja
5-én	18 órától	MKDSZ gyűlés
7-én	17 órától	A Magányosok Klubja nőnap összejövetele
7-én	18 órától	A FGKP gyűlése
8-án	9-12 óráig	Ruha és cipővásár
8-án	18 órától	A Gazdakör Nőnap összejövetele
10-én	17 órától	A Nyugdíjas Klub nőnap ünnepsége
14-én	15 órától	Cukorbeteg Klubja
14-én	17 órától	Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet közgyűlése
17-én	18 órától	A Gazdakör vacsorája
27-én	10 órától	Gyermekszínház

A programváltoztatás jogát a rendezők fenntartják!

A Községi Ház
Működő közösségeinek összejövetelei

I. sz. Nyugdíjas Klub	Minden hétfőn 17-19 óráig (nyáron 18-20 óráig)
Gazdakör:	Minden csütörtökön 18-22 óráig. (Nyáron minden második csütörtökön 18-22 óráig)
Magányosok Klubja	Minden hónap első és harmadik szerdáján 17-22 óráig
Cukorbeteg Klubja	Minden hónap második szerdáján 16.30-tól (Az esetleges változásokról a tagok értesítést kapnak)
Sakk Klub	Minden csütörtökön 15-17 óráig (Várják az érdeklődőket!)
Galambász Egyesület	Előzetes időpont egyeztetés szerint
Méhész Egyesület	Előzetes időpont egyeztetés szerint

Kedves Gyomaendrődiek és helyi civil szervezetek!
Szeretettel várjuk Önöket a Községi Házban! Rendezvényeiknek, gyűléseiknek és családi összejöveteleiknek térítés ellenében helyet biztosítunk. Forduljanak hozzánk!

Pályázati felhívás

Az Endrődiek Baráti Köre Egyesület pályázatot ír ki: „Az endrődi Timár Máté” címmel Timár Máté írói munkásságának nyelvi és/vagy stilisztikai elemzését bemutató dolgozatokra.

A pályázat célja, hogy a gazdag endrődi tájnyelvi elemek- ragadványnevek, tájszavak, földrajzi nevek, szólások, közmondások; hangtani, szótani és mondattani jelenségek – írói művekben való megjelenését a diákok megismerjék.

A pályázaton részt vehetnek az alábbi települések középoktatási intézményeinek hallgatói: Békéscsaba, Dévaványa, Gyomaendrőd, Mezőberény, Mezőtúr, Szarvas, Szeghalom.

A kuratórium 10-20 oldalas dolgozatokat vár.

A sikeres pályamunkák között összesen 50,000.-forint kerül pályadíjként kiosztásra.

A pályamunkák beküldési határideje: 2001. április 15.

Cím: Rózsashegyi Kálmán Általános Iskola Igazgatósága. 5502. Gyomaendrőd, Népliget u. 2.

Érdeklődni lehet a: 06 66 283-938-as telefonon, vagy e-mailen: endrodiiskola@bekesnet.hu

Ladányi Gáborné

igazgató

A legsikeresebb dolgozatot újságunkban folyamatosan közzé tesszük!

Iskolai beíratás időpontja Gyomaendrőd mindhárom általános iskolájában egyidőben lesz: 2001. március 19-20-21 (hétfő, kedd, szerda), 8-17 óráig.

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Tímár Máté

Sztanyik Bálint, az egyházi

Endrőd 1899 – 1984

Endrődön született 1899 februárjában. Édesapja Sztanyik József asztalos mester, édesanyja Varga Terézia, az apa második felesége (a dévaványai határban látható emlékkeresztben feltüntetett Kölesalmi Varga András, földbirtokeleszarmazottja) volt. Ettől az édesanyjától született leánytestvérei: Regina, Margit, Mária és Erzsébet. Fiatalabb fiútestvérei közül Dezső volt az első, majd Károly, és Balázs.

Bálint is asztalosmesterséget tanult és folytatott édesapja műhelyében. 1925-ben megnősült, feleségül vette Gubuznai Elek, akkor 16 esztendő Jolán nevű gyermekét, akinek édesapja az I. Világháború vérvivarában odavesztett az olasz hadszíntéren. A frontról hazatérő ismerősök emlékezete szerint a háború utolsó időszakában került kórházba Udinében betegséggel, vagy sérüléssel, és minden valószínűség szerint ott is halt meg.

Egyébként a háború vége felé Bálintot is behívták katonának az olasz frontra, ahol egy aránylag könnyebb, de élete végéig enyhe sántításban megnyilvánuló, bokasérülést szerzett.

Házasságkötésük után, a szülői ház szomszédságában laktak, s ott született első fiúgyermekük László. Ebben az időszakban azonban, már tombolt a gazdasági válság, ami nem kedvezett az iparosságnak. Így hamarosan ők is Kondoros tanyára költöztek, ahol – Szabó Frigyes plébános hívására – Bálint elvállalta az egyházi – harangozó – munkakört lakásért és szerény fizetésért. Ott születet a házaspár második fiúgyermeké, Benő.

Szabó Frigyes 1931-ben megpályázta és elnyerte a szeghalmi plébániát, és Bálintékat is átcsábította Szeghalomra. Szeghalom az újonnan épített, alsó tagozatos elemi iskola portáján épült, szolgálati lakásban éltek 1944-ig. Az egyházi harangozó feladatok ellátásán kí-

vül Bálint elvállalta a két római katolikus iskola takarítását is, ami szerény összeggel növelte a négytagúvá bővült család bevételét. Emellett időről-időre némi asztalos munka is akadt, sőt tavasztól őszig még mezőgazdasági munkát is tudott vállalni a település Töviskesnek nevezett, Dévaványa irányába felvő külterületén. Ilyenkor a család többi tagja vállalta el a szükséges tennivalókat.

A család Endrődre történő visszatelepülésében bizonyára szerepet játszott, hogy Szabó Frigyes időközben elkerült Szeghalomról, s átvette a Nagyvárad közelében lévő Újpalota német ajkú lakosságának lelkipásztori ellátását, és közben megüresedett Endrődön az egyházi álláshely. Sajnos, nem sokáig örülhettek helyzetük rendeződésének. A háborús események áthelyeződése az ország területére 1944-ben azzal járt, hogy előbb az elsőszülött fiút vitték el a többi leventekorú endrődi fiúval együtt, majd Bálint is megkapta a behívóparancsot. Szerencsére, 1945 tavaszán mindketten hazakerültek épségben, s a család otthon maradt tagjai a Szeghalom született harmadik Endre gyermekükkel együtt is életben voltak. Így Bálint még hosszú éveken át szolgálhatta az egyházközséget, és válhatott az endrődi lakosság nagy hányadának közismert „Bálint bácsi”-jává. Ha most, mi élő és emlékező endrődiek visszatekintünk áldásos munkájára, elmondhatjuk, hogy tisztalelkű, egyenes beszédű hívő ember volt. Ma nevezhetnénk „tanúságtévének” is. Az endrődi nagy templomnak, az iparos sekrestyének, a papi sekrestyének minden gondja az övé volt. Megszokott pontossággal, megfontoltsággal készítette ki mindennap a következő napra szükséges miseruhákat, a miséhez szükséges eszközöket, a gyászmiséhez az akkor használatos katafalkot. Ünnepi ceremóniás tárgyakat nagy tisztelettel, katonás rendben tartotta. Nem kellett ám keresni egy füstölőt, vagy temetési keresztet! A halott hozzátartozóit gyakran útba igazította és velük együtt érzett gyászukban is. A harangok „melyek az árvát is elsiratták” kézzel húzottan még szomorúbban szóltak. (Vagy ezt csak mi éreztük így, akiknek hozzátartozóit siratta?) A nyitás-zárás is az ő feladata volt, gyakran csendesítette le szelíd szóval a miseruhákon versengő ministránsokat. Halk szavú, kevés szóval sokat mondó, az Oltáriszentség előtt minden elmenetelkor térdet hajtott. Az akkori idők gúnyosságát szó nélkül tűrte.

1960-ban súlyos csapás érte a családot. Bálint elvesztette feleségét, a gyermekkel édesanyjukat. A gyógyíthatatlan betegség 50 éves korában vetett véget a fiatalasszony életének, akit hiába kezelték a főváros legjobb felszerelt intézeteiben az akkor legkorszerűbb módszerekkel, végül a Farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra.

Barátja Vaszkó Mihály az egyháztanács elnöke jó barátja volt, aki özvegységében is vigasztalta, bátorította: „Meg kell nősnöd Bálint, hiszen Endre fiad még tanuló.”

A gyászidőszak elmúltával, Bálint újra is megnősült. Elvette az első feleségére meglepően hasonló Tímár Etelkát. Nyugdíjasként a nép szomorúsággal és tisztelettel jelent meg az ő általa kiszolgált misén, melyet nagy meglepetésére a hívek rendeztek, és ő könnyezve hallgatta a püspök, a plébános, és Vaszkó Mihály búcsúzó szavait.

Nyugdíjba vonulása után annak házába költöztek a Plébánia Hivattal szemben lévő szolgálati lakásból, a Körgát mellett, a Polányi Máté utcában álló házba. A szerény nyugdíj kiegészítésére, itt is folytatta eredeti foglalkozását, bútorokat javított, néha még újakat is készített. Nem túlságosan hosszú betegség után, 1984. júniusában hunyt el 85 éves korában. Valamivel később meghalt második feleségével együtt, Endrődön, a Központi Temetőben nyugszik.

Most ennyi idő távolából is köszönjük Neked Bálint bácsi az „Úr szolgálatát”. Amíg élünk emlékezni fogunk rád.

Vaszkó Irén



Madifol

Gyomaendrőd, Fő út 45.
Tel/Fax: 66/386-578
Mobil: 30/9-950-197



**METÁL STOP
VAS-MŰSZAKI BOLT**

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények

Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek, háztartási kisgépek
Szórakoztató elektronika

Szegek, csavarok, zárok, lakatok

Füredőkádák, mosdók, csaptelepek, mosogatók

Villanyszerelési anyagok

GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: 386-909

Régi utcák, utcanevek Gyomán - III.

Utcanév történeti sorozatomnak ezt a részét sajnos, helyreigazítással, kell kezdenem, s ezért elnézését kérem a szíves olvasóimnak. A sorozat I. részében azt találtam írni, hogy a „Hősök útja felső része hajdan volt már vásártéri utca, Kner utca...” A Hősök útjának ez az a része lenne, ahol a gimnázium, szakközépiskola is van s kezdődik a most Fő utcának nevezett úttól, egészen ki a folyó Körözsig, s a „Somogyi Béla út” zárja le. Hát a hiba ott van, hogy az a Hősök útjának nem a felső, hanem az alsó része. Ugyanis a magyar régiségben a patak, vagy folyómenti, vagy más vízfolyásmenti részen települt falvak, városok árelleni része mindig felsőrész, az ármentére eső rész az alsórész. Ez Gyomán is így volt. Nem térszint kiemelkedés vagy annál alacsonyabb rész adta tehát az elnevezést. E két esetben egészen más megjelölést, elnevezést alkalmaztak. Így pl. az alacsony fekvő terület; lapos, vagy laponyat, hajlat, ha ez időszakosan víz járta is volt, akkor rét, réteshely, semjék, tájszóval danca. A magasan fekvő rész; domb, halom, hát, háts rész, sziget. Gyomai példánkkal élve „Felső risz” volt, „Mirhó innen, Mirhóhát, Kistrét, Búcsi sziget”, „Alsó risz” volt „Danca innen, Dancahát, Fegyvernek, Nimetváros”. A református Nagytemplom volt a középpont, amihez viszonyították az egyes részterületeket.

A folyóhoz viszonyítva, az ahhoz közelebbi rész szintén felsőrész az attól távolabbi rész alsó rész, illetve utak, utcák esetében is, mint Gyomán a Hősök útja felső része hajdan Felső-Berényi út is volt, az alsó rész Alsó-Berényi út, ami most Bajcsy Zsilinszky út.

Tisztázva tehát a régi földrajzi névi fogalmakat haladjunk tovább utcáink történetében és a Kálvin János utcába érve, elmondhatjuk, hogy ennek előtte Lenin út volt. Ezt megelőzően pedig 1883-tól Újvilág utca, 1906-tól Gróf Széchenyi István utca. Hogy aztán mikortól lett felmagasztalva Lenin útra, talán nem nehéz kitalálni.

A Budai Nagy Antal utca elébb volt 1906-tól Új utca, ugyanis akkor itt az „új osztásokon” kezdték házaikat építeni a lakosok. 1931-től kapta a Nagyatádi Szabó István utca elnevezést.

A Mikszáth Kálmán utca elébb Új-sor nevet viselt, ugyancsak az „új osztásokon”-i építkezések okán, majd 1931-től Mikszáth utca lett. A dzsentri ostorozója, a jó palócok, tót atyafiak hiteles írója átesett az osztályharc rostáján. Bár adná az Isten, hogy most is sok-sok írását kellene kötelezőn olvasni az iskolákban.

A mostani Lehel utca 1906-tól nevezetik így, annak előtte 1851-től már írásban is Búcsi sziget utca. Egy kisebb sziget emelkedett itt ki a vízjárta részről, és ezen lakott Búcsi nevezetű család. S még hozzáteszik nagy időt megélt atyafiak (ezt még valamikor az 1950-es évek elején hallottam), hogy amikor korábban legalább kétszer kiáradó Körözsa a Fűzfás-zug felől megszaladta a Magtárlapos nevű részt (a mai vasútállomás és tággabb környéke), akkor még nem lévén vasúti töltés az útjában szétterült ki egészen a Bánom kert elejére. Hónapokig lehegett sok szép halat fogni. Búcsi szigeten volt a halászsoknak tanyájuk. Ott száritották a hálót. Ott főztek, éltek a természet hasznát, amit a Mindenható nekik megadott. Hasították, száritották, hordókba lesózták a halat, azonmód szekereken szállították az Arad környéki oláh pópáknak. Akik aztán bőjtöt rendeltek el a hiveiknek. Jól járt mindenki. A halászsok is, meg a pópák is. Így mesélték nekem.

A Dobó István utcát nevezték régebben Mirhógát utcájának, merthogy az utca elején torkollik bele a most már holt Körözsa, ama nevezetes sokat emlegetett Mirhó. Nem lehetetlen, hogy még régebben ez az utcavolt Egei utca, illetve Sirató-zug utca. Amikor az Egei út Felsőberényi út, majd Hősök útja lett, folytatása az irányt követve maradt Csonka Egei út. Elhalványodva az emlékezetben elpusztult Ege falu emléke, a templom, a házak helyét mutató Sirató-zugról lett 1851-től egy darabig Sirató utca. Régi térképekről, s iratokról ezt lehet kiböngészni.

A Hunyadi utca 1906-tól viseli e nevet, de névtelen utcaként igen régen létezik, átjárást biztosítva a telkek között a nagyobb utcákkal párhuzamosan. Az 1816 évi „regulációs” térképen már világosan felismerhető vonalvezetése. Lehet, hogy éppen ekkor „nyitatta” meg az előjáróság „keresztutca”-ként. A gyomaiak csak úgy mondták ezt az utcát; „Közök”. Merre jöttél? A „közökön”, vagy „elmentem a közökön”.

A Béke utca 1851-től volt „Poczos kert vagy Poczos utca”. 1906-tól Bástya utca. Pocskerti

utca nyilván azért volt, mert az „Öreg, illetve Új Poczos nevű szőlőskerteknek irányult az utca vonalvezetése. Azt, hogy milyen elgondolásból lett Bástya utca, nem tudjuk. 1931-től Kálmán Farkas utca lett. Kár, hogy a református egyház nevezetes lelképásztora, s mégnevesebb egyházi zenetörténész, énekszerző nem kapta vissza az öt igencsak megillető „utcáját”.

Cs. Szabó István

Március 8. Nőnap

Ezen a napon szerkesztőségünk köszönti minden nő olvasóját, leányokat, mamákat, nagymamákat, dédikeit. Ebből az alkalomból adjuk közre Márton Gábor nyugdíjas tanár úrnak, szerkesztőségünk tagjának egyik ifjúkorú versét, amikor még az Ó karja is „vaskapocs” volt szerelme derekán.

Átkozz meg!

Hullass rám nehéz, súlyos átkot, hogy szűrő inda fussa be utam, maró méreg vonja be számat, hogy szavamát meg ne hazudjam!

Futó lábam nyűgben sínylődjön, hogy ne tudjon más után futni! A két karom csüngjön le bénán, Hogy ne tudjon mást átkarolni!

De ha látlak, oldd fel az átkod: legyek bátor, erős szabad, vaskapocs legyen két karom, mely átfogja a derekad!

És tartson csókunk pirkadásig, addig, amíg az álomhadak a fénytől dermedtté megütve szédülten ködbe omlanak!

Márton Gábor



A Kereszténydemokrata Szövetség az alábbi felhívást teszi közzé, és gyűjti az aláírásokat:

„Kérjük az országgyűlést, hogy a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség kezdeményezésére törvényes eszközökkel biztosítsa:

- a vallásszabadsággal senki ne élhessen vissza,
- ne működhesen egyházként (felekezatként, vallási közösségként) olyan szervezet, amely gazdasági, politikai vagy pszichikai befolyásolás céljából alakult,
- a társadalomra veszélyes, romboló szekták tevékenységét korlátozzák, vagy tiltsák be.”

Mindent egy helyen a Piktör Boltban!

Gyomaendrőd, Fő út 212.

(telefon: 66/283-079)

Déaványa, Árpád út 47

(telefon: 483-318)

Kapható!

Festékek, lakkok, ecsetek,

Szerszámok, zárok, vasalások, és linóleumok.

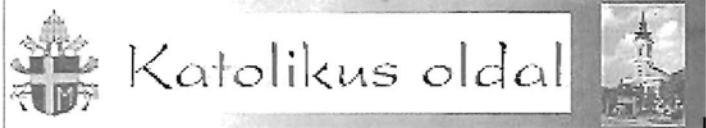
Padlóburkoló lapok minta után.

hozzá ragasztók, fugázó aljzat kiegyenlítő.

TIKKURILA Szómitógépes színkeverés.

Több mint 2001 színből választhat!





Katolikus oldal

MÁRCIUS HÓNAP ÜNNEPEI

4. vasárnap: **Nagyböjt 1. vasárnapja**
 11. vasárnap: **Nagyböjt 2. vasárnapja**
 18. vasárnap: **Nagyböjt 3. vasárnapja**
 19. hétfő: **Szent József**
 25. vasárnap: **Nagyböjt 4. vasárnapja**
 26. hétfő: **Gyümölcsoltó Boldogasszony**

BEMUTATJUK...

Most akit, vagy akiket be kellett volna mutatnom, név nélkül kell megtennem. Olyan emberek ők, akik nem szeretik a nyilvánosságot, de Isten országát építik így is. Élik mindennapjaikat, nekik is sok a gondjuk, bánatuk, de mindig új erőre ebrednek. Egy ilyen emberrel beszélgettem.

- Kérdéseimre, hogy mi a szeretet, ezt a választ kaptam: „Az, amikor jót teszek azokkal, akik a legjobban gyűlölnék!”

Valóban milyen hatalmas hit van ennek az embernek a lelkében, amikor kapásból azt válaszolja, és ezt csak megerősítem, mert tudom, hogy kiről van szó, ezt „ismeretlen” testvérünk megtette. Tanulhatunk ebből az egy mondatból.

- Mi a hit?

Tudod, a hit nélkül az ember közelít a négy lábúakhoz. Nélküle nincs az életnek értelme. Isten mindenütt ott van, ahol nem is sejted. Figyeld mozdulataidat, cselekedeteidet, és rájössz valamire: ez sem volt véletlen,

az a hit, a te hited! Enélkül nincsenek hétköznapjaid és ünnepeid sem tudsz, mert céltalan vagy és bolyongsz. Látod, ezért is van a hit.

- Mit tenne másként, ha újra kezdené az életet?
 Ugyanezt és ugyanígy. Igaz beteg vagyok, de a betegség is egy ajándék. Most jöttem haza a kórházból, és minden nap minimum tíz látogatóm van. Az Úr Jézus meggyógyított, de csak azért, mert én is akartam. Beszélgetek vele nap-mint nap, és mindig megsegített. Tudod, hogy milyen jó, hogy itthon vagyok! Látom a napot, érzem a fák, virágok illatát, és ami a legfőbb: szeretnek az emberek. Valaki mindig segít rajtam valamit. Fiatalok, ezt tegyék ti is, önzetlenül és türelmesen. Ne siessetek már annyira! Költözzön a szívetekbe a szeretet, és meglátjátok, akkor szinte minden könnyebben megy.

Köszönöm a beszélgetést, és köszönjük a jó tanácsokat. Rajtunk a sor, hogy a harmadik évezred küszöbén is megőrizzük hitünket, és eszerint éljünk.

fr. Ungvályi János

Az oldalt szerkeszti: Iványi László plébános

Bérmálás Endrődön

2001. október 14-én délelőtt 9 órakor Endrődön bérmálás. A bérmálás a keresztény nagykorúság szentsége, ezért komolyan fel kell rá készülni.

Feltételei:

- A bérmálandó meg van keresztelve, és már volt elsőáldozó (korábban, nem az idén).
- Alsó korhatár: betöltött 13. életév. Felső korhatár nincs, ezért kérjük, hogy jelentkezzenek felnőtt fiatalok, vagy a bérmálásból annak idején kimaradt idősebbek is!
- Megfelelő előkészület, oktatás, iskolásoknál rendszeres hittanra járás. A bérmálkozás előtt külön felkészítő oktatást is meghirdetünk, melyet később fogunk közzé tenni.
- Vasárnapi rendszeres templomba járás.



MÁRCIUSI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és este 5 órakor. Hétköznap reggel fél 8-kor. Keresztút nagyböjtben: péntekenként 5 óra, vasárnap az esti mise előtt.

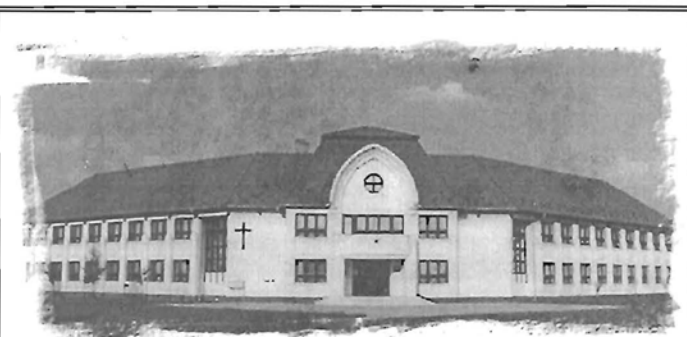
Nagyböjti lelkigyakorlat Endrődön és Hunyán: április 5-6-7-én, csütörtök, péntek, szombat. Vezeti: Stanisław Starostka
Szent Gellért Iskola kápolnájában
 március 11-én és 25-én, vasárnap fél 12-kor.

Hunya

Vasárnap: délelőtt 10-kor. Kedden, csütörtökön, elsőpénteken és szombaton este 5-kor. A szombat esti vasárnapi előesti mise.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap reggel 8-kor, szombaton 16 órakor. Nagyböjtben keresztút péntek reggel a 8-as mise után. Nagyböjti lelkigyakorlat: április 2-3-4. hétfő, kedd, szerda. Vezeti: Iványi László endrői plébános



A 21. SZÁZADBAN IS ÖNÖKÉRT!

A Szent Gellért Katolikus Általános Iskola az idén is szeretettel várja a Kedves Szülőket gyermekük beirtására március 19-20-21 (hétfő, kedd, szerda), 8-17 óráig.
 Helye: Szent Gellért Katolikus Általános Iskola.
 Körzethatárunk Gyomaendrőd Város egész közigazgatási területe

A kereszt elfogadása

és Istennek a „gyöngesége” erősebb az embereknél” (1. Kor.)

Kitárt karokkal
 és kitárt lélekkel
 veszed válladra a keresztet
 és minden szenvedését és gyalázatát.

Uram!
 Hogy tudtad iszonyat nélkül
 magadhoz ölelni ezt a nagy
 ellentmondást?

Te, az élet teljessége és forrása,
 hogy tudtad e fájdalmas utad
 társául venni
 az élet elnyelő
 és minden emberi méltóságot
 megsemmisítő
 bitófát?

Képtelenkedéseimet
 és ámulataimat
 csak apostolod szava oldja meg:
 „Istennek „balgasága” bölcsőbb az
 embereknél

Isteni mesterfogással
 azt akartad,
 „hogy ahonnan a halál származott,
 onnan támadjon az élet:
 a bűn fáján győzze le
 Urunk Jézus Krisztus”
 (Szent Kereszt prefáció)

Add, Uram,
 hogy ne botránkozzam
 a keresztteken
 és keresztjeimen
 ne kerüljem el azokat, ha kínálad,
 de Veled,
 és lelkeddel
 ragadjam meg úgy,
 mint aki életét és megváltását viszi.

Könyörülj rajtunk, Uram!
 Könyörülj rajtunk!

„Ha hitnek pajzsát tartod, rajtad az idvesség sisakja is”

Emlékezzünk együtt

1999. június 4-én, pénteken, férjemmel otthon jártunk Gyomaendrődön, a szüleinket meglátogatni.

Füledt nyári nap volt, a szél sem rebent, izzott a levegő.

Minden egy kis megváltó esőért fohászodott, mely felfrissíti a levegőt, megöntözi a kerteket, feléleszti a fonnyadozó növényeket, lemossa a fákat, átöblíti, kitisztítja a poros alföldi utcákat.

A fohász meghallgatásra talált.

Délután esőfelhők gyülekeztek az égen, estefelé a távolból dörögni kezdett az ég, egyre jobban cikáztak a villámok, megkezdődött az égi háború. Feltámadt a szél, és nagy, ólmos ritka cseppekben megeredt az eső, de egy gyors zuháré után rögtön vége is lett. Kissé lehült a tikkasztó meleg és frissebb lett a levegő, de elégedetlenül nyugtáztuk; ez kevés volt. Nagy esőnek indult, de elvonult Endrőd felé. „Hunyán, ott biztosan nagy zivatar lesz.” – állapította meg gyakorlatlan édesapám a dörgések távolodó hangjából és a felhők vonulása alapján. Másnap korán reggel a rádiót hallgatva a hírekből tudtam meg, hogy éjszaka 22 óra 29 perckor, a hunyai Szent László templomba belesapott a villám, a templom teljesen leégett. Csak a szétégett falak füstös csonkjai meredeztek az ég felé.

Mozdulatlanul hallgattam és döbbenettel vettem tudomásul, hogy gyökereimig hatoltak a lángok. Ebben a templomban mondták ki szüleim 59 éve a boldogító igent, hogy jóban-rosszban együtt küzdenek „holtomiglan, holtodiglan”. Itt szerették volna a hatvanadik házassági évfordulójukon a megtisztelő útravalót megkapni. Innen búcsúztattuk anyai nagyszüleimet is, mikor végső útjukra kísértük a hunyai temetőbe és itt kértük, hogy „az örök világosság fényeskedjék nekik”.

Férjemmel azonnal autóba ültünk és kimentünk Hunyára, hátha tudunk legalább lelki segítséget nyújtani az ott élőknek, ha már a tűzoltásban nem is segíthetünk. Mindkettőnknek az volt a véleménye, hogy óriási kár ért valamennyiünket – a tűz martalékvá vált az Isten háza. A látvány, riasztóbb volt, mint amilyenre számítottam. A kiégett, üszkös, vizes, az ég felé meredező csonka falak és az imitt-amott még izzó hamu fojtott párat lehelt ki. A kiégett ajtók és ablakok vakon tátogtak és a megroggyant, félrebillent, elszenesedett toronyból a törmelék közé zuhant harang a földre hullva összeolvadt.

Férjemmel elhatároztuk, hogy minden erőnkkel segítünk egy új templomot építeni. Nekem államalapító szent királyunk törvényei jutottak eszembe, melyekben megparancsolta magyar népének, hogy „vasárnap mindenki menjen templomba, öregek és fiatalok, férfiak és nők, kivéve azokat, akik a tüzet őrzik”. Előírta hogy „tíz falu építsen templomot”. Akkoriban pedig nyolc-tíz ház, téli szállás jelentett egy falut.



Szent Istvánnak a királyi egyház mellett a kicsi falusi egyházakra és templomokra is gondja volt. Imre fiához írott intelmeiben is felhívja a figyelmet, hogy „a katolikus és apostoli hitet akkora buzgalommal és éberséggel őrizd, hogy minden Istentől rendelt alattvalódnak példát mutass”.

István az által, hogy II. Szilveszter pápától elfogadta a koronát és 1000. karácsonyán magyar királlyá koronázták, az országot az anyaszentegyházra építette. Népével megismertette az evangéliumot. A keresztény hit gyakorlásával megteremtette a tartós békét és megszilárdította a gazdaságot. Nemzetünket megismerték Bizáncból Rómáig. Szent Ágoston így elmélkedett róla: „Király Isten kegyelméből”.

Halála után a békétlenség meggyötörte a nemzetet, és feldúlta az egész országot. A szentistváni békés fejlődést csak Szent László (1075-1095) tudta visszaállítani. Ő kezdeményezte István király szentté avatását, ami 1083. augusztus 20-án megtörtént, kanonizálása után oltárra emelték. E két király nevéhez és uralkodásához fűződik az ország megalapítása, a nemzet békéjének, biztonságának felépítése és keresztény hitének megerősítése.

A leégett hunyai Szent László templom Szent István törvényei útmutatása szerint 2000. karácsonyára felépült. Pusztulása és lendületes újjáépülése, az ezeréves magyar történelem tengerének egy cseppjét jelképezi, és igazolja, hogy békében, a legkilátástalanabb helyzetben is képesek vagyunk a hit erejéből megújulni. Szent István intelmei csengenek ismét szívemben: „... ha a hitnek pajzsát tartod, rajtad az idvesség sisakja is”.

Ezt a megújulást most is e két királyunk lelkületéből merítve értük el, jó lenne, ha mindez minden magyar ember szívében jelen lenne. Erőt adók ök, ezer év óta, de a jelenben is van mondanivalójuk. A keleti ortodox keresztény egyház is elismerte mindezt, és 1054-ben történt egyházszakadás óta elsősorban, szentjei közé fogadta Szent István királyunkat.

Ez az erő vezérelt engem is, amikor Szent László tiszteltére szentelt új hunyai templom falára megfestettem országalapító nagy királyunk, Szent István képét, ikonját. Abrázolásakor arra törekedtem, hogy az egyetemes egyház kánonjának megfelelően érezze minden tekintet Istentől kisugárzó szentségét. A leegyszerűsített vonalvezetéssel megfestett arca méltóságát és határozottságot mutat, erőt és útmutatást fejez ki. Kezében attribútumait tartja. Jobb kezében, Rómához tartozó, az Anyaszentegyházat jelképező apostoli kettős keresztet, ami azt mutatja, hogy országát keresztény hitre építette. Bal keze egy acél kard markolatán nyugszik, annak jelképeül, hogy országát megvédi a meggyengítő támadásoktól. Ruhája és koronája Magyarország királyi hatalmát jelképezi. Ősz haja, szakállja, már azt az időt idézi, amikor a bölcsességben uralkodó király felépítette és megerősítette az országot. Szeme távolba néző, kegyelmet, szeretetet és támogatást sugall. Azt sugározza, az élet küzdelem, a nehézsége legyőzhető, megbocsátható a bűn, csak a törvényeket kell betartani.

Hála Isten, törvényei még ezer év után is aktuálisak, jó útmutatást adnak és betarthatók.

2001. február 10-e van.

Sziporkázik a délelőtti, kora tavaszi nap sugar, enyhe meleget áraszt. Jó beszívni az éltető, friss levegőt. Az új templom ablakán megcsillan a fény, hívogatóan szólnak az új jántótt harangok. A nagy templomtűzre már csak egy vitrinbe helyezett, elüszkösödött Szent László szoborcsonk és a régi templom kulcsa emlékeztet.

A templomba igyekvő emberekből örömmel árad, mosolyognak.

Ma szentelik fel a templom védőszentjének, Szent László királynak az új szobrát. és ma szentelik meg Szent István államalapító királyunk ikonját is.

Az új templom felépítésével ismét megerősödött a falu, beteljesedett az ősi törvény. a hunyai emberek ismét Isten házában gyakorolhatják vallásukat és felemelhetik szívüket az Úrhoz. Azon a biztos úton járhatnak, amelyen Szent István és Szent László királyaink vezették népüket, és mutatták a boldogulás útját.

„Ki tudja mióta? Talán ezer éve fut a Sors autója az Ejbe velem... Pár perc csupán, hogy a fényre kiérve Látok s a csodák özönét figyelem...”

(Mécs László)

LATORCAINÉ ÚJHÁZI ARANKA

Gzer év magyar történelmének eseményei

Ez úttal Szent László király életének, országépítő munkájának eseményeit mutatjuk be olvasóinknak. Szent László a cserhalmi ütközetben, egy falfestmény. Szent László párbaja a kun vitézzel. Bera Károly festménye. László király Horvátország meghódítása végett átkel a Dráván. (Szekely Bertalan falfestménye a Pécsi székesegyházban látható.) Szt. László ájtatossága. (Kovács Mihály oltárképe)

Hosszú lenne felsorolni Szent István halála után egymást követő Árpád-házi uralkodókat. Nem is vállalkozhatunk erre. Ez úttal elég annyi, hogy Béla király rövid uralkodása (1060-1063) után fiai Géza és László ismét Lengyelországba menekültek. Amikor Salamon király kibékült a Lengyelországba menekült hercegekkel, akkor tértek vissza Magyarországra. Képünk azt az eseményt ábrázolja, amikor Salamon király oldalán László részt vesz a cserhalmi ütközetben. 1070-ben, amikor Ozul (Oslu) vezetésével kunok, besenyők nagy sereggel törtek hazánkra. Salamon király a Szolnok-Doboka vármegyében lévő Kerlés falu vidékén lévő halmon vereséget mért az ellenségre. A következő kép egy legenda történetét ábrázolja. A csatában László herceg a vitézség csodáit művelte, amikor a menekülő kunok egy leányt akartak elrabolni.

László megvívott a kun vitézzel és megmentette a leányt.

Szent László királyként háromszor szállt hadba az ország védelmére. Először 1085-ben, amikor a Felső-Tisza vidékére beözönlöttek a besenyők. Ugyancsak ellenük 1091-ben, amikor a töröcsvári szoroson át Erdélyt rohanták le. Végül László kiverte őket az országból.

Nővére révén, jogos örökségként jutott Horvátországhoz és seregivel ott rendet csinált. (Később ő szervezte itt meg a zágrábi püspökséget). Képünk azt a jelenetet mutatja be, amikor Szent László király átkel a Dráván Horvátország meghódítására. S végül egy oltárképpel mutatjuk meg Lászlót, a lovagkirályt, imája közben. E képen úgy látjuk őt, mint a tiszta ősnemzeti típus, az "igazi magyar fajta" következetes képzőművészeti megfogalmazását, megnyerő, tiszteletet gerjesztő, uralkodói természetű, nemes arckifejezésű férfi. A kortársak előtt Szent László, méltán volt a magyar lovagi eszménykép tökéletes megtestesítése.

Irodalom: A magyar nemzet története (Atheneum 1896.). Ludányi Gabriella: Kovács Mihály 1987 Képzőművészeti Kiadó). Szentek Lexikona (1994 Dunakönyv Kiadó). A magyar történelem nagy alakjai (Aquila kiadó 1995)



Szent László a kun vitézzel



Fent: László király Horvátország meghódítása végett átkel a Dráván

Lent: Részlet a cserhalmi ütközetből

Jobbra: Szent László ájtatossága



Így ünnepeltek elődeink - V. Rész - Az Aranyvonat

A katolikus egyház nagy ünnepe az Eucharisztikus Kongresszus. 1938 májusában Budapesten rendezték a XXXIV.-et, a hat napig tartó ünneppsorozat a világ keresztényei számára.

Gyomáról Csernay Gáspár plébános vezetésével 120-an zárandokoltak a Fővárosba, Endrődről Csernus Mihály apát plébános bő 400 hívével utazott a kongresszusra. Az ünneppsorozat egybeesett Szent István első királyunk halálának kilencszázadik évfordulójával, amely a magyarok számára különös jelentőséget adott az eseménynek.

Nyilván ennek tiszteletére vette kezdetét a Szent Jobb országjárása. Útnak indult az ereklyét szállító arany vonat. Csodálatosan megépített fém és üvegcsoda szerkezet volt.

Allomásról-állomásra, városról-városra, faluról-falura haladt végig az országon. Bejárta az akkori trianoni Magyarországot, és az időközben visszacsatolt Felvidék, és Észak-Erdély területeit. Hatalmas volt az ünnepi készülődés itthon és az országban is. Percnyi pontossággal ismert volt az ünnepi program.

„Jó meleg nyári idő volt. Aratás folyt a határban. Az ünnepet hosszantartó harangzúgás köszöntötte az egész országban. Hálaadó istentiszteletre hívta a népet. Tanyákról is valóságos kocsikaravánok hozták az ünneplő családokat.”

Hárompapos ünnepi misét celebrált az apát-plébános. Ily nagy számú tömeg még a legnagyobb ünnepeken sem volt együtt a templomban, mint ezen a misén. Gyerekek, fiatalok, felnőttek, öregek, vének, nők, férfiak zsúfolásig megtöltötték a terebélyes templomunkat. Még állóhely sem maradt üresen. A kórus is tömve volt. Még a sekrestyék is megteltek. A kitért templomajtók előtt is százával álltak a hívek. Ministránsok egész sora, egyenruhás túzóltó szakasz, leventék századjai, a Szent Alajos cserkészcsapat, szivgárdista iskolások sokasága, hitbuzgalmi egyesületek tömegei jöttek.

Csernus Mihály apát lélekmélyig ható prédikációjában emlékezett meg az államalapító, hittérítő első szent királyunkról. Mise után a frissen kaszált templomkertben sorakozott indulásra az ezeket számláló sokaság. Majd a papok, búcsújárók, az egyháztanács tagjai vezetésével indultak el a Gyomára vezető úton. Templomi és nemzeti



Pacelli pápai legátus áldást oszt - ő a későbbi XII. Piusz pápa

zászlókat vivők után besorolt a hívők serege.

Az öreg „Déirántó” (harangozó) négy segédjével megkondította mind az öt harangot. Az egyházi és a községi dalárda rákezdett az éneklésre:

„Ah, hol vagy magyarok tündöklő csillaga?
Ki voltál valaha országunk istájpja.
Hol vagy István király...”

Azután az endrődi főkantór, Újházi Miklós szerzeményét „Himnusz a budapesti Eucharisztikus Kongresszusra” című, hat versszakos énekét zengték:

„Ím, a boldog Jeruzsálem
Már kitérte ajtaját,
Messiást vár szent örömben
S lelkét hála hatja át:
Diadalmi éneket zeng
Bánatföld szép városa,
Szívet ígér, és e szó szent,
Melyet meg nem tör soha

Kik az Úrét lánggal égtek
Minden népek, nemzetek,
Az Oltári Nagy Szentségnek
Dicsőséget zengjétek!”

A végelethatatlan oszlop után a tanyák népe kocsikon igyekezett az Aranyvonathoz, a Szent Jobb köszöntésére. A község elöljárósága hinton érkezett. Közben a harangok zúgása a távolság nöttével egyre halkult. Az egykori gyomai vásártér déli részébe valóságos szekértábor képét öltötte. Ott, vásári sátrak sora kínálta csábító csemege portékáit. Az állomás előtti téren dr. Hunya Sándor gimnáziumi tanár tartott rövid, de számunkra nagyon érdekes történelmi visszatekintés a Szent Jobb viszontagságos sorsáról. Mint mondotta: „Szent István holttestét – kivánságra szerint – az általa alapított székesfehérvári Nagyboldogasszony székesegyházban helyezték bebalzsamozás után márvány koporsóba...Az 1061-es pogány lázadás idején a templom melletti földalatti sirkamrába tették...A második temetés előtt – titkos határozattal – testéről leválasztották a teljesen épen maradt jobb-ját. Az ereklyét Mérék (Merkirusz) Berkis falu plébánosa a Berettyó egyik templomában helyezte el. Szent László 1084-ben zárandokolt el Berkibe, s a község nevét Szent Jobbra változtatta. Könyves Kálmán kettéválasztotta az ereklyét, a kart Lemberg városának, a kézfejet pedig visszaadta a Szent Jobb apátságának. A török hódítók elől a kézfejt ereklyét ferencesek menekítették Raguzába (ma Dubrovnik). Mária Terézia 1771-ben Bécsbe vitte, és 1777-ben érkezett Budára. 1865-től Esztergomban őrizték. Innen indult az Aranyvonat országjárásra. (Napjainkban Budapesten a Szent István Bazilikában őrzik a szent ereklyét.)

A gyomai állomás környékén a várakozók száma egyre nőtt. A szomszédos községekből is sok búcsújáró érkezett. Végre Nagylapos felől feltűnt a vonat, melynek érkezését zengő ének fogadta: „Isten! Hazánkért térdelünk Elődbe”.

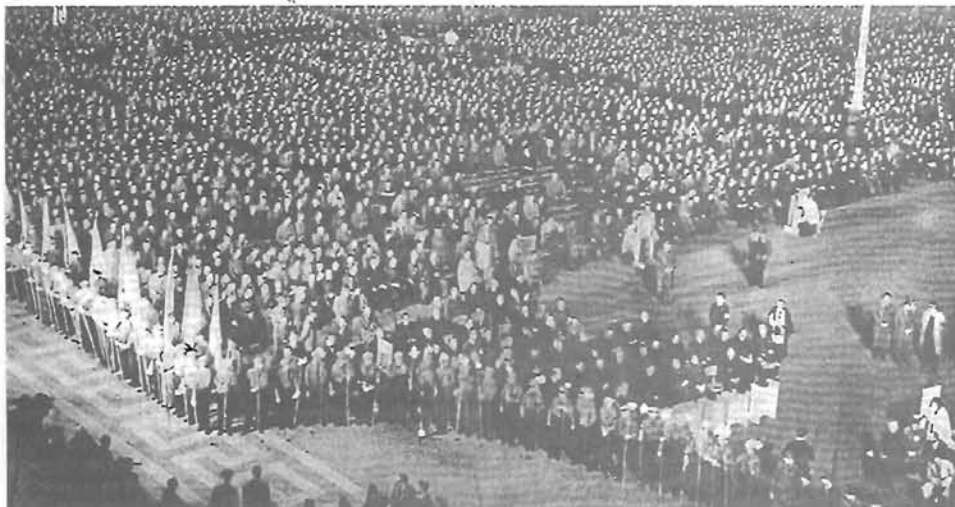
A vonat kíséretét Mészáros János érseki helytartó vezette 16 koronaörrrel és szerzetesekkel. Az óvatosan befutó vonatra repültek a virágcsokrok. Az ütközőre a Szent Imre egyházközség gyönyörű koszorúja került. A hatalmas tömeg a himnuszt énekelte. Azután Mészáros atya áldást osztó keze jelezte a búcsúzást.

Fáradt lábakkal, szárnyaló szívvel-lelékkel indultunk vissza. Sok szép ének közt plébánosunk által megzenésített ének is szerepelt:

„Koldusboton, törött mankón
Jövünk búcsút járni.
Szűz Máriás magyaroknak
Kopott unokái.
Ejfél van a Duna táján,
Magyaroknak éjszakáján
Nincs más, ki virrasszon.
Baráttalan, testvértelen
Hozzad hajt a veszedelem
Boldogságos Asszony...”

Harangjaink kedves zúgása fogadott bennünket községünk földjén.

Márton Gábor



Csak magunkra, a magunk által épített munkára támaszkodhatunk

Részletek Orbán Viktor miniszterelnök országértékelő beszédéből

A pesti Vigadóban február elsőjén tartotta már hagyományossá vált évi ország értékelő beszédét a miniszterelnök. E nagy ívű beszédnek két fontos üzenetét emeltük ki Olvasóink számára; a családokkal kapcsolatosat és a munkára épülő világnkra vonatkozót. Íme az „üzenet”

Támogatás a családoknak

„... Azt hiszem, mindannyian oda vágyunk, ahol a dolgok helyükre kerülnek. Sőt, Nemesak azt akarjuk, hogy a dolgok a helyükre kerüljenek, hanem azt is, hogy nyerjék vissza igaz értéküket. Érthető, ha 10 év kalandos és sodró erejű változásai után szinte mindannyian ezt kívánjuk. Valószínűleg egyikünk sem szeretne úgy járni, mint az egyszerű gazda, akitől megkérdezték, hogy miért olyan bő a mellénye? Mire azt válaszolta, hogy mert volt miből. Akkor miért olyan rövid? Hát, mert nem jutott. 1990-ben egy suta szót találtunk ki arra, hogy megfogalmazzuk mi is történik velünk. Így neveztük, ma is így nevezük: rendszerváltozás. De nagyon ritkán tettük, tesszük fel azt a kérdést, hogy mi is az a másik, az az új rendszer, amihez elvezet bennünket ez a változás. Ahogy gyakran megfordulok az emberek között, úgy látom egyre többen teszik fel ezt a kérdést, egyre többen beszélnek erről és az a benyomásom, hogy egyre többen gondolják ugyanazt. Valahogy úgy, hogy ez az új világ amelyet mindannyian szeretnénk, a ami miatt érdemes volt vállalni a változtatás okozta terheket, ez az új világ a család köré épül. Azt mindannyian tudjuk, hogy a családi együttélés bár szép, de nem mindig könnyű. Nehéz a saját életünket élni úgy, hogy közben mindenünket megosszunk másokkal. Van, akinek ez nem sikerül. Van, aki elválik, és van, aki, úgy gondolja, hogy újra kell kezdenie. Am mindennek ellenére, azt hiszem, azért mindannyian hiszünk abban, hogy szabadságot, boldogságot, elégedett és teljes életet csak egy olyan világban élehetünk, amely a szeretetre, az összetartásra, vagyis a családra épül. Ezért védi, támogatja, erősíti a polgári kormány a családokat. De azt is észben kell tartanunk, hogy minden család úgy kell segíteni, ahogyan azt az ő saját gondja megkívánja. Ez az a vita, tudják, ami arról szól, hogy a családi pótlékot kell-e emelni, vagy a gyermekek után járó adókedvezményt kell növelni.

Ha megengedik, szeretnék tiszta vizet önteni ebbe a pohárba. Vannak olyan családok Magyarországon, akik az elmúlt 10 esztendőben erejüket megfeszítve, sikerrel biztosítottak maguknak egy számukra már elérhető, de megőrizhető és sikeresnek mondható életszínvonalat. Ők ma azon gondolkodnak, amikor egy jövőendő gyermek felől törik a fejüket. Hogy ha egy újabb gyermeket vállalnak, akkor vajon ezzel nem vésze-e el az életminőség, amelyért oly sokat dolgoztak, az elmúlt 10 esztendőben. No, azt hiszem, hogy ezeknek a családoknak, amelyek dolgoznak, tisztességesen nevelik gyermekeiket, elsősorban arra van

szükségük, hogy a gyermekeik után a munkájukból levont adó mértéke egyre inkább csökkenjen. Vagyis gyermekeik utáni adókedvezményre, viharosan növekvő adókedvezményre van szükségük. És vannak másfajta családok, ahol megszületnek a gyermekek, függetlenül attól, hogy milyen a család életszínvonala. De ezekben a családokban, bár a gyermekek megszületnek, a baj az, hogy nem tudják őket tisztességesen felnevelni, mert a szülőknek vagy nincs munkájuk, vagy nincs elegendő pénzük, hogy rendesen taníttassák a gyermekeiket. Ezeket a családokat nem abban kell támogatnunk, hogy még több gyermekük szülessen, hiszen azok megszületnek e nélkül is. Őket abban kell támogatni, hogy a szülőknek munkalehetőség jusson, és a gyermekek tisztességes iskolába járhassanak. Minden család úgy kell segíteni, ahogyan azt az ő saját gondja megkívánja.

Munkára épülő világ

.. Az országot járva arról is sokat hallottam, sokat beszélgettem emberekkel arról, úgy látom egyetértés is van ez ügyben, hogy a rendszer, az új világ legerősebb pillére a munka lehet. Azt mára már mindenki belátta, hogy nincs egy nyugati szomszédunk, aki magához emelne minket, mint a németek esetében történt. És nekünk nincsenek brüsszeli jóakaróink, és nincs amerikai nagybácsink sem. Tehát csak magunkra, a magunk által elévített munkára támaszkodhatunk. Ezért mindannyiunk közös érdeke, hogy aki dolgozni akar és képes, az valóban munkához jutasson. És ha a dolgot a másik oldalról nézem, akkor Rockefeller úrnak is igaza van, aki azt mondta, hogy a világ minden embernek tartozik azzal, hogy módot adjon neki saját munkájával megkeresni a kenyerét. Ezért örömteli, tisztelt hölgyeim és uraim, hogy az elmúlt két évben talán a várakozásokat is felülmúló mértékben csökkent a munkanélküliek száma, nőttek a munkalehetőségek, és egyre többen dolgoznak Magyarországon. Hovatovább ma már több tízezer betöltetlen állás hely van Magyarországon. És itt engedjenek meg nekem egy megjegyzést. Ma azért küzdünk, hogy mindenkinek jusson kenyérkereset. De ha a szemünket egy kicsit távolabba emeljük, akkor azt láthatjuk, hogy nincs már messze az az idő, amikor az lesz a gondunk, és ez súlyos gond lesz, hogy nincs az országban elegendő munkás kéz. Talán néhányukat meglepi ez a gondolat. Pedig higgyék el, ez a jövő. Kérem, gondoljanak arra, hogy már ma is vannak olyan vállalatok, amelyek – elegendő munkavállaló híján – a határ túloldaláról buszokkal hozzák ide Magyarországra a munkásokat. Kérem, higgyék el nekem, hogy a magyar gazdaság olyan ütemben képes növekedni, amely könnyen kimerítheti munkaerő-tartalékainkat. Éppen ezért, mint bizonyára tudják, a kétezredik évben egy új munkanélküli segélyrendszert vezetünk be. Talán kicsit korai még, hogy mérleget vonjunk, engedjék

meg, hogy arra szorítkozzam, hogy a döntésünk mögötti indokokat tárom föl. Mi úgy gondolkodtunk, miért kellene továbbra is együtt élnünk azzal a helyzettel, hogy valaki munkanélküli segélyre tart igényt, miközben feketén dolgozik. Ezért ma Magyarországon munkanélküli segélyt már csak az kaphat, aki a följárolt köz- vagy közhasznú munkából valamilyen részt magára vállal. Nos a munkára épülő világ gondolata volt az, amely arra sarkallt bennünket, -nagy viták után nem titkolom, hogy a minimálbért Magyarországon jelentősen fölemeljük. Kérem, emlékezzenek arra, hogy amikor a polgári kormány hivatalba lépett, 1998-ban akkor a minimálbér Magyarországon 19.500 forint volt, 2001.január elsejétől 40.000 forint, és a következő évben ez 50 ezer forintra emelkedik. Hogy mondjak néhány érvet a döntésünk felől! Természetesen az egyik ok az volt, hogy emeljük az emberek bérét, mert szeretnénk, hogy ha tisztességes munkáért egyre tisztességesebb bérehez lehetne jutni. De volt egy másik megfontolás is. Az, hogy a segély értéke fölé kell emelnünk a munka értékét. Hiszen az emelés előtt Magyarországon a munkanélküli segélyből majdnem annyi jövedelemhez lehetett jutni, mint amekkora a tisztességesen elvégzett, 8 órás munkáért kifizetett minimálbér összege volt. Egy ilyen ország sohasem fog a munkára épülni. A munka értékét mindig magasán a segély értéke fölé kell emelnünk. Ezért volt az, hogy minden vitával és komolyan megfontolandó reális ellenérvekkel is számolva, végül is az emelés mellett döntöttünk. És arra kérem Önöket, harmadik érvként, hogy lássák be, ha valóban európai polgárokká akarunk válni, és hogy ha valóban úgy nézünk magunkra, mint akik a világ legfejlettebb részéhez tartoznak, akkor ennek egész egyszerűen így kell lennie. Egy munkára épülő világban a mezőgazdaságnak is tisztességes megélhetést kell nyújtania a gazdák számára. Ezért a legsürgősebb teendőink közé tartozik, hogy Magyarországon végre megszülessen a korszerű mezőgazdaság, amelynek középpontjában a családi gazdaságok állnak. Ezért a 2001. év lehetőleg már első felében meg kell alkotnunk azt a magyar földbirtokrendszert, szabályozó, régóta hiányzó törvényt, amely a helyben lakó gazdákat juttatja földhöz, amely orvosolja a mai birtokok szétaprózottságát, vagyis amelyik a Dániában, és Franciaországban bevált szabályokat a hazai körülményekhez igazítja. Ma a föld tulajdonlása a mezőgazdaság legfontosabb kérdése, és ennek a vitának a végére ez év közepe táján jó lenne pontot tennünk. A megváltozott, az új világ másik legfontosabb pillére a tanulás. Ideje szembenéznünk azzal a ténnyel, hogy beköszökött egy új korszak, amikor nem hihetjük, hogy elegendő elvégezni egy iskolát, kitanulni egy szakmát, és ezzel életünk végéig elboldogulhatunk. Mamár nemcsak a jó papnak, hanem mindenkinek egész életében, ha úgy tetszik, holtáig tanulnia kell. Ezért fontos az, hogy mindenki, aki akar, valóban jár-

hasson az iskolába. Azt szeretnénk, azon dolgozzunk, hogy egyetlen gyermeket se akadályozzon meg a tanulásban az, hogy hová született, vagy hogy milyen a szülei vagyoni helyzete. Ezért örömmel mondom el Önöknek, azt, hogy míg tíz évvel ezelőtt, tehát mindösszesen tíz esztendővel ezelőtt csak minden tízenketedik fiatal juthatott be egyetemre, vagy főiskolára, addig mamár minden harmadik beülhet az iskolapadba. És belátható időn belül – legalább is Pokorni miniszter úr ezt ígérte nekem – eljutunk oda, hogy minden második fiatal felső fokú végzettséghez juthat. Ezért tartom nagyon fontosnak, hogy az Oktatási Minisztérium gyorsan kidolgozza a diákhitelt, és lehetőleg már a szeptemberi tanév kezdéséig ez a diákok rendelkezésére álljon.

A beiskolázott tanulók száma természetesen fontos, de van valami, ami ennél is lényegesebb. El kell érniünk, azt is, hogy a gyermekeink a tudást és a jellemet tekintés a legfontosabbnak. Ha megengedik, itt kell néhány szót szólnom a magyarországi romák közösségéről. Egy évvel ezelőtt már sikerült, talán éppen itt, világhosszá tennünk, hogy a magyarországi cigányság fölemelkedéséhez az út a munkán, és a tanuláson keresztül vezet. Ma sem mondhatunk mást. De talán idézzük fel azt a tényt, hogy 1998-ban, az ösztöndíjban részesülő roma diákok száma nem érte el a 300-at, Magyarországon. És számuk ma már 8 ezer. Nyolcezer államilag támogatott ösztöndíjban részesülő roma gyerek tanul az iskoláinkban. Másféppen fogalmazva: ma Magyarországon nincs már több egyetlen olyan cigány gyermek sem, aki ha tanulni akar, és tehetséges, azért nem tehetné ezt meg, mert nem kapna ösztöndíjat. Mindannyian kapnak kivételt nélkül. Én bízom abban, hogy a gyermekek jó tanulmányi eredmények fontosnak tartó, mintegy 8000 roma család példája nagyobb világhosszot ad a tájékozódásban, mint a külföldi szerencsepróbalás csalóka fényei.

Ezt az új világot, ezt az új rendszert, amiről beszéltem, és amely a család köré épül, s melynek pillérei a munka, a tanulás, és a rend, valójában az összetartozás érzése tarja egyben.

Európában, éppen az Európai Unióhoz csatlakozott országok szinte mindegyikében az összetartozás érzése, a nemzeti kultúra, és a nyelv tisztelése egyre erősödik. Az Európai Unióban már nem a határok, hanem a kultúra, a nyelv, és a lelkek összekapcsoló rokonsága az egyesítő erő. Úgy érzem hát, hogy eljött az az idő itt Magyarországon is, hogy hozzájáruljunk a határokon átvétel nemzeti újraegyesítő programjának végrehajtásához. Ma már nyilvánvalóan érzem azt is, hogy a határon túli magyarok nem teherterelt jelentenek a számunkra, nem erőfeszítést el tőlünk. Éppen ellenkezőleg. Erőforrást jelentenek a számunkra, és úgy érzem, hozzáadnak a mi, a magyarországi magyarok erejéhez. ... A jubileum évében érdemes arra emlékeznünk, és ez kötelességet is ró ránk, hogy Szent István álmában bizony a határon túli magyarok is mind, kivétel nélkül benne vannak.

Bemutatjuk Davidovics László tanár urat



- Tisztelt tanár úr! Az Ön nevét mostanában, városunkban, főképp a Leonardo da Vinci programmal együtt emlegetik. De mielőtt rátérnék az ezzel kapcsolatos kérdéseimre, kérem, mondjon pár szót magáról.

- 1995 óta élek itt Gyomaendrődön, s feleségemmel együtt a Bethlen Gábor Szakközépiskolában tanítunk, s van két gyermekünk is. Mindketten Kárpátalján, Munkácson születünk. Ott végeztük az egyetemet; feleségem matematika-informatika szakos tanár, én pedig angol-francia szakos vagyok. Később megszereztem a felsőfokú idegenforgalmi menedzser szakképzést is. Még kell mondanom, hogy mivel munkácsi, vagyis városi ember vagyok, a mezőgazdaság nem állt közel hozzám, de mi azt valljuk; mindig tanulj, haladj, mert ha megállsz, lemaradsz. Így aztán kénytelen voltam itt megtanulni a szaknyelvet – természetesen idegen nyelven is – s ennek, idegenforgalmi végzettségemmel együtt jó hasznát veszem, főleg a szakmai utak szervezésénél.

- Akkor most rákérdeznék, mi is az a Leonardo projekt?

- Lényegében az Európai Bizottság szakképzési, együttműködési programja, mely a szakmai készségek és a szakképzési irányelvek új, gyakorlati megközelítését segíti elő az alapképzésben. Ez a projekt egyik célkitűzése. A másik a szakmai továbbképzés az „élethosszig” tartó tanulás mind szélesebb társadalmi rétegek bevonásával az Európai Unió csatlakozás jegyében. Ha valakinek van ugyan szakmája, de ez nem felel meg az új idők elvárásának, tanuljon másikat is, amire lesz igény. Aki pedig saját szakterületén akar magasabb szintre lépni, annak a továbbképzésre is lehetőséget ad. Nem felelkezhetünk meg a kisebb-ségről sem, mivel közülük rendelkeznek legkevesebben szakképzettséggel, s ebből következik, hogy közülük vannak legtöbben munka nélkül. A képzésbe, ha partnerek rá, őket is be kell vonni, méghozzá a piaci viszonyokhoz adaptálva. Ez a Leonardo da Vinci program, tehát egy tanulási folyamat, és bizalomépítés is egyben. Az EU segíti a csatlakozásra készülő országokat, hogy átvegyék az uniós rendszabályokat, s megfeleljenek a kritériumoknak, vagyis ez egy híd az országok között. A kísérleti program úgy született meg, hogy összeültek öt intézmény szakemberei; a spanyol, intézmény, az un Spanyol-Barcelona Autonóm Egyetem, és három francia intézmény, akikkel régóta jó kapcsolatban állok, és én, a program koordinátora. Lévé, hogy az egyiknek vezetőjéhez sok éve barátság köt, a francia kecsketartás és sajtgyártás kifejlesztője, ő mondta: a magyar mezőgazdaságnak valamilyen szinten adaptálnia kell az EU-s csatlakozáshoz, miért nem tartotok pl. kecskét?

- De miért pont kecskét?

- Mert a kecsketartást és sajtgyártást nem fogja beszabályozni, korlátozni az Unió. Így, kidolgoztuk a projektet, s ezt Brüsszel is elfogadta. A kísérleti kecskefarm gyakorlati megvalósításában már Fekécs László kollégám is részt vesz. Nagyon pozitív hatást tett még rám Dógi János is, ő hajlandó tanulni, dolgozni, vállalkozni. Ha övéi elfogadják, és példaképnek tekintik, rájönnek, hogy nem segínyt kell kérni, hanem akarni s tenni kell azért, hogy jobban élhessenek. Ő is tervezi egy kísérleti farm létrehozását, s ebben segítem. Szervezek neki egy franciaországi tanulmányutat. Mit is mondjak még? Elkötelezett híve vagyok a falusi turizmusnak, s szívesen szervezek utakat. Most pl. az endrődi Katolikus Plébánia felkérésére egy római zarándokutat.

- Nagyon örülök, kedves tanár úr, hogy ilyen sokoldalú, elkötelezett és dinamikus egyéniséget ismerhettünk meg személyében. Kíváncsi vagyok, mind Önnek, mind munkatársainak, hogy minden tervük valóra válhasson, hiszen mindannyiunk érdeke. Sok sikert kívánok szerkesztőbizottságunk, s a magam nevében.

Marsiné Giricz Erzsébet

GYERMEKCIPIŐ KÉSZÍTÉS

Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

Zarándoklat Rómába - Firenze, a reneszánsz bölcsője

2001. március 31 - április 6

Utazás: Neoplan típusú autóbusszal, WC, büfé

Szállás: 4 éj Rómában, 2 személyes, WC, zuhanyzós szobákban

Ellátás: önellátás

Részvételi díj: 48 000 Ft (tartalmazza az utazási költségeket, szállást)

Program:

- március 31. Indulás 8-kor Gyomaendrődről. Útközben az utasok csatlakoznak a csoporthoz. Folyamatos utazás kisebb megállásokkal.
- április 1. Érkezés a déli órákban Rómába. Szállás elfoglalása.
- április 2. Városnézés: Colosseum, Forum Romanum, Capitolium, Piazza Venezia, Igazság Szája.
- április 3. Vatikán, Szt. Péter Bazilika, Angyalvár, Szent Lépcső.
- április 4. Vatikáni Múzeum – Sixtusi Kápolna, Róma barokk szökőkútjai: Trevi Kút, Piazza Navona, Spanyol Lépcső.
- április 5. Reggel indulás Firenzébe. Firenzében városnézés: Dóm, Sta. Croce Templom, Uffizi Képtár, Ponte Vecchio. Este indulás Magyarországra.
- április 6. Érkezés a délutáni órákban.

A programok sorrendjének változtatási jogát fenntartjuk.

Az ár nem tartalmazza: biztosítást, múzeumi belépőket.

Belépődíjak: Sixtusi Kápolna: 18000,- líra/fő
Colosseum 10000,- líra/fő (kb. 1400 Ft)

Napijegy Rómában: 6000,- líra/fő

Jelentkezési határidő, valamint részvételi díj 50%-nak befizetése január 10-ig, a másik része március 20-ig.

Jelentkezés:

Szt. Imre Róm. Kat. Plébánia Gyomaendrőd Fő út 1.

Tel: 66/283-940 (Gyuriczáné Szabó Erzsébet)

Hivatali időben: 8^h-tól 12^h-ig.

Ülőhelyek a befizetés sorrendjében.

ÉPFE

Építőipari Szakipari Festő Szolgáltató
Betéti Társaság vállalja:

Közületi – vállalkozói és magán megrendelőinek
ÉPÍTŐIPARI – SZAKIPARI

munkáinak elvégzését.

Teljes körű ügyintézésel,
tervezéstől a kulcsátadásig.

ELLENŐRIZHETŐ REFERENCIÁKKAL

rendelkezünk Alföldön és Budapesten!

Hívja: 06-66-295-659 vagy 06-20-9367-514 számot.

Fax: 06-66-385-896

Cím: 5502. Gyomaendrőd. Juhász Gyula utca 34/1.

Falusi turizmus Gyomaendrődön

Beszélgetés Weigert Éva vállalkozóval

Manapság a sajtó, a hírközlő szervek sokat foglalkoznak a falusi turizmus lehetőségeivel, előnyeivel. Talán mindezek hatására döntöttél úgy, hogy itt, vendégházat létesíts, majd campinget ezen az „Isten háta mögötti” Öregszőlőben? Vagy milyen más indok vezetett erre az elhatározásra?

Hát! Az úgy kezdődött, hogy 20 évi távollét után hazajöttem a szülőföldre. Gyomáról mentem el, s most is ott van az állandó lakásom. Szeretem ezt a tájat, hisz szülőföldem. Arra gondoltam, hogy milyen jó lenne másokkal is megszerettetni, megkedveltetni ezt a csodálatos természetet. Bizonyára sokan vannak, akik a város zajától menekülnék, és szükségük van a háborítatlan pihenésre, a tökéletes kikapcsolódásra. És ez az Öregszőlői rész, úgy gondolom, ideális hely lehet a falusi turizmus megvalósítására, ideális hely a pihenni vágyóknak. Így indultam álmaim megvalósítása felé, amelyben még sok minden szerepel; kerékpár túrák, lovas kocsiszás, talán majd egyszer hintó, sétakocsiszás, lovaglás... mert ezek mind kapcsolódó lehetőségeket jelentenek az itt élőknek is.

És hol tartasz most álmaid megvalósításában?

A ház kívül, belül fogadó képes. 3 szobám van, 7 személy kényelmesen elfér az újonnan, berendezett összkomfortos lakásban. A konyha felszerelve rendelkezésre áll. Terveim megvalósításában tehát eddig jutottam.

Ez nagyon nagy eredmény! Én jártam nálad, láttam a gyönyörűen berendezett szobáidat. Megcsodálhattam az igazán szép, jó levegőjű és kikapcsolódásra ideális környezetet. De az

idelátogatóknak 900 métert kell megtenniük földúton, hogy elérhessék ezt a szép tanyát. Vagy van más úton való megközelítési lehetőség?

Valóban, rátapintottál a jelenlegi legnagyobb problémámra. Ezt a földutat kellene biztonságosan járhatóvá tennem. Mert e nélkül nem indulhat meg vendégfogadás. Ez bizony sok pénzbe kerül!

Milyen reményeid vannak? Kitől várod a segítséget, mert ez valóban fogós probléma?

A város polgármesteri hivatala szerint ennek a szilárdburkolatú útnak a megépítés közel 4 millió forint, amihez a lakossági hozzájárulás 80 % lenne, azaz 3.2 millió forint. Ezen az úton már ritkák a házak, kevés a lakos, és az itt élőkre elviselhetetlen terhet jelentene egy ilyen útnak a megépítése.

Én úgy gondolom, hogy ha itt megindulhatna a falusi turizmus, akkor a város is, több forrásból is, többletbevételhez juthatna. Épp ezért segítséget elsősorban az önkormányzattól remélek. Elmondhatom, hogy én nagy optimizmussal fogtam ebbe a munkába, s biztos vagyok abban, hogy előbb vagy utóbb beérik a gyümölcse.

Szívből kívánom, hogy terveid, „álmaid” valóra váljanak, s mivel lapunk az országnak szinte minden nagyobb városába eljut, így talán lesznek majd olvasóink között, akik felfigyelnek e remek lehetőségre, és szívesen jönnek hozzád pihenni, kikapcsolódni üdülni.

Szeretettel várom az érdeklődőket. Kérdéseikre szívesen adok választ telefonon is a 06-20-9-505-859 számon.

Császárné Gyuricza Éva



**1000
éve
velünk és értünk**

a Magyar Katolikus Egyház

www.katolikusok.hu

Sarokház
Csemege
Ct.: Tímár Vince

**Partner üzlet-
ház tagja**

Kedves vásárlóink!
Termékeinkkel mindig az Önök szolgálatában állunk!

☞ Folyamatosan friss húsok

- ☞ akciós termékek
- ☞ kolbászhus minden mennyiségben
- ☞ cukrászsütemények
- ☞ tortarendelést felvesszünk

Blaha u.27. Tel.:386-691
Nyitva tartás: hétfőtől péntekig 6.30-tól 17 óráig
szombaton 6-tól 12 óráig
vasárnap 7-től 10 óráig.

HÍREK ERDÉLYBŐL



„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érte munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Nagyenyed város nevének eredete - III. rész

A város nevének eredetéről még ma is vitatkoznak a nyelvutódok. Musnai László „Nagyenyed és református egyháza” című 1935-ben Kolozsváron kiadott könyvében leszögezi: „Enyed város neve némelyek szerint Egyed, Aegidius nevű szerzetes nevét örökíti meg, aki 640 körül született Athénban.(...) Lehet, hogy az Egyed névből lett Enyed, amit a szászok Enyedinnek, a románok Aiudnak ejtettek ki. A Pallas lexikon is ezt tanúsítja: ”a várost szászok telepítették a XIII. században. Nevét valószínűleg a XV. szd-ban elpusztult Szent Egyed templomától vette. Musnai szerint „a régebbi okmányokban Enyd, Enug, terra Enyud, Enid, Enig, sőt Nagenugd változatok fordulnak elő már a XIII.-szd Második felétől megtalálható iratokban. A név magyar eredetre vall. Szász nevet a szőlőhegyek és gyümölcsösök neveiben találunk. A szászoknak jelentős szerep jutott a város fejlesztésében, kik az őstermeléssel foglalkozó lakosságot a szőlőművelésre tanították meg. Román lakosságot a városban csak a XVIII. Szd közepétől találunk, a környéken azonban már a XIII.szd-tól kimutathatók. Bár Enyed őslakosságának a magyart ismerjük, kétségtelen, hogy a helységet nem ők, hanem a betelepülő szászok fejlesztették várossá. Hangsúlyoznunk kell, hogy Enyed, melynek Strassburg am Maros, vagy Mieresch szász elnevezése rég feledésbe ment, s írásban sehol sem bizonyítható, soha nem tartozott a kiváltságos szász földhöz, az úgynevezett Királyföldhöz, hanem vármegyei terület, földesúri birtok volt. A városnév első írásbeli előfordulása 1293-1301-ből való: Enud (olvasd Enyud). Az Enyed ma helynév ugyan, de eredetileg személynév volt, annak a személynek a neve, akit szeptember elsején Sanctus Aegidius, magyarul Szent Egyed napján, a keresztségben az Egyed, Enyed nevet kapta.(A keresz-

névből keletkezett Egyed családnév ma sem ritka.) Az egyházi latin Aegidiusból származó magyar személynév már 1138-1329-ből kimutatható. A puszta Egyed-Enyed személynévből magyar névadással helynév, az akkori település neve lett. Hangsúlyoznunk kell, a puszta személynév, mint helynév a magyarságnak ősi helynévadási módja a nomád időkben maradt fenn. (Az európai népek-nél ez a névadási szokás nincs meg, itt a személynévhez valamilyen toldalék, vagy utótag járul, például a románban az -esti, -eni képző.) A nomád időkben ugyanis, ha valakit kerestek a személyről a fontos, nem a folyton változó hely. Mikor azonban a X.-XI. szd-ban fejedelmi és királyi parancsra a mozgó települések helyhez kötődtek, a helységet a letelepült közösség fejeéről, vezetőjéről nevezték el. Az Enyed településnév fenti származtatásának vitás pontja volt, hogy a város dokumentumaiban nem volt kimutatható Enyed mellett az Egyed változat. Az érvek annyiban változtak, hogy azóta noha csak Felenyedre vonatkozóan -gy-s alakváltozatok is felbukkantak. Egy 1697-ből származó irat megemlíti „Felegyedi Hegedűs Mihályt” egy 1765-ből származó irat pedig olyan szántóföldet említ, amely a Felső Fordulóba, „Felegyed felől” volt található. Háromszék XVI. századvégi határnevei között is több olyat találunk, amelyben az Egyed-Enyed változat gyakori. Az Egyed-Enyed váltakozás lehetsége analógiás jelenségek (megyek-menyek, mogyoró-monyoró) felmutatásával is támogatható.

Mínthogy Szászsebes és Vízakna között volt még egy Enyed (1292-1399: E nyed), a két azonos nevű helységet valamilyen jelzővel el kellett különíteni. Így lett az egyik Nagyenyed (1505:Naghenyed) a másik Kisenyed (1370: Kisenyd)”.
A Révai lexikonban három Enyedről olvashatunk: ”Felenyed. Kisenyed és Nagyenyed. Ide tartozik még Enyedszentkirály (azelőtt Marosszentkirály) kisközség: Alsó-Fehér vármegye nagyenyedi járásban.

A helység német neve a XIII.-szd.-ból Strasburg vagy Eningstadt: ez utóbbi elnevezés Szt. Egyed templomától ered. A Szt. Egyed temploma 1437-ben pusztult el, amikor a nemesség a lázongó parasztoktól elfoglalta a helységet. Ebből az időből maradt meg 1909-ig egy pár utcának, határrésznek német neve magyaros elferdítésben: Schwarzegasse = Varcagás, később Várszeg utca (majd Rákóczi), Herrlos = Hellós (azután Apaffy hegy), Fraugenut = Frankút, stb.

Szabó T. Attila „Adatok Nagyenyed XVI-XV. Századi helyneveinek ismertetéséhez” című könyvében megjegyzi: „Enyed nevének Gombocz-Melich Etimológiai szótár (első kötet 1566) az Enes, Enyesd, Eny, Ény, Iny, helynevekben és társaikban meglevő En alapszó -d képzős származékának tartja. A másik Enyed-Egyed -Aegidius származtatást az idézett forrás helyteleníti, mert Enyed helyeink nevének nincs Egyed változata. Ez kétségtelen; a gyűjteményben levő 1765-ös Felegyed alakot, mint későit és egyedülállót alig lehet ellenbizonyíték gyanánt felhozni.”

Hogy Egyed-e vagy Enyed, ezt igen nehéz a XXI. század emberének 700 év távlatából eldöntenie.

Bajusz Tünde

Nagyenyedi városháza



Hírek

Mint köztudomású egyezmény jött létre a Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) és a Romániai Társadalmi Demokrácia Pártja között. Az egyezmény az alábbi fejezeteket tartalmazza:

- I. A gazdasági reformfolyamat folytatása
- II. A közigazgatás decentralizálásának folytatása
- III. Az államosított tulajdonok visszaszolgáltatási folyamatának véglegesítése
- IV. A nemzeti kisebbségek védelme
- V. A multikulturális fejlődés előmozdítása.

Aláírók: **Markó Béla** az RMDSZ elnöke és **Adran Nastase** a Romániai Társadalmi Szövetség Demokrácia Pártjának első alelnöke.

Lapunkban helyt fogunk adni, hogy az egyezmény főbb pontjait Olvasóinkkal megismertessük.

Jogi tanácsadás

Az illetékekről



Illetékfizetési kötelezettség

Az öröklés, az ajándékozás, vagy a visszerthes vagyonátruházás esetén vagyonszerzési illetéket kell fizetni, valamint az államigazgatási és bírósági eljárásban is eljárás illetéket köteles fizetni az ügyfél. **Öröklés esetén** az öröklési illeték fizetési kötelezettsége az örökös halála napján keletkezik. **Ingtalan ajándékozása esetén**, az ajándékozási szerződés megkötésének napján. **Visszerthes (pl. adásvétel) vagyonátruházási illetékfizetési kötelezettség** a szerződés megkötésének napján, illetőleg annak megszerzésekor esedékes. **Az eljárás illetékfizetési kötelezettsége** (bírósági eljárás, államigazgatási eljárás esetén) az eljárás megindítása iránti kérelem előterjesztésekor keletkezik.

Az öröklési illeték tárgya

Az öröklés – mint már arról előző számainkban részletesen foglalkoztunk – a hagyomány meghagyása által történt vagyonszerzés, köteles részszerezés, valamint halál esetére szóló ajándékozás. **Az öröklésről való ingyenes lemondás esetén illetéket nem kell fizetni.** Amennyiben az öröklésről való lemondás ellenérték fejében történik, az ellenérték alapul vételével kell az ajándékozási illetéket megfizetni. Nem kötelezhető öröklési illeték megfizetésére az az örökös, aki az örökséget visszautasítja.

Az öröklési illeték mértéke

I. Különböző az illetékfizetési kötelezettség, meghatározott csoportok esetén.

Az örökgyógy gyermeke, házastársa, szülője, valamint a háztartásában eltartott szülő nélküli unokája terhére az örökbe fogadott, mostoha és nevelt gyermek, a vérszerinti gyermekkel, az örökbe fogadó, a mostoha és nevelőszülő a vérszerinti szülővel esik egy tekintet alá. Ebben az esetben az illeték mértéke 11 %, míg a lakástulajdon megszerzésének illetéke 2,5%.

II. Az örökgyógy I. csoportba nem tartozó unokája, nagyszülője, testvére terhére történő öröklés esetén az általános illeték mértéke 15%, lakástulajdon szerzés illetéke 4 %.

III. Minden más öröklés terhére megállapítandó illeték általános mértéke 25 %. Lakástulajdon megszerzésének illetéke 5%. Termőföld tulajdonának öröklése esetén az egyébként járó öröklési illeték felét kell megfizetni. Mentés az ajándékozási illeték alól az, aki lakóház építésére alkalmas telektulajdon kapott ajándékba, és mint megajándékozott az ingatlanon a szerződés illeték kiszabására történő bemutatásától számított 4 éven belül lakóházat épít, azonban erről az illetékfizetési meghagyás jogerőre emelkedésig nyilatkozni kell az illetékhivatalnak.

Az ajándékozási illeték tárgya

Ingtalan ajándékozása, ingó ajándékozása, illetőleg vagyoneértékű jognak ingyenes alapítása, vagy ennek ellenszolgáltatás nélkül történő átengedése, illetőleg lemondása.

I. Az ajándékozó gyermeke, házastársa, szülője, valamint a háztartásában eltartott szülő nélküli unokája terhére, az örökbe fogadott, a mostoha és a nevelt szülő a vérszerinti szülővel egy tekintet alá esik. Az ajándékozási illeték mértéke 11%, míg lakástulajdon megszerzésének mértéke 5%.

II. Az ajándékozó az II. Csoportba nem tartozó unokája, nagyszülője, testvére, terhére történő ajándékozás esetén az illeték általános mértéke 15%, lakástulajdon szerzésnél 8%

III. Minden más megajándékozott terhére történő ajándékozás esetén az illeték általános mértéke 21 %, lakástulajdon szerzése esetén 10%. A fentiek túlmenően az illeték általános mértéke 10 %. Lakástulajdon szerzése esetén az illeték alapja a lakástulajdon forgalmi értéke. Az illeték mértéke 4 millió forintig 2%, az ezt meghaladó érték után 6 %. Amennyiben a vevő nyilatkozik, hogy a megvásárolt ingatlanon 4 éven belül családi házat épít, így csupán 2,000 forint/Eljárás illetéket kell fizetnie. **Ingtalanok tulajdonjogának cseréje esetén** az illeték alapja a cserével megszerzett ingatlanok forgalmi értékének különbözete. Amennyiben az ingatlanok egyenlő értékűek abban az esetben csupán 2,000 forint tulajdonbejegyzési illetéket kell a feleknek fizetni. **Lakástulajdon vásárlása esetén**, ha a vevő a másik tulajdonát a vásárlást megelőző, vagy azt követő egy éven belül eladja, illetéket a vásárolt és az eladott lakástulajdon forgalmi értékének különbözete után kell fizetni. Ugy az ajándékozási, öröklési, a vagyonszerzési illetéket az illetékhivatal által kibocsátott fizetési meghagyásban közöltnek megfelelően az ahhoz mellékeltek csekken kell megfizetni, a fizetési meghagyás jogerőre emelkedését követő 15 napon belül. A bírósági eljárásokban, polgári peres és nem peres eljárásokban az illeték mértéke a pertárgy értékének 6%-a. A házassági bontó per illetéke 3%. A bírósági eljárás illetékeit a beadványokon illetékbélyegen kell lerőni.

Ugrinné Dr. Katona Klára ügyvéd

www.szentgellert.hu

Örömmel tájékoztatjuk Olvasóinkat, hogy a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola Honlapja 2001. február 20-án saját internetes domain nevet kapott. Ez azt jelenti, hogy a „Városunk” újságunk webes változatát is ezen az új helyen kell keresnünk. Ezt a címet sokkal könnyebb megjegyeznünk.

Reméljük, hogy a **www.szentgellert.hu** gyorsabb lesz, és az internetezők meglepéssel veszik tudomásul, és hamar megszokják a változást. Ha valaki a régi címre kattint, természetesen onnan is elérhetőek vagyunk.

Támogatónk: MARS Békésnet Kft.
www.bekesnet.hu

Sajtóközlemény

Február elsejétől hetedikéig került megrendezésre a Körös-szögi Kistérség kilenc településén (sorrendben: Kardos, Szarvas, Gyomaendrőd, Csabacsüd, Örménykút, Hunya, Csárdaszállás, Békésszentandrás és Kondoros) a Széchenyi-tervvel kapcsolatban kiírt ötvenöt pályázat ismertetése, melyet a Társulás két munkatársa, Hodálik Pál és Ungvályi János tartott. A fórumokon sor került egy általános pályázati ismertetésre, majd pedig az érdeklődésre számot tartó pályázatok részletes megbeszélésére.

A rendezvényeken a szakmai segítséget a Békés Megyéért Vállalkozásfejlesztési Közhasznú Közalapítvány, a Békés Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, a Békés Megyei Munkaügyi Központ Kirendeltségeink munkatársai és a területileg illetékes falugazdászok biztosították.

A szervezők elmondása szerint a meghívottak körében negyven százalékos részvétel volt jellemző, amely igen kiemelkedő érdeklődésre utal. A legnagyobb figyelemre számot tartó pályázatok vállalkozók részéről a vállalkozás-erősítő program, a turizmusfejlesztési program és az aktív foglalkozáspolitikai célok köréből kerültek ki. A lakosság részéről leginkább az energiatakarékosági program tűnt a legfontosabbnak.

Ilyen tájékoztató jellegű fórumok folyamatosan zajlanak majd. A tervek szerint minden aktuális pályázati csomag megjelenésekor megrendezésre kerülnek a kistérség településein, ez által is segítve a térség önkormányzatait, vállalkozóit, társadalmi szervezeteit és az itt élő lakosságot.

Ungvályi János

Térségfejlesztési megbízott

Hodálik Pál

Kistérségi menedzser

A Széchenyi tervvel kapcsolatos pályázati információk a következő helyeken szerezhetőek be:

Ungvályi János térségfejlesztési megbízottnál: **Szarvason**, minden hétfőn 9.00-13.00 óráig a Körös-szögi Társulás irodájában. Szabadság u. 25-27. Gyomaendrődön, minden kedden 8.00-12.00 óráig a Vállalkozók Házában, Hősök útja 56. Tel: 06-30-294-0650.

Hodálik Pál kistérségi menedzsernél: Szarvas, Szabadság út 25-27. Tel: 06-311-122/169 mellék.

Gózan Helga és Károlyi Andreánál, a Hármaskörös Kistérségi Területfejlesztési Társulás irodájában Gyomaendrődön, a Városházán, Szabadság tér 1. Tel: 06-386-122.

Interneten, a Gazdasági Minisztérium honlapján:

Címek, ahol a pályázati kiírások, útmutatók és adatlapok beszerezhetőek:

Munkaügyi Központ Gyomaendrői Kirendeltségén. Mirhóhát u. 11. Tel: 06-386-212 vagy 715. Érdeklődni lehet: Timárné Búza Ilona kirendeltség-vezetőnél, vagy Magné Varjú Ildikó szolgáltatási ügyintézőnél.

Munkaügyi Központ Szarvasi Kirendeltségén: Vasút u.40. Tel: 06-312-329 Kepenyés János kirendeltség-vezetőnél.

Dél-alföldi Regionális Fejlesztési Rt.-ben, Békéscsaba Árpád sor 18. Tel: 06-528-360. Petőné Deák Angéla marketing igazgatónál.

Magyar Turizmus Rt. Dél-alföldi Regionális Marketing Igazgatóság, Gyula Erkel tér 1. Tel: 06-521-020, 021, 022.

Békés Megyei Kereskedelmi és Iparkamarában. Békéscsaba, Penza ltp. 5. Tel: 06-451-755, 06-446-354.

ITDH, Dél-alföldi Regionális Képviselőtanács, Békéscsaba, Luther u. 10. 06-441-621.

„Emlékeim” - Uhrin Pál művei az OVI-Galérián

„Kis gyermekem csak nézzél szerteszét,
Éretted van itt minden, ami szép”

Várnai Zseni

Szivesen tettem eleget a meghívásnak, amely február 8-án a Kossuth úti Óvoda Galériájának megnyitására szól. Előszörként az endrédi születésű Uhrin Pál amatőr alkotó mutatkozott be képeivel, a szepet szerető, a művészet iránt érdeklődő gyermek és felnőtt közönségnek.

Az óvodába lépve a folyosón halk zene szól, mely a nyugalmat árasztó milió megteremtését segíti, egyben jó érzést kelt a gyermekekben, felnőttekben. Az otthonos, esztétikus, igényesen kialakított óvodai környezetben kapott értelmet az interjú bevezetőjében szereplő idézet.

Az óvoda működési feltételeiről, a nevelőmunka tartalmáról és az újszerű kezdeményezésről kérdeztem: Dr. Csoma Antal Gáborné óvodaszervezőt.

- Az öt csoportos 114 férőhelyes óvodát a 1999. augusztus 1-én az önkormányzattal kötött közoktatási megállapodás keretében működtetem. Nevelőtestületünk stabil, a személyi feltételek optimálisak, óvodapedagógusok végzik a nevelőmunkát. A csoportvezetők állandósága gyermekeinknek és a szülőknek egyaránt biztonságot jelent.

Óvodánk épületét, udvarát, berendezését folyamatosan alakítjuk úgy, hogy a lehető legjobban szolgálja a gyermekek nevelését, fejlődését, és megfelelő környezet biztosítson a dolgozóknak is.

- Milyen program alapján végzik a nevelőmunkát a Kossuth-úti óvodában?

- Programotokban olvastam az „Ezüst Hold Fény Színház”-ról. Kérlek, mutasd be őket!

- Óvodánk büszkesége, az óvodapedagógusokból alakult báb-, és színjátszó csoport; az Ezüst Hold Fény Színház. Előadásait az ultraviola fénytechnika teszi érdekessé és látványossá. Színvonalas műsoraikat a magyar népmesékből, gyermekirodalomból, igényesen válogatott zenei anyagból állítjuk össze. Céljuk: a zene és a látvány együttes hatásával élményeket szerezni a gyermekeknek, formálni esztétikai ítéletüket, ízlésüket, fejleszteni értelmi képességeiket.

- Úgy hiszem, hogy az elmondottakból már világos, hogy milyen szándékkal, milyen ötlettől vezérelve nyílt meg a kiállítás?

- Igen, amint már elmondtam, célunk, hogy a művészetek eszközeivel hassunk a gyermekekre. Ezért a verset, a mesét, a dramatikus játékokat, zenehallgatás, a rajzot – mintázást, a kézimunka lélekmesítő erejét felhasználva eljuttassuk a gyermekeket a biztonságos örömet adó élményig.

Programunk megalkotása óta tervezzük az Ovi-Galéria kialakítását, teljesebb téve ezzel a programunk megvalósítását. Létrehozásával célunk a gyermekek esztétikai érzékenységének, szép iránti nyitottságának, igényességének kialakítása.

- Első kiállításoként Uhrin Pál alkotóra esett a választásotok. Miért?

- Az első kiállítás anyagát a gyermekek választották. A Művelődési Központban szervezett helyi alkotók kiállításainak látogatójaként a gyermekek Uhrin Pál alkotásai előtt időztek leghosszabban. S élményüket feldolgozva beszélgetéseik, rajzaik témáit a képen látottak adták. Ez ösztönözt bennünket Uhrin Pál megkeresésére. A mi kiállításunk megnyitása óta lehetőségük van a gyermekeknek a naponkénti gyönyörködésre, az alkotásokkal való állandó kapcsolatra. Szeretnénk, ha a galéria a gyermekek izlésformáló, szemel-leket gyönyörködtető beszélgető helyévé válna.

- Városunkban több ismert alkotóművész él. Várható-e további kiállítás?

- Tisztelettel és nagybecsüléssel vagyunk minden Gyomaendrődön élő alkotóművész iránt, folyamatosan alakítjuk a kapcsolatot az alkotókkal, zeneikolával, művészi együttesekkel. Velük együttműködve tudjuk elérni, hogy a muzsika, az alkotások, a környezet esztétikai értékei megjelenhessenek óvodánkban.

- Van-e lehetőség a kiállítás megtekintésére?

- A kiállítás május 31-ig, hétköznap 9-17 óra között bármikor megtekinthető. Szeretettel várjuk az érdeklődőket.

-Köszönöm a beszélgetést, s remélem, hogy olvasóinknak még többször adhatunk hírt az Ovi-Galéria bemutatóiról. További eredményes munkát kívánok Önnek és ennek a nagyszerű kollektívának.

Császárné Gyuricza Éva



Évek óta alakítjuk, formáljuk sajátos nevelési programunkat. Az 1999 szeptemberében bevezetett nevelési programunk alapját az „óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” és az „óvodai nevelés játékkal, mesével” választható programok adták. A művészi irányultságú programok alappillére kettős: az érzelmekre építünk és a gyermek tevékenységét, alkotóképességét hangsúlyozzuk. Pedagógiai gyakorlatunkat a gyermekek szeretete vezérli. Az óvodában minden és mindenki a gyermekekért van! Ezt tartjuk a gyermekközpontosság alapjának, a mi küldetésünknek. Feladatunk nehéz, de nagyon szép: az embernevelés! Legfőbb törekvésünk, hogy a ránk bízott gyermekek az óvodában töltött 3-4 évüket boldogan, kiegyensúlyozottan, biztonságban éljék le. Most kell a fejlődésükhöz mindent megadnunk! A személyre szóló figyelem minden gyermeknek kijár nap, mint nap. Tetteinkkel kell sugározunk a feltétel nélküli szeretetet, s azt a gyermeknek oly fontos biztonságérzetet, hogy tisztellek Téged, fontos vagy nekem, csakis Rád figyelek, és segítek Neked, ha szükséged van a segítségemre.

- Milyen speciális szolgáltatásokat szervez az óvoda?

- A szülők igényei alapján ebben a nevelési évben zene-óvodai, gyermektánc, kézműves foglalkozást, gyermektornát, angol nyelvtanulást, vízhez szoktatást, pedagógiai és pszichológiai tanácsadást nyújtunk.

RENDELKEZŐ NYILATKOZAT A BEFIZETETT ADÓ EGY SZÁZALÉKÁRÓL

A kedvezményezett technikai száma:

0011

A kedvezményezett neve:

Magyar Katolikus Egyház

Tudnivalók:

Ezt a nyilatkozatot legye egy olyan postai, szabvány méretű borítékba, amely a lap méretét csak annyiban haladja meg, hogy abban a lap elhelyezhető legyen.

Fontos!

Ahhoz, hogy a rendelkezése teljesíthető legyen, a borítékon az Ön nevével, lakcímével és adóazonosító jelét pontosan tüntesse fel!

Mária néni meséi

Mese a mesebeli mézeskalács házról

III. fejezet

- Ez az! Meg van! - brummogta lelkendezve a mackó - Már ki is sütöttem.

- Ugyan mit, te habókos? - kacagott mind a hét fejével a sárkán.

- Brumm! Hogy mit? - nézett körül diadalmasan a mackó - hát a mézeskalácsot, amiből majd kockánként összerakjuk a Vasorrú házát.

A tündérrálynő ragyogó arccal bólintott:

- Rászolgáltál a nevedre, okos mackó! Ide hozzám szárnyas manók, kis tündérek! Sorolja el ki-ki, amint tudja, hogy kell dagasztani a mézeskalácsot!

- Kell hozzá egy csöbör méz!

- Kell hozzá két dolgos kéz! Zúgták a manók.

- Örölni kell hat zsák lisztet! Ki vállalja ezt a tisztet?

- Vállalom én, mi az nékem! Kötörő a mesterségem. Én zúzom a követ, kő a búzát zúzza, csak előbb hadd látom, hol a hat zsák búza! - lépett közelebb a Sziklatörő.

- Nézzétek a hörcsögöt! - kiáltott fel hirtelen a róka - ott viszi az irháját. Vajon mi ütött belé, hogy így megtáltosodott?

- Félt, hogy tőle kérünk búzát! Ciripelte muzsikahangját a tücsök. - Csípje meg a csóka csőre! Miért is ne kérnénk tőle?

Futhatott most már az ürge, bizony utolérték, búzáját is, tetszett vagy nem, mégis kölcsönkérték. Mit tehetett, odaadta.

A méhecskék kéretlenül is hozták már a mézet. Volt tehát már miből tésztát dagasztani, csak hogy nem volt miben.

- Kipi-kopi fakopács! Ha kell orvos, ha kell ács! - emelte meg piros kalapját hajladozva a harkály - ácsolok én teknőt már ma,

ha kerül egy öreg nyárfa. - Az is került, nem is soká. Fanyűvő csak sodorintott egyet egy vén fa derekán, és ácsolhatott, kopácsolhatott vígan harkály mester. Ezután már ment minden, mint a karikacsapás. Fecskék a kemencét tapasztották fi-

nom szalmás sárból, az ingyom-bingyom nyulacskák, tutálber vesszőt hordtak a máliber erdőből. Ropogott a rőzseláng, dagadozott a tészta, gyúrogatták, kiszaggatták, fakéregre sorba rakták, kemencébe veteggették. Este volt már hogy kiszedték. Akkorra feljött a hold, és a fényénél felépült a ház is. Ki-ki fogott egy-egy mézeskalácskockát, és a helyére rakta. Emelkedett a fal, helyére került a tető, és a Vasorrú olyan boldog volt, hogy egészen megszépült, kedves nagymamaarca volt, és a keze meleg és simogató.

- Brumm! Ez jó munka volt! Nyaralhat már Jancsi és Juliska, míg a világ, világ, s azután is két nap. - dörzsölte össze mancsait örvendezve a mackó.

- Így igaz! Így igaz! - örvendezett a cinegekirály is, és mindenki úgy érte, soha még ilyen örömet nem teremtett szép Mezeorszámban. Amint ott lelkendeztek, egyszer csak ott teremt közöttük, hipp-hopp Hüvelyk Matyi.

- Meghoztam a varázspálcát- kiáltott vígan, és úgy nézett körül, mintha ő lenne a hőse ennek a napnak.

- Vissza is viheted! - mondta a legkisebb királyfi, és az új házra mutatott - látod? Ezt mi építettük. Hogyha összefogunk, minderre képesek leszünk, kinek kell hát ez a hitvány botocska!

- Azért valamire még jó lesz, - mosolyodott el a királynő, és fogta a varázsvesszőt, leszúrta a földbe. A botocska frissen szádba szökken, ágakat növesztett, lombot suhogtatott, estéli szellőnek mesét sügött halkán, szél szerteröpíti versben, szóban, dalban.

Így született meg a Mesefa és Mézeskalács ház árnyékában. Ott szuszogott, hortyogott, kását fúj, vagy trombitált, így vagy, úgy de szundikált egész Mezeország.

Túl az Óperencián, a hetvenhét üveghegyeken innen, soha ilyen édes nem volt még az ál-
muk.

Mit gondoltok, miért?

DÖRMÖG A TÉL

Az öreg tél homlokán
Gyűrődnek a ráncok,
Hófolton toporog
Fürge fázomtácot.
Haragjában nagyot fúj,
A szakállát rázza,
Mert a tánchoz a nótát
Tavaszi citerazza.

- Irgum-burgum, bürgébör,
Kukoricaganca!
Még elúzne! El biz, a
Szemtelen suhanca!
Hóvirágos kalapját
Lám, hogy félrecepja,
S nem nézi, hogy a vén Tél
Szelek öregapja.

Rügyet lép az ebadta,
S virág lesz belőle.
Szégyen ide meg oda,
Futni kell előle!
Dörmög a Tél, de titkon
Mosolyog is közben.
Rákacsint a Tavaszra,
S eltűnik a ködben

ANYUKA ALTATÓJA

Hallod a csöndet? Itt az este.
Bársony cipőjét megkereste,
Felhúzta, s hipp-hopp térült, fordult.
Lépte nyomán csillag csikordult.
Szikrát szitált holdfény sugáron,
S szemedre szállt, mint színes álom,
Ígér ezernyi tarka képet,
Zsongó zenét, tündérmeséket.
Tied lesz mind, csak aludj kincsem!
Ringat a csönd. Lásd, szellő sincsen.

A mesét és a verseket írta Iványi Mária

1000 éve

velünk és értünk
a Magyar Katolikus Egyház

Adjuk adónk 1%-át!

Köszönjük, hogy személyi jövedelemadójának 1 százalékával is támogatja Egyházunkat.

Ha Ön már megtette, adja tovább ezt a lapot rokonának, barátjának, ismerősének!

www.katolikus.hu

A személyi jövedelemadó 1%-ával kapcsolatban
ingyenesen hívható zöld szám: 06-80-203-661

Trodalmi oldal



A magyarok szimfóniája

Gellért, Marosvár első püspöke bágyadt volt. Másnapján az önként vállalt heti harmadik böjtnék elpárolgott belőle az erő. A szent Misén is többször meg kellett támaszkodnia, az oltárra tenyerelve, hogy meginogása felett erőt nyerhessen. Utána pedig lepényt áztatva a felhígított langyos borban bűnbánóan evett néhány falatot, és végigdült az alacsony heverőn, amit magyar szekretáriusa, Mózes a nagy erdőn túlról, Transylvániából, dikónak nevez, a latin stratum helyett. Itt oldalára fordult és ötletszerűen emlegetett a széprajzolatú, misszálé színes betűmezőjén, bár hasára állítva is nehezebb esett megtartania.

„Clamaverunt justi, et Dominus exaudivit eos; et ex omnibus tribulationibus eorum liberavit eos.”...

Csodálatos ez a Zsoltárok könyve – gondolta -, s mennyivel méltóságosabb, mint ahogy ma az ő Iltáijában hadarják. De milyen lehet ezeknek a lassan szelidülő farkasokból-bárány magyariaknak nyelvén, akiknek Isten rendeléséből, és Stephanus Rex akaratából a felkent pásztor!

Szólította is Péter Mózes, a szekretáriust, s kérte, mondaná el édesanyjának nyelvén, amit a markos, mackómozgású titkár, bakázva a sorok között el is kezdett, hogy azután, kérve az abszolút, segítségül hívja az ajtó előtt ellaudéturozó Valter éneklő kanokokat, és scola-magistert, aki teuton neve ellenére s a tudomány magasabb fokán úgyszintén megyeri.

Magas, sovány, másfél-gellértnyi magasságból zengedezi a glóriát s oly szelid, akárha galambfészkekben született volna.

Valter, engedelmet kérve a dikó szélére ült s bár keresgélte a megfelelő szavakat, szépen, tagolva, szentszolgálatosan hangsúlyozva a szöveget, alig itt-ott megbizonytalanodván benne:

„Ha kiáltanának légyen ez az igaznak, őket akkoron es meghallgatá az Ur: és minden szorongatataisukból megszabadítá. Áldom hát az Urat minden üdőben; ajkamval őket dűcsérvén szüntelen...”

Időnként meg-megroppantak fogai között a szavak, esetenként meggyullott a közöttük való pausa, mert magyar ruhájukat keresgélve, az apró, keszeg szakálás talján főpap pedig nézte, csemegézte tiszta tenorját s szinte nem is hallotta, hogy önmaga is beszél...

Méltóságos ez megyeri nyelv... Olyan mint a Ciceroé lehetett... Nem, nem barbarus (barbár. Szerk.) ez a nép, csak kereső... Úgy leszen újja, nem dobja el a régi magamagát... Belészóvi az újba...

S reákerdezhetett a fagaragványszerűen darabos arcú Mózes: „Szólítottál Püspök Atyánk!; miközben elbocsátó intésére, meghajolva s kezeit csuhájának ujába dugva kihétrezött Valter, csak ráfejcsóválta a nem-et s elcsendeskedte a gárciát...”

Kívül a hevenyén megépített aula körül, ott nyújtózkodott a tavasz-ból sürgöst előszökellő nyár, s zsbongott Marosvár – melyet újabban Csanádnak is nevezgetnek -, a földből magasított sáncain bévül. Tizedhozók alkudozta a számvevővel. Kemény, zsíros-gatyás legények kurjongatva törték be a harmadfüves csikókat, vaskos káromkodások s karikácsgergetések kíséretében. Scolás gyermekecskék a Pater Noster-t zengedezték. Udvarbíró osztogatta az igazságot, hol pálcával, hol kalodával. Páterek és fráterek szolozsmáztak körbe-karikába sétálgatva. Madarak énekeltek. Illatozott a levegő. S az úristenével társalkodó jóságos ember kellemesen érezte, hogy éled.

S ekkor hordó-öblös hang öklözött a harmóniába, nemcsak tiltakozás, átkozódás ízü s felkönyököltében meglátta a gazdáját is. Karát. A pogány papot, akit a megyeriek sámánnak, vagy táltos atyának mondanak s tilalmazva is szökösnek hozzá. Amit ő, ha teheti, látatlanba is vesz, mivel hogy a jón úgy sem győzhet a rossz. Hiszen orvoskodik is ez a Kara, gyakorta sikerrel; a népség pedig újhitű: Csámpáskodón az Omnipotens Deus és az óvallás reves kópjafa-kisistenei között.

Kara hajlott, kortalan korú, de magáért tehető ember. Az udvornikok vonszolnák a deres felé, de a farkoccos, lógóbajszos vénség – oldalán a ministránsai számba menő öccseivel – támasznak vetvén a lábát, ellenszegül s csilingelő sokcsengettyús botjával hadonászik, tömegcsődítő szájkasodás közben, mögötte megyeri asszonyok nyomulnak, szláv zsenák bozsemojoznak, körül a csikósok megszűvegelik, s még udvornik is akad, aki inkább kérleli, mitsem taszigálna...

Gerhardus püspök némi tanácstalankodás múltán kiszólt Mózesnek: „Hozzám vezessétek!; s minutákon bévül ott is állott előtte Kara, zsíros hajával, könya bajuszával, orvosló tarisznyájával, és csengettyús botjával egyetemben. Mindenaló gyűlölet nélkül. Inkább némi tisztelettel is, hiszen a talján főpap szelid jóságáról saszármakon repült a hír, s Kara atyát is kiirgalmaskodta már jó néhányszor, hol a tömlőcverem fenekeéről, hol a nevelő pálcák suhogása alól.

Mit tétél megint, Te ember! – kérdezte tőle Mózes szájjával, aki hívatlanul a táltos háta mögé nyomult. – Szolgáltad a gonoszt!

A vénember előbb szavatlan dühössé veresedett, majd juházott valamicskét:

Nem szulgálem (szolgálom. Szerk.), új istennek szulgája, csak illendően megtiszteltem vala. Szabad megyeri vagyok uruszágszerző (országyszerző. Szerk.), nem üdegen jövevény... Müénk ez az ország – s jól megrágvá a szót, mégis csak kimondta -, uradom! Sinbotocskákba rakám Busa eltörtött karját, mert Balogfia csakánnyal legyinté. No, és megkiáltám a haldokló Tímár bátyáért Tengrit, a végtelent...

A püspök térdére könyökölt ültében...

Tengri...Sokszor hallotta már ezt a nevet Gellért püspök, de igaz értelmét nem fogta fel, a megkiáltásának még úgy sem...Paganus (pogány. Szerk.) bálványának ítélte. Túl a bizantinousok (bizánciak. Szerk.) tévelygéséin. Titkozatosnak és keménynek ítélte. Kérte hát Mózes, tudóskodjanak utána.

Ki az a Tengri, te Kara, és mi az, hogy végtelen!

A táltos rácsodálkozott s hozzászelidült, hogy beszélgető cimborának vették:

Tengri, az Öregisten, az ég és föld ura s mert mindenhun jelenlévő vala, vagyón és leszen, hát végtelen minden üdőbkn...Mint az a nagy víz, melyből nem ivott vala a lúvam, mert sóval elegyes...

Igy gyatrálodta, némi tisztelettől sem hiányosan Mózes, olykor keményszavas vitákba bonyolódva az öreggel, rosszul illesztett konyhalatinra a választ, és Gellért püspök, a világ köldökének, Velencének szülőtte belegabalyodott felvillanó gondolataiba.

Mare...tenger...nyilván innen a neve annak a magyar bálványának is, a megkiáltása pedig fohász: Légyen igralmas egy bünyő lélek felett, aki visszatér hozzá...Paganus-ság bizony ez, de...de...de...

Megszólalni azonban nem volt ideje, mert Kara közebönkénteskedett:

Másat is tevék, uradom! Megkövetném a Boldogakszint (Boldogasszony. Szerk.) es, fogja meg a Hódfia membéli Emese kezeit, aki ágyán fekszik s negyednapkeltétől heába szaporodna!

A könyörület Krisztus képében járó megborzongott attól, ami a hallottaktól összeállott benne...

Hát rosszat cselekszik ez az ember, ha rosszul is teszi a jót! Hát törtenhet-é valami is a siralom völgyének a tengernél is végtelenebb Omnipotens Deus szentséges akaratán kívül!

Engedjétek el! – rendlekezett szinte keményen. – Orvosoljon, csak ne kiáltozza hangosan azt a Tengrit...Es kapjon eledelt, testi ruhát az udvamikoktól, az óvéivel egyetemben. Dixi! Szóltottam! Járljál békével és világosítsa meg elmédet az Ur, te...Kara

Mózes eldörmögte – talán kicsinykéve többet is -, a vén táltos fejet hajtott, és utána cövekegyenesen kihátrázott az ajtón. A küszöbeön azonban megcsilingeltette csengettyús botját, s szinte végzéképpen majdnem fejedelmi méltósággal harsogta el a kősonétét:

Jól vagyón üdegen nagy úr, Jézus szulgája. Majd éretted es megkiáltom leszen Tengrit, ha előve az utolsó órad, mert könyörület, jorgalom van a te szűvedben...

A tomác ágasain turbékoltak a galambok s arra alá, túl a Maroson, az égboltozat sátorán villámlás cikázott által.

És másnap habos paripás hímők hozta az érseki tudósítást Esztergomból, hogy Stephanus Rex, minden magyariak kegyes, apostoli királya visszatért Teremtő Istenéhez...

TÍMÁR MÁTÉ

Az ablak teszi a házat



MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETEKRE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328



Ízes ízek

Marhatarja hidegen, melegen

Legjobb szürkemarhából. Csontos marhatarját vegyünk lehetőleg bordavas-tagságú hússzeletekkel. A vastag hússzeletek mindkét oldalát bedörzsöljük zöld-borssal és kakukkfűvel. Mély tepsit füstölt szalonnával bélelünk. Erre fektetjük a fűszerezett húsokat, majd beborítjuk további füstölt szalonna szeletekkel. Száraz vörösbort vagy rozét öntünk alá és kb. 1 kg vöröshagymát karikázunk mindennek a tetejére. A hagymát megsózzuk. Alufóliával betakarjuk a rakott tepsit és hideg-re tesszük egy éjszakára vagy fél napra. Utána 180 fokon sütjük, a hústól függ mennyi ideig. Ha melegen fogyasztjuk a marhatarját, akkor a szaftot és párolt hagymát is feltalaljuk, burgonyapürével. Az elkészült csontoshús rendkívül finom hidegen, bajor parasztkenyérrrel. Ebben az esetben a sütőből kivéve a húsról el kell távolítani a szaftot, szalonnát és hagymát.

Seidl Ambrus

BÉRBEADÓ MEZŐGAZDASÁGI MŰVELÉSRE

Közel az endrői város-rész határához (Kisrét-en a volt spárgás föld) azonnalra bérbe adan-dó.

Érdeklődni lehet:
386-689 telefonszá-mon.

NÉPI MONDÁSOK AZ IDŐJÁRÁSRÓL

március

12-én: Megrázza Gergely a szakál-lát

18-án, 21-én: Sándor, József, Bene-dek zsákba hozzák a meleget

19-én: Ha József napján derül, a hőség hozzánk beül

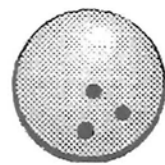


Szólások

Tavaszi szél utat szárazsít,
őszi eső vizet áraszt

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1.a volt ENCI udvarában



Magas szintű szolgáltatással, kellemes kör-nyezetben várja vendégeit.

Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszbédél összekötött értekezletek, kon-ferenciák, találkozók rendezése mérsékelt árakon lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü el-készítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.500.-forintért.

Telefon: 06-20-9520-243.



NŐI CIPŐT A GYÁRTÓTÓL!

A KLASSZIKUS MODELLEKTŐL A MAI
DIVATIG SZÉLES VÁLASZTEKBA
KÍNÁLJUK TERMÉKEINKET.



GELLAI LÁSZLÓ CIPŐGYÁRTÓ

GYOMAENDRŐD, FŐ ÚT 140/2 • TEL: 06-66-283-359

Corvo bianco

Corvo Bianco Schuh Bt.
Cipőipari Bt.

5502 Gyomaendrőd, Fő út 14.

☎/Fax (66) 386-896

☎(30) 9457-148

Női, Leányka-, és Fiú- cipőgyártás

A TURUL CIPŐ KFT

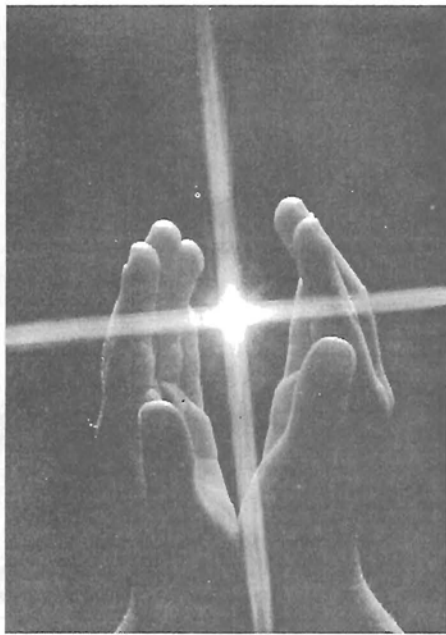


Felvételre keres varrónőket, cipő-felsőrész-készítőket és cipő gyártókat gyomaendrői, dévaványai és kamuti telephelyeire, tartós munkára, jó kere-seti lehetőséggel.

Vidékről bejárást térítjük, vagy megoldjuk.

Érdeklődni lehet: 66/386-251 telefo-non Oláh Ferencnél

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK



„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek,
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”
(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

BÓTOS VILMOS, aki a Szabadság u. 24. sz. alatt lakott, február 13-án 75 éves korában befejezte földi pályafutását, Istenhez tért. Gyászolják: felesége, fia és annak családja, és a rokonság.

GELLAI JÁNOSNÉ, Fő út 56 sz. alatti lakos, január 23-án 92 éves korában rövid szenvedés után megtért Teremtő Istenéhez. Gyászolják: A rokonság és az ismerősök valamint az Ószikék Otthon dolgozói és lakói.

ÖZV. HANYECZ GYÖRGYNÉ ROJIK MARGIT, aki a Zrínyi u. 41. sz. alatt élt, február 5-én 94 éves korában hosszas betegség után visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: lányai és családjuk, elhunyt lányának családja, a rokonok és az ismerősök.

ÖZV. KALMÁR ELEKNÉ HUNYA KATALIN, Blaha u. 15. sz. lakos, február 4-én 79 éves korában hosszas betegség után az Örökkévalóság honába költözött. Gyászolják: fiai és családjuk, testvérei és azok családjai, rokonok és az ismerősök.

MADARASZ LÁSZLÓ, aki a Radványi u. 6. sz. alatt élt, február 4-én 76 éves korában hosszas betegség után távozott az élők sorából. Gyászolják: felesége, fia és családja, a rokonok és az ismerősök.

PFEIFFER JÓZSEF, aki a Tompa u. 19. sz. alatt lakott, február 1-én, 90 éves korában

visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: felesége, leánya és családja, elhalt fia családja, a rokonok és az ismerősök.

SZOSZNYÁK MATYÁS, aki a Református Szeretetotthonban élt, február 9-én Isten akaratában megnyugodva, 85 éves korában távozott az élők sorából. Gyászolják: a Szeretetotthon lakói és dolgozói, valamint az ismerősök.

TÍMÁR ETELKA, aki a Zöldfa u. 7. sz. alatt élt, január 26-án 87 éves korában az Örökkévalóság honába költözött. Gyászolják: fia, lánya és azok családja, a rokonok és az ismerősök.

ÖZV. TÍMÁR KÁROLYNÉ IVÁNYI GIZELLA, aki Szent Antal u. 2. sz. alatt élt, január 24-én 73 éves korában visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: édesanyja, fia, lánya és azok családja, a rokonság és az ismerősök.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, akik szeretett halottunk, Kalmárné Hunya Katalin temetésén részt vettek, és gyászunkban részvételükkel osztoztak.

Gyászoló család



Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

A Városi Sportszarnok március havi program tervezete

Női konditorna: hetente hétfőn 18.00-19.00 között
Csütörtökön 17.30-18.30 között.

Vezető: Varga Lajos tornász olimpikón

Női kézilabda: hetente pénteken 20.00-21.00

Vezető: Sipos Dezső zestnevelő

Röplabda: (MIX) hetente hétfőn, 19.00-20.00

- 3-án „B” csoportos teremlabdarúgó bajnokság 13.00-18.00
4-én „A” csoportos teremlabdarúgó bajnokság 13.00-18.00
10-én Nőnap a csarnokban: labdajátékok – röplabda- kosárlabda- kézilabda 15.00-19.00
11-én „A” csoportos teremlabdarúgó bajnokság 13.00-18.00
15-én Március 15. Kupa középiskolás leány kézilabda torna 6 csapat részvételével 9.-17.00
16-án „B” csoportos teremlabdarúgó bajnokság 13.00-18.00
17-én Nemzetközi teremlabdarúgó torna 9.00-14.00
részvevők: Nagyenyed – Hódmezővásárhely – Martfű, Gyomaendrőd.
GYFKC – Hódmezővásárhely NB. II-es bajnoki férfi kézilabda mérkőzés
Ifi: 15.00 - Felnőtt: 17.00
18-án „A” csoportos teremlabdarúgó bajnokság 13.00-18.00
24-én „B” csoportos teremlabdarúgó bajnokság 13.00-18.00
31-én GYENK SE – Kétsoprony megyei I. O. bajnoki női kézilabda mérkőzés:
Ifi: 16.00
Felnőtt 18.00

Hova jut el a **Városunk** folyóirat?

Olvasóink, előfizetőink, támogatóink jóvoltából immár hazánkban 72 városba, településre küldünk újságot. Ezt ábrázolja az alábbiakban közölt térkép, mely tanúságot tesz arról, hogy szinte az egész országot behálózza újságunk a VÁROSUNK. És ami a térképen nem látható: lapunk eljut az Egyesült Államokba, Kanadába, Németországba, Görögországba, Romániába (Erdélybe), hol tudósítónk is működik. Beszélhetünk még az Internetről, ahol újságunk olvasható az egész világon magyarul beszélő és értő olvasók számára:

www.szentgellert.hu

Bízunk és reméljük, hogy lapunk támogatóinak száma tovább fog növekedni a 2001. évben is.

Felelős szerkesztő





A KERTBARÁT KÖR ÜZENI...

A szőlő szaporítása

A szőlő szaporítását hasonlóan egyéb növények szaporításával megegyezik:

Magról (ivaros szaporítás)

Növényi részek felhasználásával (ivartalan, vagy vegetatív szaporításnak nevezzük)

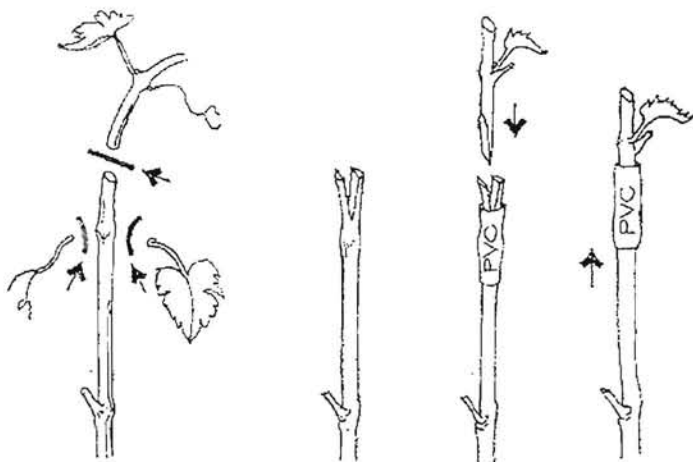
A magról történő szaporítást a nemesítésénél használják a kuttatók, nemesítők.

Az ivartalan szaporítás történhet:

(Oltott, gyökereztetett dugvány útján. (Szőlőoltvány lerakatokban kapható)

Sima vesszőt iskolában előgyökereztetünk (1-2 év), majd a kívánt helyre kiültetjük. (Vidékünkön főleg otelló fajtáknál alkalmazják ez a módszert.)

Tőkehiányok pótlására elültetett alanyvesszők, vagy direkt termő szőlők oltására alkalmazzuk a zöldoltást. Ideje: május második fele, június eleje. Úgy az alany, mint a nemesző zöld állapotban van. A Hasítékoltással meg kell várnunk az alany és az oltóhajtás kifejlődésének idejét. Ezt az oltási módot jobbra kötött talajon használjuk. Az alanytőken csak azokat a hajtásokat hagyjuk meg, amelyeket beoltunk. A művelet szélcsendes időben végezzük. Az oltás módja az alábbi ábrán látható, melyet hasítékoltásnak nevezünk:



A nem kívánt, idős szőlőfajták oltását tőkenyakban végezzük. A tőkefejet a talaj felszínétől 1-2 cm-re vágjuk le. Ezért a levágás előtt a nyaktól távolítsuk el. A levágás után, ha a tőke nagyon könnyezik, úgy a további munkákkal 2-3 napot várjunk. Ezt követően erős fonnallal felülről számítva 6-8 cm-re erősen kössük át a tőkenyakat. Ez azért szükséges, hogy a függőlegesen történő bevágáskor a kelletnél nagyobb, mélyebb hasadék ne keletkezzen. Ezt követően helyezzünk bele egy vagy két oltócsapot az ábra alapján:

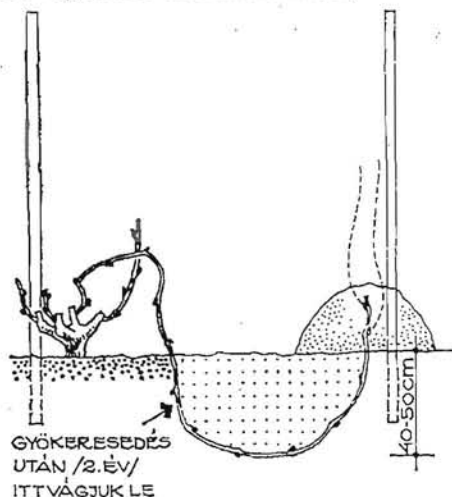
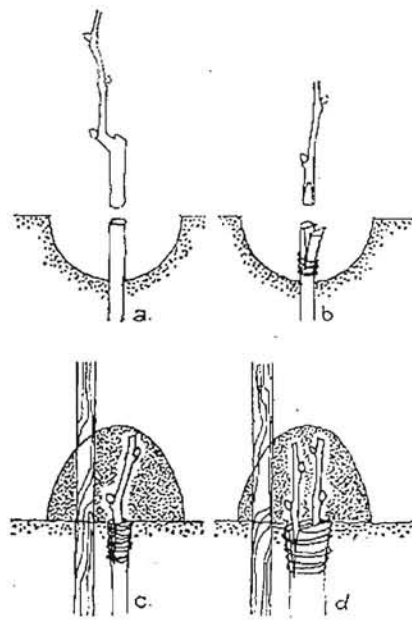
Erős zsineggel, többszöri rátekeréssel kössük össze a vágott hasadékot az oltócsappal együtt, majd fedjük be egy pár centiméter

laza talajjal, vagy homokkal. Célszerű a környékét faágakkal körül szurkálni, mert a macskák, madarak kárt tehetnek a kibújó hajtásban. Köztudott, hogy a fiatal szőlőhajtás könnyen letörik.

Itt Gyomán sok kertbarátnak szerzett örömet **Putnoki Balázs**, Tompa úti lakos, aki megszállottja a kertészkedésnek. Számtalan tőkenyakban történő oltást végzett szíveségből mindannyiunk meglegedésére.

Nálam 32 évvel ez előtt végzett ilyen irányú tevékenységet. Kívánjuk, hogy még sokáig adjon sok jó tanácsot a kertészkedőknek (pl. kártevők elleni vegyszeres védekezésben, újabb vegyszerek használatában stb.).

Tőke pótlására szolgál a tőkepótló bujtás. A hiányzó tőke melletti szőlő egy vesszőjét a talajban áthúzzuk a kijelölt helyre és meggyökereztetjük. A kibujtatott vesszőt két év múlva a meggyökerezés után leválasztjuk az anyatőkeről, mint az alábbi ábrán láthatjuk:



Hunya Alajos

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim!

Tavaszi ajánlataim:

- ⇒ kukorica vetőmag, DEKALB – KISKUN stb.
- ⇒ lucerna mag, fűmag, takarmányrépa,
- ⇒ burgonya, bioburgonya
- ⇒ tasakos zöldség, borsó
- ⇒ virágmag, virághagyma, rózsafő
- ⇒ virágföld, virágtáp, és cserepek
- ⇒ lemosó vegyszerek, műtrágyák
- ⇒ kézi permetezők, szerszámok, létrák
- ⇒ fűnyírók kedvező áron
- ⇒ gumicsizmák, munkaruhák, eső ruhák
- ⇒ szivattyúk, tömlők, fóliák.



VÁROSUNK Gyomaendrőd * Megjelenik havonta. * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd,

Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323 * Szerkesztők: Bajusz Tünde, Császárné Gyuricza Éva, Cs. Szabó István, Hunya Alajos, Iványi Mária, Marsiné Giritz Erzsébet, Márton Gábor, Stark László * Felelős kiadó: Vaszkó András * MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Ny.sz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. *

HU ISSN 1586-3689 * készült: 66/283-358 Pelyva

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu

744014
GYOMAENDRÓD, Blaha u. 21.



VÁROSUNK

GYOMAENDRÓD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

VIII. évfolyam 4. szám * Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat * 2001. április

KÖSZÖNTJÜK OLVASÓINKAT A HARMADIK ÉVEZREDBEN!

ÍME AZ EMBER

„Íme az Ember én vagyok,
az Atya hasonmása,
kit a maga képére alkotott
az Örökös Jelen Királya...

Íme az Ember én vagyok,
a teremtés koronája,
keresztfa alatt sárbahullt,
le a gonoszság mocsarába...

Akit Péter is megtagadott,
Cirenei verve segített,
S odafenn a Koponyák-hegyén
Lator s kapitány istenített...

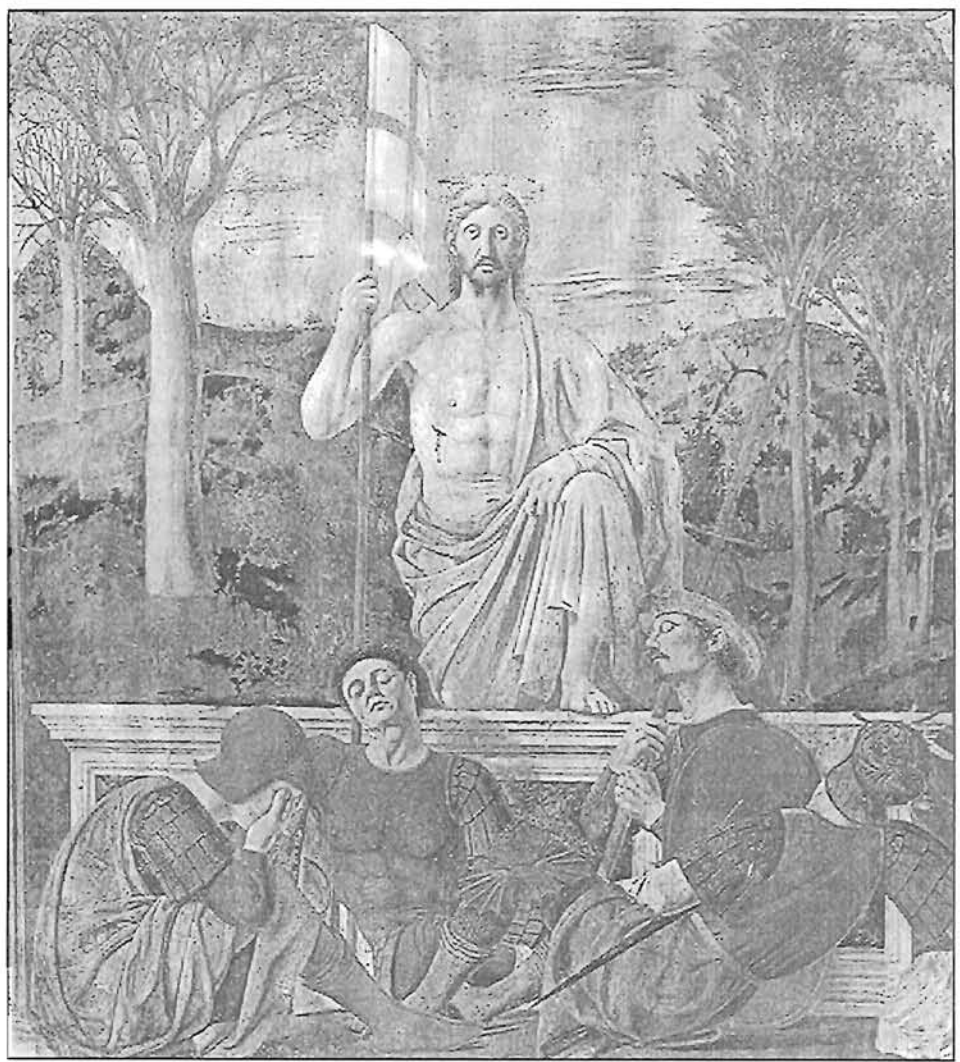
Íme az Ember én vagyok,
a meghalt és feltámadott Ember,
s az Atyának Egy-személy Fia,
Szentlélekkel teljesedetten...

Minden éhes kenyéradója,
Szomjúhozó itala s egyben
vigasztalás – szomorúságban,
béke-ága az ágyukkal szemben!”

Ősz hajú bús pennarágója,
az örökkön böjtös magyar sorsnak,
végigjáróm kálváriádat,
feltámadást remélve holnap,

sárból gyúrt szívem feléd nyújtom,
s álmaimat, szárnyukszegetten...
Légy az utolsó menedékem:
Ecce Homo! Íme az Ember!

Tímár Máté
1984. április 22.



A Keresztrefeszített, de Feltámadott Jézus Krisztus
örömeivel és dicsőségével kíván
Szerkesztőségünk minden Kedves Olvasónak
áldott Húsvétot.

Önök joga van tudni...

hogy mi mindenről döntött a testület március 29-én...

A polgármesteri beszámolóból megtudtuk, hogy aláírásra került a gázközmű vagyonnal kapcsolatos önkormányzatunkat megillető járandóság. Az összeg: 137 millió forint, amelyből készpénz átutalás 35 millió, a többi érték államkötvény formájában kerül átadásra.

20 fővel polgárörsg alakul a városban. Vezetőjük Szücs Ferenc lesz.

Az árvízkarosultaknak a város 400 ezer forintot juttat, a kedvezményezett település Gulács. Ezenfelül természetesen minden képviselő saját döntése alapján juttathat készpénzt és más adományt itthon vagy Kárpátalján élő karosultaknak.

Nagy értékű és fontosságú döntések voltak ezen az ülésen. Talán a legnagyobb értékű döntés a szennyvízcsatorna hálózat II-III ütem építésére vonatkozó ajánlati felhívás. A formai és tartalmi dolgokat a Duplex Kft bonyolítja, a közbeszerzési törvény szellemében, természetesen a testületi döntés értelmében.

A Gyomai II. sz. Általános Iskola meléképülete a szakértői vélemény alapján lebontásra ítéltetett. Önkormányzatunk céltámogatási pályázatot nyújt be, 61 millió forintos beruházási összegre, amelyből a kért támogatás 29 millió forint

A Gondozási Központ konyha bővítése, illetve nappali és átmeneti ellátás biztosításának támogatására is pályázat készül a Szociális és Családügyi Minisztérium felé. A beruházások végösszege 44 millió forint, a kért támogatások összege 25 millió forint.

A Kecskés zugi faház korszerűsítésére is elkészült a pályázat.

Rendeletben került szabályozásra a helyi sporttevékenység támogatása. A támogatás módjai: a sportlétesítmények fejlesztése, új sportlétesítmények építése, gyermek és ifjúsági sport, a nők, a családok, a hátrányos helyzetű csoportok, és a fogyatékosok sportjának támogatása, iskolán kívüli, önszerveződő sporttevékenység feltételeinek elősegítése. A támogatás a sportszervezet eredményességét is figyelembe vevő pályázati úton történik.

Jóváhagyásra került az idei év április 1-től érvényes vásári és piaci díjtétele. Az

átlagos emelés nem lépi túl az infláció mértékét (9, 33%).

A Gyomaendrői utak kezelői joga átadásra került a Gyomaszolg Kft.-nek.

Lakossági kezdeményezésre új buszmegálló lesz a Penny bevásárló üzlettel szemben.

A Rózsahegyi Általános Iskola nevelőotthonos oktatási költségének fedezete jelenleg még nincs meg. Az összeg mintegy 1,6 millió forint, amelynek forrását mindenképpen meg kell szerezni, részben pályázati úton, részben az iskolázattal kapcsolatos önkormányzati segélyek átcsoportosításával.

A Gyomaszolg Kft., ami tudvalévő a város kötelező feladatainak szolgáltatását végzi, (pld. fásítás, utak tisztítása, temetés, stb.) valamint az utóbbi időben az ipari parkkal kapcsolatos tervezési, szervezési tevékenységet. A nevének változtatását kérte a Kft. A névváltozás: Gyomaszolg Ipari Park Kft. Egy képviselő – jelen sorok írója – kérte a testületet, hogy a névváltozás terjedjen ki a város teljes nevére. Javaslat: Gyomaendrőd Ipari park és Szolgáltató Kft.

A javaslat indokaként elmondásra került, hogy az ipari park nevét a jövőben nem lesz szerencsés megváltoztatni (merthogy így nem maradhat). A marketing munka indul, hirdetni kell, prospektusokat kell készíteni, meg kell ismertetni a Gyomaendrőd város Ipari parkjának ajánlatait. A névváltoztatás nagyon fontos! Egy cég életében a névváltoztatás csak nagyon indokolt esetekben célszerű, hiszen ha a köztudatba (Internet, prospektus) bekerül egy név, ami ha jó márka, akkor annak a változtatása csak hátránnyal jár. Sajnos nem került támogatásra a javaslat, így a város ipari parkjának a jelenlegi neve egy majdnem fantázia név lett, aminek az idegen nyelvre való fordítása sem lesz könnyű, sőt kimondani sem! Valószínű, hogy lesznek az egyébként ipari park szolgáltatásai után érdeklődők között olyanok, akiknek el kell majd magyarázni, hogy mit is jelent a „Gyomaszolg” név a város neve helyett.

Módosította a testület a diszpolgári és Gyomaendrődért kitüntetett emléklapok adományozási rendeletét. Ennek következtében a „Kiváló pedagógus” cím helyett is a Gyomaendrődért emléklapok lesz adományozható. Tehát a módosítás értelmében

évente maximum 4 kitüntetett adományozható azoknak, akik a város fejlesztése, politikai, gazdasági, oktatási, kulturális, művészeti és társadalmi életében kiemelkedő eredményt értek el. A kitüntetéssel emlékérem, oklevél és pénzjutalom jár, ami 2001-ben 50 ezer forint/fő. A kitüntetett emléklapok ismétlenül is adományozható, (minimum 5 évenként), és elhunyt személy részére is adományozható.

A diszpolgári kitüntetés évente maximum egy alkalommal adományozható. Kaphatja magyar vagy külföldi állampolgárságú személy. Átadására a polgármester jogosult díszközgyűlés keretében, hazánk vagy városunk kiemelkedő ünnepi évfordulóján.

Az Önkéntes Tűzoltó Egyesület elnöke Farkasinszki Sándor kérelemmel fordult az önkormányzathoz, hogy az egyesület tervlati és folyó beruházási elképzelései megvalósításának érdekében használati jogot kapjon az önkormányzat tulajdonában lévő telekrészre. A kérelem részben és bizonyos feltételek mellett elfogadásra került.

Elutasításra került az Endrői Vásártér egy részére érkezett vásárlási igény.

Zárt ülésen került elfogadásra a Gyomaszolg Kft. múlt évi mérlege, ez évi üzleti terve. Annyi azért elárulható, hogy jó évet zárt a Kft., pénzügyileg stabil, és terveit minden mutatóban túl teljesítette. A könyvvizsgáló is jóváhagyó záradékkal hitelesítette a mérlegét.

A Vásártéri lakótelep egy házának lakói ismételten az önkormányzat segítségét kérték az épület felújítására. Sajnos az önkormányzatnak felújítási kerete jelenleg nincs. A legnagyobb baj az, hogy a ház lakói sem rendelkeznek annyi felújítási kerettel, hogy hitelképesek lennének. Feltétlenül indokolt, hogy módosítsák eddigi gyakorlatukat, és sürgősen pótolják az eddig elmulasztott felújítási alap képzését, amit sajáterőként tudnának felhasználni bármilyen hitelkérelemnél. (Ez persze csak jó tanács e sorok írójától!)

Panasszal fordultak az önkormányzathoz az Október 6 lakótelep egyes lakói. Panaszuk jogos volt, de az orvoslásra az önkormányzat addig nem képes, amíg az ott lakók nem rendezik a hátralékukat, és nincs meg a lakók egységes pénzügyi akarata a közös helységek felújítására vonatkozóan.

Tudomásul vette a testület az ASZ vizsgálati jelentését az ivóvíz beruházás vizsgálatára vonatkozóan.

Császárné Gyuricza Éva képviselő

THERMIX
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

☒ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- ☞ Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- ☞ Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- ☞ Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- ☞ Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- ☞ Építőipari gépek, segédeszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)

CIPŐTALPBÉLÉST
SZONDÁTÓL

Rózsahegyi u. 11.
Telefon: (66) 284-301

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

Múlt év november hónapban kérelem fordultunk Önök-höz, lapunk támogatására (csekkünket megküldve). Köszönjük mindazoknak, akik siettek anyagi segítséget küldeni.

Sajnos olvasóink egy részének – feltehetően - elkerülte figyelmét ez a kérelem. Ezért ismételt kérelem fordulunk azon olvasóink felé, akik még nem fizették ki újságunk támogatására szánt (2001 évi) összeget, azt minél előbb tegyék meg, hiszen lapunkat csak úgy tudjuk fenntartani, ha Önök segítenek bennünket. Viszonylag oly csekély összeg, amit kérünk! Hiszen az ezer forintnak majdnem a fele bélyegköltség!

Támogatásukat előre is köszönjük!
SZERKESZTŐSÉG

A Magyar Kereszténydemokrata Szövetség Gyomaendrői és vidéki szervezetei május 14-én (hétfőn) du. 18 órakor a Blaha úti Közösségi Ház földszinti termében taggyűlést tartanak, melynek vendége **Isépy Tamás országgyűlési képviselő**, az Országgyűlés Mentelmi Bizottságának elnöke. Kérjük tagjain feltétlen megjelenését.

Felhívás!



A Magyar Vöröskereszt Gyomaendrői Területi Szervezete felhívja a segíteni akaró lakosság figyelmét, hogy a tiszai árvízkarosultak megsegítésére:

Pénzadományokat gyűjt.

A támogatásra szánt összeget a Takarékszövetkezet fiókjainál fizethetik be a 53200132-10002175 számú számlára a Magyar Vöröskereszt Békés Megyei Szervezete részére árvízi adomány jelöléssel.

Adókedvezményre jogosító igazolást abban az esetben kaphatnak, ha az adószámukat, vagy adóazonosító számukat közlik.

Adomány fizethető a Vöröskereszt Gyomaendrői irodájában is. (Fő út 3/1. Tel: 282-977.)

Tartós élelmiszereket, tisztálkodó szereket szintén az irodában fogadunk.

Kurilla Jánosné
VK. Területi vezető

A Magyar Kereszténydemokrata Szövetség köszönetét fejezi ki mindazoknak, akik bármilyen módon támogatták aláírásgyűjtési kezdeményezésünket.

Harrach Péter
Az MKDSZ társelnöke

Soltész Miklós
ügyvezető titkár

Császárné Gyuricza Éva
MKDSZ Békés megyei elnöke

Az **Endrődiek Baráti Köre** értesíti tagjait, minden itthon és távol élő szimpatizánsait, hogy Május 5-én, a Rózsahelyi Napok keretében lesz Gyomaendrődön a következő találkozó. Ekkor kerül avatásra **TÍMÁR MÁTÉ** emlékért őrző bronz mellszobor. Az ünnepség 9 órakor kezdődik az Endrői Római Katolikus Templomban. Szent misét mond Iványi László plébános úr. Ezt követően a Ligeti iskolában folytatódik az ünnepség, majd ebéd a Domszögön. Az ebédet igénylők feltétlenül jelezzék részvételüket: 66 386-323, vagy Fülöp Imréné 284-435 telefonján, vagy írásban, 5502 Gyomaendrőd Damjanich u 15.

A Baráti Kör Vezetősége az itthon és távol élő érdeklődőket nagy szeretettel várja.

Tájékoztató a Békés Megyei Területfejlesztési programról

Domokos László országgyűlési képviselő, aki a Békés megyei Területfejlesztési Tanács elnöke, két munkatársa Orosz Zita és Tárnai Hajnalka ügyvezető igazgató közreműködésével március 7.-én szokatlanul nagy létszámú érdeklődőknek tartották meg tájékoztatójukat a 2000 évi megvalósult és a 2001 évi területfejlesztési programokról.

Nagy érdeklődés volt a vállalkozók részéről, mind az ipari, mind a mezőgazdasági és kereskedelmi szektorból. A polgármester rövid bevezetője után Domokos úr mindenki számára jól érthető tájékoztatót adott a megye, a kistérség, és azon belül Gyomaendrőd vonatkozásában.

Feltétlenül kiemelendő az a szemléletbeli és gyakorlati változás, hogy a területfejlesztési tervezés nem arra irányult, hogy mire van pénz, hanem arra, hogy mit kell megvalósítani ahhoz, hogy vonzó, innovatív beruházások valósuljanak meg megyei szinten. Hangsúlyozásra került, hogy az üzleti tervek, fejlesztési tervek készítésénél, amellyel, hogy reálisak és megvalósíthatóak legyenek, arra is figyelemmel kell lenni, hogy merre megy a világ. Vagyis a béreknek emelkedni kell, a tudás alapú gazdaságnak kell kialakulnia, ami a humán, emberi munka felértékelődését jelenti. Továbbá a képzés, a számítástechnika fontosságára, az egészségügy és szabadidős programok és befektetési lehetőségek kerültek részletesen ismertetésre.

Pályázati felhívás

Az Endrődiek Baráti Köre Egyesület pályázatot ír ki: „Az endrői **Tímár Máté**” címmel Tímár Máté írói munkásságának nyelvi és/vagy stilisztikai elemzését bemutató dolgozatokra.

A pályázat célja, hogy a gazdag endrői tájnyelvi elemek- ragadványnevek, tájszavak, földrajzi nevek, szólások, közmondások; hangtani, szótani és mondattani jelenségek – írói művekben való megjelenését a diákok megismerjék.

A pályázaton részt vehetnek az alábbi települések középoktatási intézményeinek hallgatói: Békéscsaba, Dévaványa, Gyomaendrőd, Mezőberény, Mezőtúr, Szarvas, Szeghalom.

A kuratórium 10-20 oldalas dolgozatokat vár.

A sikeres pályamunkák között összesen 50,000.-forint kerül pályadíjként kiosztásra.

A pályamunkák beküldési határideje: 2001. április 15.

Cím: Rózsahelyi Kálmán Általános Iskola Igazgatósága. 5502. Gyomaendrőd, Népliget u. 2.

Érdeklődni lehet a: 06 66 283-938-as telefonon, vagy e-mailen: endrodiiskola@bekesnet.hu

Ladányi Gáborné
igazgató

A legsikeresebb dolgozatot újságunkban folyamatosan közzé tesszük!

Nagylapon az idők otthona udvarán a XXI. század emlékére 21 emlékfát telepítettek Jakus Imre önkormányzati képviselő vezetésével, melyen részt vettek a város polgármestere, jegyzője, kertésze, egykori tanyai tanítója Márton Gábor, aki 23 évig tanított az iskolában, Gellai Józsefné intézményvezető, két hölgydolgozó és két férfi alkalmazott

Az Endrődiek Baráti Köre és a Honismereti Egyesület által az endrői városrészen lévő Hősök Emlékművének felújításához adományokat gyűjt. Kérjük mindazokat, akik e nemes célért anyagi áldozatot hozni hajlandók, azt a Városunk Nagyjaiért Közhatalny Alapítvány, Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezetnél vezetett 5320015-11042095 számú számlájára fizethetik be. A csekkre írják rá: Hősök Emlékműve felújításához.

Az adományozók nevét lapunk nyilvánosságra hozza.

In memoriam

Szülőföld: Bölcse, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,
új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb Jövő!

Tímár Máté

Ronyecz Pál

Jászsalsószentgyörgy
1935,

Gyomaendrőd
2000.



Mindkét szülője özvegyként 2-2 gyermekkel kötött házasságot, melyből született Pál. Idősebb testvérei közül egyik már nem él.

Az elemi iskolát szülőhelyén végezte, végig kiemelkedő tudással, szorgalommal. Minta diák volt. Azonban negyedikben csaknem végzetes balesetet szenvedett. A hadi események során egy elhagyott kézigránát kezében robbant fel. Isteni szerencse, hogy csupán három ujját veszítette el. Szerencsére játszótársai nem sérültek meg. Jó képessége, de a balesete is magasabb iskola felé irányította. Így került 8 általános után Ceglédre, gimnáziumba. Nem vallott vele szégyent a falusi iskola. Végig kitűnő előmenetelű és példás szorgalmú volt. 1953-ban az érettségit is kitűnően végezte. Budapestre az Eötvös Lőránd Tudományegyetemre került. A matematika-fizika szakot választotta. Sikeres évek után 1957-ben szerzett diplomát.

Gyerek kora óta a természet, a vizek világa, a horgászat megszállottja volt. Így esett választása a vízben gazdag településünkre, ahol beteljesedhetett gyermekkori vágya. Kétévi tanítás után Darvas Tibor igazgató helyettesé választotta a már súlyos beteg Balogh Bálint utódjaként. Ettől kezdve nyugdíjba vonulásáig nagy szorgalommal végezte teendőit. A működése alatt Tömösvárné, Fekete Antal, Kovács Béla igazgatókat is munkájukban elismerésre méltón segítette.

Itt nemcsak jó munkahelyet, de hozzá méltó feleséget is talált Takács Eszter tanárnő személyében. 1960-ban kötötték házasságot, melyből két gyermek született; Anikó, aki MALÉV légi utaskísérőként, és Zoltán, aki gazdaszásként dolgozik a helyi földhivatalban, felesége postatiszt. Házasságukból született a rajongásig szeretett unoka. Most 3 és fél éves, Ő volt a nagyapa védangyala annak súlyos, hosszú betegségében.

Kiváló szaktanár volt. Tanítványai közül több jó képességű fizikus lett. 1975-ben munkája elismerésül az „Oktatásügy kiváló dolgozója” kitüntetést kapta. Fialat éveiben Gyoma és Endrőd pedagógusainak „derbijén” többször voltunk ellenfelek, de soha sem ellenségek.

Most midőn e sorokat írom, el kell mondanom, hogy három gyermekemnek volt rajongásig szeretett tanára a gimnáziumban. Köszönő szavaim legyenek hálám kifejezői.

Nyugdíjazásakor Dr. Kovács Béla igazgató meleg, elismerő szavakkal köszönt el volt kiváló munkatársától.

Az annyira várt és óhajtott boldog nyugdíjas évekből sajnos semmi nem jutott osztályrészül. Előbb szemműtét akadályozta, hogy felhőtlen pihenést a várt kedvenc szórakozásának áldozza, majd szervezetében a gyógyíthatatlan kór kezdett munkálkodni. Kétévi súlyos betegség után, 2000. december 16-án örökre lehunyta szemét.

Kiváló tanárt, értékes vezetőt, örök hűségű férjet, jóságos, gondos apát, házastársat, rajongásig szeretett nagyapát vesztett halálával városunk.

Legyen békés nyugalma! Emlékét szívünkben őrizzük.

Márton Gábor



SHIRCHADÁS & band
..... holland gospelkórus

KONCERTJE AZ ENDRŐDI TEMPLOMBAN
MÁJUS 4-ÉN, PÉNTEKEN ESTE
19 ÓRAKOR LESZ.



Gyomaendrőd, Fő út 45.
Tel/Fax: 66/386-578
Mobil: 30/9-950-197



METÁL STOP
VAS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények

Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek, háztartási kisgépek
Szórakoztató elektronika

Szegek, csavarok, zárok, lakatok
Fürdőkádák, mosdók, csaptelepek, mosogatók
Villanyszerelési anyagok

GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: 386-909

Régi utcák, utcanevek Gyomán - IV.

Egy kis „nyúlfarknyi” utcával folytatjuk kalandozásainkat a régi gyomai utcák között, mégpedig a mostani **Batthyány utcával**. E nevet 1906-ban kapta, eladdig Dob utca volt a neve. Hiába, no! Az első felelős magyar kormány mártírhalált halt miniszterelnöke, ennyire becsültetett, egy kis közre. Az 1816-os térképen is még jól láthatóan itt egy nagy árok volt, ami a „kisrét” áradások utáni vizét vezette bele az akkor még élő, község alatti Hármaskörösbe. Ez olyan kettős hasznosítású fok volt. Áradáskor kijött a víz belőle, szétterült a Kis és Nagyréten (ez utóbbi keletre terült el a mostani-hajdani fattyasi legelő szélébe) Majd, úgy ahogy jött, visszahúzódott a víz a Körösbe. A sok hal kint maradt, s volt mit összefogdosni. A vizenyős rét még sokáig kiváló sertéslegelő volt. A mostani Mikszáth utca tájékán még a 19. század végén is csürhejárás volt. A Dobó István utca és Batthyány utcasarki háztól két házzal a Mirhó fele volt hajdan a „**Vadmacska**” vendéglő. A páskomi és nyilasi gazdák betérője befele jövetbe, kifele menetbe. Egy-két három nagyfróccs, hosszúlépés ki mit s mennyit bírt el, közben híreket cseréltek a községből, s a nagyvilágból.

A **Körgát utca**, hajdan Nap utca volt 1883-ban, majd 1931-ben Garzó Gyula utca lett, az emlékezetes élet református lelkipásztorunkról, aki igen nagy háttal volt Gyoma egyházi, társadalmi, közéleti, politikai életének fejlődésére. Garzó Gyula volt templomfelújító, iskolaépítő, a neveléshez fűződik számos – még ma is fennálló – Gyoma külső képző alakító köz- és magánépület létrejötté. Kár, hogy az utcánév rendezésekor nem kapta vissza az ő nevét megillető helyet, a néhai boldog emlékü nagytisztelendő úr.

Innen a „Felső riszrűi” átváltunk az „Alsó-riszre”. A réges-régen elfeledett „Dancza árkárú” hajdan ismert „Dancza innen, Dancza hátra”. Az 1860-as évekig négy „egyházi” szedte az „ágy, vagy párbírt” a hívektől. Az egyház irattárában fellelhető „lajstromok” szerint volt „Mirhóháti, Mirhóinnyi, Danczainnyi, Danczaháti lakosok. „Kimutatása”.

Hantoscseri utca ma is van, de az eredeti Hantoscseri utca a mostani Körsői Csoma Sándor utca volt. 1851. Hantos kert utca, 1883. Hantos utca, 1906 Hantos utca. Az utca a hajdani Hantos kertbe vezetett.

A **Pósa Lajos utca** Halász utcának van feltüntetve 1851-től, nyilván az ott lakos halászattal foglalkozó lakosokról. Pósa Lajos utca lett 1931-től

A **Bercsényi Miklós utca** 1851-től Salétrom utca volt. Nem lehetetlen, hogy itt salétromfűző mesterséget űző családok lakhattak s innen az utca elnevezése.

Az **Achim L. András utca** 1851-től Városház utca, 1883-ban és 1906-ban is e néven szerepelt. 1906-ban Üveg utca, majd 1931-ben Csaba vezér utca lett. Amúgy a köznyelvben csak Holler utcája volt.

Néhány felszínen talált régészeti anyag s a visszaemlékezésekhöz származó adat alapján alaposan feltehető, hogy a Hantos-kert elejétől a Mirhóig s déli kiterjedésében pedig néhány száz méterre terült el a **középkori Gyoma falu**. Utóbb felsorolt utcákban lakó telektulajdonosok is bizonyosan felfigyelhetek arra, hogy emésztőgödör- épületalap ásás, egyéb beásások alkalmával világosszürke, porhanyós a talaj. Sok benne a csont, csonttöredékek, égett földdarab, paticsfal töredék, különböző színű edénytöredék.

Az **Álmos utca** 1851, 1883-ban Ákász fás útsza, Akáczfás utca, 1906-ban Széna utca. Ismeretlen számomra mikor lett Álmos utca.

Szabó Dezső utca 1851-től Edényes utca volt. Talán az ott lakó „edényes mesterekről”, fazekasokról? Ez helytörténeti kutatás tárgya lehetne.

Mátyás király utca 1906-ban is még Kis templom utca, a római katolikus templomról. A negyven ötven éve törzslakosok csak „Kis templom uccája” néven emlegették.

Árpád utca 1851-től 1906-ig Újvárosi utca volt. A sarkon lévő boltról „Glück utcájának” is ismerték. Később ugyanerről a boltról, de már más tulajdoni viszonyok következtében „Ruházati bót uccájának” mondták. Újvárosi utca nyilván azért lehetett, mert a belterületi bővüléssel erre fele is osztottak telkeket.

Attila utca volt Holt-Körös utca 1851-től, 1906-ig. Ekkor már „Kis pék utcája”, egy Kis nevű pékmesetről. Holt-Körös utca meg azért volt hajdan, mert a Körösnek egy le-

fűzött fattyúága az utca végibe volt.

Fegyvernek utca már 1851-től e nevet viselte. Feltételezésem, hogy ide Gyomára később települt lakosok kerültek. Tekintve a Mirhóháti-Fegyvernek „ellentétét”, lásd „Mirhóháti ne mennyi arra botot ad,” s „Fegyvernek ne menj arra megvernek!” A XVIII. Század elején a r.kat. földesúr Fegyvernek községből (ma Jász-Nagykun-Szolnok vm.) sok református családot elűzött, s helyükre r.kat. németeket telepített. Esetleg azok közül jöttek ide többen. Az ilyen jellegű utcanevadás nem ritka a magyar településtörténetben. Majd elfelejtettem, hogy az elfeledhetetlen korszakban Micsurin utca is volt. (Endrődön még ma is van Micsurin utca! Szerk.)

Cs. Szabó István

Kései virágok

Nálunk mese-emlékek járnak:
bársonyos fenyű, meleg álmok,
nyáremlékü, szókesugaras
összel nyíló csodavirágok.

És beragyogja a hideg éltünk,
mint vén kolostort a szent ének,
s megifjulnak, csodákat várnak
az elfáradt öreg legények.

Vágyva várjuk a komor estét,
mint aki a mátkáját várja,
s elfeledt dalunk vad hangjától
visszhangzik a múlt éjszakája.

Milyen furcsa, hogy kivirágzik
régi kedvünk bokrétaja,
de mi lesz, ha álomszirmait
dér lepi be vak éjszakára?

Hogy halnak meg sarjűvirágú
tavaszt érző vénlegény-kedvek,
s milyenek lesznek az álmatlan,
koromsötét, mogorva estek?

Higgyünk mesében, hogy...volt egyszer
életünknek oly csodafája,
melynek dárben, ködben és fagyban
nyílt, pompázott mesevirága!

Márton Gábor

Mindent egy helyen a Piktör Boltban!

Gyomaendrőd, Fő út 212.

(telefon: 66/283-079)

Déavánva, Árpád út 47

(telefon: 483-318)

Kapható:

Festékek, Lakók, ecsetek,
Szerszámok, zárok, vasalások, és linóleumok.
Padlóburkoló lapok minta után,
hozza ragasztók, fugázó aljzat kiegyenlítő,
TIKKURILA Szómitógépes szinkeverés.
Több mint 2001 színből választhat!





Katolikus oldal



ÁPRILIS HÓNAP ÜNNEPEI

- 1. vasárnap:** Nagyböjt 5. vasárnapja
8. vasárnap: Virágvasárnap
 12. csütörtök: Nagycsütörtök
 13. péntek: Nagypéntek
 14. szombat: Nagyszombat
15. vasárnap: HÚSVÉTVASÁRNP
16. hétfő: HÚSVÉTHÉTFŐ
22. vasárnap: Húsvét 2. vasárnapja
 23. hétfő: Szent Adalbert püspök, vértanú
 24. kedd: Szent György vértanú
 25. szerda: Szent Márk evangélista
29. vasárnap: Húsvét 3. vasárnapja
 30. hétfő: Szent V. Piusz pápa



Krisztus virágunk,
 Szép termő águnk,
 Feltámadt Krisztus! Vígadjunk!
 A bűnből mink is támadjunk!

Dicsőség legyen
 Istennek égben!
 Feltámadt Krisztus! Vígadjunk!
 A bűnből mink is támadjunk!
SzVU 89 (Sík Sándor)

A hét első napján kora hajnalban az asszonyok kimentek Jézus sírjához, s magukkal vitték az előkészített illatszereket is.

A kő el volt hengerítve a sírtól. Bementek, de az Úr Jézus testét nem találták.

Még fel sem ocsúdtak meglepetésükből, amikor két férfi jelent meg mellettük, ragyogó ruhában.

Ijedtükben a földre szegezték tekintetüket. De azok így szóltak hozzájuk: „Miért kerestek az élőt a halottak között? Nincs itt, feltámadt. Emlékezzetek vissza, mit mondott nektek, amikor még Galileában járt: Az Emberfiának - mondta - a bűnösök kezébe kell kerülnie, fölfeszítik, de harmadnapra feltámad.” Erre eszükbe jutottak ezek a szavak.

A sírtól visszatérve mindezt hírül adtak a tizenegynek és a többieknek.

Mária Magdolna, Johanna és Jakab anyja, Mária, s néhány más, velök levő asszony hozta a hírt az apostoloknak, de azok üres fecsegésnek tartották, és nem hittek nekik.

Péter azonban menten a sírhoz futott. Benézett a sírba, de csak a lepleket látta ott. Igen elcsodálkozott a történeten, és hazament.

Lukács 24, 1-12

Az oldalt szerkeszti: Iványi László plébános

ÁPRILISI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és este 6 órakor. Hétköznap reggel fél 8-kor. Keresztút nagyböjtben: péntekenként 6 óra, vasárnap az esti mise előtt.

Nagyböjti lelkigyakorlat Endrődön és Hunyán: április 5-6-7-én, csütörtök, péntek, szombat. Vezeti: Stanislaw Starostka. Kezds: Hunyán 16, Endrődön 18 órakor.

Szent Gellért Iskola kápolnájában

április 8-án és 22-én, vasárnap fél 12-kor.

Hunva

Vasárnap: délelőtt 10-kor. Kedden, csütörtökön, elsőpénteken és szombaton este 6-kor. A szombat esti vasárnapi előesti mise.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap reggel 8-kor, szombaton 18 órakor. Nagyböjtben keresztút péntek reggel a 8-as mise után. Nagyböjti lelkigyakorlat: április 2-3-4, hétfő, kedd, szerda, este 6 óra. Vezeti: Iványi László endrődi plébános

A nagyhét és Húsvét templomainkban

	Endrőd	Hunva	Gyoma
Virágvasárnap	8. 18	10	10
Nagycsütörtök, utolsó vacsora miséje	18	16	18
Nagypéntek			
keresztút	9	16.30	17.30
az Úr szenvedése	15	17	18
Nagyszombat			
szentsír adoráció	8-18	9-15	9-17
Vigília, feltámadás miséje, körmenet	18	15	17.30
Húsvétvasárnap, Húsvéthétfő	10. 18	8	10
Húsvéthétfő	10. 18	8	10



Bérmálás Endrődön

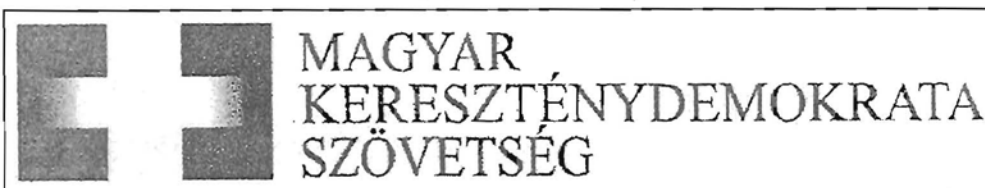
2001. október 14-én délelőtt 9 órakor Endrődön bérmálás. A bérmálás a keresztény nagykorúság szentsége, ezért komolyan fel kell rá készülni.

Feltételei:

- A bérmálandó meg van keresztelve, és már volt elsőáldozó (korábban, nem az idén).
- Alsó korhatár: betöltött 13. életév. Felső korhatár nincs, ezért kérjük, hogy jelentkezzenek felnőtt fiatalok, vagy a bérmálásból annak idején kimaradt idősebbek is!
- Megfelelő előkészület, oktatás, iskolásoknál rendszeres hittanra járás. A bérmálkozás előtt külön felkészítő oktatást is meghirdetünk, melyet később fogunk közzé tenni.
- Vasárnapi rendszeres templomba járás.

Megalakult a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség Békés Megyei Szervezete

Gyomaendrődön,
2001. március
3.-án megalakult a
Magyar Kereszténydemokrata
Szövetség



Azzal, hogy az MKDSZ Békés Megyei Szervezete megalakult, ez azt is jelenti,

(MKDSZ) Békés megyei szervezete.

Az MKDSZ Békés megyei elnöke Császárné Gyuricza Éva, titkára, Szabó Zoltánné. Megválasztották még a megyei választmány 9 tagját, akik közül Gyomaendrődöt Gyuriczáné Szabó Erzsébet, Iványi Sándor, Koloh Elekné, Talán Mátyás - Körösladányt Botos Jánosné, - Battonyát Daróczi János, - Szarvas Dr. Pozsgai Elemér, - Szeghalmot Szmola Imre, - Hunyát Szabó Bálint képviselik a megyei választmányban.

Az ünnepélyes alakuló ülésen részt vettek a megyei alapszervezetek képviselői, és természetesen a legnagyobb létszámú alapszervezet tagsága Gyomaendrődön. Az alakuló ülésen az országos elnökséget **Csépe Béla Kormányfőtanácsos, az MKDSZ alelnöke** képviselte, eljöttek még a **Jász Nagykun Szolnok megyei elnökségből az MKDSZ megyei elnöke Battyányi József úr és a titkár asszony Kaló Istvánné.** Megtisztelte jelenlétével az alakuló ülést Szarvas város plébánosa **Réthy István apát-plébános úr.**

Ez alkalommal a megyei szervezet elnök asszonya beszélt az MKDSZ jelenlegi helyzetéről, szerepéről. Beszédéből idézet:

„A magyar kereszténydemokrácia hál Istennek, jelen van a magyar közéletben. Ott vannak a Parlamentben képviselőink, akik nap-mint nap a törvényhozásban megjelenítik, érvényre juttatják a kereszténydemokrácia alapelveit. Hogy melyek ezek? Perszonalitás, szubszidiaritás, és szolidaritás. Két kereszténydemokrata miniszterünk van jelenleg a Kormányban a két kereszténydemokrata miniszterünk olyan területek felelős vezetői, mint a szociális és családügy és az egészségügy. Intézkedéseik, törvényjavasolataik szinte minden magyar állampolgárt érintenek. Nap-mint nap hallhatjuk a tv-ben, olvashatjuk az újságokban Harrach Péter és Mikola István miniszter urak rendkívüli következetes, a társadalmi igazságos-

ság megvalósítását célzó intézkedéseiket, törvényjavasolataikat.

Szervezetünkről elmondom, mert talán érdemes tudni, hogy az MKDSZ civil szervezet, tehát nem párt. Tevékenysége, országos méretű. Az egyesület tagja lehet minden magyar állampolgár, aki elfogadja, és munkájával támogatja célkitűzéseinket. De azonnal hozzá is teszem, hogy nagyon határozott ideológiát képviselünk, az összeurópai kultúra, a keresztény etika és világnézeti értékrend alapján egy igazságosabb, magyar társadalom építése a célunk. Tehát nem a demokrácia egyik alfaja a kereszténydemokrácia, nem a keresztények demokráciájáról van szó, hanem az egész nemzet javát, a közjót akarjuk érvényre juttatni. Ez nagyon lényeges momentum, és milyen csodálatos a magyar nyelv, ezt azzal is kifejezhetjük, hogy egybe írjuk ezt a szót, hogy kereszténydemokrácia. A kereszténység 2000 éves értékeiből, a legfontosabbak: az élet és személyi méltóság tisztelete, (perszonalitás), a családközpontú, szociális közgondolkodás kialakítása, a közélet tisztasága, a közjó szolgálata. A közéletben, a gazdaságban elősegítjük az emberek egymás iránti felelőségét, azon munkálkodunk, hogy az erkölcsi elvek érvényesüljenek. Működésünkkel az ország gazdasági, kulturális, szociális problémáinak kezelésében részt kívánunk venni

Mindenképpen megemlítem az országos méretű aláírásgyűjtési akciókat, amely napjainkban folyik. Reményeink szerint márciusban fogja tárgyalni a Kormány a vallásügyi törvényt. Az aláírásgyűjtésre azért van szükség, mert szeretnénk, ha a száz-húsz ezer aláírás kellő súlyt adna törekvéseinknek, ami szerint: a vallásszabadsággal senki ne élhessen vissza, ne működhessen egyházként, felekezatként, vallási közösségként olyan szervezet, amely gazdasági, politikai, vagy pszichikai befolyásolás céljából alakult, és a társadalomra veszélyes romboló szekták tevékenységét korlátozzák, vagy tiltásuk be!

hogy szeretnénk megnyerni, a morálisan tiszta, és célkitűzéseinkkel egyetértők minél szélesebb táborát, akik velünk együtt azért hajlandók dolgozni, hogy Kormányunk a 2002.-es választásokon stabilan megmaradjon, és folytathassa országépítő munkáját a mi közreműködésünkkel.”

Csépe Béla kormányfőtanácsos előadásában részletes elemzését adta a rendszerváltozás éveinek, 1990-től napjainkig. Kitért a Kiszgazdapárt jelenlegi válságára, reményét fejezte ki, hogy ez nem lesz hatással a kormány működésére. Hangsúlyozta, hogy a gyomaendrődi kereszténydemokraták, amikor 1997-ben elsők között egységesen kilépett a KDNP-ből s teljes tagságával az akkor alakuló MKDSZ soraiba lépett, „jó iránytűt használt”. A szervezet négy éves működése során több olyan eredményt hagyott maga mögött, amely példaként szolgálhat más szervezeteknek.

Az MKDSZ Szolnok Megyei elnöke gratulált a megye megválasztott szervezetének, örömet fejezte ki, hogy ez a szervezet is „hozzájuk hasonlóan” nem a megyeszékhelyen alakult meg, hanem a legerősebb alapszervezet székhelyén. Jó munkát kívánt a megyei szervezet minden megválasztott tagjának.

Ezt követően **Réthy István atya** – a Tőle megszokott magas színvonalú – felszólalásában a kereszténydemokrácia történetéről adott rövid ízelítőt, és hangsúlyozta, hogy a munka mellett szükség van tudásra is, és felajánlotta, hogy egy előadás sorozatban szívesen mutatja be a kereszténydemokrácia történetét a kezdettől napjainkig.

Réthy atya felajánlását a megyei elnök megköszönte és kérte, hogy a legközelebbi összejövetelkor kezdje meg oktató-nevelő munkáját.

Az alakuló ülést befejezve a résztvevők baráti beszélgetés közepette fogyasztották el frissen sült pogácsát.

Császárné Gyuricza Éva

Czer év magyar történelmének eseményei

Történelmi eseményeink során most nemeztünk első nagy tragédiájához érkezünk, melyet a tatárjárás-ként jegyzett fel a történelem.

Szent László uralkodása után ismét egymást követték a királyok, rövid idejű uralkodásuk alatt az ország az egymással civakodó főurak és oligarchák kezébe került. IV. Béla uralkodása első éveiben, 1241-42-ben történt a tatárok (mongolok) pusztítása. 1240-ben már híre járt, hogy a mongolok Kievet elfoglalták. Béla rögtön az északkeleti határ megerősítésébe fogott. Az ország rendjei a tatárok közeledtét rémhírnek tartották. A király 1240 telén, Budán országgyűlést tartott a védelem megszervezésére. 1241. március elején Batu kán roppant seregével a Vereckei hágóhoz érkezett. A mindent eldöntő nagy csata Muhi pusztán következett be. A Hernád által már megnövekedett Sajó sárosan mocsarakat képezve hömpölygött a Tisza felé. Nyugati jobb partján széles síkság terült el; a muhi puszta. A balpartot a Hegyaljával összefüggő dombos erős kiágazásai szegélyezték. A magyar sereg a sík, egészen belátható rónán ütött tábor. Béla maga vezérkedett. A tragédia, az összeomlás április 11-én következett be. A mongolok felgyújtották a sereget körülvevő székertá-

bort, s nyilak ellen nem volt védelem. Béla már csak a menekülésre gondolhatott. A tatár hordák 1242-iki kemény télen, a Duna jegén átkelve elfoglalták Pest után Budát, elözönlötték az Alföldet. Bevették Esztergomot, bár a várral megbirkózni nem tudtak. Rommá tették Nagyváradot, Perget, Csánadot. A pusztításnak, melyben több tízezer ember lelete halálát, az adott véget, hogy Oktán főkán meghalt. S mivel Batu pályázott a rangra elvonult az országból. IV Béla királyunk, - aki addig Spalatóban (ma Szplit) Taru várába menekült, - hazatért s nekifogott országának újjáépítéséhez.

Képeink:

A tatárok betörését ábrázolják a Türoczi krónikából.

A Képes Krónikából egy miniatúra ábrázolja a tatárok betörését az országba.

Than Mór: IV Béla menekülése a tatárok elől c. festmény, melyben a búcsú fájdalmas pillanatát örökítette meg a művész

Fényképünk a csata helyén emelt emlékművet mutatja, melyet a hálás magyar nép emelt örök mementőként az utókornak. (Ha arra jár, nézze meg s hajtson fejet a hős magyarok emléke előtt. Megközelíthető a 35 főút és Muhi felé vezető út elágazásánál)



Jön a tatár!

I. Fejezet

Gyermekkorom kedvenc emléke fűződik nagyapámhoz, Nagygyura Timár Mátyáshoz. Mikor a morzsolás következett, és leült a morzsolószékre, mi kéttucatnyi unoka megszálltuk a kemence környékét, és némán vártuk a mesezsilip megnyitását:

... A régi Endrőd, akkor még „Kapolnas”-nak nevezték kicsi templomkaja után, a Körös közelében volt, közelebb Szarvashalomhoz. Hatalmas területű nádas borította a Körös kanyargó medrét. A magasabb részen volt a „telep”. Paticsanyagú agyagból és szalmából kevert sár volt a házak fala. A telepen „látófa” létesített kapcsolatot a telep és a legelők között.

1241 tavasza volt. A Körös melletti legelőkön a fű szépen sarjadt már. A télen lefogyott, megsoványodott marhák a tavalyról maradt szénaszalakat felcserélve már a friss fűből haraphattak. A telep tűzhelyéről füst gomolygott a tiszta égre.

A férfiak lóháton a gulya és a nyájak körül örködtek. Többen a nádist figyelték, ahonnét éjszakánként farkasok törtek a pihenő állatokra. Egy fiatal üszőt alaposan meg is martak. Most azt forgatják a tűzhely nyársrúdján.

Az asszonyok és a telep őrzésével otthon maradtak közül egy legény, Péter komótosan fellépdelt a látófára, hogy a pásztorok állását kémlelje. Mindent rendben talált. Éppen lekászálódni készült, amikor északnyugat felől vágató lovascsapatot pillantott meg. Mire az állandó figyelés, meg-megállás közben leért a magas fa hágcsóján, már tisztán látta a közeledőket, akik kék-fehér csíkos lobogóval egyenesen a telep felé tartottak. Túr irányából érkeztek. Péter kiáltására valami tíz asszonyféle, meg három legény került elő a szállások és a nyársaló irányából. Utolsónak egy öreg sánta férfi is előbicegett a tűzhöz legközelebbi kalyibából. Eddigre a jövevények is már négy-öt nyíllövésre közelítették meg a telepet. Most már tisztán látszott, hogy katonák.

Béla Úr véres kardját hozták, magasra feltartva mutogatták. A gözölgő testű, habos lovak párát fújtak orrlükeikön. Meg sem álltak, csak kocogóra csendesítették vedlőszőrű paripáikat és torkuszkadtaból ordították a báméskodók felé:

- Rákushoz! Fegyverükkel! Támadu tatáru!

Azután a sarkantyúba kapott lovaikkal vágatban kanyarodtak nyugatnak, Szarvas-halom irányába.

Péter újlag felkúszott a látófára, de már sietve, macskaügyességgel, és már a legfelső ágra felfüggesztette a dobot, és pogányul püfölni kezdte egy bunkós végű csontverővel, melynek gömbje bőrrel volt bevonva. A dob tompa puffogása riasztóan hatott. Hamarosan lovasok indultak meg a gulyák és a nyájak irányából. A lóról szállva a látófához igyekeztek, ahol a Péterrel beszélgető sánta

Egyed és a három legény körül az asszonyok, gyerekek valóságos csődületet alkottak.

Kurta idejű tanácskozást kezdtek.

Péter elmondta a látottakat, hallottakat, aztán a telep közepén felállított nyársalónál falatozni kezdtek a sült üsző húsából.

Egyed rendelkezett:

- Tarcsu, Kászon, Edömér, Vojta, Kete, Mart, Bénye, Turul, Árpú... - hosszasan mustrálgatta az ott lévőket, s kevés fontolgtatás után buggyant ki a szájából a tizedik név: - Tárkony. Aztán megbolydult a telep. Készülődés kezdődött.

Még alaposan fenn volt a nap Szarvas-domb felett, mikor tarso lyosan, fegyverzetten, útravalóval felbattyúzva a tiz levente, öleléssel búcsúzott a maradéktól. Mind lovon voltak, felsorakoztak Kászon után, kantárt leeresztve, süvegükkel visszatekintve, kiröppenő nyilként indultak északnak Túr irányába.

- Ne erüsszettek az ürdüg fájának ez földre jöttit! - visított utánuk kétségbeesett hangon egy kevés fogú, vékony asszony. Négyen is felkapaszkodtak a látófára, hogy messzebb kíséressék szemükkel a hadbavonulókat. Még kétszer kell a napnak kelnie, mire Rákos mezejére érkeznek.

* * *

A tizenkét paticsházból álló telepen nyugtalanabb lett az élet. A gulyát és a nyáját a Körös náddal, kákával, gyékénnyel, sással felvert járáshoz közelebb terelték. Időnként közülük két-három pásztor messzire unyargalt, Túr is nem egyszer elfutottak, hogy hátha hírt hozhatnak. Onnan jött a krónika, hogy a

- hat újjú táltos král seregi és társzekerei már a Tisza felé járnak. - Az is hírlett, hogy - csata volt, ravusz kunok a tatáruk cimbrái.

Aztán hetekre csend lett. A látófa mindezek dacára sűrűn szolgált. Hullámokban, egymást követve pásztorok jöttek a Tisza felső vidékéről, nyáját, gulyát terelgetve, menekülve a betört tatárok elől biztonságosabb tájakra.

Szent György hava második felében hazavergődött mellén üszkös sebbel Mart vitéz. Forró láz, és gonosz hideg gyötörte. Félig értelmetlenül beszélt, lázálomban mondta el, hogy a sárga bőrű, ferde szemű tatárok milyen kegyetlenkedést vittek véghez a lobogó társzekerek fényénél a csapdába esett hadakon. Hiába próbálkozott vele más-más főzetekkel a telep legöregebb asszonya, Mart vitéz meghalt.

A domb alatti temetőbe vitték, ahol már pár százan nyugodtak az elődök közül. Úgy, a harcból hozott véres ruhában fektették a sírba. Az öreg sánta Egyed pogányosan Szent László pénzét tette a halott üveges szemére és Csaba, Bendegúz, Álmos és Árpád vezér segítségét kérte részére az odaáti útjához.

Márton Gábor

A Közösségi Ház szolgáltatásai

Terembérlés

Hétköznapiakon 800 Ft/óra, hétvégeken: 1.000 Ft/óra

Lakodalom: 30.000 Ft.

Termékbemutatók: 1.800 Ft/óra (Nem gyomaendrődi székkel rendelkezők estében + iparüzési adót szedünk be.)

Árusítás, cégyűlés, vacsorák: 1.400 Ft. + 25 % áfa/óra (Árusítást folytatók esetén + iparüzési adó)

Hangosítás: 1.500 Ft+ áfa/alakom, hangmásolás: 10 Ft/perc

Telefonhasználat

az intézményben kifüggesztett díjszabás szerint.

Eszközök bérleti díjai

Asztal kölcsönzése: 150 Ft+áfa/db/nap

Székek kölcsönzése: 56 Ft+áfa/db/nap

Asztalterítők kölcsönzése: 20 Ft+áfa/db/nap

Nagyképernyős, mobil televízió és videó – kivetítő: 350 Ft+áfa/nap

A Kecskés-zugi faház bérleti díjai

Általános iskoláknak: 1.700 Ft + 12 % áfa / éjszaka

Középiskoláknak: 2.200 Ft + 12 % áfa / éjszaka

Egyéb igénybevétel esetén: 3.200 Ft + 12 % áfa / éjszaka

Idegenforgalmi adó (nem helyi igénybevétel esetén): 170 Ft/fő/éjszaka

Kérjük, hogy időben jelezzék igényüket a Közösségi Házban! T.:386-917.

A Közösségi Házban működő (székelő) kulturális és szabadidős csoportok, közösségek:

hétköznapiakon: 350 Ft/óra, hétvégeken: 2.000 Ft/alakom.

Nem a Közösségi Ház székhellyel rendelkező civil szervezetek és intézmények (pártok, alapítványok, egyesületek, egyházak, vallási közösségek, iskolák, óvodák): hétköznapiakon: 385 Ft/óra, hétvégeken 1,200 Ft/óra

Bevételorientált rendezvények estében + 25 % áfát szedünk fel.

Vállalkozók és más intézmények által szervezett tanfolyamok:

Hétköznapiakon: 500 Ft/óra + 25 % áfa hétvégén: 800 Ft/óra + 25 % áfa

Családi és baráti ünnepek, találkozók:

„Nyelvében él a nemzet”

(Kölcsey)

A Magyar Nyelv hete alkalmából **Szilágyi Ferenc** küldött néhány szatirikus, s nagyon tanulságos verset. Intő példa, s egyben figyelmeztetés mindazok számára, akik idegen imádatukban elcsúfítani akarják szép magyar nyelvünket.

Shop – land

Snack-, pub-, drink- ország, hol a shop már népi ízű lett, **gin-t** vedel a bojtár, s vele **drog-ot**, füveket; a nagy Pusztai fia s baromókra így legelész már s várja, hogy a mohikán sorsa elérje honát; mert nyelvében vész legelőbb el a haza és a nép: **country** lesz a honod s **Hungery** árva hazád kit ma üveggyöngyért vásárl meg a jószemű **bróker** - s holnap pár falu s hegy örzi, ha örzi nevét.

(Magyarország angolul: Hungary, az éhség(érzet), az éhes pedig hunger, ill. hungry)

Bíbor és Shadow

Már a Magyar Tenger partján új dísznövény nyit **Bíbor Shadow Bar** – szívre ható ugyebár? Hú jelleme a korcs, nyelvrontó sandali **trend**-nek fél magyar és fél brit: bárgyú számi iker; Mert a **Magyar Tenger** – ne magyarkodj, ostoba bugris: **Pannon Sea** – ez a szép, új divatú neve már: mert fővényében az ős pannon csiga héjai helyett „kecskeköröm” helyett **cola, orange** kupakok. S míg a regés csigahéj a zsebünkben hozta a hasznát, most lelkünk viszik el a kortynyi silány italért!

„Deep Forest”

Óh, mily szép e magyar nevű **pop-zene poster** mély erdő, anyanyelv, hogy fölűditi e név: ózondús levegőt áraszt szent rengetegedbe: hol pintyők, s cinkék helyin a vércse sívít irtván ős szavaink, s a halálmadarak kuvikolnak: már a **Bagoly söröző: Owl pub** – ez már eurós! És ahol ezt írom, Mátránk ősrengetegében, itt a **Club Silver** (szálloda) csöpp teraszán, ringó mély erdő csendjébe a sárga oroszlán-poster ím otthonosan **ice-crem-et, ice-ot** üvölt.

Sült keszegárúsító

Vágott csirkeköfák, s használt ruhaárusok; íme méltó társotok a **sült keszegárúsító**; és a **vajas süteményboltost** se felejtsetd ki, barátom, a kannibálok nyelvű inyenfalatok!

GYERMEKCIPIŐ KÉSZÍTÉS

Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

SPORT

Az őszi szezon befejezése után, lendületesen indult a felkészülés. Jó edzőtársak? Kondoros, Törökszentmiklós. Orosháza, Csorvás lehetőséget adtak az erőnlét és a technika felmérésére.

A játékos állomány némileg változott: Hanyecz J., Kondacs, Timár, Csikós, Tóth, Hidvégi, Béltéki, Nagy István, Mester, Ilyés, Kátana, Farkasinszky, Hunya, Dinya, Szakálos, Fekécs, S., Osán.

Krónika:

Edző mérkőzések



Január 29. Gyomaendrőd VSE – Orosháza-Csorvás MB. II.: 2:1
Meglépetéses győzelem. Góllövők: Mester, Hunya.

Február 4. Orosháza-Csorvás MB.II. – Gyomaendrőd: 1:1
Az NB. II-es csatárok jól semlegesítették a Gyomaendrőd VSE védőit.

A bajnoki szezon hazai sikerrel kezdődött.

Március 3. Gyomaendrőd VSE – Szeged: 2:1.

A mezőnyben remekelő vendégek nehezen birkóztak meg a hazai védőkkel. Remek kezdés volt, az egész csapat dicséretet érdemel.

Március 11. Kiskunfélegyháza – Gyomaendrőd VSE: 2:0

Ennyivel volt jobb a hazai gárda. A pályán kemény küzdelem volt, a vereség ellenére együttesünk nem vallott szégyent.

Március 18. Gyomaendrőd – Algyő: 0:1.

Jó iramú, váltakozó küzdelmet vívott a listavezetővel csapatunk. Zárt védekezés, veszélyes kontrák jellemezték a párharcot. A 22. percben Osán fejtelt 8 méterről a vendégek hálójába. A megítélt gólt a partjelző meghallgatása után Gyertyás játékos vezető visszavonta. A 80. percben szabadrúgás utáni kavardásból a győztes gólt Algyő megszerezte.

Március 25. Szajol – Gyomaendrőd VSE 2:1

Az első félidő a hazaiaké volt, a forduló után a vendégek szebb, veszélyesebb focit mutattak. Fordított eredmény sem lett volna igazságtalan.

17. percben Hidvégi előrtört, de Moga kapus leszdedte lábáról a labdát.

24. percben Kálai a 16-osról hálóba talál 1:0

29. percben Hunya bead jobbról, Osán a hálóba kotort 1:1

37. percben Hanyecz remekelt. Beso 18 méterről hatalmas bombát zúdított a kapura, de Hanyecz nagyszerű reflexszel védte.

42. percben a hazaiak Hegedűs révén kapufát bombáztak.

52. percben a sarokrúgásnál elméltáztak a vendégek lés Viola5 m-ről a hálóba fejtelt. 2:1.

72. percben Farkasinszki jól etalált kapáslövését Kállai a gólvo-nalról mentette.

Jók: Hanyecz, Kovács, Hidvégi, Timár

Tabella állás:

10. Gyomaendrőd 8 2 0 6 7:14 7

A mezőny utolsóelőtti helyén!

Márton Gábor

A Széchenyi terv

a magyar gazdaság európai felzárkózási stratégiájának programja

Célja a hazai gazdaság nemzetközi versenyképességének javítása, a gyors és kiegyensúlyozott gazdasági növekedés feltételeinek stabilizálása, és az EU integrációra való felkészülés. Súlypontját az autópálya építés, a lakásépítés feladatai, a kutatás- és innováció-, a beszállítói-, a turisztikai-, és regionális gazdaságfejlesztés hosszabb távú programja, valamint a kis- és középvállalkozások fejlesztésével kapcsolatos tennivalók képezik.

Az állam nem akar túlköltekezni! – hangsúlyozzák a terv készítői, ezért összesen 434 milliárd forint értékű állami társfinanszírozással számolnak. **A kormány a gazdasági növekedésből származó többletbevétel meghatározott százalékát kívánja felhasználni a programok finanszírozására.** A terv abból a megállapításból indul ki, hogy 1990-es évtized végére Magyarország integrált piacgazdasággá vált, amelyben a gazdaság fejlődését nem az állam, hanem az üzleti szektor és a régiók alakítják. Az Európai Unió jelenlegi peremvidékén működő gazdaságok gyorsabban növekednek, mint az EU magjának számító területek gazdaságai. Ennek alapvető oka az, hogy az unió magterületének országaiból kiinduló globális tőkeáramlás hulláma napjainkban ért el a peremországokhoz.

A magyar gazdaság az ezredfordulóra duális szerkezetűvé vált. Alig felszáz, javarészt vámszabad területen, vagy vállalkozói övezetben működő multinacionális társaság nagyvállalata állítja elő a bruttó hazai termék, az export s a kutatás- fejlesztési tevékenység meghatározó hányadát. A vámterületi magyar gazdaság és ezen belül is a hazai kis- és középvállalkozások hozzájárulása a GDP-hez – a foglalkoztatásban játszott jelentős szerepük ellenére is – csekély.

Ugyanakkor a hátrányok, hiányok és lemaradások ellenére a felzárkózás esélyeit növelheti:

A magyar gazdaság hatékonysága, mely az elmúlt hét évben, évről-évre, tíz százaléknál nagyobb értékekkel nőtt s a jövőnk szempontjából a legfontosabb tényező.

A munkaerő magas szintű képzettsége, amellyel kiemelkedünk környezetünkben.

A politikailag kiszámítható környezet, mely a magyar gazdaság egyik sajátos előnye.

Hogy hazánk Közép-Kelet- Európa egyik legkeresettebb befektetési célsországa, eddig mintegy 24 milliárd dollár tőke érkezett ebbe a kicsinyke országba.

Az ipari növekedés, mely talán már közhelynek tűnik. Az 1993-ban beindult növekedés, 1994-től a gazdaság egészét mozgásba hozta, s azóta ez a növekedés tart.

A munkanélküliség csökkenése, mely 6%, ami már európai mércével mérve is biztató eredmény.

A lakosság növekvő vásárlóereje, mely a gazdaság, a piac számára nagyon fontos, s az, hogy az inflációt sikerült tíz százalék környezetébe szorítani.

A hazai termékek iránti kereslet növekedése, mely a fogyasztás növekedésével van szoros arányban.



A bruttó nemzeti össztermék értékének növekedése. Ugyanakkor, ha alaposabban szemügyre vesszük ezt a növekedést, csak a vámszabad-területi gazdaság eredményeivel lehetünk maradéktalanul elégedettek.

A költségvetés hiányának kézben tartathatósága.

Ezek az előnyeink vélhetően a következő évtizedben is megtarthatók.

E mellett azonban a magyar gazdaságban fellelhető hátrányokat is célszerű csokorba gyűjteni:

Az egyik legnagyobb hátrányunk, hogy az ország lélekszáma évente egy kisváros népességével fogy.

A növekedés mögött (1998-ban 5,2 - 1999-ben 4,3 - tavaly 5,8 százalékkal nőtt a bruttó hazai össztermék) **háromnegyed részben a vámszabad területen, az általuk behozott technológiákkal és gépekkel termelő multinacionális cégek állnak,** azaz a „hazai gazdaság” nem tud lépést tartani azzal a fejlődéssel, amely a hazánkba települt multinacionális cégek fejlődését jellemzi.

A régiók fejlődése nem kedvező, az öröklött szerkezet miatt. Köz hely, de a fejlett régiók sem egyenletesen fejlettek, van olyan rész, amelyik biztatóan növekszik, de itt is megtalálhatók a lemaradó, elsorvadásra ítélt részek.

10 év alatt mintegy 2 millióval kevesebb főt foglalkoztat a gazdaság. Tehát a kedvezőnek mondható munkanélküliségi 6%-os aránya elbizakodottságra nem adhat okot.

Infrastrukturális lemaradásunk, társadalmunk közmegítélésének szempontjában álló hátrány. Az út- és vasútépítés fejlesztési területén több évti-

zedes lemaradásunk van, ráadásul ezen a téren a fejlesztések csak tavaly a nyáratón indultak be, előtte e területen viszonylagos pangás volt tapasztalható.

Hátrányunk az is, hogy a jövedelmi viszonyok rendkívül egyenetlenek. Az ország leggazdagabb és a legszegényebb tízedének jövedelemviszonya Magyarországon 8 körüli (nem olyan régen még 9 volt,) ami rosszabb az európai átlagnál.

Ma még a kis- és középvállalkozások helyzete nem megfelelő. A fejlődéshez a pénzügyi források megszerzésének nehézségei, az információk hiánya miatt olyan kormányzati magatartást tesz szükségessé, ami a nyugat-európai országokban tapasztalható volt 20-30 évvel ez előtt.

Szétzilárdott a magyar kutatásfejlesztés az elmúlt 15-20 év során. A tudásalapú társadalom kialakítása szempontjából nagy hátrány.

A mezőgazdasági termelés még mindig nem érte el a 15 évvel ez előtti szintet, annak ellenére, hogy a támogatottsága tavaly és föleg idén már reménykeltő.

Környezetvédelem szempontjából nem állunk igazán jól. 3-4 milliárd forintba lenne szükség ahhoz, hogy föl tudjuk számolni a felhalmozódott környezeti kárt.

Az import növekedése, sajnos, nagyobb volt, mint az export növekedése.

Komoly gondot okoz a feketegazdaság, melynek becsült részaránya 10-20 %-os a magyar gazdaságban, s ez hatalmas adóbevételel-maradást jelent.

Láthatjuk az előnyöket, ismerjük a terheket, cipeljük hátrányainkat. A mindenkori egyenlegképzés jelzi a jövőbeni lehetőségeinket. Ha felzárkózatóvá válik a nemzet, s végre a népesség fogyása megállítható, akkor a növekvő gazdaság eredményeit kihasználva megkezdődhet az egészségügy és az oktatás reformja is. Ekkor pedig bizton reménykedhetünk a jövőben, mert sikerrel kecsegtetően lesz helyünk az Európai Unió közösségében.

Dr. Latorcai János

(A Széchenyi Terv súlypontjait következő számunkban ismertetem)

ÉPFE

**Építőipari Szakipari Festő Szolgáltató
Betéti Társaság vállalja:**

Közületi – vállalkozói és magán megrendelőinek
ÉPÍTŐIPARI – SZAKIPARI

munkáinak elvégzését.

Teljes körű ügyintézésel,
tervezéstől a kulcsátadásig.

ELLENŐRIZHETŐ REFERENCIÁKKAL

rendelkezünk Alföldön és Budapesten!

Hívja: 06-66-295-659 vagy 06-20-9367-514 számot.

Fax: 06-66-385-896

Cím: 5502. Gyomaendrőd, Juhász Gyula utca 34/1.

Igy ünnepeltek elődeink VI. rész - Hídavatás



Endrőd életében fontos szerepe volt a Körösnek. Ivóvizet, halat, vízszállítás, (tutaj, csónak, ladik) biztosított. Eleinte gázlók, majd kompok, pontonhíd, révhajó segítette az átkelést a Körösön túli területekre. 1894-ig a Domszög melléképülete mellett kb. 10 méter hosszú szelíd lejtő volt készítve a kompkikötésére. 1894-ben a szabályozás levágta a Révzugot. A kompot a mostani híd nyugati oldalához kb. 50 méterre helyezték el. Az áradás idején azonban sokszor hónapokra megszűnt a kapcsolat a Körösön túli részekkel. Fontos volt tehát, egy állandó híd megépítése. Gyoma ekkor már több hiddal is rendelkezett. A község előjárósága több alkalommal próbálkozott a megvalósítással. Abban az időben, amikor Kovács István volt a falu bírja, elérhető közelségbe került a megvalósulás. Mégis évekbe telt míg 1914 tavaszán az „álom valósággá vált”. Így írja le az ünnepet a Historia Domus:

„Az épülő vashíd munkálatai annyira előre haladtak, hogy április 30-án a híd próbateljesítését meg lehetett ejteni. Ünnepélyes megáldása 1914. május 24-én tartott, mely nemcsak Endrődnek, de az egész vidéknek nagy ünnepe lett. Előestéjén a községben általános kivilágosítás, lampionos zenés takarodó, a hídnak kivilágítása, örömtüzek és vegyes tűzijá-

tékok a Körös partján az egész lakosságot nagy lelkesedésre keltették. Az utcák fel voltak lobogóva, egyes helyeken díszkapuk és virágfüzérés árbócfákkal felékesítve. Hajnali órákban rezes bandával ébresztő tartott az utcákon, nem kis mértékben az ünnepélyes hangulatot emelendő. 9 órakor ünnepélyes hálaadó istentisztelet volt, utána processió az új hídhoz, hol szentbeszéd kíséretében Zelinka János plébános az új hidat az anyaszentegyház áldásos imáival sok ezernyi nép jelenlétében ünnepélyesen felavatta. Délután és az esti órákban a ligetben népiünnep, táncmulatság, társasjátékok voltak! Az endrődiek régi vágya végre megvalósult!

A híd a vármegye legszebb hídjainak egyike, amelyre méltán büszke lehet Endrőd községe és – bár nem sok része van benne - a vármegye is. A híd, mely Endrőd községnek valóban érdekszücséget képez, kétségtelen tanúbizonysága annak, hogy áldozatkészséggel, szívós és erős akarattal, nem lankadó kitartással mily nagy dolgot lehet létrehozni. A községnek kellett áldozatkészség terén jó példával elől járni, és ennek dicséretes módon meg is felelt, mert a képviselőtestület az új híd felépítésére egymaga 200.000 koronát szavazott meg. Hozzájárult a hídépítéshez a Keres-

kedelmi Miniszter, azután – főleg kegyes főpásztorunk: gróf Széchenyi Miklós püspök öngyméltóságának közbenjárása folytán - 50.000 korona és a földművelési miniszter 40.000. koronával, továbbá a Körös-Maros Társulat 5.000 korona, az Ivánfenéki Társulat 5.000 korona, gróf F...iné 2.000 korona.

A híd felavatásának ünnepén üdvözlő táviratok érkeztek kegyes főpásztorunktól szent tartalommal: nagyságos Zelinka apát úrnak, Endrőd. – Endrődi kedves híveimnek a híd avatásánál küldött meleg üdvözlését hálásan köszönöm, Isten minden áldását esdem az egész községre, Széchenyi püspök. Nagyvárad, 1914. május 24. – báró Terényi ? Zsigmond államtitkár számára táviratilag megköszöntem az endrődiek megemlékezését!”

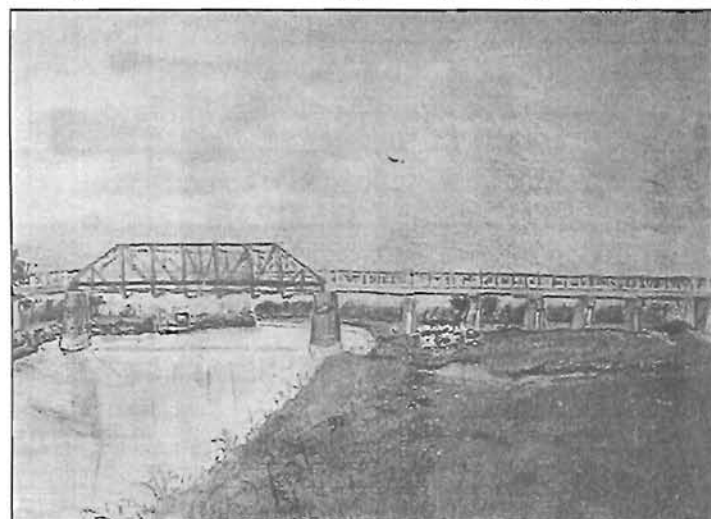
És állott a büszke híd 1944. október 8-ig.

Endrődre 6-án jöttek be az oroszok. Tovább haladásuk iránya Gyoma volt. Csupán a harmadik nap indultak volna Mezőtúr felé. Ennek megakadályozására 8-án délelőtt következett be a híd felrobbantása, melyre a magyar 101-es gépkocsizó vegyiharc zászlóalj egyik szakasza kapott parancsot. Azonban Radnai György tartalékos zászlós (későbbi híres operaénekes) helyett egy német tiszt rendelkezett a robbantással. A külső lábnál elhelyezett erősebb robbanóanyag jobban megemelte a híd túlsó végét, s az becsúszott a két hídláb közé. Az oroszok azonnal elrendelték a híd építését. A liget fenyőit és tölgyeit kivágva építették az endrődi ácsok, asztalosok, kőművesek, bogárnok a fahidat. (A hídlábak épek maradtak.)

A tavaszi jégzajláskor rendőrök fausz patronokkal lötték az úszó jégtáblákat, hogy azok a hidat el ne sodorják.

Az ötvenes évek elején épült a második vashíd, majd két évtizeddel később avatták fel a mai is álló vashidat, melyen a későbbiekben erősítést és szélesítést is végeztek.

MÁRTON GÁBOR



Sarokház
Csemege
Ct.: Tímár Vince

Partner üzlet-
ház tagja

Kedves vásárlóink!
Termékeinkkel mindig
az Önök szolgálatában
állunk!

☞ Folyamatosan
friss húsok

- ☞ akciós termékek
- ☞ kolbászús minden mennyiségben
- ☞ cukrászsütemények
- ☞ tortarendelést felvesszünk

Blaha u.27. Tel.:386-691
Nyitva tartás: hétfőtől péntekig 6.30-tól 17 óráig
szombaton 6-tól 12 óráig
vasárnap 7-től 10 óráig.

HÍREK ERDÉLYBŐL



„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

NAGYENYED A KÖZÉPKORBAN

A város alapítása



Nagyenyed (a szászok Strassburgnak, a románok Ajud-nak hívják; az egykori Erdélyország első megyéjének Alsó-Fehérnek fővárosa. Némelyek romai gyarmatot, mások egész nagyobb várost keresnek e helyen, s valóban az enyedi patak mentén római temetkezés nyomai láthatók; az út Apulumtól (Gyulafehérvár) Salinae (Torda) felé itt ment keresztül, sőt egy pár római iratos követ is találtak itt, melyek e nézetet igazolják. (...) Nagy-Enyed a Maros mellett igen is középponti helyen fekvő, mindazon csapásoknak ki volt téve, melyek az országot érték, s így teljességgel nem dicsekedhetik azon boldog vidékek sorsával, melyeknek „nincsen históriájuk“. (Musnai László (i.m. 12) nem tudja, vagy nem meri pontos évszámhoz kötni a város keletkezési idejét, csak feltételezi, hogy igen korai lehet. P. Szathmári Károly szerint 1239 Enyed városának létrejött. Az Erdélyben lakó szászok építései: Medgyes 1146, Szász Sebes 1150, Szében 1160, Kolozsvár 1178, Segesvár 1198, Szász-Város 1200, Brassó 1203 s végül „Nagyenyed Erdélyben kezd épülni 1239.-ik esztendőben IV. Béla király idejében“. Mindketten (Musnai és P. Szathmári) Megegyeznek abban, hogy a város a XIII. század. elején keletkezett. A közeli toroczkói vasgyár alapítása 1221-re vezet, - írja Musnai L., s valószínű, hogy Enyed már korábbi, sőt régebbi is lehet a királyföldi telepítésekénél is. Az is kétségtelen, hogy igen korán megkezdődött a szászoknak innen a kiváltságos földre való átszivárgása, amint ez más olyan területekről is történt, amelyek nem tartoztak a külön életet élő szász kerületekhez, sem a Brassótól Szászvárosig terjedő királyföldhöz, sem a Beszterce vidéki királyné földjéhez, hanem nemesi birtokot képeztek. Bár mint másutt, Enyeden is voltak a városnak értékes kiváltságai, amelyek jóval felül emelték lakóit a közönséges jobbágyi sorson, mégis szívesen húzódtak szász lakói a széleskörű önkormányzattal bíró szász földre. Az eltávozók helyett a vidéket magyar és román lakosok foglalták el úgy, hogy a város akárcsak Dés, vagy Kolozsvár egyre jobban elveszítette szász jellegét, ami annál érthetőbb, mert nagyon is nyílt helyen, az ellenség útjában fekvő és sok

pusztítást kellett szenvednie. Hogy mikor vesztette el szász jellegét, azt nem lehet pontosan évszámokkal megjelölni, de kétségtelenül hamarabb, mint azt a közfelfogás mondja, mely szerint az 1658. évi tatárpusztítás után maradtak volna itt nagyobb számmal az elpusztult Gyulafehérvár magyar Polgárai, és ők magyarosították volna el a várost. Meglevő egykori okiratok és névsorok kétségtelenné teszik, hogy jóval ez idő előtt már túlsúlyban vannak a magyar lakosok. Útban fekvő helyzete miatt a város lakói korán arra kényszerültek, hogy ortalomról gondoskodjanak. 1241 a vár (melyet sokan kastélyként is emlegetnek) építésének éve, melyet állítólag a tatárok jövetelének hírére kezdtek építeni. (Keletkezését, szerkezetét, történetét a jövő számban közöljük.)

Bajusz Tünde

Nemzetközi közgazdász konferencia Kolozsváron

Kétnapos nemzetközi közgazdász konferenciát szervezett a Romániai Magyar Közgazdász Társaság Ifjúsági Frakciója (RIF) a Sapientia Alapítvány támogatásával. Sok érdeklődő, zömében fiatalok (középiskolás diákok, közgazdász egyetemi hallgatók) vettek részt, de természetesen banki dolgozók, vállalkozók is képviseltették magukat a nem mindennapi rendezvényen. A kolozsvári Bethlen Kata Diakóniai Központban megrendezésre kerülő banki, pénzügyi tematikai konferencia címe: Befektetés elemzés és kockázatkezelés. Akár az előadások, akár a meghívott előadók listája is nagyon színes volt: dr. Bokros Lajos, a Világbank Pénzügyi Tanácsadó Irodájának igazgatója, volt pénzügyminiszter; dr. Bozza János, a BKAE Gazdaságtörténeti Tanszéknek vezetője; Horváth Krisztina, Raiffeisen Bank vezérigazgató helyettese; Neményi József Nándor, a Romániai Versenytanács tagja;

Horváth Zsolt, a budapesti Értéktőzsde ügyvezető igazgató helyettese; dr. Odry Ágota, a PSZAF ügyvezető igazgatója; dr. Szabó Géza, a Román Nemzeti Bank nagyváradi fiókjának osztályvezetője.

A rendezvénynek kettős célja a magyar anyanyelv (oktatás és a szakmai továbbképzés) támogatása volt. A magyarországi előadók jelezték, hogy a jövőben bármikor segítik a hasonló konferenciák megrendezését.

Sükösd Attila

A Fehér megyei RMDSZ, a Református Egyházközség és a Bethlen Gábor Kollégium közös szervezésében emlékeztek meg a nagyenyediek március 15.-éről. Az ünnepi műsort a Bethlen Kollégium VI. és VII. osztályos tanulóinak előadása nyitotta meg, majd 16 órától ünnepi istentisztelet következett. Bálint Emil római katolikus plébános többek között elmondta, hogy „Megemlékezésünkben tisztelettel adózunk az 1848-as szabadságharc résztvevőinek, értékelve bátorságukat, szellemi nagyságukat, értünk hozott áldozataikat. Amikor emlékezünk, nem azért idézzük vissza a múltat, hogy sebeinket nyalogassuk, hanem hogy nagyjaink életpéldájából tanulhassunk. Az emlékezés arra szolgál, hogy felrázson bennünket közömbösségünk, fásultságunkból, hogy akarjunk magyarok lenni, akarjunk létezni, jelen lenni ebben az országban.(...) A körülöttünk élő szomszédos nemzetek nyelvének, értékeinek, kultúrájának tiszteletben tartása nem jogosít fel senkit a beolvasásra, saját értékeinek a feladására. (...) Erdélyben élő magyarnak lenni kihívást, feladatot jelent.“

Simon János, a Bethlen Kollégium igazgatója ünnepi beszédet mondott, majd a vártemplom udvarán elhelyezett Széchenyi István emléktáblát koszorúzták meg az RMDSZ képviselői. 17 órától a kollégium dísztermében hangzottak el a szavalatok, majd a Collegium Gabrielense együttes régi zene és tánc összeállítása került bemutatásra. Az esti programban Makoldy József festő- és építőművész rajzaiból válogatott kiállítás megnyitója szerepelt, és találkozás a Művelődés folyóirat szerkesztőségével.

Bajusz Tünde

Március 15. Gyomaendrődön



A város hagyományainak megfelelően ismét két helyszínen tartották megemlékező ünnepségüket a város lakói.

Endrődön a Szent Imre római katolikus templomban Iványi László plébános atya szentbeszédében így emlékezett meg az ünnepről:



lett. Ünneplik jelenlegi határainkon kívüli magyar testvérek, ünneplik a határokon belül is. Ha néha van is némi vita még az ünneplés körül, de pártállástól, felekezeti hovatartozástól függetlenül mára már mindenki a maga módján megünnepli. Egyetemes ünnep lett, mert nincs olyan párt, vagy más emberi cso-



port, amely a polgári Magyarország születésének ünnepét idegennek érezné. ... Az újra helyére került nagy nemzeti ünnepünket csak egy veszély fenyegeti: az, ha sematikus-sá, ha protokollá válik, s nem lesz része a maga sokszínű gazdagságában öntudatunknak.

A modern világ egyre kevésbé tud ünnepelni. Aki nem tud ünnepelni, az lélekben szegény, sivár. Az ünnep kiemel bennünket a hétköznapokból. A mai ünnep erőt ad nemzetünknek, és szimbóluma a nemzeti összetartozásunknak, testvériségünknek. Őrizzük meg, és valóban legyünk egyek.

„A magyar név megint szép lesz,
Mélto régi nagy híréhez,
Mit rá kentek a századok,
Lemossuk a gyalázatot.” Amen.”

Gyomán Kovács Károly a Bethlen Gábor Szakközépiskola igazgató helyettese az ünnepkel kapcsolatban többek között így emlékezett meg a dicsőséges múltrol:

„Az eufórikus hangulat a korabeli Gyomát is áthatotta. A belső rend és közbiztonság őrzésére hívták fegyverbe és szervezték meg a nemzetőri alakulatokat. Gyomán, annak ellenére, hogy az úrbéri per miatt a tavaszi hónapokban igen feszült volt a helyzet, április 3-ára 300 főnyi nemzet-

őrséget sikerült kiállítani Debreczeni András fő és nemes Kruchió Mihály alvezérsége alatt. Május 26-án Gyomán 308 gyalogos állt fegyverbe. Június második felé-

Március 15

Füst vér s löporszag,
Mivel szabadságot váltottak a,
A 48-as magyar ifjak.
Még akkor is, ha elhulltak,
Mint az őszi októberi falevél,
Mit betemet a rideg fagyos tél.

Lánc, bilincs s béklyó
Mi ellen már nem elég a szó,
Hanem hitet, s kardot kell forgatni!
Így kellett akkor szabadságot váltani.
Még ha hit, s kard mellett,
Vértenger, majd rabsár született.

Kardcsörgés, tűz s kiáltás,
Mi adja a harcmező dallamát.
Ily zene jutott a Hősöknek,
Gyönyörű szép óda helyett!
De abban benne volt minden igazság,
Benne az öröm, elbukás és a szabadság!

Himnusz szózat, s a hősi emlék,
Mi oszlatja a történelem sűrű ködét,
S emlékezik az igaz múltra,
Mi a szabad jövőbe markolva,
Hirdeti a tettet:
Amit akkor ők megtettek!

Stranszky Viktor



re már, az összeírt és fegyveres szolgálatra kötelezett 308 fő helyett a korabeli krónikást idézve: '717 a hazáért – majd élni-halni kész nemzetőr esküdött a zászló alá. A Békés megyei önkéntesek szeptember 16-án indultak Aradra, ahol Arad város védelme és megtartása volt feladatuk a délvidéki harcokkal összefüggésben. Az ekkor táborba szállt gyomaiak is lelkesedéssel indultak. A harcokban fegyverük egyszerű csákány volt. S a gyomai csákányok jó fegyvernek bizonyultak az október 21-i Arad mellett lezajlott angyalkúti csatában, ahol különösen kitűntek magukat a reguláris katonák között.'

Mindkét helyszínen az ifjúság adott megemlékező műsort, és a város vezetői, az egyház, a párt és társadalmi szervezetek koszorúztak.

Híradás az Endrődiek Baráti Köre Egyesület vezetőségválasztó közgyűléséről

A jelenléti ív tanúsága szerint jelen volt 76 fő. Főleg Budapestiek, Itthonról 17-en mentünk. A Közgyűlés az elhunytakra való megemlékezéssel, egyperces néma felállással kezdődött.

Elnökünk Dr. Latorcai János sajnos nem tudott jelen lenni. Üzenetét Császárné Gyuricza Éva olvasta fel:

„Kedves Barátaim!

A tavaszi, nagybőjti készülődés jegyében nemrég, szűkebb pátriában Gyomaendrődön jártam- Néztam a formálódó, alakuló, városiasodó endrődi környezetet, szépülő öregek otthonát, a vele szemben álló modern, léptéktartó Takarékszövetkezetet. Az egyik utcasarkon kedves régi ismerősömmel futottam össze. Ragyogott az arca, az izgalomtól kipirulva újságolta, hogy valaki az előbb megszorította a kezét, és köszönetét fejezte ki, mert segítette hivatalos ügyét elintézni.

Néhány pillanatra elnémetultam...

Arra gondoltam, hogy így kellene valamennyiünknek gondolkodni és cselekedni, mos a harmadik évezred küszöbén. Mint mindig, így most is, hosszan diskuráltunk a múlt-ról, a jelenről, kik azok, akik végleg eltávoztak, hol tapasztalható a legtöbb változás és melyek azok a helyek, ahol a legnagyobb szükség lenne a segítségre. Lelkesedése, lázas tennijakarása lenyűgözött.

Édes Istenem! Mennyi minden fér bele szűk tíz percbe, ha mindazt a szeretet és szolgálat vezérlí. Pedig beszélgetésünk során ez a két szó el sem hangzott. Ugy mondják kultúrált ember az aki, nem felejtette el a szolgálat fontosságát. Komoly gondoloi ez, hiszen a szolgálat, - mára többnyire megszokott, megfakult szó lett, - lassan-lassan kezd kikopni hétköznapi fogalomtárunkból, több más testvérével együtt. Pedig valamikor összetartozóan együtt meneteltek még azokban a nehéz években is, amikor már gyermekfejjel is láttam és éreztem a kiszolgáltatottságot, az anyagi élet szűkösségét. Felnőtt fejjel, ma már tudom, az anyagi hiányosságok ellenére fejlődésemben nem esett kár, nem szenvedtem csorbát. Mindezért kárpótolt a szellem világának fénye, mely egy életre megmaradt bennem. Talán pontosan a húsvéti ünnepre való felkészülés, vagy a hét-köznapok fájó szükségéi és szomorúsága oltották belém az igényt a harmóniára. Akkor még nem ismertem Beethoven gondolatát: **'Tanítsátok gyermekeiteket erényre, mert az boldogít, nem a pénz!'** Akkor gyermekfejjel még csak ösztönösen éreztem, hogy legnagyobb érték a szeretet és abban is a teljességre

való törekvés. Ma, mintha sokan másként látnák mindezt, mintha sokan visszautasítanák Beethoven üzenetét. Úgy tűnik, ma a többség a szellem csak lassan beérő eredményei helyett a pénz gyorsabb boldogítását választaná. Nincs egyensúly a szellemi és anyagi javak között! Az anyagi előmenetel háttérbe szorította a szeretetet és a szolgálatot. Pedig mindezek nélkül sehová sem jutunk. Húsvétra készülünk. A böjti időszak a magunkba nézés, a megtisztulás ideje. E készülődés során nem haszontalan, ha megidézzük régi ünnepeinket, családi otthonainknak a nehézségek közepette is melegeget árasztó közelségét.

Kedves Barátaim! Ezekkel a gondolatokkal köszöntelek benneteket. Őszintén sajnálom, hogy nem lehetek köztetek. Sajnos elszóltott a kötelesség Esztergomba. Kérlek benneteket, hogy a mai Közgyűlésen olyan vezetőket válasszatok, akik egyesületünk célkitűzéseit megvalósítják. Bízom benne, hogy májusban, otthon találkozhatom Veletek! Kívánok mindannyitoknak kedves baráti beszélgetést."

A Nagy tapssal fogadott üzenet után Császárné Gyuricza Éva beszámolt az elmúlt 3 év eredményeiről, a pénzügyi helyzetről. Lapunk szűkös terjedelme nem teszi lehetővé, hogy a hosszadalmas beszámolót közze tegyük, mégis a beszámoló legfontosabb gondolataival szeretnénk megismertetni mindazokat az olvasóinkat, akik a Közgyűlésen nem vettek részt.

Éva asszony beszámolójában elmondta; hogy 14 említésre méltó kezdeményezése volt a Barti Körnek. Ezek:

- ♦ a székhely áthelyezése Gyomaendrődre,
- ♦ új alapszabály megalkotása, elfogadtatása,
- ♦ lapkiadási tevékenység felvállalása,
- ♦ Vaszkó Mihály volt endrődi kiscgazda országgyűlési képviselő emlékére utca-név elnevezési kezdeményezés,
- ♦ Rózsashegyi Marika örökös tagsága,
- ♦ Endrődi származású írók, költők, festők munkáiból kiállítások szervezése, lebonyolítása, pályázatok írása,
- ♦ közhasznú alapítvány létrehozása,
- ♦ a Baráti Kör Interneten való bemutatása,
- ♦ Vaszkó Irén kitüntetésre való ajánlása, amit meg is kapott, a „Kultúra lovagja” címen,
- ♦ Timár Máté emlékére bronzszobor készíttetés, és írói munkásságának elemzésére pályázati kiírás.

- ♦ A pénzügyi helyzet a 3 év alatt kedvezően alakult, tekintve, hogy az átvett pénzeszköz 33.060 forint volt, a záró pénzeszköz (2000.dec. 31.) 101,321 forint volt. Részletesen beszámolt a Városunk Nagyjaiért Közhasznú Alapítvány pénzügyi helyzetéről, melynek az a lényege, hogy további adományra van még szükség, amelyhez csekkeket többen is elvittek.

A beszámolót a közgyűlés elfogadta.

A 12 fős vezetőség lemondott, és átvette a közgyűlés levezetését Pintér Béla aki a jelölőbizottság elnöke volt. Felolvasta a vezetőségi tagságra való jelölést, és **megválasztásra kerültek: Császárné Gyuricza Éva, Dr. Dávid Imre, Fülöp Imréné, Iványi László, Ladányi Gáborné, Márton Gábor, Ungvölgyi János, Dr. Szilágyiné Németh Eszter, Timár Imre, Vaszkó András, (ők az elmúlt időszakban is vezetőségi tagok voltak),** először kerültek a **vezetőség tagjai közé: Bula Katalin, Dr. Dinya Elek, Kovácsné Oláh Irma.**

Pintér Béla Alapszabály módosítási javaslata: a tisztségviselők mandátuma 5 éves legyen. A közgyűlés egyhangúlag elfogadta.

Knapscek Béla további módosítási javaslatát, melyszerint: az elnök, mandátuma is mától 5 évre szóljon, és így egyszerre lehet öt év múlva tisztújítás, ezt a javaslatot is egyhangúlag elfogadta a közgyűlés.

Kovács Zoltán javaslata az volt, hogy Gyomaendrőd testvérvárosával Nagyenyeddel együtt ünnepelje, jövőre Misztótfalusi Kis Miklós halálának 300 éves évfordulóját Felajánlotta segítségét az ünnepség megszervezésében.

A Városunk c. újság több elismerő kritikát kapott tartalmára és formájára vonatkozóan. Dr. Kovács Imre is hozzájárult egy ötletével ahhoz, hogy az újság most már föliaborításban kerül expedálásra. A közgyűlés után családias hangulatú ebéd következett, izletes gulyásleves, és finom túrós, almás rétes volt a menü. Ebéd után tovább folytatódott a baráti beszélgetés, amelyet nagyon nehezen lehetett abbahagyni, de sajnos a busz indult haza felé, és 17 Endrődön illetve Gyomán élőnek véget a találkozó A Budapesten élők közül még sokan ott maradtak és jóízűen diskuráltak tovább.

Nagyon fontos üzenet mindenkinek, aki szerette és tisztelt Timár Mátét, és **év május 5.-én lesz a bronzszobrának avatása Gyomaendrődön a Rózsashegyi napok keretében.** Aki tud, jöjjön haza! Illetve aki itthon él, az jöjjön el az ünnepségünkre.



Mária néni meséi

Miska meg barátai I. rész

- Jó reggel erdő, jó reggelt fák! – köszöntötte Miska örvendezve a sűrű árnyas erdőt. A nap még nem régen búj ki a hegyek mögül. Sugarai meg-megcsillantak a friss zöld leveleken, a gyönyörű harmatcseppeken. Az ösvény mellett, amin Miska végigugrándozott, tarkán nyíltak a tavaszi virágok. – Szervusztok! Szervusztok! – köszönt azoknak is jókedvűen a kisfiú, s már éppen le akart szakítani egy lila harangvirágot, amikor váratlanul megnyílt a lába alatt a föld. – Na tessék! – Most valami csapdába pottyantam – morfondírozott félhangosan, ám csak akkor ijedt meg igazán, amikor valaki haragosan ráfőrdött:

- Aki másnak vermet ás, maga esik bele!

- Jaj nekem! – szepegte megrettenve. Igazán szól valaki, vagy csak képzelődöm?

- Szóltam bizony! – hallatszott újra a morcos hang, de látni nem lehetett senkit, mert sötét volt a verem. – Vagy talán nem te ástad ezeket a csapdákat? Te mihaszna erdészkölyök!

- Bocsánatot kérek! – hüppögte Miska. – De én igazán nem ástattam ezeket a csapdákat, hiszen csak tegnap költöztünk ide. Apuka itt az új erdész. Most ismerkedem az erdővel. Mondhatom, nem számítottam ilyen barátságatlan fogadtatásra!

- No lám, nem a haszontalan erdész Ferke vagy?

- Nem, kérem szépen! Azok elköltöztek. Én Kerekes Mihály vagyok, de mindenki csak Miskának szólít, és én még sohasem ástam vermet.

- Nem is ajánlanám! No! Hát akkor elnézést kérek! Igazán nem láthatam a sötétben, hogy ki az, aki majdnem a fejemre pottyant. Azt hiszem, hogy a gonosz Ferke, aki örökösen azon mesterkedett, hogyan tudna ártani nekünk, szegény kis erdei állatoknak. Bocsánat! Még be sem mutatkoztam. Tüske Tóbiás vagyok, de szólíthatsz nyugodtan Tóbinak! Remélem jó barátok leszünk! Persze, csak ha innen kiszabadulunk.

- Annál mi sem könnyebb! Téged egyszerűen kiemellek innen, magamnak meg lépcsőt vágok a verem falába. Várj, megkereslek ebben a sötétben.

- Itt vagyok a válladon, hi, hi, hi. – kuncogott Tóbiás – Hát nem vetted észre, hogy felmáztam?

- Tudod ez azért lehetséges, – sóhajtott bánatosan Miska – mert a régi erdőben volt egy nagyon jó barátom, Mókus Marci. Az mindig a vállamon ült, észre sem vettem, amikor odaugrott.

- Sajnálod a régi barátodat? – kérdezte résztvevően a sün.

- Nagyon!
- Egyet se búsulj! Kerül majd itt is bőven, akivel majd jól megérted magadat, kisko-

mám. Itt vagyok például én.

- Az ám! – nevetett Miska – az a baj, hogy még mindig itt vagy! Gyere, hadd tegyelek ki a jó meleg nap-sütésre! Kapaszkodj! Fönt vagy már?

- Fönt! Csak siess Te is! Nagyon hideg van ott lent!

- Még szerencse, hogy erre jartam! – Kiáltotta Miska és szaporán kaparta a lyukakat kiskésével a verem falán. Nem sok idő múlva, ott lihegett ő is Tóbi mellett a selyempuha fűben. Fáradtan végighevert a pázsiton, de fel is pattant nyomban, mert egy mérges kis hang dühösen ráfőrdött:

- Nem tudsz vigyázni, te szélkakas! Nézd meg, egészen összegyűrted a kalapom!

Miska ijedten pislogott a hang felé, s hát, uramfia! Egy mérges kis gomba igazgatta a bokor alatt szétlapult kalapját.

- Ne haragudj! Igazán nem tudhattam, hogy itt vagy. – szabadkozott Miska. – De hogyan lehet, hogy itt még a gombák is beszélnek?

- Nem tudtad, hogy ez itt a Meseerdő? – néztek rá csodálkozva új ismerősei.

- Meseerdő! – Álmélkodott Miska, de nem sok ideje maradt a csodálkozásra, mert valahonnan a magasból egy fürge kis mókus szökkent a vállára.

- Ki ez a kisfiú Tóbi? – váltogatta két fényes gombaszemét Miskára. – Igazán nem vagyok kíváncsi, de szörnyen szeretném tudni, hogy került ide s meddig marad nálunk?

- Ez itt az új erdész gyerek, – mondta kelleetlenül a sün, – Nagyon rendes kis fickó, éppen azért nem ajánlom, hogy untasd okfandi fecsegéseddel.

- Ó, igazán nem untat – simogatta meg a mókust szeretettel Miska – Sőt, örülök, hogy megismerem őt. Nagyon hasonlít Marcihoz, az én kedves kis mókusbarátomhoz. Hogy hívnak?

- Az én nevem Kukucska, és téged hogy hívnak?

Miska megmondta a nevét, de a mókus már rá sem hederített. Kerekre nyitotta a szemét, és álmélkodva bámult egy apró emberkére, aki pont ott nyargalt el mellettük, egy gyorsjáratú csigán.

- Makk – mondta meglepetten a kis bojtosfülű. – Igazán nem vagyok kíváncsi, de szörnyen szeretném tudni, hogy ki volt ez, és mit keres itt a Meseerdőben?

Ha Ti is szeretnétek tudni, kedves gyerekek, elmesélem majd a jövő héten. Szervusztok!

HOVÁ LETT A BUBORÉK

Kicsi kerék, nagy kerék,
Vigan száll a buborék.
Egyik kisebb, másik nagyobb.
De mind ezer színben ragyog.

Ha elpattan, az se baj,
Száll utána víg kacaj.
Fényes-máza kis csuporban
Ilyen gömb még jaj de sok van!

Csupa csillám, csodaszép
Ez a szappanbuborék!
Itt lebeg a szalmazsákon,
Tarka, mint a legszebb álom.

Repül, repül, messze száll,
Tündérföldig meg se áll.
Hopp, egy tündér el is kapta,
S lett belőle tündérlabda.

Katika és anyuka

Be nem áll a kicsi Kati
Csöppnyi szája,
Haragosan inti csendre
Anyukája

- Anyuka! Anyuka, mért haragszol?
- Haragszom kicsikém, mert nem alszol.
- Alszom én anyukám réges-régen!
Nem tudod? Álomban vagyok ébren.

S úgy mosolyog kicsi Kati
Csöppnyi szája,
Hogy nem tud már haragudni
Anyukája.



Tródmalmi oldal



Az esküvő

1977. húsvét hétfőjén, a Feltámadás második napján a budavári Mátyás templomban T. Károly budapesti fiatalember és B. Midori jokohamai kisasszony örök hűséget fogadtak egymásnak. Odakint fúj a szél, nyers lapulevélszag érzett a levegőben; a pap magas, őszülő, rendkívül szép arcú férfi, a szertartás előtt átismételte a részleteket a sápadt jegyespárral – az esketés szövege s a prédikáció két nyelven fog elhangzani magyarul és angolul -, ezalatt a sekrestyés (idősebb kövérkés férfi, megközelítően sem olyan szép, mint a pap) fölvette a két tanú adatait: a vőlegény tanúja italmérő az óbudai Mák étteremben; a menyasszony tanúja foglalkozására nézve író. A sekrestyés ezután a tanúk vallása iránt érdeklődött; a menyasszony tanújának kijelentése után csak egy másodpercre állt meg kezében a toll. A menyasszony - még mindig kicsit sápadtan – megkérdezte a papot, vajon nem akadály-e, hogy buddhista. „Mindenkít tárt karokkal fogadunk” – válaszolta a pap. A menyasszony tanúja ekkor – nagyon halkán – azt kérdezte: öneki kell-e megfogni a keresztet, amelyre a menyasszony esküszik. „Általában az a szokás” – mondta a pap, és almosolyodott. Milyen jóképű, gondolta a menyasszony tanúja, milyen kedves. Sugározhatna máshonnét is, mint az oltár előtt.

A szertartás rövid volt és barátságos. A vőlegény szülei sírtak, a násznép szorongott; a sekrestyés a mikrofont igazította, s a pap háta mögül súgta, mutatta a szerepeket, míg a menyasszony Jokohamából érkezett nagybátyja macskaléptekkel járt az oltár körül, és filmre vette a jegyespárt, a papot, a mosolytalan szenteket s az apszis félhomályos, kongó boltíveit. A jegyespár letérdelt, a pap két nyelven fölvetette a kérdést, a vőlegény tanúja – az italmérő – odanyúlt a fehér uszály, a fekete szmoking s az aranyló ornátus háromszögébe, jaj, Istenem, sikoltott a vőlegény anyja, ekkor a pap még egyszer fölvetette a kérdést, s a másik tanú – az író – keze is megmozdult, arra felé mozdult, ahol Őt sejtette, akit – valakik, valahol – megsebeztek, hogy aztán harmad napra föltaadjon, s a tanú egész testében reszketett: most fogja érinteni a jóvátételent – a pap ekkor gyengéden elhúzta előtte a fából készült jelképet, és a menyasszony kezébe adta. Egy pillanat, már idő sem volt ocsúdásra, az orgona fölcsapó zenéjén átberregett a felvevőgép, fölvette a mosolyokat, a színeket, kipirosodott a násznép, a vőlegény, a menyasszony, a tanúk, a sekrestyés, a szobrok, „most kellett volna odaadnom magának” – mondta hangsúlytalanul a pap, s a hangsúlytalanságban az volt: „most kellett döntenem”. Tehát tudta. Mindent tudott. S a menyasszony tanúja az utolsó szavaknál – „I see no legal impediment in the way of your marriage” nem látok házasságkötésük útjában akadályt – kitérte szemmel nézett fölfele a papra. Nem, gondolta, nem látok én sem akadályt. Most már tudom. Érfem. Most már megcsinálom.

Lassan a fejét is fölemelte. Nem érzett semmit, csak hálát.

Gergely Ágnes

Megjelent 1983-ban „Stációk” c. kötetben.

GERGELY ÁGNES VERSEI

HAJNALI ÁHÍTAT

Dicsértessék, ki terhet ad,
és ki könnyít a terhen,
s ki tudja, nincsen más kudarac,
csak a befejezetlen,

dicsértessék, ki szóra bír,
mert lábánál a zsámoly,
ha ráhajtod a homlokod,
mindig mérj, sose számolj,

dicsértessék, ki jellel olt
- veszélynek higgy, ne tapsnak-,
ahogy a fényérzékelést
megadta a kakasnak

temesse hajnal késhegyét
toronyzúgás a csendben:
dicsértessék, ki nem teremtett
rabszolgának engem.

1990. NOVEMBER 17.

A 137. ZSOLTÁR

Ültünk Babylon folyópartjain.
Sírtunk. Babylon tenger nélkül él.
Hárfánk a fűzfán. Másképp szól a kín.
Tőlünk verejték kell, nem szenvedély.
S nem érv, erünkől mért dőlt itt a vér.
Hát kihűlt jobbom legyen rá az ámen,
ha elfeledlek egyszer, Jeruzsálem.

Jelünk itt falba karmolja a nép.
Kik bíztatják, sem tudják, mért teszik.
Királyi jel, sok más jelet túlélt.
Ne ródd fel, Uram vétekek nekik!
Ne vágasd falhoz szép kisdedeik...!
És fájó orcám rángjon majd a számhoz,
Ha elfeledlek egyszer, Arany János.

1992. OKTÓBER 3.



Az ablak teszi a házat

MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETEKRE IS.

5502 Gyomaendrőd,

Fő út 81/1

Tel/Fax: 66/386-328



Ízes ízek

Április, Húsvétra - Ünnepi töltött liba

6-8 kg-os liba, 1/2 kg borjúmáj v. libamáj, 20 dkg aszalt szilva, 20 dkg aszaltsárgabarack, 20 dkg szárított füge, 10 dkg mazsola, 5 dkg zsemlemorzsa, 1 l testes vörösbor, só, bors, bazsalikom, kakukkfű, fokhagyma granulátum, szegfűszeg.

Az egész libát megmossuk, szárazra töröljük. A belsejét bedörzsöljük bazsalikommal, sóval, borssal és megtöltjük a következő töltelékkel: kockára vágott máj, magnélküli aszalt szilva, aszaltsárgabarack, apróra vágott füge, mazsola, zsemlemorzsa, szegfűszeg izlés szerint. A nyílást összevarrjuk. A libát kívül bedörzsöljük sóval, borssal, kakukkfűvel és megszórujuk bőven fokhagyma granulátummal. Mély tepsibe tesszük, aláöntve a bort, betakarjuk alufóliával és közepes lángon sütjük két órán át. Utána levesszük az alufóliát és megfordítjuk a libát, félóránként locsolgatjuk a peccsenyével. Túvel megszurkáljuk a liba bőrét, hogy kiszüljön a zsírja. Ropogósra sütjük a bőrét. Párolt kelbimbóval és rizizivel körtve tálaljuk.

Seidl Ambrus

NÉPI MONDÁSOK AZ IDŐJÁRÁSRÓL

április

- 6-án: Ha Irén napján nedves az idő, szűk lesz az esztendő
 24-én: Ha Szent György napján a varjú elbújhat a vetésben, jó lesz a termés
 25-én: Ha Szent Márk napján énekel a fülemüle, jó tavaszt hirdet, ha hallgat változó lesz a tavasz
 30-án: Ha május elseje előtt esik az eső, akkor nagy termés lesz, ha hideg van, vagy fagy, termés nem lesz.

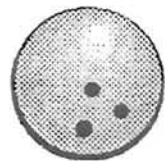
Szólások

Egy fecske nem csinál nyarat
 Ha a holdnak udvara van, eső lesz
 A szél szél, ha meleg is.



BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1.a volt ENCI udvarában



Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit. Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszebéddel összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt áron lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja. Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.500.-forintért.

Telefon: 06-20-9520-243.



**NŐI CIPŐT
A GYÁRTÓTÓL!**

A KLASSZIKUS MODELLEKTŐL A MAI
DIVATIG SZÉLES VÁLASZTÉKBAN
KÍNÁLJUK TERMÉKEINKET.



**GELLAI LÁSZLÓ
CIPŐGYÁRTÓ**

GYOMAENDRŐD, FŐ ÚT 140/2 • TEL: 06-66-283-359

Corvo bianco

Corvo Bianco Schuh Bt.
Cipőipari Bt.
5502 Gyomaendrőd, Fő út 14.
☎/Fax (66) 386-896
☎(30) 9457-148

Női, Leányka-, és Fiú- cipőgyártás

A TURUL CIPŐ KFT

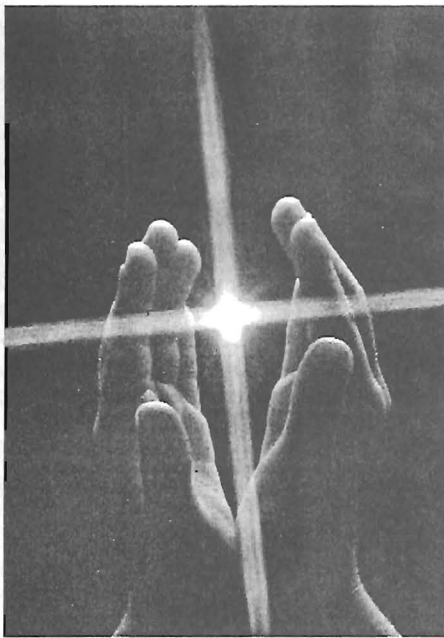


Felvételekre keres varrónőket, cipő-felső-rész-készítőket és cipő gyártókat gyomaendrődi, dévaványai és kamuti telephelyeire, tartós munkára, jó kereseti lehetőséggel.

Vidékről bejárást térítjük, vagy megoldjuk.

Érdeklődni lehet: 66/386-251 telefonon Oláh Ferencnél

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGIBA KÖLTÖZTEK



„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még.
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

BÍRÓ ISTVÁN, aki a Gárdonyi u. 13. sz. alatt lakott, március 8-án életének 87 évében rövid szenvedés után eltávozott az élők sorából. Gyászolják: felesége, és annak családja, testvére és családja, a rokonok és az ismerősök.

Özv. CSATH SÁNDORNÉ ÁGOSTON TERÉZ, aki a Bocskai u. 31-ben élt, február 22-én életének 88 évében hosszú szenvedés után elhunyt. Gyászolják: fia, menyje, unokája, unokája férje, dédunokái, a rokonok és az ismerősök.

CSERENEYECZ ELEKNÉ RÁCZ HERMINA, aki a Katona József u. 46. sz. alatt élt, március 4-én életének 87 évében befejezte földi pályafutását. Gyászolják: fia, unokái, azok családja, a rokonság és az ismerősök.

DUDA LAJOS, volt endrői lakos március 9-én Budapesten, életének 85. évében megtért Teremtő Istenéhez. Gyászolják: családja, testvérei, rokonai és ismerősei, az Endrőiek Baráti Körének tagjai. Temetésére március 29-én a szarvasvégi temetőben került sor.

GYEBNÁR JÓZSEF, aki a Dobi u. 8.-ban élt, március 15-én életének 84 évében visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: fia és családja, a rokonság és az ismerősök.

GYURICZA GIZELLA, aki az Álmos utca 7. sz. alatt lakott, március 21-én életének 81.

évében hosszú betegség után eltávozott az élők sorából. Gyászolják: testvére Károly, a rokonok és az ismerősök.

KOVÁCS SÁNDOR, aki a Vásártéri Ltp. 28/B/8. sz. alatt lakott, március 11-én életének 74 évében rövid szenvedés után elhunyt. Gyászolják: fia és családja, a rokonok és az ismerősök.

KOCSIS LAJOS, aki a Vörösmarty u. 43. sz. alatt élt; február 27-én életének 72 évében hosszú betegség után eltávozott az élők sorából. Gyászolja: A család.

MÁRTON LÁSZLÓ, volt endrői lakos. február 8-án Orosházán, életének 74-ében elköltözött az élők sorából. Gyászolják: Leányai és családja, testvérei és családja, a rokonság és az ismerősök. Hamvasztás utáni temetése Budafokon volt február 28-án.

SÜTKEI JÁNOSNÉ GIRICZ ERZSÉBET, aki az Október 6. Ltp. 8/1. sz. alatt lakott, március 8-án életének 71 évében váratlanul elhunyt. Gyászolják: leánya, veje, unokái, dédunokái, a rokonok és az ismerősök.

Köszönetnyilvánítás

Köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, akik Pintér Sándor hunyai lakost utolsó útjára elkísérték, és részvétükkel gyászunkban osztoztak.

Gyászoló család

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Segítsétek a bajbajutottakat! Segítsétek az árvízkarosultakat!

Árvízi gyorssegély a gyomaendrői gazdáktól

Mindannyian megdöbbenéssel és teljes együttérzéssel figyeltük a tiszai árvíz drámai képeit, szorongva hallgattuk a híradásokat, a heroikus küzdelemlről a mindent elborító vízzel, az ott élő emberek tragikus sorsáról.

A Vöröskereszt már a tragédia napján mozgósította a képzett és szolgálatot vállaló vízi-mentőit, s gyorsan elindította első segélyadományait. Gyomaendrődön több gazdálkodó úgy határozott, hogy termény és takarmányadománnyal próbál enyhíteni a beregi emberek, gazdák sorsán. Az adomány felajánlása március 12-én este történt s már 15-én 91 q. búzával, kukoricával megrakott teherautó indult útnak az árvízterületre. Küldeményüket vetéshez, az állatállomány takarmányozásához ajánlották fel. A nagy örömmel fogadott adományt Tákos, Csavoda, és Hetes-Fejércse községekben adtuk át a Polgármesteri hivatalokban lakossági felhasználásra. A szállítást szintén adományként ajánlották fel.

A Vöröskereszt, mint közvetítő nagyon szívesen vette ki részét a feladatokból, anélkül is inkább, mivel az ilyen tevékenység a leglényegesebb feladatai közé tartozik.

Az adományozók:
Búza Mihály,
Csath Lajos, Dávid Vince,
Diós Ferenc, Foglár Mihály,

Giricz Máté, Hanyecz László, Ipacs József, Iványi Miklós, Köles István, Molnár Endre, Nagy Endréné, Paróczai József, Püski Sándor, Szabó József, Székely János, Szujó Péter, Szujó Zoltán, Tímár Ernő, Vaszkó Imre, Vaszkó Sándor.

A szállítást szervezte Gellai Béla, lebonyolította Gellai László, a rakományt kísérte Kurilla Jánosné

Fotó: Császár Claudia)





A KERTBARÁT KÖR ÜZENI...

Zöldségtermesztés múltja és jelene

„Dalolj, pacsirta, hangjaid
Kikeltik a virágokat;
Szívem mily pusztá volt és benne már
Milyen sok szép virág fakad.”

Részlet Petőfi Sándor:
„Pacsirtaszót hallok megint” c. verséből

A táplálkozáshoz szükséges növények között már legrégebbi időben is felfedezhető a zöldnövények. **Kezdeti időszakban**, feltehetően, gyűjtögetéssel biztosították a táplálkozásra alkalmas növényeket. Megbízható forrásból tudjuk, hogy már 5-6 ezer évvel ezelőtt termesztettek zöldségféléket. **Az ókori Egyiptomban** már öntözéses műveléssel termeltek hagymás (fokhagyma, vereshagyma) majd gyökérféléket (retek, zeller). Hasonlóképpen Kínában is erre az időre tehető a fenti növények termesztése. Az időszámításunk kezdetén a **Római birodalomban** már magas fokon termesztettek táplálkozással szolgáló hasznos növényeket. **Európában** a Földközi tenger keleti medencéjét érintő területekről kerültek be hasznos zöldségfélék. A Középkorban, az egyházi intézményekben, kolostorokban folyt szakszerűnek mondható termesztés.

A honfoglaló magyarok a vándorlás éve alatt, majd letelepedésük során ismerkedtek meg az itt lakó népek által termelt növényekkel (bab, tök). A XIII. században már a konyhakertekben termesztették a táplálkozáshoz szükséges zöldség és fűszernövényeket. Ez a kert, általában a lakóház és a gazdasági udvar mellett volt. A gyümölcs, szőlő, káposztatermelés a falun kívüli nedvesebb területeken történt. Sok településen kívüli elnevezés ma is utal erre (Szőlőskertek, káposztás-dűlő stb.). A XV. Századtól a zöldségtulajdonosok már alkalmaztak kézimunkásokat, palántázásra, gyomlálásra, öntözésre.

Lippay János 1664-66-ban kiadott kertészeti könyvében részletesen elemzi a zöldségfélékre vonatkozó termesztési eljárásokat. Ugyanis testvérének az esztergomi érseknek kertjében tanulmányozhatta az ott látottakat, tapasztaltakat. Az ő korában, a XVII. Században, országszerte kezdtek kialakulni különféle zöldségtermelő területek: ilyen Gyula, Szentes környéke, Heves térségében a dinnye, Makó vidékén a hagyma, Szabolcs egyes községeiben a káposzta. Ebben a században a saját fo-

gyasztáson túl az ártermelés is kifejlődik. A nagy városok környékén lévő településeken már jelentős ez a tevékenység.

Azokról a vidékekről, ahol nagy mennyiségben természetesen tölire eltartható zöldségféléket, a betakarítás után kocsikkal hordták más falvakba eladásra. Sok esetben a zöldségről neveztek el az őszi vásárokat, pl.: káposzta vásár, hagyma piac.

Szarvason 1700-as évek második felében **Tessedik Sámuel** felesége segítségével 1773-ban első ízben termelt őszi salátát. Ösztönzésére kezdtek meg intenzívebben termelni a zöldségféléket. **A vasút feltalálása, és a hálózat kiépítése után** nagy tömegben kezdték szállítani a fővárosba a zöldségféléket.

Az 1800-as évek második felében, majd 1900-as évek elején jelentek meg hazánkban, a városok környéki falvakban a **bolgárkertészek**. Agrotechnikájukra jellemző volt a bolgár ágyas, barázdás öntözés, a kettős köztes termelés. Főleg a korai és nyári zöldségféléket termesztették (víz és hőigényeseket). A területet jól kihasználták, mert ugyanazon a földön évente egymást követve 3-4-féle növényt is termesztettek. Nagy súlyt helyeztek az öntözésre, figyelembe vették a szél, a talajviszonyokat. Gyomára és Endrődre is több család jött Bulgáriából. Szakszerű és sok munkával (napkeltétől, napnyugtáig) eredményesen dolgoztak, kisegítőket alkalmaztak. Sokan elsajátították a melegágykészítést, palántanevelés, palántázás, öntözés fortélyait. Utódaik, a szorgalmas elődök nyomán itt élnek közöttünk. (Dragonovék) Endrődön Petkov Iliev Dimitrov folytatott zöldségtermesztést a most Csókási-zug néven ismert területen.

Étkezésünkben a zöldségfélék fontos szerepet töltenek be. Magas vitamin és ásványanyag tartalmuk, de nem utolsó sorban kedvező étrendi hatásuk miatt fogyasztjuk. Nem hanyagolható el egyes növényeknél az íz és zamatanyag. (pl. Dinnye, paradicsom stb.) Hazánkban fokozatosan nő a zöldségfélék fogyasztása. **Jelenleg az egy főre jutó fogyasztás meghaladja a 90 kg-ot.** Legtöbbet káposztából fogyasztunk. Jelentős a zöldborsó, sárgarépa, dinnye, vöröshagyma fogyasztása is.

A korai zöldségfélék magjait a jó kertészkedő már elvetette, de még sok növény magját, a melegigényes növény palántáit ezután vetjük, illetve palántáljuk. Használjunk ki minden területet, termeljünk mennél több zöldségféléket családunk részére, sőt értékesítés céljából is.

Jó kertészkedést, sok örömet és sikerélményt kívánok valamennyi kertbarátnak.

HUNYA ALAJOS

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.



Kedves vásárlóim!

Tavaszi ajánlataim:

- ⇒ kukorica vetőmag, DEKALB – KISKUN stb.
- ⇒ lucerna mag, fűmag, takarmányrépa,
- ⇒ burgonya, bioburgonya
- ⇒ -tasakos zöldség, borsó
- ⇒ -virágmag, virághagyma, rózsátó
- ⇒ -virágföld, virágtáp, és cserepek
- ⇒ -lemosó vegyszerek, műtrágyák
- ⇒ -kézi permetezőzők, szerszámok, létrák
- ⇒ fűnyírók kedvező áron
- ⇒ gumicsizmák, munkaruhák, eső ruhák
- ⇒ szivattyúk, tömlők, faliák.

MÁRCIUS 1-TŐL MÁRCIUS 26-IQ GYOMA BELTERÜLETÉN
48,7 MM CSAPADÉK HULLOTT.



VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

VIII. évfolyam 5. szám * Társadalmi, kulturális, hagyományörző folyóirat * 2001. május

KÖSZÖNTJÜK OLVASÓINKAT A HARMADIK ÉVEZREDBEN!

EURÓPAI ÉS KERESZTÉNY NEMZETRŐL ÁLMODOTT

A május hónap bővelkedik ünnepi megemlékezésekben. A hó első napja a Munka Ünnepe, a hó első vasárnapja: Anyák Napja, 9-én a II. Világháború végét, a Béke Napját ünnepeljük, s egyben a Hadifoglyok Napját, a hó utolsó vasárnapja a Hősök Napja.

Amiről szólni akarok, nem tartozik a hivatalos ünnepnapok sorába, mégis sokunknak ünnepi megemlékezésre ad okot 1990 óta, május 23-a, amikor a Magyar Országgyűlés 218 igen, 126 nem és 8 tartózkodással Antall Józsefet választotta meg a Magyar Köztársaság miniszterelnökévé. Tudom, nem mindenki számára ünnep ez a nap. Azonban vitathatja-e bárki jelentőségét ennek a napnak? Vitathatja-e bárki, hogy ezen a napon indult el a demokratikus kibontakozás a szabad magyar állam a parlamentáris demokrácia útján? Vitathatja-e bárki, hogy Antall Józsefnek múlthatlan érdemei vannak abban, hogy országunk a Varsói Szerződés, és a KGST akkor még kényszerű kötelekeitől megszabadulhatott. Emlékezzünk arra a napra, amikor elhagyta országunkat az utolsó orosz katona, hogy ezzel helyre álljon 40 éves idegen megszállásunk után a szuverén magyar állam. Vitathatja-e bárki, hogy Antall Józsefnek oroszlán-része volt abban, hogy a Magyar Országgyűlés az általa megalkotott sok száz törvényével létrehozta új és alkotmányos rendünket. S mindezt tette keresztényi meggyőződéssel, népe iránti mélyszéles szeretettel. Európai és keresztény nemzetről álmódott s azt akarta megvalósí-

tani, ahogy többször is mondta: „Egyedül a keresztény Magyarországnak van jövője.” Lélekben 15 millió magyarnak kívánt miniszterelnöke lenni, s mindent megtett elszakított területeinken élő honfitársaink életének jobbá formálásában.

Egy kormány és annak miniszterelnöke munkáját, érdemeit nehéz külön választani. Szabad György, az Országgyűlés akkori elnöke, Antall József temetésén, gyászbeszédében erről a következőket mondotta:

„Oroszán része volt Antall Józsefnek abban, hogy a kormányzat működése során nehéz örökséggel, óriási hiányokkal birkózva, a kor megpróbáltatásaival szembezegezve a megújulás programját, a három és fél esztendő alatt többet teremtett, mint a hajdani évtizedek során. Soha még három és fél év alatt annyi falut vízhálózatba, a gázszolgáltatásba, az elektromosságba, a telefonhálózatba be nem kapcsoltak, mint ebben az időszakban. Soha még Magyarországon három és fél év alatt annyi iskola, annyi tornaterem nem épült, és nem ismerünk olyan időszakot, amelyben arányosan annyi út építését megkezdték és

folytatták volna. És ritka az az időszak Magyarországon történelmében, amikor egyszerre épül két Duna-híd, és egy Tisza-híd...”

Végezetül Seregély Istvánnak, egri érsekünknek, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnökének szavait idézve zárom megemlékezésemet:

„Lehet, hogy vetés lesz, mely már nem nekünk terem, de az új magyar nemzedéknek, hogy ezután is Magyarországnak hívassák ezt az országot.” S hogy ez így lehessen; Antall Józsefnek s a vele együtt működő szabad magyar kormányának elévülhetetlen érdemei vannak.

Kedves Olvasóink!

Ki-ki döntse el magában, szíve szerint, hogy ünnep-e számára ez a nap! Szándékom csupán annyi volt, hogy emlékeztessenek! 11 év, a történelem viharaiban nem nagy idő, csupán múltó pillanat. Vannak azonban történelmi pillanatok, amikor felmagasodik a perc s hirtelen előre, évszázadokra tekint. Talán ilyen volt 1990. május 23-a.

Császár Ferenc



Önnnek joga van tudni...

miről hozott határozatot és miről tárgyalta a képviselő testület április 26-i ülésén

Zárt ülés előtt 18 napirend és a polgármesteri beszámoló került elfogadásra. A polgármesteri beszámolóban egyetlegesen negatív bejelentése volt, amely szerint az április 23.-án megtartott bírósági per a vitatott föld ügyben ismét eredménytelennek bizonyult, a következő tárgyalási időpont: szeptember 26. **Megyei Ifjúsági Nap színhelye lesz városunk, június 2-án és 3-án, akár 2-3000 fő részvételre is lehet számítani.** A városra várnak a szervezési feladatok.

Ligeteink fái sajnos nagyon rossz állapotban vannak. Szakembernek kell az okokat feltárni, és a szükséges intézkedésre fel kell készülni. A TITÁSZ központja Karcagra költözött. Elkezdődtek a tárgyalások a templomok esti külső megvilágítására. Május utolsó napjaiban a polgármester és a testület hölgy tagjai Nagyenyedre látogatnak.

Elfogadásra került az a pályázat, amely **öregszőlői vízellátás bővítésének I. ütemét** biztosíthatja. Megvalósulása esetén közel 2,5 km hosszban épülhetne a vízhálózat. A pályázat 19,5 millió forint, amelyhez a saját erő szükséglet 3,9 millió forint.

Elfogadásra került a város 2000. évi zárszámadása, amelyről elmondható, hogy nagyon eredményes gazdálkodásról, pénzügyi stabilitásról tanúskodik. Igen. A költségvetési pénzekkel is nagyon hatékonyan kell gazdálkodni, mert nem elég a pénzt megkapni, azzal jól kell sáfárkodni. Évről évre nő az az összeg, amit az állami költségvetés a településeknek biztosít, természetesen elsősorban a közigazgatási feladatokra, az intézmények és a város infrastruktúrájának fejlesztésére, és a szociális gondok kezelésére. A településnek nemcsak közigazgatási feladatai vannak, nagyon sok helyi sajátosságú feladatok is megoldásra várnak, amihez a forrást nagyrészt a saját bevételekből kell megteremteni. Jól alakultak a saját bevétel forrásai is az elmúlt évben. Feltétlen említést érdemel, hogy nem kis erőfeszítést tettek a hivatal illetékesei az elmaradt helyi adók és más tartozások behajtására. **A város vagyona szépen gyarapszik,** hogy csak egy szám-

mal érzékeltessem, az 1990-es adat szerint a város összes vagyona 169 millió forint volt, a 2000 évi mérleg szerint 2,1 milliárd, tehát több mint 12-szeresére nőtt 10 év alatt. Egész évben megőrizte a város a likviditását, azaz nem voltak pénzügyi gondjai, még átmeneti hitelre sem szorult. A zárszámadás végszám: 2 milliárd kilencvenegymillió forint bevétel, 1,9 milliárd kiadás és 113 millió forint pénzmaradvány. A mérleg főösszege: 2,5 milliárd forint.

Az önkormányzati lakások bére emelésre került, amelynek hatályba lépése 2001. aug. 1. A lakások bére négyzetméterenként 10 forinttal nőtt, és a felújított lakások komfort fokozata is módosításra került.

A Fő út 5. sz. alatti épület (volt kisegítő iskola) hasznosítására új pályázat kerül kiírásra, tekintve, hogy egy eredménytelen pályázat érkezett.

Az Erzsébet-ligeti teniszpálya bérbevételere sikeresen pályázott a Gyomaendrődi Tenisz Klub.

Ismertette a Humánpolitikai Bizottság határozatát a bizottság elnöke.

Az Ifjúsági alapra 20 pályázat érkezett, amelyből 17 pályázatra kiosztották a 600 ezer forintot.

A Sport alapra 12 pályázatból 11 pályázatot ítélt a bizottság érdemesnek a pályadíjra. Egyedül a Barátság Sportegyesület Alapítvány kérelme került elutasításra. Kiosztásra került 9,85 millió forint.

A civil szervezetek gombamód szaporodnak, és 54-en kértek támogatást. **Az 54 kérelemből 46 pozitív elbírálás alá esett, és összességében 5,5 millió forint került kiosztásra.** Nagy igazság, hogy a pénz lehet sok, de soha sem elég. Így volt ez most is, és nagyon nehéz a Humánpolitikai Bizottság ez irányú feladata. Az elutasítottak igazságtalannak érzik a döntést, és néha talán van is igazságuk. Előre bocsátom, hogy nem tudok objektív lenni a Barátság Sportegyesület Alapítvány elutasítási ügyében, (több okból sem,) de azt azért leírom, hogy az a véleményem, hogy úgy került ez a pályázat elutasításra, hogy talán el sem olvasták a kérelemnek azt a részét, amelyből megismerhették volna a pályázat célját.

Legalábbis az elutasítás írásbani indoklása erre enged következtetni.

A futball klubok támogatása során is akadt egy tisztázandó kérdés, amit a jegyző úr fog a következő ülésig tisztázni, és akkor kerül majd a nyilvánosság elé.

Nyert az önkormányzatunk a Széchenyi terv Bérlet Programjára benyújtott pályázaton. **Épülhet a 16 + 8 lakásos költségvetésű bérlakás. Nagy öröm ez fiatalnak, öregnek, mert a 16 bérlakás az idősok elhelyezési gondjain, a 8 bérlakás pedig a fiatalok lakás gondjain fog enyhíteni.**

Az önkormányzat **ügyirat forgalma 2000 évben 55.417 darab** volt. Óriási ez a szám. Naponta 270 ügyirat, vagy ügy is mondhatjuk, hogy 2 percenként egy ügyiratot kell intézni a hivatalban.

Lemondott a Város Közgyűtemény Alapítvány Kuratóriumának elnöke, Dr. Kovács Béla. Egy hónapra átmenetileg Kóris Györgyné látja el a feladatot. Májusban tisztújításra kerül sor.

Békés Megye 33 településének belterületi belvízrendezésére Címzett pályázat I. üteméhez csatlakozik, és eredményes pályázat esetén a sajtóterőt biztosítja. Továbbá a holtágakat érintő vízjogi engedélyes tervek elkészítésével egyetért.

Görbékút-Vidölaposi csatorna torkolati átberendezésének átépítéséhez pályázat benyújtását hagyta jóvá a testület. 3, 9 millió forint sajtóterő biztosításával.

Kner Izidor szülőháza lebontásra kerül, javíthatatlan állapota miatt. A tulajdonos a Kner emléktáblát az új lakóépületre visszafogja helyezni.

Timár Andrásné kérelme, mely szerint a fürdő területén vendéglátó-ipari tevékenységet folytathasson, feltételekkel (5 évre, ideiglenes jelleggel) elfogadásra került.

Az új beruházásban megvalósuló szennyvízhálózatot bérbeadás útján kívánja üzemeltetni az önkormányzat. A szerződő fél a Békés Megyei Vízművek Vállalat.

Fűnyírás, parkápolás, tereprendezési munkákat vállal a „Művelt Cigányifjúságért” Alapítvány. További részletes információt a Fő út 80 sz. alatti Roma Közösségi Házban, vagy telefonon: 581-020 számon lehet szerezni. Sok ember panaszkodott, hogy nem tud embert szerezni, a fűnyírásra, ezen a gondon így szeretnénk segíteni.

Császárné Gyuricza Éva

THERMIX
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

☐ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614. 386-226

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- ☑ Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- ☑ Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- ☑ Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- ☑ Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- ☑ Építőipari gépek, segédesszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, utpanel...)

CIPŐTALPBÉLÉST
SZONDÁTÓL

Rózsahegy u. 11.
Telefon: (66) 284-301

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

Kongresszust tartott a KÉSZ

A Keresztény Értelmiségiek Szövetsége ötödik kongresszusát **Orbán Viktor miniszterelnök** úr nyitotta meg, aki a rendezvény fővédnöke volt. A kormányfő beszédében elmondta: "Magyarországra szép és lelkiükben gazdag jövő vár, s ez nagymértékben köszönhető a keresztény embereknek. - Mint mondta:- ehhez a folyamathoz nem kell új erkölcsi elveket fabrikálni, hanem vissza kell nyúlni a személyes felelősségre építő kétezere éves hagyományokkal rendelkező keresztény erkölcsiséghez, amely elegendő a jó erőinek mozgósításához" A továbbiakban pedig így szólt: „Az előttünk álló munkához Magyarországnak keresztény értelmiségiekre van szüksége” Felszólalt **Glatz Ferenc az MTA elnöke**, aki kijelentette: „a vallások és a hit tanulmányozása nélkül nem lehet a korunkat feszítő társadalmi és politikai konfliktusokat feloldani.” **Osztie Zoltán a KÉSZ elnöke** az általa vezetett szövetség legfontosabb feladatának az evangelizációt akadályozó falak lebontását jelölte meg.

Népegészségügyi program 2010-ig

Olyan népegészségügyi programot dolgozott ki a magyar kormány, amelynek megvalósítása esetén a magyar népegészségügyi mutatók, 2010-re az európai szintet megközelítik. Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) támogatja a programot. A program a jelenlegi egészségügyi állapotból indul ki, és egyértelműen rangsorolja a tennivalókat.

Kerekasztal-beszélgetés a Roma Közösségi Házban

A Művelt Cigányifjúságért Alapítvány április 17-én kerekasztal-beszélgetésre hívta az érdekelteket és vitafórumot rendezett a Roma Közösségi házban, Gyomaendrődön. A fórumra eljöttek Békés megye Cigány Kisebbségi Önkormányzatának képviselői. Előadást tartottak az Ombudsmani Hivatal részéről Némedi Erika, Mediátor Alapítvány részéről Orsós Éva, Friedriht Ebert Alapítvány részéről Furmanna Imre, Hevesi József a Békés megyei Kisebbségi Önkormányzat részéről, ifj. Dógi János a helyi Cigány Kisebbségi Önkormányzat részéről, és Dr. Dávid Imre Gyomaendrőd város polgármestere.

Dávid Imre polgármester hangsúlyozta, hogy a város vezetése, a város lakói és az itt élő cigány lakosság között alapvető probléma nincs. A statisztika szerint cca. 800 cigány él a városban, ami az összlakosságnak 5%-a. A város évente 4-4500 főt részesít valamilyen segélyben. (gyermekvédelmi, lakás fenntartási, fűtési, jövedelemplótló stb.) ebből a létszámból a segélyezett cigány lakosság 6-700 fő, 15%. A segélyek és segélyezett száma 2 év alatt 10%-kal csökkent, ami kedvező tendenciát mutat.

Furmanna Imre úr elmondta, hogy több éves programja van a Friedriht E. Alapítványnak, amely a romák ált. és konkrét kérdéseinek megoldását szolgálja. Hangsúlyozta, hogy a probléma társadalmi, a megoldásnak is társadalmi kell lenni!

Minden felszólaló egyet értett abban, hogy hatósági jogkört a kisebbségi önkormányzat nem gyakorolhat, így segélyt sem oszthat. Cél szerű, hogy a települések önkormányzati bizottságaiban a kisebbségek képviseltessek magukat. A jövőbeni főcél az kell, hogy legyen, hogy a cigányok ne segélyt, hanem munkalehetőséget kapjanak, és a település és az ország ügyeinek intézésébe beleszólhassanak.

Az egyház-alapítási törvény módosítási javaslata meghiúsult

A szocialista képviselők nem támogatták a tervezetet. A Fidesz parlamentári frakciója már dolgozik egy újabb törvényjavaslaton, amely más európai országokhoz hasonló módon lehetővé teszi a szekták elleni határozott fellépést. A társadalomellenes szekták működésének kérdését mielőbb meg kell oldani. Az MKDSZ 165 ezer aláírást adott át a parlament elnökének, amelyben azt kérték, hogy törvény szabályozza az egyházalapítást, és a társadalomellenes szekták működését szüntessék meg. Az MSZP parlamentári képviselői (1 fő kivételével) politikai kérdésként kezelték a javaslatot, tehát nemmel szavaztak a koalíció törvényjavaslatára.

Útszéli fészület a kondorosi úton

Harnos Vince és családja – követve régi elődeink példáját- Isten dicsőségére útszéli fészületet állítottat. A kondorosi úton, az útszélén, a 2-es km kőnél van az új kereszt, amelyet megszentelt Iványi László plébános úr, április 29-én. A fészületet Szonda István szobrász faragta. Ugyanezen a napon délután a Tájházban Dr. Dénes Zoltán plébános előadást tartott az útszéli kereszt történetéről.

Közösségi Ház május havi programja

- 2-án 17órától: Férfiak Napja a Magányosok Klubjában
4-én 8 órától **VÉRADÁS**
5-én 17 órától: A Rózsasági Iskola gálaműsora
9-én 9-12 óráig Ruha és cipővásár
9-én 17 órától Cukorbeteg Klubja
14-én 18 órától Az MKDSZ gyűlése.
15-én 17 órától Autóvezető tanfolyam indul. (Gózan Autósiskola)
17-én 9-12 óráig Ruha és cipővásár
18-án 17 órakor Kiállítás megnyitó: az endrédi művészek alkotásai.
24-én 9-13 óráig Használt ruha vásár

A pápai nuncius virtuális látogatása

A nuncius úr meglátogatta az Interneten a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola honlapját (www.szentgellert.hu), és megtisztelt bennünket azzal is, hogy írt a Vendéglátókönyvbé. Íme az eredeti bejegyzés:

Karl-Josef Rauber (nuntbud@hbc.hu)

*Nagy orommel latam a kivalo honlapot.
Sok kivanok sikert az iskola a templom
es a varos katolikus emberek reszere!*

*K. J. Rauber
ersek, nuncius*

2001. április 09.21:43

Remote Address: 193.224.69.67 - Remote host: fw.ehf.hu

Sajtóbeszélgetés az egyház és a sajtó kapcsolatáról

Ezzel a címmel kaptunk meghívót a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia titkáratól Veres András és Gyulay Endre püspök úrtól. Színhely a Szegei Városháza díszterme. A meghívottak a sajtó képviselői és az egyházak sajtóreferensei voltak.

Juhász Judit, az MKPK sajtófőnöke volt a háziasszonya a találkozóknak. Kedves köszöntő szavai után az egyes előadók mondták el véleményüket a témával kapcsolatban.

Elsőnek **Gyulay Endre püspök** úr szólt, kiemelte az információ fontosságát, ajánlotta a helyi rádió, televízió, újságok igénybevitelét, hogy megmutassuk magunkat a valóságnak megfelelően, állás foglaljunk a hit és erkölcs dolgában. A püspöki körlevelek, ünnepeink ismeretése mellett három dolgot tartott fontosnak: a helyi sajtóval felvenni a kapcsolatot, az országos információs hálózatba el kell juttatni saját településeink vallási eseményeit, s végül fontosnak tartotta a sajtó lapindítást is.

Veres András püspök úr az Apostolok Cselekedeteiből idézte: „Mi nem hallgathatunk arról, amit láttunk”, a hitről, örömről mindenkinek a maga eszközeivel tudósítást kell adni. Idézte a Szentatyát is, aki szerint kötelességünk a modern technikát felhasználva hirdetni az evangéliumot.

Dr. Benyik György, egyházügyi tanácsadó felszólalásában VI. Pált idézte „Az újságírók talentuma, hogy az igazságot a szépség köntösébe öltöztetni felelősséggel.”

A fő probléma szerinte, hogy a civilek az egyházban, a hívők a sajtó világában felszegek, az újságíróknak általában ismeretlen terület az egyház, de ezt nem vallják be. Az egyházak belterjessége zavarja a nem hívőket, hiszen nem ismernek sok egyházi kifejezést.

Neumayer Katalin a Magyar Kurír főszerkesztője elmondta, hogy a lap tekinthető a Katolikus MTI-nek is, és kérte, hogy híreket, információkat juttassák el a laphoz.

A felszólalók közül megemlíthetjük **Réthy István szarvasi plébános** atyát, aki emlékeztetett a katolikus újságírók vértanúira. Majd hangsúlyozta, hogy a mai ember számára a tiszta igazság közlése a fontos.

A beszélgetés befejeztével Gyulay Endre püspök úr ígéretet tett, hogy 1 vagy 3 napos sajtóval kapcsolatos továbbképzést szervez.

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkesillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Timár Máté

Emlékezzünk a holokaust endrődi áldozataira



Endrőd életében az első hiteles feljegyzés velük kapcsolatban Ágoston János tudományos értekezésében

1824-ben olvasható: „Gyapjút a helyi zsidóknak adták el.”

Lélekszámuk 1934-ben községünkben 80 fő volt. (Dr. Hunya Sándor: Endrőd története a gyulai uradalomban.) Benne éltek a község testében, be-

csületes munkájukkal, nagy szakértelmükkel tiszteletnek, szeretetnek, és megbecsülésnek örvendhettek. Soha köztük és a község más vallású lakói között vallási, etnikai probléma nem akadt. Lélekszámuk 91 volt a második világháború kezdetekor. Persze, számárányuknál nagyobb volt gazdasági, és kulturális szerepük. Üzleteik, műhelyeik nagyobbak, korszerűbbek voltak. Megfelelő üzleti tartalékkal, tőkével és széles üzleti kapcsolatokkal rendelkeztek.

1893 és 1914 között saját iskolájuk is volt az imaházuk mellett. Ám a tanulók csekély száma miatt az megszűnt. Attól kezdve a gyermekeik kivétel nélkül a helyi római katolikus iskolába jártak, állami iskola nem lévén. Utána zömmel a helyi rk. Polgári iskolában tanultak tovább, bár akadt, ki távoli városokban, gimnáziumokban gyűjtötte a tudást, ami az egyetemre való bejutást segítette. Az 1920-as évben már orvos, állatorvos, tanár is került közülük.

Tragikus sorsuk a második világháborúval kezdődött. Előbb a sárga csillaggal való megjelölést kellett vállalniuk. Ez még nem je-

lentett problémát sem a község, sem zsidók között. Magyarország német megszállásával fordult sorsuk tragikusra.

1944 nyarán, Hirschl Mihály elmondása szerint: „...a község vezetősége, hivatalnokai útján baráti hangon tudatta velünk a várható dolgokat...” Májusban a csendőrök Kisállásra gyűjtötték őket, a Nagyistállóba. Ez a kezdet nem volt még elviselhetetlen, de kényelmetlen, és megalázó. Ismerőseink, barátaink akadály nélkül meglátogathatták őket és segíthettek, amivel tudtak. Pár nap múlva azonban, azzal az ürüggyel, hogy a közlekedés problémás, áttelepültek Endrőd belterületére. „Szállásunk: dr. Izsák Adolf állatorvos lakása, a volt imaházunk, és a Grósz Fatelep volt. Más területről ismeretlen csendőrök és rendőrök érkeztek. A problémák rohamosan szaporodtak. 1944. június 15-én este hat ismeretlen csendőr vette át a csoportot. Vezetőjük egy hadnagy volt. Késő este Gyomára tereltek bennünket. Annyi csomagot vihettünk, amit kézben elbírtunk. Gyerekek, öregek, nők, férfiak, betegek vánszorogtak goromba felügyelet mellett. A község lakói valahogy megtudták. Gyűltek a fatelep környékén. Voltak 2-3 százan Ők nem jöhettek be a Gyomára vivő betonúton, hanem az út szélén, a Holt Körös mederoldalában kísérték. A gyomai állomáson a környező községek-ből érkezett sorstársainkkal ezrednyire szaporodtunk. A sötétség leple alatt marha vagonokba zsúfoltak. A Szolnoki Cukorgyár lett a gyűjtőhely. Itt már keretlegények vettek kezelésbe... Nem volt irgalom. Mindenünktől megfosztottak. Néhányunkat külön kihallgatásra vittek. Grósz úgy megverték, hogy rövidesen belehalt. Aztán két csoportra osztottak. Egyik részt Ausztriába mezőgazdasági munkára, a másikat Auschwitzba. Azoknak a neve kerül a kivégzettek listájára. Minket az előretörő orosz seregek mentettek meg.”

A háború után többen hazajöttek Endrődre. Lakásaikat feltörve, kifosztva találták.

1945 koratavasán három kedves kislány iratkozott be a polgári iskolába. Mind az én osztályomba került. Azóta sokszor elgondolkodom azon, hogy tudtak annyi kín, szenvedés, gonoszság után annyira jók, kedvesek és kiválóak maradni? Közülük ketten tanárok, szerkesztők, írók lettek s nagy örömünkre az egyikük Kossuth-díjas. Büszke vagyok rájuk. Legyen boldog az életük, próbálják elfelejteni az embertelenség, gonoszság súlyos napjait! Szerencsére az ő nevük nem került fel a II. Világháború áldozatainak emlékművére, ahol a 44 zsidó mellett 410 további endrődi áldozat neve is olvasható.

Íme a 44 áldozat nevük szerint: Deutsch Imre, László és Sándor, Fenákel Lajos, Fischer Gyuláné, Fischer Péter, Fuck Izidor, Gelb Dezső, és neje, Gelb Sándor, Grósz Zoltán és neje, Guttmann György és neje, Hirschl Sándor, Hoffmann Józsefné, Hoffmann Lili és Miklós, dr. Izsák Adolf és neje, Jozepovits László, Kohn Pál és neje, Kohn Béla, Kohn Berta, Kohn Ernő, Kohn Lidi, dr. Rosenzweiger Rezső és neje és lányuk Éva, Sámuel István, Sémuel Sándor és neje, Steiner Elemér, Steiner Mór, Spielberger József, Schwarz Ede és neje, Schwarz Sándor és neje, és Walfisch Pál.

Tisztelettel, kegyelettel, és emlékezzünk rájuk!
Végezetül idézek Áder Jánosnak, az Országgyűlés elnökének, a parlamentben április 17-én a Holokaust Emléknapján elmondott beszédéből:

„A vészorszak halottjai a mi halottaink, a veszteség a mi közös veszteségünk, a gyász, a mi közös gyászunk.”

Márton Gábor



Gyomaendrőd, Fő út 45.
Tel/Fax: 66/386-578
Mobil: 30/9-950-197



METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények

Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek, háztartási kisgépek
Szórakoztató elektronika

Szegek, csavarok, zárák, lakatok
Fürdőkádák, mosdók, csaptelepek, mosogatók

Villany szerelési anyagok
GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: 386-909

Régi utcák, utcanevek Gyomán - V. (befejezés)

A mostani **Bajcsy-Zsilinszky Endre** utat is több szakaszban szükséges ismertetnem, mert a mai Fő úttól az élő (illetve folyó) Körözs felé irányuló szakasza hajdan Magyarvég utca volt-1851; „Magyar végutca, Magyarvég utca”. Ez az utca volt a református vallású, magyar anyanyelvű törzslakosság által lakott rész utolsó utcája. Innentől kezdődött a német anyanyelvű, ágostai evangélikus vallású 1830 táján Mezőberényből áttelepített családok által

lakott „Németváros”. 1883-ban is „Magyarvég utca”. 1906-tól Berényi út. A mai Fő úttól a belterület határáig (Csárdaszállás-Mezőberény felé vezető 46. sz. út) terjedő szakasza „Alsó-Berényi út” 1851-ben is, 1883-ban „Berényi út”, 1906-ban is az, 1931-től Gróf Tiszta István út. Közben 1949-től (?) a Kossuth Lajos kezdődő szakasza volt Dózsa György út is, s ez a szakasza már 1925-től Gróf Tisza István út volt. Végül a legújabb időkben lett teljes hosszában Bajcsy-Zsilinszky Endre út.

Meg nem állhatom, hogy a folyó Körözs felőli „Alsó-riszi” végét jelentő **Ságvári Endre** utcát meg ne említsem. E név itteni „megörökítése” is nyilván felsebb indíttatású. Ennek előtte Vásárszél utca volt, tekintettel a hajdan erre felé is terjedő régi vásártérre. Beszenszeg felé eső részének 1931-től Schultz Jenő tér is volt a neve, s restellem, de nem tudom ki volt Schultz Jenő. Nyilván a helybéli német ajkú lakosok prominens személyisége lehetett.

Itt jegyzem meg, hogy utcanévtörténeti írásaimban „világnézetű felfogásomnak” megfelelően tett némely megjegyzéseim megjelenése óta, február elején a gyomai „Kisréti” ref. temetőben felmenőim sírköveit- többek között G. Nagy László nevelő nagyapámét is szorgos kezek darabokra törték. Csak nem?...

Sallai Imre utca – 1851-ben „Felső-Német útca”, 1931-től Luther Márton utca. (És az utca mai lakosai 2000 évben tett önkormányzati indítványt elutasítva nem járultak hozzá, hogy visszanyerje régi Luther Márton nevét. SZERK.)

Bocskai utca – Bocskai István utca – 1851, 1883-ban „Alsó-Német utca”, a németek által lakott városrész délre eső utcája. 1906-tól Rózsa utca is volt.

Zrínyi Miklós utca „új osztás”, 1906-tól Solyom utca is volt.

Tompa Mihály utca 1883-ban Üveges utca s 1906-tól Iskola utca, nyilván, mert a mostani Fő út felőli kezdetein iskola volt és van. Faragó Károly tanító úr nevelt itt bennünket s nem utolsó sorban tanított is - Isten nyugtassa békiben! – ő róla mondták ezt „Faragó iskolának”. Érdekes, jellegzetes régi magyar névadási szokásnak megfelelően az iskolákat is mindig az éppen ott szolgálatban lévő tanítóról nevezték el, vagy az iskola építőtőjéről, illetve az alapítványt tévő gazdáról. Így volt a Rákóczi utcában Csapó Mihály-féle iskola, a Kisréti utcában az ott tanítóról Nagy Győző iskolának mondták, s a Hősök Emlék útja és a régi piactér

sarkán álló iskola építető lelkésztől Garzó-féle iskola, de az „én időmben” Gecsei-féle iskola az ott tanító Gecsei Zoltán tanítóról, s Gál-féle alapítványi iskola az Endrői úton.

Az eddig megjelent írásokban ismeretlen utcának nyilvánított „Vajas-éri” utcát jómagam a **Tompa utca** tájékára, nyomvonalára bátorkodom helyezni. Egy 1851-ben megjelent utcanév felsorolás környező utcák nevei között szerepelteti, s az 1816 évi „regulációs térképen” itt egy ér, vízfolyás van feltüntetve. Külön érdekesség a „Vajas” jelentése, mert itt nem csak a „zsiradékra”, vajzsírra lehet gondolunk. A türk-magyar régiségben a víz halban gazdagságát is értékelték a „Vajas” ér (víz, stb.) elnevezés alatt.

Jókai Mór utca 1883-ban „Zsinagóga utca” az elején fennálló izraelita zsinagógáról. (Általam ismeretlen időben lebontották, itt volt az izraelita felekezet iskolája is.)

Petőfi Sándor utca régen Görbe utca volt, a közepe táján az utca vonalvezetése megtörik s innen valószínűsíthető s régebbi utcanév. A Botond utcához közeli részén 1816-ban egy fahíd volt a „Németváros” felől az utca nyomvonalába bekanyarodó „Danca éren által” (a Danca ér régen elfeledett település földrajzi és településtörténeti név.)

A házak számozása ismereteim szerint 1920-ig nem utcánként történt, hanem a református templomot 1. számnak véve (a 19. században a „Helység Háza” is volt 1. számú) eddig általában még ki nem értékelt szisztéma szerint végig számozták a település házait. Az én szülőházam Gyoma Arany János út 5. sz. édesapám születésekor 1910-ben 617. szám volt. Előtte 614. A Hősök Emlék útja 57. sz. ház pedig 13. számtól 21 számig is szerepelt

váltakozva 1770-1920 között. (A ház helyett „porta” értendő természetesen, mert a házakat koronként újabbak váltották fel).

A 18. században, az egyházi „párber” beszedő lajstromokból kitűnik, hogy településrészenként is külön-külön számozás volt (Mirhóinnen, Mirhóhát, Dancainnen, Dancahát). A község „tizedekre” volt osztva. Az utcák élén, előljáróság által megválasztott „utca kapitányok” álltak, akik feleltek a településrészen a rendért, s a törvények betartásáért. Alárendeltjeik „tizedesek, tizházigazdák” voltak. Így működött a „paraszti önkormányzat”, de ennek taglalása különálló terjedelmes tanulmányt igényelne.

Cs. Szabó István

HELYREIGAZÍTÁS

Áprilisi számunkban a 65. oldalon „Régi utcák, utcanevek Gyomán IV.” első bekezdés felülről a 25 sorban: „Vadmacska” szó helyesen: „**VADKACSA**” Az elírásért szíves elnézésüket kérjük.
SZERK.

A Hősök Napja

Örvendetes, hogy hazánkban ma már egyre több városban és településen ünneplik meg méltó tisztelettel a Hősök Napját. (Lapunk múlt évi 5. Száma 1. oldalán részletesebben emlékezett meg erről az eseményről.) Ezúttal egy korabeli verssel emlékezünk e napra.

Adóztál vérrel, drága nemzetünk,
S a sok csatából mi maradt nekünk!
Ledőltek falak közt márványoszlopok,
Kik tépett népek álmat osztozok.
Ti hős szívekből épült mécsesek,
Aranybetűbe olvadt végzetek...
A föld jajából égbe nyúlt karok,
A messzi égen értük gyúlt napok.

Napok, kik szültök szívbe lángokat,
Hová a beteg imáért látogatók...
Hol múltak hangján új jövőt remél,
Ki gúzsba kötve épp, hogy csak megél
Oltártűz, mécses, haza, hit, remény:
Ez égig erő drága kőben él...
E kőtoronyban él nemzetünk,
Ami ha elvész, mi is elveszünk!

De nem! A hősök szobra mindig él,
Míg ősi földön él az ősi vér!
Míg lesz a föld, míg lesz az ég maga,
Míg lesz az égnek napja, csillaga...
Míg lesznek drága, csillogó nevek
A hősök szobra áll és egyre nő,
És égbe nyúl, mint élő hegytető!

E hegy, ha nézed, fel az égig ér!
E fény, ha kérded, mind, mind hősi vér.
Mi pásztortűzként ég a bérceken
S a biztatása, fénye végtelen.
Örök olthatatlan csillogás,
Örök dicsőség, s biztató biztatás.
Védd hát e fényt, te, tépett nemzetem!
A hősök szobra mindig szent legyen!

Mohai László

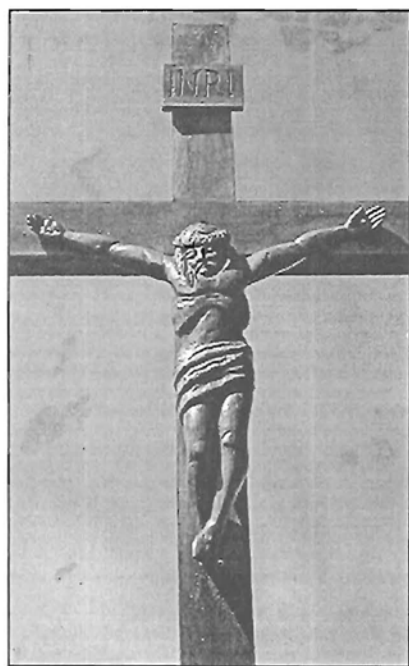


Katolikus oldal



MÁJUS HÓNAP ÜNNEPEI

1. keddi: Szent József, a munkás
2. szerda: Szent Atanáz püspök, egyháztanító
3. csütörtök: Szent Fülöp és Szent Jakab apostolok
4. péntek: Szent Flórián vértanú
6. vasárnap: Húsvét 4. vasárnapja
7. Hétfő: Boldog Gizella
12. szombat: Szent Néreusz, Achilleusz, Pongrác vértanúk
13. vasárnap: **Húsvét 5. vasárnapja**
16. szerda: Nepomuki Szent János áldozópap, vértanú
20. vasárnap: **Húsvét 6. vasárnapja**
22. Kedd: Szent Rita özvegy
24. csütörtök: Szűz Mária, a keresztények segítsége
25. péntek: Tiszteletreméltó Szent Béda áldozópap
26. szombat: Néri Szent Fülöp áldozópap
27. vasárnap: **Urunk Mennybemenetele**



„Nehéz a keresztem...”

BEMUTATJUK...

Sorozatunkban a Harnos házaspárt szeretnénk Önöknek bemutatni, Kedves Olvasók.

Harnos Vince és felesége Bulla Ilona, akik Endrődön az Apponyi út 31. szám alatt laknak. Fiuk, Vince Szegeden, a Dugonics András Piarista Gimnázium 9. osztályos tanulója.

Harnos Úr és felesége, Ilona Asszony merész és egy szép elhatározásra szánták el magukat: útszéli keresztet állítottak, az Endrődtől 2 km-re fekvő földjük végében, melyet április 29-én, vasárnap a déli órákban ünnepélyes keretek között szentelt meg Iványi

László plébános.

- Milyen cél és gondolat motiválta Önöket erre a nem mindennapi eseményre?

Régen az emberek megálltak egy-egy útszéli kereszt tövében – a férfiak még a kalapot is levették – és imádkoztak egyet a családjukért. Azért állítottuk, hogy az úton lévőket segítse meg Jézus; azért is, hogy ez a „corpus” megszólítsa az embereket, hogy ők is Isten gyermekei és hívja őket is a templomba, a tisztességes életre. Azokat is hívja, akik eddig még nem is fohászoltak Istenhez és segítsen meg minden embert.

- Miből készült a kereszt?

- A keresztet és a Megfeszített Krisztust fából faragta ki Szonda István, az Endrődi Tájház vezetője. Munkájához csak tölgyfát használt.

- Mit kérnek a Jó Istentől a Világ és a fiatalok számára?

- Azt kérjük, hogy béke és szeretet legyen a családokban és szerte a Hazában. Legyen megértés és tisztesség minden ember szívében, egymás munkáját mindig ismerjék el. Azt szeretnénk megkérni, hogy fiunk, Vince megtalálja helyét a Világban.

A beszélgetést köszönöm. A kereszt felállításához, az ötletéhez és a megvalósításhoz őszinte szívvel hálát adunk Istennek és megköszönjük az Endrődi Egyházközség nevében.

Isten fizesse meg a Harnos családnak.

„... de amit rám mértél, szívesen hordozom!”
fr. Ungvölgyi János

Az oldalt szerkeszti: Iványi László plébános

MÁJUSI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és este 7 órakor. Hétköznap reggel fél 8-kor.
Május estéin 7 órakor litánia

Szent Gellért Iskola kápolnájában
május 13-án és 27-én, vasárnap fél 12-kor.

Hunya

Vasárnap: délelőtt 10-kor. Kedden, csütörtökön, elsőpénteken és szombaton este 6-kor. A szombat esti vasárnapi előesti mise. Május estéin fél 6-kor litánia.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap reggel 8-kor, szombaton 18 órakor. Májusi litánia vasárnap a mise előtt, hétköznap a mise után.

A Szentírás Asszonya az én anyám

Rendezvények, művészi előadások, költői és zenei kompozíciók hepienddel szoktak végződni, boldog és vidám befejezéssel. S ma „a legszebb hónap alkonyán,” mi mégis a keresztfa alá állunk. Mert ott tudjuk meg minden kétséget kizáró bizonyossággal, hogy akiről esténként a Szentírás kiragadott fejezetei alapján elmélkedtünk, a Szentírás Asszonya Szűz Mária, Isten Anyja; mi nekünk is jó Anyánk!

Amikor az ember halálos ágyán végrendeletét írja vagy mondja tollba, nem szokott sem érzelmeskedni, sem kicsinyeskedni. Minden egyes szava megfontolt, komoly és szent. Még a hitetlen pogányok is szentnek tartják a halálos ágyon, tanúk előtt mondott végrendelező szót. Krisztusnak, a Megváltó Istenembernek a keresztfán adott végrendeletét szeretném szinte térdem állva olvasni: „Jézus keresztje mellett ott állt anyja, anyjának nővére Mária, ki Kleofásnak felesége volt és Mária Magdolna. Mikor Jézus látta, hogy ott áll anyja és szeretett tanítványa, így szólott anyjához: Asszony, nézd, ő a te fiad! Azután a tanítványhoz fordult: Nézd, a te anyád! Attól az órától fogva házába fogadta őt a tanítvány.” — Válaszolni egyik sem képes. Lélektani törvény, hogy a felindultság és megrendülés legmagasabb fokát a némaság jelzi.

Hogy mi mehetett végbe a Szentírás Asszonyának lelkében, arra csak következtetni tudunk. Egyrészt abból, amit az Isten üzenetére válaszolt: „Legyen!” Az Istennel szemben neki nincs, nem is lehet más szava soha, csak: „Legyen!” Másrészt, ha Mária nem is beszél, beszélnek előképei. Most a Makkabeus-fiak anyjára gondoljunk, akit a szentatyák a galgatai Szűzanya előképének tartanak. Gyermekeit szemeláttára ölet meg az istentelen Antiochusz Epifanész, csak azért, mert hűségese az igaz Istenhez. A legkisebbre kerül a sor, a legkedvesebbre. A sátni zsarnok mindent ígér, az anyának is, a fiának is, csak legyenek hűtlenek az igaz Isten iránt. A hős Makkabeus anyja (Mária előképe) így buzdítja legkedvesebb gyermekét: „Kérlek, fiam! Tekints az égre, a földre és mindenre, ami bennünk van és értsd meg, hogy mindez, valamint az emberi nemet is semmiből teremtette az Isten. Ne félj tehát ettől a hőhértől és szenvedd el a halált, hogy majdan az irgalmasság idején testvéreiddel együtt visszakapjalak téged is!

Ez a Szűzanya lelkülete Szent Jánossal szemben is, veled is! Mert a kereszt alatt új életre szült téged ugyanúgy, mint a szeretett tanítványt. Ő a te örök, égi Édesanyád! Megfigyelted-e jól a Szentírás szavait? „Attól az órától fogva házába fogadta őt a tanítvány.” Legalább ettől a mai esti órától, amikor Krisztus szent végrendeletét felolvasták előtted, házába fogad-e Mária? „Nézd, ő a te anyád!” Ne félj, nem lesz terhedre. Sőt! Igaz, „a legszentebb hónap alkonyán” nem afféle könnyű kis szerenádott dudol a füledbe, hanem a Makkabeusok hős anyjának kemény szavát. Mert ez a szeretet erős, mint a halál. Sőt: erősebb, mint a halál! Csak így lehet igaz, hogy „majdan az irgalmasság idején testvéreiddel együtt visszakapjon téged is a Szentírás Asszonya az örök életre.

Nyolcszázéves legenda Clairvaux-ból. Szent Bernát Atyánk figyelmét nem kerülte el a legszentebb végrendelet egyetlen szava sem. „Attól az órától fogva házába fogadta őt a tanítvány.”

Az apátság keresztfolyosóján díszes helyet kapott a Szűzanya képe. Valahányszor elmentek előtte a fehér-fekete ruhás szerzetesek, főhajtsással üdvözölték: üdvözlégy Mária! A Szűzanya megígérte Szent Bernát Atyáknak, hogy egyetlen fia sem fog elkárhozni, aki megmarad a Rendben. Múlnak az évek. Meghal egy öreg clairvaux-i testvér. A menyországba jut. Keresi mindenfelé régi társait. Sehál sem leli. A Szűzanyához megy panaszsra: „Anyánk, te azt ígérted, minden testvérünk üdvözüli, aki megmarad a neked felajánlott családjunkban. Hal vannak hát?” A Szűzanya elmosolyodik. Széttárja anyai palástját. Ott voltak mind, egytől egyig a Szűzanya palástja alatt.

Azért mondtam ezt el, mert szeretném, ha mindazok, akik Isten szavából, a Szentírásból valóban Édesanyáknak ismertük meg a Szűzanyát, s legalább „ettől az órától fogva házába fogadjuk őt,” mint a szeretett tanítvány, találkozhatnánk majd egyszer. A Szentírás Asszonyának anyai palástja alatt.
Dr. Kerekes Károly

RÓMAI ÚT

Minden út Rómába vezet - szól a mondás. Ha sokan jártunk is már különböző országokban, városokban, láttunk sok-sok szépséget, nevezetességet, részei lehettünk nagyszerű látványoknak, ha meg is csodálhattunk értékes alkotásokat, a miénktől eltérő szokásokat, Rómát látni egyedülálló élmény. Útitársaim nevében is köszönöm a Katolikus Egyháznak, illetve Gyuriczáné Szabó Erzsébetnek, hogy szervezésükkel lehetővé tették ezt az utazást - viszonylag tűrhető áron.

Az oda-vissza út és a félnapos firenzei látogatás kivételével, négy teljes napot töltöttünk az Örök Városban. A látvány

szinte kimeríthetetlen, sok-sok időt kívánna, azonban a legfontosabb helyeket be tudtuk barangolni.

Amit láttunk: Capitolium, Fórum Romanum, Colosseum, Victor Emmánuel-émlék-mű, Az igazság szája, Spanyol-lépcső, Angyalvár, Navona tér, Trevi-kút, Cirkus Maximus, Constantinus, Titus és

és más diadalívek, nevezetes obeliszkok, templomok, szobrok, terek, ősrégi és későbbi alkotások, díszítő elemek. Láthattuk milyen harmonikus egységben illeszkednek egymáshoz régi és új városrészek, sok szép fával, virággal. Külön-külön napon látogattuk a Szent Péter székesegyházat - a világ legnagyobb templomát - és a Vatikáni Múzeumot. Óriási kincsek, gyűjtemények színhelye. Művészeti szépségük leírhatatlan.

Felejthetetlen élmény volt kétezer éves, vagy „csak” több évszázados létesítményeket, alkotásokat, egyedülálló műemlékeket, nagy történelmi események színhelyét megcsodálni.

Michelangelo és más, főleg az itáliai művészek legnagyobbjai öntötték tudásukat vá-

szonra, illetve kőbe, fába, bronzba, márványba, aranyba, egyéb anyagokba. Kincseik tekintélyes részét alkották az egyház szolgálatában. Mindezen szépségeket csupán képekről érzékelnem lehet. Látni kell a valóságban!

II. János Pál pápa Őszentsége audienciája volt ottlétünkkor. A jelenlévők népes táborában mi, a magyar csapat tagjai is részesültünk pápai áldásban, egyben az otthon lévő honfitársainknak is küldte jókívánságait a katolikus egyházfő.

Esténként fáradtan, de szellemileg fel-frissülve tértünk vissza Ostiába, a Tírrén tenger melletti szállásunkra metróval, autóbusszal. Az eleki Lengyel Antal plébános atya reggelenként misét tartott, s pihenten, friss lélekkel kezdtük a napot újabb élmények befogadására.

Helyből, több megyei városból, községből, illetve Budapestről indultunk összesen 41 fővel. Két remek sofőr vezetett felváltva biztonsággal s egy jó képességű, kedves idegenvezető igazgatta lépteinket, bővítette ismereteinket Davidovics László tanár úr személyében. Köszönjük nagyszerű közreműködésüket.

Hogy én még újra lássam Rómát, bedobtam aprópénzemet a Trevi-kút vizébe. Aki teheti és lesz rá alkalma, legalább egyszer utazzon el ebbe a csodás városba, illetve a Vatikánba.

Életre szóló élmény!

Hanyecz Margit



Czer év magyar történelmének eseményei

Történelmünk számtalan hős önfeláldozó vitézt ismer. Ilyen volt Dezső vitéz is, akit Molnár József festőművész álmódott palettájára.

Az (Anjou) Károly Róbertet először Bicskei Gergely esztergomi érsek alkalmi koronával koronázza királlyá 1301. május 13-án 1313-ban VIII. Bonifác pápa elismeri Károly Róbert jogát a koronára, ám csak 1310. augusztus 27-én Székesfehérvárott koronázzák meg a magyar szent koronával. 1330-ban Basarab havasalföldi vajda, miután látszólag meghódol a királynak, a Havasalföldre sereggel érkező Károly Róbertet Posadánál törbe csalja, háromnapos csatában megsemmisíti a magyar hadat: a király életét csak Hédervári Lőrinc önfeláldozása mentette meg. (A Kálty Márk Képes Krónikában Dezső vitéz szerepel, aki ruhát és fegyvert cserélt a királlyal.) Képünk azt a jelenetet örökíti meg, amikor a földön álló király átadja kardját a lovon ülő vitéznek, aki búcsút intve indul a harcba.

A következő képek Mária királynőt és anyját, Erzsébetet (Nagy Lajos király özvegyét) ábrázolják, amikor 1386. július 25-én a Horvát párt Gara vára (Valkó vármegye) közelében elfogja és Gornec (másképpen Ivánc) várába zárja. A lázadók a királyné és anyja kísé-

tében lévő Gara Miklós nádort és Forgách Balázs pohárnokmestert is lekaszabolják.

Képek, Kovács Mihály: "Gara megvédi Mária és Erzsébet királynékat," és Orlai Petrics Soma: "Mária és Erzsébet királynők a novográdi fogságban"

A királynőket 1386 augusztusában a gomneci várból a tengerparti Novigrádba szállítják, hol Palisani János várnai perjel Erzsébet anyakirálynét 1387 elején megfojtatja. (Zágrábban temetik el). Zsigmond, az akkor még brandenburgi herceg hiába ostromolja a várat feleségét Máriát –nem tudja kiszabadítani. Majd (Luxemburgi) Zsigmond brandenburgi örgrótot 1387 március 31-én Himházi Benedek veszprémi püspök Székesfehérvárott királlyá koronázza. Június 4-én Zsigmond király vezére, Frangepán János a velencei hajóhad támogatásával Novigrád várának feladására kényszeríti Palisnai János várnai perjelt s ekkor Mária királynő kiszabadul a közel egy évi fogságából. Ugyanis Nagy Lajos király halála után (1382.szeptember 10.) leányát Máriát szeptember 17-én Demeter bíboros esztergomi érsek királlyá koronázza. Uralkodik 1395 május 17-én bekövetkezett haláláig, 1387 március 31-től férjével Luxemburgi Zsigmonddal.

Irodalom: Magyarország történeti kronológiája I. kötet. (Akadémiai kiadó 1983.), Ludányi Gabriella: Kovács Mihály (Képzőművészeti Kiadó 1987.), Keserü Katalin: Orlai Petrics Soma (Képzőművészeti Kiadó 1984.)



Jön a tatár!

II. fejezet

A Körös kanyargós folyása mellett a bama avarmád tövéből már lándzsák módjára nyúltak fel az új szálak. Az asszonyokat, gyerekeket, a néhány öreget szekerekkel vitték a tocsogós, lápos, vízjárta vidékre.

Néhány ór maradt csak a faluban. Alaposan nyári meleget hozott a május, mikor észak felől két vágatva menekülő legény bukkan fel a látófa térségében. Könnyű volt felismerni, hogy magyarok. Ital vízre, néhány falat élelemre megálltak a feléjük integető Pétemél. Egyiknek a fején seb éktelenkedett, melynek véres váladéka átütött a ráhelyezett kötésen. Tőlük tudták meg, hogy:

- Kevi, Túr és Tirtú pur es chomu.

Tehát sarkukban a veszedelem. Hátukon hozták a bajt a menekülők. Hamarosan bizonyosság is tétetett, mert láng csapott fel füsttel vegyesen a Körös gázlója irányában. A sebzett fejű Mácsa, és társa a fekete szemű Galga lóra szállt, és tovább hajszolta füremedett tagú, hóka fejű, kesely lábú sár-ga lovát.

Az eddig békésen legelésző csorda a széihozta füstszagtól megindult a Körös tocsogójától a szállás irányába. Senki nem térült elébe. Útjukat a fészükéről felvert bibicék, szárcsák, felreppenő mátyásmadár rajok jelezték. Péter izgatottan küszölt le a garáncos látófárról és odaszólt az otthon maradt Gécsának:

- Jöve tatár! Ürdöng lovin. Tekünts fárun! Gyere gyorsun! Héon kücsi üdönk!

Gécsa nem szólt, csak ment, intett fejével. Lóra ugrottak és a délre húzódó liget felé vágattak csak úgy szőrén ülve. Amint a fás részt elérték, lovaikat elcsapva gyalogosan osontak a bokrok közt a nádasban lévő farkasverem felé. Minnekután meggyőződtek, hogy üres, a közelben elrejtett lajtorja segítségével Gécsa lemászott. A kumisszal telt tömlőt elhelyezte a nyirkos verem sarkába, majd rátette a széthasított lantona lemezbe csomagolt feketére sült húst. Péter egy ideig kémlelt négykézlábra ereszkedve, aztán összehúzódva hátrálni kezdett. Társa megértette, hogy itt a veszély. Leereszkedve gondosan eligazgatták a verem nádfedelét, hogy áruló nyomot ne hagyjanak.

A megérkezett tatárok megkezdték a pusztítást. A patics házak száraz alom, széna, gally teteje lobot vetett. Mivel nem találtak egyetlen embert sem, de a nyájak, gulyák árulkodtak, legyezőszerűen nyílt szét a nádas felé a tatárság. Furcsa, elnyújtott hangú kilátások hallatszottak. A veremben meghúzódók sokszor úgy érezték, hogy fejük fölött döng tompán, cuppogva a mocsár lattyakja. Később az égő avarnád keserű, fojtó füstje terjengett széjjel e rejtékely környékén. A csorda bőgését és futását is tisztán hallották. Az este beálltával a verem körül ólálkodó csikaszk szimatolása hallatszott. Megérezte a verembe vitt sült hús szagát. Minden gyanús zajra törüket markolták a rejtőzködők.



Hosszabb ideje semmi zajt nem észleltek. Péter felmereszkedett a veremből. Dörme szállásnál nagy tűz fényénél a tatárok sokasága lakmározott. Egész éjszaka őrüzek fényénél jártak a vigyázók, míg a többiek aludtak.

Másnap, a fáradságtól elnyomott Gécsát Péter felrázta. Égzengésszerű ordítás hallatszott. A veremből felmászót rettenetes kép keserítette el. A nádba menekült fehérnépet, gyerekeket lökdösték maguk előtt a tatár harcosok. A két legény szíve összeszorult.

- Uram, keserűen kinzatul – fakadt ki szomorúan Gécsa, mikor anyját vélte felismerni egyikükben. – Rea ruhanom, nem bánom a halálum levék es.

Péter visszatartotta karjánál fogva:

- Bua belü ki nem nyuhadd, de halálud adád magudnak és mendnek. – csitította az indulattól remegő társát. – Nincs remin. De akkur mi sem mulhatjuk az vermit.

Keserűen mászták végig a verembe vezető garádicsokat. Gyomruk korgott az éhségtől, de egy falat sem tudott lemenni összeszorult gyomrukba. Később kevés kumiszt ittak. Egymás szívverését is hallották a siri csendben. Csak néztek egymásra elkeseredetten. Dél alig múlt el, mikor újabb pokoli láрма jelezte, hogy a férfiak is kézre kerültek.

- Héon mik vagyunk – motyogta maga elé Péter. Az a reményük maradt, hátha azt hiszik, hogy az egész lakosság birtokukban van, s akkor tovább vonulnak. Amint az éjszaka leszállt, futásnyira megközelítették a foglyokat, de reménytelen lett volna a szabadítási próbálkozás. Nagyon sokan őrizték őket. Tanácsosnak látták a verembe visszahúzódni. Három napig béka módra a nádban, a mocsárban éltek. Végig nézték, hogy a sereg a rabokkal délkeletnek távozott. Pár órai várakozás után vigyázva megközelítették a telepét. A nap már lement. Félhomály volt. Majdnem rajta veszítettek. Két visszamaradt harcos tiblábolt az üszkös romok között.

- Ördüngöknek meg kell holni! – horkant fel Gécse, és visszacsalta a verembe Pétert:

- Várud verembe tatárut, beieje hívum – készítette el a haditervet Gécsa

MÁRTON GÁBOR
(foiyatjuk)

EMLÉKEZZÜNK! Május 9., - a Hadifogyók Napja

Történetem 1914. július 25-vel kezdődik, amikor kitört az első világháború, mely lángba borította egész Európát. Akkor még senki nem gondolt arra, hogy a harcstereken küzdő katonákra fogságuk után milyen kálvária vár, s hány évnek kell majd eltelnie, hogy hazakerüljenek családjukhoz. Bizony, sokan nem érthették meg ezt a napot, mert idegen országban, hosszú szenvedés után a légerekben pusztultak el.

Emlékezőim az orosz táborokban sínylő hadifogyókról szólnak.

Az első világháború kitörésének első hónapjaiban a fogságba esett katonáink megfelelő bánásmódban részesültek. Az orosz katonák, de főként a tisztiek megadták a fogságba esett ellenfélnek a kellő tiszteletet. Nem úgy a kegyetlenkedésekről elhíresült kozákok, akiket még az oroszok is elítéltek a védtelen embereken történt bánásmód miatt. A kozákok a sebesült, vagy még egészséges, védtelen foglyokat kínozták, öldösködtek.

A fogságba esett katonákat gyűjtőtáborokba vitték gyalog, szekéren, vagy vonaton. Ilyen gyűjtőtábor sok volt; Moszkvában, Kievdében a kievi várbán és sok más helyen. A hosszúra nyúlt háború miatt a foglyok száma fokozatosan növekedett. Ezért kelet felé irányították a transzportokat. Előtte azonban nemzetiség szerint szétválasztották a foglyokat. Az egyik csoportba tették a magyarokat, németeket, osztrákokat, a másik csoportba a szláv nemzetiségieket, s ide csatolták az olaszokat és a románokat is. Ez utóbbiak kedvezményes bánásmódban részesültek. A nem szláv foglyokra nehézséget vált Szibériában Turkesztánban. A szédítő távolságok miatt kevés lehetőség nyílt a szökésre, s így a táborok őrzésére is kevesebb katonára kellett. A táborokat a transzszibériai vasút közelében alakították ki. Egy részük már a cári uralom alatt is meg volt. Ugyanakkor a Japán háború következtében sok laktanya maradt üresen. E laktanyavárosok alkalmasak voltak hadifogyók befogadására. Már 1914 őszén sok hadifogyót szállítottak a krasznojárszki táborba, mely a Jeniszej folyó bal partján terül el. Ebben az időben még működött a nemzetközi Vörös kereszt, s így értesítést küldhettek a fogságba esettek.

A borzalmas ideje 1915-ben kezdődött. Tömeges járványok pusztítottak, az egyhangú és a változatosság nélküli ételmezés következményeképpen fellépett a skorbut. Ezen a turkesztáni területen, a harminc foglyótáborban az említett veszedelmeket csak fokozták a szélsőséges éghajlati viszonyok, melyek a sarkvidéki hideg, s a trópusi forróság között ingadoztak. Így a táborok az állandóan pusztító ragályok melegágyai lettek. A foglyokat e sivatagos területen folyószabályozásnál, csatornaépítésnél dolgoztatták. A legszörnyűbb szenvedés azokra várt, akik a Murmann vasútvonal építésén voltak. E vonal Szentpétervártól észak felé Murmanskig a Barents tengerig épült ki. A vasútvonal építését még a békés időszakban elkezdték internáltak, fegyencek részvételével. A vasútvonal a tundrás vidéken halad keresztül. Télen a 40 fokos hideg, a rövid de rekkenő nyár az ott élő szervezeteket igen megviselte. A munkákat egyes helyeken térdig, sőt övig érő sáros latyokban végezték. A foglyokra orosz csendőrök és a kegyetlenkedésekről ismert cserkeszek őrizték. Lakóhelyük durván összezsúfoltságot jelentett. A skorbut itt is szedte áldozatait. A munka reggel hattól este hatig, az éjszakai műszak pedig este 6-tól reggel 6-ig tartott.

1916 tavaszán a hadifogyók „fővárosában” a szibériai Krasznojárszkbán volt a legnépesebb szibériai léger. A magyar tisztiek készültek március 15-e megünneplésére. Gyóni Géza, az akkor már közismert költő megírta „Márciusi akarat” c. versét. A hadifogyó tábor parancsnoksága az osztrák Landwehr ezredes megtiltatta a tábor tisztjeinek a politizálást és erre az alkalomra fá-

ból készített tulipán jelvények viselését. A felhőrdült magyar tábor fűtyülve a tilalomra március 15-én már kora reggel a léger udvarán gyülekezett. A felállított pódiumon megjelent az ünnepi szónok s Gyóni Géza a költő is. Nagy taps fogadta őket, majd a költő elővett egy papírlapot és olvasni kezdte a hazafias érzéstől átítatott versét, melynek néhány sorát idézem:

„Mikor gránát bögött, mikor bomba csattant,
Mikor ezer ördög fűtött ezer katlant,
Mikor rémült lelkek robbanástól féltek,
Haj, más volt a dörgés, haj, más volt az ének.
Jó magyar, hű magyar, hős magyar levante
Kell Rákóczi-nóta, kell Kossuth mente,
Kell nemzeti zászló, Petőfi-kokárda?
Itt van nesze, rakd fel, hősi magyar gárdát!”

Folyt, ömlött a vers, Gyóni Géza ajkáról, hol halkán, hol menydörgő erővel. A vers végeztével tapsolt, tombolt a hadifogyó sereg.

Abban az időben meg a Nemzetközi Vörös kereszt érvényesíteni tudta a szabályzatban rögzített feladatait. Elsősorban a svéd, dán, finn aktivisták az orosz hatóság engedélyével járták a légereket, megfelelő kísérettel. Jegyzőkönyvekben rögzítették a tapasztaltakat, és adták tudtára az egész világnak, hogy milyen a Don medence bányáiban, és a vasútépítéseken, a mezőgazdasági munkán dolgozó foglyok sorsa. (A II. világháborúban ezt már nem lehetett tapasztalni.)

A foglyótáborok száma 1918-ban tovább növekedett, már több százat is elérte. Endrődre is sok katona került az orosz fogságba. Így esett fogságba édesapám is az Erdős Kárpátokban Mezőlaborc térségében, a Laborc folyó partján Rokitac település szélén 1915. február 5-én. Vele együtt került fogságba Hunya Ince is. (Adatok édesapám naplójából valók.) Február 15-én már Kievdében voltak, pár nap múlva kelet felé vitték őket. Az egyik gyűjtőtáborban találkozott földiekkel, nagy volt az öröm. A találkozás felejthetetlen volt Farkasinszki Imrével a kiváló zenésszel, Gyuricza Lajossal, akinek nagy bajusza közismert volt Endrődön, és Kovács Illéssel, aki megpróbálta a lehetetlent. Kelet-Szibériában megszökött a foglyótáborból és Mandzsurián, majd Kinán át kijutott a tengerhez, ahol hajóval megkerülve Ázsiát hazáért. A hónapokig tartó szállítás közben kirakták őket Cseljabinszk, Omszk, Krasznojarszk, Jorkutszk légereibe, majd a Bajkál tótól keletre lévő Piescsanka település táborába kerültek. Itt három évet töltöttek. Majd ismét tovább kelet felé vitte őket a foglyoszállító vonat. A következő tábor Vlagyivosztkótól északra Pervaja-Rjeccka volt. A táborban egy hadnagy fotózással foglalkozott és ő készítette a itt látható fényképeket. A képen balról jobbra: Farkasinszki Imre, Gyuricza Lajos, Hunya Lajos, Kovács Illés.

A felvétel 1920. szeptember 5-én készült, a felső ruházatot erre az alkalomra kölcsön kérték. A fotózáshoz szükséges filmet, vegyszereket a foglyoparancsnok a Nemzetközi Vörös kereszt útján szerezte be.

Az orosz birodalomban akkor uralkodó hatalomnélküliség kihatót a hadifogyók helyzetére is. A nagyki-terjedésű kormányzóságokban más és más volt a rend, a gazdasági helyzet, a szabályok, a rendelkezések.

A Breszt-Litovszki békeszerződés megkötése – 1918. március 3. – után július 4-én megtörtént az okmányok kicserélése. Ezt követő-

en a misszióknak a feladata az volt, hogy a hadifogyók hazaszállítását megszervezze. Ez a magyaraknál évekig tartott. Egyrészt a kommunén és annak leverése, másrészt, hogy a trianoni békeszerződés alapján „A hazaszállítás összes költsége az útbajntítás pillanatától a magyar kormányt terhelik”. Így a magyar a hadifogyók hazaszállítása Szibériából elhúzódott. Az orosz Népszövetség Nansen híres norvég sorkatonát kérte fel az egységes szállítás szervezésére és irányítására. Nansen első feladata a pénzalapok megteremtése volt. Ezután indulhatott el Kelet-Szibériából Európába a tengeri úton történő hazaszállítás. A tengeri úton a hadifogyók útközben nagyobb kikötőkben kikötöttek. Ilyen megállóhelyek: Honkong, Szingapúr, Szaigon, Aden, Dzsibuti, Suez, Port Szaid, s a végállomás Trieszt.

1920. október 24-én a vlagyivosztkói kikötőbe befutott a Mainam nevű, a németektől elkobzott teherszállító hajó. 1765 magyar hadifogyó fűdetlen fővel a hajón hallgatta a magyar himnusz október 25-én és még ezen a napon elindultak haza Magyarországra. Édesapám is 1921 január 4-én érkezett haza közel 6 évi fogság után. Ezután még több hajó futott be a trieszti kikötőbe. Azok a volt hadifogyók, akik családi okokra hivatkozva (mezőgazdaságban dolgoztak és megnősültek) hazaszállításra nem jelentkeztek, ezért a magyar törvények értelmében külföldön élő magyar állampolgárnak számítottak. A magyar állam a hadifogyók hazaszállítását 1922. december hó végével befejezteknek tekintette.

Sokan voltak, akik ott maradtak, családost alaptottak. Többek között az endrődi Mészáros Frigyes, aki 1915-ben esett fogságba. Leánya ott született. Honvágya azonban 1937-ben hazahozta. Ezen a télen sokat eljött hozzánk beszélgetni édesapámmal a fogságról, az ottani politikai helyzetről. Én 12 évesen nagy érdeklődéssel hallgattam az ismeretlen más világról szóló elbeszéléseket. Idehaza újból megnősült, családot alapított. Jól pár évvel ez előtt leány eljött Endrődre látogatni, mikor visszament, nemsokára elhunyt.

A nagyki-terjedésű orosz birodalom rendszer-telenül szórta szét a hadifogyókat. A tajgák, a sztyeppék, a turkesztáni homokszivatagok, az urali bányák, a hatalmas rossz levegőjű gyárak a magyar hadifogyók ezreit nyelte el örökre.

Igy volt ez a II. Világháború után is, de erről majd egy év múlva az évforduló napján fogok beszámolni.

V. 9. A Hadifogyók Napja.

Ebből az alkalomból emlékezzünk az idegenben elhunyt bajtársakról, akik jelentelen sírokban nyugszanak, akiket a foglyos sors; az éhség, a járványok, a honvágy pusztított el. Ezen a napon érettkül konduljanak meg a harangok és zúgjanak. Mi, akik, akkor még nem éltünk, de a II. Világháború fogságát túléltük, kössünk köszörüt az emlékezés virágából, s gondolatban helyezzük jeltelen sírjaikra.

HUNYA ALAJOS



Ünnepélyes alapkövetétel

Békéscsabán a Szakosított Ápoló – Gondozó Otthon és Rehabilitációs Központban

Szép tavaszi napon, április 11.-én a Békéscsabai Ápoló- Gondozó Központ életében nagy változás kezdetének lehettünk tanúi. A több mint 20 éves Otthon,- amelyben közel 200 fogyatékos gyermek él,- bővítésre és felújításra kerül. Címzett támogatást nyert az intézmény és 628 millió beruházási költség tervvel megkezdték a beruházást. Az ünnepélyes pillanatot **Domokos László Békés Megye Közgyűlésének elnökének** megható beszéde, **Lakner Zoltán helyettes államtitkár** köszöntője és az ott élő sérült gyermekek szavalata, és tánca tette felejthetetlenné.

Domokos képviselő úr beszédéből részlet:

„Ma ezen a szép tavaszi napon, a költészet napján, alkalomhoz illően köszöntésem Jean Vanier gondolataival kezdem:

„Szeretni annyit jelent, mint igazán érdeklődni valaki iránt, figyelemmel fordulni felé. Tisztelni úgy, amilyen: sebeivel és szegénységével, de képességeivel és rejtett adományaival. Hinni benne, hogy képes növekedni, akarni, hogy előre haladjon. Bolondul remélni: Te nem vagy elvesztett ember, tudsz növekedni, szép dolgokat csinálni – én bízom benned!”

A nemzetközi statisztikák és az Egészségügyi Világszervezet adatai szerint a föld lakosságának 10 %-a fogyatékossgal él. A megdöbbentően magas arányszám mögött Magyarországon közel 1 millió ember napi szenvedése áll. A fogyatékossgal közelről érinti sérültként, hozzátartozóként, barátként, közvetlen munkatárként az emberiség majd minden harmadik tagját. A 90-es évektől kezdődően elmozdulás tapasztalható a fogyatékos ügyet segítő törvények megvalósulásával és a törvények adta lehetőségek megteremtésével. A fogyatékos, sérült emberek életének nehézségei mindenirányú rehabilitációjuk megoldatlansága ma a magyar társadalom egyik legérzékenyebb pontja. Időközben változott a fogyatékossgal társadalmi megítélése is. Szemléletváltás történt. A társadalom tagjainak szervezeteinek kötelessége oly módon tevékenykedni, hogy a fogyatékos emberek teljes társadalmi egyenrangúságát biztosítsák. A megyében az Önök intézete az egyedüli, mely kiskorú fogyatékosok bentlakásos ellátására szakosodott. Nappali ellátó részlegeiben a fogyatékosok klubja és a rehabilitációs óvoda egyaránt fogadja Békéscsabáról és környékéről az ellátást igénylő kisgyermeket és fiatal felnőtt korú fogyatékosokat. A bentlakásos intézet 1978-ban létesült, így érthető, hogy a közel 23 éves épület méretében, struktúrájában, minőségében nem elégíti ki a ma érvényes előírásokat és humán szempontokból elvárható követelményeket.

E gondolatok jegyében hiszem, hogy ez a nap ünnep mindannyiunk életében egy újabb mérföldkő, ami a kitűzött céljaink eléréséhez vezet. Az Otthon rekonstrukciójának címzett támogatással történő megvalósítását az Országgyűlés törvény elfogadásával hagyta jóvá. A törvény értelmében, 2000-2002 években valósulhat meg 628 millió forint beruházási összköltséggel, amelyből a saját erő 63 millió forint. A rekonstrukciós program az infrastrukturális fejlesztés mellett főként a szakmai munka feltételeinek javítását szolgálja.

Ennek során nemcsak a bentlakásos intézményi ellátás, hanem a nappali ellátásban részesülők illetve a családban élő sérültek életminőségében is, jelentős változást eredményez a mai nappal hivatalosan is induló fejlesztés. A lakóotthoni ellátási forma kiterjesztését – is biztosító beruházás- feltétlen segítséget jelent a fogyatékosok önállóságát támogató életforma megteremtésének és az esélyegyenlőségük biztosításának. A szakszerű, egyénre szabott gondozási modell biztosítása adott lesz az intézményben.”

Dr. Bohdaneczky Mária az intézmény igazgatónője meghatóan köszönte Domokos úr és Lakner úr személyén keresztül a Megyei Önkormányzatnak és a Családügyi Minisztériumnak a segítségét az intézmény lakói és dolgozói nevében.

Ez ünnep alkalmából köszöntötték nyugdíjba vonulása alkalmából az intézmény volt gazdasági vezetőjét, **Laczó Jánosné**t.

Az alapkövetétel nemcsak képletes volt. Békés megye két országgyűlési képviselője, **Végh László** és **Domokos László**, és a **Szociális és Családügyi Minisztérium** képviselőjében **Lakner Zoltán** urak hárman, minden „külső” segítség nélkül elhelyezték az alapkövet, a dokumentációkat, és utána a kivitelező szakemberei átadták a munkaeszközöket és az urak az első lapát cementtől az utolsóig, sőt még a folyékony beton simítását is saját kezükkel végezték el.

Az ünnepséget az intézmény bentlakóinak jelmezes népi tánc műsora fejezte be, amelynek hatása sokáig kedves emlék marad a résztvevők szívében. Ilyen események válhatnak valóra Goethe gondolatait:

„Naponta nő és tágul a világ.
Tegyétek tökéletesebbé tehát.
Mert ha jobb és tökéletesebb lett
Benne mindenki otthonra lelhet.”

Császárné Gyuricza Éva

Emlékezés régi májusokra

Virágzik az orgona, éppen úgy, mint régen...

Dalainkban, nótáinkban nagyon gyakori motívum az orgona és akác virágzása. Mi idősebbek, szívesen gondolunk vissza fiatalságunkra, hogy kedves dolgaink derűt varázsoljanak ráncosodó, fáradt arcunkra.

Május elseje, noha nem volt kimondott ünnep, mégis sok általánosan elismert esemény fűződött hozzá. Majálisokat rendeztek országsszerte. A napot zenés ébresztéssel kezdték. Akkor még szinte minden faluban volt cigánybanda, és gyönyörű muzsikaszó szólt „stradiváriukból”. A ligetek, a terek este megteltek fiatalokkal és hajnalig tartó vidám táncmulatság kezdődött. Sokfelé állítottak a május érkezésére májusfát. A leányok lakását orgonacsokrokkal díszítették. A legények bandába verődve szerenáddal köszöntötték kedveseiket, amit a lányok gyufagyújtással, esetleg gyertyafénnyel köszöntek meg. Az sem volt ritka, hogy az ablak nyitásakor egy szép virág adásával „fizettek”. Nem maradtott el a három-négy dalból a kedvenc sem, búcsúzásokor leggyakoribb volt a „jó éjszakát, jó éjszakát/ remélem holnap újra láthatom magát... Ahány tagú volt a legény-kolonia annyi helyen hangzott fel a tavaszi csillagos ég alatt egy-egy gyönyörű szerenád. A zenekart előre meg kellett fogadni, mert így volt biztos a dolog. Pénzben, vagy „természetben” is lehetett rendezni.

Az elmúlt századokban még szokás volt az iparosok életében a „világjárás”, a vándorút. S ilyenkor a fiatal szerelmes legény tartósan elszakadt kedvesétől. Ezt a helyzetet tárja fel a kedvelt régi dal:

„Tavas van, amikor nyílik az akácfa fehér fürtös virága.
Alatta egy ifjú legény most indul a nagyvilági útjára.
Fel-felsőhajt, útra gondol, Isten veled, falum legszebb leánya,
Visszajövök, mire lehull az akácfa fehér fürtös virága.
Ötvenszer is lehullott már az akácfa fehér fürtös virága
Alatta egy ősz ember ül, most jött meg a nagyvilági útjáról.
Fel-felsőhajt, mültra gondol, meg arra a rég elhagyott leányra,
Visszajöttem, mire lehullt az akácfa fehér fürtös virága.”

Az útra kelt ifjúból mester lett, sokáig tartott a vándorlás. Nagy volt a Monarchia területe. Íme, akkor is voltak vándorkezdű, tudásvágyó, vállalkozó szellemű emberek. És közben „az évek szálltak, mint a percek”, mint Villon mester idejében.

Május megint itt van, de régi, szép szokásai emlékké váltak, és emléküik is már „messze, mint az ég.”

Márton Gáborné

ÉPFE

**Építőipari Szakipari Festő Szolgáltató
Betéti Társaság vállalja:**

Közületi – vállalkozói és magán megrendelőinek
ÉPÍTŐIPARI – SZAKIPARI

munkáinak elvégzését.

Teljes körű ügyintézésel,
tervezéstől a kulcsátadásig.

ELLENŐRIZHETŐ REFERENCIÁKKAL

rendelkezünk Alföldön és Budapesten!

Hívja: 06-66-295-659 vagy 06-20-9367-514 számot.

Fax: 06-66-385-896

Cím: 5502. Gyomaendrőd, Juhász Gyula utca 34/1.

Jogi tanácsadás

A kártérítés általános szabályai



Aki másnak jogellenesen kárt okozott, köteles azt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, hogy az adott helyzetben általában elvárható, tehát mindent megtett a saját részéről, hogy a kár ne következzen be. Amennyiben az ügyben bíróság jár el, a bíróság a kárért felelős személyt, rendkívüli méltánylást érdemlő körülmények alapján a felelősség alól részben mentesítheti.

A károsult a kár elhárítása, illetőleg csökkentése érdekében úgy köteles eljárni, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. A károsult terhére esik mindazok mulasztása, akiknek magatartásáért felelős.

Nem jár kártérítés, ha a kárt a károsult beegyezésével okozták, és a károkozás társadalmi érdekét nem sért, vagy veszélyeztet.

A jogtalan támadás, vagy a jogtalan és közvetlen támadásra utaló fenyegetés elhárítása érdekében a támadóknak okozott kárt nem kell megtéríteni, ennek mértékét a bíróság ítéletében állapítja meg.

Ha többen okoznak kárt, felelősségük a károsulttal szemben egyetemleges, - ami azt jelenti, hogy bármelyik károkozótól egy összegben behajtható - egymással szemben pedig magatartásuk felróhatósága arányában oszlik meg. A kár a károkozók között egyenlő arányban oszlik meg, ha magatartásuk felróhatóságának arányát nem lehet megállapítani. A bíróság mellőzheti az egyetemleges felelősség megállapítását, és a károkozókat közrehatásuk arányában is marasztalhatja el, ha

- ez a kár megtérítését nem veszélyezteti, és tetemesen nem is késlelteti, vagy
- a károsult maga is közrehatott a kár bekövetkezésében, vagy igénye érvényesítésével menthető ok nélkül késlekedett.

Veszélyes üzem működéséből eredő károk

Aki fokozott veszéllyel járó tevékenységet folytat, köteles az ebből eredő kárt megtéríteni. A felelősség kizárása vagy korlátozása semmis, ez a tilalom a dologban okozott károkra nem vonatkozik.

Mentesül a felelősség alól az, aki bizonyítja, hogy a kárt olyan elháríthatatlan ok idézte elő, amely a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén kívül esik. Nem kell megtéríteni a kárt annyiban, amennyiben a károsult felróható magatartásából származik.

Ha a kárt több személy fokozott veszéllyel járó tevékenységgel közösen okozta, egymás közti viszonyukban a felelősség általános szabályait kell alkalmazni. Ha a károkozás egyik félnek sem róható fel, de a kár egyikük fokozott veszéllyel járó tevékenysége körében bekövetkezett rendellenességre vezethető vissza, a kárt ez utóbbi köteles megtéríteni. Ha a kárt mindkét fél fokozott veszéllyel járó tevékenysége körében bekövetkezett rendellenesség okozta, továbbá, ha ilyen rendellenesség egyik félnek sem állapítható meg, kárát felróhatóság hiányában mindegyik fél maga viseli.

Üzemi balesetért való felelősség szabályait külön jogszabály állapítja meg.

Állattartók felelőssége

Aki állatot tart, az általános szabályok szerint felel a kárért, amelyet az állat másnak okoz. Vadállat tartója úgy felel, mint aki fokozott veszéllyel járó tevékenységet folytat.

Épületről lezuholó tárgy által okozott kár

Az épület egyes részeinek lehullásából vagy az épület hiányosságaiából másra háruló kárért az épület tulajdonosa felelős, kivéve, ha bizonyítja, hogy az építkezésre és karbantartásra vonatkozó szabályokat nem sértette meg, és az építkezés vagy karbantartás során a károk megelőzése érdekében úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

Az épülete kifüggesztett tárgyak leesésével okozott kárért a károsulttal szemben az felelős, akinek érdekében a tárgyat kifüggesztették. Ezek a szabályok nem érintik a felelős személyeknek azt a jogát, hogy a károkozótól a kár megtérítését követelhesse. Valamely tárgynak a lakásból vagy más helyiségből való kidobásával, kiejtésével vagy kiöntésével okozott kárért a károsulttal szemben a lakás bérelője, illetve a helyiség használója felelős. Ha a bérelő, illetőleg a használó a károkozót megnevezi, kezességgel felel. **Mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a károkozó jogosulatlanul tartózkodott a helyiségben.** Valamely tárgynak az épület közös használatára szolgáló helyiségeiből való kidobásával, kiejtésével vagy kiöntésével okozott kárért a károsulttal szemben az épület tulajdonosa felelős. Ha a tulajdonos a károkozót megnevezi, kezességgel felel. Ezek a szabályok nem érintik a felelős személyeknek azt a jogát, hogy a kárért egyébként felelős személytől a kár megtérítését követelhesse.

Ugrinné Dr. Katong Klára
Ügyvéd

SPORT

Labdarúgás - Hajrá fiúk!

III. 18. Gyomaendrőd VSE – Algyó 0:1

A látottak nem mutatták, hogy listavezető érkezett hozzánk. A mérkőzést zárt védekezés és lendületes, gyors kontrák jellemezték. A döntetlen hívebben fejezte volna ki a pályán történetek. A 22. percben baloldali szabadrúgásból Osán a hálóba fejelte a labdát. A bíró előbb megadta a gólt, majd a partjelzővel beszélve visszatavolta azt. A 80. percben a vendégek jobbról végzett szabadrúgását a berohanó Koncz 5 méterről góba fejelte.

Jók: Kondacs, Osán, Mester, Timár.

IV. 9. Martfű – Gyomaendrőd 2:3

Kemény, elszánt küzdelem vívott a két csapat. Megérdemelten hoztuk haza a három pontot. Védelmünk, Hidvéggel az élen nagyon kitétt magáért.

IV. 15. Gyomaendrőd – Békéscsaba Jamina 4:2

Az ötödik percben Cseke révén vezetést szereztek a vendégek. A 25. percben Tóth remek átadását Hunya 10 méterről a hálóba fejelte. Kiegyenlítettünk! A 30. perc hozta meg a vezetést. Hunya meglepett a védők között, lövését a kapus kiöklözte, de a jókor érkező Ilyés a hálóba talált. 2:1. A 63. percben Timár lövése talált a kapuba. 3:1. 71. perc következett, Tóth remek indítást Hunya a hálóba küldte. 4:1 A 87 percben a jobbról beküldött szögletet a magasan felugró Jantyk juttatta a kapunkba, így lett 4:2 a végeredmény.

Jók: Hidvégi, Hunya, Tóth.

IV. 21. Gyomaendrőd – Hódmezővásárhely 2:1.

Kitűnő játévezetés mellett nagyiramú kemény csatát vívott a két jól felkészült csapat. Az endrádiek szereztek meg a vezetést Mester révén. Az első felidő remek haza jöttek, s a gól mellé 3 kapufa találatot is hozott. Szünet után a Vásárhely kemény iramot diktált. Sikerült is az egyenlítés. Az utolsó 5 perc döntötte el a pontok sorsát: Osán lőtt a sarokba. 2:1 megszületett az újabb győzelem!

Jók: Osán, Hidvégi, Bélteki, Hanyecz.

A tabella állása:

8. Gyomaendrőd VSE 11 5 0 6 16:19 16.

Megyei I. oszt. Szeghalom – Gyoma FC 1:2. Ezzel a Gyoma FC a 15 helyen áll.

A Rózsashegyi Kálmán Ált. Iskola remek sportsikerei

Március 22-én rendezték az Olimpiai Futóverseny körzeti döntőjét városunkban. A megérettetésen teljes csapattal, 32 fővel vett részt az iskola. Eredmények:

Korcsoport	Nem	Helyezés
I.	leány	Első
I.	fiú	második
II.	leány	Első
II.	fiú	Első
III.	leány	Második
III.	fiú	Első
IV.	leány	Második
IV.	fiú	Első

Egyéni győztesek: Balogh Hajni, Hanyecz Ágnes, Havelda Róbert, Kiss Imre, Alt Zsolt.

Március 30-án Békéscsabán a felső tagozatos körzeti győztes csapatok részvételével rendezték meg a futóverseny megyei döntőjét, ahol mindkét csapat kitűnően szerepelt.

IV. Korcsoportban táv 300 méter Diákolimpia Bajnoki cím! (Alt, Jakus Imre, Cserenyecz Gábor, Szurovecz Zsolt, Varga Tibor.)

III. Korcsoportban táv 200 méter Diákolimpia második helyezés. (Kiss Imre, Dógi Jenő, Fekécs Zoltán, Smiri Róbert, Piukovics Tibor.)

Mindkét fiúcsapat országos döntős lett. A verseny helye, ideje: Gödöllő, április 19.

Felkészítő tanár: Vaszkán Gábor

Itt jegyezzük meg, hogy **Makár Tamás** egyéni versenyzőként középszintű képzésű, s a 3,500 méteren ezüstérmert szerzett.

Lapzártakor érkezett a hír, hogy Gödöllői Országos versenyen a 385 egyéni induló közül **Alt Zsolt** az 55 helyen végzett, ami a résztvevők számát figyelembe véve igen szép eredmény. A 38 csapat versenyében a Rózsashegyi Kálmán Ált. Iskola csapata 21 helyen végzett. A pálmát a dunántúliak vitték el az első 15 helyel. Az iskola mégis büszke lehet eredményére, hiszen a „keleti régióban” a második lett (csak Eger csapata előzte meg), Békés megyét tekintve pedig az első lett a csapat.

Évadnyitó duatlon verseny Jászberényben

Március végén rendezték meg az idei országos duatlon versenyt. A rendhagyó duatlon számban (3 km futás – 12 km. Kerékpározás – 3 km futás – 12 km. Kerékpározás – 3 km futás), ami a válogatottak felkészülését szolgálta, a gyomaendrőd **Makár Tamás** remekül hajrázott sok felnőt és válogatott versenyző között óriási csatában küzdötte fel magát a dobogó 3. fokára.

folytatás a következő oldalon!

HÍREK ERDÉLYBŐL



„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Nagyenyed a középkorban

A vár

A templom körüli vár sík területen, szabálytalan ötszög alakban egy és egyenyed katasztrális hold területen, öt öl magas és öt láb vastag kőfalakból épült. A lőrészekkel, nyolc erős bástyával ellátott falak építése a hagyomány szerint 1241-ben éppen a tatárjárás esztendejében fejeződött be. A tatárjárásról így vélekedik Huszti András „...Toldalék helyett ezt is megtarthatjuk, hogy ez után a veszedelmes fátum után, nem lévén két esztendő alatt, hogy az földet kik műveljék, az haza fiai között, olyan nagy éhség támadott, hogy annak elszenvedhetetlen nagysága miatt sokan megholtanak légyen. -Az is megtartásra méltó, hogy a tatár járása adott arra alkalmatosságot, hogy Erdélyben az Nagyenyed-i kastély építtessék. Ilyen körülmények között nem csoda, hogy nagy igyekezettel építettek a várat, s a "nagy őrtornyot, mely eredetileg védelmi célokat szolgált, 34,66 méter magas és 9,50 méter átmérőjű falaival állítólag 1239-ben fejeztek be. Faragott kövekből épült falain ma is több réteg fedezhető fel, ami talán az építés különböző éveire utal. A hagyomány szerint 17 évig épült. A gótikus stílusban épült templom erős bástyája volt a gyülekezetnek.

Jóval a reformáció után, a várat a patak vizével táplált árok vette körül, melyet csak a XVIII. század végén kezdtek betömni, házakat és üzlethelyiségeket építve a feltöltött helyre, miután az árok nem nyújtott védelmet a modern harci eszközök ellen, az épületek pedig jövendelműségük mellett a város tisztaságát és szépségét emelték. Az árok és a fal között, ha nem is egész kerekben, de a kastély körül kétszázötven méter magas és 9,50 méter átmérőjű falaival állítólag 1239-ben fejeztek be. Faragott kövekből épült falain ma is több réteg fedezhető fel, ami talán az építés különböző éveire utal. A hagyomány szerint 17 évig épült. A gótikus stílusban épült templom erős bástyája volt a gyülekezetnek.

sen veszedelem idején állandóan zárva voltak a kapuk, melyet békében is minden este 9 órakor zártak, felvonván az árkon át vezető hidat. A kapuőr az északi kapualjban a kastély alatt balra lakott. míg az utolsó őr, az öreg Segesdi, 1849 jan. 8-án áldozata nem lett hivatásának, s vele pusztult el az őrszoba is.

A várfalba nyolc bástya van beékelve, melyeknek építkezési idejét ma már nem lehet meghatározni. P. Szathmári Károly szerint a régebbiek a XIV. századból valók, a legújabb a XVII. században épült. Ezek egyes céh tulajdonai, feltételezhetjük, hogy ők is építették azokat. Békében gabona és szalonaraktárnak használták a bástyák raktárait. Némelyikben ma is látszanak a céhek jelvényei. A kastélytól nyugatra, amint a rajta levő cimere mutatja, a kovácsoké volt. A nyugati oldalon következő két kis bástya egyike a Szentlélek Társaságé, mely régen a Kalandos Társaság néven temetkezési egyesület volt. Bár igen sokoldalú munkásságot fejtett ki, tagjainak erkölcsi magaviseletére is vigyázott, beteget ápolott és sok szociális tevékenységet is kifejtve a testvéri összetartást, társadalmi együttlétet ápolta, hiányt pótolva különösen azok számára akik egyik céhbe sem tartoztak. Mellette van a fazekasok bástyája, majd a szegleten a szücsöké, mely régi okiratokon a kerekesek bástyájának van említve, lehet, hogy ezekkel közös volt. A déli kapu mellett az un. csipkés bástya a timároké vagy vargáké, azután következik a csizmadiáké akiknek bástyájában a lakosok is részt kaptak, majd a szabóké, végül a vár keleti részén az 1933-ban felig lebontott mérsáros bástya. Az 1800-as években említve vannak még az ötvös, gombkötő, borbély és szíjgyártó céhek. Sajnos adatok hiányában ezek részletes történetét nem ismerjük. A várban nagy földalatti pincék sőt alagutak nyomai is találhatóak a régi város területén, de sem azok építkezési idejét, sem kiterjedésüket nem ismerjük. Az alagutak történetét következő lapszámunkban fogom ismertetni.

BAJUSZ TÜNDÉ

Harmadfokú karantén Kolozsváron

Az Állategészségügyi Igazgatóság bejelentette, hogy Kolozs megye a veszett róka, kutyák és az általuk megmart háziállatok miatt kritikus helyzetbe jutott. A megye 10 helységében, többek között Kolozsváron is, harmadfokú karantént voltak kénytelenek elrendelni. A veszett álatok kilövésére ezer vadászt mozgósítottak, akik pillanatnyilag az igazgatóság rendelkezésére állnak. Eddig tizenhat róka és több mint tíz kutyát lőttek ki. A sajtó útján is figyelmeztetik a lakosságot, hogy bármely gyanús esetről, tapasztalt rendellenességről azonnal értesítsék a helyi állatorvost.

(Horváth Gyöngyvér SZABADSÁG)

GYERMEKCIPIŐ KÉSZÍTÉS



Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosí út)

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bíó papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

SEAC SUB Duatlon verseny Szegeden

a sporthírek folytatása az előző oldalról

Április 4-én rendezték meg a versenyt. A versenyzőkre 2 km futás – 4 km kerékpározás – 1 km futás várt. **Makár Tamás** a sprinttávot 18:15 perc alatt teljesítette, s így elsőként ért a célba és felállhatott a dobogó 1. fokára.

Coca-Cola Kupa Békéscsabán

Itt minden évben megrendezik a kupa gyalogló, futó és duatlon versenyeit. Az idén április 8-án vasárnap dördült el többször a startpisztoly. Gyomaendrődről két fiatal vett részt a versenyen: **ifj. Jakus Imre** a 6 kilométeres futó számban indult, ahol 25:01 perccel a 23. helyen ért célba, de kategóriájában a 3. helyezést érte el, **Makár Tamás** a duatlon kategóriában indult (2.2 km futás – 8 km kerékpározás – 1.8 km futás) és a dobogó 2. fokára állhatott. Gratulálunk a győzteseknek!

MÁRTON GÁBOR

Sarokház
Csemege
Ct.: **Tímár Vince**

Partner üzlet-
ház tagja

Kedves vásárlóink!
Termékeinkkel mindig az Önök szolgálatában állunk!

Folyamatosan friss húsok

- ✓ akciós termékek
- ✓ kolbászhus minden mennyiségben
- ✓ cukrászsütemények
- ✓ tortarendelést felvesszünk

Blaža u.27. Tel.:386-691

Nyitva tartás: hétfőtől péntekig 6.30-tól 17 óráig
szombaton 6-tól 12 óráig
vasárnap 7-től 10 óráig.

A Széchenyi terv

A terv súlypontjai

1. Lakásépítési program

A magyarországi lakáshelyzet a fejlett országokhoz viszonyítva elmaradott, bár az általános mutatók nemzetközi összehasonlításában még mindig kedvező képet mutatnak. A lakásprogram évente 35-41 ezer új lakás felépítését tűzte ki célul. A mennyiségén túl fontosak azonban a minőségi elemek: az első lakás megszerzésének biztosítása, a települések szerkezetével összhangban a bérlakások számának gyarapítása és a lakás-mobilitás elősegítése. A lakásállomány-korszerűsítés külön fejezet, hiszen a lakások komfortjának növelése, a lakásüzemeltetéshez felhasznált energia mennyiségének csökkentése az Európai Unióhoz történő csatlakozásnak egyik feltétele.

A lakásprogram forrásaihoz jelentős mértékben járul hozzá a költségvetés, a regionális és önkormányzati, valamint a banki lehetőségek bővítése, a rájuk épülő pályázatok kialakítása és azok modellszerű összefogása.

2. Autópálya- és közútfejlesztési program

Magyarországon halad át az európai közlekedési rendszer hat fontos nemzetközi útvonala, összesen 1.230 km hosszan. Jelenleg ennek kisebb hányada, csupán 41 %-a kötődik a meglévő gyorsforgalmi úthálózathoz. Az autópályák kitérő lehetőségeket nyújtanak a nemzetközi gazdasági vérkeringésbe történő bekapcsolódáshoz. Az autópálya építés az elmaradott térségek felzárkóztatását is szolgálja. Becslések szerint 10 perces időelőny nyeresége az exportpiacok elérésében az érintett területen a munkanélküliséget 0,3%-kal csökkenti. A gyorsforgalmi utak kiépítése – az 1999. évi kormányhatározat szerint az 1998. évi árakon számolva 600 milliárd forint fejlesztési forrást igényel, amely egyes finanszírozási – állam, magán és EU forrásokból – fedezhető.

3. Regionális gazdaságfejlesztési program

A hazai társadalom és gazdaság esetében egyenlőtlenségek szinte minden lényeges területen megfi-



gyelhetők. Igaz, ez mind a gazdasági teljesítményre, mind a munkanélküliségre és a külföldi tőkebeáramlásra is. A Széchenyi Terv megállapítja, hogy a regionális gazdaságépítés fontos elemei az ipari parkok. Ugyanakkor azt is kimondja, hogy újjak létesítése ma már döntően csak a hátrányos helyzetű térségekben indokolt. Szükséges viszont a meglévő szolgáltatásainak fejlesztése, az ott található vállalkozások közötti kooperációk erősítése, az ipari parkok regionális hálózatának a megteremtése.

A beszállítói rendszer kiépítésénél cél, hogy a beszállítók között is jöjjenek létre regionális alapon termelési és innovációs kooperációk, információs kapcsolatok. A vállalkozási övezetek megfelelő mozgásteret biztosítanak az ipari parkok betelepülésének és a határon átnyúló közös programok megvalósításának is. Új szabályként kezelhetjük, hogy az autópálya-fejlesztést – a regionális húzóhatások érdekében – szorosan össze kell kapcsolni az érintett térségek belső gazdasági kohéziójának, termelési, innovációs és információs hálózatainak kialakításával. Magától érthetően a

turisztikai fejlesztésben is célszerű elősegíteni a régiók komplex kínálati struktúrájának megteremtését.

4. Kis és középvállalkozás fejlesztési program

Közismert, hogy a kis és közepes vállalkozások pozitív szerepet játszanak a foglalkoztatási helyzet javulásában, ugyanis a munkahelyek kétharmadát ezek biztosítják. Ugyanakkor ez a szektor a vállalkozók által létrehozott bruttó hazai termékeknek kevesebb, mint felét állítja elő. A program a versenyképesség növelése érdekében a vállalkozói kapcsolatok és ismeretek fejlesztése, az EU integrációjára való felkészülés támogatása mellett a tőkéhez való hozzájárulás javítását, és a működés adminisztratív feltételeinek könnyítését is célul tűzi ki. A program az állam feladataként jelöli meg a képzésnek és információs kapcsolatok építésének segítségét, az erre szolgáló eszközrendszer fejlesztését. Az inkubátor program, a piaci viszonyoknál kedvezőbb háttérrel biztosít a kezdő vállalkozásoknak. A kis- és közepes vállalkozások finanszírozási lehetőségeinek bővítése számol a célnak megfelelő kamattámogatással, a mikor-hitel program segítségével, a lízingprogram lehetőségeivel, és más speciális pénzügyi alapok, konstrukciók indításával.

Dr. Latorcai János

A következőkben a beszállítói-, turizmusfejlesztési-, kutatási, fejlesztési és innovációs programról lesz szó

Az ablak teszi a házat



MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETERE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

Kolbász, bor verseny Gyomaendrődön

Régi olvasóink tudják, hogy tavasszal már hagyományá vált, hogy a helyi **Kertbarátok Köre** tavasszal megrendezi a házi készítésű kolbászok és borok versenyét. Így volt ez idén április 4.-dikén is. Tíz óraker kezdődött a zsűri szigorú, de igazságos, és kellemes munkája.

16 vastag kolbász, 3 vékony és 1 pulyka kolbász mérettetett meg, és a bornevezések is szép számmal voltak. Összesen 32 tétel bor: vörös, rosé, gyümölcs és must várt elbírálásra.

A zsűri mintegy 3 órás munka után hirdetett eredményt:

Vastag kolbász kategória győztese: Szmola Béla, második Kéri István, és

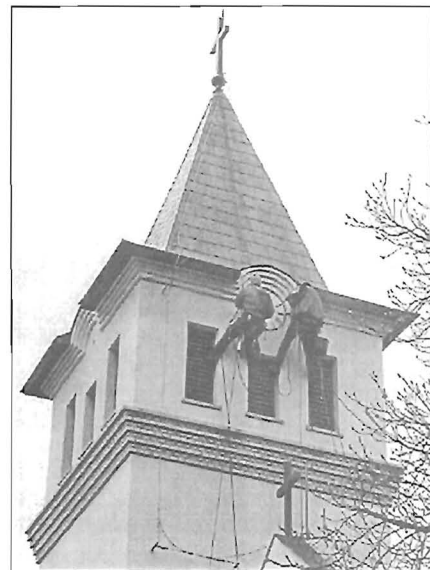
harmadik díjat kapott Kulik Zoltán által készített, a **vékony kolbász győztese Vaszkó András**, második lett Dr. Kovács Béla, harmadik helyezést ért el: Gózon Mihály által készített kolbász. **A pulyka kolbász kategóriában csak egy pályázó volt, így Mogyorós József** kapta az elismerő oklevelet. **A fehérbor kategóriában az első és második helyezést Dr. Kovács Béla**, a harmadik helyezést Sípos Dezső bora kapta. Dicséretes minősítést kapott még Vaszkó András bora. **A Vörös bor győztese Dr. Kovács Béla**, második díjasa: Tímár Attila, harmadik díjasa: Csath Sándor bora lett, dicséretes minősítést kapott R Nagy János vörös bora. **Gyümölcsbor kategóriában: első díjas volt Dr. Kovács Béla. Rosé borból az első helyezést Mogyorós József**, második díjas Szmola Béla, és harmadik díjas is Szmola Béla bora lett. **Must kategóriában: első lett Adamik Aladár**, második és harmadik, Kulik Zoltán, által készített must lett. Akik el szoktak jönni, csak azok tudják, hogy milyen kellemes, jó hangulatban telik el egy ilyen délelőtt. Sajnos idén sokan hiányoztak a tavalyi versenyzők és résztvevők közül.

A bor zsűri tagjai évek óta ugyanazok: Gyuricza Anatalné, Mótyán Tibor Szarvasról, és Tímár János Gyomaendrődről. A kolbász zsűri megújult, és kiegészült két igazi szakértővel. Kovács Antal Gyomaendrődről, Kupecz Sándor Szarvasról, és ott volt két régi zsűri tag is, Császárné Gyuricza Éva és Adamik Aladár Gyomaendrődről. A versenyt és a résztvevőket köszöntötte, a zsűrit pedig „ellenőrizte” Dr. Dávid Imre polgármester úr.

*Tudósított, és zsűrizett:
Császárné Gyuricza Éva*

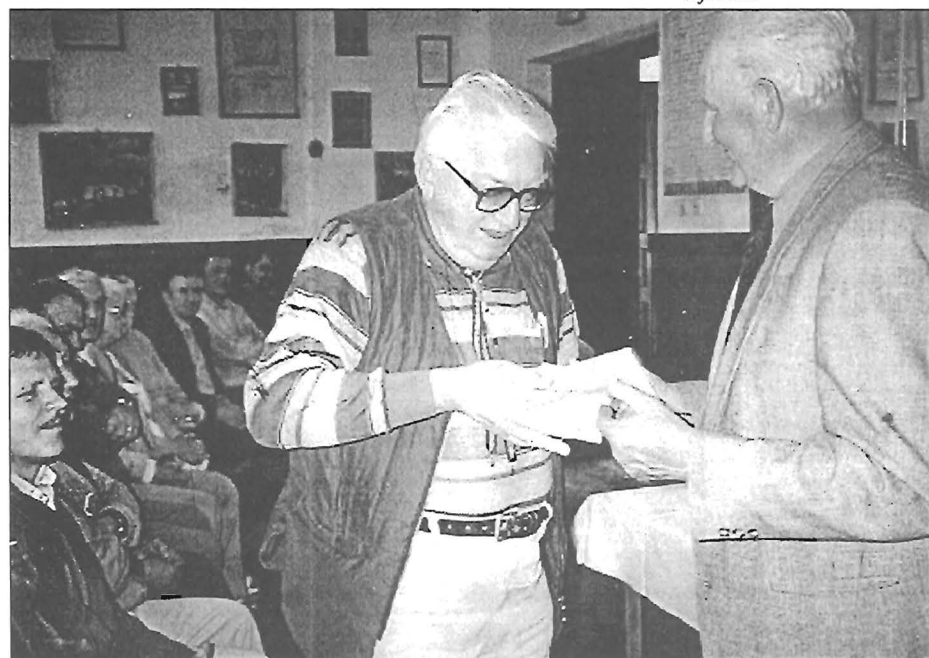
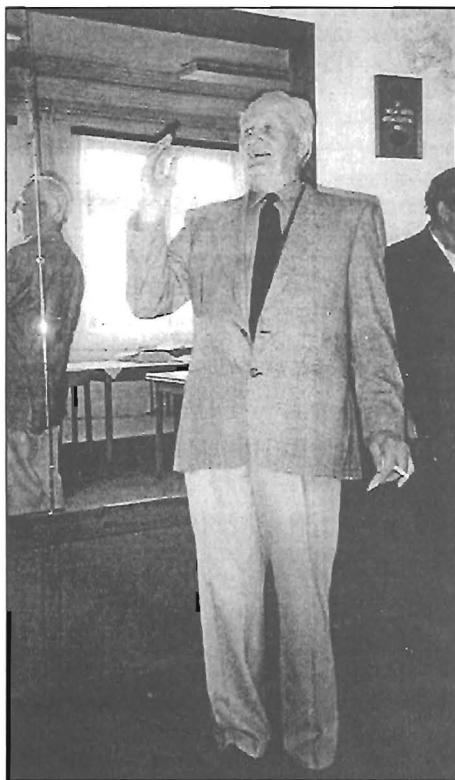
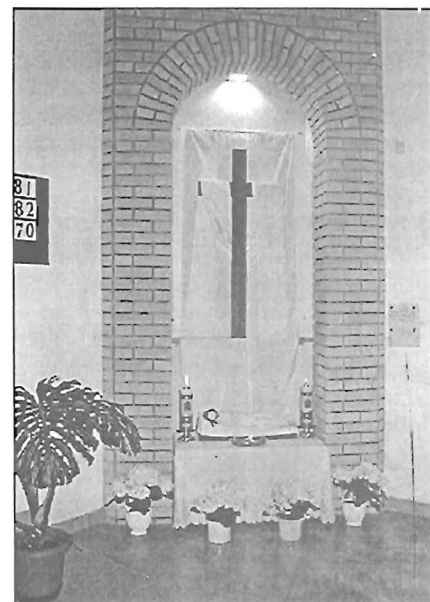
díjátvétel

Hunyai toronyóra



Húsvét előtt, április 10-én elkészült az új hunyai templom toronyórája is. Ez azért is öröndetes, mert a régi templomnak nem volt órája.

Szentsír Endrődön és Hunyán



Mária néni meséi

Miska meg barátai

II. rész

Emlékeztek rá, ugye gyerekek, ott hagytam abba a mesét, hogy Kukucska szörnyen szerette volna tudni, ki volt az az apró emberke, aki csigaháton lovagolt.

- Én tudom! - kiáltotta büszkén a gomba - épp az imént csörögte el a szarka, hogy Hipp-Hopp, a varázsló kisínást fogadott. Ő lesz az bizonyosan. Ott lakik Hipp-Hoppal a Bűvösbarlangban.

- Nahát! - makogta Kukucska, és egyszeriben nagyon sürgős lett a dolga. Még elbúcsúzni is elfelejtett, vilámgyorsan eltűnt a sűrű lombok között.

- És még azt mondja magáról, hogy ő nem kíváncsi. - Kuncogott a sün, - fogadom, hogy azóta már ott kuksol a százesztendőös tölgyön, ami a Bűvösbarlang előtt zúgatja koronáját. Kukucska, hogy valamit kilessen abból a sok furcsaságból, ami odabent történik. Meri hogy van ott furcsaság bőven, az bizonyos. No, de én el is búcsúzom, mert levesnótát dudorász a gyomrom. Hanem előbb szeretném, ha megígéred, hogy ha megint erre jársz, nem kerülöd el a házam, szívesen látlak vendégül. Akármilyen hangya megmutatja az odavezető utat. Miska megköszönte a meghívást és boldogan ígérte, hogy gyakran felkeresi Tóbiást, és az egész gyönyörű csodákkal teli meseerdőt.

- Másnap már be is váltotta ígéretét. Kukucska éppen egy jókora zsákokat foltogatott, mikor megpillantotta az ösvényen ballagó Miskát. Hát te hová mész? - hagyott ott tüstént csapot, papot, és még köszönni is elfelejtett, úgy igyekezett lejutni a fáról.

Miska örvendezve simogatta a vállára telepedett mihaszna kis mókus. - Szervusz Kukucska! Sün Tóbihoz indultam, megígértem neki, hogy meglátogatom. Nem kísérsz el?

- Dehogynem! Bólogatott buzgón Kukucska. - Ezt a zsákokat majd megfoltozom holnap.. Csak arra kérek, hogy előbb gyere el velem a Bűvösbarlanghoz. Tudod, Hipp-Hopp a varázsló ilyenkor szokott elmenni otthonról. Igazán nem vagyok kíváncsi, de szörnyen szeretném tudni, hogy magával viszi-e a kisínását is!

- Azt hiszem, nem nagyon illik leskelődni mások után. - Tétovázott Miska, de Kukucska hízelvegve duruzsolt a fülébe: - Makk! De mikor úgy szeretném látni! Azzal igazán nem csinálunk semmi rosszat.

- Gondolod? Hát nem bánom, odamehetünk éppen, csak mutasd az utat!

- Makk! Gyere csak utánam! - ugrált ágról ágra a mókus. Miska alig tudott a nyomában maradni.

Egyszerre aztán megtorpant a mókus, és titokzatosan sutfogott: - Oda-
nézz! Ott a Bűvösbarlang! Látod?

Miska ámuldozva bámult arra a hatalmas sziklára, amin valami ákom-bákom írás alatt egy jókora barlangszáj tátogott. - Mi lehet ez a felirat? Csak nem valami bűvös varázsige?

- Dehogysis - kuncogta Kukucska - az csak egy vers. Hipp-Hopp festette oda egy jó nagy ecsettel. Már tudom is kívülről! Elolvasta nekem Bagoly Balambér. Úgy hangzik, hogy:

„Ne kerülöd e tájat messze, ne rettenj a furcsa neszre!

Illatos a barlang füstje, varázsitalt főz az üstje.

Itt egy mágus bűvöl-bájol, ha akarod, elvarázsol.”

- Jaj, dehogysis akarom! - rémüldözött Miska, és jobban szeretett volna már messze lenni innen. Eppen oda akart szólni Kukucskának, hogy jobb, ha odébb állnak, mikor egyszerre csak megnyikordult egy láthatatlan ajtó, és kilépett a barlangból egy csodálatos alak. A fején hosszú, hegyes süveget viselt, a köpenye meg olyan bő volt, hogy betakarhatta volna vele az egész Meseerdőt. Körös-körül tele volt mázolja mindenféle furcsa ábrákkal. Holddal, nappal, csillagokkal, meg ki tudná mivel. A szakála olyan hosszú volt, hogy háromszor körülcsavarhatta a nyakán, és még így is a földet söpörte vele

- Legalább nem kell neki nyaksál, - kuncogott titokban Miska, de nyomba elszállt a nevetétnékje, mikor Kukucska odasúgta neki, hogy ez nem más, mint Hipp-Hopp, a varázsló. Most indul a Varázsvárosba, hogy elhozza onnan a varázsszereit, de a kisínást nem viszi magával! Igazán nem vagyok kíváncsi, de azt szörnyen szeretném tudni, hogy mit csinálhat az most odabent a barlangban? Mi lenne, ha bekukucskálnék egy csöppet?

- Szó sem lehet róla! Toppantott haragosan Miska. - Idáig csak elkísértelek, de ebbe már nem egyezek bele!

- Mit vagy úgy oda? - Vágott közbe szelesen a mókus - hiszen csak ideugrom a barlang tetejére, és bepislantok egy csöppet a kürtönyilásba.

- Örök harag, ha megteszed! - Kiáltotta Miska, de sajnos már későn. Kukucska ott kuksolt a barlang tetején, és ő borzalom! Abban a pillanatban sűrű füst csapott ki a kéményből. Kukucska tüsszentett is egy nagyot, aztán kalimpálva eltűnt a kürtönyilásban.

- Kukucska! Kukucska! - Kiáltotta kis barátja nevét kétségbeesetten Miska. Am csak a fák zúgtak körülötte szelíd méltósággal. A barlangból semmi hang nem hallatszott. Szegény, szegény Kukucska! Szípozott bánatosan. - Mi történhetett vele ebben a titokzatos barlangban?

Kedves gyerekek!

Ne feledkeztek meg Anyák Napjáról! Ezért küldök nektek egy szép verset is.

ALUDJ, ÉDES ANYUKÁM

Nézd csak! Nézd csak babukám! Elaludt az anyukám.

Ne mocorogj, maradj szépen csendesen a babszéken! Én is melléd ülök halkán, nehogy álmát megzavarjam.

Ugye tudod, babukám, fáradt az én anyukám, mindig olyan sok a dolog, egész nap csak sűrűg-forog! Odamegyek csendben, halkán, álmát nehogy megzavarjam.

Betakarom... így ni... lám, aludj édes anyukám! Megcsókolom a két szemét, hadd álmodjon sok szép mesét! Így altat el ő is engem. Orzi álmom halkán, csendben.

Látod, látod babukám, ilyen az én anyukám. Szeretem is nagyon, nagyon! A szavát is megfogadom! S most őrzöm az álmát halkán, csendben, nehogy megzavarjam.

A mesét és a verseket írta:
IVÁNYI MÁRIA



Trodalmi oldal



Tegnapok emléke I.

Illó-villó szitakötő szállott a bozontos mesgyén nőtt kőkénybokr vezérágára, alig néhány lépésnyire hozzánk. Gyöngyszemű hatalmas fejét karcsú potrohához érintette, majd kirúgta magát az ág hosszában. Így balerináskodott nagykecseken, mint a szerelmi márból serkenő asszony, azután a forgószél hirtelenségével felkerekedett és tovaúszott az enyhe szellő hullámain, a kiégett tarló felett.

Augusztus végi délután volt, rekkenő forrás, melyben egyaránt nyelvelt a kanász és barom. Száraz orral féntéregetek a tehének. Lomhán vánszorogtak a disznók. Tátogó szájjal nyelveltek a libák. Mi pedig, a kanásznépség, kabátjainkon hencseregve meguntuk már a játékot is. Szótlanul néztük a szívárványló rovar s valójában mégis csak akkor rebent utána az értelmünk is, amikor Tóth Jóska, a Gergely Gergely gazda kanásza belerikkantotta a pállott csendbe:

- Nézzétek, mekkora szitakötő!

S ezzel átment bogozott végére az unalomnak...

Hornok Irén letette a vörössárga hajú tengericső babáját. Hanyecz Laci a kukoricagyökér pipát, amit javában faragott. Bula Péter belerúgott a gőzkazáná formált cseréphéjú tökbé, s Oláh Laci a kalapja mellé szúrta a zsákvarró tűt, amivel belétört akáctővist bányászott a nagylába ujjából. Még szegény hibbant Oláh Őrsének is értelemmel villant a szeme. Felugráltunk mindahányan, és a szívárványló szitakötő nyomába iramodtunk.

Szállt, lebegett az a jótét lélek, mint valami testet öltött illúzió, s aztán ráereszkedett az országot menti kilométerköré, ahol utolérte a szívtelen halál.

A gyilkos botot Bula Péter dobta, de a Káin-szándék mindahányunkban közös volt, akár az ámyékában kullogó büntudat. Álltunk és néztük az elformátlanodott rovarroncsot, mely egy csupa illat vadgyopár virágcsészéjén feküdt. Bizony bántuk, hogy áment tettünk tüneményes léte után. Jobb lett volna címára kötve repülőgépesdit játszani vele, vagy társat fogni és birkóztatni őket.

Szinte jól esett hallanunk, amikor Hornok Irén száján kapujára lelt a szánom-bánom:

- Temessük el, mint egy szép menyasszonyt!

Ritka egyetértésben kiosztottuk a szerepeket. Tóth Jóska lett a pap, Oláh Laci, Hanyecz Laci a sírásók, én a megszorodott szívű apa, Irén a gyászoló anya. A tépett szívű völegénységet jobb híján szegény félházhelyes Oláh Őrsének szántuk, de mivel nem illett reá a szerep, kineveztük tehát siratóasszonynak. S hogy nagyobb legyen a gyász, végzésbe mondtuk: A Körösben fürdő völegényt lehúzza az örvénykarú víziember, a topelyec...

Kibontott tökvirágra fektettük kedves halottunkat, pipacszirom lett a szemfedélje, s az én gyufásdobozban formált sártéglából épített, árokfű szénájával fedett játéktanyám udvarán, komoran, ünnepélyesen megkezdődött a gyászszertartás. Perceken belül elkészült az araszos-mély sírgödör, búzavirág kék szirmával béleltük, s Tóth Jóska kihúzott ingderékkel, papos hangon kornyikálni kezdett.

- Dominiusz vóbiszkum!

- Deo gráciász! – rezgettette reá Péter, a kántor, kiakolbólintva véle az áthítatból:

- De hiszen ide Et kum spiritutó tuó való! Még ezt sem tudod!

Nékem rontottak mindahányan. Micsoda apa az, aki a leánya temetésén is okosodik!! Szégyellhetném magam... Hamarvalóst végére is értünk a liturgiának. Tanyai gyermekek voltunk, évente egyszer, ha falujárók s ha havonta egyszer Szent Misét mondani ki is hintőzött a pap a polyákalmi kápolnás iskolába, inkább a harangláb

alatt vártuk, mikor ránthatjuk meg a szűzmariás csengőcske kotelet! Itt pedig ugyan nem ragadott reánk a reszpontórium tudománya.

A kántor búcsúztatni kezdte a jobblétre szenderült szitakötő menyasszonyt. Anyjától, apjától, testvéreitől, tisztán maradt leány-ságától. Összehebrélt az lút, lát, eget, földet a „Jézus az én reményem” közismert dallamára, mi pedig úgy tettünk, mint akiket marcangol a fájdalom.

- Kicsikém, édesegyem – kesereveskedte Irén. – Letepett, patyolatliliomvirágom...

- Ne sírjál, édesanya – vigasztaltam, ahogy a temetéseken láttam -, ezen már nem fordít senki!

- Csak a szegény Oláh Őrse, a hivatásos siratóasszony vonta ki magát a könnyes végtisztességtételből. Nyáladzó szájjal báméskodott egy bús krugattással nyugatnak húzó darumadár után, míg Tóth Jóska főtisztelendő úr, elunván a szívtelességet, teljes erőből a teher-tiporta fájós lábára hágott. Őrse felordított, mondott egy veresyalozóan csúfat, és a pap elálló füleibe kapaszkodott.

A temetés véget ért. Jóska elszántabb volt, Őrse vagy másfélszáz annyi éves, s agyalágyultságában sem elszaladó. Vívta hát ezeregyig. Betapodták a sírt, szertegázolták azóta is egyetlen tanyámat, le-tiporták a kulcsból öntözött pártenyényi búzavetésemet s már a Jóska majorudvarán folyt a háború, amikor Oláh Laci fegyverszünetet kiáltott.

- Hé! Kárba ment a jószág!

Jóska öklözött még egyet Őrsén, az utolsót rándított vörhenyes haján, majd uccu neki, vesd el magad, ostorvégre kaptuk a kukoricásba szokott barmainkat, és visszatereltük a tarlóra, ahol megbékéltek a lehetetlennel.

A tehének lomhán kéröztek. A libák szárnyuk alá dugott fejfel szundikáltak. A disznók rőfögve túrtak a földimogyoró és más jóízű gyökerek után. Csak mi, kanásznépségek nem tudtuk mivel agyon verni az időt.

- Tartsuk meg az Irén lakodalmát Hanyecz Lacival, amit tegnapelőtt szertevért a záporosó – javasolta Tóth Jóska.

- Jó, jó, de mi lesz a vacsora! – okoskodott Bula Péter. – Mert üres hassal, lankadt vonóval a cigány se muzsikál.

- Lopok sütni való kukoricát a másik dűlön éppen csövezik a sarjú – ajánlkozott a völegény.

- Szerzek gyümölcsöt a Tonti Hagácsék kertjéből – eszmélt Péter, és háttal fordult a föld felé bágyadozó napnak.

S mi, maradék kanászok, csoportokra szakadozva vártuk a készet s üztük az unalmat. Oláh Laci alagutat ásott a kilométerkő alá. Tóth Jóska a nagy kanunkat nyergelte. Irén marmancsikvirágot fűzött békalencsészára, menyasszonyi koszorúnak. Én pedig a még mindig szipogó siratóasszonnyal kötözököttem:

- Te Őrse, adjál csapósugárnak valót a Bimbótok farkából.

- Nem adok, mert megver az édesapám. – Hát akkor vágok! – S már indultam is a békés, tőgyével harangozó tehén felé. Bunkósbotja zúgva repült utánam, s nagyot koppant a bokámon. Lekucorogtatott a fájdalom. Előbb keserű könnyeket sírtam, majd nagykorúvá forrt bennem a fájdalom. Hanem akkor marokra a karikásosor nyelét és sántikálva futottam utána. Vágtam, mint a répat. Kitérni nem tudott, szembefordulni nem mert, hangos óbégató sírással ungon át, beregen át célba vette a tanyájukat. S állatai rendre utána.

Míg én Őrsével rontottam a békét, a völegény is térült a zsenge kukoricával. Tüzet rakott egy disznótúrásban s a pörkölődő tejes tengeri malátás illatára összeszaladt szájunkban a nyál. Hát még amikor Péter is kirakta inge derekából a nézni is szépségesen jóízű gyümölcsöket!!

- Hát akkor kezdhethük az esküvőt! – készült papi szerepére Tóth Jóska, húzkodva kifelé az ingét. Irén is felállott, fején narancsvirág koszorújával. Olyan szépen, akár egy valódi menyasszony.

- Menjetek az égi csudába, két szentfázék! – ágáltunk kórusban. – Azt megtartottuk a múltkor, csak a lakomát verte széjjel a záporosó.

S már vetődünk is a karamellás sültkukoricára, hamvas szemű szőlőre, asszonyforma körtére, öklömyi ringlőszilvára. Főtisztelendő Tóth Jóska kilépett az egyházi rendből. Csak Irén sírt keservesen, fején hervadó koszorújával, mintha érzete volna szegény, hogy az igazi esküvőt is elsajnálja majd tőle az élet...

TÍMÁR MÁTÉ

(Megjelent 1984-ben

„Amikor a szerelem véget ér” c. novellás kötetben)



Ízes ízek

Lingli tüdőleves

50 dkg marhatüdő (vagy borjú tüdő), 1 evőkanál olaj, 1 evőkanál liszt, 1 evőkanál fokhagyma granulátum, 6 db nagy főtt sárgarépa, 1 csokor snidling, citrom, só.

A tüdőt csontlevesben kifőzzük, ledaráljuk a legfinomabb lyukú darálón. Zsír-
ból, lisztből rántást készítünk, beletesszük a fokhagymát. A ledarált tüdőt a rántáshoz keverjük, és kevés só-t teszünk hozzá. A húsvesszel felengedjük mártás sűrűségűre, vagy kissé hígabbra. Kockára vágott főtt sárgarépát téve bele, tálaláskor snidlinggel meghintjük, citrommal savanyítjuk ízlés szerint.

Seidl Ambrus

NÉPI MONDÁSOK AZ IDŐJÁRÁSRÓL

május

1-én: Ha Fülöp és Jakab napján száraz és a meleg az idő, akkor bő termést remélj

12-én: a Pongrác napi eső jó a mezőnek, de árt a szőlőnek

12-13-14-én: Pongrác, Szervác, Bonifác – a fagyos szentek

25-én: ha Orbán nevet, a szőlő sír, ha sokat dörög, jó esztendő lesz

Szólások

Ha a disznók egyfelé fekszenek, eső lesz, akkor is, ha a macska hentereg.

Ha a birkák szaladgálnak, vagy kergék, erős szélre és esőre kell számítani.

Májusi sár aranyat ér.



BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1.a volt ENCI udvarában

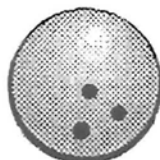


Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit.

Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszbédél összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt árakon lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.500.-forintért.

Telefon: 06-20-9520-243.



**NŐI CIPŐT
A GYÁRTÓTÓL!**

A KLASSZIKUS MODELLEKTŐL A MAI
DIVATIG SZÉLES VÁLASZTÉKBAN
KÍNÁLJUK TERMÉKEINKET.



**GELLAI LÁSZLÓ
CIPŐGYÁRTÓ**

GYOMAENDRŐD, FŐ ÚT 140/2 • TEL: 06-66-283-359

Corvo bianco

Corvo Bianco Schuh Bt.

Cipőipari Bt.

5502 Gyomaendrőd, Fő út 14.

☎/Fax (66) 386-896

☎(30) 9457-148

Női, Leányka-, és Fiú- cipőgyártás

A TURUL CIPŐ KFT

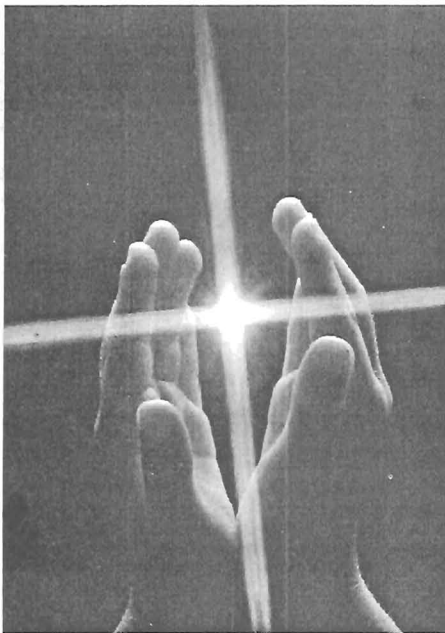


Felvételre keres varrónőket, cipő-felső-rész-készítőket és cipő gyártókat gyomaendrődi, dévaványai és kamuti telephelyeire, tartós munkára, jó kereseti lehetőséggel.

Vidékről bejárást térítjük, vagy megoldjuk.

Érdeklődni lehet: 66/386-251 telefonon Oláh Ferencnél

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK



„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

ÖZV. BARTIK JÓZSEFNÉ KOVÁCS RÓZA, aki a Hámán Kató út 15/l sz. alatt lakott, április 17-én 88 éves korában elhunyt. Gyászolják: fia és családja, testvérei, a rokonok és az ismerősök.

ÖZV. BEINSCHRÓTH ADÁMNÉ SZABÓ MARGIT, aki a Bocskai út 15./1-ben lakott április 12-én 68 éves korában hosszú szenvedés után eltávozott az élők sorából. Gyászolják: A család és az ismerősök.

BÚZA IMRE, aki lakott a Kőrösi Csoma ú. 2/1. sz. alatt, április 7-én 86 éves korában rövidebb betegség után befejezte földi pályafutását. Gyászolják: felesége és testvérei, a rokonok és az ismerősök.

CSIKÓS LÁSZLÓ, gyomaendrői lakos április 9-én 65 éves korában váratlanul eltávozott az élők sorából. Gyászolják: a család és a szomszédok.

ÖZV. CSERENYECZ JÁNOSNÉ PARÓCZAI ILONA, helybeli lakos, április 9-én 86 éves korában rövid szenvedés után elhunyt. Gyászolják: lányai, vejei, unokái, a rokonok és az ismerősök.

ÖZV. KOVÁCS ELEKNÉ KAJLA ARANKA, aki lakott a Simai u. 6. sz. alatt,

április 18-án 86 éves korában rövid szenvedés után átadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: Fia és családja, unokái, rokonai és az ismerősei.

OLÁH FERENCNÉ VARGA ERZSÉBET, aki lakott a Bethlen Gábor u 45. sz. alatt, március 29-én 44 éves korában hosszas betegség után véget ért földi pályafutása. Gyászolják: édesanyja, férje, gyermekei, a rokonok és az ismerősök.

ÖZV. PETNEHÁZY SÁNDORNÉ KÉRI JOLÁN, helybeli, lakos, április 11-én 81 éves korában hosszas betegség után eltávozott az élők sorából. Gyászolják: fia és családja, testvére és családja, keresztlánya, a rokonok és az ismerősök.

SZATMÁRI LAJOS, aki lakott az Ady Endre u. 41. sz. alatt április 10-én 73 éves korában hosszú szenvedés után ért véget földi pályája. Gyászolják: Húga és családja és a szomszédok

TIMAR IMRE, aki a Zrínyi utca 12. sz. alatt lakott, március 24-én 76 éves korában lelkét Teremtőjének ajánlva befejezte földi pályafutását. Gyászolják: felesége, testvérei, leányai és családjuk, a rokonok és az ismerősök.

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ó országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Millenniumi Bethlen-napok

III. Nemzetközi Sajt-és Túrófesztivál Gyomaendrődön

Idén néhány nappal korábban, mint május elseje, április 20.-án került megrendezésre a Sajt és túrófesztivál, a Bethlen Napok keretében.

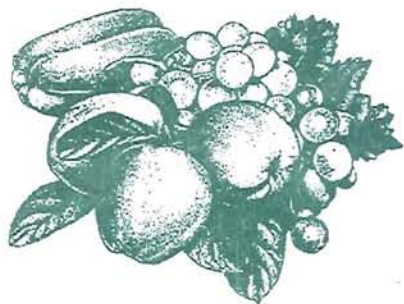
Sok új vonása volt az ünnepségnek. Megrendezték a fűvőzenekarok és mazzorett csoportok első Gyomaendrői találkozóját, szociálpolitikai és mezőgazdasági szakmai fórumot is rendeztek. Eljött, és előadást tartott a Szociális és Családügyi Minisztérium politikai államtitkár asszonya Dr. Szemkeő Judit, és Ónodi Irén főosztályvezető. Az államtitkár asszony hangsúlyozta, hogy a hátrányos helyzete ellenére ez a régió is fejlődik A Szoc. és Családügyi Minisztérium nem a szociálpolitika hagyományos elvét követi, azaz a bajokon nemcsak segélyekkel akar segíteni, hanem a munkavilágába akarja vissza vezetni az embereket. Ezt tükrözik azok a pályázati lehetőségek is amit a minisztérium ír ki. Világossá tette a napjainkban nagy vihart kavart miniszterelnöki bejelentést, ami a nyugdíj reformra vonatkozik. Előadását követően látogatást tett a Blaha úti Gondozási Központban.

A mezőgazdasági fórum, Dr. Mucsi Imre helyettes államtitkár vitaindító előadásával indult. A második napon, sportversenyeken mérték össze erejüket, tudásukat a fiatalok. A rossz idő ellenére igen nagy volt az érdeklődés. szívesen szórakoztak a fiatalok, és idősebbek.



Balra: Ónodi Irén főv., Szemkeő Judit államtitkár, Domokos László képviselő, - jobbra lenn: Mucsi Imre h. államtitkár





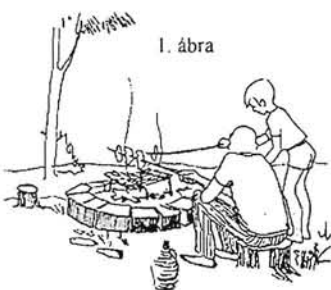
A KERTBARÁT KÖR ÜZENI...

Konyhakert és pihenőkert

Virágoskert a költő szíve...

Virágos kert a költő szíve;
De másnak termi a virágokat;
Míg ezeket szétosztogatja,
Önön magának csak tövis marad.

És pillangó a költő lelke;
Szegény pillangó! neki megesett:
Addig bolyong a pusztán kertben,
Míg összetépik öt tövisek
Petőfi Sándor



A kert mindennapi életünk természetes kiegészítője. Akkor tölti be funkcióját, ha a tulajdonosa, miközben zöldséget termel, kertjében sétálhat, megpihenhet, testileg-lelkileg regenerálódhat, s felüldülve végezheti, folytathatja mindennapi munkáját.

Ma már a vidéki kertés házakban is megtalálhatjuk a veteményes, szőlő, gyümölcsös mellett a pihenést szolgáló kertcskéket is. Tehát a haszonültvények mellett fellelhetők a gyermekek, unokák, de még a felnőttek baráti összejöveteli céljára kialakított pihenőhelyek is. Az ábrákon láthatjuk azokat az eszközöket, melyek kiegészítői lehetnek a pihenőhelyeknek. Amennyiben elég nagy a telek, úgy legyen nagyobb gyepterület is, ahol a gyermekek labdázhatnak, napozhatnak. Úgy gondolom, hogy a kert tulajdonosa is szívesen tartózkodik ezeken a helyeken, a veteményesben végzett munka után.

A jól megtervezett kertben (szőlőlugas, virágok, díszcserjék között) élet van. Otthonul szolgál a madaraknak is, melyek már kora reggel csicseregnek, énekelnek. Méhek, bogarak zenéjétől, zümmögésüktől hangos a kert. Az utóbbi évtizedekben fellendült a kertkultúra. Gyermekkoromban még sok parlagon hagyott udvart lehetett látni, legfeljebb szárnyasokat, s más háziállatokat tartottak bennük. Ma már az állatoknak kisebb udvar is elég, különösen akkor, ha azokat állati táppal etetik.

A kertkultúra egyidős a szépre, az esztétikusra vágyó emberrel. Írásos dokumentumok, feljegyzések szólnak, az ókori birodalmak látványos, pompás kertjeiről, a virágok megbecsüléséről és tiszteletéről. A későbbi korokban híressé váltak egyes nemzetek kertjei, kertkultúrái. (Angol-park, japán-kert, a francia udvarok barokk és rokokó kertcsodái.) Am, az egyszerű házak kertjeiben jó szagú fűvek, illatos virágok gyönyörködtető hatásukon túl még orvosságul is szolgáltak. (Vannak olyan virágok, növények, melyeket még ma is gyógynövényként természetnek faluhelyen.)

A családi ház kertje, nem másolata a természetnek, hanem az alkotó ember kéze munkája. A házi kert sok esetben reprezentatív feladatokat is betölt. A tulajdonos kulturáltságát, igényességét, egyéniségét érzékelteti a szemlélővel. A szép, ápoltság, a pihenő ketrész, ápoltság, gyepszőnyeg, szalonnasütő hely, kerti konyha (zsvány pecsenyesütő, bográcsfőző hely stb.) bizonyos hangulatot ébreszt.

A házi kertnek valamilyen esztétikai értéket, sajátosságot kell tartalmaznia, mely a tulajdonos saját egyéniségét, belső világát tükrözi.

Városunk vezetésének igénye a kerttulajdonosokkal szemben, hogy a városkép színvonalát kertjükkel emeljék. Ez a törekvés hatja át az önkor-

mányzatot is, amikor utcáinkat, tereinket fásítja, virágosítja. Amikor e sorokat írtam éppen a Pásztor János utcán, a Fő út besenyszegi részén virágzik a vérszilva, csodálatos látvány. Emlékezzünk! Május 10. a madarak és fák napja! Erdemes megemlítenem Timár Mihály Petőfi utcai lakos kertjét, ahol művészi módon kezelt virágoskert van. Meg lehet ott csodálni a száznál is több cseres virágot is.

Valamennyiünknek (főképp a diákoknak) legyen feladata az utcák tisztaságának megőrzése. Eldobott műanyag flakonokat, poharakat, cukros-csokoládés csomagolópapírokat lehet látni sokszor az utcákon, árkokban, tereken. Sajnos, hogy meg kell mondani: a szennyezettség az elfogadható küszöb-érték alatt van. Ezen a téren összefogásra, öntudatra van szükség.

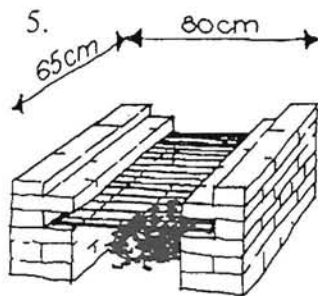
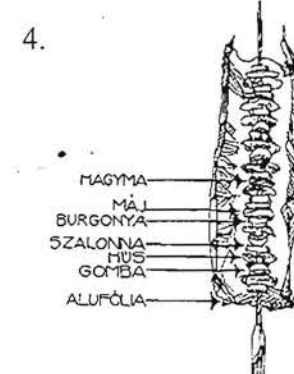
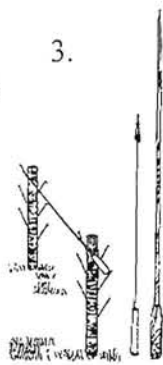
Javasolom, hogy az Önkormányzat hozzon létre Városszépítő Bizottságokat, melyeknek feladata lehetne figyelemfelkeltő plakátok készítése, iskolák tanulóinak tájékoztatása, egy-két ismeretterjesztő kiadvány kiadása.

Kívánom, hogy városunk utcáinak képe gyökeresen változzon meg, ehhez persze 2-3 év szükséges. Bizton remélem, hogy akkor e szép fekvésű körösmenti településre mind többen fognak ellátogatni.

HUNYA ALAJOS

A pihenőkert berendezési tárgyai:

1. sz. ábra: Szalonnasütő hely
2. sz. ábra: Bográcsfőző hely
3. sz. ábra: Zsvány-pecsenye sütő
4. sz. ábra: Zsvány-pecsenye felfűzésének sorrendje
5. sz. ábra: Flekkensütő



AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.



Kedves vásárlóim!

Tavaszi ajánlataim:

- ★ Tavaszi vetőmagok, műtrágyák, virágföldek
- ★ Fűmágok, öntözőtömlők, szórófejek
- ★ Szivattyúk, kerti szerszámok, fűnyírók
- ★ Alu.létrák, falétrák, faliak
- ★ Gumszirmák, esőköpenyek, védőkesztyűk
- ★ Szegek, csavarok, kötöző drótok
- ★ Kerítésfonatok
- ★ Dűfa zomácfestékek, rozsdamarok
- ★ Konyhai edények, dísz tárgyak, emléktárgyak

MÁRCIUS 26-tól ÁPRILIS 24-ig GyOMA BELTERÜLETÉN 42 MM CSAPADÉK HULLOTT.



FŐZSAHEGYI KÖNYVTÁR
744016
Gyomaendrőd, Blaha u. 21.

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

VIII. évfolyam 6. szám * Társadalmi, kulturális, hagyományörző folyóirat *

2001. június

KÖSZÖNTJÜK OLVASÓINKAT A HARMADIK ÉVEZREDBEN!

A Magyar Szabadság Napja

„Föl, nemzetem, föl! jussanak eszedbe
Világhódító őseid.

Egy ezredév néz ránk ítélő szemmel
Attilától egész Rákócziig.”

Petőfi szavait idéztem. Idézhetném sok más hősi lángelme, magyar tudós, író, költő, katona és polgár, szavait. Mind, mind csak arról szólna: „Légy híve rendületlenül hazádnak, óh magyar!” S miért ez emelkedett szavak? Miért e pátoasz?

Elmondom hát.

A Magyar Országgyűlés soha nem látott egységben 254 igen szavazattal döntött, hogy az ország szabadsága visszaszerzésének jelentőségéről és a magyar szabadság napjáról szóló koalíciós előterjesztés alapján ezen túl minden év június utolsó napját a **Magyar Szabadság Napjává**, június 19-ét pedig – az utolsó idegen megszálló katona Magyarországról történő eltávozása napjának emlékére – **Nemzeti Emléknappá** nyilvánítja. Igaz, ezek az ünnepek még nem piros betűsek a naptárban. De hiszem és tudom, hogy piros betűsek lesznek a szívekben.

Az idegen megszállás, a kommunista rend nem tűrte a hazaszeretet fogalmát. „világ proletárjai egyesüljtek”-harsogták, „a múltat végkép eltörölni” énekeltek teli torokkal! S bizony vérzett a magyar szív. Akik március 15-én Budapesten a Petőfi szobor környékére látogattak, láthaták a rendőrautókat, rohamkocsikat. Félték az elnyomók! Hogy újra fölkel a nép, mint '56-ban tette. Kezükben volt a hatalom, s mégis rendőrautókkal védték!

Voltak, akik szívükben őrizték történelmünk legszebb napjait. S most a magyar parlament kihirdette, hogy e napon ezer éves múltunk, ezer éves történelmünk sok-sok százezer hőseire emlékezzünk. Emlékezzünk a tatárjárásakor elpusztult fél országnyi magyarra! Emlékezzünk Hunyadi törökverő vitézeire, emlékezzünk, az egi hősekre! Mohács alatt a vérző országra! Emlékezzünk Rákóczi kurucaira, Esze Tamás talpasaira! Emlékezzünk '48-ra. Emlékezzünk az első és második világháború hős katonáira, az elhurcoltakra, meggyalázottakra! Emlékezzünk '56-ra! Hősök voltak ők, kik vérüket ontották a magyar szabadságért, szent hazánkért.

Véssük szívünkbe újra és újra Vörösmarty szavait:

„Szabadság! Itten hordozák
Véres zászlódat,
S elhulltanak legjobbjaink
A hosszú harc alatt.
És annyi balszerencse közt,
Oly sok viszály után,
Mégfogyva bár, de törve nem,
Él nemzet e hazán.”

Császár Ferenc

Kép: Lotz Károly: Magyarország dicsőítése



Önnek joga van tudni...

Ebben a hónapban egy hetet késne az újságunk megjelenése, ha bevárnánk a testületi ülés döntéseit. Ugyanis a képviselőtestületi ülés mindig a hónap utolsó csütörtökén van, és ez ebben a hónapban épp a naptár utolsó napja. Ezért úgy döntöttünk, hogy a következő számunkban majd két ülés eseményeiről írunk tájékoztatást.

Van azért közérdekű érdeklődésre számot tartó hírünk!

Elterjedt a városban egy teljesen képtelen és igaztalan hír: amelynek már több változata is van. De az álhír lényege: hogy a város vezetése megállapodott egy szomszédos településsel, hogy jó pénzért befogad Gyomaendrőd, és a két településből elsősorban az endródi részre betelepülhetnek nagy számú, - mintegy 50-ról szól a krónika- és nagy lélekszámú cigánycsalád. Kedves olvasóink a hír **NEM IGAZ!** Képtelen, rossz indulatú aknamunkát indított el valaki, vagy valakik, amelynek a célját csak sejtteni lehet.

A másik közérdekű hír, hogy május 21-én megtartotta éves közgyűlését a város Önkéntes Tűzoltó Testülete. A közgyűlésen a tagokon kívül meghívott vendég volt: a város polgármestere, a megyei Katasztrófavédelmi Felügyelőjének igazgatója, és a Szarvasi Tűzoltóság képviselője. Dr. Dávid Imre polgármester, és Dr. Gáti Zoltán a megyei katasztrófavédelmi igazgató jelen volt a közgyűlésen. Májusban minden közgyűlés elsősorban arról szól, hogy az előző évről számadást ad a vezetés, és az ellenőrző bizottság. Így volt ez ezen az ülésen is. Farkasinszki Sándor nagyon részletes beszámolót ismertett az elmúlt év munkájáról. Ezt teljes terjedelmében nem tudjuk közölni, de a lényeg, hogy az egyesület az igen nehéz anyagi körülményei ellenére becsülettel helyt áll, és végezte a munkáját, ha kellett.

A közhasznúsági jelentést az alábbi tartalommal fogadta el a közgyűlés:

KÖZHASZNÚSÁGI JELENTÉS

A Gyomaendrődi Önkéntes Tűzoltó Egyesület 2000.-évi munkájáról
I. SZÁMVITELI PÉNZÜGYI BESZÁMOLÓ

	1998 év fe. Ft	1999 év fe. Ft	2000/ év/fe Ft	Index %
nyitó pénzkészlet	621	185	944	510,2%
Bevételek				
1. Önkormányzati támogatás	2.979	1.638	874	53,35
2. Pályázat útján nyert pénzügyi összeg	325	700	750	10,7
3. Szponzori támogatás	10	643	553	86
4. Munkaügyi Központ közhasznú tám.	-	408	820	201,1
5. Belvíz elhárítási munkák	8	496	--	
6. Egyéb bev. (Apeh 1% anyag ért., kamat bev. tagdíj)			997	
Bevételek összesen:	3,322	3,885	3,994	102,8%
Kiadások				
1. Személyi jellegű/bér és járulékai	216	600	1,483	224,7
adó és járulék tartozás	-	630	719	114,2
önellenőrzési pótlék			107	
2. Tűzoltó autók üzemelt. kapcs.	497	464	440	94,8
3. Fenntartási kiadások	450	364	255	70
4. Védőfelszerelés vásárlása	329	-	50	
5. Tanfolyammal kapcsolatos költs.	381	-	-	
6. Egyéb kiadások	422	-	76	
7. Fejlesztési célú kiad.	1,463	1.008	275	27
Kiadások összesen	3.758	3.126	3.405	108,9%
Záró pénzkészlet	185	944	1.533	162,3%

A fejlesztési célú kiadásokban szereplő 275 ezer forintból 2 db mobil rádiót, és egy telefont vásárolt az egyesület. Az Ellenőrző bizottság nagy gondot fordított az Apeh megállapodás teljesítésére, ami rendszerben meg is történt. Ennek a kötelezettségnek a forrását részben a meglévő eszközök, és anyagkészlet igen jó üzleti kondícióval történő eladásával sikerült biztosítani. A záró pénzkészletből kötött felhasználású 750 ezer forint pályázati pénz, aminek felhasználása 2001 májusáig meg is történt

II. KÖLTSÉGVETÉSI TÁMOGATÁS: 2000 EVBEN NEM VOLT.

III. VAGYON FELHASZNÁLÁSSAL KAPCSOLATOS SZÁMADÁS

Mint ahogy azt az előző fejezet számaiból hallani lehetett, illetve látni lehet, a számok egyértelműen bizonyítják, hogy az egyesület vezetése mind pénzügyi, mind az anyagi javaival a tőle elvárható gondossággal gazdálkodott.

Sajnálatos, hogy megtorpant a fejlesztési lehetőség. A megkezdett beruházás anyagi okokból nem került befejezésre. De a befejezetlen beruházás állaga nem került veszélybe, munkálatai áthúzódnak a következő időszakra. A fejlesztésre fordított összeg az összes kiadáson belül rendkívül alacsony, 8 %. Ez az arány az előző évben 32,2% volt, ami elfogadható éves mérték lenne.

Az egyesület eszköz leltárának teljes körű feldolgozása még nem fejeződött be, ez az Ellenőrző Bizottság áthúzódo feladata 2001 évre.

IV. CÉL SZERINT JUTTATÁSOK

Egyesületünk sikeresen pályázott a Belügyminisztérium egyik pályázatán, 750 ezer forintot nyertünk

V. KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉSI SZERVETŐL ÁLLAMI PÉNZALAPBÓL HELYI ÖNKORMÁNYZATTÓL, KISEBBSEGI ÖNKORMÁNYZATTÓL KAPOTT TÁMOGATÁS:

A helyi önkormányzattól kapott támogatás végösszege: 874 ezer forint volt.

Ez az összeg évről-évre csökkenő tendenciát mutat. Vissza tekintve az előző évek azonos tartalmú számaira:

1997: 5,4 millió Ft
1998: 3.- „
1999: 1,6 „
2000: 0,9 „ (16,6 %-a az 1997 évinek)

Sajnos a fenti nagy arányú csökkenést nem lehetett maradéktalanul pótolni szponzori és pályázati támogatással. Ez a sajnálatos tény az egyesület gazdálkodását nagyon megnehezíti, fejlesztését ellehetetleníti. Elmaradt még egy jelentős és tervezett bevételi forrás is, amelyre joggal számított az egyesület. Mint ismeretes a 2000. év folyamán is nagy arányú volt a belvizi védekezési munka. Ezt a munkát nem a város, hanem a központi költségvetés finanszírozza az önkormányzatokon keresztül.

Sajnos egyesületünk nem kapott a helyi önkormányzattól egyetlen egy megbízást sem, annak ellenére, hogy eszközökkel felkészültünk e munka végzésére. Tudniillik, még 99 decembeében vásároltunk két nagy teljesítményű Honda típusú szivattyút. A szponzori támogatás 553 ezer forint volt, amiért köszönet illeti a helyi vállalkozásokat.

VI. AZ EGYESÜLET VEZETŐ TISZTSÉGVISELŐINEK NYÚJTOTT JUTTATÁSOK ÉRTEKE, ILLETVE ÖSSZEGE

A vezető tisztségviselők önkéntesen, a város lakosságának tűzvédelmi biztonságának megteremtésén dolgoznak.

Munkájukért sem pénzbeni, sem természetbeni juttatásban nem részesülnek.

VII. KÖZHASZNÚ TEVÉKENYSÉGRŐL RÖVID TARTALMI BESZÁMOLÓ

A Gyomaendrődi Önkéntes Tűzoltó Egyesület kiemelten közhasznú szervezet, ami azt is jelenti, hogy TÁRSADALMI KÖZÖS SZÜKSÉGLETEK KIELÉGÍTÉSE céljából jött létre.

Olyan közhasznú feladatot lát el, amelyről törvény felhatalmazás alapján más jogszabály rendelkezés szerint, valamely állami szervnek vagy a helyi önkormányzatnak kell gondoskodnia. Tevékenységéről a gazdálkodásának legfontosabb adatairól a nyilvánosságnak is kötelese beszámolni a helyi sajtó útján.

Az elmúlt 2000.-dik évben a Gyomaendrődi Önkéntes Tűzoltó Egyesület:

18 esetben vonult ki tűzesethez

1 esetben műszaki mentéshez
1 esetben vízi katasztrófa miatt
3 esetben rendezvény biztosítás (tábornap, sportnap, stb.)
3 esetben a Szarvasi Tűzoltósággal közös gyakorlat
Iskolák tűzvédelmi oktatása, és játékos gyakorlata, battonyai tűzoltó versenyen, és a megyei gyakorlaton való részvétel.

Taglétszám: 39 fő, akikből 28 fő aktívan részt vesz az egyesület műszaki, vagy adminisztratív munkájában, és 18-20 fő, akik kiképzett tűzoltók. Ez az a létszám, akik riaszthatók tűz, vagy más katasztrófa esetén.

Az elnöki beszámolóban részletezett gondokat meg kell oldanunk!

Az Ellenőrző Bizottság javasolja, hogy a Vezetőség kezdeményezze a szakmai és személyi kapcsolat felvételét a Szarvasi Tűzoltósággal, a korábbi jó együttműködés mintájára.

Egyesületünk mind személyi, mind az anyagi és eszköz ellátottság, felkészültség vonatkozásban olyan fizikai és immateriális értékekkel rendelkezik, amit részben elődeink hoztak létre azért, hogy a város és lakosainak tűz elleni biztonságát szolgálják.

Ez a számokban ki nem fejezhető érték most éppen ránk van bízva, és a mi kötelességünk, hogy ezt megőrizzük, fejlesszük, és az utánunk jövőeknek tiszteleggel átadjuk.

Tisztelt Közgyűlés, az Ellenőrzőbizottság a Közhasznúsági Jelentést a Törvény által előírt tartalommal készítette el.

A jelentést az EB külön megvitatta, és annak alapján a Közgyűlésnek ELFOGADÁSRA javasolja, 5/2001.EB (V.15) Határozata alapján.

Gyomaendrőd, 2001. május 15.

Mraucsik Lajos
EB tag sk.

Császárné Gyuricza Éva
EB elnök sk.

Hanyecz László
EB tag sk.

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

MEGHÍVÓ - Az Endrődiek Baráti Köre, és a Városunk Nagyjaiért Alapítvány tisztelettel hívja és várja tagjait, szimpatiánsait a június 17-én tartandó gyomaendrői ünnepségre. Ekkor kerül felavatásra Timár Máté bronzszobra.

Az ünnepségen résztvevők a Szent Imre templom 10 órakor kezdődő szent miséjén és az azt követő úrnapi körmeneten is már részt vehetnek. A **szoboravatási ünnepség a Ligetben**, a Rózsahegyi Általános Iskola előtt kezdődik, fél 12 órakor. Az ünnepség szónokai: Latorcai János, a baráti kör elnöke, országgyűlési képviselő, Várhegyi Attila a Nemzeti és Kulturális Örökség Minisztériumának államtitkára. Az íróról megemlékezik: Dr. Szilágyi Ferenc író és Vaszkó Tamás a Szeghalmi Péter András Gimnázium igazgatója. Közreműködik szavalattal: Kiszely Zoltán színművész és énekkel a Zenebarátok Kórusa. Az ünnepséget a Domszögi étteremben közös ebéddel fejezzük be.

Várjuk és hívjuk az itthon élőket, és az elszármazottakat. Az ebédre való jelentkezés határideje: június 12. Jelentkezni lehet telefonon: Fülöp Imréné 06-66 284-435, Gyuricza Éva 386-323, vagy 5502 Gyomaendrőd Damjanich u 15 címre küldött írással.

Május 14.-én a Gyomaendrői Roma Közösségi Ház ismét jelentős eseménynek adott otthont. Egy alapítvány képviselői 12 db nagy teljesítményű számítógépet hoztak, a „Roma Közösségfejlesztő program” keretében. Elsőként a Roma Közösségfejlesztő Egyesület Országos elnöke Farkas Antal köszöntö meg az adományt, melyet 6 régióba fognak szétosztani. Az adomány lehetővé teszi, hogy számítógépes hálózaton keresztül a romaközösségek és más civilszervezetek is tartsák a kapcsolatot, sőt lassan nemzetközi kitekintésre is sor kerülhet az Internet segítségével. Az információ hatalom, de nagyon fontos, hogy azt időben lehessen megkapni és tovább adni. Dógi János az egyesület alelnöke elmondta, hogy Békés megyében a számítógépek Mezőberénybe és Sarkadra kerülnek. A régiók képviselői ismertették az eddigi eredményeiket és a további elképzeléseiket. Van ahol már jól működik a „Teleház”, mint Ozdon. Baranya, Hajdú és Zala megyében is már a jól működő számítógép hálózat kerül most további bővítésre.

Rózsahegy napok - Ebben az évben is nagy sikerrel zajlott le a két napos rendezvénysorozat, amelyet a Rózsahegyi Kálmán Általános Iskola és Kollégium a sok éves hagyományoknak megfelelően tartott május 3-4-én. A rendhagyó tanítási órákat követően került sor az iskola ünnepségére, a versenyek győztesének díjazására. Először került sor az iskola által alapított Rózsahegy díj átadására, amelyet Varjú József igazgató helyettes, és Kovásznai Ferencné iskola titkár kapott. Elismerő díjat kapott még Vaszkán Gábor tornatanár is.

A Szent Imre díj is átadásra került. Ezt a kitüntető díjat az 1949-ben végzett öreg diákok, régi iskolájuk, a Szent Imre Polgári Iskola emlékére két évvel ezelőtt, - ötven éves találkozásuk alkalmából, - hozták létre, Hunya Zoltán öreg diák, numizmatikus elgondolása alapján. Az öreg diákok erkölcsi és anyagi döntésének megfelelően évente a „Rózsahegy Napok” keretében az iskola egy diákja, az arra legérdemesebb, kapja a Szent Imrét ábrázoló ezüstérmét, emlékplakettet és a vele járó pénzjutalmat. A díjazott diák kiválasztásáról mindenkor a nevelőtestület dönt. Ebben az évben **Farkasinszki Fanni 7. osztályos** tanuló, az elmúlt évben pedig **Kelemen Erika 7. osztályos** tanuló kapta a kitüntető díjat és elismerést.

Fülöp Imréné, az alapító öreg diákok egyike

Szállás keresés!

A Körös-völgye Euró Régió Településeinek Szövetsége **2001 július 20-21-22-én Szarvason Európa Napot** rendez, melynek keretében sor kerül a **IV. Nemzeti Lovas Fesztiválra**.

A rendezvényre igen nagy érdeklődés várható, így a rendelkezésre álló szállodai kapacitás kevés lesz. Akinek Gyomaendrődön, kiadó szobája van akár a lakásában, akár az üdülőjében, az jelentkezzen a **Szarvasi Pegazus Utazási Irodánál** levélben, vagy telefonon a részletek megbeszélésére. Cím: 5540 Szarvas, Szabadság u 6-10, T: 66-312-860, vagy 06 30 2421-601

Emlékezzünk!

1920. június 4-én a Versailles melletti Nagy Trianon palotában megkötött békeszerződés feltételei leírhatatlan elkeseredést váltottak ki a magyar nép fiából. A török hódoltság óta ilyen csapás nem érte hazánkat. Az ezer éve tökéletes földrajzi és gazdasági egységet képező történelmi Magyarországot feldarabolták, területünk kétharmada, lakosságunk több mint fele került átcsatolásra a körülöttünk keletkezett utódállamokhoz. De mindennél fájdalmasabb volt az a rombolás, amit Trianon okozott a magyar lelkekben. Emlékezzünk, s ne felejtünk!



Kollégiumi Napok

A Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Ipari Szakképzési Középiskola május 8-án tartotta év végi, immár hagyományossá váló kollégiumi vetélkedőjét. Mind a szellemi, mind a gyakorlati vetélkedő nagy érdeklődés, illetve részvétel mellett folyt. Az iskola nevelői is megkülönböztetett figyelemmel kísérték, hiszen ez egyben az egész évi munkának a felmérése is volt, lemérhetővé vált a kötelező tanterven felüli munka eredménye is.

A kollégisták a szellemi és gyakorlati és sportvetélkedőt csoportokban vívták. A csoportok jól hangzó fedő neveket, vagy csak számokat választottak maguknak. A szellemi vetélkedő az „Észkaszinó”-ban, történelem, irodalom, és földrajz témákban folyt. A csoportok által elérhető maximális pontszám: 80 pont volt. A 6. sz. csoport érte el a maximális pontszámot, így ők kapták a „Széchenyi díjat”, vezetőjük **Borbély Andrea** volt. A II. helyezést az 5. sz. csoport érte el 76 pontos teljesítménnyel, vezetőjük: **Mészáros Irma** volt. A III. helyezést 73 ponttal a 3-as csoport lett, amelyet **György Károly** vezetett.

A rajz verseny győztese **Magyar huszár jelige**, Molnár Sándor vezette csapat, II. helyezést **Lukács Sziló jeligével** Vámos Eszter csapata, és III. díjat **Attila kardja jeligéjű** csapat nyerte, melynek vezetője: **Strausz Erzsike** volt.

Egyetemi kategória: I. **Kecsöke jelige**, Gálfi Zsuzsa csapata, II. **Kígyófej jelige**, Tarsoly Krisztián csapata, és III. **Elefánt jelige**, Lévai Beatrix csapata.

Hidegtál készítésben az I. díjas **Bartha Krisztián** vezette csapat, II. **Borok Adrienn** csapata, és III: **Surányi Szilvia** csapat lett.

A sport verseny győztesei: I. **Gromán Zsolt** csapata, II. **Rác Róbert** csapata, III: **Gajda Péter** csapata.

A szerkesztőség szívből gratulál a nevelői karnak, valamint a résztvevő diákoknak.

Vaszkó András

A Bethlen Szakiskola tanulóinak verseny eredményei

A szakiskola tanulói az idei versenyeken is tovább öregbítették az iskola és városunk hírnevét.

A Mezőgazdasági Technikus Tanulók Országos Szakmai Tanulmányi versenyén **Kiss Jenő 9. helyezést** ért el, ezzel Gödöllőre felvételt nyert. A Guba Sándor Emlékversenyen **Mándoki László 3. helyezést**, **Nagy László 6. helyezést** és innovációs nagydíjat nyert.

Az Országos Juhászverseny egyéni győztese **Moller Gyula** lett, aki elnyerte az „Aranybojtár” címet is. Csapatversenyben a 2. és 3. helyen végeztek az iskola diákjai. A csapat tagjai voltak: **Moller Gyula, Kiss Jenő, Oláh Zoltán, Gurin László, Jeni János, és Hartmann Árpád.**

Gratulálunk, szép volt lányok és fiúk !

A Vöröskereszt **2001. június 5-én és 13-án** délelőtt 8-12 óráig **VÁROSI VÉRADÁST SZERVEZ**. Minden véradót szeretettel várnak a **Katona József Művelődési Házban, Gyomán.**

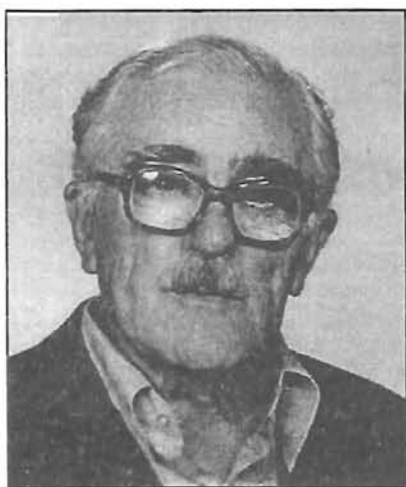
In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkesillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér ize, lepergő könnyű sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Tímár Máté

Dr. Borsi (Hanyecz) Vince



Endrőd utolsó főjegyzője

Endrődön született 1905-ben. Módos parasztszülők gyermeke volt. **Apja, Hanyecz Vince gazdálkodó, anyja, Kovács Eszter.** Szorgalmas, haladó gondolkodású emberek, akik négy gyermekük (Frigyes, Mária Magdolna, Sándor, és Vince) anyagi helyzetét, boldogulását, becsületet, szorgalmas munkával kívánták biztosítani.

Lányuk, Magdolna, kinek férje Dr. Tóth István, merész álmokat dédelgetett, az országgyűlési választáson indult. Jó nevű ügyvédként Budapesten praktizált. Jelentős szerepet játszott abban, hogy Rózsahegyi Kálmán lett a község díszpolgára 1926-ban.

Frigyes gazdálkodóként tevékenykedett, a II. Világháborúban a szolnoki híd bombázásakor lábait vesztette, hadirokkantként élte élete jelentős részét.

Sándor is gazdálkodó volt.

Vince, elemi iskoláit szülőhelyén végezte. A kiváló tanulót a nyolc osztályos Rudolf Főgimnáziumba írták Békéscsabán. A sikeres érettségi után a szegedi egyetem jogi és államtudományi karára került, melyet 1933-ban sikeresen befejezett és doktorátusa is sikeres volt. Még ez évben Endrőd község képviselő testülete közgyűlésén, három pályázó közül, egyhangúlag segédjegyzőnek választotta.



Gyomaendrőd, Fő út 45.
Tel/Fax: 66/386-578
Mobil: 30/9-950-197

1934-ben kötött házasságot az Erdélyből menekült Gemenei Finta Albert főjegyző lányával, Jolán tanítónővel.

Vincének a munkájához tartozott az anyakönyvvezetés (születés, házasság, halálozás). Baráti köre a község értelmiségi köréből került ki, vidám kedvű, kellemes, társaságbeli ember volt. Munkáját példásan végezte.

Házasságukból két gyermek született. (Péter 1937 és Vince 1938-ban)

1944. október 6. csaknem végzetes eseményt hozott. Dr. Borsi családjánál. A gyomai műút melletti lakás udvarán éri a veszély. A németek egy orosz benzinkocsit kilőnek a ház előtt. A ház porig ég. A család a kert lábában lévő bunkerbe menekül. Minden porig ég, de személyi sérülés nem történt. A bevonuló oroszok a közigazgatást újjászervezték. A szakmai irányítást Dr. Borsi Vincére bízták. Főjegyzőként működött. E rendkívül nehéz években az ő hozzáértő és áldozatos munkája biztosította a község nyugodt vezetését. Az egyetlen nem egyházi iskolának Csejtpusztán, - ahol tanítottam - ő volt az iskolaszék elnöke. Minden jogos és szükséges kérést teljesített, szívén viselte a tanyai gyermekek eredményes tanulását.

Mindenkivel megtalálta a helyes és célravezető hangot. Mégis 1949-ben (származása miatt!) áthelyezték Gerendásra főjegyzőnek. A „tanácsok” megalakulásakor elvesztette állását. 1950-tól az Orosházi Járási Tanácshoz került technikusnak. 1951-ben elbocsátották. 46 évesen nyugdíjazták! A megalakuló apparátusban nem volt szükség szakemberre. Egy évnél is tovább teljes létbizonytalanságban, alkalmi munkákból tartotta el családját.

1952. novemberében sikerült elhelyezkednie az Orosházi Városi Korháznál. Ahol 18 évig dolgozott főkönyvelői, majd gazdaságvezető helyettesi munkakörben oroszlánrésze volt az 1967-ben átadott új kórház berendezésében, amiért miniszteri dicséretben részesítette Dr. Szabó Zoltán miniszter.

1970-ben, 65 éves korában ment végleg nyugdíjba. Egész életének jellemező vonása, - annak ellenére, hogy munkája nehéz és sokféle volt, - mindenkor megtalálta a megoldást, mely megnyugtatta lelkiismeretét, de nyugalmat jelentett az érdekelt feleknek is.

Íme önvallomása:

„Minden ügynél népem (az endrődiek) iránti legnagyobb szeretet vezetett. Nyugodt lelkiismerettel mondhatom, hogy tőlem egyetlen ember sem ment el úgy, hogy lelke háborodott, vagy azért, hogy ügyét el nem intéztem, vagy tanácsot nem adtam, vagy ha már segíteni nem tudtam, de vigasztaló szót megnyugtatóra nem kapott volna.”

Legsúlyosabb sebe az elsőszülött fia halála volt.

Hosszú, békés öregkorát 2001 januárjában fejezte be. Visszatért szülőföldjére, hogy szülei sírjában legyen örök nyugalma, ahová élete párját igaz hűséggel hazavárja, mert így lesz igaz „holtomiglan, holtodiglan, örökké!”

Nem volt különös, csak egyszerű, tiszta és becsületes igaz magyar ember.

Áldassék a neve!

Márton Gábor



METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények

Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek, háztartási kisgépek
Szórakoztató elektronika

Szegek, csavarok, zárok, lakatok

Fürdőkádak, mosdók, csaptelepek, mosogatók

Villanyszerelési anyagok

GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: 386-909

KERESZTÉNYDEMOKRATA KÜLDÖTT VOLTAM a FIDESZ Kongresszusán

Május 5-6-án Szeged, a Tisza-parti fények városa adott otthont e jelentős eseménynek.

„**A jövő elkezdődött**” hirdette, a kongresszus nagy plakátja. A legnagyobb kormányzó párt legrangosabb összejevetelére 700 küldöttest, és mintegy 1300 meghívott vendéget vártak a Szegedi Sportcsarnokba. Ezen a kongresszuson talán a legfontosabb esemény a tisztújítás volt, amelynek keretében az eddigi elnök **Kövér László** átadta a stafétabotot **Pokorni Zoltánnak**, aki megválasztása után hangsúlyozta, hogy úgy, mint eddig a FIDESZ első embere továbbra is **Orbán Viktor**, és semmi más nem változik, csak az elnök személye lett más.

Hangsúlyozta továbbá, hogy **Kövér László** elnöksége alatt stabilizálódott a párt, a Fidesz bebizonyította, hogy képes a kormányzásra, és meghirdetett programjának megvalósítására. Igazi csapatszellem uralkodik a pártban, amelynek eredménye, hogy 14 év alatt a kis mozgalmából megbízható politikai erővé vált.

Kövér László még elnöki beszédében hangsúlyozta, hogy a párt 2 oldalú kapcsolatai erősödtek, javult a kormány munkájának megítélése, és abban a helyzetben van a Fidesz, hogy nem kell elhazudni a valóságot. A választók ha nemcsak a szívükre, hanem az eszükre is hallgatnak, akkor azokra szavaznak, akik az igazság oldalán állnak. Véleménye szerint a Fidesz elnöki pozíció elveszítette minden misztikumát, **az elnök első az egyenlők között. Az elnök szolgálatot vállaló ember.** A résztvevők véget nem érő tapsal köszönték meg Kövér László elnöki ténykedését

Orbán Viktor miniszterelnök elmondta, hogy 3 nehéz év van a kormány mögött, amely idő alatt legalább 6 év munkáját végezték el. A „váltóállítás nehéz éveit” voltak ezek. Beszédében 3 gondolatot fejtett ki részletesen:

- Magyar ember választással kapcsolatos gondolkodásáról: szerinte az emberek nem politikai pártokban válogatnak, hanem abban, hogy melyik az az irányzat, oldal, amelyik gondolkodásmódja, életszemlélete neki is, mint választónak megfelel. **A család, a tudás, a munka a rend, a nemzeti összefogás, amire a Fidesz a jövőt alapozza.**

- Miért fontos, hogy a jó oldalon álljunk?
- A harmadik gondolat az országépítés, a nemzeti összefogásról szólt. A társadalom egyesítése, a nemzet összefogása nem megy parancsszóra. Hosszas, türelmet igénylő munka. Hangsúlyozta a 15 millió magyarságban való gondolkodást. Az elmúlt érában, Magyarországon népszerűségben fogyatkozott, kishitűségben nőtt.

De az önmegújulás elkezdődött! A rendszerváltozás utolsó nagy kérdésének tartja, hogy milyen lesz a magyar polgár, vagy egyszerűen csak: milyen lesz a magyar ember. Ennek a kérdésnek egy nagyon fontos összetevőjéről is szólt: az önvizsgálat fontosságáról, és a lelkiismeretről.

Elmondta, hogy az európai ember számára a kereszténység közvetítette és egészítette ki a tízparancsolattal és a krisztusi szeretet szabállyal („szeresd felebarátodat mint tenmagadat”) és az előbbiből folyó cselekvési szabállyal az ember morális mércéjét. („amit nem akarsz, hogy neked cselekedjenek, te se cselekedd másnak”)

Felszólalt még az osztrák kancellár, a délvidéken élő magyarok több képviselője a Fidelitás elnöke és végül, de nem utolsó sorban a Magyar Kereszténydemokrata szövetség nevében **Harrach Péter** miniszter úr. Beszédében hangsúlyozta, hogy a FIDESZ Magyar Polgári Párt a polgári összefogás centruma. Az eredményes kormányzati és nemzeti érdekérvényesítő, a jó együttműködésünkből is fakad, aminek alapja: a kereszténydemokrácia alapelvein nyugszik. Ezek: az emberi személy méltóság tisztelete, a szolidaritás, a szubszidiaritás, a közös szolgálat, és a társadalmi igazságosság. **Az Magyar Kereszténydemokrata Szövetség a magyar kereszténydemokrácia letéteményese.** A napokban aláírt megállapodás a Fidesz és MKDSZ között tovább növeli a kereszténydemokrácia népszerűségét, ami mindnyájunk érdeke. Közös célunk, hogy 2002-ben folytatódjék, amit elkezdtünk 98-ban.

A Kongresszuson módosították az alapító okiratot, kinyilvánították, hogy a Fidesz az európai Néppártok tömörüléséhez tartozik, és az elnökség tagjait (8 + 2 fő) is újra választották.

Szétosztásra került a „Jövő elkezdődött” című vitairat és a „Történelem Főutcáján” című programtézis, mint kongresszusi munkaanyag, de tekinthető a Fidesz Magyar Polgári Párt programjának is.

Én, aki részt vehettem a kongresszuson, azal a jó érzéssel jöttem haza, hogy ezen az összejevetelen a nyíltság, az empátia, a kommunikációs készség a hit, a hűség és a bizalom volt a jellemző, és nagyon jó alkalom volt a további személyi kapcsolatok kialakítására és elmélyítésére. A jövő valóban elkezdődött!

Császárné Gyuricza Éva
MKDSZ Békés megyei elnöke

Pünkösdi ének

Szentlélek Isten, szállj reánk,
Elmét derítő tiszta láng,
Önts lelkünkbe, melyeket
Megszenteltél, kegyelmedet.

Kit Isten, mint vigasztalót
Nekünk ajándokul adott,
Minden javak bő kútfeje,
Lelkünk világa s élete.

Te hét ajándok Istene,
Az Úr hatalmas jobbkeze,
Te, kit nekünk ígért Atya,
Nyelvünk kenetdús szózata.

Érzékeinkre fényt deríts,
Kebelt erényre fölhevíts,
Testünk erőtlenségeit
Védjék magas kegyelmeid.

Kísértetekben el ne hagyj,
Szívünkbe békességet adj,
Légy utainkban fővezér,
Ne érje népedet veszély.

Ó adjad ismernünk Atyát,
És megszülette szent Fiát,
S téged, ki tőlük származol,
Valljon, mi ég- s földön honol.

Legyen dicsőség, ó Atyánk,
Neked, s kitől megváltatánk,
Fiadnak, a Vigasztalót
Áldván veled, mint egy valót.

(SzVU 102:
Kisdi: Cantus Catholici 1651,
- Fojtényi Kászón)

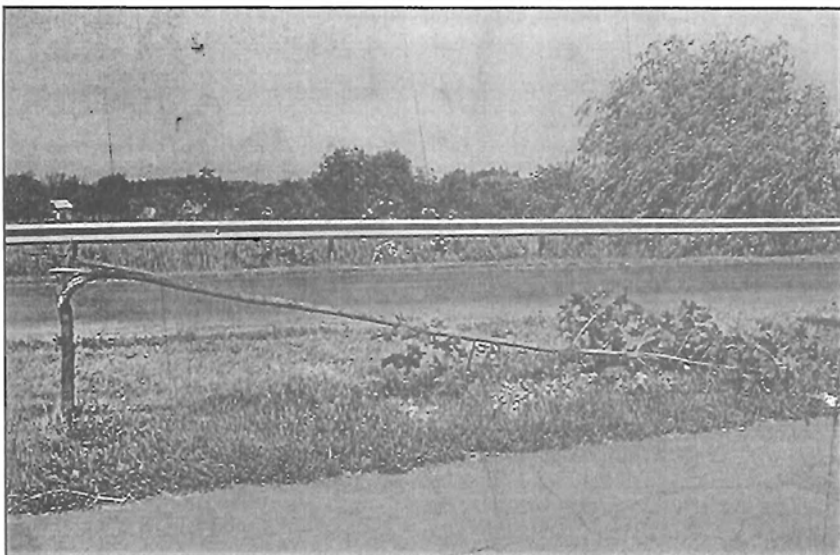
Fiatalon ragadta el a halál, gyilkos kéz törte derékba zsenge életét

„Mert a halált nem Isten alkotta, ő nem leli örömét az élők pusztulásában.

Hisz mindent azért teremtett, hogy legyen, és a világ teremtményei az üdvösségre szolgáljanak.”

Bölcs 1, 13-14

A Fő út mellett, a lakótelep térségében található ez a szomorú látvány. Miért? Kinek jobb így? Ki a felelős?





Katolikus oldal

JÚNIUS HÓNAP ÜNNEPEI

1. péntek: Szent Jusztinusz vértanú
 3. vasárnap: Pünkösðvasárnap
 4. hétfő: Pünkösðhétfő
 5. kedd: Szent Bonifác püspök, vértanú
 6. szerda: Szent Norbert püspök
 8. péntek: Prágai Szent Agnes
 9. szombat: Szent Efrém diakókus, egyháztanító
 10. vasárnap: Szentháromság vasárnapja
 11. hétfő: Szent Barnabás apostol
 13. szerda: Páduai Szent Antal áldozópap, egyháztanító
 15. péntek: Árpád-házi Boldog Jolán szerzetesnő
 17. vasárnap: **ÚRNAP**
 19. kedd: Szent Romuald apát
 21. csütörtök: Gonzága Szent Alajos szerzetes
 22. péntek: Jézus Szentséges Szíve
 23. szombat: A Boldogságos Szűz Mária szeplőtelen Szíve
 24. vasárnap: **Keresztelő Szent János születése**
 26. kedd: Alexandriai Szent Cirill püspök, egyháztanító
 27. szerda: Szent László király
 28. csütörtök: Szent Iréneusz püspök és vértanú
 29. péntek: Szent Péter és Pál apostolok
 30. szombat: a római Egyház első szent vértanú



BEMUTATJUK

„A keresztet nem azért kapjátok, hogy összeroskadjatok alatta, hanem azért adom, hogy a gyengéknek megmutassátok annak viselését!”

Egy csendes és másokért mindig önzetlenül segítő embert szeretnék Önöknek bemutatni.

Szabó Zoltánné - Manyika - az Endrődi út 11. szám alatt lakik férjével és élük nyugdíjas éveiket. Két gyermekük van: Anita és Mariann, akik Budapesten dolgoznak. Manyika 37 évig dolgozott az Endrődi Postahivatalban, mint főpénztáros, majd

postavezető. Mindig aktív közéleti tevékenységet végzett. Az Egyházközség Képviselőtestületének 9 éve tagja, továbbá részt vesz a Honismereti Egyesület és az Élet Másokért Egyesület munkájában, az Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány elnöke, a Kereszténydemokrata Szövetség helyi szervezetének több éve intézi és szervezi a gazdasági ügyeit.

- Mit jelent Önnek az a szó, hogy Isten?
 - A Mindenséget... Ő a kezdet és a vég, mindent Hozzá próbálok igazítani: gondolataimat, cselekedeteimet. Mindig ennek szellemében próbálok dolgozni.

- Mi a véleménye a mai világról?
 - Terjed a bűnözés, az erőszak, sok eszme kavargó, melynek eredménye a szabadosság. Hiányzik az hit és az erkölcs.

- Mi lehet a megoldás, van-e ebből kiút?
 - Igen, az erkölcs, a hittant, az etikai oktatást kellene bevezetni minden iskolába - kötelező jelleggel. Az ilyen szemlében felnőtt emberek talán képesek felismerni az igazságot, és szebbé tehetik a világot.

- Volt-e életében olyan, amire szívesen emlékszik?
 - Diákéveimmel, családommal és volt munkatársaimmal kapcsolatban is sok szép kedves emléket őrzök.

- Ön szerint mi az, ami az Endrődi Egyházközséget segítené a hitélet felélesztésében?

- A Szentírás megismerése, aszerint való megfelelés és akkor már közelebb kerülünk a megoldáshoz. Ha vonzóak lennének, és megvalósítanánk Jézus szeretparancsát.

- Mit üzen a világnak?
 - Ha szeretet nincs, akkor nincs béke, nincs hit, nincs megértés... Törekedjünk arra, hogy szeressük és segítsük egymást és tartsunk össze!

- Köszönöm a beszélgetést. Önnek és kedves családjának kívánunk még sok erőt, kitartást és jó egészséget a munkához és az Istenhez vezetó úthoz.

„...Te vagy Uram én reményem,
 na hagyj soha szegyént érnem!”

fr. Ungvölgyi János

JÚNIUSI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és este 7 órakor. Hétköznap reggel fél 8-kor. Pünkösð mindkét napján: 10, 19, Úrnappor (június 17) 10, 19. A 10 órai mise után utcai körmenetet tartunk.

Szent Gellért Iskola kápolnájában

június 17-én 15.30: évszáró Te Deum

Hunya

Vasárnap: délelött 10-kor. Kedden, csütörtökön, elsöpénteken és szombaton este 6-kor. A szombat esti vasárnapi előesti mise. Pünkösð mindkét napján reggel 8-kor.

Úrnappor reggel 8-kor, mise után körmenettel.

30-án, szombaton délelött 10-kor búcsú.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap reggel 8-kor, szombaton 18 órakor.

23-án, szombaton délelött 10-kor búcsú.

Elsőáldozás:

Endrődön és Gyomán Pünkösðvasárnap 10-kor,

Hunyán Pünkösðhétfőn 8-kor.

Leveket kaptam a polgármester úrtól:

Tisztelt Plébános Úr!

Gyomaendrőd Város Képviselő-testülete nevében ismételtelen köszönetet fejezem ki a Magyar Karitás Alapítvány támogatásáért.

Ez alkalommal a Katolikus Egyház segélyszervezete egy egyedülálló, három gyermekes anyát részesített 644.000,- Ft támogatásban, hogy a belvízkárt szenvedett lakóházát újjá építhesse.

Kérem Plébános urat, hogy köszönetemet a katolikus hívek felé továbbítsa szíveskedjen.

Tisztelettel:

Dr. Dávid Imre polgármester

Keresztelő, esküvő....

A rendszerváltás óta teljesen szabadon gyakorolhatja mindenki a hitét, járhat templomba, a gyermekeket nyugodtan meg lehet kereszteltetni, meg lehet esküdni az oltár előtt. Nem kell elbujdosni, más településen bejelentkezni, vagy épp este, sötétben jönni.

Igen ám, de probléma is sokszor akad. Szeretnének a fiatalok templomban esküdni. Kiderül azonban, hogy nincsenek megkeresztelve, jobkik esetben csak az egyik. Szomorúan, nem egyszer sírva vesznek tudomást róla, hogy bizony felnőtt korban a keresztelkedést nem lehet egy hónap alatt „elintézni”. A probléma régi keletű, hisz huszonevvel ezelőtt sok szülő nem kereszteltette meg gyermekét, nem járatta hittanra, ezért nem volt elsőáldozó, bérmlákozó.

Ma is lehet felnőttként keresztelkedni! Az egyház ezért vezette be a katekumenátus intézményét. Bevezetjük a jelentkezőket a keresztény életbe, oktatás keretében felkészítjük a keresztésre, elsőáldozásra, bérmlákozásra. Ez hosszabb időt vesz igénybe, ezt nem lehet „elintézni” 2-3 hét alatt. Szívesen, és örömmel állunk rendelkezésükre azoknak, akik érdeklődnek.

Ezért fontos, hogy mindent a maga idejében tegyünk meg! Ne hanyagoljuk el gyermekeink megkereszteltetését, lehetőleg még egyéves kora előtt. Amikor iskolás lesz, akkor már csak 1-2 év hitoktatás után kereszteltjük meg őket. Hál' Istennek, ilyenek is vannak, akik utólag pótolják.

Amikor iskolás lesz a gyermek, írassuk be hitoktatásra, hadd legyen elsőáldozó, bérmlákozó. Tudom, a mai szülők közül sokan kimaradtak ezekből. Gyermekeiket ne fosszák meg a kereszténységtől! Ma már ez az általános műveltség része is. A TV-ben, a „Legyen Ön is milliós” műsorban szinte mindig van a Bibliával, az egyházzal, a kereszténységgel kapcsolatos kérdés. Döbbenetes, hogy egyébként művelt, és okos emberek is ezen a téren mennyire tájékozatlanok és tudatlanok!

Ma, amikor csatlakozni akarunk Európa fejtebb feléhez, ne feledjük, hogy ez az Európa keresztény Európa, a kereszténységre épül.

Kedves Szülők, Családtagok! Nem tudhatják, mi lesz húsz, huszonöt év múlva! Ne fosszák meg gyermekeiket a kereszténységtől, az isten-gyermeki élettől!

Bármi problémájuk, gondjuk van, érdeklődjenek személyesen a plébánián, ne hagyatkozzanak a mende-mondákra!

Az oldalt szerkeszti: Iványi László plébános

Shirchadasj koncert volt az endrődi templomban



A holland Paul van Laar, aki úgy beszél magyarul, mint mi... vagy még szebben

Május negyedikén, a legszebb hónap egyik alkonyán nagyon sok ember jött el az endrődi templomba, immár sokadjára, találkoznak a már jól ismert holland Shirchadasj ének és zenekarral.

Ez a találkozás egy csodálatos koncert formájában történt.

Mindenkit magával ragadott a fiatalok lendülete, hite, örömtől, boldogságtól, lelkesedéstől sugárzó arca... a zenei élmény... a hangszerek, az énekek... Elbűvölő egyéniség Paul van Laar, a vezető, aki holland létre gyönyörűen beszél magyarul. Összekötő szövegével hangolt rá bennünket a zene, és a sokszor angol, de néhány magyar dal mondanivalójára.

Külön is meg kell említenem a művészeti vezető és egyben a karmester, Bert Leeuwis kiemelkedő teljesítményét, aki óriási energiával, és lendülettel vezényelte a zenekart. Két fia volt a technikai vezető.

Bert Leewistől idéznék néhány gondolatot:

Kedves Barátom!

Ugye, megengedi, hogy így szólítsam meg, hiszen 17 év után már úgy érzem magam Magyarországon, mintha barátok között lennék. Ha Ön is már régóta hűségesen ellátogat a Shirchadasj koncertjeire, akkor régi ismerősként köszöntöm. Ha - esetleg - először találkozik velünk, akkor remélem, hamarosan úgy érzi magát, mint egy kedves baráti társaságban!

Mostani, új műsorunknak a CHOICES (választások) címet adtuk.

Amikor ezt a programot összcélítottam, arra gondoltam, hogy nekem is sokszor kell döntenem az életemben. Választani kell jó és rossz között, bal és jobb, előre vagy hátra... Sokszor - bár jól akarok - úgy érzem, mégis rosszul döntök. A munkámban vagy a családi életben nem tudok mindig jól választani, a barátaim mellett dönteni, segíteni azokon akik rászorulnak.

Olyankor oly jó tudni, hogy Valaki már rég mellettünk döntött, minket választott. Az Úr Isten

úgy szerette e világot, hogy úgy döntött, saját Fiát adta oda azért, hogy mi is boldogok lehessünk. Ő választotta a számunkra az igazi életet. Mi is akkor már válasszunk az Életet!

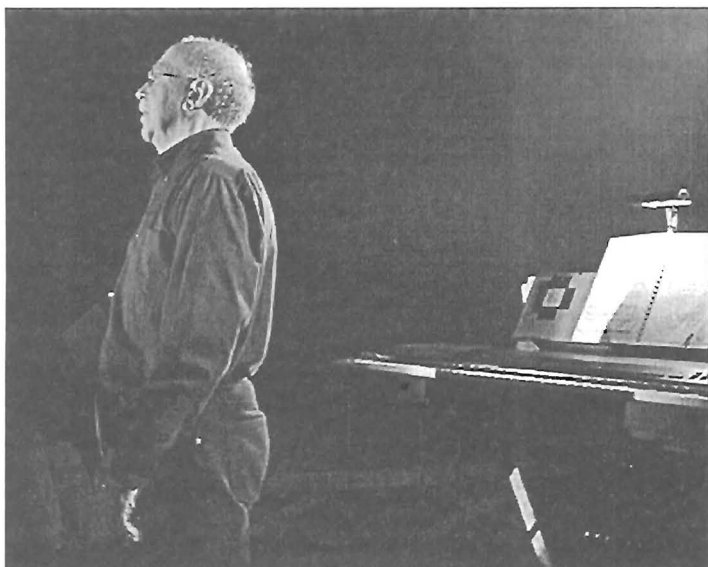
Tiszta szívből remélem, hogy ez a zenei produkció abban segít majd, hogy Ön is az Élet mellett tudjon dönteni, jól tudjon választani!

Idézek egy érdekes levelet is. Egy magyarországi fiatal írta, Sütő Péter, aki végigkísérte őket, köztük énekelt, segítőtjük volt. Mi a pad sorokból, két órára voltunk velük. Péter a másik oldalról élte mindezt át, élményeit megosztotta velünk.

8,5 nap, 204 óra, kb. 12240 perc... Ez az egyik jellemzője annak a turnénak, amelyet a Hollandiából érkezett Shirchadsj & Band (&Crew) nevű gospelkórusral tölthettem. Győrben a kamionszöveggel együtt vártuk a mintegy 80 főnyi csapat érkezését. Énekesek, technikusok, vezetők érkeztek. A Honvéd Kollégium bejárata előtt hirtelen nagy zsúfoltság jelent meg. De nem is az volt a lényeg, hanem az, hogy ott voltak. Én még nem ismertem közülük szinte senkit, csak azt a pár embert, aki az előkészítő hétvégére is ájtott. Szépen lassan megismertem még egy-két embert akkor.

Szinte még ki sem pakoltak a buszból, már rohantunk is át az első tethelyre, mert óriási feladat várt ránk: A kamiont ki kellett tüzíteni. Na nem azért, mert meghibásodott, hanem mert a színpadot fel kellett állítani. A színpad felállítását Fabe vezette, aki először kapta ezt a feladatot az idén. Minden nap másképp, máshogy kellett felállni. Nem volt két egyforma helyszín. De Fabe feladata pont az volt, hogy kitalálja, hogy mit hova, merre. Az ő irányításával minden gyorsan a helyére került, és a gyorsaság és a minőség pedig csak javult a turné során. Jómagam Fabe feleségével, Monique-kal dolgoztam együtt, miután a pakolás kész volt.

Mikor már minden állt, hangpróbák következtek, míg a fénytechnika látványosan készült az esti 'bulira'. Először az effektek megkeresése,



A fáradhatatlan karmester és művészeti vezető, Bert Leeuwis

volt, aki időben odaért.

A turné minden egyes állomásán választásokról (Choices) volt szó. Nem, nem politikáltunk (nem is hallottam semmit sem a napi hírekből), mindennapi döntéseinkről. Minden egyes napunk, percünk, szavunk és mozdulatunk egy-egy döntés eredménye. Választanunk kell. El kell dönteni, hogy merre tovább. El kell dönteni, hogy jobbra megyünk, vagy balra. Előre, vagy hátra. Isten egy újabb utat nyitott meg előttünk: az élet útját. Megadta a tízparancsolatot, mint az igazi élet útmutatását. De mi szembeszegültünk neki nap, mint nap. A rosszat, a halált választjuk. De Isten az élet útját még mindig nyitva hagyja, és még mindig választhatjuk az Igazságot, az Életet. És együtt örülhetünk annak, hogy mi ezt választottuk. A koncert után lehetett beszélgetni a hollandokkal, miközben a helyszín elkezdődött visszaalakulni eredeti formájába. A beszélgetés után a kórus tagjai vacsorázni, majd ágyba mentek, míg a technikusok éjjel 11 után végeztek a kamion megtelítésével. Emiatt egy kicsit ugyan elfáradtak, de ez ezzel jár. Ők ezt választották. Ez is Isten útja.

Nagyon jó volt együtt énekelni úgy, hogy bár olyanokkal, akiket előtte nem ismertünk, és 204 óra után pedig fájt a szívvel és könnyes szemmel váltunk el a jövő évi viszontlátás reményében... De mi ezt választottuk.

204 óra együtt, és ennyi lenne? Nem, nem ennyi volt. Feltöltöttünk, amikor láttuk, hogy a gödöllői templom bejárata előtt is emberek állnak, mert nem jutottak be. Feltöltöttünk, amikor a csengeri és a biharkeresztesi sportszarnokban olyan emberek jöttek, akik még soha nem láttak ilyet.

Feltöltöttünk, mert tudtuk, hogy ezáltal olyan helyekre juthat el az Evangélium, ahol még nem hallottak róla. Feltöltöttünk, amikor a munka után, evés közben, beszélgettünk, feltöltöttünk, amikor vásárlás közben is mondtuk a helyieknek, hogy lesz egy koncert este. És feltöltöttünk, amikor elváltak útjaink. Egy különleges érzés vett rajtunk erőt: Az Isten ölelt magához bennünket ebben a 204 órában. Ő volt, aki összekötött bennünket, Aki által testvérekké válhattunk. Ő volt ott a kották minden egyes hangjegyében, az összekötő szöveg minden egyes szavában, minden szólam Óáltala szólt. Ő minket választott.

Őszintén remélem, jövőre is viszontláthatjuk, hallhatjuk őket!

Iványi László



Czer év magyar történelmének eseményei

Sorozatunkban a törökök ellen vívott harcokat elevenítjük fel. Ismeretes, hogy az Oszmán Birodalom történelmileg igen rövid idő alatt (mindössze 35 év alatt) birtokba vette az egész Balkánt s megjelent határainknál.

Első képünk a várnai csatát örökíti meg (Matejko János olajfestménye), melyben I. Ulászló király 1444. november 10-én a törökök elleni harcokban esett el.

November 10-én a reggeli órákban Hunyadi seregeit harci rendbe állította, melynek bal szárnyán ő maga a jobb szárnyon három püspök, és a horvát bán, középen a király foglaltak állást. A szultán százezres seregével támadott. A heves harcban Murád szultán már visszavonulóban volt, amikor Ulászló nem akarván a harc tétlen szemlélője maradni dandárja élén a janicsárookra vetette magát hősi bátorsággal küzdött; sűrűn osztotta a halálos csapásokat, míg sebesült lova elbukott, és vele ő is földre terült. Ekkor több janicsár rárohant, és egyikük – nevét a török történetírók feljegyezték – Khodzsa Kizr, kardjával fejét levágta. "A király elestének hírére csüggedés vett erőt a csapatokon s Hunyadi úgy határozott, hogy a csatát be kell fejezni, hisz arra sem volt képes, hogy csapatit egybe tartsa. A történetírók szerint a magyaroknak 8-12 ezer, míg a törököknek 30-70 ezer volt a halottak száma

Hunyadi, aki a várnai csatából alig tudott megmenekülni, 1448 szeptemberében már országos hadak élén nyomult be Szerbiába, ám a hadjárat ekkor sem volt sikeres az óriási türelővel szemben. Ekkor úgy határozott, hogy visszavonul birtokaira. Azonban

Magyarország ellen induló török készülődés hírére Hunyadi ismét sereget szervezett a pápai felhatalmazással keresztieseket toborzó Kapisztrán Jánossal. 1456 júniusában százezres török had fogta körül Nándorfehérvárt, melyet Szilágyi Mihály védett 7000 főnyi őrséggel. Július 21-én végső ütközetre sorakozott fel a török had, de a keresztiesek kezdeményezésére indult meg a harc, mely végül visszavonulásra készítette szultáni erőket. Nándorfehérvár (törökül Kalimegdan, ma Belgrád Jugoszlávia fővárosa. Szerk.) s vele együtt az egész ország felszabadult. Hunyadi Jánosnak azonban ez utolsó csatájában nem a fegyverek, hanem a táborban kitört pestis járvány okozta halálát. A győzelem hírére, mint köztudott, a pápa elrendelte, hogy minden délben harangszó emlékeztessen a fényes diadalra.

Képünkön a múlt században készült festményen a várból kirohanó nagyra vitézeket láthatjuk, háttérben Kapisztrán Jánossal, ki lelkesíti a harcosokat, és Wagner Sándor 1859-ben készült "Dugovics Titusz" c. képét, melyben a krónikák szerint Dugovics magával ragadva rántja le a törököt a vár fokáról.

Forrásmunkák: A Magyar Nemzet Története (Athenacum kiadása 1896.), Pogány Ö. Gábor: Magyar Festészet a XIX. Században" (Corvina kiadása 1970.), Csukovits Enikő: Liliom és holló" (Magyar Könyvklub kiadása 1999.)



Jön a tatár!

III. Fejezet, befejező rész

Kis idő múltán keserves borjúbőgés és nyugtalan kutyacsaholást hallott az anyjáért bosszúra szomjas fiú. Olyan megtévesztően valódi volt az utánzat, hogy az egyik tatár rövid figyelés után megindult a hang irányába. Ügyesen betájolta magát. Tízpercnyi járás után kődobásnyi távolságból hallatszott a hang. Sőt a nád zaja a mozgást is elárulta. A harcos a nád rezgését figyelve néhányat szökent, de mielőtt a zsákmányra vetette volna magát, lába alatt megsüppedt a talaj, majd megnyílt a föld és a verembe zuhant. Egy hangot sem adott. A lecibált tatár öltözet rövidesen Péter testét takarta. Nyugodt szívvel indult a telepre. Mindenre felkészült. Gécsa is árnyékként lapult mögötte. Nem volt szükség segítségre, hisz a még élő harcos az egyik patics fal tövében töréssel kaparászott. Gyanús gödröcskét talált, melyből néhány pénzdarab, nyakék, már előkerült, ez teljesen lekötötte a figyelmét.

Egy tompa puffanás, meg egy alig hallható nyögés volt az eset tanúja.

- Gonusz, pokul tüzére jutol, ürdüg katalnára –szakadt ki elégedetten a sikeres bosszú öröme Gécsa száján.

Most már nyugodtan körülnézhetek a telepen. Szívszorító volt a látvány. Nyolc apró csecsemő összezúzva, az öreg, sánta Egyed sok-sok szűrással megölve, megcsonkítva az öreg, idős asszonyok felismerhetetlenségig elrútván. Egyikben anyját vélte felfedezni, s ráborult erős sírással Gécsa.

- Isa pur és chomu vogymuk mend – vigasztalta Péter. – Tudud, senki sem mulhotja az vermet.

A temetőben egy nagyobb sírt ástak és belehelyezték a halottakat. Az asszonyok nyakában, ruhájukra rátették a tatár által kikapart szegényes ékszereket. Szemükre Salamon és Szent László pénzét helyezték. Kevés lombot, fület téptek, rájuk szórták, és rájuk húzták a temető laza földjét. Reggel körülnéztek a nádasban. Hátha élő emberre akadnak. Egyik helyen közeledésük és kiáltásuk zajára madarak röppentek fel csapatosan. Oda igyekeztek. Két férfi holttestére akadtak. Adigra a farkasok és a madarak felismerhetetlenségig összemarták őket. Bizonyára ellenszegültek a tatároknak, azért végeztek velük. Őket ott helyben hantolták el. Utoljára a két tatárt is földbe tették. Nem heverhetnek temetetlenül, hogy pestist terjesszenek.

A verem maradt otthonuk. Éltek veszélyben, bizonytalanságban, de éltek. A maradék marhát összeszedték. Tucatnyi lehetett. Később három kutya és pár bürge is megkerült.

Majd egy hete tengték már, amikor egyik este a nádasban szomorú hangú dal foszlányait hozta feléjük az elülni készülő szellő:



A regős (László Gyula rajza)

Magam budosása, könnyűim hullása,
Keresem enyéim, gye héon hiába,
Hol hajtsam álomra bubánatus fejem?
Apámat, anyámat, enyéim nem lelem.

- Ünige! – ujjongott fel Gécsa. – Üsmerem hagjit, nótáját leány öcsémnek.

Péter szeme felragyogott.

- Ünige - mondta, mintha álomból ébredne. – É! Látud Gyécsa, él! Oh én ézes örömem! – és futni kezdett a dal, irányába. Ünige hangja elhallgatott. Magijedt a veszélytől, vagy a boldogságtól. Csak mikor a két legény hangosan ismételte az előbbi dalt, hallatszott újra a lány síró-kacagó hangja.

Ott a nádban összeölelkeztek hárman, olyan melegen szeretve, mintha rajtuk kívül több élő nem volna a földön, és most örülnek, hogy egymásra találtak.

*** **

Az 1970-es évben Dr. Makkay János irányításával csaknem egy évtizedes kutatás (ásás) kezdődött Endrőd község déli részén. Érdekes és értékes leletek kerültek napvilágra, melyek nagy segítséget adnak Endrőd (Dörnde) régebbi történetének megismeréséhez.

„Ásatásaim kizárólag Öregszőlőben folytak, ott is elsősorban a Szujó-keresztjénél... a Körös-kultúra nagy lelőhelyén, de ugyanott megtaláltuk a honfoglaló magyarság egy temetőjét, mégpedig a tizedik század végéről és az egész tizenegyedik századból, mert Szent László király pénzei voltak elsősorban...” írja levelében az ásatás irányítója.

Azt is tudjuk, hogy a kiterjedt kutatás során száznál több sírt tártak föl, melynek során egy egész lakótelep képe rajzolódott ki, ahol edénytöredékek, használati tárgyak, eszközök, sok-sok paticsfalmaradék tanúskodik egy hajdani itteni település léteiről.

MÁRTON GÁBOR

Hunyai hírek

A hívek saját maguk megszervezték, hogy templomuk iránti szeretetükből, - az új templomukhoz méltón - rendbe teszik a templomkerítést is. Lesikálták a beton talapzatot és befestették, hasonlóan a vaselemeket is. Az omladozó plébániát is kívül megjavították, és bemeszelték.

Méltó módon készülnek a Pünkösdre és elsőáldozásra, valamint a búcsúra.

Köszönet érte, Isten fizesse meg!

A Nyugati Hadifoglyok Egyesülete emlék ünnepe

Az ünnepségre meghívta tagjait, a volt nyugati hadifoglyokat, katonákat, leventéket. Részt vettek Endrődről: **Dinya Elek** és **Roncsek Miklós**. Az ünnepséget Budapesten a Bolyai János Katonai Főiskolán rendezték. A Honvéd Fúvós zenekar miután eljátszotta a Himnuszt, a résztvevők meghatottan és vigyázban állva hallgatták meg prózában Nemzeti Himnuszunk teljes szövegét. A legidősebb résztvevő, 90 éves volt. Virágcsokorral is köszöntötték azokat, akik már betöltötték a 85. életévét. Az egyesület következő találkozója Debrecenben tartja augusztus 20-án.

Jogi tanácsadás

Eddig mindig valamilyen konkrét jogi kérdést próbáltam érzékeltetni, azonban arról még eddig nem esett szó, hogy tulajdonképpen mi is a jog, mint olyan.

A jog meghatározása és fogalma:

A jog az állami szervek által kibocsátott olyan magatartási szabályok összessége, melyeket általános érvényesség, általánosan kötelező jelleg jellemz és megtartásuk, érvényesülésük végső soron az állami szervek által kikényszeríthető. Egész életünket jogszabályok tömege irányítja, és ezeket, mint állampolgárok kötelesek vagyunk betartani.

A jogalkotás, és a jogforrási rendszer:

A jogalkotás a jogszabályok létrehozásának módja.

Ezen belül megkülönböztetünk jogalkotói jogképzést, valamint jogalkalmazói jogképzést.

A jogalkotás az erre hivatott állami szervek tudatos, jogszabályok létrehozására irányuló tevékenysége.

Megkülönböztetjük a **törvényhozást** és a **rendeletalkotást**. A törvényeket az Országgyűlés alkotja. Rendeletalkotás az Országgyűlésnek alárendelt kormányzati, közigazgatási szervek tudatos tevékenysége.

A jogalkalmazás: az igazságszolgáltató szervek gyakorlati tevékenysége.

A jogszabályok hierarchiája (rangsora)

- törvények, és
- rendeletek, (kormány, miniszteri, önkormányzati)

Jogérvényesülés

Az a folyamat, amelyben a jogszabály a címzetteknek keresztül valósul meg.

Módjai:

Jogkövetés, a jogszabályoknak megfelelő magatartás tanúsítása.

Jogalkalmazás: a jogszabályok megvalósulásának módja. Legfontosabb jogalkalmazói szervek: bíróságok, közigazgatási szervek.

Néhány szó az Alkotmányról

A jelenleg hatályos Alkotmány a többszörösen módosított 1949. évi XX. Törvény- Ez a jogszabály a jogforrási rangsor csúcsán áll.

Meghatározza:

- a parlamenti kormányformát,
- az egész politikai berendezést,
- az államszervezetet
- biztosítja a polgári és politikai jogokat, valamint a jogállamiságot.
- Az alkotmány tizenöt fejezetből áll.

Az alkotmánynak az állampolgárok alapvető jogaira vonatkozó rendelkezései

A XII. fejezet ezeket a jogokat az alábbiak szerint tartalmazza:

- Minden embernek veleszületett joga van az élethez, az emberi méltósághoz,
- mindenkinek joga van a szabadságra, és a személyi biztonságra,
- minden ember jogképes (kivéve a jogszabályokban meghatározott eseteket),
- szabad mozgás, tartózkodási hely megválasztása,
- jó hírnévhez, magánlakásértés sérthetlenségéhez való jog, magán titok, személyes adatok védelméhez való jog,
- gondolat, lelkiismeret és vallásszabadsághoz való jog,
- szabad véleménynyilvánítás joga, közérdekű adatokhoz fűződő jogok,
- gyűlekezési jog,
- etnikai, kisebbségi jog,
- nemzetiségi jog,
- szabad választás és választhatóság joga,
- nemzetiségre, vallásra, nyelvre, politikai véleményre, származásra stb. való jog,
- szociális biztonsághoz való jog,
- művelődéshez való jog

Legfontosabb állampolgári kötelezettségek:

- a haza védelme,
- közterhekhez való hozzájárulás



SPORT

Labdarúgás

TEMPÓ GYSE!

Április 29. Dömsöd – Gyomaendrőd VSE 0:2

Forró melegben került sor a fontos mérkőzésre. A közép mezőnyben való megkapaszkodás volt a tét! A kezdés után Hanyecz kapus bravúrra önbizalmat adott a csapatnak. Végig mi irányítottuk a játékot. Zárt, lelkes, védekezésből gyors kontrákat indítottak. Gólszerző: Ilyés a 15 percben, Farkasinszki a 88 percben.

Jók: Tímár, Hanyecz, Kondacs, Hidvégi
Gyomaendrőd 19 ponttal az 5. helyen áll.

Medgyesbodzás – Gyoma FC 4:2

A csapat 16 ponttal a 15. helyen áll.

Május 5. Gyomaendrőd VSE – Örkény 2:1

A vendégek ijesztettek, de a 13. percben szabadrúgásból 23 méterről hálóra találtunk, a 27 percben újabb Béletki alakítás: Tóth szögletét előbb a kapufára, majd a hálóra lőtte.2:0 Hunya is kapufát bombázott. Sajnos Béletkit a második sárgalap után kiállították. Feljött az ellenfél és sikerült a szépítés. 2:1. A hazai védelem remekelt.

Jók: Hanyecz, Kondacs, Tóth, Hunya.
Gyomaendrőd 22 ponttal a hatodik helyen áll.

Gyoma FC – Méhkerék 1:2.

A csapat 16 ponttal a 15. helyen áll.

Május 12. Gyomaendrőd VSE – Békés 0:0

Óvatos mérkőzés, „gólt nem kapni” volt a fő cél. A 23. percben Tóth futtában 25 méterről óriási kapufát lőtt. A 78 percben Hanyecz kapus hatalmas bravúrral védett.

Jók: Hanyecz, Tímár, kondacs, Furka S.

Gyulavári – Gyoma FC 1:0

A csapat 16 ponttal a 16. helyen áll.

Május 19. Szeged FC – Gyomaendrőd VSE 5:0

A mezőnyben egyenrangú volt a két csapat. A helyzetek kihasználása Szegednek jobban sikerült. A gólarány túlzott. Remek játékvezetés Békési érdeme. Nagyon hiányzott a csapatból Béletki.

Gyomaendrőd 23 ponttal változatlanul a 6. helyen áll!

Gyoma FC – Medgyesegyháza 4:1

A csapat 19 ponttal a 14. helyen áll.



Atletika

A Bethlen Gábor Szakközépiskola a mezőgazdasági technikusok országos versenyén dobogós helyezést ért el. A leány kézilabdacsapat, a fiú kispályás labdarúgók, és a fiú kézilabdacsapat. A fiú triatlon versenyen az első, a leány triatlon versenyen a harmadik helyezést érték el.

A Széchenyi terv

A terv súlypontjai (folytatás)



5. Beszállítói program

Magyarországon a multinacionális nagyvállalatok – mint korábban már szó volt erről – viszonylag gyengén kötődnek földrajzi környezetükhöz és a közelükben működő hazai vállalkozásokhoz. Ennek oka, hogy a magyar kis és középvállalkozások csak ritkán felelnek meg a magas szintű technika, minőségi és gazdál-

kodási igényeknek, főleg tökeszerkezetük teszi nehezkessé alkalmazásukat a piac, a multik szabta követelményekhez.

Ezért a program célja, hogy erősítse a hazai kis- és középvállalkozások termelési, innovációs és információs kapcsolódását az országban letelepedett multinacionális nagyvállalatokkal.

A továbblépéshez előbb a tőkeerősebb, jó piaci lehetőségekkel rendelkező középvállalkozásokra, egyes kisebb cégek munkáját összefogni képes integrátor kisvállalkozásokra lehet, és kell koncentrálni.

6. Turizmusfejlesztési program

Az ágazat sikerét mutatja, hogy ma már a bruttó nemzeti termék több, mint 9 %-a a turizmusból származik. Ez a szektor, közel 300 ezer fő számára nyújt munkát és megélhetést. A hazánkba látogatók egyre inkább a tehetősebb réteget képviselik, így bár tavaly is kevesebb turista érkezett, mint korábban, de naponta többet költöttek.

A cél a turizmus hatékonyságának növelése, a belföldi turizmus erősítése, és a szolgáltatások színvonalának javítása. Ennek érdekében feladat a regionális és országos marketing erősítése, az adottságokra épülő kínálat gyors szélesítése, a kínálat és az egyes programok összekapcsolása, valamint a finanszírozás feltételeinek javítása.

A továbblépés egyik kiemelt feltétele lehetőség a falusi turizmus és üdülés, a sport- és víziturizmus fejlesztése. Változtatlanul prioritást élvez a kongresszusi központok létesítése,

a gyógy- és termálvizek turisztikai hasznosítása. Ez utóbbira külön alprogram is készült, mely tartalmazza a szezon meghosszabbításának lehetőségét, a komplex exkluzív befektetések támogatását.

7. Kutatási, fejlesztési és innovációs program

Az elmúlt 20-25 év szétzilálta a magyar kutatóintézeti hálózatot. Ezzel együtt csökkenő kutatási és fejlesztési ráfordítások, csökkenő kutatói állomány, és alacsony arányú beruházások jellemezték az elmúlt 10 évet is. Sajnos egyre inkább előtérbe került az informatika, és növekedett az importált innováció. A Széchenyi Terv célja; a tudomány és vállalati szféra közötti információcsere, tudástranszfer és kooperáció erősítése, ehhez a szakember képzés elődségítése.

Talán már közhelynek számít, hogy a kutatási, fejlesztési és innovációs program a kis- és középvállalatok körében is jelentős tényező lehet. Hiszen a kooperációs kutatási központok fejlesztése, a regionális innovációval foglalkozó intézmények hálózatának kiépítése, a genetikus technológiák alkalmazásának támogatása és a vállalatok innovációs képességének növelése, az intézmények felszereltségének, infrastruktúrájának fejlesztése egészen biztosan gazdaságnövelő, ösztönző hatású.

Az erők összpontosítása érdekében szükséges a kutatási súlypontok megjelölése és koncentrációja.

A TERV indikatív finanszírozási táblája 211-2002 évekre projektenként tervezett, központi beruházásokra vonatkozó tájékoztató alapján.

2001 -2002-ben államilag támogatott programok	Milliárd Ft
Lakásépítési program	200
Autópálya- és közútfejlesztési program	120
Regionális gazdaságfejlesztési program	10
Kis- és középvállalkozás fejlesztési program	25
Beszállítói program	18
Turizmusfejlesztési program	16
Kutatás, fejlesztési és innovációs program	45
ÖSSZESEN:	434

Dr. Latorcai János

AZ ENDRŐDI SZENT IMRE EGYHÁZKÖZSÉGÉRT ALAPÍTVÁNY HÍREI

2001. május 2-án ismét 3 fő közhasznú munkás alkalmazásával ez évben is megkezdtük az endrődi egyházi temetők karbantartását. Célunk, hogy az előző évekhez hasonlóan az idén is kegyeleti helyhez méltó állapotokat teremtsünk. A munkákat halottak napjáig folyamatosan szeretnénk végezni.

Tudvalévő, hogy ezekben a temetőkben nyugvók hozzátartozói nagyrészt távol élnek, vagy már nincsenek az élők sorában, így sok a gondozatlan sír. Elődeink emlékéért kegyelettel őrizni kötelességünknek érez-

ük. Talán ez adta a merészséget, hogy bekezdünk, annak ellenére, hogy amint már erről beszámoltunk, temetői célokra ebben az évben szinte a nulláról kellett az adománygyűjtést kezdenünk. Jelenleg a várható összes kiadás egyharmada áll rendelkezésünkre. Bizakodunk, hogy az előző évekhez hasonlóan az idén is egyre többen megérzik ennek szükségességét, és szívükön viselik a temetők sorsát. Nagyon szeretnénk, hogy akik eddig nem tudtak róla, vagy nem érezték ennek fontosságát, ők is segítségünkre

lennének, és adományaikkal támogatnák e nemes cél megvalósulását.

Reméljük, az idén sem kell abbahagyni temetőink karbantartási és ápolási munkáit pénz hiánya miatt.

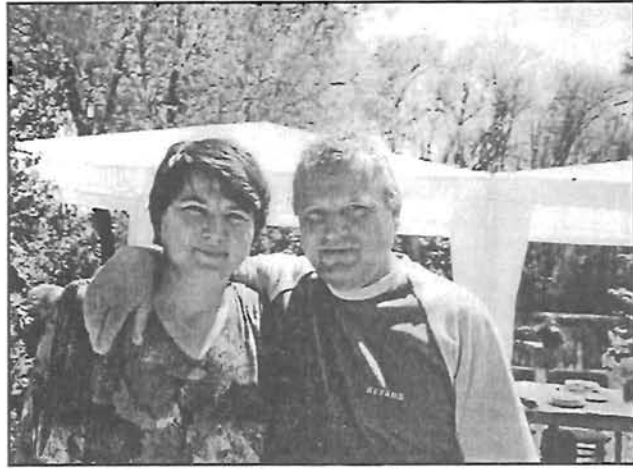
Várjuk nagyilelkü adományaikat. Az adományok 30 százaléka az adóból leírható.

Számlaszámunk: 53200015-10003231 (Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet)

Segítségüket előre is köszönjük.

Az alapítvány nevében:
Szabó Zoltánné, a kuratórium elnöke

Szonda István vállalkozó 2001. május elsején ünnepelte vállalkozásának tizedik évfordulóját



Olvasóink- legalábbis a helybeliek, bizonyára furcsálnák, talán meg is mosolyognák, ha az általános bemutatkozást a szokásos „kérdés-felelek” formában írnám meg. Engedje hát meg nekem a kedves olvasó, hogy ezúttal én „meséljek” Pistáról, hiszen kortársak, gyerekkori játszótársak voltunk (egy utcában nőttünk fel) néhány évig munkatársak is, de ami a legfontosabb, egész életünkben barátok voltunk, azt hiszem már az óvodában is!

Pista itt született, és mindig is itt élt Endrődön. Az általános iskola elvégzése után kitanulta a cipész mesterséget, később leérettségizett. Hosszú éveig dolgozott az ENCI-ben, majd a Gyomai Kiss Lajos Gimnázium és Cipőipari Szakközép Iskolába került -akkor még ez volt a neve a mai Kner Imre Gimnáziumnak - gyakorlati oktatóként. Tanítványok, kollégák egyaránt szerették, csendes, szorgalmas, türelmes természetű.

Az évfordulót egész napos „kerti buli”-val, finom ebéddel (melynek fő fogása sokunk kedvenc étele, birka-pörkölt volt) a Sóczó-Zugban ünnepelte Pista, régi és jelenlegi munkatársakkal, családtagokkal, és barátokkal.

Akkor most kérlek, Pista, beszélj a vállalkozásodról! Hogyan kezdődött, hogy alakult, és hol tart most?

- A rendszerváltozás után már érezhető volt, hogy nem csak a politikában, de a gazdasági életben is új elvárások, és új lehetőségek lesznek, hogy vállalkozni kell, ennek van jövője. De volt bennünk azért egy kis félelem a bizonytalantól, és egyféle ragaszkodás a biztoshoz. A

tanári fizetés nem volt túl magas, most sem az, ez köztudott, így hát dolgozni kezdtünk négyen együtt (Marsi János, Hunya István, Pintér Eszter, és én) de eleinte csak másodállásban, s mellette tanítottunk az iskolában tovább. Hunya Pista barátunk lett közülünk elsőként főállású vállalkozó, ő volt a legfiatalabb, független, így tőket is leg hamarabb tudott gyűjteni, és benne megvolt a fiatalok bátorsága is, így belevágott. Később sokat segített nekem, amiért maig hálás vagyok neki. Maradtunk hárman még egy ideig, aztán Marsi Jancsi is kivált, mivel olyan termék gyártását kezdte el, (néptáncos lábbelik faszegek technológiával) amivel országos viszonylatban szinte monopolhelyzete volt, de ez teljes embert igényelt. Rájöttem, nekem is lépnem kell, annál is inkább, mivel évről-évre kevesebb gyereket iskoláztak be cipőipari tanulóknak, mivel mind a szakközepes, mind az ipari képzésnek a cipőiparban az ENCI volt a báziscége, és az, mint tudjuk, sajnos tönkrement Amíg divatcipőt gyártottunk -másodállásban, sok gondunk volt a talpbélés beszerzésével, innen jött az ötlet, hogy én egy kis talpbélés gyártó vállalkozást hozok létre. Eleinte valóban kicsi volt egy kis helyiségben, egy géppel kezdtük, és amit lehetett, kézzel csináltunk. A kereslet azonban nőtt, s mi fejlesztettünk, főleg gépek vásárlásával, amelyek hatékonyan növelték a termelést. Ma már nem csak a helyi vállalkozókat, de Kelet-Magyarország vállalkozói legnagyobb részét is mi látjuk el talpbéléssel. Létszámban nem növekedtünk jelentősen,

(öten vagyunk, a Szépvölgyi, a Szonda család, és Giricz Lajos) azt is mondhatnánk akár, hogy nagyságrendjében családi vállalkozás. Ez a hangulatot tekintve akár igaz is lehetne, mert az valóban családiasnak mondható. Mindenki érti és teszi a dolgát, nincs szükség kioktatásra, „letalásra” Odafigyelünk a gondokra is, például ilyenkor, amikor átállás van a nyári lábbelikre, ez bizony egy kis „uborkaszeton” a szakmában, de ilyenkor is vigyázunk arra, hogy egyikünk családi „kasszája” se kerüljön veszélybe. Nagyon nagy szerencsém van abban is, hogy feleségem szakmabeli, ő a „jobb kezem”, akire mindig számíthattam, sőt művezetőként ő irányította a termelést, amikor még tanítottam is. Most, hogy sajnos teljesen megszűnt a cipőipari képzés, én is otthon vagyok, mindent közösen oldunk meg, ismerjük egymás gondolatát is. A minőségre mindig vigyáztunk, így szerencsére elmondhatjuk, hogy megrendelőink elégedettek, s ez a kereslet növekedésén is lemérhető. Sajnos, az alapanyagot csak külföldről tudjuk beszerezni, de elég jó üzleti kapcsolatot sikerült kiépíteni osztrák, olasz, német, és csehországi szállítóinkkal egyaránt, mivel mindig pontosan fizetünk. Vállalkozásunk anyagilag is stabil, mivel a hasznot visszaforgatva fejlesztettünk, gépesítettünk.

- A hallottakból ítélve azt hiszem, Te elmondhatod magadról, hogy elégedett ember vagy! Ez lemérhető azon is, hogy több civil szervezetet is támogatasz. Elmondanád melyeket?

- Sport Egyesületet, a Rokkantak Egyesületét, a Társas Táncosok Alapítványát rendszeresen, de időnként mást is, aki hozzám fordul.

- Ezt én is tanúsíthatom. Kívánom Neked, hogy ez még sokáig módodban álljon anyagilag! Ehhez nem is kell más csak jó egészség, és továbbbi sikerek! Ezt kívánom mind olvasóink, mind a magam nevében.

Marsiné Giricz Erzsébet

BOLDOG SZUNNYADÓKHOZ

Aludjatok, ti áldott szunnyadók, aludjatok, ti néma hadsereg. Ringasson békén a távoli rög, s ne bántson könny, mely értetek pereg. Aludjatok, nagy álmok álmodói: a hősök álma mindörökké mély. Csak simogasson e bús gyöngöseségünk szelíden, mint a halk tavaszi szél. Apák, fiúk, szerelmes völegények, kik porladoztok, haj, sok éve már, akik elé menydörgő ágyúszóban véres mezőkön toppant a halál, aludjatok! - szunnyadástok boldog, mert csonttá kívült benneteket az álom, hogy diadalmas erős nemzet él Kárpát öleiben a tiszai tájon. Aludjatok csak, gácsországi holtak, s a Drina mentén szunnyadó bakák, álmodjátok ott messze Moldovában s a alpesekeknek örökös havában magyar halottak: fiúk és apák.

Aludjatok csak, néma, szent hadak, Pihenni édes, haj, pihenő jó, S a Piave vagy Visztula zúgása Éppúgy altat, mit a Tisza folyó... Be jó tinéktek, hogy az agyatokban megállt örökre az a gondolat: hogy bárki győz a véres dárídóban a magyar föld, s népe megmarad...

Mert mirának, az élő magyarokra özönnel hullt azóta minden átok, és nincs és nem volt olyan nemzedék, mely ilyen véres Golgotákra hágott! Nincs... nincs oly kín, mely ránk ne zúdult volna, nagyobb gyalázat nem ért soha még, van-e panasz, mely végig győzné jajjal Jeremiás és szörnyű énekét?

De nem... csak csitt... hozzátok el ne érjen az égig erő bűgő jajgatás, csitulj panasz... a könny is lopva hulljon, mert szent ajándék ez a szunnyadás, mit Isten ad a halott katonának, ki hűséges volt, bátor és derék, és könnyű szívvel vitte áldozatnak pirosló vérét, s drága életét. Csitt, csitt, panasz... nyugalmuk meg ne bolygassd, a hősök álma mindörökké mély, és boldog, mert az Isten adta nekik: hogy föl ne verje földi szenvedély, se harang, se ágyuk orgonája. De a könnycsepp, s a síró anyaszó belenyilallhat porladó szívükbe s felérezhet a boldog szunnyadó. Azért csak csitt. Csak fojtva, lopva fájjon, hogy nincsen nálunk árvább a világon, mióta ők, jaj, messze földeken elnémultak, s feküsznek jeltelen. Aludjatok hát Isten katonái, Aludjatok csak boldog pihenők, Ringassanak szelíden, mint az álom ldegen földek, távol temetők.

Vitéz Somogyvári Gyula
„Gyula diák”

HÍREK ERDÉLYBŐL



„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Nagyenyed a középkorban

Alagutak Nagyenyed alatt

A XX. század második felében élők abból sejtetik a földalatti pincék és alagutak kiterjedését, hogy helyenként beomlik egy-egy rész. A régi épületek alatt sok a boltíves, téglafalás hideg pince, mely a bortermelés intenzív voltát igazolja. A váruvarton lévő - nemrégiben épült - Áprily ház alatti pince is középkori eredetű. Néhány évvel ezelőtt (1996) Bíró Irén, a Bethlen Gábor Kollégium volt tanára arról panaszkodott, hogy, hogy amióta autóval jár, süllyedni kezdett udvarának szintje. Vallomása szerint pincéjéből egy alagút indul ki, mely az udvara alatt halad át. Több mint valószínű, hogy egykoron itt menekültek el végveszély esetén a magyarok. „Szerintem - mondja a tanárnő - az alagút több emeletes lehet és az Óváros felől indul. Ezek az alagutak össze voltak kötve, így biztosítva volt a lakosság menekülése. Most már az alagutat betömtük, és a pince felőli részt befalaztuk. Ha az udvart is feltöltjük, az alagútnak nyoma sem marad. „Koble Csaba mérnök szerint a bank alatt is volt alagút. „Amikor a központi fűtést bevezették és a bank előtt ástak - mondta -, saját szemmel láttam azt az óriási pincét, amely az egykori bank alatt volt. Ennek folytatása egy téglaboltíves alagút, amely a vasútállomás felé vezetett.“ A Kollégium volt igazgatója Izmael László, az iskola alatt vezető alagútra emlékezett. „Az étterem, illetve a konviktus alatti pince is alagútban folytatódik. Még ma is be lehet ide hatolni. Sajnos, néhány mester után beomlott. Ez a rész most a fáskamra mellett található. Ugyanez a helyzet a volt tanári lakások pincerendszereivel is. Már az is beomlott, vagy talán eitorlaszolták. Biztos adataink nincsenek, de valószínű, hogy az alagútrendszerrel a várral együtt a szászok építették. Nemcsak pincék és alagutak vannak a város alatt, hanem egy egész alvilági városnak tekinthető csatornahálózat is. Ma, feltételezik, hogy a várból több irányba indul ki menekülésre szánt alagút. Amiről biztosan tudunk és dokumentumok is igazolják az, hogy



Nyenyed a középkorban

az Órhegyre is vezetett alagút. A másik Felenyed felé - de ez csak feltételezés - s még emlegetnek a vasútállomás és Miriszló felé is egyet-egyét. Múlt hetekben a Kollégium Középülete mellett is beomlott egy kis rész, feltételezhető, hogy az Órhegy fele vezető alagútnak része, de az is lehet, hogy a csatornahálózatához tartozott. Az idők folyamán sok embert foglalkoztatott ennek az „alvilágnak” a gondolata. Talán így született meg Kányádi Sándornak „Az elveszett követ” című verse is. Rövid részletet érdemesnek tartok közölni:

„Enyed táján jövet
eltűnt a szultán is,
akárcsak a követ.

.....
Gördítsük le hát a
titokról a követ:
vénséges vén pince
mélyén ült a követ!”

Kortárs költőnk talán nem is túloz, amikor ezt írja:

„az történt ugyanis,
Enyedre bejövet
szörnyen megszomjazott,
s vizet kért a követ.
De vízzel Enyeden,
ó nagyságos követ,
akkor se kínáljuk,
ha kerékbe törtet!”

Tudnivaló, hogy Enyed már a középkorban is bortermelő vidék volt, s Musnai könyve szerint a város elejétől fogva kiváltképpen iparosokból állt, akik az ipar mellett mezőgazdasággal is foglalkoztak, főképp szőlőműveléssel. Ennek jövedelme nem csupán házi használatra volt szánva, hanem egyik fő pénzforrása is volt a polgároknak. A város első privilégiuma is erre vonatkozik, midőn 1532-ben eltiltották az idegen borok behozatalát. Sőt mi több Bethlen Gábor saját seregéből kiltitja a borfogyasztást, mert a katonák felegyelmzetlenekké váltak. Így a Kollégium területéről is ugyanennek okán tiltják el a bort, a tanároktól és diákoktól egyaránt az 1600-1700-as években. Bor nagy mennyiségben volt akkor is, van most is. Hogy a török szultán pont e „kincs” miatt is háborgatta volna az ártatlan város nyugalma, a Korán parancsa miatt kétséges.

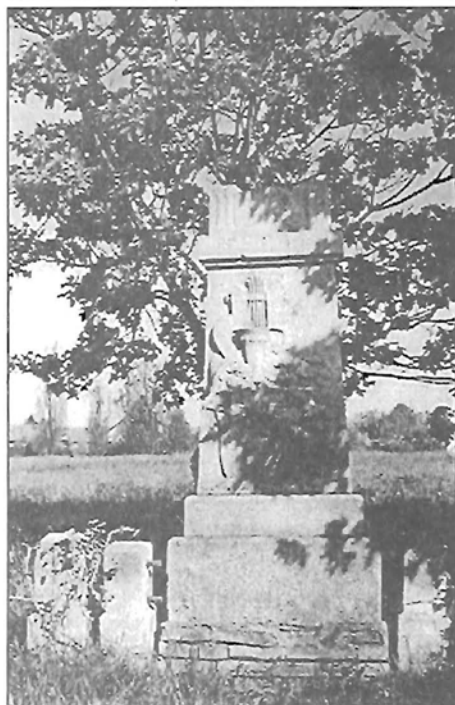
Bajusz Tünde

A státustörvényről

Mint ez már ismeretes, az elmúlt hetekben Ion Iliescu államfő, Mircea Geoana külügyminiszter, valamint a főbb pártok képviselői is felléptek a státustörvény ellen. Politikusaink szerint a készülő jogszabály diszkriminatív. A hazánkban létező más kisebbségeknek biztosított kedvezmények azonban nem zavarták a politikusokat. A külföldön élő horvátok számára az anyaország már 1993 óta bevezette a kettős állampolgárságot. Milja Radan, a Romániai Horvát Szövetség parlamenti képviselője elmondta, hogy kb. 2500 Horvát élt a kettős állampolgárság adta kedvezményekkel. Hasonló kedvezményekre jogosultak a hazai szlovákok is. Bár nincs kettős állampolgárságuk, egy fényképes szlovák igazolvány alapján letelepedhetnek, és munkát vállalhatnak Szlovákiában. Az igazolvány megszerzéséhez szükséges egy szlovák szervezet ajánlása. Andrej Stefanco, a Csehek és Szlovákok Demokratikus Szövetségének alelnöke elmondta, hogy a Romániában élő közel húsz ezer szlovák közül mintegy ötezen váltották ki az iratot, amelynek alapján könnyen schengeni vízumhoz is juthatnak. Erre azonban nem reagált a román kormány. A Romániában maradt német nemzetiségűek is különféle kedvezményekben részesülnek, melyet szintén nem ítél el a kormány. A magyar státustörvény azonban felkavarta a kedélyeket. A lakosság véleménye megoszlik, némelyek úgy vélik, hogy Románia is beleeszik a Moldovai Köztársaság ügyébe, oly módon, hogy Romániában a Moldovai fiataloknak ingyenes az oktatás, míg a hazaiakat vagyontól fizetnek az egyetemeken, ugyanúgy az anyaország villamos energiával látja el a testvér országot, míg itt ez egyre drágul, s a sort folytathatnánk. Más vélemény szerint, a románságnak Frundára kellett volna szavaznia, mert így most ők is jogosultak lennének a kedvezményekre. Az „ellentábor” pedig igazat ad a politikusoknak. Reméljük, hogy mégis, a józanész fog dönteni, s a státustörvény minél hamarabb életbe lép nálunk is.

Bajusz Tünde

Kálmán Farkas útja és utcája I.



Gyermekkoromban még volt utcája Kálmán Farkasnak is szülőhelyemen, Gyomán. Síremlékét is könnyen megtaláltam akkor, a Dr. Kató József utcai református temetőben, ahol dédnagyapám, Bíró István is nyugodott, meg nagyanyám csecsemőkorában elhunyt első kislánya, Szilágyi Lacika. Mikor a temetőbe mentünk, mindig betértünk a Kató József utca 3. számú házba, nagyapám hűgához, özv. Kató Józsefné Szilágyi Klárához. – Klára nénihez - aki az utca nevét adó költő rokonom édesanyja volt.

Kálmán Farkasnak szép, vasráccsal kerített síremléke volt a temetőben, a név és az évszám mellett – 1838-1906 – egy kőbe vésett kottasorral s ezen a felirattal: „A zeneköltő magyar papnak tisztelői”. (A magyar szó itt azt jelentette, hogy református, kálvinista, minthogy a nemzeti nyelven, magyarul prédikáló egyház hitét is „magyar vallás”-nak nevezték a 16. század óta.) Az utca és a síremlék azért is fontos számomra, mivel a cserkészűjság 1943-ban pályázatot hirdetett, amelyben a szülőhely őt nevezetes személyiségét, illetve azok tevékenységét kellett röviden ismertetni. A nyomdaalapító Kner Izidor, a templom- és árvaházépítő Wodianer Albert, s a költő Dr. Kató József után Kálmán Farkast neveztem meg, akinek két dallama

ma is benne van a református énekeskönyvünkben. Az egyik a Fejes István (1832-1913) szövegére készült „Egyedüli reményem, / Ó Isten, csak Te vagy...”, a másik a Szász Béla (1840-1898) versére szerzetett „Im, nagy Isten, most előtted szívem kitárom.” (Az ötödik jeles férfiú, akinek nevét utca örökölte meg Gyomán, Garzó Gyula tudós református lelkész volt, aki iskolát alapított a helységben.)

Azt, hogy a pályázatom nyert-e helyezést, sajnos nem tudtam meg: 1944. március 19-én jött a német megszállás, amikor Kner Izidor egyetlen házasa utcájának nevét is eltörölték, illetve megváltoztatták (egy Kóvér nevű 19-es csendőrről nevezték el), s a világhírű nyomdász és könyvkiadó Petőfi Sándor utcai szülőházának emléktábláját is eltávolították. Mindenesetre nem lehetett a legjobb ajánlás, hogy első helyen Kner Izidor említtem, akit még személyesen is ismerhettem, hiszen szülőházam éppen a „Könyvkiadó és vonalzó intézet” tőzsomszédságában állt, s ha a Kossuth utcai hosszú vadgesztenye fasorban föltűnt szálas, galambösz alakja, s én édesapámmal vagy nagyapámmal mentem az utcán, megálltak, paroláztak egymással, nekem meg egy barackot nyomott a megilletődött fejem búbjára.

Kálmán Farkas utcájának nevét valamivel később változtatták meg, mint a Kner Izidorét: mikor az 1944 október 5-én sietve kivonuló németek helyére az oroszok vonultak be, s az izraelita felekezetű gyomai polgárok júniusi deportálása után megkezdődött az evangélikus vallású német nevű (németül általában már egyáltalán nem tudó) magyar állampolgárok elhurcolása. Kálmán Farkas nem tartozott közéjük, mint említettem, nem evangélikus, hanem református volt, Kner Izidor jó barátja, aki megírta

visszaemlékezéseiben, hogy a Biblia héber szövegének homályosabb helyeit a tudós gyomai pap segítségével próbálták közös erővel megfejteni.

Cs. Szabó István, a *Régi utcák, utcanévek Gyomán* című érdekes foly-

tasos közleményében, a *Városunk*-ban érinti Kálmán Farkas utcáját is, melyet az 50-es években Bástya utcára kereszteltek, noha Gyomán, a sík alföldi helyen, nem állt soha vár – még csak földvár sem – s így bástya sem magasodhatott itt az ég felé. Föl is veti a kérdést a cikkíró: miért éppen e „tájjidegen” fogalomra, szóra esett a választás. Nem talált rá választ.

Mielőtt azonban erre válaszolni próbálnék, azt kellene megnéznünk: miért kellett megváltoztatni a Kálmán Farkas utca nevét Gyomán? Nyilvánvalóan az egykori állampárti direktíva alapján, amely szerint a „klerikális” jellegű (egyházi vonatkozású) utcanéveket le kellett cserélni; így esett áldozatul az európai reformációt megindító Luther Márton utcája is az evangélikus – német templom mellett, s azt csak a '90-es évek politikai változása után kaphatta vissza. A közelmúltban én még örömmel láttam Luther Márton nevét az utcatáblán, a *Városunk* említett cikkéből azonban megtudom, hogy az utcalakók az önkormányzat indítványát nem fogadták el. Mindenesetre ennek a szavazáson alapuló „demokratizmusnak” van egy kis szépség-hibája: akkor ugyanis, amikor a Luther utcát Sallai Imre utcára változtatták, senkit nem kérdeztek meg az utcából, hogy akarja-e vagy sem; így most sem kellene megkérdezni az utcalakókat, amikor az eredeti – önkényesen megszüntetett – utcanévek visszaállításáról van szó: elvégre az utcanév nemcsak az utcában lakókat érinti, hanem az egész település, a város szellemi arculatát – „imázsát” – meghatározza). Kálmán Farkas (és Garzó Gyula) helytörténeti jelentőségű neve is nyilván a kívülről – felülről – ránk kényszerített szemellenzős személetnek esett áldozatul.

Dr. Szilágyi Ferenc

GYERMEKCIPIŐ KÉSZÍTÉS



Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

Partner üzlet-ház tagja

Kedves vásárlóink!
Termékeinkkel mindig az Önök szolgálatában állunk!

☞ Folyamatosan friss húsok

Sarokház
Csemege
Ct.: Tímár Vince

- ☞ akciós termékek
- ☞ kolbászhus minden mennyiségben
- ☞ cukrászsütemények
- ☞ tortarendelést felvesszünk

Blaža u.27. Tel.:386-691
Nyitva tartás: hétfőtől péntekig 6-tól 18 óráig
szombaton 6-tól 14 óráig
vasárnap 7-től 11 óráig.

Az ablak teszi a házat



MŰANYAG AJTÓK, ABLAKOK GYÁRTÁSA EGYEDI MÉRETERE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

A „Szent-Jánosi Csárdabeli gyilkosság”

1853 tavaszán

I. Fejezet.

Gyoma - Mezőberény közötti „országút” két oldala, ahol most Csárdaszállás község belterülete s a vasútállomás terül el, hajdan Szentjános falu határa volt. Ezt a falut a középkorban ószláv a János névnek, írták Szeniványnak is. Az elpusztult falu helyén a XVIII. században épült útszéli csárdát ezért nevezték „Szent-Iványi vagy Szent Jánosi Csárdának.” 1950 előtt, amikor is a mai Csárdaszállást mezőberényi és köröstarcsai földelken létrehozták a köröstarcsai határba tartozott. Ez a csárdaépület ma is áll, vastag falaival, kicsiny ablakaival az útfélen. Némi átalakításokkal „megúsztá” a pusztulást. Bár műemlékké nyilvánításáról nem tudok. Ott áll tehát ma is a hajdani tanyai iskola s a volt tejcsarnok között. Az 1950-es években még legendákat, betyárhistoriákat meséltek róla nagy időt megért környékbeli, lakosok.

Ebben a csárdában történt 1853-ban az a kegyetlen gyilkosság, melynek tanúvallatási jegyzőkönyvtörödékeiből, szeretnék alább közreadni némi válogatást.

A bűneset „történetleírasi jegyzőkönyve, illetve Felvételi Jegyző könyve” a következőképpen hangzik: „A folyó 1853-ik évi Május hó 14-15-ik éjjele között, a Körözs Tartsai határban lévő – a Mezőberényből Gyomára vezető ország útban fekvő – úgynevezett Szent Jánosi csárdában történt rablás, és gyilkolás után elkövetett vi'sgálat – Ezen borzasztó történetről a Körözs Tartsai Elöljáróság által folyó hó 15-én délben alulírott (megj. a békési járási főnök, nem szolgabíró, mert ekkor még önkényuralom volt. A vármegyei önkormányzat felfüggesztetett) értesítetvén, s az eset azonnal Megyei Főnök úr ő Nagyságának is bejelentetvén, a vi'sgálat és nyomozás megkezdődött.

Először is a hely színére kimenvén, a' hová Főnök úr ő Nagysága úgy a' Gyulai Császári királyi Csendőr Kapitány úr megérkezvén, s megjelenvén 19-én a' Gyulai s Békési Császári királyi Csendőrök leg elsőben a Szent Jánosi Csárda közelében eső K. Tartsai Mező Berényi és Gyomai tanyák-mindnyája-meg motóztattak, de ezen motózás alkalmával a' tettnek semmi jelére jutni nem lehetett.

A' szerencsétlen megkínzottak közül Mező Turi Dobos Gábor Kovács mester, a hely színén szinte megjelent orvosok ajánlata után Gyomára behozatván, annyival inkább, mivel

az eset történetkor egy gonosztevőre hogy reá esmert, 's az gyomainak - fiatal élet idejünek lenni gondolja - állítván, hogy tehát az illető korúak általa mind megtekintessenek, - elő állítottak mind a' gyomai fiatalok az alatti összeírás szerint, mint azután a' K. Tartsaiak 's szinte a' Mező Berényiek összeírások szerint, a' 18 évtől egész a' 26 évesek.”

Gyoma község gyulai levéltári anyagában sajnos töredékekre akadtam. Így nem derült ki a lemészárolt kocsmáros s családtagjainak neve. Csupán annyit lehetett kihámozni az iratokból, hogy éjfélutáni a csárdában megszáll utasokat is iszonyú ordítózás közepette addig verték a korommal bekent képű rablók, míg értékeiket elő nem adták. Mindenkit összekötözték, félholtra vertek. „mintegy holtelevenek” voltak /azaz elájultak/. Nem kíméltek, sem asszonyt sem embert. Egy kislány úgy menekült meg, a kocsmáros tíz esztendő kislánya, hogy a szolgáló leány „neszt fogott” és kiszökött vele, s elbújtak egy közeli ér fahíd alatt. Majd mikor csend lett s pirkadt az ég alja, ezen cselédlány riasztotta a környékbeli tanyákat. Úgy találván a kocsmáros s feleségét vérbefagyva. A kocsmároson már nem lehetett segíteni.

Néhány „befogott legény” neve is fennmaradt s azok tanúkihallgatási jegyzőkönyvének részletei. Ilyenek voltak Gyomáról Kovács János, Molnár Sándor, Mészáros Samu, Köröstarcsáról Kós Sándor, Hanyecz György, és István, Endrődről. Pótlólag Tarcsáról Boros Gábor, Hegyesi István a berényi tanyákról.

Az indító ok lehetett a „szörnyű tette”, hogy úgy hírelt a csárdabeli kocsmárosnak tekintélyes összegű pénzbevétele volt a közelmúltban. No meg a szálló vendégek között is akadt vásárról hazafele tartó pénzes kereskedő-kupec. Aztán a kocsmárosnak igen sok haragosa volt errefele, merthogy keményen bevasalta az adósságokat, ha tetszett, ha nem. Beszéltek még arról is, hogy bizony a kocsmárosné asszonyom is idegen kacér fehérszemély volt, s tán féltékenység is volt a dologban. Szerelmes legény bosszúja. A ki hallgatások után két tarcsai legényre sűrűsödött a gyanú, ifjabb Kós Sándorra és Boros Gáborra. Dehogy mi lett a végkifejlet, töredékes adataimból nem derülhetett ki.

Abonyi Lajos: „Magduska öröksége” c. bűbajos kisregényében némelyek szerint feldolgozta volt e csárdabeli történetet. Nagypám is danolgotott egy nótát erről, hazafele dőcögve lovas kocsi-val a páskomi tanyáról s többször eléfordult benne bizonyos „Pákainé” a kacér csárdásné, de bizony én azt akkor-lévéen úgy 8-9 esztendő –nem jegyeztem meg.

Legközelebb a tanúkihallgatási jegyzőkönyvekből szemelgetünk.

Cs. Szabó István

Az Endrőd-Ugar-tanyai iskola öreg diákjainak 50 éves találkozója

Április 28-án, ragyogó napsütésre ébredtünk. Az ugarai iskola volt diákjai nagy izgalommal készültek a délutáni találkozóra. Hiszen sokan voltak, akik akkor látták utoljára egymást, mikor becsukódott maguk mögött az iskola ajtaja.

Az öreg diákok nagy öröme eléjöttek az akkori tanítók közül Dombosné Szabó Terike, kedves párjával, Laci bácsival és Hunya Alajos is. Ez alkalomból is köszönjük Nekik s mindazoknak, akik már nem lehetnek itt ezen a találkozón, az akkori útravalót, amit tőlük kaptunk. Zsúfolóságig megtel a Dombos szög vendéglő nagy terme. Megható volt látni az ölelkező barátokat, a meghatottságtól síró arcokat, melyeken az öröm könnyei gördültek végig az újratalkozás öröme.

Emlékeztünk!

Felidéztek a régi tanyai világot, melyben felnőtünk, a poros dűlő utakat, amin annyit poroszkáltunk. Milyen is volt az a tanyai élet? Gubucz Olga szépen jelenítette meg azt a világot, melyben az egymásra utaltság, az egymással törődés oly fontos volt a lelkeknek. Csak az értheti meg, hogy milyen is volt az a tanyai élet, aki ott született, ott nőtt fel.

Én is büszke vagyok gyökereimre, ott születtem, ott jártam iskolába, ott dolgoztam 13 évig egészen az iskola haláláig. Én voltam az utolsó ugarai tanító.

Remélem, hogy ezen a találkozón, a zene, tánc, a jó hangulat minden résztvevő öröme derített, s felejthetetlen élmény marad számukra. A találkozó megszervezésében Dávid Ilona és Szabó Éva segítettek nekem.

Örülök, hogy örömet szerezhettem volt diákársaimnak.

Alt Jánosné Salamon Terézia

CIPŐTALPBÉLÉST SZONDÁTÓL

Rózsahegyi u. 11.
Telefon: (66) 284-301

HÁZ ELADÓ
Nagylapson jó állapotú paraszti ház, állattartásra alkalmas melléképülettel eladó
Érdeklődni lehet Pelyva Miklós 66 284-138, vagy 283-358 telefonon

Mária néni meséi

Miska meg barátai

III. rész

Ott hagytam abba, legutóbb a mesét, hogy Kukucska belepottyant a Bűvösbarlang kéményében. Miska csak állt megkövülten, mert nem tudta mitévő legyen. A szegény kis mókust talán már el is varázsolta az a kisinas, vagy mi a szősz.

- Mit tegyek? Nem hagyhatom őt egyedül ebben a nagy-nagy veszedelemben! Rettenetesen félt, de azért odamerészkedett a barlang szájához, és félénken bekopogott. Abban a pillanatban megnyikorodult a láthatatlan ajtó, és máris bent találta magát a barlangban.

Máskor bizonyára körülnézett volna, de most nem látott egyebet, csak egy arasznyi emberkét. Ott állt egy hatalmas katlan mellett, és ijedten bámult egy vízzel teli üstbe.

- Kérlek szépen – hüppögte szeptegve Miska – Én, én a barátomat keresem. Itt kell lennie valahol, nem láttad véletlenül?

- A barátodat nem láttam, - sutogta ijedten a kisinas – de akárki legyek, ha nem pottyant a kéményből az üstbe valami szörnyeteg. Most nem merem megkavarni a varázslét, pedig Hípp-hopp mester rám parancsolt, hogy le ne kozmáljon.

A varázslében minden fajta gizgazok úszkáltak, meg egy prűszkölve kalimpáló furcsa figura.

- Ott van! Láttam, hogy ott van! - vacogta a megrémült kisinas. Csak tudnám, mi lehet az!

- Csak talán nem szegény Kukucska? – lépett közelebb az üsthöz Miska. – Mert én őt láttam belesni a kéménybe. - Kukucska! Kukucska! Hol vagy Kukucska? Hapci! Itt vagyok! – emelte ki fejét a gizgaz közül a furcsa kis micsoda – Vegyetek ki, kérlek szépen, mert felül fázom, alul meg nagyon kezd melegedni a... a... a... szóval az üst feneké!

- Nini, egy mókuska! – kacagott fel az araszemberke – hát te hogy kerülsz ide? Talán varázssítal szeretnél lenni? Megfőzhetlek, ha akarsz. Éppen most gyújtottam tüzet a katlan alá.

- Még szerencse! – makogta prűszkölve a mókus, miközben a kisinas megragadta, és a gallérjánál fogva kiemelte az üstből.

- Az ám! – kacagott a manó – különben most, hogy kopasztott mókus lettél. Aztán mondd csak, mit kerestél te a kémény fölött:

- I... i... i... Hapci! Csak látni szerettelek volna téged, mak és egy

icipicit, de igazán csak egy icipicit kukucskaálni akartam.

Megmég esedett erre a kisember. Földre huppantotta az ázott bundájú mókust, és haragosan ráförmedt:

- Tippan tarlóm, tarka tűzok, ezt szárazon meg nem úszod!

- Ha...ha...hapci – topogott ijedten egy jókora tócsában Kukucska. - Ho... ho... hogy úszhatnám meg, mikor csak úgy csöpög a bundámról a víz!

- Meg is érdemled! Te! Te! Kukucska!

- Honnan tudod, hogy hívnak, mak?

- Hiszen én nem tudom, - csodálkozott a kisinas. - Igazán így hívnak? Hát akkor úgy látszik, kitaláltam. Ezen ugyan ne csodálkozzatok, mert én Fityfiritty vagyok, és a világ legnagyobb varázslója leszek. Most tanulom a varázsigéket. De már akármit tudnék varázsolni nektek. Szeretnétek valamit?

- Én igen, - szimatolt bele a levegőbe Miska - szeretném tudni, hogy mi olyan bűdös?

- Szent Habakukk! A varázssítal! - ijedezett Fityfiritty - alaposan odaégett! Majd kapok én most Hípp-hoppotól! Ennek is te vagy az oka, te, te Kukucska!

- Hapci! Ne... ne... ha... haragudj, kérlek szépen! Én, én igazán nem akartam bajt okozni! Hapci!

- Nem, ő igazán nem akart, - sietett bizonyítani Miska is - Igaz, hogy egy kicsit kíváncsi, de azért nagyon rendes kis mókus. Én, ha akarsz, majd én megmondom a varázslónak, hogy nem te vagy a hibás. És, és azt is szeretném, ha te is a barátom lennél! Még sohasem volt igazi varázsló barátom.

- Igazi varázsló? Azt mondtad, hogy igazi varázsló? - húzta ki magát nagy büszkén Fityfiritty - hát persze, hogy a barátod leszek! Meg a mókusnak is. Ha akarjátok, varázsolok nektek valamit. - Nem szeretnétek most Kukutyinban lenni?

- H...ha...hapci! Én inkább egy száraz kabátban szeretnék lenni, mert amiben most vagyok, az alaposan elázott. Azt hiszem be is dáthásodtab egy kicsit. Jobb, ha most elbúcsúzom, tőled és hazamegyek. De holnap eljövök bajd begint. Szerbusztok! Ha... hapci!

- Várj, hazakisérlek - mondta készségesen Miska, és miután búcsút vett Fityfirittytől, kabátja zsebébe dugta a didergő mókust, és hazafuvarozta.

Hogy mi-minden történt még ezután, elmesélem legközelebb.

MESEMONDÓ NAPSUGÁRKA

Ablakomon hajnaltájba'
Beszökött egy napsugárka...
Tarisznyája tele jóval,
Meleg fényvel, meseszóval...
Elmondta, hogy miket látott,
Míg bejárta a világot...

Míg a fényét rám ragyogta,
S a meséit elszuttogta,
En leírtam mindeket nektek,
S hogyha jó gyerekek lesztek,
Elmesélem sorban, szépen,
Sok kis vidám versikében.

KINYITTA ABLAKÁT AZ ÉGBOLT

Hajnal hasadt, minden csupa kék volt,
Kinyitotta ablakát az égbolt.
Felhőfüggöny habos csücskét
A nap félrehúzta,
S lenézett a földre, mert az
Eget szörnyen unta.

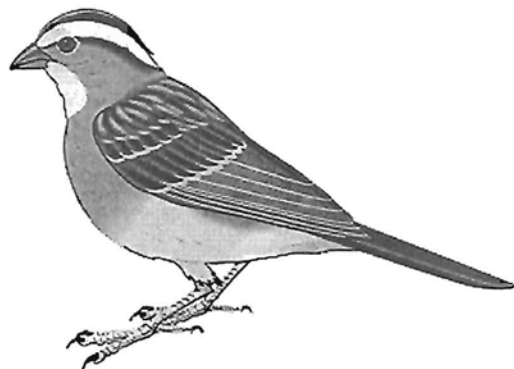
Ugyan milyen csodadolgót látott?
Míg kukucskaált, vígan kacarászott.
Ködkalapját földobta egy
Égig érő fára,
S teliképpel, fényes kedvvel
Sütött a világra.

Nem látott az egyebet;
Csak egy szürke verebet,
Hegyre futó szekeret,
Völgybe futó kereket,
Meg egy fehér barikát,
S kis gazdáját, Marikát.

Ott játszottak vidáman a réten,
Fürödtek a kis patak vízében.
Erdőséli bokrok árnyán
Friss zamócát szedtek,
S hogy kondult a harangvirág
Falatozni kezdtek.

Egy-egy szemet földobtak az égbe,
Odadoppyant, pont a nap elébe.
Aítól vált oly ragyogóra
Kukucskaáló képe,
Ki nem hiszi, a napsugár
Tűzön a szemébe!

A mesét és a verseket írta:
IVÁNYI MÁRIA



Trodalmi oldal



Tegnapok emléke II.

Irén éneklő sírással sírt, s dülönyire a Vaszkák topolyafái is sírtak. Zizegett a sok levél, alig értették egymás szavát tőle a csőszök. Miszter Forgács Mihály, az ugarföldek őre s Katona Lajos bácsi, aki a polyákalmi pusztaságra vigyázott. Ez volt a diétázó helyük vagy tíz esztendeje, s az időpont is azonos, amikor összeértek a kerüléssel.

Két öreg, együtt másfélszáz esztendő.

- Lejárt hát Betlehen Pistának – ásitott Lajos bácsi. – Az új gróf majd megmutatja, mit tud.

- Semmit! – lázadt az öreg miszter. – Egyik se tud itt semmit, mert nem is akar. Csak ne hozott vóna haza a lábam, meg az a hajó Amerikából.

És kezdte az elmélkedést, mint szokás szerint.

- Tudja komám, milyen nagy úr voltam én Amerikában? Miszter Forgács Mihály. Az elnök se volt több, mint én. Miszter Prezident, merthogy ott úgy szólítják. Megérkeztünk Nevjorkba. Akkor házak voltak ott, mint minálunk a templom keresztje a földhöz. Nézte a tippanszálon végigsétáló katicabogarat, gondolkozott.

- Alacsonyat is mondok. Hiszi, nem, akkorák mint ide a holdvilág. Házam volt Detroidban, kertem. Kalapban járt az asszonyom.

Vén katona elunta a dicsekvést.

- Mért hozta akkor haza kendet az ördög?

- Örökkön paprikáskrumplira éheztem, a Körös viziből inni, a megholtak napján mindszentvirágot tenni az édesszülém sírjára. - elkomorodott. - De volt ottan más hiba is. Hazamentem a munkából, s ingvállban találtam az asszonyt. Az ágyszélin ült a polyák koszmárossal. Azt mondta nagyon melege van, Maciej meg szódavizet hozott. Harmadnapra meg eltörték az oldalbordámat.

- Elesett kend!

- Afenét! Sztrájkoltak a többiek, én meg felvettem a munkát, mert háromszoros pénzt kínált a Miszter Inzsenér.

- Pizkos gazember kend!

- Mért s hogyan!

- Merthogy pénzzé tette a becsületét!

Hallgattak valamicskét, s Lajos bácsi figyelte, mit cselekszik a másik. Szöszmötölt a pipájával, azután folytatta.

- Nyolc hold földet vettem itthon, de csak hatra futotta a pénz. Ló is kellett, kocsis is, s esztendei kitarítás. Adott a bank, így Forgács uram, úgy Forgács uram. S mikoron lejárt a fizetési terminált ideje: Hallja kend fizet, vagy pereg a dob. Elöntött az indulat: Ha az úr úr az én szájamon, én se legyen kend a magáén. Errefel kidobott: Pizkos kominista! Elúszott mindenem.

- Ötven esztendőig szolgáltam egyazon gazdát – keseregte Lajos bácsi. – Amikor azután nem bírtam a zsákokat, jószívűség-ből betéteztet csősznek.

- Lószar ez a világ hallja!

- Az. Ráféme, hogy lapátra seperjék.

Öreg Miszter úgy szívta már az üres pipáját, majd belélikadt az arca:

- Tudja Lajos, maradt nékem Amerikában egy lányom. Moni. Talján hentes az ura. Írattam neki a Timár gyerekekkel, mert tudom az adreccát. Meglátja, küld nékem vagy száz dollárt, s magát is megfizetem belőle. No, adjon már egy pipató-mésnyi dohányt.

Lajos bácsi a kezébe nyomta a disznóhólyagból készült dohányszacskót, s huncutkás mosoly ráncolta a szemét. A százdolláros miatt. Vén potyaleső ez a Miszter Forgács, de hát, ha van, adni kell, ha nem ingyen is. Éppen azt szándékolta megkérdezni, fizetségül, vannak-e Amerikában topolyafák, amikor elibük dobbantott Tonti Hagács, a másdülői kokakertész.

- A teremtesit a jódolguknak! – kezdte köszönés helyett adta-teremtettével, de mivel okos, urak között forgolódott embernek ítélte magát, azt is utánaragasztotta: - Kérem! Itt hencseregnek, s a félvilágot ellopahatják a vakságuk végett.

- Azt a felit, ami a grófoké, nyugodtan. No, de ki halt meg József! – játszotta a bambát Miszter, mert a vicc minden bajra ír, akár a pióca.

- Az ördög fenéje! – formázta a hörcsögöt Tonti Hagács, és keskenyhegyes szőlőkapáját úgy a földhöz verte, hogy megbicsaklott a nyelén. – Összepocskolják az adófizető polgár kertjét, lerázzák a gyümölcs szinét, a csőszök pedig meredszkegnek, akár a terhes asszonyok. Hát ezér fizetem én a csőszbért!

Katona Lajos bácsi angyalféher bajuszát sedergette, nagy érdektelenül, Forgács Mihály pedig, akinek járásához a kert tartozott, imígyen gondolkodott: Ni, hogy játssa a gazdát, ez a riherongy! Megesett cselédet vett feleségül, akinek a száját két hold földdel tömte be gazdája, s most azon gyötri a szőlőt. Lányai Pesten szolgálnak, s az apjuk uraságoktól levedlett pantallóban hagácskodik. S méghogy fizet! Ot álló esztendeje adós azzal a néhány liter búzával, ami megilleti a csősz. Hangosan mindezekből azonban csak egy szelídke kérdés lett hallhatóvá, mert bolond az, aki szalmával oltaná a tüzet.

- Kire gyanakodol, öcsém?

- József fiam azt mondta, kérem, hogy a Bula gyereket látta szaladni. Azt, aki a latorbandájával a Cergely gazduram tarlóján legeltet.

- Ki is lehetne más? – nézett egymásra a két tisztas öreg. – Ők a mi életünk megkeserítői.

A dülő végén Táncojárású Oláh Istvánnal találkoztak, aki Őrse leányát taszigálta maga előtt. Ő se dicsértessékek köszönt.

- Mért nem vigyáznak kentek, hiszen az a dolguk!! – zsem-belt mogorván. - Jó, jó öregek, de azért nem kéne eltűnni azt, amit ezek a júdásfattyak véghezvisznek. Maholnap még az Öregistent is letaszítják a trónusáról, ha eleresztjük a gyepőt.

- Most jött el a számadás órája, István öcsém! – nyugtatta Miszter Forgács Mihály és megrázta bütykös somfobotját.

TIMÁR MÁTÉ

THERM U X
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

☒ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614. 386-226

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- ☞ Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- ☞ Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- ☞ Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- ☞ Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- ☞ Építőipari gépek, segédesszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)



Ízges ízek

Június Marosszéki herány tokány

50 dkg marha hátszín, 50 dkg sovány disznóhús, 10 dkg füstölt szalonna, 1 evőkanál édes pirospaprika, 1 kávéskanál majoránna, köménymag, bors, só, 10 dkg gomba, 2 dl száraz fehér bor, tejföl, liszt, hagyma.

Vágjuk a marhahúst és a disznóhúst tenyérnyi darabokra. Olvasszuk ki a szalonnát. Adjuk hozzá az apróra vágott hagymát, és pirítsuk kis lángon kb. 5 percig. Adjuk hozzá a pirospaprikát, fél csésze vizet és csendesen főzzük pár percig.

Ekkor adjuk hozzá a marhahúst, a fűszereket, fél kávéskanál sót és a bor felét. Fedjük be és főzzük 30 percig lassú tűzön. Adjuk hozzá a disznóhúst és a megmaradt bort. Fedjük be és főzzük csendesen, amíg a hús megpuhul. Ha szükséges, adhatunk hozzá még egy kis bort. Ha kell, sózzuk. Körülbelül 10 perccel a hús megpuhulása előtt olvasszuk fel egy külön sütőlábasban a zsírt, és süssük benne a gombát pár percig, aztán adjuk hozzá a fővésben lévő húshoz. Mielőtt felszolgáljuk, keverjük el a tejfölt liszttel és forgassuk a tokányba. Lobbantsuk meg egy két percig.

Seidl Ambrus

NÉPI MONDÁSOK AZ IDŐJÁRÁSRÓL

június

- 8-án: Ha Medárd napján esik, 40 napig tart az eső
12-én: János napja előtt kérdd az esőt, utána már kéretlenül is jön
24-én: Ha szent István napján eső esik, akkor mind mogyoró, mind dió kevés lesz
27-én: Ha a hét alvó szent napján esik, hét hétig esik az eső
29-én: Péter-Pál napi jó idő, jó termést jelent.

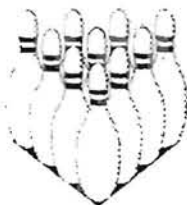
Szólások

- Ha kuruttyolnak a békák, esni fog,
ha a tyúkok a porban füröszenek, akkor is, este, ha későn ülnek el, másnap rossz időre kell számítani.
A kacsák az időjárás változásakor röpködnek.



BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1.a volt ENCI udvarában



Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit. Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszebéddel összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt árakon lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja. Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.500.-forintért.

Telefon: 06-20-9520-243.



**NŐI CIPŐT
A GYÁRTÓTÓL!**

A KLASSZIKUS MODELLEKTŐL A MAI
DIVATIG SZÉLES VÁLASZTÉKBAN
KÍNÁLJUK TERMÉKEINKET.



**GELLAI LÁSZLÓ
CIPŐGYÁRTÓ**

GYOMAENDRŐD, FŐ ÚT 140/2 • TEL: 06-66-283-359

Corvo bianco

Corvo Bianco Schuh Bt.
Cipőipari Bt.
5502 Gyomaendrőd, Fő út 14.
☎/Fax (66) 386-896
☎ (30) 9457-148

Női, Leányka-, és Fiú- cipőgyártás

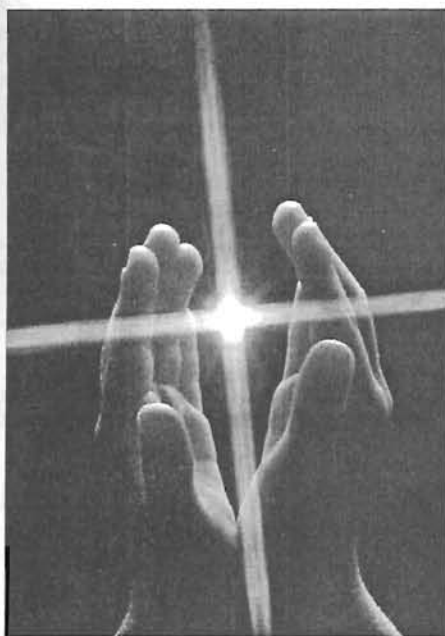
A TURUL CIPŐ KFT



Felvételre keres varrónőket, cipő-felsőrész-készítőket és cipő gyártókat gyomaendrődi, dévaványai és kamuti telephelyeire, tartós munkára, jó kereseti lehetőséggel.

Vidékről bejárást térítjük, vagy megoldjuk.
Érdeklődni lehet: 66/386-251 telefonon Oláh Ferencnél

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK



„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

BULA JÓZSEF, aki az Endrődi utca 13. sz. alatt lakott, április 30-án 54 éves korában hosszú szenvedés után lelkét visszaadta Teremtőjének. Gyászolják: a család.

BRAUN SÁNDOR, aki a Bethlen G. utca 11-ben élt, május 19-én 65 éves korában váratlanul elhunyt. Gyászolják: felesége, gyermeke, a rokonok és az ismerősök.

FARKASINSZKI IMRÉNÉ VASZKÓ ETELKA, aki a Csillagos utca 13. sz. alatt élt, május 18-án 62 éves korában rövid szenvedés után elhunyt. Gyászolják: édesanyja, gyermeke és családjuk, a rokonok és az ismerősök.

GYŐRI ANTALNÉ BODON ROZÁLIA, aki az Attila utca 16. sz. alatt lakott, április 24-én, 84 éves korában rövid szenvedés után befejezte földi pályáját. Gyászolják: férje, gyermekei és családjuk, rokonság és az ismerősök.

HEGEDŰS JÁNOS, aki a Liliom utca 10. sz. alatt lakott, május 2-án 47 éves korában váratlanul elköltözött az élők sorából. Gyászolják: testvére, gyermekei a rokonok és az ismerősök.

HEGEDŰS LAJOS, aki a Kiss Bálint utca 35. sz. alatt élt, február 28-án, 81 éves korában,

HEGEDŰS LAJOSNÉ BOHRÁT ANNA, május 5-én 74 éves korában elköltöztek az élők sorából. Gyászolják: fiai, lánya és családjuk.

IVÁNYI ILLÉS, aki a Kinizsi utca 2. sz. alatt lakott, május 2-án 78 éves korában megtért Teremtőjéhez. Gyászolják: felesége és a gyászoló család.

LÁTKÓCZKI ISTVÁN, aki a Sebes Gy. u. 1. szám alatt élt, május 4-én 66 éves korában rövid betegség után Isten magához szőlította. Gyászolják: felesége, és a gyászoló család.

ÖZV. MOLNÁR ANTALNÉ BARÁTH ERZSÉBET, aki a Jókai utca 19. sz. alatt lakott, április 23-án 90 éves korában rövid szenvedés után az Örökkévalóság honába költözött. Gyászolják: fia menyé.



Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

AZ ENDRŐDI SZENT IMRE EGYHÁZKÖZSÉGÉRT KÖZHASZNÚ ALAPÍTVÁNY 2000. ÉVI KÖZHASZNÚSÁGI JELENTÉSE

I. Számviteli éves beszámoló a mellékelten csatolt 1715/h. sz. nyomtatványon.

II. Az Alapítvány 2000-ben költségvetési támogatásban nem részesült.

III. Az Alapítvány tevékenysége során a saját tőke 2000-ben: 1.333.470,- Ft-tal növekedett.

IV. Önkormányzati támogatás: 42.000,- Ft volt.

V. A tisztségviselők semmiféle juttatásban nem részesültek.

VI. Közhasznúsági tevékenységről szóló tartalmi beszámoló:

2000-ben is a fő célkitűzés az alapítók szándékai szerint az endrődi egyházi temetők karbantartása volt, valamint az előző évi kuratóriumi határozat szerint továbbra is fogadtuk a hunyai templom újjáépítésére érkezett adományokat.

HUNYAI VAGYON:

Maradvány 1999-ről:	1.700.630,- Ft
32 fő adománya 2000-ben:	3.967.500,- Ft
Összesen:	5.668.130,- Ft

Templom építésére átutalva:	2.650.230,- Ft
ÉVVÉGI EREDMÉNY:	3.017.900,- Ft

ENDRŐDI EGYHÁZKÖZSÉG CÉLJAIRA:

Maradvány 1999-ről:	563.454,- Ft
32 fő adománya:	396.610,- Ft
Összesen:	960.064,- Ft

KIADÁSAINK:

1. 4 fő temetői munkás 6 havi munkabér + járulékának 30 %-a:	335.711,- Ft
2. Temetői munkák dologi kiadásai:	208.783,- Ft
3. Templomtetőre átadtunk:	20.000,- Ft

4. Postai és egyéb ktg-ek:	11.421,- Ft
Összes kiadás:	575.915,- Ft

BEVÉTEL:	960.064,- Ft
KIADÁS:	575.915,- Ft
ENDRŐD VAGYONA:	384.149,- Ft
(350.000,- Ft kötött célra.)	

AZ ALAPÍTVÁNY VAGYONA ÖSSZESEN:

Hunya:	3.017.900,- Ft
Endrőd:	384.149,- Ft
Kamatok:	195.505,- Ft
ÖSSZESEN:	3.597.554,- Ft
tehát egyező a mérleg 20. sorával	

A Kuratórium és a Hunyai Egyházközség Képviselőtestületének jelenlévő tagjai döntése alapján a kamat szétosztása után a következőképpen alakult:

Endrőd:	65.170,- Ft
Hunya:	130.335,- Ft

2000. év végén a teljes hunyai vagyon:	3.148.235,- Ft
endrődi vagyon:	449.319,- Ft
ÖSSZESEN:	3.597.554,- Ft

Az Alapítvány vagyonát teljes egészében adományokból, azok kamataiból, illetve 42.000,- Ft önkormányzati támogatásból gyarapította. Kiadásait kizárólag az alapító okirat szerinti közhasznú célokra fordította, vagyis az endrődi egyházi temetők, torony-karbantartásra, illetve a hunyai templom újjáépítésére.

Gyomaendrőd, 2001. május 16.

Szabó Zoltánné, a kuratórium elnöke



A KERTBARÁT KÖR ÜZENI...

Gyümöleskárosító molyok

„Alkonyi ég medrén fecskék repülnek,
Villódzásukkal szinte földbe fúrva:
Aztán – folyó mélyéről – felmerülnek,
Szárnyuk a tágasságot vájja újra.

A zenit felé törnek; onnan éjszín
Csillagokként – könnycseppeként! – lehullnak.
Ó, virtuózaim, ó, repülőim!
Művészei nyolcasoknak és huroknak!”

Részlet Dimitrov Pavlicsko ukrán költő „fecskék” c. költeményéből

A házi kertekben a kertészkedő embereknek a legnagyobb gondja a zöldségfélék, gyümölcsfák, szőlő megóvása a különböző penészgombák, vírusok és rovarkártevők ellen. A hatékony védelem alapfeltétele a növényi és állat kártevők felismerése.

A kártevők szaporodása nagyban függ az időjárástól. Ha esős a tavasz, nyár, akkor a penészgombák szaporodnak gyorsan, ha száraz a két évszak, akkor rovarkártevőknek kedvez az időjárás. (Kevés pusztul el belőlük.) Tehát a gyümölcsstermelő állandóan harcban áll a kártevőkkel, munkájának eredményessége nagymértékben függ attól, hogy milyen mértékbe sikerül elpusztítani azokat. Ezért röviden ismerkedjünk meg a rovarokkal azzal a csoportjával, melyek teljes átalakulással fejlődnek.

A lepke által lerakott tojás (pete), melyet vékony héj vesz körül, belseje szikanyagot tartalmaz, melyből táplálkozik, a meleg hatására kifejlődik a lárvá (hernyó). Ezek a hernyók a nagy tömegben bújnak elő száraz, meleg időben és egyesek rágják a növény levelét, mások belefúrják magukat a gyümölcsbe és növekednek. Mikor a további fejlődésükhöz szükséges nagyságot elérték, keresnek egy jó búvóhelyet, ahol biztonságban érzik magukat és bebábozódnak. Ekkor már nem táplálkoznak. Körül veszik magukat a váladéktermelő mirigy által termelt anyaggal, mely a levegőn megszárad. Tulajdonképpen ebben a körülzárt tokban tovább fejlődnek és szárnyas rovar lesz belőlük (lepke). A lepke kirágja a szövédéket és kirepül. A tojás, lárvá, báb, lepke (imágónak is nevezik a bábból kibújó lepkét) fejlődési alakjait nemzedéknek nevezzük. Egy-egy kártevőnek a vegetációs időszakban lehet 2-3 nemzedéke.

A molyok megtalálhatók a lakásban, terményraktárakban, gyümölcsfákon stb. Környezetünkben több száz különböző fajta él. Ismerkedjünk meg egy pár gyümölcsmollyal.

Almamoly

Védett helyen, (kéreg alatt) hernyó alakban telel át, majd virágzás előtt bebábozódik. Fejlődésmentük igazodik az alma fejlődéséhez. Amikor babszem nagyságú a gyümölcs, már a bábból kifejlődik a lepke. Ezek a palaszürke színű lepkék naplementekor kezdenek rajzani, ha a hőmérséklet eléri a 15 C. fokot. Majd megkezdődik a tojás lerakása. A tojásokból 6-8 nap alatt kelnek ki a szabad szemmel alig látható hernyók, melyek berágnak magukat az almatermésbe. Fokozatos táplálkozás útján növekednek, majd leesik a zöld termés. Kibújnak belőle és felmászni a fára, hogy ismét gyümölcsöt keressenek. A hernyók 4-5 hét alatt érik el teljes nagyságukat, majd bebábozódnak, mely állapot 7-15 napig tart. Hazánkban itt a mérsékelt égöv alatt az almamolynek két nemzedéke van.

Április 24-től május 22-ig Gyoma belterületén
21,2 mm csapadék hullott.

Hogyan védekezzünk? Rügyfakadás előtt mechanikai úton; kéregkaparrással, koronaritkítással. Rügyfakadás után kémiai úton; permetezéssel, a hullott gyümölcsök felszedésével.

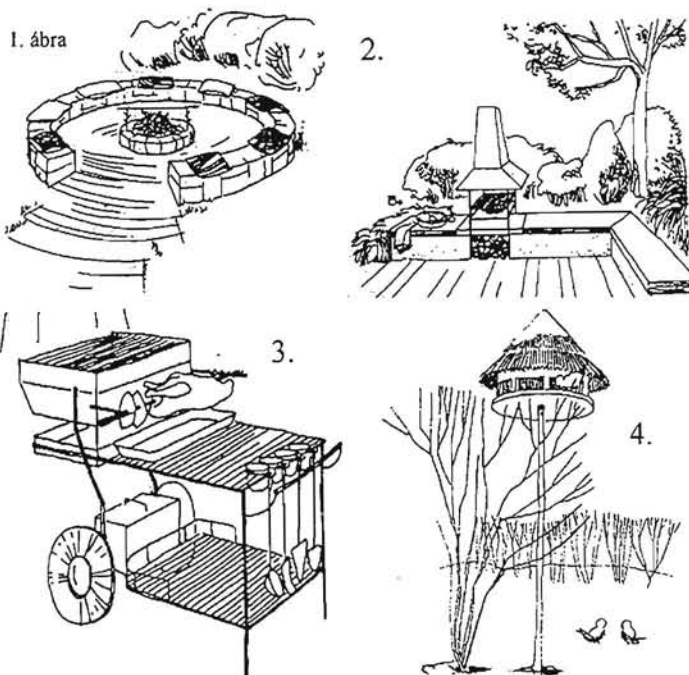
Szilvamoly

Lárva állapotban telel át. Tavasszal alakul bábbá, majd utána rajzik. Szintén alkonyatkor rakja le tojásait a szilvára, barackra. Egy nőstény lepke 60 tojást rak le, amiből 10-15 nap múlva kelnek ki a hernyók és bebújnak a zöld szilvába. Az éretlen gyümölcs lehull. A hernyók a fakéreg alatt bebábozódnak és a lepkék június végén jelennek meg. Megkezdődik a második nemzedék fejlődése. A kifejlődött szilva kártételét fergesedésnek nevezzük. Védekezése megegyezik az almamollyéval.

Előző számunkban ismertettük a pihenőkert berendezéseit. Az igényesebbek és tehetősebbek részére az alábbiakban mutatok be néhány berendezési tárgyat:

1. Szalonnasütő, körülötte téglából, vagy kőzetből készült ülőhely
2. Flekkensütő sarok
3. Grillkocsi
4. Nátetejű madáretető.

HUNYA ALAJOS



AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.



Kedves vásárlóim! Nyári ajánlataim:

- Müanyag kert bútorok, napernyők
- Öntöző berendezések, szórófejek
- Virágtartók, virágládák, virágfaldek
- Vegyszerek (rovar- és gombaölők), virágtápok
- Permetező gépek több méretben
- Kerti szerszámok, talicskák
- Fűnyírók, szegélynyírók, sövénynyírók
- Szegek, csavarok, kötöző drótok
- Védőkesztyűk, munkaruhák, gumicsizmák
- Kőműves szerszámok, - „Vaporex C+M”
- Takaró fóliák, zsákok
- Szúnyogháló, riasztók szúnyogirtók
- Viaszos vásznak, fürdőszoba szőnyegek

VÁROSUNK Gyomaendrőd * Megjelenik havonta. * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323 * Szerkesztők: Bajusz Tünde, Császárné Gyuricza Éva, Cs. Szabó István, Hunya Alajos, Iványi Mária, Marsiné Giricz Erzsébet, Márton Gábor, Stark László * Felelős kiadó: Vaszkó András * MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: 66/283-358 Pelyva

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu



ROZSALÉNYI IRODALMI KÖZMŰVELŐDÉSI TÁRSASÁG
 Gyomaendrőd, Pálya u. 21.

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

VIII. évfolyam 7. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat *

2001. július

KÖSZÖNTJÜK OLVASÓINKAT A HARMADIK ÉVEZREDBEN!

Emlékezés Tímár Mátéra

„Ne félj a világtól.

Csak az ismeri önmagát, aki a világ fölé hajolt egyszer,
 Látott mélységet és magasságot,
 És nem szédült el.”

Talán éppen Márai Sándornak ezek az örök érvényű sorai üzenetével, amikor május kibontja a legszebb virágait, és zöldbe öltözteti a határt, immár öt éve szólit találkozásra a hazai harangszó.

Az idén kissé megkésve, már a nyári érlelés kezdetén, az iskolaév zárása után találkozunk, amikor a határ zöldjét már tengerre festette át a nyári nap sugára. Feszültség, várakozás, reménység, beteljesedés, de soha sem „elszédülés” a mindenkori sereglésünk sorsa. Feszültséggel teli rohanó munkás napok után reményteli várakozással érkezünk a szélrózsa minden irányából, hogy amikor összetalálkozunk a hétköznapi rohanását jelentő otthonából szívünket, lelkünket az emlékezés, a felidézés itthonába emeljük. Ilyenkor a jelen pár órára átadja helyét a múltnak, a gyakran már fel nem lelhetőnek, hogy aztán ez a múlt adjon erőt és kitartást, lelki többletet a holnapnak, a jövőnek az újabb találkozásokig. Sorsok villannak fel, képek tolnak elénk, magukba hordozva az emberi lét örömeit, bánatait, a múlandót és az örökkévalót. A múlt és jelen valósága, a megdölgözött, megszenvedett jövő van ezekben a pillanatokban.

A szeretet és az emlékezés percei ezek. Ilyenkor lelkünkben valamennyien megkondítjuk gyermekkorunknak azt a bizonyos kisharangját, amit már csak mi és csakis mi örzünk belül.

Konduljanak hármat:

- egyet halottainkért,
- egyet értünk, hogy e falunak, e városnak mindig legyen számunkra üzenete, s hogy szülőföldünknek adóssai sohase maradjunk,
- és végül egyet, az utánunk jövőkéért, a bennük szépülő holnapért, hogy ezt visszhangozva, ezt nyugtázva csendüljön rá mindig a hazai harangszó.

Ma nemcsak találkozunk, nemcsak emlékezünk, de az emlékezésnek, az egybetartozásnak, a közös akaratnak szobrot is állítunk.

Tímár Mátéra, Endrőd nagy szülőterére, a költőre, íróra, a falu regénybeálmódójára, a



Mihály Bernadett az alkotó, és Timár Áron

baráti kör volt elnöke emlékezünk, alig pár héttel halálának második évfordulója után. A készülődés jegyében talán több idő jutott ezeknek az irodalmi alkotásoknak átolvására, a mással össze nem teveszhető történetek, képek és hangulatok felidézésére. Újra átélhettük e regények, elbeszélések alapján a gyerekkor Endrődjének atmoszféráját, amely mindig a néplélek szépségének és esendőségének foglalatja volt, talán nem túlzás, a világ egy kitüntetett pontja, ahol minden megtörténhet, és mi tudjuk, hogy valóban minden meg is történt, ami fontos lehet egy ember életében; a harc és az árulás, az önfeláldozás és megnyomorítás, az elnyomás és felszabadulás, a játék és a halál.

Ez az a falu, ez az a város, melyet azért választott az író magának, hogy az vala-

menyiünk, hogy az mindenki lelki lakóhelyévé váljék a regényeken megformált alakok megfogó egyéniségén, odakötő életén keresztül. A sors ajándéka ez, de természetesen a felismerése és a vállalása is.

Endrődöt a „falut”, ezt a létezett, de talán már nem is létező, mégis a lelkünkben kitörhetetlenül élő érzést és szellemiséget, különös, meghatározó meghatározatlanságot, ami mégis valóság, két szóval lehet csak kifejezni: szülőföld és szülőtáj. Ma, amikor a múltba nézünk, de a jövőbe tekintünk, amikor a halállal szembe az életet állítjuk, amikor az ünnepség végén a szoborról lehull majd a lepel, s megszólal a déli hazai harangszó – mit hallgatni nem lehet eleget – szívünk zengje vissza:

„Álmodni is, de mindig ide,
 a hullámos Körözs mentire,
 s ideszálni mindent, ami szép,
 végezetül kihült tetemét,
 ha az élet ideje lejárt
 és megidéz az elrendelt halál...”

Ezekkel a gondolatokkal köszöntöm a millenniumi időszak végén, újvezredi első találkozónkon megkülönböztetett tisztelettel Türi-Kovács Béla miniszter urat, Várhegyi Attila urat, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának politikai államtitkárát, akinek most külön is megköszönöm azt az erkölcsi és anyagi támogatást, melyet a szobor elkészítéséhez nyújtott, és azt a nemes gesztust, hogy jelenlétével valamint avató beszédével emeli találkozóink ünnepi hangulatát.

Köszöntöm Domokos László urat, országgyűlési képviselőnk, Békés Megyei Önkormányzat elnökét, Babák Mihály és Vigh Ilona országgyűlési képviselőket, Dávid Imre urat, Gyomaendrőd város polgármesterét, minden megjelent endrődi, és gyomai, gyomaendrődi, Endrődről elszármazott kedves vendégünket, barátunkat, testvérünket, sorstárunkat.

Isten hozott mindannyiunkat!

Dr. Latorcai János

Önnak joga van tudni...

hogy miről döntött egy hónappal ezelőtt, május 31-én az önkormányzat testülete.

A szennyvízcsatorna építésének közbeszerzési eljárást kellett határidő vonatkozásban módosítani, tekintettel arra, hogy fellebbezéssel élt egy pályázatból kizárt vállalkozás.

A lakosság már türelmetlenül várja az „első kapavágást” a szennyvíz csatornaépítés ügyében, ennek figyelembevételével történt meg a döntés. Várhatóan július elején indulhat a várva várt beruházás.

Békés Megyéért kitüntető címre javasolta a testület a Gyomai Kner Nyomda Rt kollektívát.

Holubné Hunya Anikó nyerte el a Zene és Művészeti Iskola igazgatói állását 5 évre.

Névadót választott a 2. sz. Ált. Iskola, amit a testület egyhangúan jóváhagyott. Az iskola új neve: **KIS BÁLINT ÁLTALÁNOS ISKOLA**

Kis Bálint Jósvafőn született, 1828-ban. Az 1848-49-es szabadságharcban honvédként harcolt. A világosi fegyverletét után Debrecenben szerzett diplomát. A Gyomai Református Egyház meghívására jött tanítónak Gyomára, és 1851-1885-ig nevelt és ta-

nított ott. A gyomai reformátusság egyházi, iskolai, kulturális felemelkedését tevékenysége nagyban segítette.

Gyomaendrőd közbiztonságának javítása érdekében 10 fővel bővítik a rendőrök létszámát.

A Kormány által meghirdetett Széchenyi terv keretében épülhet a 8 fecskéház, és a 16 nyugdíjas bérlakás. Mint már írtuk, **a nyugdíjasok bérlakása** az Endrődi utcában, a volt Gazdakör, ha tetszik Béke Tsz helyén, a fecskéházak a két városrész között téren.

Előreláthatólag jövő ilyenkor már beköltözhető lesz.

Református Egyház presbitériumának a templomuk felújítására vonatkozó kérelmét 300 ezer forinttal támogatja a testület.

Gyomai zsidó temető gondnoki házána újjaépítését 500 ezer forinttal támogatja a testület, a Magyarországi Zsidó Hitközségek szövetségével kötött együttműködési szerződés keretében.

Gyomaendrőd díszpolgára és a Gyomaendrődért kitüntető emléklapok odaítélésre bizottság jött létre. Javaslatot lehet tenni minden civilszervezet, önkormányzati képviselő, politikai és társadalmi szervezetek útján, rövid indoklással aug. 31.-ig.

Békés Megye Ezer éve című kiállítás megtekinthető kedden, és csütörtökön 13-18 óráig, szombaton és vasárnap 9-16 óráig a Hősök útja 45 sz. alatti ált. iskolában.

Beiskolázási támogatást július 15-ig lehet kérelmezni a Polgármesteri Hivatal Humánpolitikai Osztályán.

*Császárné Gyuricza Éva
képviselő*

Úrnap 2001



* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

Értesítjük olvasóinkat, hogy következő számunk előre láthatólag augusztus 20. táján fog megjelenni. A késésért kérjük szíves türelmüket.

FELHÍVÁS! Közeledik a nyár, a betakarítás ideje! A Gyomaendrödi Önkéntes Tűzoltó Egyesület felhívással fordul a város polgáraihoz, vállalkozóihoz, különösen a mezőgazdasággal foglalkozó, és tűzveszélyes tevékenységet folytatókhoz, hogy a nyári szárazság közeledtével fokozott veszélynek vannak kitéve a gépjárművek, ingóságok, a telephelyeken elhelyezett takarmány, a beérett gabona. Tűzveszélyt jelent az utak mentén a száraz fű, az avar. A gondatlanságból okozott kár sokszor egy év, de még egy élet munkáját is a tűz martalékává teheti.

Ezt a veszélyt szeretnénk, mi tűzoltók, csökkenteni, megakadályozni, vagy a már megtörtént tüzeseteknél hatékony segítséget nyújtani. Ehhez a Tűzoltóság rendelkezik megfelelő technikával. Sajnos azonban a vonulás a működési feltételek igen szűkösnek állnak rendelkezésünkre!

Kérjük a város polgárait, vállalkozóit, hogy lehetőségükhöz mérten anyagi támogatásukkal segítsék munkánkat. Támogatásukat az OTP-nél vezetett „Gyomaendröd Város Önkéntes Tűzoltó Egyesülete 11733120-20006400 számú számlára fizethetik be.

Magán személyeknél a SZJA törvény 41. §-a alapján adókedvezményre jogosultak, vállalkozók pedig a Társasági Adótörvény 7. §. (5) bekezdése biztosítja az adóalap csökkentés lehetőségét.

Az adományokról az Egyesület, igazolást ad 2002. január 31-ig.

A tűzkárok megelőzése érdekében kapott adományokat előre is köszönjük.

Gyomaendröd Város Önkéntes Tűzoltó Egyesülete

Miénk itt a tér megyei rendezvény sorozat - A Munkaügyi Központ Gyomaendrödi Kirendeltségén pályakezdő fiatalok „állás és képzési börzéje” volt június 12-én. „miénk itt a tér” megyei rendezvény sorozat célja volt a pályakezdő fiatalok elhelyezkedési lehetőségeinek ismertetése.

ELTŰNŐ HAGYOMÁNY- Ezzel a címmel rendezett kiállítást Dévaványán a Bereczki Imre hegytörténeti Gyűjtemény és a Dévaványai Kulturális és Hagyományörző Egyesület június 8-án délután, a Gyűjtemény Széchenyi utcai múzeumában a dévaványai házorumdíszek bemutatására. **A házorumdíszeket Egri István készítette, köszöntő beszédet Hajdú József a DEKE elnöke tartotta s a kiállítást Dr. Kovács Béla az endrödi Kner Imre Gimnázium igazgatója nyitotta meg.** A látogatók megcsodálhatták a valóban „eltűnőben” lévő s még a török uralom idejéből származtatott házorumdíszeket, régi házakat, s arra is volt elegendő idő, hogy a Múzeum régi múlt századi s még az előtti paraszti életforma eszközeit megismerje. Minden dicséretet megérdemelnek a szervezők. Örömteli ez az esemény, hiszen a múltat megőrizni szent kötelességünk. S ezt tették a dévaványai hagyományörzők is.

Hangverseny

Június 9-én a Polgármesteri Hivatal dísztermében hangversenyt adott a budapesti ARCO Kamarazenekar és a Gyomaendrödi Zenebárátok Kamarakórusa.

A kora délutáni óra ellenére szép számmal jöttek el a zenét szerető és élvező polgárok. A gazdag műsorból kiemelkedik a Kórus által előadott Ave Maria, Ave verum és a zenekar tolmácsolásában Mozart: „Egy kis éji zene” c. alkotása.

A kamarakórust vezette és a műsor konferálta: Erdeiné Mucsi Márta.

A zenekart vezényelte: Dr. Victor András
Koncertmester Novákné Fazekas Ildikó.

Gazdag élményben volt részünk. Köszönjük a művészeknek, közreműködőknek.

UHRJN BENDEK KONCERT Mezőtúron, július 6-án, pénteken délután 3 órától egy órán át a „Rebeka” és a „Kis Patak” dalok sikeres szerzőjének előadói koncertje lesz. Helyszín: Szabó Lajos laktanya.

A Községi Ház július, augusztus havi programja

Július 9-én 8 órától **véradás**

Július 28-án 19 órától **Anna bál** a Magányosok Klubja és a Községi Ház szervezésében.

Helye: Hidfő étterem, Belépő: 300 forint (asztalfoglalással)

Igény esetén vacsorajegy: 600.-Ft.

Belépőjegyek csak a Községi Házban és elővételben kaphatók július 5-től 20-ig. Minden érdeklődőt szeretettel várunk! Zene! Tánc! Tombola! Étel – ital!

Augusztus 13-tól 29-ig **Tüdőszűrés** a Községi Ház földszinti termében.
(Blaha L. u. 21.)

Az Endrődiek Baráti Köre Egyesület és a Városunk Nagyjaiért Alapítvány kuratóriuma köszönetét fejezi ki az alábbiakban felsorolt szervezeteknek és magán személyeknek, akik Timár Máté szobrának elkészítéséhez anyagi eszközeikkel hozzájárultak:

Magyar Országgyűlés Társadalmi Szerveztek Bizottsága, Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, Gyomaendröd Város Önkormányzata, Nagy Miklós Alapítvány Szeghalom, Dajka Tiborné Gödöllő, Császár Ferenc, Fülöp Imréné, Gellai Imre, Gellai Lászlóné Gyomaendröd, Gyetvai Antalné Herend, Hunya Alajos Gyomaendröd, Dr. Helmné Ugrin Magdó Tatabánya, Dr. Jánosik Bertalan Gyomaendröd, Keszthelyi Józsefné Harkány, Búza Terike Herend, Kreszsiné Debreceni Magda Budapest, Kurilla Sándor Parád, Dr. Latorcai János Budapest, Márton Gábor Gyomaendröd, Nagy Imre Cegléd, Nagy János Esztergom, Narancsik Vincéné Mosonmagyaróvár, Papp János Budapest, Dr. Radnóti Vilmos Budapest, Sziklavári Istvánné, Timár Benedekné, id. Timár Illés, ifj. Timár Illés Gyomaendröd, Timár Izabella Gyula, Dr. Timár Vera Szeged, Timár Mihály Balatonlelle, Dr. Ugrin Vendelné Budapest, Unger Jenőné Budapest, Ungvölgyi János, Varjú Miklós, Vaszkó András, Gyomaendröd, Vaszkó Miklósné Hunya.

Köszönetnyilvánítás

Ezúton fejezzük ki köszönetünket a Magyar Karitás Alapítványnak. Az Alapítvány ez évben ismét segítyt nyújtott Gyomaendrödon egy egyedülálló, három gyermekes anyának, akinek az ingatlanát az elmúlt évben a belvív olyan súlyosan megrongálta, hogy azt újjá kell építeni. A segély összege: 644.000.-Ft.

*Gyomaendröd Város Önkormányzata nevében:
Dr. Dávid Imre polgármester*

S.O.S. VÉRADÁS!2001. július 9-én 8-11 óra között a Dérnyé Községi Házban, vagy 2001 július 17-én 8-12 óra között a Katona József Művelődési Központban várjuk véradásra a 18-65 év közötti lakosokat.

Eddigi tapasztalat, hogy a nyári hónapokban kevesebben jöttek véradásra. Kérjük, hogy akik tudnak feltétlenül segítsenek a rászoruló embertársakon. Jöjjenek véradásra! Várjuk a diákokat, pedagógusokat, az itt nyaralókat, és mindenkit aki tud és akar segíteni. Ezúton megköszönjük az első félví véradást, 450-en jelentkeztek, és 431-en adtak is vért. Külön köszönet illeti a Bethlen Gábor Szakképző Iskola tanulóit, akik közül 54 tanuló – közülük 12 új véradó-jelentkezett véradásra.

Újságunkban mindig örömmel adunk hírt, Endrödről elszármazott honfitársainkról. Ezt tesszük most is, amikor bejelentjük, hogy **Prof. Dr. Dinya Lászlót, a Szent István Egyetem tudományos főigazgató-helyettesét** az európai főiskolákat tömörítő, brüsszeli székhelyű nemzetközi szervezet, az **EURASHE elnökévé választották.** Kinevezéséhez örömteli szívvel gratulálunk.

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,
új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Tímár Máté

Hegedűs Pál



1872. január 18-án született Endrődön. Apja Hegedűs István, gazdálkodó, anyja Uhrin Mária. Iskoláit sikeres eredménnyel Endrődön végezte.

A közös hadseregben töltötte le katonai éveit. A török csendőrségbe szervezték be, a következő feltételekkel: szolgálat ideje 2 év, rendfokozata:

sercentmajor (örmes-

ter), illetve havi 900 piasztér, vagyis 197 korona, lovas tisztként 1200 arany piasztér, vagyis 245 korona. Szolgálati helye: Macedónia, évente hat hét szabadság.

Hazatérve a közös hadseregben 2 év, négy hónap és 21 napot töltött. Részt vett a világháborúban, ahol „jubileumi kereszt” kitüntetést kapott.

Kilépve a csendőrség szervezetéből, ahol összesen 19 évet töltött, a rendőri pályát választotta. Erdélyben és a Dunántúlon volt őrpáncsnok. Rendfokozata főtörzsőrmester.

Felesége Jelsovszki Piroska (született Tagadómedgyesen, 1885. október 20-án). Házasságot Endrődön kötöttek, Schiefner Ede plébános eskette őket.

Gyermekei: Pál, Ilona, Mária, Jolán, Irén, István és József iker, László.

1930-ban felesége gyermekágyi lázban meghalt Dr. Weiss Aladár háziorvos keze alatt.

Endrődi szolgálati idején elismerést szerzett példás szolgálatával. Községünkben kiváló rendőr kollégái voltak: Talán Mátyás, Szalóki Antal, Gubuznai Sándor, Fekécs Lajos, Szujó Imre. Az 1950-es évek „pártállama” még a nyugdíjától is megfosztotta.

1935-ben a gyászos emlékü sortűz idején is itt volt. 1953. január 18-án, 81 éves születésnapján távozott az élők sorából. A szarvasvégi temetőben alusza örök álmát.

Az 1800-as években a község nyugalalmát, békéjét „utakapitányok” és „tizedesek” biztosították. Az esti órákban, kívülük még Bauer Pál járta a települést. A szabályok ellen vétőket a község házára vitték és dutyiba (fogda) zárták. A reggel beérkezett törvénybíró kiszabta a büntetést, a férfiak részére botlásuknak megfelelő számú botütést (porciót), amit a „deresre húzva” a község hajdúja osztott ki nyilvánosan. A súlyosabb elkövetők a megyére kerültek. A férfiaknál főleg a duhajkodás, verekedés, részegeskedés, kisebb értékű tolvajlás volt a leggyakoribb, értük 5-12 botütést szabott ki a törvénybíró. A nők sokkal ritkábban kerültek „porciózásra”. Nekik lekopaszított hátukra korbácsütésben szabták ki a porciót. (Nyilván a mai időkben sok dolguk lenne a hajdúknak!)

A világháború után megszervezték a csendőrséget, mely komoly, nyugalmat, vagyont és életbiztonságot jelentett. Sok érdemes, szegény sorsú férfi vállalta a hivatást, mert „jó parti volt egy fix fizetésű, nyugdíjra jogosító férfi”. Nyugodt megélhetést biztosított a szolgálat.

MÁRTON GÁBOR

Az ablak teszi a házat



MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETRE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328



Madizol

Gyomaendrőd, Fő út 45.
Tel/Fax: 66/386-578
Mobil: 30/9-950-197



METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények

Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek, háztartási kisgépek

Szórakoztató elektronika

Szegek, csavarok, zárok, lakatok

Fürdőkádák, mosdók, csaptelepek, mosogatók

Villanyszerelési anyagok

GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: 386-909

Adalékok a Szent Antal ház történetéhez

Endrődön, a kultúrház mellett levő utcát Szent Antal utcának hívják. Nevét a Szent Antal házról kapta, amely ezen az utcán áll. Kis ház, kis udvarral – eredeti formáját ma is őrzi. Oromfalán szoborfülke látható. Ebben a fülkében a ház névadó szentjének szobra, míg nem a butaság és a rosszindulat le nem verte onnan.

A ház építtetője Kiszely Márton, 1830-ban született; s jómódú gazda volt. Megházasodott, majd megszületett Viktória nevű kislánya, akit sajnos hamar elveszített. A plébániai Halottak anyakönyve tanúsága szerint 1885. június 13-án, veselő következtében halt meg, kilenc évesen. A tragédia nagyon megviselte a szülőket, s mivel több gyermekük nem született – s itt a szájhagyomány homályossá válik – az édesapa Kiszely Márton fogadalmat tett, hogy tehetségéhez mérten támogatja a szegényeket. (Érdekes egybeesés: a kislány halála napja: Szent Antal napja.) Azt mondta: „felépítem ezt a házat, hogy a legszegényebb Kiszelynek mindig legyen hol laknia...” A következő adat, amely már írott bizonyíték a Historia Domusban, 1903-ból: „június 13. Szent Antal kenyerének sütőháza ünnepélyesen processzió és szent beszéd mellett megáldatott.”

A ház ezután sütőházként működött, meghatározott időpontban kenyeret, ün-



nepnapokon kalácsot sütöttek itt a szegényeknek. A házat a család az egyháznak adományozta, így a község javát szolgálta. A falu három kol-dusasszonya lakott itt – köztük ez emlékezőkben még élénken élő „vizes Panna néni” is, aki a falu artézi kútjáról hordta némi kis pénzért, vagy alamizsnáért a vizet a házakhoz.

A ház Szent Antal házként vonult a köztudatba, és akként is működött egészen 1940-es évekig. A hatalomra törő kommunista rezsim kisa-játította a házat, és lakásként kiutalta Hornok István végrehajtónak, aki egészen haláláig lakott a házban. Ebben az időszakban (1960-70) verték le a fülkéből a Szent Antal szobrot. A düh, a vallásellenesség is a butaság megnyilvánulása volt ez a tett. A szobrot egy idős asszony felvette, s egész sokáig őrizte a padlásán, majd a szobornak nyoma veszett. A szemtanúk elmondása szerint a leveréskor erősen megroggaldott szobor a bál vállától a bal kézfejéig hiányossá vált. (Volt, aki úgy emlékszik, hogy a feje is letört.) A házban most Knapcsekné Etus néni lakik unokabátyjával. Nagyon megörültek, amikor megkerestük őket azzal a kéréssel, hogy ha hozzájárulnak, az üres fülkébe visszahelyezzék Szent Antal szobrát, amelyet e nemes helyre adományozott Uhrin Simonné, az eredeti levert szobrot felvevő, és sokáig rejtegető asszony menyé.

Ünnepi keretek között, 2001. június 13-án, Szent Antal napján a szobor megszentelve felkerült a helyére, és a Szent Antal ház újra igazivá vált. Vigyázza, óvja a ház lakóit, az utcát, a falut.

Ez a kis történet tanulság lehet ma is, hiszen egy falusi közösség morális rendje állt helyre, amelyet az önzetlenség, a rászoruló iránti segítségnyújtás példája alakított ki. Kiszely Márton adakozó ember volt. A Szarvasvégi iskola építését anyagilag is támogatta, valamint ő készítette a templomban lévő Szent Antal oltárt.

A Szent Antal ház érdekes színfoltja településünknek, vigyáznunk kell rá, óvnunk kell. Élő történelem ez a ház és élő hagyomány a helybeliek tudatában. A házat szeretnénk helyi védettség alá helyezni, hogy az utókornak megmaradjon, és példájává váljon Kiszely Márton és a rászorulóért tenni vágyók munkálkodása.

Szonda István

Nyílt levél

Blaskó Jánoshoz

Kedves János!

Meglepődve, és megdöbbenve olvasom a Szó-Beszéd június-júliusi számában a „hétéves huzavonát”.

Azt hiszem, az természetes, ha valakitől jogtalanul elvettek valamit, azt a károsult szeretné visszakapni.

Az államosított egyházi ingatlanok papírjai annak idején megjárták a minisztériumokat, és igényeinket jogosnak találták. A Művelődési és Közoktatási Minisztérium 35077/54/92. sz. határozatával az 1991. évi XXXII. Törvény 12. §. (1) bekezdése alapján az egyházi jogi személy tulajdonjogának bejegyzéséig az ingatlanra 10 évre szólóan elidegenítési és terhelési tilalmat jegeztek be. Az is le van írva, hogy e határozat ellen államigazgatási úton jogorvoslatnak helye nincs. Ez a dokumentum megtekinthető nálam, valamint az Önkormányzatnál is. A másik határozat a KD93/35077/37/1/1993 számú, mely törli az ingatlanok elidegenítési és terhelési tilalmát, mivel az összes ingatlanokról lemondunk, és pénzbeli kártalanítást kaptunk, melyből felépült a katolikus iskola.

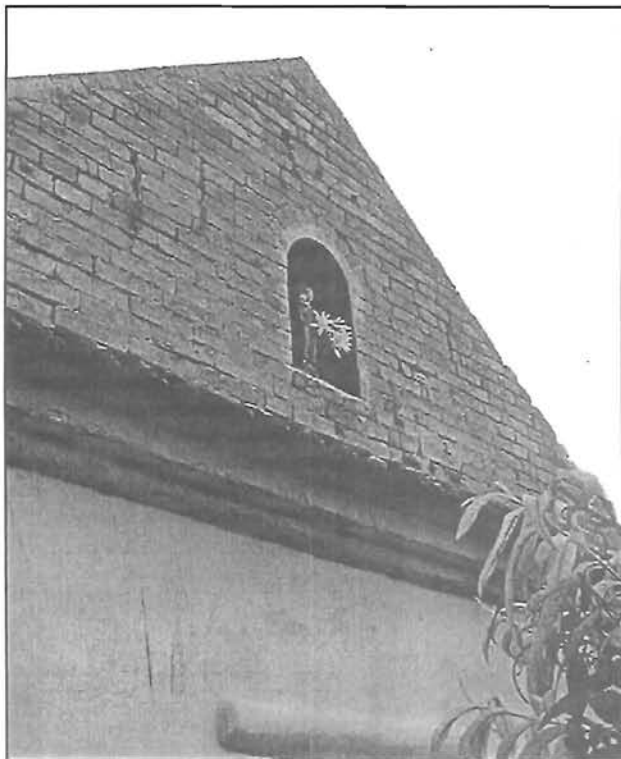
Az említett cikk azt sugallja, hogy az egyház kikötötte az áramot. Hát ez nem igaz! **Egyetlen volt egyházi ingatlant sem vetünk birtokba** (hisz a tulajdonjog visszaszerzése után lemondunk róla) – ezért ha akartuk volna, se tudtuk volna kikötetni a villanyt! Miért is tettük volna? Az épület másik részében, a testedzőknek nem volt ilyen problémájuk?

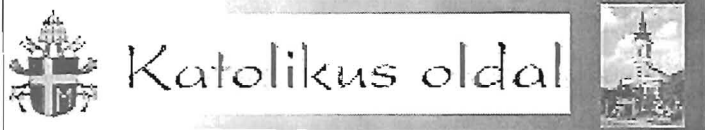
János, hidd el, az egyház, és jómagam is, csak örülünk annak, ha a fiatalok hasznosan, alkotómunkával töltik idejüket.

Egyébként csodálkozom ezen a piszkálódáson, mert valótlan állítsz.

Mindettől függetlenül, a modellezőknek is, és Neked is csak gratulálni tudok munkátokhoz, és kívánok sok sikert a versenyekhez.

Iványi László
plébános





JÚLIUSI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és este 7 óraker. Hétköznap reggel fél 8-kor.

Szent Gellért Iskola kápolnájában

nyáron nincs mise!

Hunya

Vasárnap: délelőtt 10-kor. Kedden, csütörtökön, elsőpénteken és szombaton este 6-kor. A szombat esti vasárnapi előesti mise. Júliusban és augusztusban hétköznap csak a kiírt időben.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap reggel 8-kor, szombaton 18 óraker.

Bemutatjuk...

„... ez egy belső hang, egy belső kopogtatás...”

Sorozatunkban a gyomai testvér-egyházközség egyik segítő tagját szeretném Önnek bemutatni, Kedves Olvasó!

Vaszko Sándornét (Rácz Margit, 49 éves), aki a Zrínyi M. u. 33/1. sz. alatt él férjével. Szakmáját tekintve könyvelő, élete párja pedig építész-szerkesztő mérnök, aki sokat segíti munkáját. Margit asszony az „Élet

Másokért” egyesület elnöke, a szarvasi székhelyű Körös-völgye-Civil Szervezetek Térségi Szövetségének felügyelő bizottsági elnöke, az egyháztanács tagja és 2001. június 23-tól a Templomos Lovagrend novíciája.

- Ez egy igen szép „pályafutás”, ami gondolom igen sok elfoglaltságot jelent. Jól érzed-e?

- Így igaz, minden feladatot, minden munkát elkötelezettségnek érzek.

- Ön egy katolikus egyesületnek az elnöke, mit tett, vagy mit kíván tenni ez a civil szervezet?

- Ezt az egyesületet a katolikus családok alapították és hozták létre. Különösebb múltja még nincs, mert egyesületként január óta működünk. A gyomaendrődi Szociálpolitikai Fórum és a szarvasi Drogkonferencia társrendezői voltunk. A vezetőségünk döntése szerint elsősorban szülők nélkül felnőtt árva gyerekeken szeretnénk segíteni, tiszteletbeli elnökünk Dr. Szemkeő Judit, a Szociális és Családügyi Minisztérium politikai államtitkára. A szakmai segítséget tőle kapjuk. Sok még a nyitott kérdés, így konkrét dolgokról csak később szeretnék nyilatkozni.

- Csendben és önzetlenül teszi a dolgát. Mit szólnak ehhez az emberek? Számos jeles személyiséggel folytatott tárgyalást az utóbbi napokban, hogy fogadták?

- Legtöbbször a reakció a következő: „és mennyit keresel te ezzel?” A válaszom: „Semmit, de mégis sokat!” Minél magasabb beosztású emberrel beszélgettem, akár minisztériumban, akár kórházigazgatóval: mindig a segíteni akarás és a szeretet nyilvánult meg az arcukon. Ezt utólag Isten ajándékának tekintem.

- A lovagrend megkereste Önt és – látva ezt a hozzáállást, az önzetlenséget, a csendességet – kapott egy felkérést, lovagrendi jelölt: novícia lett.

- Hogyan értékeli ezt a nem mindennapi megkeresést?

- Ez egy belső hang, egy belső kopogtatás volt a lelkemben ... nem tudom ... hogy ... miért... .. (elcsuklik a hangja)

- Szereti a virágokat, a szép környezetet. Minden fórumon, amikor megkeresést kap, virágcsokorral köszöni meg az előadó munkáját. Ezt nem fordítva kellene, amikor pl. a szervezőmunka java részét Ön végzi.

- Adjatok és adjatok! Ezt mondja az Úr. Mindig nagy öröm és boldogság tölt el, ha másoknak adhatok és segíthetek. Ez az a belső hang.

Köszönöm Margit asszonynak ezt a beszélgetést. Isten kísérje útjait és lépteit az élet rögző útjain. Azt kívánom kedves olvasóimnak, hogy Önök is tapasztalják meg ezt a „bizonyos” belső hangot, és akkor egyből könnyebb lesz az életünk és a nehézségeket is könnyebben átvészéljük.

Fr. Ungvölgyi János

JÚLIUS HÓNAP ÜNNEPEI

- | | |
|----------------|---|
| 1. vasárnap: | Évközi 13. vasárnap |
| 2. hétfő: | Sarlós Boldogasszony |
| 3. kedd: | Szent Tamás apostol |
| 4. szerda: | Portugáliai Szent Erzsébet |
| 5. csütörtök: | Zaccaria Szent Antal |
| 6. péntek: | Goretti Szent Mária vértanú |
| 8. vasárnap: | Évközi 14. vasárnap |
| 11. szerda: | Szent Benedek apát, Európa fővédőszentje |
| 13. péntek: | Szent Henrik |
| 14. szombat: | Lelliszi Szent Kamill áldozópap |
| 15. vasárnap: | Évközi 15. vasárnap |
| 16. hétfő: | Kármel-hegyi Boldogasszony |
| 17. kedd: | Szent Zoerárd-András és Benedek remeték |
| 18. szerda: | Szent Hedvig királyné |
| 21. szombat: | Brindisi Szent Lőrinc áldozópap, egyháztanító |
| 22. vasárnap: | Évközi 16. vasárnap |
| 24. kedd: | Árpád-házi Szent Kinga szűz |
| 25. szerda: | Szent Jakab apostol |
| 26. csütörtök: | Szent Joakim és Szent Anna, Szűz Mária szülei |
| 29. vasárnap: | Évközi 17. vasárnap |
| 30. hétfő: | Aranyzavú (Krizológ) Szent Péter püspök |
| 31. kedd: | Loyolai Szent Ignác áldozópap |



Elsőáldozás Pönkösdvasárnap Endrődön (fenti kép) és Gyomán

Az oldalt szerkeszti: Iványi László plébános

Baráti találkozó, szoboravatás

Tímár Máté szobrára

Jancsiszegen jártál te mezitláb, bárha a tarló talpaid edzé is: a rafinált csali szeg felvérzett s sántává torzította a lépted; ámde a lépted csak: lelked erős, egyenes mint a sudár nyárfák, Alfölded strázsái az összevisszatagolt földön; csúcsukon úr csak a Nap, álláló volfál, ha vihar vert és hajlongata is bár - rezgő nyárfá: örök dallamod őrzi e táj.

Szilágyi Ferenc

Tíz órai harangszó hívta az elszármazottakat és helybeli híveket a szentmisére, melyet az Úrnap körmenet zárt be. Majd sokan elballagtak az ünnepség színhelyére az endrődi ligetbe, a Rózsahegy Kálmán Általános iskolához.

Régen nem látott hatalmas érdeklődés mellett június 17-én ismét találkoztak a helybeli és elszármazott Endrődiek. Az eseménynek különös jelentőséget adott, hogy ezúttal került sor Timár Máté író-költő mellszobrának leleplezésére is. Az ünnepséget megtisztelte jelenlétével az endrődi születésű Dr. Túri Kovács Béla miniszter úr, és Dr. Latorcai János, országgyűlési képviselő, továbbá, Várhegyi Attila államtitkár úr, Domokos László országgyűlési képviselő Békés Megye Önkormányzatának elnöke, Babák Mihály Szarvas város polgármestere, országgyűlési képviselő, Vigh Ilona országgyűlési képviselő. Az Írószövetséget Kántor Zsolt, és Gergely Ágnes Kossuth díjas költő, a városvezetést dr. Dávid Imre polgármester, és több önkormányzati képviselő, intézményvezető képviselte. Ott volt a Timár rokonság, a fiú Aron, a testvér báty Illés, és sok unoka testvér. Eljöttek a helyi vállalkozók, és még sok régi barát, az ország minden tájáról. Így nagy számú közönség várta a szoboravató ünnepet.

Hazai harangszóval kezdődött az ünnepség. Zúgtak a harangok, annak az írónak, költőnek az emlékére, tiszteletére, és lelki üdvéért, akit – saját vallomása szerint – egész életén át elkísért a „Hazai harangszó”.

Császárné Gyuricza Éva az Endrődiek Baráti Körének titkára köszöntötte a megjelenteket. Utalt e nap jelentőségére, ismertette mindazoknak a szerveztek és magán adakozók nevét, akik hozzájárultak ahhoz, hogy ma itt szoboravatásra sor kerülhetett.

Majd a **Gyomaendrői Zenebarátok Kamara Kórusa** Mucsi Márta vezényletével népdal feldolgozásokból énekelt.

A kórus dalainak elhangzása után sötét felhők tornyosultak, és eleredt az eső. Rövid átmeneti zavar után, az általános iskola tornatermében folytatódott az ünnepség.

Latorcai János nagy érdeklődéssel hallgatott megnyitó, üdvözlő beszédét lapunk vezércikke teljes terjedelmében közli.

Az ünnepség következő szónoka **Várhegyi Attila** államtitkár úr volt, aki beszédében utalt a millennium jelenőségére, arra az örvedetes tényre, hogy az ország minden településén emlékműsorokkal, találkozók, szoboravatásokkal méltón emlékeznek meg hazánk ezer éves, ke-

reszténységünk kétezer éves évfordulójáról.

Öt követte **Kiszely Zoltán színművész**, aki felolvasta **dr. Szilágyi Ferenc** író-társ megemlékezését, melyet lapunk teljes terjedelmében közöl.

A következő szónok **Vaszkó Tamás** a szeghalmi Péter András Gimnázium igazgatója volt, aki felidézte Timár Máténak a szeghalmi gimnáziumban eltöltött éveit, vonatkozó írásait. Timár Máté egyik versének, néhány soros idézetével fejezte be emlékező beszédét.

A megemlékezések sorát **Domokos László** zárta, aki többek között felidézte, Békés megye kiemelkedő ünnepi eseményeit a millenniumi évében. **Átadta Orbán Viktor miniszterelnök úr üdvözlőt az ünneplőknek**, és emlékeztetett arra, hogy éppen ma egy éve volt a megyei millenniumi emlékmű átadása Szarvason, amelyen a miniszterelnök úr is jelen volt. Méltatta továbbá, hogy a szobor készítés civil kezdeményezéssel indult és igen széles körű támogatással valósult meg.

Ezt követte **Kiszely Zoltán** színművész felejthetetlen tolmácsolásában **Timár Máté „Utolsó Ámen”** c. költeménye, majd az iskola tanulója **Farkasinszki Fanni** előadásában: Márton Gábor „Válasz az Amenre”c. verse hangzott el.

Az eső közben szép csendesen elállt, s a közönség láthatta a szobor leleplezését. Túri Kovács miniszter úr oldotta el a nemzetiszínű szalagot, és 4-en, Várhegyi Attila, Latorcai János, Domokos László és Dávid Imre leleplezték a szobrot. A jelenlévők nagy tapsal és újongással köszöntötték Timár Máté szobrát, amelyet Mihály Bernadett szobrászművész készített. A művésznőnek ez a második szobra városunkban, mellyel elhunyt nagyjainknak állított örök emléket az endrődi ligetben. Elsőként a Honismereti Műhely, majd az Írószövetség képviselője helyezte el koszorúját. Márton Gábor koszorúzás előtt elmondta, hogy Györgyné Bányai Judit kérésére ő hozta el az emlékezés virágát Máté tanyai tanítója nevében is, (aki Judit édesapja volt) Még sokan helyezték el a tisztelet és szeretet virágát. Megható jelenet tanúi voltunk, amikor egy idős jó barát, - aki Budapestről jött, - egy gránátalma virágot hozott, és néhány közös emléküket felidézte.

Ismét megszólalt a hazai harangszó, és **Iványi László plébános úr** áldó imádsága után megszentelte a szobrot.

Igy ért véget a kinti szoboravató ünnepség. A vendégek nagy része a Domszög terített asztalánál folytatta az ünneplést, közös ebédrel.

Sajnos sokan nem tudtak eljönni a régi barátok, ismerősök közül. **Irtak és te:efonáltak: Timár Mihály atya, Dr. Sóczó Ferenc piarista atya, Dr. Dinya László professzor, Dr. Ugrin László, Dr. Sztanyik B. László, Dr. Helmné Ugrin Magdó, Sóczóné Turcsányi Mónika, Varjú Boldizsár, Hunya László, Gyetvainé Búza Terike.**

Hosszú levelet írt **Györgyné Bányai Judit**, akinek édesapja volt Timár Máté tanyai tanítója.

Leveléből néhány gondolatot idézünk ezzel zárva szoboravató ünnepi beszámolóinkat:

„Kedves Máté! Sajnálom, hogy nem tudok személyesen megemlékezni Rólad, s virágomat letenni szobrod elé, édesapám és a pedagógusok nevében is, akiknek olyan magasatos cikkben állítottál emléket, hogy az felér egy babérkoszorúval. ...'Az én nevelőszüleim' című cikkemben állítottál láthatatlan szobrot édesapám-volt tanyai tanítód és valamennyi pedagógus számára. Ma is könnybe lábad a szemem, ha cikked újra és újra elolvasom., s elmélázom Lőrinc Lajos által is elismert gyönyörű nyelvezeteden, hasonlataidon.

...Had mondjam el, még azt is hogy mennyire hiányzol! Nagyon kellene, hogy belekiáltsd az ország légkörébe, hogy mindenütt ott gyűrűzzön, mindenki fülébe kitörölhetetlenül és szünet nélkül belecsengjen és ott zúgjon anyanyelvünk védelme, őrzése, ápolása, melyet gyönyörű hasonlatoddal így fogalmaztál meg:

'Anyád nyelve szentség,/ mert mint cseppjében a tenger,/ benne a végtelenség!'

Szobrod leleplezése ez az ünnepélyes együttlét bizonyítéka annak, hogy „Az idő nemcsak temet, de exhumál is.” Kiemel a sírból, halhatatlanná tesz.

Arany János szerint: „Nem hal meg az, ki milliókra költi /Dús élete kincsét, ámbar napja múlt,/ Hanem leráznán, ami benne földi, /Egy éltető eszmévé finomul...”

Nyugodj békében! Őrizzük, s remélem egyre többen vagyunk és leszünk is még, akik követjük Istenbe, magyarságba, nyelvünk ápolásába vetett hitedet, és nemes lelkűségedet.”



Császárné Gyuricza Éva

Czer év magyar történelmének eseményei

A Hunyadi család történelmének eseményeivel folytatjuk sorozatunkat. Hunyadi János és Szilágyi Erzsébet házasságából két fiú született. László tragikus sorsáról szólunk és Mátyás diadalmas uralkodásáról.

1456. augusztus 26-án Futakra V. László az ifjú király országgyűlést hívott össze, melyen Cilleit az ország főkapitányává nevezte ki. Ebben az időben jutott Hunyadi László tudomására, hogy Cillei Ulrik ellenséges érzelmet táplálva Hunyadi János iránt, halála emlékét meggyalázza aljas vádakkal illetve és fia ellen irányuló fenyegetésekkel lépett fel. A király Futakról Belgrádba érkezett, ahol László és Szilágyi Mihály meleg üdvözlésekkel fogadták. Másnap a király a várbeli istentiszteleten vett részt s vele volt Cillei is, akit kihívtak sürgős ügyek intézésére. Amikor a gróf terembe lépett László igen ingerülten szemére vette mindazt, amit apja ellen vétett és ellene, az ő romlására tervezett. A szóváltást fegyveres összetűzés követte, s e véres tusában a király nagybátyja holtan esett össze. Hunyadi barátai azon voltak, hogy a királyt megnyugtassák. Lászlóval a király elfogadta a feléje nyújtott baráti kezeket s Lászlót az ország főkapitányává nevezte ki. Temesvárott Hunyadi özvegyének házában, ahol néhány napot töltött még esküvel s oklevéllel fogadta, hogy nem áll bosszút a Hunyadi testvéreken. Budán azonban a király a Hunyadiak

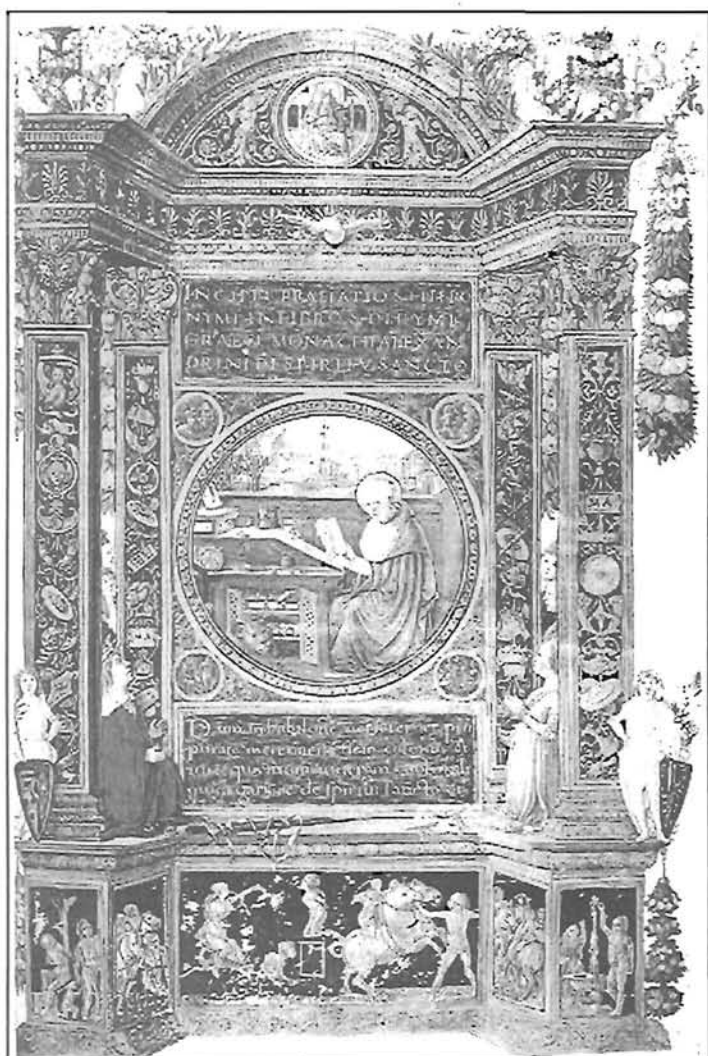
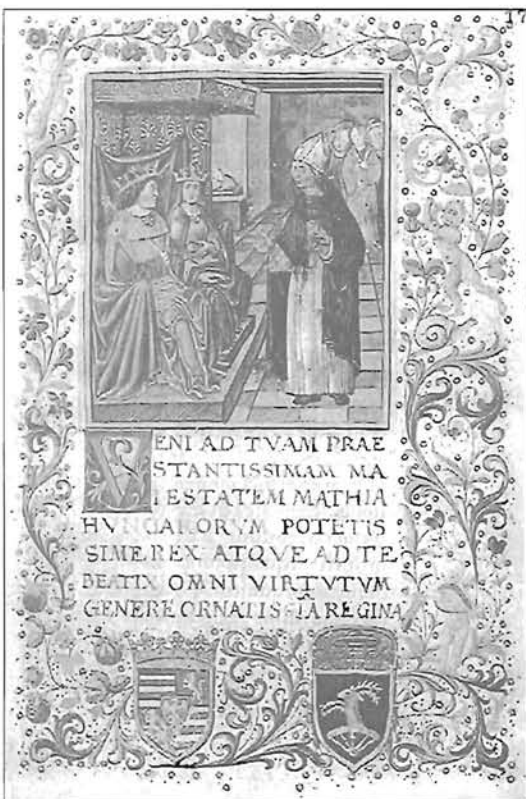
ellenségeinek befolyása alá került, hitelt adott azon vádoknak, hogy Cillei megölése előre tervezett gonosz tett volt. Azt is elhitették vele, hogy az ő koronájára áhítoznak. Március 14-én Lászlót és Mátyást Budára hívták, ahol letartóztatták őket. A kereszténység dicsőséges hő-

sének fiát Budán, a Szent György téren március 16-án a hóhér pallosa által végezték ki.

A történelemben kevésbé jártos olvasók előtt is ismeretes, Mátyás királlyá választásának története, akit Arany János V. László c. balladája, és Petőfi: A király esküje állít emléket. 1458. január 24-én a befagyott Duna jegén királlyá kiáltottak ki. László király halála után még Prága várában őrizték Mátyást, de Podjebrád György Csehország kormányzója az ifjú Hunyadi szabadon bocsátotta s így 1458. február 14-én Nagyboldogasszony napján koronázták királlyá. Uralkodása Magyarország fénykorát hozta. Most mégse győzelmes csatáit, hódításait, hanem inkább Mátyást, a reneszánsz humanistát mutatjuk be. 1480-as években Mátyás művészetpártolója már messze földön ismert volt.

Képünk, Benczúr Gyula: Mátyás művészei körében című festménye. A képen a király egy olasz építésszel tárgyal, a háttérben a készülő épület makettje. A következő kép a híres corvinákból való, (Országos Széchényi könyvtár) melyen Pietro Ransano lucerei püspök I. Ferdinánd nápolyi király diplomatája, beszédet intéz a királyi párhoz. A következő corvina (eredeti New York-ban van) CXX. Didymus címet viseli. Középen Szent Jeromos irópujtja előtt ül. Bal és jobb oldali két-két oszlop között Mátyás és Beatrix térdel. Mátyás feje fölött Corvin János, Beatrix feje fölött Szilágyi Erzsébet profilja látható.

Forrásmunkák: A Magyar Nemzet Története (Athenaeum 1896.), Csukovits Enikő: Liliom és holló (Magyar Könyvklub 1999.) Csapodi Csaba, Csapodiné Gárdonyi Klára: Bibliotheca Corviniana (Helikon Kiadó 1990.)



A „Szent-Jánosi Csárdabeli gyilkosság”

II. rész

Tovább folytatva „nyomozó-dásunkat” még egy-két helybéli „igaz történetet” szükségesnek tartok elmondani. A csárda rendeltetésének megfelelően működött a XIX. Század végéig. Mikor és hogyan került a köröstarcsai református egyház tulajdonába „nem tudatik”, de annyi bizonyos, hogy az 1890-es évek vége fele említett egyház lebontotta a csárda nád fedelét, és cseréltetőre húzatta. Előbb tanya-si iskola volt, de miután a boldog emlékeztető gróf Klébersberg Kunó kultuszminiszter úr iskola-építési programjának keretén belül mellette új iskola épült, tanítói lakás lett. Még 1952-ben is az volt. Igaz, hogy ekkor állatorvosi lakás lett (itt jegyzem meg, hogy bevezető írásomban nem helyesen írtam Csárdaszállás község megalakulásának időpontját 1950 évre, mert az 1952-ben történt meg. Hosszas vita kerekedett a nevérol, s bizony a régi eredeti Szentjános neve elsikkadt a szocializmus útvesztőjében). A helybeliek állítása szerint alagút vezet ide a csárda alá a kondorosi betyárcsárdától. Csakhogy ez az alagút beomlott, s valóban látszik is erre utaló horpadás az udvarán, a falánál s távolabb is (1952-es megfigyelés). Mint mondják; amikor Rózsa Sándorékát Kondoroson megugrasztották „ide búttak”, de ha itt is szorult a kapcsája a nehéz életű embereknek, akkor innen alagút vezetett ki a környező mocsaras nádasokba. Mire a pandúrok észbe kaptak, túl voltak „mán ungon, bergen...”. Egy idős gazdaember így mesélte: „Bizonyos Marti János csikószámadó az 1880-as években errefele való pusztákon felelt a keze alá adott jöszágért. Egy alkalommal betérve ide a csárdába, mert igen nagyon megszomjazott, amikor belépett az ivóba, ott mán ült egy pusztai csavargó külsejű idegen. Csendesén iszogatót. A csárdásné éppen nem volt bent. Jó, ideje várt mán Marti, amikor egyszercsak nagy jajveszékelve berontott a csárdásné; jajj! Istenem! Itt vannak a pandúrok! Erre a csendesén iszogató idegen felugrik, pisztolyt ránt, rászegzezi a csárdásnéra; Megállj kutya elárultál! Kiáltással belélt a csárdásnéba. Azzal beugrott a szomszédos kamrába. Majd a kis idő múlva berontó pandúrok nem találták ott. Bizonyosan ismerte az alagútba vezető rejtekhajtó titkát és ott eltűnt.”

Helybéli feltevések szerint a kéményből vagy a kemencéből indult a rejtekhajtó. A csárda közelében s távolabb is itt-ott beomlott a föld. Az 1980-as évek végére, mikorra lehetőség lett volna a régészeti feltárára (vagy legalább is hitelesítő ásásra), akkorra a ré-

gészeti lelőhelyek pusztításában a megyében a dicstelen első helyet kiérdemelt helybéli termelőszövetkezet tönkretett mindent. Homokbányanyitással, rizstelep létesítéssel, meliorációval - előzetes bejelentési kötelezettség, leletmentés kivárásnak kötelezettsége semmibe vételével - több középkori templom, temető, faluhely, nagy kiterjedésű temetők semmisültek meg.

Az egyik, Gyomán 1853-ban felvett gyilkossággal kapcsolatos tanúkihallgatási jegyzőkönyv a következőképpen hangzik;

„1. Hogy hívnak, hány esztendő vagy, mi az állapotod? – Kovács János gyomai születésű, 22 éves, feleséges, egy gyermek atyja, református vallású ember vagyok. Egy fertály földdel, házzal bírok, szabadságos katona vagyok.

2. Miért vagy fogva? – Azért, mert a Szent Jánosi Csárdánál a kortsmárost megölték.

3. Kitől hallottad meg hogy a' kortsmárost megölték? – s mikor? – Itt a Városban hallottam Vasárnap délután hogy megölték a' kortsmárost, legelőször Bodor Andrásné leányaitól hallottam.

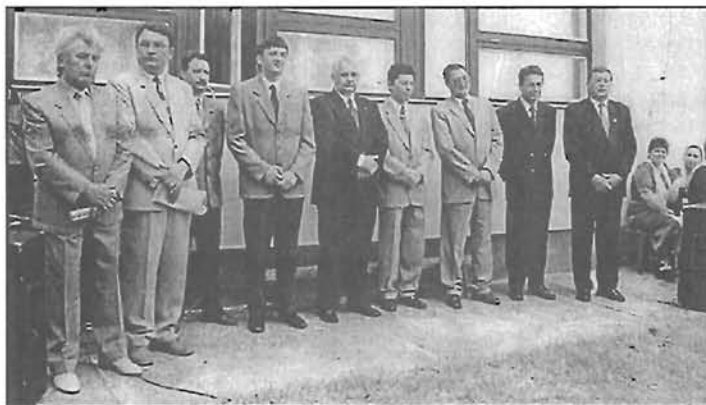
4. Miért jöttél gyakrabban ennek meghallása után a' Városházához hogy ott valami hírt hallanál? – En azért nem jöttem a Városházához, s én csak Hétfőn reggel voltam egyszer a' Városházánál, akkor is azért jöttem a' komámval, Molnár Sándorral, hogy ő feljön a Városházához levelet kérni, mellyel Túr Kevibe mehessem.

5. Beszélj elő környülállásban hogy hol voltál, mit csináltál a' legközelebbi szombat napon? – Szombaton ebéd után a' Szöllős Kertbe, s ott voltam az Ipam (apósóm) és Napam (anyósóm)-mal, ott kapáltam délután mintegy 4 óráig, akkor hazajöttem a' napammal s a' kertbeli csöszsel, Latzko Mihállyal és Tóth Mihállyal, rosszul érezvén magamat mintegy 9-10 óra tájban Kiss Katalin Földi Jánosné elhívtam a napammal a' ki osztán meg is kent, Kiss Katalin orvosolt mintegy egy óra hosszat, s a kenés után mindjárt elment, a' mint Kiss Katalin a háztúl elment, elteit mintegy két óra, a mikor a' patikába eljöttek az Ipam és a' Napam, mert a' kenés nem volt elegendő orvosoltatásomra, s onnan nyilallással való orvosságot porokban hoztak, mikor pedig ők a patikába voltak, egy óra vóit éjfélt után. Az idő alatt csak feleségem és az ipamnak két kis gyermeke voltunk a' háznál.

6. Minda mellett hogy te magadat betegnek lenni állítod, a vétkes tett gyanújával nagyon terhelve vagy, miután gatyád véresnek találtatott?”

Cs. Szabó István

Tímár Máté szoboravatója képekben



Kálmán Farkas útja és utcája II.

Luther Márton – igazi „lutheránus megoldással” – vissza is kapta, meg nem is a nevét, a Gyomán két évtizedig lelkészkedő nagyhírű Kálmán Farkas azonban máig sem. Pedig a Dunántúlon született, Pápán teológiát végzett lelkészt már országos hírű zene- és irodalomtörténeti munkássága folytán választották meg 1886-ban a hajdan igen erős, virágzó református gyülekezetbe, amely két lelkészt, egy segédlelkészt, s egy hitoktatót igényelt, és számos, elemi iskolát tartott fenn. Kálmán Farkas kuruc dalairól – Thaly Kálmán híres kuruc verseinek egy részét ő zenésítette meg – Kner Izidor adott ki tanulmányt, tudós barátja halála után.

Cs. Szabó István fölveti tanulmányában: hogyan eshetett a választás a Gyomához egyáltalán nem illő, a községre nem jellemző Bástyá utcára Kálmán Farkas nevének törlésekor? Aligha tévedünk, ha úgy véljük, hogy „Sztálin legjobb magyarországi tanítványának” egykori „aranymondásából” került ide: „Hazánk nem rés, hanem erős bástya a béke frontján”. Gyomaendrődnek s az egész hazai művelődésnek azonban a „bölcsház”-nál mégiscsak többet jelent a tudós gyomai énekszerző, a magyar zene- és irodalomtörténetnek országos hírű búvárlója, akinek nevét ma is számon tartja a tudomány.

Múlt év őszén feleségemmel kissé lehangolódva bukdácsoltunk a szántóföldön át sírjához, amely a régi sírok közül kiszakadva szinte magánosan állt, repkénytel úgy befutva, cserjékkel úgy benőve, hogy alig lehetett felismerni, ki is nyugszik ott. Idén tavasszal azonban örömmel láttuk, hogy a síremléket gondos kezek megtisztogatták, úgyhogy az is elolvashatóvá vált, hogy mellette pihen „Hozzáért hű hitvese, Hetessy Tinka” is, s az is olvashatóvá vált, hogy a dombormű jelképekkel díszített, kottasoros síremléket Istók (János) szobrászművész (a gyomai hősi emlékmű alkotója) s Lukácsy nevű építész vagy kőfaragó készítette.

A sírhoz az egykori csőszháztól a „Papp Zsigmond fasor” vezet, mely a híres gyomai szobrászművész két ott álló – talvaly óta szintén szépen megújított – fehér márvány sírszobráról kapta nevét. Újból fölmerült bennem az a gondolat, amelyet millenniumi beszédemben is elmondtam, hogy a megszűnőben levő régi gyomai református temetőt, akár csak a Kísrétit, szoborparkká, illetve emlékkertté kellene alakítani, néhány sétánnyal, sátaúttal, különleges fák, cserjék betelepítésével, s így valóságos tanulmányi s téták színhelye lehetne az iskolások számára: a helyi kiválóságok sírja mellett maga a gyomai névanyag a síremlékeken szinte élő településtörténeti krónika.

Az utcanévek megváltoztatása – mint láttuk – meglehetősen bonyolult folyamat (bár Gyomaendrődön egy Bástyá utca igencsak különös); így az utcanév visszaváltoztatása helyett talán a Gyomai Városi Zeneiskolát az egykori országos hírű énekszerző-lelkészről, Kálmán Farkasról lehet-

ne elnevezni. (Sokat jelentene egy névadó személyiség, az iskola tanulói nemes feladatul elvégezhetnék a névadó sírjának gondozását is.)

Az is szép visszapillantás lehetne a gyomai egyház s az egész település múltjára, ha a nagy hozzáértéssel s művészi gonddal felújított református templom avató ünnepélyén fölhangoznának egykori énekszerző lelkészének, Kálmán Farkasnak egyik dallama: „Egyedüli reményem/ Ó Isten, csak Te vagy...”

Dr. Szilágyi Ferenc

Napáldozatja után...

Tímár Máté emlékezete endrődi szobrának falavátása alkalmával

Tímár Máté első, s talán legkiválóbb műve, a hatvanas évek elején az élmény erejével hatott rám is, aki akkoriban a Nyelvtudományi Intézetben nyelvünk múltjával és jelenével foglalkoztam. (A Nyelvtudományi Osztály vezetője, Lőrincz Lajos időnként szétosztotta a Magyar Nyelvőr szerkesztőségéhez beküldött könyveket, azzal az alig titkolt céllal, hogy írjunk róluk ismertetéseket. Örömmel készültem is rá.) Az endrődi hőse által egyes szám első személyben elmesélt regény nemcsak egy igen tehetséges és nagy nyelvi eredetiségű író feltűnését jelentette nekem, hanem váratlanul felbukkanó földimtet is: szülőföldemet, szűkebb hazámat: közös tájaink, embereink szójárásának, észjárásának otthonos melegét. A *Majoros Ádám krónikájá*t fogatva hazai földön jártam, otthon éreztem magam a Körös partján.

Azt, hogy Tímár Mátéval új, ígéretes és jelentős tehetség tűnt föl irodalmunkban, nevezetesen szépprózánkban, egyöntetűen elismerte a műbírálat. Valóságátása, emberábrázolása varázslatos mesélőkedve mellett – ezekkel szoros összefüggésben – eredeti írói nyelvét, stíluskeremtő képzetét dicsérték. Népközel társadalomábrázolását idézve olyan neveket említettek, mint a *Boldog ember-t* író Móricz Zsigmond, a *Puszták népe* Illyés Gyulája, a *Falusi krónika* Veres Pétere, a *Viharsarok* krónikása, Féja Géza és a többiek, az ún. népi írók paraszti világot ábrázoló írástudói. Nagy nevek, elkötelező, nagy művek. S a névsor nem is volt önkényes: a sárréti szeghalmi református Péter András Gimnázium egykori diákja is Móricz Zsigmondot, Veres Pétert, Illyés Gyulát, Németh Lászlót, Szabó Dezsőt, Tamási Aront emlegeti visszaemlékezéseiben mestereiként. A kritikusok Szabó Dezső gyakran meg-hökkentő eredetiségű stílusleleményeit és Tamási Áron népnyelvi gazdagságú költői prózáját is emlegették könyvével kapcsolatban – ha nem is mindig dicsérőleg.

Gyoma mellett, ahol magam és apai őseim is születtek, Szeghalom volt az a másik kapcsolódási pont, ahol lelkünk

összetalálkozott: ott élt édesapám öccse, az iskolaügy lelkes híve, maga is az iskolaszék tagja, s általa bepillanthattam az 1926-ban alapított híres szeghalmi gimnázium életébe, amelynek erdélyi származású, nagyenyedi írótanára is volt, s az iskola adta ki Féja Géza előszavával s az újabb magyar költészet nagy egyéniségének, a balladaköltő egykori juhászbojtárnak, Sinka Istvánnak első verseskötetét. Akár a Körös, akár a Berettyó partjáról írt, hazai vizek csobogását hozta felém Tímár Máté módosan kanyargó prózája. Egész kis könyvtárnnyit írt: regényeket, elbeszéléseket, útirajzot, színművet, emlékezést: ben-nük az alföldi, a békési táj embereivel, lelkével, szójárásával, adomázó ízes be-
szédével.

Az igazi irodalmi mester, a Fejedelem számára az erdélyi Tamási Áron, a legyőzhetetlen Ábel megteremtője volt: ahogy a másik nagy erdélyi író s Tímár Máté által is jól ismert s gyakran emlegetett Sütő András is sokat tanult a farkaslakai írófejedelemtől (akinek olvasására édesapja biztatta). Erdély, a Székelyföld oly ellenállhatatlanul vonzotta magához, népköltői-népnyelvi csillogású kincseivel, tiszta embervilágával, hogy végül innen választott párt is magának. S első fia az Áron nevet kapta a keresztségben. (Tamási Áron leveleit Tímár Máté közvetítette a házi őrizetben levő nagy erdélyi püspökhöz, Márton Áronhoz.) A másik, voltaképpen az első mestere azonban édesapja, Majoros Ádám egyik mintája volt, emberségével, népi bölcsességével, a nehézségeken kifogó, jóízű humorával, népmesei áradású, adomázó, szemléletes, figurás beszédével.

Hatvanadik születésnapjára írta első művéről, amellyel betört az irodalomba, bírálója Tasi József: „Népdal, népmese, etnográfia és szociográfia lírai ötvözete a Krónika, a békési népnyelv magas művészetbe emelésével elbeszélve.” S bírálatát ezzel zárta: „Alapvetően lírikus alkatából következik, hogy sikeresen megbirkózhatna akár az egész életére visszapihlantó számadással.” El is készült Majoros Ádám-ról tervezett hármaskönyvének – trilógiájának – második kötete, de azt már nem fogadta oly egyöntetű elismerés, bár azt elismerték, hogy elbeszélései közt akad nem egy remekbe szabott. Hogy nem született meg Majoros Ádám teljes trilógiája, s hogy a folytatás sem a legelső kötet ígérete szerint készült el, nem egészen az író hibája. Ahogy azért sem ő a felelős mindenben, hogy ennyi tehetséggel, ember- és világismerettel nem ölelhetett föl szélesebb mezőt a nemzeti irodalomból, s nem lett kimagaslóbb számadója a szerteszéledt nyájnak. Az azonban alig vitatható, hogy egy szűkebb közösségnek, szülőföldje világának hű irodalmi sáfára, éles szemű, ízes szavú őriző pásztora lett, s ez nem a legkisebb érdem. Hiszen a haza s a világ az ilyen öntudatos, lüktető kisebb közösségek összessége: a nagyobb közösségekbe, a
folytatás a 131. oldalon
nemzetbe is

folytatás a 130. oldalról

ezek a kis térségek, helységek lökik az éltető vért, ahogy például a székelyföldi Tamási Áron életműve is az egész magyar irodalom tápláló forrása lett. Tímár Máté Körösmart – a Köröspart - tájának magyarságát emelte az egész nemzet irodalmába, megajándékozva ezzel – éppen az endrődi nyelvi sziget kincseinek felszínrehozásával – az egész irodalmi nyelvet. Jogos büszkeséggel írta egyik utolsó versében: „Nálam magyarul szebben senki nem ír manapság” – tudván azt is amit a nagy német költő, Schiller így fogalmazott meg, hogy gyakran „maga a nyelv költ” – ez esetben a kiapadhatatlan, csodálatos gazdagságú endrődi népnyelv.

Ha nem készült is el teljes egészében az oly jól indult Majoros Ádám krónikája, voltaképp nem tett mást később, mint azt az „egész életére visszapillantó számadás”-t írta, amelyet 1982-ben hatvanadik születése napján említett kritikusa, akár gyerekkoráról, gimnáziumi éveiről, gerincroptogató hadifogságáról, későbbi írói pályája küzdelmeiről írt. Maga nem volt lázadó, inkább csak morfondírozó, magában dörmögő, dohogó lélek; kitűnő humora, finom ironiája és önironiája alkalmassá tette volna arra is, hogy egy Ábel-féle alföldi hőst teremtson irodalmunk nyereségére, vagy olyat, mint Arany János Bolond Istókja, vagy Tersánszky Kakuk Marcija (ámbar volt vénája a Lúdas Matyi-féle konok lázongáshoz is). De hisz voltaképp ezt a lírai hőst, a történelem fogságában vergődő népi sarjadékot – önmagát – rajzolgatta egész életművében. Abban, hogy nem volt, nem lett lázadó író, belejátszott az a közösség is, amelyből származott, noha Endrőd különben egy akaratlan, de nem egészen véletlen sortűz okán vált ismertté az elmúlt században, nem volt igazán lázadó szellemű: az ősi hit fegyelme, s a környék református közséseinél szigorúbb erkölcsi, életrendi liturgiája kötötte, habár a szeghalmi puritán református gimnázium újító szelleme, a zömmel református gyökerű népi mozgalom is mélyen érintette. A vidék társadalomkutató írója, a Gyomárhoz erősen kötődő Kovács Imre, *A néma forradalom* szerzője 1939-ben *Kolontó* címmel írt lázadó regényt Gyoma, Ladány, Ványa földtelen zselléreinek lázító helyzetéről; Tímár Máté a bölcs paraszti valóságérzés írója volt, akárcsak a nem is oly távoli Nagyszalonta zsellér-ivadék jegyzője, a Békés megyei Geszt házitánítója: Arany János, aki azért mégis beállt nemzetőrnek, mikor úgy kívánta a forradalom, a haza ügyé, s Tímár Máté is tudta a helyét 1956-ban, meg is hurcolták érte. Ez volt az egyik nagy törés pályáján, a hadifogság után, s azután, hogy 1949-ben, a „fordulat évével” eltanácsolták a budapesti egyetemről. Nem volt, nem lett sohasem a hatalmas írója, egyetlen fölöttese a maga lelkiismerete, a szűkebb s tágabb haza népének „legfelsőbb bírósága” volt, tolla ehhez igazodott – az ő szavaival – „a leválthatatlan néphez”. Megtanulta: a legnagyobb tett s a legnagyobb lázadó bátorság az igazság könyörtelen feltárása, a valóság kíméletlen ábrázolása a kis dolgokban, a hétköznapokban is, könnyes

humorral, bajusz alatt somolygó ironiával, sokszor öngúnnyal. Hiszen van-e nagyobb fegyver, mint a nevetés az önkényeskedés, az álnokság, a kongó-hordó-üresség leleplezése, kinevetése, kinevetetése? Egy alföldi nyájas és sokszor keserű humorú, csavaros észjárású és csavaros beszédű Ábel ő, s ha az említett irodalmi alakot nem is teremtette meg, ott bujkál az a műveiben, csak ki kell onnan ollózni, ahogy Kazinczy naplójából és leveleiből összeállt egy levélregény, egy „regénykollázs”. Erdemes volna megpróbálni!

Utolsó művében, a *Napáldozatja előtt*-ben számot vet írói pályájával, sikerreivel, sikertelenségeivel, egész pályafutása égető Nessus ingével, Arany János *Epilógus*-ának hangulatával: „Mily temérdek munka várt még! Mily kevés, amit beválték... / S pályám bére Égetőbb, mint Nessus vére.” De ugyancsak a legmagyarabb költővel a *Kozmopolita költészet* írójával vigasztalhatta magát: „Költő az legyen, mi népe -, Mert kivágyini kész halál.” Tímár Máté azonban azt is tudta jól, mint Arany, hogy ez a néphez, nemzethez kötődés jól megír az európaisággal: „Lépest kell váltani, valami némethlászólós, bibóistvános európaiságos cél felé. De kihez - írta 1956 utáni válságában, mert tudta, hogy társadalmi alap, visszhang nélkül csak légvárakat építhet az író, tudta az *Epilógus* írójával azt is, hogy „Jelennek ír, ki a jelenben él”. Bár arról sem panaszkodhatott, hogy műve hazája „földén túl se jár”: írásai lengyelül, oroszul, észtül, lettül, németül és franciául is megjelentek, s ő, a csizmás vidéki író Rilket is fordított, meg Jeszenyint. De, leginkább a miénk ő, s ezen belül is szülőföldje népéé. A készülő „Endrődi tájszótár” elképzelhetetlen Tímár Máté sokezer oldalas életművének feldolgozása nélkül. Három verses kötetek közül az *Utószüret* című versében írja édesanyjáról (akiről az egyik, legszebb regényét is írta „... és azután a tizenhetedik napon” címmel): „S úgy ment el állva, mint a fák, / kotlós tyúkjait megetette, / aszthaloz dült, s előtte szíinig / maradt a früstük-kávés begre.” A *begre* nem sajtóhiba, endrődi tájszó, s alighanem ő emelte először irodalmunk nyelvébe.

Üzbegisztáni utazásáról írta tréfásan, ahol a világverő Timur Lenk múzeumát is őrzik, mikor jutalomutazásra kiküldték egykori hadifogsága színhelyére, de ahogy írja, Isten javára fordította ezt is: „Tímárságot az üzbég atyafiak nemcsak szóban, írásban is Timursággá nemesítették, márpedig a világverő nagyfejedelm az valotta, hogy a Jóisten és szüleink után mindent a Hazának, Népünknek, Iskolánkknak, és Tanítóinknak köszönhetünk.” Tímár Máté derék fia s tanítványa volt szűkebb endrődi hazájának, annak a nemes erkölcsű s gazdag nyelvű zárt közösségnek (amelyet magam is gyomaiként csak most kezdek egyre több rácsodálkozással és tisztelettel közelebről megismerni), s tetézte ajándékkal kapott talentumait a maga bőkezű írói ráadásával, így adva vissza az egész magyarul beszélő és olvasó közösségnek azt, amivel Isten, szülei, hazája, népe, iskolája őt feltarisznyázta. Illó, hogy szobra álljon itt a Körös partján, de szomorú és bölcs arcát visszaragyogja nemcsak a Holt Körös tükre, hanem olvasó szeme is, akik könnyet forgatva ismerkedhetnek a magyar múlt – a magyar föld népe – félszázadnyi történelmének könnyes-keserves, szomorú-szép hétköznapjaival.

Utolsó regénye utolsó mondatában írta nem könnyű élete számvetéseként: „Bé-külj meg..., Vén legény, önmagaddal és a világgal, s cipeld tovább az igát ezért az árva, emberiség-éke magyari népért, másokat is egyenlővé becslülve, míg erődből futja. Emberi rendeltetés ez, betölteni sohasem elég...” Ennél szebb ars poetikát kevés író mondhat magáénak, s ez a szándék vezette egész életében tollát, így érhetette el azt, hogy az egész magyar irodalom nevében búcsúztatták a fővárosi Szent Gellért templomban, őe ő a maga írói életművét és irodalmi utókorát a földajkáló szülőföld körében képzelte el, ahol bölcsője ringott, ahol sírhelye van, s ahol most szobra is áll:

Ha majd a szülői sírba térek,
futó szelekkel tovább zengem:
Isten Véletek, Endrőd Népe,
Míg léteztek, bennetek élék!

Szilágyi Ferenc



Ülő sorban balról Szilágyi Ferenc és neje, Gergely Ágnes és Radnótiék

SPORT

Millenniumi sportnapok

Június 2-án került sor Gyomaendrőd város rendezésében a Békés Megyei Millenniumi Sportnapokra, melyen tíz sportágban voltak vetélkedők, versenyek, melyen a Rózsashegyi Kálmán Általános Iskola tanulói nemcsak részt vettek, de kitűnően szerepeltek.

ATLETIKA

Az utcai futóverseny a Szabadság térről indult. Az alsósok a MOL benzinkútnál, a felsősök és a többiek az Október 6. Lakótelep-nél fordultak vissza. Cél a Polgármesteri Hivatal előtt volt.

Eredmények

Alsó tagozat

Fiúk: I. Havelda Róbert, II. Kurucz Zsolt, III. Bukva Tamás

Lányok: I. Cserenyecz Dóra, II. Balázs Timea

Felső tagozat:

Fiúk: I. Alt Zsolt, II. Jakus Imre

Lányok: I. Tóth Nikoletta, II. Vári Éva

Középiskolások:

Fiúk: I. Makár Tamás (hatalma s fölénnyel!) volt tanulónk

Lányok: I. Bohrát Anita, az iskola volt tanulója

ÚSZÁS

Két úszónemben voltak versenyek, itt is szép sikereket ért el az iskola.

Alsó tagozat

Fiúk, 50 m. gyors: I. Trendl Péter, 50 m. mell: I. Trend Péter, III.

Havelda Róbert

Lányok, 50 m. gyors: I. Dinya Dóra, II. Tokai Gréta, 50 m mell:

I. Gonda Barbara, II. Tokai Gréta, III. Dinya Dóra

Felső tagozat: Fiúk, 50 m. gyors: I. Trendl András, II. Hornok Ádám, III. Cserenyecz Gábor

JÁTÉKOS SPORTVETÉLKEDŐ

Tíz versenyszámban 8 fő csapatok vetélkedtek. Az iskola tanulói az I. helyen végeztek!

Csapattagok: Balázs Timea, Palercsik Dávid, Kurucz Éva, Liziczai Csaba, Keresztes Kitti, Mészáros Dávid, Cserenyecz Dóra, Bukva Tamás.

KERÉKPÁROZÁS

Az ügyességi kerékpárversenyen számos különböző akadályt kellett teljesíteni a versenyzőknek, melyet az iskola tanulói sikeresen vették. Eredmények: I. Gellai Gábor, III. Kiss Imre

LABDARÚGÁS

A csapatok körmérkőzésen küzdöttek meg egymással, a döntőbe az iskola két csapata jutott:

I. hely: Alt Zsolt, Gellai Zsolt, Hornok Zsolt, Tímár Attila, Borbély Sándor.

II. Hely: Kiss Imre, Varga Krisztián, Jónás József, Dógi Richárd, Csorba Máté.

ASZTALITENSZ

A felső tagozatos fiúk versenyében Neményi Csaba a II. helyen végzett.

Eredményes napot zártak a Rózsashegyi Kálmán Általános Iskola sportolói. A millenniumi napokat este kulturális program zárta be.

Vaszkán Gábor
Felkészítő tanár



Június 14-én, Békéscsabán a Jamina elleni mérkőzéssel befejeződött a 2000-2001 évi labdarugó idény. Az NB III-ban a 7. helyen végeztünk, ami a teljesen átalakított csapattól elfogadható eredmény.

A mérkőzések krónikája:

V. 16. Félegyháza - Gyomaendrőd 2:0

A bajnokságot nyert csapat otthonában igen tisztas az eredmény. Nem látszott meg a mérkőzésen a tabella különbsége.

VI. 2. Gyomaendrőd - Szajol 1:3

Mi szereztünk vezetést, majd nagy lehetőség kínálkozott, de a jogos 11-est toronymagasan a kapu fölé löttük. Sőt egy felsőléc „találat” is volt részünkről.

VI. 17. Gyomaendrőd - Martfű 4:3

Az utolsó hazai mérkőzésen, változatos, izgalmas, eseményekben, gólokban gazdag mérkőzésnek örülhettünk. Ennyi gólt még nem rúgott csapatunk egy mérkőzésen ebben az idényben.

VI. 24. Békéscsaba Jamina - Gyomaendrőd 3:0

Hunya előbb a felsőlécet találta telibe, majd változatosság okáért fejessel is próbára tette.

TÁBLÁZAT

1.	Kiskunfélegyháza	20	13	6	1	57 : 23	50
2.	Algyő	20	15	1	4	55 : 23	50
3.	Szeged FC	20	12	3	5	49 : 23	44
4.	Szajol	20	11	5	4	38 : 25	42
5.	Békés	20	10	2	8	43 : 31	38
6.	Örkény	20	8	3	9	38 : 40	38
7.	Gyomaendrőd	20	9	1	11	26 : 39	26
8.	Dömsöd	20	7	3	10	26 : 42	26
9.	Hódmezővásárhely	20	3	4	13	31 : 50	16
10.	Jamina	20	4	2	14	20 : 51	15
11.	Martfű	20	2	4	14	21 : 57	15

CIPŐTALPBÉLÉST
SZONDÁTÓL

Rózsashegyi u. 11.
Telefon: (66) 284-301

HÍREK ERDÉLYBŐL



„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Nagyenyed a középkorban

folytatás



Minthogy az erdélyi fejedelemség létalapját a magyarság és a protestantizmus képezték, Enyed is átalakult ezek hatása alatt. Hamar protestánsná és lassanként magyarrá lett a lakossága.

Enyed 1556-ig az erdélyi káptalan tulajdona volt. 1583-ban Báthory István, 1595-ben Báthory Zsigmond, 1612 május 26-án Báthory Gábor rendelkezik Enyed fölött. Ez utóbbi az enyedi uradalmat Miriszlóval együtt Bethlen Gábornak adományozza cserébe Vajdahunyadért. 1614 szeptember 3-án kelt, s a Bethlen könyvtárban eredetiben őrzött szép kiállítású adománylevél által Bethlen Gábor Enyedet és Miriszlót feleségének Károlyi Zsuzsannának adományozza. 1629 szeptemberében összeállított végrendelet alapján a bölcs és iskola alapító fejedelem Enyedet egyedüli szellemi gyermekére, az általa alapított kollégiumra hagyta, „Isten iránti hálájának örök emléke képen”. A gyulafehérvári országgyűlés János Zsigmond idejében iskolákat létesített a szerzetesektől elvett váradi, kolozsvári és székelyudvarhelyi kolostorokban. János Zsigmond felsőfokú iskola alapítását is szorgalmazta Gyulafehér-

váron. Ennek vezetésére 1560-ban meghívta Petrus Ramus francia tudóst. A protestantizmus hívei elvárták, hogy a fejedelem Isten és egyben népe iránti kötelességének tekintse az iskolák támogatását.

„Királyok, urak, városok, papok - írja Méliusz Juhász Péter - tartások oskolákat a kanonokok, püspökök, klastromok jövedelméből, s ne lopják az Ur háza kincseit, hanem akit iskolára tanítóra rendeltek, arra tanítsátok azokat.” Erdélyben ez az elv meg is valósult: az erdélyi püspöki vagyon a királyi kincstáré lett, s az 1556-os kolozsvári gyűlés iskolákra fordította a szerzetesek vagyonát. Az iskolák támogatása az állam feladata lett, ezzel messze megelőzve Magyarországot. Az iskolatartás jogával kapcsolatban példák említhetők, hogy midőn egy városban felekezettek közt fennálló addigi arány megváltozott, a volt többség jogai átszálltak az új többségre, még akkor is, ha országos viszonylatban a kisebbség maradt. Az erdélyi románság, bár nem számított szabad nemzetnek, fejedelmi parancsra mégis megkapta első iskoláit, első könyveit és egyházában a saját nyelvéhez jutott. A román nyelvű biblia terjesztésével a fejedelmi kegy jobban istápolta a román nyelvet mint a magyar iskolák jó része a magyart, ahol a latin nyelv elsajátítását oly fontos célnak tekintették, hogy a magyar beszéd miatt meg néha büntetés is járt. Az erdélyi állam legnagyobb érdeme a faji és vallási különbségeket tiszteletben tartó, a kisebbségeket is méltányoló tanítási szabadság és a külföldi iskoláztatás szorgalmaztatása volt. Nemcsak az egyházi, hanem a világi életre is nevelt az erdélyi iskola.

Bajusz Tünde

A státustörvényről

A Magyar Országgyűlés kedden, június 19-én, 306 igen, 17 nem szavazattal, 8 tartózkodás mellett elfogadta a szomszédos államokban élő magyarokról szóló, úgynevezett státustörvényt. Az előterjesztést, amelynek alapján a szomszédos országokban élő, magukat magyar nemzetiségűnek valló személyek különböző kedvezményekben és támogatásokban részesülnek, csupán az SZDSZ-frakció többsége utasította el. **Adrian Nastase miniszterelnök Kolozsváron kijelentette, a román kormány fellép a törvény romániai alkalmazása ellen.** A miniszterelnök ingerült, ironikus hangnemben fejtette ki, a törvény csak a magyarországi magyarokra vonatkozhat, akik visszatérnek országukba, és esetleg turistaként élvezhetik a juttatásokat. Adrian Nastase ezúttal is kijelentette, nincs tudomása arról, hogy a romániai szlovákokra vagy horvátokra az anyaországuk hasonló törvényei vonatkoznának.

(KRÓNIKA)

A nyomda ördöge ismét megtréfált bennünket! Múlt havi számunkban a Hírek Erdélyből rovatunkban „Alagutak Nagyenyed alatt” 24 sorában: Sajnos néhány *mester* után beomlott, helyesen: ...néhány *méter* után beomlott.

A hibáért elnézésüket kérjük.

Sarokház

Csemege

Ct.: Tímár Vince

Partner üzlet-ház tagja

Kedves vásárlóink!
Termékeinkkel mindig az Önök szolgálatában állunk!

☞ Folyamatosan friss húsok

- ☞ akciós termékek
- ☞ kolbászhus minden mennyiségben
- ☞ cukrászsütemények
- ☞ tortarendelést felvesszünk

Blaha u.27. Tel.:386-691
Nyitva tartás: hétfőtől péntekig 6-tól 18 óráig
szombaton 6-tól 14 óráig
vasárnap 7-től 11 óráig.

Két kiállításról

Lázadó piktorinák címmel, Corini Margit kortársnői a húszas-harmincas években alcímmel rendezett kiállítást a Vidovszky Béla Helytörténeti Gyűjtemény-Városi Képtár, melynek megnyitója május 17-én volt, melyen a megnyitó előadást Banner Zoltán művészettörténész tartotta. S hogy júliusi számunkban szólunk róla, annak kettős oka van; egy részt lapzártá után már ne tudtuk elhelyezni a múlt havi számban az erről szóló tudósításunkat, másrészt a kiállítás július 31-ig van nyitva, így felkelhetjük az érdeklődők figyelmét, s nem lesz késő még július hónapban ellátogatni a képtárba, annál is inkább, mert a ritkán látható képeket a Magyar Nemzeti Galéria kölcsönözte.

A képekkel illusztrált szép meghívóban a rendező Bula Teréz irt művészi gonddal megfogalmazott ismertetőt, melyből bepillantást ejthetünk a Nyolcak Csoportjának szerveződésére, munkájukra, s amelyet ezúton adunk közre olvasóink számára:

„A mi Corini Margitunkkal kortárs női festőcsoport tagjai egymás közt „piktorinák”-nak nevezték magukat. Az 1931. októberében megnyílt első közös kiállításuk sajtófogadásán született meg az „Új Nyolcak” vagy „Női Nyolcak” elnevezés, ami utalhatott a kiállításon szereplő festőnők számára, de az 1909-ben fellépő „Nyolcak” csoporttal rokon – a nagybányai hagyományt meghaladni akaró – törekvéseikre is.

A Berényi Róbert, Kernstok Károly, Pór Bertalan és társaik nevével fémjelzett csoport nagy hatással volt a fiatal festőművésznőkre, akiknek többsége évfolyamtárs volt a főiskolán – Vaszary, Csók, és Réti tanítvány -, s már itt megismerkedhettek a csodált mesterek alkotásaival. Később aztán a KUT-ban és az UME-ban közös kiállításokon is szerepeltek velük.

Bekapcsolódtak tehát a hazai művészet fő áramába. Különösen Endresz Alice – akitől sajnos nem sikerült képet szereznünk -, Kiss Vilma, Járity Józsa és Futásfalvi Márton Piroska – aki a KUT mellett a Magyar Képzőművészek Országos Egyesületének is tagja lett – voltak azok, akik a férfiaknak berendezett világban is megállták a helyüket. Bizonyosan tagja lett volna a társaságnak, s azon belül ennek a vonulatnak az oly korán elhunyt évfolyamtárs, Czillich Anna is, akinek képei szerepeltek a KUT 1925-ös bemutatkozó kiállításán.

Nem minden nőművész kapta meg azonban a férfitársadalom elismerését, s akik mégis elértek valamit, azoknak százaszorosán meg kellett küzdeniük a lekezelő előítéletekkel. Próbálták tehát megszervezni magukat. 1908 óta létezett ugyan a Magyar Képzőművészek Országos Egyesülete, de ez inkább érdekvédő, mintsem szakmai szervezet volt. A fiatal művésznők nem tűrték az általuk „aggastyán nők”-ként tisztelt idősebb pályatárak uralmát a vezetőségben, s az egyesületen belül létrehozták saját szervezetüket **Magyar Képzőművésznők Új Csoportja** néven.

Ebben a csoportban tizennégyen vettek részt, akiknek életútja, pályája, célkitűzései több ponton találkoztak, de nem mindig futottak együtt. Nyilván a társaság csak a lázadásban volt egységes, ezért történhetett, hogy a nagy lelkesedéssel előkészített bemutatkozó kiállítás 1931 október 31-én a tizennégy alapítóból csak heten vettek részt: **Bartoniek Anna** a csoport főszervezője, **Endresz Alicé**, **Futásfalvi Márton Piroska**, **Hranitzky Ilona**, **Kiss Vilma**, **Muzslay Kampis Margit** és **Szuly Angéla** akinek naplójából nyomon követhetjük a csoport történetét. Nem sokkal a megnyitó előtt csatlakozott hozzájuk nyolcadikként **Lóránt Erzsébet**, aki nem is volt eredetileg tagja a Magyar Képzőművészek Új Csoportjának. Így lett ki az elnevezésre okot adó létszám.

Ez a társaság 1931-39-ig több-kevesebb rendszerességgel együtt állított ki. Olykor egyik-másik kimaradt, de a Magyar Képzőművésznők Új Csoportjának tagjai közül mindig igyekeztek nyolcak feltölteni a kiállítók számát. – Ez bizony nem mindig sikerült. – Így szerepelt több kiállításon az eredeti Női Nyolcakat kiegészítendő **Dulien Edit**, **Sztehlo Lili** és **Marsovszkyné Szirmai Ili**, majd **Kiss Vilma** emigrálása után **Járity Józsa** – akihez a mi Corininket is fűzték szálak, pályájuk többször is keresztezte egymást. A Magyar Hírlap egyik 1930. novemberi száma egyszerre tudósít párizsi sikereikről. Corini a Salon d' Automne, Járity az Independants kiállításán szerepelt ekkor. 1947-ben szintén együtt találjuk őket a Magyar Képzőművésznők Országos egyesületének csoportkiállításán. Corininek ez az utolsó kiállítása a nagyobb nyilvánosság előtt, ezt majd három évtizednyi mellőzés követte, amelyet életének utolsó éveiben 1976-82-ig néhány vidéki kiállítás enyhített.

Jelen kiállításunkon Corini a nyolcadik, aki teljessé teszi a kört. Rendezvényünk ötletadója a Szombathelyi Képtár 1998. novemberében megnyitott, majd Budapestben a Lajos utcai kiállító teremben és több külföldi helyszínen is bemutatott „Hölgválasz” – Elfelejtett modernizmus a 20-as 30-as években című kiállítása volt. Az eredeti anyagot, a csoportot és annak „holdudvarát” bemutató mintegy 150 alkotást, amelyek jórészt magántulajdonban vannak nem kaphattuk meg, de a Magyar Nemzeti Galéria jóvoltából 18 képet láthat a mi kedves közönségünk is Corini rokon szellemű alkotásaival kiegészítve. A tágabb kapcsolódásokat az itt látható fontosabb alkotásokat a Szombathelyi Képtár igazgatójától, dr. Gálig Zoltántól kölcsönkapott 34 db-os diasorozat segítségével igyekszünk bemutatni.

Teljék örömük kiállításunkban, mint ahogy számunkra is öröm, hogy bemutatjuk önöknek a magyar piktorinák ezt a sajátos, mindeddig kevésbé méltányolt vonulatát.”

Reméljük, hogy ez a kis ismertető kedvet ad az Önök számára a kiállítás megtekintésére.

E kiállítással közel egyidőben rendezték meg az endrői művészek önálló kiállítását, melyet Varjú József a Rózsashegyi Általános Iskola igazgató helyettese nyitott meg bemutatva az alkotókat a zsúfolásig megtelt endrői Községi Ház termében. E megnyitóból idézünk:

„A tudás hatalmas úr, de bármennyire is az, a tehetséget, képességet nem pótolhatja, ötvöződve viszont nagyon sokra képes. Itt áll mellettem hat tehetséges, fiatal alkotó, endrői ember. Közösen elhatározták, kilépnek a nyilvánosság színterére, 5-5 alkotásukból így májusi tárlatot rendeztek, megajándékozva az endrői embereket, főleg azokat, akik a képzőművészeti alkotások kedvelői. Eltérő foglalkozásúak, közös viszont az alkotókban, hogy kedvtelésből alkotnak, pihentetőleg hat rájuk az alkotás, elkötelezettjei ennek a gyönyörű, egymásba olvadó, szép színek világának, kifejezőmódjának. A különböző technikák, más-más témák szép harmóniája ez a kiállítás.

Településrészünknek úttörője ez a kezdeményezés, lehetséges, hogy kiindulópontja lesz egy alkotói kör létrejöttének, mely egyfajta szervezetséget kíván ellátni. Reméljük, hogy a kiállítók száma növekszik majd, hiszen a hatokon kívül bizonyosan mások is „művészkednek” a festészet, grafika, szobrászat területein.”

E bevezető után Varjú József tanár úr bemutatta a az alkotókat:

„**Farkas Gabriella** nem is olyan régen az endrői általános iskola és a gyomai gimnázium növendéke volt, itt érettségizett, majd Békéscsabán szerzett fodrász szakképzettséget. Itt dolgozik Endrődön. Nagyon szereti a természetet, a kirándulásokot, az utazásokat. Fényképezőgéppel megörökíti a szebbnél szebb tájakat. 2000-ben bemutatkozott az őszi tárlaton *Lilafüredi vízesés* című pasztell képével, ez már az elismerés első foka volt, hogy a művészekből álló zsűri a festményt alkalmasnak találta s színvonalas őszi tárlaton a kiállításra.

Jozsikné Gyuricza Margit életútja: az endrői általános iskola, gyomai gimnázium, érettségi. Szolnokon kozmetikus szakképzettséget szerzett. Jelenleg Endrődön kozmetikus. Mindig kedvenc időtöltése volt a rajzolás. Megnyugvást, kikapcsolódást, pihenést jelentett számára. Ez juttatta el a festészig, mégpedig az olajfestészethez. Nagyon szereti az élénk színeket, kedvenc témái a csendélet és tájkép. Az őszi tárlaton ő is sikeresen mutatkozott be az *Ősz című* olajfestményével.

Kovácsnai Klárka a Rózsashegyi Általános Iskola tanítónője. Iskolái: Endrődön általános iskola, Gyomán a gimnázium, Békéscsabai Tanítóképző Főiskola, jelenleg Budapestben rajz szakon levelező tagozaton tanul. Kísgyermek korától kezdve vonzódott a rajzolás, ábrázolás irányába. Támogatást kapott a főiskolán művész tanáraitól, illetve az endrői származású Bella Rózsától. Tehetségétől talán sokoldalúsága nagyobb, még felsorolni is sok: grafika, tusrajz, olajkép, textilművészet. Ez utóbbinál említésre méltó, hogy egy szép színházi

folytatás a 134. oldalról

blúz, anyaga fekete bársony,

gyöngyökkel kirakva egy budapesti kiállításon szerepelt. Klárka alkotásai több kiállításon szerepeltek: Mártélyon tűzzománci, Békéscsabán Szabó Julianna tanárnőjével közös kiállítása, a Négy margaréta, és az őszi tárlaton, ahol a zsűrizett képe, helyesebben grafikája a *Lépcsőház* is látható. A Másik alkotás címe: *Alarc*, olajfestmény, türkizkék árnyalat változatai, az eddigi ábrázolási módjától és technikájától elütő, úgynevezett karcolt technikával készült el.

Kovácsnői Nórika a Kner Imre gimnázium 10. osztályos tanulója, iskolánk volt tanulója a következő kiállító. Fiatal kora ellenére komoly és eredményes alkotói múlttal rendelkezik. Többek között személyesen is tanúja voltam iskolai tevékenységének. Vallja, hogy a rajzolásához kiskora óta késztetést érez. Nagyon sok rajzpályázat résztvevője, sőt győztese volt. Klárka nővére segítette, egyengette művészi tevékenységét, mesterének a Piliinszky díjas Bella Rózsát tarja. Eredményei: 8 külön díj, 9 első, 2 második, két harmadik helyezés. Kiállításai voltak Budapesten, Celdömölkön, Ópusztaszeren. 13 éves korában festette első zsűrizett képet.

Hornok Imre nyomdász, gépmester, évtizedes alkotói múlttal a háta mögött, mondanthi gazdag múlttal, melynek termése mintegy 100 olajkép, tájkép, melyeknek java része magán tulajdonban van. Endröd szülőtte, Endröd kisiskolása, Gyomán szakközépiskolában szerezte szakképzettségét. Elmondása szerint szép gyermekkorra volt, édesapja jó kezű és jó nevű mester. Művészi elkötelezettsége immár egy életre szólóan megtörtént. Kizárólag olajfestészet, tájak ábrázolása, esetenként alakokkal, de ezek csak mellékmotívumok. Fontos jellemző munkáiban a víz ábrázolása, hiszen Endröd a vizek városa. Képein megjelenik a folyó nappali, éjszakai, őszi mivoltában. Témaválasztásában a megélt élményeire támaszkodik, visszaemlékezik, átkomponálja, vászonra viszi. Eddig mintegy 10 alkalommal állított ki; Endrödrön, Gyomán, Vésztőn, Szeghalmon.

Szakáll Sándor többszöri visszatérője az endrödi kiállításoknak, kezdetben Hornok Imrével, később egyedül, majd 2000-ben Takács Liviával. Sarkadkeresztúr szülőtte, Mezőhegyesen az általános iskola diákja volt. Később Gyulán tanul és ott talál munkahelyet. Családi körülményei Endrödre vezényltek. Ma már tősgyökeres endrödinek vallja magát. 1974-ben már kiállított öt képéből a zsűri három fogadott el. Grafikával kezdett, s mindmáig kitart e mellett, szélesítve a repertoárt tustintával és különböző technikai eljárásokkal.

Tisztelt vendégek! 31 Alkotás hat alkotó munkája. Szépek, munkások, esztétikusak, megérdemlik a nyilvánosságot. Ezt én májusi tárlatnak neveztem el. Mind-egyik kiállítónak további eredményes munkát, sikert, örömet az alkotásokban, s jó egészséget kívánok."

Hurrá, itt a VAKÁCIÓ!

Isten segítségével eredményes tanévet zárt a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola.

180 tanuló kapott bizonyítványt. Iskolánk tanulmányi átlaga: 3,67.

Magartartási átlag: 3,98. Szorgalomátlag: 3,8. Bukás nem volt!

A mindennapos tanulás mellett jutott idő versenyeken való részvételre.

Idén négy levelezős tanulmányi versenyre 44 tanuló nevezett be matematika, magyar, természetismeret, történelem, földrajz, biológia, német, rajz és meseírás témakörben, s közülük többen eredményesen szerepeltek az országos megmérettetés során. Szeretnénk, ha eredményeik példaértékű lenne, s társaik is kedvet kapnának a versenyzés eme formájához.

Itt a legkiemelkedőbb eredményeket szeretnénk megörökíteni.

A KISOKOS versenyen Benga Noémi (2. o.) matematikából a 7., Oláh Réka (3.o.) környezetismeretből a 10., Balogh Erika (3.o.) nyelvtanból és Földesi Mihály (4.o.) meseírásból a 17. helyezést szerezte meg.

A katolikus iskolák között meghirdetett RÜGYECSKE versenyen iskolánkból 19 fő nevezett be, s Hornok Kitti (2. o.) matematikából, illetve Kondor Balázs (4. o.) környezetismeretből a középdöntőig jutott.

A Tehetségdondozó Országos Tanulmányi Versenyre 17 fő nevezett be. Legeredményesebben a következő diákok szerepeltek:

Sonkoly Mercédesz (3. o.) a második, Balogh Tímea (2. o.) a hatodik helyezést szerezte meg rajzaival.

Krucsió Éva (6. o.) biológiából 7., Neubort Nóra (5. o.) a 11. lett.

Benga Nikolett (5. o.) irodalomból és Kondor Nóra (5. o.) nyelvtanból a 14. helyen végzett.

Kolozsvári Levente (6. o.) földrajzból is és történelemből is a 15. helyen végzett.



A városi vers- és prózamondó versenyen iskolánkból 11 tanuló indult. Közülük Rácz László (6. o.) prózamondását és Kondor Nóra (5. o.) szavaltatát díjazta a zsűri.

Az Aranyonál mesemondó versenyen összesen 30 diákunk indult, s többen is szép eredménnyel büszkélkedhetnek.

Roncsek Nóra (6. o.) első, Kovács Ida (1. o.), Benga Noémi (2. o.), Bálint Virág (5. o.), és Rácz László (6. o.) a második helyet végzett. Neubort Nóra (5. o.) és Rácz László (6.o.) produkciója a zsűri különdíját is kiérdemelte.

Ebben a tanévben a különböző témájú rajzpályázatokra több mint 40 db pályamunkát küldtünk, s többet oklevéllel jutalmaztunk.

Sportversenyeken is indultak diákjaink, s bár labdajátékokban nem jeleskedtek, egyéni számokban szép eredményekkel büszkélkedhetnek.

A körzeti megyei futóversenyen Nagy Rita (4. o.) második, Feuerwerker Daniella (4. o.) a harmadik helyen végzett.

Több próbában Koszta Éva (5. o.) első, Dógi Réka és Rostás János (5. o.) tanulók a harmadik helyet szereztek meg.

Gyulán az országos KIDS versenyen is elindultunk. Itt legeredményesebben Komár Veronika (5. o.) kislabda hajításban és Nagy Rita (4. o.) távolugrásban a bronzérmes szerezték meg.

Reméljük, hogy példájukon mások is felbuzdulnak, s kedvet kapnak arra, hogy mind a sportolásban, mind a tanulásban városi és országos szinten egyaránt megmérettessenek, s eredményeikkel hirdessék iskolánk hírnevét. Ehhez tanulóinknak és felkészítő tanáraiknak jó munkát kívánunk.

A nyár folyamán iskolánk tanulói a fonyódligeti táborban töltenek 8 napot. Fördünk a Balatonban, s ellátogatunk Keszthelyre és Tihanyba. Reméljük, élményekben gazdagon térünk haza.



Mária néni meséi

Miska meg barátai IV. rész

Sűrű, sötét fellegek tornyosultak az égen, mikor Miska végre-valahára elindult, hogy meglátogassa Tüske Tóbít. – Itt a vihar! – zúgták aombok – jobb, ha a szobában maradsz! – sziszegte a szél. Am Miska eről hallani sem akart, bátran taposta az erdei ösvényt. „Nem vagyok én cukorból, hogy elolvadjak egy kis záporosótól!” mondta a szélnek is, lombnak is. „Nem ijedek meg egy kis nyári zivatartól.”

Hiszen attól nem is, de attól a mennydörgéstől, csattogástól, ami hamarosan végigostorozta az erdőt, bizony nagyon is megijedt. Az eső úgy szakadt, mintha dézsából öntötték volna. Cikáztak a villámok, haragosan tépte, cibálta a fákat a szél. Miska soha ilyen zivatart még nem látott. Alig várta, hogy odaérjen Tüske Tóbi házához. Tóbi ott toporgott az ajtóban, és nyitotta is szaporán, hogy minél előbb fedél alá kerüljön bőrig ázott barátja. Igen ám, csak hogy vagy a sünházi-kó volt picike, vagy Miska nőtt nagyra, sajnos éppen csak a fejbubját tudta csak bedugni az ajtón.

– Püff neki! – kesergett Tóbi – Így sem jártam még soha! Vendéget hívtam, és azt kell mondanom neki, hogy kívül tágasabb!

Mit tegyünk, ha egyszer igazából így van? – sóhajtott hatalmasat Miska, és lerázott magáról egy dézsányi vizet.

– Tudod mit? – bújt elő szaporán Tóbi – Elmegyünk a Bűvösbarlangba. Kukucska úgy is ott van bizonyosan. Mióta Fittyfiritty kihalásztá őt az üstből, egyre a nyakán lóg. Én nem tudom, mit eszik azon az öntelt kis araszemberen. Csak legalább varázsolni tudna, de a szája sokkal nagyobb, mint a tudománya.

– Aki más szemében szálkát keres, nem látja a magáéban a gerendát – kuncogott Miska – Tudom én, hogy egy kicsit én is többet szó-

lok, mint amennyit teszek, - hümmögte szégyenkezve Tóbi, - de azért csak ne álljunk itt a zuhogó záporban. Irány a Bűvösbarlang!

Ticcs-toccs,

liccs-loccs! – cuppogott a cipőjük végig a felázott úton, amíg végre felbukkant a Bűvösbarlang, és előttük tátongott a sötét barlangszáj.

– Hű, de jó lesz bebújni a jó melegre! – vacogott dideregve Miska, de Tóbi ijedten csendre intette őt.

– Hallgasd csak! Valami rettenetes csattogás, puffogás, szörnyű zene-bona hallatszik a barlangból.

– Az ám, - torpant meg Miska is. – Rádadásul mintha valami keservesen jajgatna. Jaj! Csak nem történt valami baja szegény Fittyfirittynek?

– Legjobb, ha megnézzük! – mondta Tóbi, és elszántan megkocogtatta az ajtót. Az nyikorgott egy csöppet, és máris bent voltak a barlangban.

– Jaj!, de félek, - húzódtott Miska Tóbi háta mögé, és még a szemét is behunyta, nehogy valami szörnyű dolgot lásson.

Amde ki is nyitotta szaporán, amint Tóbi féktelen kacagását meghallotta. Attól amit látott, neki is megjött a jókedve. Kukucska és Fittyfiritty ott táncoltak, ugáltak a barlang közepén, és egy jókora söprű ugyancsak kopogott hol a mokus, hol a manókobakon.

– Jaj a fejem, jaj a hátam! – üvöltözött Fittyfiritty, és Kukucska felcsapott visszhangnak.

– Ó, ti szerencsételn flótások! – hagyta abba a kacagást nagynehezen a sün – szólaljatok meg már, mi történt veletek?

– Ne is kérdezd nyöszörögte Fittyfiritty – jobb, ha inkább előveszed a mágusok könyvét, és megnézed mitől áll meg ez a goromba söprű?

– Mindennek Fittyfiritty az oka! – panaszkolta keservesen Kukucska, - lusta volt dolgozni, és elvárásolta söprűt, hogy magától söpörjön.

– Úgy! – toporzékolt dühösen a manó. – Nem te voltál az, aki szörnyen szeretette volna tudni, hogyan söpör magától egy söprű?

– Igen, mert azt hittem, hogy igazi varázsló vagy! Pedig még csak egy vacak kis varázsigét sem ismeresz!

– Szóval azért táncoltatok úgy, ahogyan söprű muzsikál? – kuncogott a

sün, de Miska megszánta a póruljárt kis barátait. Buzgón lapozott a mágusok könyvében, és hamarosan rá is talált a furcsa varázsigére.

„Mozdulj, mozdulj söprű nyele, Te meg lusta táncolj velem!”

– Jaj csak ezt ne! Kapkodta a fejét Fittyfiritty – hát nem látod, hogy ettől csak mégjobban verekszik a söprű? Keress tüstént másikat.

Most már Tóbi is meglegelte a két kis mihaszna bűnhődését. Oda gurult Miska mellé, és beledugta az orrát a titokzatos könyvbe. – Azt hiszem, ez jó lesz. – bökött szaporán a újabb mondókára:

„Állj meg söprű valahára, Elég a verésből mára!”

S halljatok csak csodát! Abban a pillanatban sarokba szökött a söprű és olyan ártatlanul ácsorgott ott, mintha nem is ő koppantott volna jókora gumókat a buksi kobakokra.

Csak hogy csend lett végre! – sóhajtott Kukucska, és szégyenkezve rejtegette Miska elől cipőnyira da-gadt orrocskáját.

– Azért ne higgyétek, hogy mást se tudnék varázsolni! – próbálta mentegetni csorbát szenvedett tekintélyét a manó. – Kívánjatok akármit, tüstént előteremtem!

– No csak az hiányzik! – makogta ijedten Kukucska, s hipp, hopp, úgy eltűnt a Bűvösbarlangból, mintha soha ott sem lett volna.

A mesét és a verseket írta:
Iványi Mária

NYÁRI ÉJ

Csillagos égen holdvilág,
Fürdik a fényben lomb, s virág.
Csillan a pázsit gyöngyös zöldje,
Rebben a csöpp tó tündökölve,
Benne, míg nádözön ácsorog,
Föntről az égi fény rácsorog.
Álmosan szél suszog,
Gyöngyszemű pára hull,
De gyönyörű a világ
Nyári éj, ha ráborul!

ITT A VAKÁCIÓ

ló, cíó akáció!
Hurrá, itt a vakáció!
A könyveket sutba vágom.
Nincs ennél jobb a világon!
Vár a móka, vár a játék.
A nyár a legszebb ajándék!
Nincs felelés, nincs „doga”,
Kell-e ennél szebb csoda?
Azért azt sem feledem,
Segítek, ha tehetem
Anyunak, vagy apunak,
Városnak, vagy falunak,
Mindenkinek, aki kéri,
És nyár még ezt is megéri.
Csak szóljatok, tessék, tessék,
Játék hív, vagy kötelesség,
Ezt is, azt is vígan várom,
Hurrá! Nyaralunk a nyáron!

GYERMEKCIPIÓ KÉSZÍTÉS

Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)



Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

Tródmalmi oldal



Tegnapok emléke III.

Lustára ettük magunkat és feszülő hasbórral hencseregünk az útmenti árok porcfüvének szőnyegén. Hanyecz Laci elkészült csutkató pipájából kojtolt, mint valami mézeskalácsos török, mi pedig újságpapírosba tekert kukoricacémát szivaroztunk, s méltóságosakat köpködtünk, ha a nyelvünk hegyét csípte a füst. Irén teltbegyű libáit követte hazafelé, a nap szokásos járását lefelé úgy látszik megfáradott a báméskodásban.

Napok óta sír a szolgáló, meg hány – titokzatoskodott Tóth Jóska, a legnagyobb kanász. – Azt mondta Misa bácsi, az öreg béres, hogy gyereke lesz Pista bátyámtól, a középsőbérestől.

Ugy hallgattuk, bizsergő nemiséggel, mint valami égbéli csodát, s hogy monda mit, hová, hogyan meg hányszor, ugyan instálltuk volna. De hát békétlenkedett a jószág.

- Tartsuk jól őket tőkkel – komendálta Bula Péter. – Van Gergely gazdának úgylis elég!

Megterítettük a tarlót, béküljön a békétlen barom, s körbehasalva szomjúhoztuk a nagy misztériumot, amikor reánk szakadt a világvége.

Elsőül Táncojárású Oláh István ugrott ki a kukoricatáblából, nyakon ragadta Hanyecz Lacit, s mérte a nemjét az Örzse botjával. Bula Péternek Tonti Hagács jutott, nekünk, Oláh Lacival a két csósz. Tóth Jóska maradt egyedül szűzen, s Örzse, csurgónyalú kaján báméskodónak.

Jussoltuk az olvasatlant, s ráadásul hallgathattuk a bűneink sorát.

- Te anyagász! Jól esett a szőlőm! – kárörvendezett Tonti Hagács – fizethet az apád, mert felbecsültem a kárt!

Hanyecz Laci brummogva sírt, mint a nagybögő, ha bánatos a cigány.

- Minékünk jószágunk sincsen, csak komázni jöttem, István bátyám.

Ki hasogatta széjjel bicskával az Ugrinék dinnyéjét! – vallatta Oláh Lacit Katona Lajos bácsi.

- Hát a csószkunyhóm ki gyújtotta fel!

Rajtam is becsülettel munkálkodott az öreg Miszter, pedig mindig hűségesen hallgattam amerikas históriáit. Két botütés közben szóvá is tettem méltánytalanságomat.

- Nem írok több levelet a lányának, Mihály bácsi, és a nagylábujjainak benőtt körmét se operálom ki.

Tóth Jóska-cimboránk váltott ki bennünket a mohácsi vészből. Összeterelte, s a tanyáink felét ostorozta állatainkat, azután a bendője fenekéből kiáltozott:

- Világgá megy a jószág! Ha kárt teszen megfizetik a csószok, hazudós Tonti, meg Tánco Oláh!

Lustultak az ütlegek, szuszogtak az ítélezők, mi pedig tapogattva ott, ahol nyikkant a fáj, kereket oldottunk barmaink nyomában.

Leszállott az este. Köddé oldódott a leáldozott nap utolsó vöröse is. Hűvös szellő borzolta a kukoricacímereket, és szórt a termékenység bőséges sárga porát.

Kútágások nyikorogtak. Kutyák ugattak. Lovak nyerítettek az itatóvályúk fölött. S valahol fűj párocska esengett egymás után. Kkksss, kkksss, hol vagy, hol vagy? Pitty-palatty, pittypalatty, itt vagyok, itt vagyok! – visszhangozta esengésű-

ket az istentenyémi tájék. Tejbeköles nyálszaporító jó illata szárnyalt. Bizonyára a kotlár fenekére fakanalazott édesanyám. Fények villantak szerteszéjjel s a távolabbikakról azt sem tudhatta senki, lámpavilágok-é, vagy jövődőt titkoskodó csillagok...

A polyákalmi kápolnás iskola udvarán úrangyalára csendítették a harangot és én örökké a giling-galangját hallom, ameddig csak élek...

TÍMÁR MÁTÉ

SZÁZ NAP BALLADÁJA

Kis Péter a másod-béres
belehágott a kaszába,
kában aludt, s más reggelre
kékesre dagadt a lába.
Harmadnapra menni se bírt,
negyedikre félrebeszél,
ötödikre már az orvos
csak fejet csóvált, s nem remélt.
Hétre reá meredt szeme
csak a csillagokra bámult,
s béres lett a menyországban,
az isteni uraságban,
panasza így énrám hárult.
Kilencednap eltemették,
majd-mindjárt el is feledték,
s hamarosan a gazdája
új bérest rendelt nyomába.
Negyedévre felesége
- Négy árvával mit tehetett! -
Özvegy Sós-sal, a juhással
újra kezdte az életet.
Övé lett a Jani szűrje,
csizmája s a tarisznyája,
lábnyomát a fű benötte,
kalapját a pók beszötte,
emlékét pedig felitta
a pusztá vak éjszakája.

LÉLEKVÁLTSÁG

Továtűnt álmaink nyomán
elpárállanak az éveink,
megfoghatatlan volt a szép,
kapzsi kor cicázott velünk,
hol a tavasz, ha üstökünk
fehérral szítálta a hó,
sími kár, nevetni nincs min,
egy maradt csak: A búcsúzó!
Isten véletek továbbélők,
emlékezők, új daliák,
szólítsátok utolszor értünk
a lélekváltság harangszavát.
Ennyi kijár – vélem búsan -,
a sok-sok szélbe suitogott versért,
s azután éljete boldogan:
Isten maradjon véletek, testvér!

THERMÚX
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

☒ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- ☞ Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezés
- ☞ Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- ☞ Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- ☞ Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- ☞ Építőipari gépek, segédesszközök bérbeadása (toronydaru, acélmalom, keretes állvány, útpanel...)



Ízes ízek

július

Öcsi-csemege

Negyed kg aszalt szilvát kimagozunk, elvegyítjük 10 dkg mazsolával, 1/4 kg szárított sárgabarackkal és egy marék cukrozott narancshéjat is adunk hozzá, majd 10 dkg dióval együtt húsdarálón apróra ledaráljuk. Hozzákeverünk 10-15 dkg porcukrot, izesítjük 1 narancs reszelt héjával és kifacsart levével. Jól összegyúrjuk (ha túl száraz lenne, narancslével vagy teával tegyük gyúrhatóvá). A masszából vizes kézzel diónyi gombócokat formálunk, és ezeket kristálycukorba hempergetjük.

Seidl Ambrus

NÉPI MONDÁSOK AZ IDŐJÁRÁSRÓL

július

- 2-án A Sarlós Boldogasszony napi eső Lőrinc napig tart.
 23-án Margit ritkán megy el vihar nélkül
 25-én Száraz Jakab, hideg tél
 26-án Ha Anna napján a hangyák bolyokat építenek, esős idő lesz
 31-én Ernő napi eső langyos telet hoz

Szólások

- Sötét felhők között világos felhő jégesőt hoz
 Ha nagyon bög a szamár, akkor eső lesz
 Vihar jön, ha a tehén szaladgál
 Ha sok hangya nyüzsög egy helyen, vagy ha alacsonyan repülnek a madarak, eső lesz



BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1.a volt ENCI udvarában

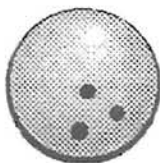


Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit.

Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, diszbeddél összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt árakon lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.500.-forintért.

Telefon: 06-20-9520-243.



**NŐI CIPŐT
A GYÁRTÓTÓL!**

A KLASSZIKUS MODELLEKTŐL A MAI
DIVATIG SZÉLES VÁLASZTEKBAN
KÍNÁLJUK TERMÉKEINKET.



**GELLAI LÁSZLÓ
CIPŐGYÁRTÓ**

GYOMAENDRŐD, FŐ ÚT 140/2 • TEL: 06-66-283-359

Corvo bianco

Corvo Bianco Schuh Bt.

Cipőipari Bt.

5502 Gyomaendrőd, Fő út 14.

☎/Fax (66) 386-896

☎(30) 9457-148

Női, Leányka-, és Fiú- cipőgyártás

A TURUL CIPŐ KFT



Felvételre keres varrónőket, cipő-felsőrészkészítőket és cipő gyártókat gyomaendrődi, dévaványai és kamuti telephelyeire, tartós munkára, jó kereseti lehetőséggel.

Vidékről bejárást térítjük, vagy megoldjuk.

Érdeklődni lehet: 66/386-251 telefonon Oláh Ferencnél

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK



„Nem múltak el ők, két szívünkben élnek:
Hiába szálltak árnyak, álmok, évek,
Ők itt maradnak bennünk csendesen még.
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

ÁRVAI IMRE, aki az Álmosdomb utcában lakott, május 25-én 66 éves korában, hosszú betegség után elhunyt. Gyászolják: testvére és annak családja.

ÖZV. BALINT LAJOSNÉ SMIRI NESZTE, aki a Blaha út 12. sz. alatt élt, május 31-én életének 86. évében rövid szenvedés után Isten magához szólította őt. Gyászolják: gyermekei és családjuk, a rokonok és az ismerősök.

ÖZV. GIRICZ ANDRÁS NÉ TÓTH ERZSÉBERT, aki a Lásos u. 5. sz. alatt lakott, június 18-án 68 éves korában váratlanul elhunyt. Gyászolják: a gyászoló család.

ÖZV. HORNOK ERAZMUSNÉ GUBUCZ FRANCISKA, aki a Micsurin u. 21. sz. alatt lakott, május 20-án 85 éves korában hosszas betegség után visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: a gyászoló család.

KISS ANDRÁS NÉ KLEIN MÁRIA, aki a Ságvári Endre út 24. sz. alatt lakott május 20-án 79 éves korában elköltözött

az élők sorából. Gyászolják: a gyászoló család.

ÖZV. KŐSZEGI LÁSZLÓNÉ BARTHA ERZSÉBET, aki a Vásártéri lakótelepen élt, május 25-én rövid szenvedés után 92 éves korában befejezte földi pályafutását. Gyászolják: menyé és unokái.

LAPOSNYIK JÓZSEF, aki a Diófa u.22-ben lakott, május 22-én 74 éves korában váratlanul elhunyt. Gyászolják: felesége, családja, rokonai.

UHRIN BALINTNÉ FÜLÖP ETELKA, aki a Kodály Zoltán utcában lakott, június 14-én 80 éves korában rövid szenvedés után megtért Teremtő Urához. Gyászolják: Lánya és családja.

ÖZV. VARJÚ AMBRUSNÉ GELLAI ERZSÉBET, 78 éves korában június 14-én elhunyt. Gyászolják: a gyászoló család.



Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!



RMDSZ Bihar Megyei Szervezetének titkára, majd elnöke, jó néhány esztendőn keresztül. Vállalt feladatait mindig teljesítette, legyen az munkahelyi sportvetélkedő szervezése, akár az urnabiztosok mozgósítása a helyhatósági választásokra, akár kiszállás a Bihar megye legeldegottabb településeire. A '90-es évek közepéig meghatározó módon jelen volt a nagyváradi közéletben. Az önzetlen tenniakarás, hátsó szándék nélküli jobbító szándék, köszönetet sem váró közösségi áldozatvállalás jellemezte. S minde mellett mindig volt ideje, hogy újságunkat ellássa friss hírekkel, a váradi és az erdélyi politikai élet üzeneteivel.

Búcsúzzunk Tőled Laci! Adjon örök békét a Mindenható. Nyugodj békével hazád, nemzeted földjében, a váradi földben! Emléked szívünkéből kitörölhetetlen.

Városunk szerkesztősége

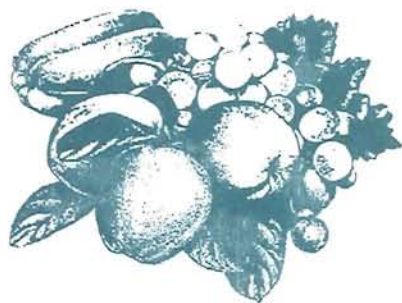
Szomorú szívvel olvastuk a hírt, s közöljük mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy a közelmúltban Steiner Gézané budapesti, volt endródi lakos, hűséges olvasója lapunknak, eltávozott az élők sorából. Adjon néki az Úr örök nyugalmat, békességet az örök hazában.

Hunyai hírek

Bensőséges, nem meghirdetett családi mise volt Hunyán, június 12-én. A misét Seidl Ambrus tiszaszigeti plébános mutatta be a plébánossal együtt. Ötven évvel ezelőtt a diktatúra önkénye a Seidl családot Budapestről kitelepítette Hunyára, ahol a Pintér család adott nekik otthont. A két család összebarátkozott, és azóta is tartja a barátságot. Hálaadó szentmise volt ez, az 50 évvel ezelőtti eseményekért.

Június 4-én, Pünkösdhétfőn Hunyán is elsőáldozás volt. A rossz idő ellenére is szépen megtelt a templom, és a gyermekek örültek az első személyes találkozásnak a szentségi Jézussal.





A KERTBARÁT KÖR ÜZENI...

Az érett gyümölcs egyik kártevője: a darázs

„Ébred – minden teremtménynél hamarabb:
Száll a pacsirta a magas ég alatt,
Zeng torkából édes ének, búvólet,
Hogy a világ tenger fénye fölfakad.
Nem bujdosol, mint a kerti csalogány:
Itt vagyok, szól, látva-látva-lássanak.

A csalogány dala, persze, ékeesebb,
Nekünk mégis a pacsirták kellene.
Pacsirta dalol a juhásznak, ő üdit
Kinn a szántón szorgos földműveseket.
Dalától a legény kedve szilajabb,
Lányok álma vágyódóbb és édeesebb.”

Részlet: Szoronbaj Dzszuszujev, kirgiz költő,
„A pacsirta” c. költeményéből

A nyári és az őszi hónapokban érő zamatos, cukros levű, sárgabarackot, körtét, szőlőt, szilvát nagy előszeretettel fogyasztják a darazsak. Ők azok, akik rágó szájszervükkel megkezdik fogyasztani az érett gyümölcsöt. A megkezdett gyümölcsöt a méhek is meglepik, és szívó szervükkel szívják a finom, zamatos, gyümölcsös sűrítmenyt. Az érett gyümölcs illata vonzza az édességet kedvelő rovarokat (legyeket, lepkéket, stb.). Ha nem védekezünk ellenük, akkor igen sok szőlőt el tudnak fogyasztani, s végül megmarad a szőlő megszáradt héja.

A darázs, mint általában a többi rovar három testrészből áll: fej, tor, potroh. A legtöbb kárt a sárga színű, úgynevezett francia darázs okozza. A két hártás szárny biztosítja a repülést, az alsó hasi részén 3 pár izelt lábat találunk. A fejrészen egy pár csáp biztosítja az érzékelést, ugyancsak itt helyezkedik el a látás szerve a szem. Mindhárom testrész alapszíne a sárga, a potroh felső részén 5, a toron pedig 1 haránt irányú fekete csík helyezkedik el. A csíkok között 8 fekete pont található. Izelt lábai sárga színűek. A darázs kártétele hűvösebb idő beálltával megszűnik. Ugyanis a hideget nem tűrik és az első fagy megtizedeli őket. Csak a megtermékenyített nőstények egy része marad életben. A padlás, gazdasági épületek, istállók gerendáiban, odvas fában telelnek át, majd tavasszal megkezdik egyetlen lépből álló palaszürke színű építmény elkészítését. A lép sejtjeibe rakják le tojásaikat, majd a kikelő lárvákat péppé alakított rovarokkal táplálják. Ebben az időben hasznosak a darazsak, de csak gyümölcserős idejéig, mert ahogy fogyasztják a gyümölcs átérnek annak tisztítására, és így kártevőkké válnak.



Május 22-től: június 23-ig Gyoma belterületén
50,9 mm csapadék hullott.

Azt elmúlt évben május 25-től június 27-ig
42,2 mm csapadék esett.

Ekkor azonban számuk már megszorodik, s a fajok száma több százat is elérheti.

A védekezés

A hagyományos bőr és idegölő vegyszer (melyet a molyok és egyéb rovarok ellen használunk) egyáltalán nem viseli meg a darázs fajtát. Ezért más módszer kell használnunk. Figyeljük meg, hogy hol van a fészük (lépük), és azok kora reggel, vagy késő este történő megsemmisítésével csökkenthetjük számukat. Kora reggel még dermedtek, nem tudnak jól repülni. Kesztyűben nyomjuk össze a lépet, arra ügyelve, hogy ne szökjön meg egy darázs se, mert azonnal támad.

Keskeny nyakú üvegbe (sörös üveg) tegyük egy kis mézet, majd vizet. (3 dl. legyen a csalétek), és kötöző anyag segítségével, valamint huzalból készített kampó útján akasszuk fel a fára, szőlőhuzalra. A kellemes illat odacsalja a darazsakat, legyeket és bemászhatnak az üvegbe, ahonnan nem tudnak kijönni. Ott az üveg belső részén a hosszas kapaszkodás eredményeként elfáradnak, és a folyadékba hullanak.

A múlt évben (tavaly nagyon sok darázs volt) 8 db 4-5 decis üveget akasztottam ki a szőlő közé a huzalra. Az üvegekbe tettem egy kis kristálycukrot (3 dl.-hez egy evőkanállal), és egy kevés ecetet.

Az üvegeket augusztus 15-én helyeztem el (elég későn, javasolom, hogy július hónapban már tegyük ki a tetthelyre). Szeptember 28-án szedtem össze és egyenként a betonlapra öntöttem ki az üvegek tartalmát. Eredmény: 240 darázs, 76 légy, lepke (moly). Összesen tehát 316 rovar! Az eredménnyel meg voltam elégedve, mert még egy pár fészket is sikerült gumikesztyűben összenyomni a kritikus időszakban. Egy-egy fészkekben 25-30 darázs volt és a pajorok. Ezek a pajorok igen sokat esznek és gyorsan fejlődnek. A munkás darazsak egész nap hordják nekik az illatos, édes gyümölcs belső részét. Amikor ráérek kesztyűben a bogyókat dézsmáló rabló kártevőket (darazsakat) összenyomva pusztítom.

Védekezésül a fentiekert ajánlom szíves figyelmükbe.

Elmúlt számainkban foglalkoztunk a pihenőkertekkel és azok berendezési tárgyival. Most egy hintaágyat mutatok be, mely szintén igen kedvelt tárgy a kerteknek. Készen is kapható.



AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.



Kedves vásárlóim! Nyári ajánlataim:

- Müanyag kert bútorok, napernyők
- Öntöző berendezések, szórófejek
- Virágtartók, virágládák, virágföldek
- Vegyszerek (rovar- és gombaölők), virágtápok
- Permetező gépek több méretben
- Kerti szerszámok, talicskák
- Fűnyírók, szegélynyírók, sövénynyírók
- Szegrek, csavarok, kötöző drótok
- Védőkésztyűk, munkaruhák, gumicsizmák
- Kőműves szerszámok, - „Vaporex C+M”
- Takaró fóliák, zsákok
- Szúnyogháló, riasztók szúnyogirtók
- Viaszos vásznak, fürdőszoba szőnyegek

VÁROSUNK Gyomaendrőd * Megjelenik havonta. * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd.

Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323 * Szerkesztők: Bajusz Tünde, Császáré Gyuricza Éva, Cs. Szabó István, Hunya Alajos, Iványi Mária, Marsiné Giricz Erzsébet, Márton Gábor, Stark László * Felelős kiadó: Vaszkó András * MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. *

HU ISSN 1586-3689 * készült: 66/283-358 Pelyva

Interneten: <http://www.szentgeillert.hu> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu



ROZSAHEGYI KÖNYVTÁR
FHH 018
Gyomaendrőd, Blaha u. 2.

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

VIII. évfolyam 8. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományörző folyóirat *

2001. augusztus

KÖSZÖNTJÜK OLVASÓINKAT A HARMADIK ÉVEZREDBEN!

Szemünket már a jövő horizontjára kell feszíteni

Csak igazán keveseknek adatik meg, hogy részesei lehetnek egy államalapítás millenniumának, a kereszténység kétezres éves fennállásának és egy új évezred indulásának. Kivételesen hatalmas szerencse ez valamennyiünknek, amelyet immár másfél éve megfelelő emelkedettséggel és ünnepi lélekkel van módunkban megélni. Ez alatt az ünnepi év alatt volt lehetőségünk feltárni, és elemezni a múlt eseményeit, azokat az áldozatokat, nem egyszer véráldozatot és keservet jelentő századokat, melyek nélkül, az akkori magyarok rendíthetetlen hite nélkül, ma nem lett volna lehetőségünk ünnepelni.

Most, az új évezred kapujában szemünket már a jövő horizontjára kell feszíteni, hogy biztos kézzel és tudattal jelöljük ki azon saját célpontunkat. Hányszor idézhettük tavalytól Vörösmarty csodálatos sorait

*„Annyi balszerencse közt,
oly sok vizsály után
megfogyva bár, de törve nem
él nemzet e hazán!”*

Ami bár egy egyszerű ténymegállapítás, mégis örök, mert a túlélés képességének hatalmas diadalát hirdeti. Hiszen ez a teljes siker! Joggal tehető fel tehát a kérdés, mi adja, mi adta, e túlélés titkát? Bár annyiszor megfogalmaztuk, mégsem könnyű a válasz. De ha ezer éves államiságunk sikerei mögé tekintünk a ismereteinket, tapasztalatainkat rendszerezzük, kézenfekvővé válik a válasz. Mindenek előtt a kétkézi iparosok, a földjüket művelő parasztok, a gyermekeiket nevelő édesanyák, akik napról-napra tették, amit tudtak, s amit éppen lehetett, talán éppen azt, amit kellett. Azután az a néhány bölcs királyunk és fejedelmünk, élükön Szent István királyunkkal, akik nem hatalmi eszköznek tekintették a népet, de akik szolgáltak, iskolát, templomot és nemzetet építettek, népet formáltak. S végül az értelmiségiek, a papok, a tanítók, az orvosok, a tudósok, a mérnökök, akik nem egyszer mártírként életüket áldozva mindig tudták hitelesen mutatni a jövőt, a boldogulás útját. Mutatták, hisz ez volt a dolguk, ez volt a küldetésük.

Most az idei augusztus 20-ai nemzeti ünnepünkön erről a jövőről kell beszélnünk, erről a jövőről kell a ma élőknek, valamennyiünknek és az utánunk jövőknek is szóló üzenetet megfogalmazni. Nem könnyű feladat ez, de közös akarat, hiteles elszántsággal mindez megalkotható.

Az első üzenet:

Szüleinkért, őseinkért ismernünk és tisztelnünk kell a múltat! Merítsünk belőle tapasztalatot és erőt! – fogalmaz tömören az ögörgő közmondás. De – gyermekeinkért – legfőbb erőnkkel alkossuk, tegyük – ne csak álmodjuk és mondjuk – a jövőt. Mi is ez a jövő és mit kell tennünk? Nem

többet és nem kevesebbet Saint-Exupéry kertészénél, aki amikor hajnalban végigjárta földjét, ha kőre bukkant felemelte, ha tövisre kitépte azt. Nem bosszankodott sem a tövis, sem a kő miatt. Szépitette földjét, tette a dolgát, és nem érzett mást, csak szeretetet. Tette munkáját szóltalanul, napról-napra, mert tudta, hogy kertjét – jöjjön bár jég, aszály, vagy zivatar – Ő és csakis Ő teremti, s kertjével együtt alakul, formálódik lelke is, így teremtve családot, barátot, közösséget és nemzetet.

Tegyük hát dolgunkat! Erről szól a második üzenet is.

Arról, hogy mi is valójában a dolgunk? Nekem, nekünk, valamennyiünknek, nem több a dolgunk, minthogy beleoltuk nemzetünkbe a siker titkát, a siker alkotásának örömét, mert a sikert csakis átgondoltan lehet és kell is alkotni. Hányszor tesszük fel a kérdést: mikor sikeres egy nemzet? Milyen nehéz, de mégis mennyire egyszerű rá a válasz: Ha tagjainak szelleme ép, és magabiztos, ha teste egészséges, ha elfogadható gazdagságban él, ha szabadon alkot. Vagyis, ha tetteinkben – mert nem béklyózza semmi – szabadok vagyunk. Dolgunk tehát egyszerű, számba kell vennünk mindazt amink van, tudni, hogy hol állunk, és tisztában lenni azzal, hogy mit tegyünk. Mit kell tehát tennünk? Erre kell most megtalálni a feleletet! Nekünk, nekem, valamennyiünknek, közösen. Ahány város és falu, annyi közösség, és ahány közösség, épüljön annyi műhely! S e műhelyekben teremődjenek meg a jövő építőkövei. S aztán – mert a kő önmagában csak puszta építőelem – közös akarrattal, közös izzadsággal, napról-napra szorgosan, rakjuk össze a kőveinket együtt, katedrálissá magasztosítva azt!

S mi a harmadik üzenet?

A világ drámai változásokon megy át. Új társadalom formálódik, új társadalom: az információs társadalom. Ahogyan ma a telefonok és TV-k hálózata be a városokat, falvakat, úgy érik el napjainkban az információs számítógép-hálózatok az iskolákat, intézményeket, sőt a lakásokat, otthonainkat is. Ezek az számítógépeken nemcsak híreket kaphatunk, de mindannyian híreket is adhatunk, távoli országok lakóival léphetünk kapcsolatba. E társadalom most van kibontakozóban. Számos lehetőséget, előnyt kínál, de számos nehézséget is rejt magában. Viszont aki tudja, aki tapintja, hogy a világ merre halad, s elsőként szakajt gyümölcséből, az elkerülheti a buktatókat. Valamennyiünknek szílei tehát a felhívás: Magyar, Honfitárs, ha a jövődre gondolsz, védj jól eszedbe, hogy először adatott meg számodra az a történelmi pillanat és felelősség, hogy másokkal együtt, elsőként lépj át egy új világ, egy új társadalom küszöbén. Hát el ne késsünk, merjünk a pillanattal élni, a siker reményében merjünk bátran vállalkozni. S



hogy mi kell ehhez? Mindenek előtt tudni, hogy eme új társadalom alapvető erőforrása a szellem, a tudás. A tudás az, ami megszabja a nemzetek sorrendjét, egymáshoz való viszonyát. A tudás lesz az, ami alapvetően meghatározza majd egy nemzet versenyképességét, s a versenyképesség pedig az, ami meghatározza, hogy mit fordíthatunk az egészség biztosítására, a környezet megóvására, a kultúra és a művészet értékeinek megismertetésére. A harmadik évezred kapujában, a globális információs társadalom küszöbén minden korábbi felülmúló kihívásokkal kell szembenéznünk. A kérdés az, hogyan tudunk helytállni a jövőben a világ versengő országai között. Mit tehetünk, és mit tegyünk, hogy a harmadik évezred sikeres nemzeti közötti legyünk, és egyáltalán milyen legyen a XXI. századi sikeres Magyarország? Ezekre a sorskérdésekre sokan keresték az elmúlt másfél évtizedben a választ, határon innen és határon túl, világiak és egyháziak, tudósok és kétkézi munkások egyaránt. Ezer éves léptékkel tekintve vissza és előre, láthatóvá vált a honalpitők kora és a mi korunk, a magyarság Szent István-kori és jelenlegi helyzete közötti történelmi analógia. Elődeink a X. század végén egy új évezred küszöbén álltak, egy új társadalmi rendszerbe történő felemelkedés volt számukra a történelmi feladat. Akkor sikerrel vizsgáztak Egy évezred múltán, a XXI. század első évében,

folytatás a 149. oldalon

Önök jogai van kezelni...

A Megyék III. Országos Gyűlése

Legyen a megye a közjó szervezője.
közvetítője...

Június 30-án Ópusztaszeren gyűltek össze hazánk 19 megyei önkormányzatának képviselői III. Országos Gyűlésükre. A Tanácskozási felemelő ünnepség előzte meg, amelyen a „Vidék Magyarországa” összefogásának jeléül a 19 vármegye mindegyike és az „Ópusztaszeri Nemzeti Történelmi Emlékpark Kht” egy-egy történelmi személyiség emlékművével gazdagította az Árpád-emlékmű környezetét. A 20 bronz mellszobor félkörben veszi közre a millenniumi emlékművet. Géza, Szent István, Aba Sámuel, I. András, I. Béla, Szent László, III. Béla, II. András, IV. Béla.

(Kun) László, Nagy Lajos, Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János, Hunyadi Mátyás, Báthory István, Bocskai István, II. Rákóczi Ferenc, gróf Batthyány Lajos, gróf Széchenyi István, s végül Kossuth Lajos bronzalakja alkotják a szoborpanteont, amelyet Mádl Ferenc köztársasági elnök avatott fel. Beszédében utalt arra a jelentős momentumra is, hogy a Magyar Himnusz után az Európai Unió Himnuszát hallhattuk. Az elhangzott beszédek után került sor a szobrok leleplezésére. Ez úgy történt, hogy a szobrokat átfogó nemzeti színű szalagot a megyék önkormányzatának elnökei oldották meg, egymás után sorba. Minden szobor előtt ott állt az alkotója is, és a megye jellegzetes képviselőjében egy fiú és egy leány. A köztársasági elnök minden művésszel kezét fogott, miközben gratulált nekik.

Békés Vármegye Önkormányzata Hunyadi János szobrát állíttatta fel, amely Széri Varga Géza szobrász impozáns, művészi alkotása.

Az ünnepséget végül az „Aranybulla-emlék” elhelyezése zárta, mely alatt egy légmentesen elzárt üregben lévő fém kazetában, - az avatás alkalmából, - minden megye, különböző emléktárgyakat helyezett el. Az emléktárgyakat a főjegyzők helyezték az urnába. Békés Vármegye tisztelegve a nagy múltú Kner és Tevan emlékének, könyv alakba elhelyezte CD-n a megye millenniumi történetét, a megyei képviselők aláírását, a megye jellegzetes terményeit, és a Csabai kolbász receptjét.

Az Aranybulla-emléket fél évszázad múlva 2050-ben, az államalapítás 1050. évfordulóján mozdítják el majd helyéről, ekkor nyitják fel a fémtreztort. Az Aranybulla-emlék Benedek György szobrászművész alkotása.

Ez után került sor az Országos Gyűlésre, melyen felszólalt Mádl Ferenc köztársasági elnök, Stumpf István kancellária miniszter.

A III. Országos Gyűlés közösen elfogadott kiáltvánnyal ért véget. E dokumentum hangsúlyozza, hogy Szent István által ezer évvel ezelőtt létrehozott megyerendszer gyökerei kitéphetetlenek, amelyre építeni lehet és kell minden kormánynak. „Legyen a megye a közjó szervezője, közvetítője, az önkormányzati érdekek megtestesítője, és védelmezője” - mondja ki a dokumentum, majd így összegezi állásfoglalását:

„Mi, a tizenkilenc megye képviselői, a Megyék III. Országos Gyűlésén valljuk és kinyilatkoztatjuk, hogy a megyei önkormányzati rendszer alkotó elemei, jelesül a testületek, s azok hivatalai tudásukkal és szakértelmükkel egyaránt alkalmasak a sorjázott feladatok gyakorlására, s a települési önkormányzatokkal való alkotó, eredményes együttműködésre.”

Képek:

1. Békés megye ajándéka
2. Köztársasági elnök a szoboravatáson
3. Szobor alkotója, és a megyei elnök
4. Békés megyei Közgyűlés képviselőcsoport
5. Aranybulla emléke

Császár Ferenc



* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

Millennium. záró ünnepség - **Augusztus 19-én, délután 2 órakor** az **Endrődi Ligetben** kezdődik, és késő este, tűzijátékkal fejeződik be.

Az új kenyérszentelést Iványi László plébános úr végzi.

Az emlékező beszédet Domokos László országgyűlési képviselő mondja el, a műsort a helyi Néptánc együttes, a Mazsorett csoport, a Békéscsabai Kommandósok bemutatója biztosítja. Nostalgia labdarúgó mérkőzés, és tombola, és az elmaradhatatlan birkapörkölt, vigság, élő zene.

Minden érdeklődőt vár a **BARÁTSÁG SPORT EGYESÜLETÉRT ALAPÍTVÁNY**, mint az ünnepség szervezője. Ünnepeljünk együtt!

Megkezdődött a szennyvíz csatorna II-III. ütemének építése

Két éves nagy beruházási program, kezdődött el, és mintegy 3000 ingatlan fog érinteni. A város több éves kitarató (és jó!) pályázati munkájának eredményeként a lakosságnak a bekerülési értéknek mintegy 10%-át kell „csak” fizetni. Így is nagy teher, de lehetett volna több is. Nagyon nagy dolog, és remélhetőleg az érintettek 90%-a örömmel fog élni a lehetőséggel. A lakossági teher, számítások szerint 100 ezer forint, amit be lehet fizetni egy összegben (idén dec. 15-ig) és ebben a fizetési módban további kedvezmény, hogy „csak” 85 ezer forint az egyösszegű befizetés. Aki ezt az egyszeri terhet nem tudja vállalni, annak 10 éves törlesztési lehetősége lesz, negyedévente 2500 forint. Aki korábban kötött lakossági előtakarékosági szerződést, annak nincs más dolga, mint aláír egy engedményező nyilatkozatot 100 ezer forintról, és fizeti szépen a szerződése szerinti összeget vagy a Fundamentának, vagy az OTP-nek. Ezek a lakosság pénzügyi terhei a szennyvíz beruházással, de vannak kedvezmények is, ötféle jogcímen.

A befizetett összeg 15%-a mindenkinek visszajár a következő évben, (a lakás előtakarékosági szerződések esetén az elszámoláskor) továbbá, a kerítésen belüli építési és bekötés részbeni fedezeteként lesz egyszeri 5000 Ft térítés, és a bekötési munkához is jár kedvezmény, a város elengedi a kommunális adót 4 éven át, és a Vízművek elengedi a havi szennyvíz költség 50 %-át 6 hónapon át. A kedvezmények csak abban az esetben járnak, ha a bekötés megtörtént. A beruházás érintett területein utca felelősök felkeresték az ingatlan tulajdonosokat, elvégezték az első adminisztratív munkákat, amiért köszönet mindnyájuknak. Ők fogják a lakosokat képviselni a megalakuló Szennyvíz Társaságban. Akit nem lehetett otthon találni, vagy netán nem tudott azonnal dönteni, az a Polgármesteri Hivatal Műszaki osztályán személyesen intézheti az elmaradt adminisztrációt.

Császárné Gyuricza Éva

FELHÍVÁS

Sporttörténeti könyvemhez illusztrációt keresek. Kérem mindazokat, akik az új Barátság SE futball csapatról, játékosokról, fényképpel rendelkeznek, szíveskedjenek kölcsön adni. Visszaadásukat személyesen garantálom! Fáradságukat előre is köszönöm.

MÁRTON GÁBOR
Alkotmány u. 7.

Régi típusú 3 szobás családi házunkat (Gyoma, Katona József u.2) lakótelepi lakásra cserélnénk.

Ajánlatokat hét közben: 06-20-9-884-003. sz. telefonon, vagy hétfőig a helyszínen várunk.

Tisztelt művészpártoló vállalkozók és magánszemélyek!

Közalapítvány Gyomaendrőd Város Közgyűjteményeiért kuratóriuma tisztelettel kéri a képzőművészetet pártolókat, hogy az alábbi feladatokra anyagi lehetőségük szerint nyújtsanak támogatást:

A Vidovszky Béla helytörténeti gyűjtemény ismertetőjének kiadásához. Az ismertető anyaga elkészült, nyomtatásra vár. (A támogatókat a kiadványban feltüntetjük és a kiadást követően, tiszteletpéldányt küldünk.)

A Vidovszky képek restaurálásához.

Tekintettel az idegenforgalomra, német és angol nyelvű rövid ismertetővel szeretnénk az idelátogató külföldi vendégek számára a Képtár gyűjteményét ismertetni.

Nagylelkű mecénások nélkül a művészet nem virágzik.

Számlavezető pénztézetünk: Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet, Számlaszám: 53200125-10002089.

Adományaikat előre is köszönjük

Közalapítvány Gyomaendrőd Város Közgyűjteményeiért kuratóriuma

Nagylapson jó állapotú paraszti ház, állattartásra alkalmas melléképülettel eladó.

Érdeklődni lehet: 66-284-138, vagy a 283-358 telefonon.

Írányár: 700.000.-Forint.

Barátság Sport Egyesületért Közhasznú Alapítvány Közhasznúsági jelentése 2000 évről

1. Számveteli beszámoló.

a) Az alapítvány 2000 évi bevételei (Ft)

az 1999. évi záróegyenleg	139.011.-
a 2000. évi adományok	116.950.-
a 2000. évi bakkamat	9.547.-
bevételek összesen:	265.508.-

b) Az alapítvány 2000 évi kiadásai:

bankszámla költség	210.-
Barátság SE támogatása	142.400.-
Gyomaendrőd VSE támogatása	50.000.-
Gól-Suli Alapítvány támogatása	15.000.-
kiadások összesen:	207.610.-

2000 évi záróegyenleg: 57.898.- Ft

2. Az alapítvány 2000 évben költségvetési támogatásban, cél szerinti juttatásban, elkülönített pénzalapból, valamint a helyi önkormányzat támogatásban nem részesült.

3. Az Alapítvány vezető tisztségviselői, a kuratórium tagjai, díjazás nélkül látták el feladatukat.

4. Az Alapítvány tevékenysége

Az Alapítvány 1999. július 7-én kezdte meg tevékenységét.

A Békés Megyei Bíróság július 14-én, a Pk. 60.146/1999. számú határozatával minősítette az alapítványt közhasznúvá.

Az alapítvány célul tűzte ki, hogy támogatja a város endrődi településrészen a verseny, valamint az ifjúsági és szabadidős sporttevékenységet. E célok elérése érdekében gyűjti és kezeli a támogatók adományait, valamint önmaga is igyekszik pályázatok útján anyagi támogatást elnyerni. Beadott pályázataink sajnos nem jártak sikerrel, támogatást nem kaptunk, csupán magánszemélyektől és társaságoktól kapott adományokkal gazdálkodhattunk.

Mivel az alapítvány nem régen jött létre, 2000 évben csak korlátozott mértékű támogatást tudott nyújtani más szervezeteknek.

Bízunk benne, hogy az elkövetkezendő évben mind a támogatóink köre, mind a támogatandó célok jelentősen emelkedni fognak.

Gyomaendrőd, 20001. május 30.

Fülöp Zoltán, a kuratórium elnöke

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkesillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmonk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Tímár Máté

Falusi közművelődési esték Endrődön a XX. század derekáig



A Historia Domus feljegyzései között fontos adatok maradtak fenn a község közművelődéséről. Az 1920-as években már „Téli esték” tették mozgalmassá és vonzóvá a község életét. Sok helyen; tanyákon, kaszinókban, olvasóköri körben történelmi, földrajzi, természetrajzi, néprajzi és egészségügyi előadásokat tartottak a község legképzettebb emberei; orvosok, tanítók, ügyvédek. Ezeket az előadásokat gyakran diavetítésekkel színesítették. Szervezőjük, irányítójuk

Koczkás Sándor polgári iskolai igazgató volt, aki Móra Ferenc íróval, dr. Bánkúti Sándor néprajztudóssal, s több más közismert személlyel tartott fenn baráti kapcsolatot.

Így kerülhetett sor a Lyukas-halmi ásatásokra, amely Endrőd területének első fontos, országos jelentőségű leleteit tárta fel.

Az iskolás gyermekek számára a vallási ünnepek közeledtével nagy készülődés indult meg, pásztorjátékok, vallásérmék-



csi történetek, misztériumjátékok, egyházi énekek, neves költők verseinek előadására.

A KALÁSZ lányok és a KALOT fiúk tanulságos, erkölcsi töltésű színművek bemutatásával tették emlékezetessé a közelgő ünnepeket. Az ország más-más területén fellelhető betlehemi pásztorjátékokkal ismertették meg a falu népét.

A nagylányok, legények zömmel ismert népszínművek (A vén gazember, A falu rossza, A bor, A vén bakancsos és fia a huszár...) bemutatására verbuválódtak. Ezek bemutatása valószínűleg ünnep volt abban az időben. Az előadások után bállal, zeneestekkel, „balyussal” szórakoztatták magukat és a népes közönséget. Sok bálozó „nagylány” gardija kíséretében szépen, kulturáltan, vidáman szórakozott. (Hol voltak akkor még a diszkók?!)

A tanyákon sem volt hiány szórakozásban. Csejten Lesnyiczkiék, Varjason Giricz Bertalan, Nagylapason Kovács Imre (a közkedvelt Stüsü), majd én magam is társaimmal szerveztük az előadásokat. Produkcióinkkal ellátogattunk a környező tanyákra is: Balára, Polyákhalmra, Vízközre, Zuberecre.

Az iskoláskorú gyermekek számára magam dolgoztam át neves színműveket (A bajusz, Hány János...) a népdalok, versek, elbeszélések feldolgozásával.

A községben az lpartestület, a Kultúrotthon, a Gazdakör nagy termet kiváló lehetőséget biztosítottak, hiszen színpaddal, színpalakkal, világítási technikával is fel voltak szerelve. A színműveket betanították: Kondor Gyurka nyomdász, Farkasinszki Imre zenész, Palotai Ferenc és Kovács Imre tanítók. Ekkor már komoly zenés darabok bemutatására is sor kerülhetett. Ilyenek voltak a Cigány, Dankó Pista, János vitéz.

Sorolhatnám még a neveket, egyesületeket: az ötvenes években Kovács Imre tanító vezetésével az egész fiatalságot összefogó 150 tagú furulyazenekart, a híres Iparos Dalárda hangversenyeit, népdalestjeit, mely országhatárokon túl is csillogtatta művészetét, a Barátság Sportegyesület felejthetetlen szilveszteri műsorait. Farkasinszki Imrét, Dógi Gyulát, akik zenekaraikkal szórakoztatták közönségüket, nemegyszer játszották Murgács Kálmán, de még Csemus Mihály apátplebánosnak (Apácai István év alatt) megjelent dalait. Említhetném, hogy innen indult el ország s világhódító útjára község első díszpolgára és szülőtte Rózahegyi Kálmán, említhetném az endrődi származású Kalmár Illés, csongrádi főként és országos hírdalszerzőt, vagy Ökrös Olivíát, aki Angliában a rádió énekesként futott be szép karriert. Sorolhatnám... de talán ennyi is elég annak bizonyosságául, hogy az olvasók megismerhessék (sokan talán emlékeiket is felidézhessek), volt egyszer egy község, hol magasra szökött a kultúra virága, s tarka színeivel elborította a kis falusi házacskák ablakait.

Márton Gábor

Hunyai búcsú - 2001. június 30.

Nagy örömmel készültünk a millennium évében felszentelt templomunk első búcsújának megünneplésére.

Már a második harangszó előtt érkeztek a különjáratú buszok a hívekkel, Békésszentandrásról, Kétsopronyból, Gyomaendrődről, a helyi járatral Endrődről, gépkocsikkal Szarvasról, Kamutról, Gyuláról, Békéscsabáról, Kondorosról.

A buszokkal érkezőket harangszóval fogadták, majd megérkezett az esperesi kerület papsága Szurovecz Vince esperes plébános, a volt endrőd-hunyai káplánok, Bielek Gábor Békéscsaba-Jamina apát-plébánosa (a szentmise főcelebránsa).

A szentmise kezdetén Iványi László plébános atya köszöntötte a megjelent atyákat és a híveket. A templomépítő Bielek apát-plébános urat kérte fel a mise celebrálására és a szentbeszéd megtartására, akitől megszívlelendő szép beszédet hallottunk.

Szentbeszéde elején kifejtette, mi is a búcsú.

A búcsú a szentgyónás és áldozás által a megérdemelt büntetés részben, vagy



egészbeni elengedése. Régen, mint mondta, tömegesen gyóntak, áldoztak búcsú napján. (Csak zárójelben jegyzem meg, itt is két pap gyóntatott egész mise alatt.)

Szólt a szülők felelőségéről, a gyermekneveléssel kapcsolatban, hogy ne csak a hittanra írássák be a gyerekeket, hanem a misére is küldjék el őket. Ne csak a gyerekeket küldjék, hanem ők maguk is vegyenek részt a szentmisén. Tanítsák imádkozni, keresztény értékekre nevelni, legyenek a gyerekek elsőáldozók, bér mátkozók. Tudjanak róla a szülők, hol szórakoznak gyermekeik, erkölcsös életre neveljék. Rombolja az erkölcsöt az éjszakai diszkózás, hajnali hazatérés. Ne engedjék a szülők élettársi viszonyban élni gyerekeiket. Erkölcsös élettel nem lesz kábítószerelés, italozás, bűncselekmény. Beszélt Szent Lászlóról, akit őseink templomunk védőszentjévé választottak. Szent István után gyenge uralkodók következtek, az erkölcsök meglazultak, a visszaélések megszorodtak.

László lovag király szigorú törvényeket hozott, lopást, visszaéléseket szigorúan büntetett, de az erkölcsök megszilárdítása után enyhítette a törvényeket.

Szentté avattatta Istvánt, és Imre fiát, sőt az idegen Gellértet is. Kevesen tudják, mint mondta, hogy nemcsak hármat, hanem ötöt avatott szentté. Két szláv Lengyelországból jött jobbagyot, akik remete életet éltek, Észak-Magyarorszá-

gon. Tehát az idegent, a szegény sorsút is megbecsülte.

Családi élete is példás volt. Irén leányát görög császár vette feleségül, akit szintén szentként tisztelnek.

A nép nevelte, az egy fejfel mindenkitől magasabb termetű, délceg királyt. A sok legenda közül a magyar lány elrablását említette, akit - amit számos templom falára festettek - László megszabadítja a kun lovasától, így megmenti a lányt a rabszolgatorstól.

Sok helyen tisztelete újra indult. Békéscsabán is készítették szobrot a jaminai templom előtti téren.

Befejezésül kérte: becsljük meg papjainkat, neveljünk papokat. Beszéljünk a múltról, ismertessük meg a múltat fiataljainkkal. Aki a múltat nem ismeri, nem építheti a jövőt. Tart-suk számon hány papot adott az egyházköz-ség az egyháznak.

Imádkozzunk meghalt papjainkért!

Két papot említett, páter Hunya Dánielt, aki kispapnevelő volt a szegedi szeminárium-ban. Nagy-nagy szeretettel emlegetik azok, akiket még ő tanított. A másik, Iványi György plébános, hunyai születésű, akit Erdély egy részének visszacsatolása után a Bihar megyei Mezőbikácsra helyeztek plébánosnak, és ott áldozata lett az elégedetlenségnek. A faluból kihurcolták és agyonverték a románok. Magyarországért, hitéért adta életét. (A hunyai temetőben a második világháború áldozatainak emlékművén rajta van a neve.)

A szentbeszéd végén következett az új Szent Antal szobor megáldása, amit a békésszentandrásai Klimaj János faragott, és az ifj. Amótszky család készítetett. Az ünnepélyes szentmise körmenettel folytatódott, több mint húsz ministráns gyerekekkel az élen, utána a hordozható Máriát vivő lányokkal, valamint a gyertyát és zászlókat vivő felnőttekkel.

A jelenlevők nem mind fértek be a templomba, de hangosítóval a kívül maradtak is bekapcsolódhattak a szentmise szertartásába (kb. 400 személy vett részt a búcsúi misén).

Körmenet után a messziről jöttek megvendégelése, az ismerősök, rokonok beszélgetése kezdődött.

Majd lelkiekben megerősödve, búcsút nyerve, otthonunkba tértünk.

Pintér Hermina





Katolikus oldal

AUGUSZTUSI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és este 7 órakor. Hétköznap reggel fél 8-kor.

Szent Gellért Iskola kápolnájában

nyáron nincs mise!

Hunyva

Vasárnap: délelőtt 10-kor. Kedden, csütörtökön, elsőpénteken és szombaton este 6-kor. A szombat esti vasárnapi előesti mise.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap reggel 8-kor, szombaton 18 órakor.

Bemutatjuk...



„...Életemben mindig a hit, a bizalom és a szeretet segített át a nehézségeken...!”

Az egyházi rovatban most Vaszkó András urat mutatom be Önöknek, aki feleségével, Paula asszonnyal él Endrődön, a

Dózsa Gy. u. 31. sz. alatt.

A településen, de még a megyében is sokak által ismert Vaszkó urat kevés embernek kell bemutatnom.

- Hányan voltak testvérek?

- Összesen heten voltunk testvérek.

- Hogyan emlékszik vissza gyermekkorára?

- Nagy örömmel emlékszem vissza a gyermekkoromra, mert a pusztá gyermeke voltam. Csudabala-pusztán születtem. Az ifjúságom legszebb éveit itt éltem le, szabadon, mint a madár. Minden nap megcsodáltam Isten ajándékát, a gyönyörű napfelkeltét és a naplementét.

- Mi volt a szakmája és hol dolgozott?

- Három évi jogi egyetem után politikai okok miatt kizártak az egyetemről, így elmentem dolgozni. Egy Villamossági és Tervező Irodába kerültem. mint segédtervező. 1956-ban végül elhagyni kényszerültem az országot. Előbb Nyugat-Németországban, majd az Egyesült Államokban telepedtem le. Itt egy gyárban kezdtem el dolgozni, majd építész vállalkozó lettem. Egészen nyugdíjazásomig ebben a körben dolgoztam. Nyugdíjazásom második napján végleg hazatelepültem feleségemmel, Paulával.

folytatás a 147. oldalon

AUGUSZTUS HÓNAP ÜNNEPEI

1. szerda: Liguori Szent Alfonz püspök
2. csütörtök: Vercelli Szent Özséb püspök
4. szombat: Vianney Szent János áldozópap
5. vasárnap: **évközi 18. vasárnap**
6. hétfő: Urunk Színeváltozása
7. kedd: Szent II. Szixtusz pápa és társai vértanúk
8. szerda: Szent Domonkos áldozópap
10. péntek: Szent Lőrinc diakónus, vértanú
11. szombat: Szent Klára szűz
12. vasárnap: **évközi 19. vasárnap**
13. hétfő: Boldog XI. Ince pápa
14. kedd: Szent Maximilian Kolbe áldozópap
15. szerda: **Nagyboldogasszony**
19. vasárnap: **évközi 20. vasárnap**
20. hétfő: **Szent István király**
21. kedd: Szent X. Piusz pápa
22. szerda: Boldogságos Szűz Mária királynő
23. csütörtök: Limai Szent Róza szűz
24. péntek: Szent Bertralan apostol
25. szombat: Kalazanci Szent József áldozópap
26. vasárnap: **évközi 21. vasárnap**
27. hétfő: Szent Mónika
28. kedd: Szent Ágoston püspök, egyháztanító
29. szerda: Keresztelő Szent János vértanúsága

Úton egy új világ felé

Július 29-től augusztus 4-ig ismét megrendezésre került Rómában a nemzetközi ministráns találkozó. Itt egyházmegyénk és plébániánk támogatásával jutalomként ketten vettünk részt Harnos Vincével. 70-en képviseltük egyházmegyénket. Festői tájak érintésével jutottunk Olaszországba. A Tevere jobb partján lévő egyik plébánia adott szállást. Délután már az Örök Város szépségeiben gyönyörködhattunk. A következő napok eseményeit, bár le tudom írni, de hangulatát, felemelő érzését nem. Ahhoz kevés a szó.

Szívet dobogtató élmény volt a Szent Péter Bazilikában a magyar mise, majd a Panteon, a Szt. Maria Maggiore, a Spanyol lépcső, a régi Róma és sok más érdekesség megtekintése.

A ministráns találkozó másnap 10 órakor kezdődött, melyen 22,000 „kiválasztott” vett részt a Szent Péter téren, a pápai kihallgatáson. A Szent- atya szavait talán egy életre szívünkbe rejtjük. Tüzoltó tömlőkkel locsolták a jelenlévőket, mert nemcsak a lelkünk volt tüzes, de szinte égetett a mediterrán hőség is.

A pápai kihallgatást követően csapatunk egyik része a kupolacsarnokba ment, másik része a Vatikáni Múzeum pazar gyűjteményét tekintette meg. A következő délelőtt a tenger sós habjaiban fürödhettünk. Délután Assisibe látogattunk, ahol Szent Ferenc és Szent Klára sírja található. A Szent Klára templom egyik ablakában magyar címert fedeztünk fel, jó érzés volt megpillantani, kicsit otthon éreztük magunkat a világban.

Programunk zárásaként Velencébe indultunk. Útközben érintettük Murano szigetét, melynek temploma Szent Gellért sírját rejt. E templomban tartottuk záró misénket. Volt mit megköszönni a Jóistennek. Számomra kicsit jelképes is. Új nap kezdődött. Talán a lelkünkben is. Még jobban elmélyedhettünk a hitben, a reményben, a szeretetben. Ahogy szemtanúi voltunk Rómában a múltnak és jelennek, ez erősít bennünket és formálja jövőképeinket is.

Köszönjük egyházmegyénknek és plébánosunknak László atyának, s szüleinknek, hogy ilyen életre szóló élmény részesei lehettünk.

Cikk: Kiss Anikó, fotók: ifj. Harnos Vince

Balra: Úton a Szent Péter térre, jobbra: Szent Gellért síremléke



A magyar kereszténydemokrácia apostola - I. fejezet



Kedves Olvasóink!

Az idei könyvnapra jelent meg Barankovics István összegyűjtött írásaiból egy ugyancsak vaskos kötet: Híven önmagunkhoz címmel, Kovács K. Zoltán és Gyorgyevics Miklós szerkesztésében. Nem valószínű, hogy olvasóink túlnyomó részéhez eljut e könyv, ezért Kovács K. Zoltán úr engedélyével sorozatot indítunk ismertette a mű egyes részleteit, azzal a nem titkolt szándékkal, hogy aki teheti, vásárolja meg e nem mindennapi kiadványt. Szerkesztőségünk csupán arra vállalkozhat, hogy bemutassuk Önöknek a Demokrata Néppárt egykori vezetőjét, a magyar kereszténydemokrácia apostolát, a neves újságíró, politikust, hogy miként volt aktív résztvevője a II. világháborút megelőző szellemi ellenállásnak a szociális reformmozgalmaknak, s miként vezette győzelemre pártját az 1947-es választásokon. I. fejeztünkben Gyorgyevics Miklós írását közöljük, melyben felvázolja a politikus pályafutását:-

Barankovics István 1906. december 13-án született a Szabolcs vármegyei Polgárdon. Édesapja, Idősebb Barankovics István a község katolikus elemi iskolájának kántor tanítója, édesanyja (született: Bartha Erzsébet) ennek az iskolának tanítónője volt. Az első született Istvánt követték a családban testvérei: Sarolta, László és Irén. Barankovics apja az egeri érseki tanítóképzőben végzett, így nem meglepő, hogy fia is elemi

iskolai tanulmányai befejezése után 1917 őszén az egeri Ciszterci Főgimnázium növendéke lett. Barankovics István jó tanulmányi eredményeit a gimnáziumi ösztöndíjakkal, ingyenes internátusi ellátással s jutalmakkal ismerték el. 1925-ben megszerzett érettségét követően Szremcsányi Lajos érsek támogatta további tanulmányaiban. Így az év őszén beiratkozott a Pázmány Péter Tudományegyetem jogi fakultására. Egyetemi évei alatt a nevezetes budai Szent Imre Kollégium lakója volt. Korán megmutatkozott közéleti érdeklődése és publicisztikai hajlama. Az Országos Magyar Katolikus Főiskolai Diákszövetség főtítkárának választották 1928-ban, és publikálni kezdett a szövetség lapjában Vox Académicában. Barankovics-tudatosan – nem az Exkluzív Americana tagságot választotta, hanem egy olyan diákszervezetet, amely kritikusan viszonyult a fennálló társadalmi rendhez, és egy szociálisabb, keresztény és nemzeti politikát sürgetett. Az Országos Magyar Katolikus Főiskolai Diákszövetséget szoros szálak fűzték a Bartha Miklós Társasághoz, melynek Barankovics szintén tagja volt. 1925-ben alapított társaság nyitott volt a baloldali és elsősorban a népi gondolat irányában.

1929 februárjában tartott költői estjén jelen volt többek között Németh László, Illyés Gyula, Szabó Lőrinc, Fodor József, Féja Géza, Kodolányi János és József Attila. Barankovics későbbi politikai pályája igazából nem ehhez a körhöz kötődik, mégis elgondolásai – elsősorban az agrár kérdésben – számtalan ponton találkoztak. Így nem véletlen, hogy Barankovics „A magyar szociográfia a vádlottak padján” című cikkével határozottan kiáll évek múlva is Féja Géza mellett, akit a *Viharsarok* munkájáért első fokon öt hónapra elítéltek osztályellenes izgatás vádjával.

A Bartha Miklós Társaságból kiválók csoportjának részvételével 1929 novemberében megalakult a „Wesselényi Reform Klub”, melynek 8 tagú Intéző Bizottságában helyet kap Bartha-Barankovics István is. (Anyai magyar hangzású előnevét utóbb már nem használja), többek között Aradi Zsolt, Acsai László, Oláh György, Fábián Dániel, és Vitéz Endre László társaságában. (A névsor jól jelzi, hogy milyen eltérő irányba vezethettek később az utak.)

A klub névadója önmagában szimbolizálta azt az eszmeiséget, amely felé egy új nemzedék tájékozódott. Önmeg-

határozásukban a névválasztást azzal is indokolták, hogy Wesselényi a reform ifjúság bálványja volt. A kor fiatalosága pedig úgy érzi, a nemzeti lét mélypontra jutott, és egy új reformkorra van szükség. A reform első rendű célja a paraszt-ság felemelése egy demokratikus földreform megvalósítása. Prohárszka egy korábbi – elutasított – javaslatára hivatkozva memorandummal fordult Serédi Jusztinián hercegprímáshoz, ebben kérve, hogy az egyházi nagybirtokokat vegyék ki a nagybérlők kezéből, és adják a földmunkások, valamint a törpebirtokosok használatába.

(folytatjuk)

- Tisztesség- folytatás a 147. oldalról vel és emberségével példaként állítható a fiatalok, de az idősebb emberek elé is. Erkölcsei életét végig Istenbe vetett hite határozta meg. Mi a véleménye a politikáról és hogyan került kapcsolatba a politikával?

- Nem tartom magam politikusnak, csak politikával foglalkozó személynek. Azon belül is a politikának az emberre vonatkozó részével és erkölcsi oldalával foglalkozom. A kereszténydemokráciát a politikával megkeverhetetlennek tartom, és ezért csatlakoztam 1991-ben a Kereszténydemokrata Néppárt-hoz, majd 1997-ben a Kereszténydemokrata Szövetséghez. A helyi szervezetnek előbb titkára, majd elnöke lettem és vagyok a mai napig.

Az a véleményem, hogy politikával minden józanul gondolkodó embernek kell foglalkoznia, még akkor is, ha nem életfeltétele.

- Van-e olyan élménye, amit szívesen megosztana az olvasókkal?

- A legszebb élményem az 1956-os forradalom és szabadságharc kitörése volt és ennek következtében a legszebb a magyarság összefogása volt, de magának a forradalom leverése is mélyesen hatott rám, amely meghatározta hátralévő életemet is: úgy a felémelő érzése is, mint a sorscsapása is!

- Mi adott életében mindig erőt és kitartást?

- A hit, a bizalom és a szeretet.
- Mit jelent Önnek az a szó, hogy szeretet?
- Szeretet nélkül nincs élet, nincs család, nincs nemzeti hovatartozás!

- Önnek mint jelent az a szó, hogy Haza?

- Sok verset olvastam a Hazáról és mindenki ugyanazt mondja, csak más szavakkal. A válaszom erre egy idézet: „Minden, amit a szem belát; ez a Föld, mely kenyeret ad; ahol szüleink és őseink nyugszanak: EZ A HAZA!”

Vaszkó Úr! Köszönöm a beszélgetést. Ismételtül azt kérem, hogy sok ilyen becsületes és tisztességes Embert adjon a hazának, mint ön. Legyenek bátrak és hősök, legyenek mindig őszinték és tiszteletudók, legyenek magyarok és hittel felvértezett fiatalok, legyenek mindig példaképek.

A sorozatban bemutatott emberek, személyiségek példaképekül állhatnak mások előtt. A következőkben is ezt teszem, hogy másokért dolgozó személyeket mutatok be Önöknek. Kísérjék figyelemmel továbbra is sorozatunkat.

Fr. Ungvályi János

Czer év magyar történelmének eseményei

Mátyás király dicsőséges uralkodása után ismét főurak, oligarchák kezébe került az ország. Ugyanakkor a török már ott állt határainknál. 1490. július 15-én Rákosmezőn a rendek az arisztokrácia nagy részének támogatásával megválasztották a 34 éves cseh királyt, Jagelló Ulászlót. Mátyás híres fekete serege szétzüllött. A trónért folytatott harc azonban nem szűnt meg. Az országgyűlések a főnemesség és a nemesség összetűzésétől voltak hangosak, az erősödő nemes-jobbágy szembenállás az 1514-es véres parasztfelkeléshez vezetett, melyre X. Leó pápa által meghirdetett kereszties hadjárat jó alkalmat adott. A keresztiesek fővezére Székely Dózsa György (eredetileg nándorfehérvári lovastiszt) azonban lángba borította az ország nagy részét. (Kivégeztette Csáki István csanádi püspököt, felgyújtatta Nagylak várát.) Temesvár ostromára készült, mikor megérkezett Szapolyai János vajda 20 ezer főnyi seregével megvédte a várat. Dózsát különös kegyetlenséggel kivégezték.

1516. március 13-án Budán meghal II. Ulászló magyar és cseh király. Április 24-én trónra lép az akkor 10 éves fia, II. Lajos, aki mellé 6-6 főúrból és főpapból királyi tanácsot rendel a Budán, majd Rákos mezőn megtartott országgyűlés.

1521 tavaszán a szultáni hadak megindultak Magyarország ellen. Szabács, Zimony, a szerémségi várak, de Nándorfehérvár is elesett. 1524-re a törökök már a bánágot is elfoglalták, felszámolták a Száva, Al-Duna vonalon kiépített védelmi rendszert.

1525 év novemberétől egyre másra érkeznek a hírek arról a nagy kiterjedésű hadi készülődésről, melynek célja Magyarország elfoglalása. A királyi tanácsban azonban senki sem akarta felismerni a nyilvánvaló veszélyt. 1526. július 2-án a török sereg megkezdte az átkelést a Száván. Július 20-án II. Lajos négyezer ember élén megindul Budáról, Földvár, Paks, Tolna, Szekszárd, Bata után augusztus 23-án ér Mohácsra. Augusztus 15-én Szapolyai János erdélyi vajda hadaival Tordáról megindul a királyi táborba. Augusztus 19-én a török sereg Eszéknél átkel a Dráván. Az augusztus 20-án a haditanács Tomori Pál kalocsai érseket választja meg a sereg fővezérévé. Augusztus 26-án megkezdődnek az összecsapások. Augusztus 29-én kezdődik a mohácsi csata. A 25 ezer főnyi magyar sereg a kezdeti kisebb sikerei után a 75-80 ezres szultáni sereg döntő győzelmet arat. A csatában elesik 7 főpap, köztük Tomori Pál kalocsai. Szalkai László esztergomi érsek, számos főúr, így Drágffy János országbíró, Sárkény Ambrus volt országbíró, Szapolyai György fővezér. Elesik mintegy tízezer főképp cseh, német, lengyel gyalogos, zsoldos és menekülés közben II. Lajos magyar és cseh király. Ez alatt Szapolyai János erdélyi vajda tízezer emberével a Tisza bal partján táborozik. A bajok, a széthúzás olyan súlyosak voltak hogy a nemzetet a mohácsi katasztrófa sem volt képes egyesíteni.

Megkezdődött az ország három részre szakadása, mely a testvérharcokat a török hódítás iszonyait hozták magukkal!

Nem csoda, hogy e nemzeti tragédia festőink legkiválóbbjait is megihlették.

Képeink: Than Mór: Mohács csata, Székely Bertalan II. Lajos holttestének feltalálása (lenn. jobbra), Kovács Mihály Mohácsi temetés (lenn. balra).

Forrásmunkák: a Magyar Nemzet Története (Atheneum kiadása 1896.) Magyarország Történeti Kronológiája (Akadémiai Kiadó 1983.) Csukovics Enikő "Liliom és Holló" c. könyv (Magyar Könyvklub kiadásában 1999.)



Végy halál engümet

Végy halál engümet,
Egyedüm ilyen,
Maraggyun urodom,
Ki világ félljen!
Ó igoz Simeinnok
Bezzeg szavó ére;
En érzem ez butörüt,
Kit niha egire...

(Részlet az „ó magyar” Mára siralomból
Három földlépcső vezetett a házba. Bent sötétség, doh, áporodott szag, fojtó levegő. Fapriccsen, szalmán, rongyokkal letakarva beteg gyermek kínlódik. „Gyötri a hagymáz”. Szerencsétlen kis penészvirág. Magán viseli a szolgasors minden átkát.

Padlástan, tapaszott falu patics, zsuppos nyomorúság. Ezt sajnálták itt hagyni? Ezért várták be a törököt? Bizonyára mindegy volt nekik. Rosszabbat képzelni sem tudtak jelenüknél, jobbat nem mertek remélni.

Az ember, merőn néz keltnek. Alkonyodik. Ide látszik, hogy Nyárszegen a nyomorvisek lángja égre csap. Az asszony, ott áll ura mellett. Kétségbeesetten jajgat. Kezét tördeli. Bámulják az órajársnyira lévő pusztulást. Farkasszem néznek a halállal.

Kint elbűvölt áldozat várja, hogy a ragadozó odaérjen és szétépje. Nincs ébredés a szörnyű kábulatból.

Igen, itt van, amitől évek óta remegtek, amitől nem volt egy nyugodt éjszakájuk. Ha a kutya csaholt, megfeszült minden idegszáluk, várták a rablók érkezését. Most valóban megjött a török. Szurokfáklya lobban a szélső ház eresze alatt. Lakatlan. Gazdája elmenekült. Lángra kap a szalmatető. Már ég a második is.

Az eddig mozdulatlanul álló szikár jobbágy befordul a házba. Hosszú nyelvű baltával tér vissza. Háta mögött földre ereszti. Jobbal rátámaszkodik. Ballal párját markolja. Dühösen rágja a csutorát. Szemében vész és elszántság vibrál. Már hét ház ég a sorban. A török megáll Illés jobbágy előtt. Leugrik lováról. A tüzes fáklyát a házaspár arca elé tartja. Arcán a sátán gonosz vigyora ül. Valami értelmetlen vakkantás szerű hangot hallat, és

oda tarja kéjelegve a tüzet az eresz alá. Az ember felemeli a fejszét, és iszonyatos erővel elsújt.

Az asszony befut a házba. Karján hozza tüztetű gyermekét. Futna véle. De már körülállták az érkező vadak. A gyermeket kitépik kezéből, öt derekán kapják. A férjét már hatan dögönyözik, rugdossák.

Néhány szerencsétlen a templom felé fut menedéket keresni. Már késő, hozzák a papot a temető sírja közt a falu felé. Ott nyolc férfi már kötélben van, az asszonyok is odakerülnek. Egy lóháton ülő török fülsiketítő, ordítással hozta magasra emelve a szegényes kelyhet. Azta hitte szerencsétlen, hogy arany.

Az egész falu ég. A templomra elfelejtett örömeiben üszköt vetni a rabló. Már sötétedik, de mennek tovább Sima felé. Hajtja őket a rablás állati ösztöne. Az öreg pap ott fekszik hörögve az égő ház tövében. A fejszés jobbágyot valósággal felapritották. A beteg gyermek sem szenved már. Még hét öreg holtteste van mellettük csomóra hányva. A távolodók örömmujongásán átszűrődik a rabok idegtépő jajgatása.

*** **** *

Mikor 1882-ben a mostani híd alatti átvágás medrét készítették, rengeteg csontra találtak, mivel a régi temető egy része beleesett.

1913-ban, mikor az első vashidat építették, a láb helyének ásásakor újabb sírokra bukkantak.

„A mai községet alapító ősök Nemes-Kerekiből jöttek Endröd régi helyére. Kerekiben ugyanis a Körözs folytonos áradásaival sok bajuk volt, ezért folyamodtak Harruckern János György báróhoz, a megye földesurához, hogy engedélyt nyerjenek a régi Endröd megszállítására. Az ő engedélyével költözött be 1730-ban Endrödre a kerekai katolikus raj lekipásztorokkal, Pocsuk Imrével és tanítójukkal, Zámok Istvánnal, aki egyúttal az új falu jegyzője is volt.

Az új települők a régi kanyargó Körözs partján talált régi, omladozó öreg templom környékét szállták meg.” (Historia Domus)

Márton Gábor

egy új évezred és egy új társadalom küszöbén állunk mi is, mai magyarok. Mostani helyzetünk hasonló az ezer évvel ezelőttihez, csak sokkal bonyolultabb és sokkal hatalmasabb a kihívás. Akkor az európai földműves társadalomhoz kellett felzárkózni, most az európai integráción túl a globális információs társadalomhoz is. Akkor a mások által kifejlesztett rendszerbe kellett elődeinknek beilleszkedni, most egy születő új világ küszöbén állunk, amelyhez nincs kész minta sehol a Föld kerekén. Világviszonylatban is újat kell teremteni. A honalapításkor, de még száz éve, a millennium idején is viszonylag gazdagabb volt az ország. Most anyagilag sokkal szegényebbek vagyunk. Am ahol a szükség, ott a segítség. **A születő információs társadalomban a szellemi tőke a legfőbb erőforrás. A jövő társadalma tudásközpontú társadalom.** Ma különösen igazak Széchenyi szavai: „**a kiművelt emberfők sokasága a legfőbb nemzeti vagyonunk**”, és ebben gazdagok vagyunk. Feladatunkat és teremtő szellemünket értékelni megfelelően, talán csak egy Bolyai-idézetet lehet: „**most nem durva erővel, hanem műveltséggel kell igyekeznünk ki-ütni, s lehet nem csak elérni, hanem el is hagynuk más, már rég-óta messze előre rugaszkodott nemzeteket, azoknak dicső példát adván...**” Ez a piciny, sokat szenvedett ország a középkorban a világegyház szentjeinek, az új korban pedig a Nobel-díjasoknak a sorát adta, akik mind-mind magyar templomokban szereztek életre szóló hitet, magyar iskolákban tanultak, itt tanulva meg, itt szívva magukba a kitaratást és tudást.

Igy szól a negyedik üzenet:

Ha beruházunk, a tudásba ruházzunk! Itt a legbiztosabb, legmagasabb, a legidőállóbb a megtérülés. Ezért ide kell beruházni, akár lemondás árán is. Ezt kell megértetni minden gyermekét nevelő édesapával és édesanyjával. Azt kell megértetniük, gyermekükből legyen tanító vagy munkás, mérnök vagy tudós, éljenek bár határon túl kisebbségi létben, ha gyermekük biztos tudással rendelkezik, világleltéke lesz, ha nem, menthetetlenül lemarad. Szent István, Széchenyi, Bolyai, Kodály emlékeztessenek valamennyiünket arra, hogy e talajból fakadt gyermekekből mi minden lehet! Az állam feladata pedig, hogy tudást adó templomokat, iskolákat építsen, bátran állítva tevékenysége középpontjába az erkölcsöt, a műveltséget, a szakértelmet. Legyenek olyan iskolák, amelyek oktatói, tanárai, eszközei, számítógépei felszínre hozzák a gyermekek kreativitását, amelyre megtanítanak a közös munka örömére, a párbeszéd képességére, s a megegyezés létrehozására. Ha ez történik, a hazának olyan polgárai lesznek, akikben meg van az a képesség, hogy e nagyon gyorsan változó világhoz és benne az emberekhez alkalmazkodni tudjanak. S ez új értelmet ad magyarságunknak is, melyet összeköt a nyelven alapuló közös gondolkodás képessége. Hisz nem választ el bennünket többé távolság, határ, mindez valódi közösséggé, néppé formálhat bennünket. Ha mindezt megtettük, vagy tenni készek vagyunk, akkor nincs már más dolgunk, mint a hétköznapi életben is megélni a költő üzenetét:

„**Légy hű, s bízzál jövődben nemzedem!**”

Latorcai János



Bethlen fejedelem iskolái

A Körös és a Maros ölelkezése



A Maros Szeged alatt ömlik „a legmagyarabb folyó”-ba (Trianon előtt arról kapta ezt a megtisztelő nevet gyakran makrancoskodó folyónk, mivel a történelmi Magyarország területén fakadt, s ott is ért véget), a Körös – a Hármaskörös – pedig Csongrádnál torkollik a Tiszába) s voltaképpen ő is igényt tarthatott volna a kitüntető névre, akár csak a Maros.

Nagyenyed, a híres erdélyi iskolaváros a Maros partján áll Bethlen Gábor fejedelem négy évszázados kollégiumával (folyóiratunk a város történetéről sorozatot közölt az Erdélyi Hírek rovatban. Szerk.), a Hármaskörös partján települt alföldi Gyomának nincs ilyen régi iskolája, de a világhíres Kner nyomda gyomai könyvművészetének nevét viselő gimnáziumon kívül – azzal csaknem szemközt – mezőgazdasági szakképző iskolája a nagy államférfi, hadvezér és kögazda nevét viseli.

Bár Gyoma szülőhelyem, de onnan hosszú időre elkerültem, s azt, hogy a Bethlen Kollégiumról híres erdélyi város a szülővárosom közt szorosabb kapcsolat van, Enyeden fedeztem föl, amikor 1994-ben tudományos kutatásokat végeztem a kollégium épületében található Bethlen Tudományos Könyvtárban.

Egykori kötelező olvasmányunk, Jókai: *Nagyenyedi két fűzfá-jának városában* már jártam néhány évtizeddel

korábban is, amikor még az „eleven lexikon”, a kedves emlékeztető tudós Vita Zsigmond kalauzolta az udvaron a messze Magyarországi látogatókat (akkor bizony messze volt tőlünk nagyon Erdély, messzebb majdnem, mint Kína vagy Amerika: Váradon a romániai vezető erőteljesen ránk szólt, mikor a csoport tagjai az Erdély nevet használták: – „nincsen Erdély” – de azért este a Transsylvania étteremben vacsoráztunk, ahol három nyelven, magyarul, románul, németül énekelt az énekesnő). Akkor még csak román nyelvű tábla emlékeztetett a kollégium udvarán az egykori enyedi diákra, Tibet nyelvének világhíres kutatójára, az „Egy szegény árva magyarra”, Körösi Csoma Sándorra, aki „bölcsőjét kereste a magyarnak s végre összeropant fáradalmi alatt.”

Ma már szép magyar nyelvű márványtábla is emlékeztet rá, s van emléktáblája a szintén Enyeden tanult Kemény Zsigmondnak, a magyar történelmi regény nagy írójának, s a kollégium költőtanárának, Áprily (Jékely) Lajosnak is. Legjobban azonban az dobogtatta meg a szívem, amikor az udvaron megpillantottam a korábbi dombormű és mészköszobor után az iskola alapító fejedelem bronz mellszobrát, rajta a felírtattal, hogy azt a gyomai Bethlen Gábor Szakiskola ajándékozta a kollégiumnak, mint testvériskola. Akkor kutathattam először, a budapesti Károlyi Gáspár Református Egyetem dékánjaként, a Bethlen Tudományos Könyvtárban, s több érdekes iratot találtam

kedves hősöm, Körösi Csoma Sándor életéről is, akinek mellszobra – Holló Barnabás műve – ott áll a kollégium dísztermében (eredetije pedig Budapesten a Magyar Tudományos Akadémia épületében, bronz párja meg Kalkuttában, az Asiatic Society of Bengal – a Bengáli Ázsiai Társaság – székházában).

Éppen december volt, a díszteremben a gyerekek próbáltak, készültek a mikulás és a karácsony megünneplésére. A közeli vártemplom udvarán Széchenyi István emléktáblája figyelmeztetett arra, hogy itt is megfordult a „legnagyobb magyar”, aki az enyedi diákról, Körösi Csoma Sándorról a legszebb sorokat írta: „nem magas helyzet, nem kincs a nemzetek védőre, hanem zarándoki önmegtágadás és vasakarat”. Itt pedig azt hirdetik szavai, hogy nem az a fontos, hogy a jó magokat ki veti el, hanem az, hogy el legyen vetve.

Az idő úgy hozta, hogy idén, 2001-ben az év nagy részét szülővárosomban, Gyomaendrődön töltöttem, s áprilisban a Magyar Nyelv Hetén rendhagyó magyarórát tartottam az enyedi Bethlen kollégium testvériskolájában, emlékeztetve a kollégium kiváló tanítványa, Sütő Andrásra is, a nagy nyelv-művészre, aki azt mondta, hogy a nyelv olyan, mint az asszony, szeretni kell, ha azt akarjuk, hogy viruljon, és szép legyen. Nem sokkal később az iskola igazgatóhelyettese, Kovács Károly értékes meglepetést nyújtott át: Sütő András levelét, melyet a millenniumi ünnepek alkalmával küldött egykori iskolájába, Enyedre. Mivel sok nekünk szóló tanulság, intelem is van benne, az ajándékozó hozzájárulásával közreadom.

Szilágyi Ferenc

A Civil Szervezetek Körösvölgyi Szövetsége soros közgyűlését a Gyomaendrődi Cigány Közösségi Ház Teleházában tartotta, ahol jelen volt a Közösségi Ház elnöke ifj. Dógi János, a Szövetség elnöke Demján Sándor, a Miniszterelnökségi Hivatal Kistérségi megbízottja Ungvölgyi János, valamint a meghívott civil szervezetek vezetői. A Miniszterelnökségi Hivatal megbízottja Nagyházi György megnyitotta a gyűlést és ismertette a teleházak beindítását és működését, mondván, hogy a teleházak működtetése helyi ügy, mivel a lakosság igényeitől függ, illetve, hogyan tudják kihasználni, élő programokkal és ötletekkel betelepíteni. Dógi János elmondotta, hogy az általuk működtetett teleház igen komoly infrastruktúrával rendelkezik és ezt ő igyekszik megosztani más civil szervezetekkel is, kegyen az levelezés, telefonbeszélgetés vagy Internet kapcsolat teremtése. Segítenek idősek kérvényeinek megírásában. A fórum igen jó hangulatban folyt és mindenki szót kapott, aki kért. Új alapítvány is csatlakozott a szövetséghez. A Körösmenti Néptánc a város legnagyobb múltú civil szervezete, amely 330 taggal, akik 92 óta alapítványként működnek. Ezzel a Körösvölgyi civil szervezetek elérték az 1000 létszámú küszöböt. A megbeszélést Demján Sándor egy pályázat ismertetésével zárta és meghívta a jelenlévőket a szarvasi ünnepekre. (Lovas napokra.)

LASZKÓ ANDRÁS

A nagyenyedi kollégium millenniumi ünnepére

Merre van Nagyenyed? Isten tudja!
Valahol a két füzfa mellett, ahol a
Maros is bódorog.

Kedves Barátaim!
Nagyérdemű Gyülekezet!

Fennállásának közel négyszázadik
esztendejében a Bethlen Kollégium újból
a szellem örtüzeként lobban magasra, kül-
di fényjeleit kontinentális körben az Őr-
hegy tövéből. Természetes és
törvényszerű, hogy itt és most, évezredes
nemzeti létünk véráztatta helyén múltunk
mélyébe ránt az emlékezet. Nagy költők:
Farkas Árpád gyémántos szavakkal fi-
gyelmeztet enyedi diákok, galambösz pro-
fesszort századok üzenetére:

„Fiúk, viháncoló csitkók a vad szelek-
ben,

Ha netán az ürüg nem sikerül száll-
nunk,

S e rögös földre mégis visszatérnénk,
Csak lábujjhegyen, halkan:
Apáink hűlő, drága arcán járunk.”

Legelső, forradalom utáni erdélyi útján
Jókai Mór múltat és jelent összegezve a
legdrágább nevezetességnek az „élő iva-
dékot” emelte fénybe – a porig alázott –
gyalázott országot újból talpra állító nem-
zedéket. Múltittas merengéstől óvna tán
ma is bennünket? Nem, barátaim! Jókai
1853-ban nem tudhatta, mi vár még ránk a
huszadik század elején. Még csak sejtelve
sem lehetett arról, hogy Széchenyi iszo-
nyatos rémálmaiból, Kemény Zsigmond
zúzmara aggódalmaiból mi minden válik
valóra; hogy vérbe fojtott szabadsághar-
cunkkal még nem bűnhődünk meg sem
múltat, sem a jövőt. A siculicidiumnak
is nevezett madéfalvi veszedelem, vagyis
székelyirtás-gyilkolás után győztes nagy-
hatalmak hungarocidiummal büntették
Magyarországot. Mohácsnál gyászosabb
neve: Trianon.

E történelmi sorscsapás az erdélyi ma-
gyarság nyolcvan esztendő kálváriájának
a kezdete volt. A Bethlen Kollégiumé is
tehát. Szólhatnak létfeltételeinek sorozat-
os megcsonkításáról: az alapító Bethlen
Gábor adományainak fokozatos kisajátítá-
sáról, el egészen a 948-as államosításig,
mely magyarán szólva pártállami, nacio-
nalista rablás, fosztogatás volt, ősi magyar
iskoláink, köztük félévezredes kollégiumaink
többségi előzönlése, s azok európai
hagyományainak, belső életrendjének
megsemmisítése. A népi demokráciának
becézett bunkókrácia két emberöltőnyi
agyomosással próbált magának janicsárha-

dat nevelni. A gyermeki lélek és eszmélet
viasz-érzékenységű korszakában kezdték
a nemzeti történelmi tudat elsorvasztását,
anyanyelvi oktatásunk fokozatos fől szá-
molását. Történelmi szerencsének is
mondható, hogy Bethlen Gábor iskolája,
amelyet Academicum Collegium-nak,
universitasnak szánt alacsonyabb szintre
taszítottan bár – megmaradt, fennmaradt,
nemzeti kultúránk szellemváraként, anya-
nyelvünk örök feltámadásának színtere
maradt. Hatalmas vagyonát, a Fejedelem
adományait idők folyamán az önkény el-
oroztta. Vandál tömegerek tatárdulást és
törökvést meghaladó kegyetlenséggel
mészárolták le nem egyszer Nagyenyed
békés polgárait, égették porrá a kollégiumot,
könyvtárát, múzeumát, hogy közel
száz év múltán így háborogjon a költő
Jékely Zoltán:

„Fejedelmünk legyen a közbejáró-
.....

ő menjen el a Csillagok Urához
s esedezzek dicső lábainál.
.....

mondja meg ott a csendes szavú, bátor:
ha túrte mindezt, Ő is az oka!
.....

Ideje már, hogy lássa a tévedését,
(-Nagyságod mindezt bátran mondja el -)
hogy porbasújtott skólánk építését
utolszor még nevében kezdük el.”

Közhely már a metafora: fönixmadár-
ként poraiból a mi skóla-reménységünk
mindig fől szárnnyalt, fényesen igazolván
Bethlen Gábor művének újabb századok-
ba nyúló életerejét. Amelynek gyarapítása
csak mirajtunk múlik. Többek közt azon,
hogy Erdély aranykorát nem siratni kell,
hanem romjaiból újjáépíteni.

Mi készül itt a jövőnek? Az erdélyi
magyarságnak az értelmiségi serege,
amely a Németh László álmodta minőségi
forradalom jegyében szól majd bele hite-
lesen, hatásosan nemzeti létünk pozitív
alakításába. A készülődés boldog éveiben
pedig soha ne feledjétek ifjú barátaim,
hogy Bethlen Gábor napjainkig sugárzó
zsenialitása, tanítása kötelező lecke marad
minden utónemzedéknek. Hajdani isko-
lám, szerelmetes Alma Materem mai,
ezerfőnyi diákseregének is azt üzeni Beth-
len Gábor, amit Erdély mindenkori felelős
gondolkodói tanulhattak tőle. Először,
hogy: kicsi népben nem az a nagy, aki
nagy vihart támaszt, hanem aki népe elől
nagy vihart el tudja fogni. Másodsor,
hogy miként a bűn zsoldja a halál, azon-

képpen a keserű csalatkozás oka mindéig
a hiszékenység. Harmadszor: mi, magya-
rok kiváltképpen tanuljunk meg előre, s
hátunk mögé nézni, ne rohanjunk az indu-
lataink után. Negyedszer: közösségi csele-
kedeteinkben az időnek
alkalmatosságához szabjuk magunkat.
**Nem a hiú becsvágy, hanem az idő
mondja meg mikor, mit kell tennünk a
hon és a nemzet javára.** Ötödször: álom-
pénzért bírhatót oda nem adni, hogy
okunk legyen balgaságunkat siratni.

A későn könnyező magyar szemeket
nem csak Ady panasolta föl! Már Bethlen
Gábor sem szerette.

Kedves barátaim! Nagyérdemű gyüle-
kezet.

Harminc esztendeje múlt, hogy itt, fel-
hős ég alatt, a kollégium udvarán, a Feje-
delem kőarca előtt megvallottam, amit a
hely szelleme oltott szívembe. ”Nagysá-
gos Uram! Köszönöm, hogy a nevét viselő
híres Kollégiumba lélekbegyűjtő dézsmá-
sai engem is elhoztak. Az otthoniak – a
sárban maradtok – azt gondolhatják
ilyenformán a felfelé kapaszkodás útjára
léptem. De fülemben a hangjuk, és szán-
dékaimban a fogadalom: nem fölfele, ha-
nem lefelé török, Uram! Vissza azok közé,
akik a könnyeikkel egész rózsakeretet ne-
velhetnének...”

Rég volt, igaz volt, szájkosaras, zord
idők voltak, mikor így szóltam e helyen,
tanítóképzősként. Azóta fordult az idő ke-
reke. Súlyos áldozatok árán a román nép,
az erdélyi magyarság, és minden más ajkú
közössége az országnak kiszakította ma-
gát a diktatúra polipkarjaiból. Kánaánt
nem énekelünk, felhőtlen boldogságot
nem zengedezünk, de nem csupán állítjuk:
bizonyítjuk is, hogy a szólásszabadságban
és mindennapi küzdelmeinkben már nem
önámítás egyenjogúságunk és önrendel-
kezésünk REMÉNYE – ha mint eddig is:
küzdeni fogunk érte. - Esőleső társaságnak
legfőljebb esőt ad az Isten. Álmainkban is
örzött vágyainkhoz Ady Endre küld ma is,
- a Bethlen Gábor diákjainak is –halhatat-
lan, síron túli üzenetet:

„Robogj föl Láznak ifjú serege,
Villogj tekintet, világbíró kardunk.
Künn a mezőkön harsog a Tavasz,
Harsogó Tavasz, kísérd el a harcunk.”

Kívánom: úgy legyen!

Köszönöm, hogy e szavakat önöknek
is elmondhattam!

Sütő András

A tehetséget a gének hordozzák

Kedves Olvasóink!



nyitva, megtekintették. A megnyitón Endrődön ismertette Éva életútját, tehetségének első alkotásait. Öt idézzük:

„Németh Éva Endrődön született, tanult, majd férjhez ment. Endrődön élt, ott is dolgozott a jó hírű, sok fiatalnak munkát adó Endrődi Cipész Szövetkezetben, az ENCI-ben 23 éven át. Két fiúgyermeket nevelt föl. Élete úgy alakult, elvált, majd ismét férjhez ment, ekkor vette fel az Eichler Éva nevet, amelyet ma is használ.

A férjét elveszítve, jelenleg 90 éves édesanyjával él, akinek 90. születésnapja tiszteletére rendezte és készítette meglepetésként ezt a rengeteg virágot.

Éva már nyugdíjas, és egyre kereste életében az egyensúlyt, amely megteremti a lélek harmóniáját és kitölti életét. Mivel tele van energiával és rengeteg ötlettel, és mindig jó volt a helyzetmegoldó képessége, a szépet mindig szerette – egy kiállítás képeit nézegetve – elhatározta, kipróbálja tehetségét! Iszonyú energiával, belső készlettel, festett, csak festett... napokon, hónapokon át. Örömmel újságolta, hogy mibe kezdett és kért, hogy nézzem meg. Máskor telefonált, hogy „Lona, hogy is kell ezt a festéket, vagy keretet csinálni?”

Természetesen, hogy segítettem, ki ne örülne, hogy van egy másik örülten elszánt nő, aki teljesen „beleesett a festésbe” Valamelyest magamra ismertem. Ilyenkor eszembe jut

Martin Ritt: **A tehetséget a gének hordozzák, hogy mit kezdünk ezzel az örökséggel, csak az, ami számít.**

Éva tehetséges, amit ha körülnéznék láthatnak. Ez a kép-ananyag hónapok munkája. Képein látszik, mennyire küszködik az anyaggal, a színekkel. Próbálja kialakítani „öket”. Mivel soha nem tanulta, kezdeti munkáin jó értelmű naivitás látható, amely a gyakorlás révén kezd feloldódni. Belső elemi erővel, ösztönnel fest. Paul Cezanne erre azt mondta: „A színekben logika rejlik és a festőnek kizárólag ezt, néim pedig az ész logikáját kell követnie.”

Évára ez jellemző, Ő a színek logikáját követi. Főleg virágcsendéletei vonatkozásában. Egy párat megemlítve: „Kék hortenzia”, a kék színek fantasztikus kompozíciójára nézve az abszolút tisztaság jut eszembe, amely belőle árad. A „Vegyes virágok”, érdekes színvilág és háttér megoldása teszi különlegessé és egyedivé. Az „Ananász virág”, a maga egyszerűségével, visszafogott színeivel tűnik ki. A piros terméseivel pedig a „Zsídó cseresznye” című képe váltja i mindenki tetszését. Az „Egy szál orgona” szinte tökéletes már. „Csendélet margarétával” című kép harsogó színeivel vonja magára a figyelmet.

Éva eddigi élete során eljutott Ausztráliába, mivel nővére ott él. Ennek az útnak az élményei sem múltak el nyomtalanul, és emlékeit is megfestette a csodálatos, számunkra szokatlan sziklás kőhegyeit, és a sivatagról kiemelkedő „Vörös kőhegy”-et is láthatjuk keze nyomán.

Éva, mivel vallja és éli Lev Tolsztoj szavát, miszerint: „Apró változások teszik teljessé az életet”, megpróbálja az olajfestéket is, ezek közül a „Köröspart” és a „Körösparti ház” című festményeit emelem ki. És ami viszont legjobban tetszik nekem, az a „Könnyező szem” Úgy érzem, ez a kép a lelkéből fakadt, a színeknek, a fényeknek, mindnek nagyon sok jelentése van. Ebben a képben van Éva egész élete, nem csak a fájdalom, a küzdelem, de a remény is.

Kedves Éva! Engedd meg, hogy Les Brown idézetével engedjelek további utadra: Céloed a Hold legyen. Ha elhibáznád, akkor is csillagok között ér véget utad.”

És mondhat-e ennél szebbet, igazabbat a krónikás? Reméljük, egyre gyakrabban láthatja majd a szépet szerető közönség Éva képeit. Láthatja, s lemérheti a fejlődés útját, láthatja és örülhet a képein megjelenő színek gazdagságának. S mi ígérjük mindig hírt adunk ennek az útnak minden állomásáról.

Császár Ferenc



HÍREK ERDÉLYBŐL



„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

A Bethlen Gábor Kollégium alapítása

1622-ben Bethlen Gábor fejedelem elérkezettnek látta az időt arra, hogy egy régi álmát megvalósítsa. A májusban Kolozsváron összehívott országgyűléssel elfogadtatta az akadémia alapítási tervét. Célja volt emelni az erdélyi kulturális élet színvonalát, csökkenteni a lemaradást, mely Nyugat Európával szemben mutatkozott. A főiskola helyét előbb Kolozsvárra jelölik ki az elpusztult Báthori egyetem telkén, de mégis a fejedelmi székhelyen Gyulafehérváron állítják fel. Az első külföldről meghívott nagyhírű tanár Opitz Márton volt, aki még ez évben megkezdte a klasszika-filológia előadásait. Az akadémia 1629-től három fakultással működött: teológia, filozofia és filológia. Az 1624-es Gyulafehérváron összehívott Országgyűlés a fejedelem javaslatára kijelentette, hogy a szegény sorsú jobbágycsaládok gyerekei is tanulhatnak a kollégiumban. 1629 júliusában kiadta azt a dokumentumot, mely kimondja, hogy minden tanár leszármazottaikkal együtt nemesi rangot kap. Így akarta gyarapítani a megfoglyatkozott erdélyi magyar nemességet. Adománylevelével, melyet 1629-ben kevéssel halála előtt írt, Enyed városát minden adójával, dézsmájával, taksáival és más jövedelmével, valamint hét jobbágyfalut, Felenyed, Miriszlo', Muzsina, Hidas, Décse, Besenyő és Heningsfalvát a Kollégiumnak adományozta. Íme egy részlet az adományleveléből:

„Mivel tehát a mi szerencsés országlásunk kezdetétől fogva semmit sem tartottunk fontosabbnak mint hogy Isten Igéje szolgáinak és a szabad művészetek professzorainak, istenfielem ápolása és az ifjuság tanítása céljából bőségben legyünk, s en-

nek következtében ebben a mi Gyulafehérvár városunkban gimnáziumnak és evangelium szerint reformált hitű iskolánknak kollégiumát alapítani kegyelmesen elhatároztuk: attól az időtől kezdve semmiféle kiadást és fáradságot nem tartottunk kimérendőnek abból, hogy jövedelmeiről gondoskodni és szükségletein segíteni lehessen. Hogy tehát a jóságos és hatalmas Isten dicsősége iránt való maradásunknak erről az utókor előtt is tanúságot tévő emléket állithassunk, ennek bizonyosságul nemes szándékunknak, valamint adakozni akaró nagy bőkezűségünknek kegyelmesen jelét akarjuk adni. Ezért mi Enyed városunkat csonkítatlan egészében, mindenféle adóival, taksáival, dézsmáival és más bármilyen neven nevezett jövedelmeivel, hasonloképpen a miriszlói, felenyedi, muzsinai és hidasi birtokokat teljes egészükben, nemkülönben az erdélyi Fehér vármegyében fekvő decsei részjóságokat mindenféle hasznukkal és tartozékaikkal, mindenfajta területeikkel, úgymint szántásra alkalmas, művelt és műveletlen földjeikkel, legelőikkel, rétjeikkel, térségeikkel, szénafüveikkel, erdőikkel, berkeikkel, hegyeikkel, völgyeikkel, szőlőikkel és szőlőhegyeikkel, vizeikkel, folyóikkal, halastavaikkal, és a halászati joggal, vízlefolyásaikkal, malmaikkal és azoknak hegyeivel, általában véve a hozzájuk jogosan és régtől fogva tartozó és tartozandó mindenféle teljes hasznukkal és járulékaikkal, bármilyen neven neveztesenek is azok, meg nem változott mezsgyéik és régi határaik között, hagyományképpen, de más, ezenkívül még megírott és kiadott adományleveleink épségben tartásával, valamint mások jogainak sérelme nélkül, kegyelmesen az említett és általunk alapított fehérvári kollégiumnak adtuk és adományoztuk, s azt akarjuk, hogy ez a kollégium az említett Enyed városnak, hasonloképpen a miriszlói, felenyedi, muzsinai és hidasi teljes egész birtokoknak, nemkülönben a besenyői, heningsfalvi és decsei részjóságoknak, melyek- mint előbb említettük- az erdélyi Fehér illetve Torda vármegyékben fekszenek, tulajdonába a mi megbízottunk és a ti megbízottatok közreműködésével törvényesen beiktassék.“

Ugyanis a kollégium elnyerte a Tokaji Hétszözlöt, Debrecen város hétezer arany évi taksáját és a fejedelem 20.000 arany hagyatékát melyet 40 diák taníttatására testált. Azokat a diákokat, akik elnyerték a fejedelmi ösztöndíjat, principistáknak neveztek. 1629 végen újabb tanárok jöttek: Alstedius Bisterfeld és Piscator. **A gyulafehérvári korszak legkiemelkedőbb személyisége Apáczai Csere János volt, aki előbb diákja, majd 1653-tól, az utrechtai tanulmányai után tanára a kollégiumnak.** Ő volt az, aki a gyulafehérvári kollégiumban megalapozta a Descartes-i filozófiai szemléletet. A bethleni akadémia zavartalanul működött 1658-ig, amikor az Erdélyre zúduló török-tartár csapatok feldúlták fejedelmi székhelyet és vele együtt a már hírneves kollégiumot. A diákság Kolozsvárra menekült, ahol az elűzött Apáczai gondoskodott róluk. A könyvtár és a kollégiumi iratok teljesen elpusztultak.

Bajusz Tünde

Gyomaendrőd, Fő út 45.
Tel/Fax: 66/386-578
Mobil: 30/9-950-197

Sarokház
Csemege
Ct.: Tímár Vince

**Partner üzlet-
ház tagja**

Kedves vásárlóink!
Termékeinkkel mindig az Önök szolgálatában állunk!

☞ Folyamatosan friss húsok

- ☞ akciós termékek
- ☞ kolbászhus minden mennyiségben
- ☞ cukrászsütemények
- ☞ tortarendelést felvesszünk

Blaha u.27. Tel.:386-691
 Nyitva tartás: hétfőtől péntekig 6-tól 18 óráig
 szombaton 6-tól 14 óráig
 vasárnap 7-től 11 óráig.

Páratlan siker Mezőtúron



Az endrői születésű Uhrin Benedek Mezőtúron a IV. Wanted fesztiválon július 6-án páratlan sikert aratott több tízezer fiatal előtt a Petőfi laktanyában. Az eseményt minden évben megrendezik a rock és a mai modern zene minden stílusában.

Benedeket már megérkezésekor ostromolták autogrammért, sőt van, aki a hátára, a hasára vagy a pólójára kért aláírást. Vastaps kíséerte a „Rebeka”, a „Kispatak” c. saját szerzésű műveit. A „Nikotin”-ről szóló művéből sok fiatal tanulhatott. Volt szerelmes, vidám és poénos száma is, melyet a nagy meleg ellenére az előadó a nagyközönség öröme és tetszésére énekelt. Szűrőpróbaszerűen megkérdeztem egy-két rajongót arról, hogy mit

szeret Uhrin Benedek előadásában.

„Az őszinteségét, a kitartását, és a korát! Amiről énekel, az mind igaz. Az ország majd minden nagy városába meghívják a mestert, és én minden helyre elmegyek, ahová hívják!” válaszolta.

Uhrin Benedeket is megkérdeztem: hogy értékeli a sikert. „Végre sikerül az, ami negyven évig csak álom volt számomra, mert engednek érvényesülni. Az internetes fiataloknak köszönhetem azt, hogy most itt lehetek. Ezt azzal tudom viszonzni, hogy minden felkérést, ami tudok, elvállalok. Mindezt egészségem is megengedi, még 80 évesen is. Teljesen megfiatalodtam. Remélem szülőfalum is figyel sikeremre, és egyszer talán meghív egy koncertre. Ezt a felkérést a mai napig nem kaptam meg, de ami késik, nem múlik!” – felelte kérdéseimre Benedek. Úgy érzem, hogy eljött az ideje annak, hogy e nemes kezdeményezéssel a városnak élni kellene.

Benedek eddigi sikereihez szívből gratulálok, további fellépéseihez még sok erőt és jó egészséget kívánok. Isten most nagy lehetőséget adott Önnek. Kérem éljen a lehetőséggel és tanítsa, nevelje fiataljainkat az erkölcsi tisztaságra és a jóra, melyet számaiban megénekel.

Legközelebb Békéscsabán szeptember 4-én fog ismét fellépni. Aki tud, menjen el és győződjön meg arról, hogy amit leírtam, ez így is van.

Ungvölgyi János



Művészeti tábor Gyomaendrődön

A Városi Zene –s Művészeti Iskola idén is szervezett művészeti tábort. Az elsőt az elmúlt évben rendeztük, melyből hagyományt szeretnénk teremteni.

Iskolánk mindkét tagozatán – úgy a képzőművészetén, mint a zenén – részt vettek növendékeink. A művészeti tábor célja nem a tanév meghosszabbítása, hanem játékos formában az új ismeretek megújítása mellett a társművészetekkel való ismerkedés.

Az idén két vidéki programot is beiktattunk. Sajnos az időjárás nem volt hozzánk olyan kegyes, mint a tavalyi év folyamán. A gyulai programban megtekintettük Erkel Ferenc emlékházát, illetve a Kodály Múzeumot. Szarvason jártunk az Arborétumban, és a Ruzicskay György emlékházában. Délután a Körösön való hajókázás aratott nagy tetszést a gyermekek körében. Más napokon délelőtt hangszeres, illetve képzőművészeti foglalkozások voltak, délután pedig szabadkeretek között való játékok, múzeumlátogatások, előadói estek tarkították a programot.

Szombat este az endrői Katolikus Templomban kiállítással egybekötött hangversennyel zárult a 2001. évi művészeti tábor.

A hangversenyt a Gyomaendrői Zenebarátok kamarakórusa nyitotta meg, Häsler: Ünnepre jöttünk, Palestrina: Egy márványszoborhoz és Arcadel: Ave Maria bemutatásával. Ezt köveően 31 tanuló mutatta be tudását, tehetségét, gitáron, hegedűn, furulyán, fuvolán, orgonán, amit a templomban összereseglett hallgatóság ismételt nagy tapssal fogadott. S végül meglepetésként Emődi Ildikó operaénekes és Bátkai József közreműködésével Bellini: Norma (részlet), Liszt Ferenc: Sanctus, Wolf: Ave Maria s Bach: d-moll Toccata és fuga bemutatása zárta – úgy érezzük -a minden szempontból sikeres eseményt.

Holubné Hunya Anikó



**Az ablak
teszi
a házat**

**MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETEKRE IS.**

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328



**METÁL STOP
VAS-MŰSZAKI BOLT**

*Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények*

*Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek, háztartási kisgépek
Szórakoztató elektronika*

*Szegek, csavarok, zárok, lakatok
Fürdőkádak, mosdók, csaptelepek, mosogatók*

*Villanyszerelési anyagok
GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: 386-909*

Jogi tanácsadás

Büntetőjog



A büntetőjog lényegét tekintve a társadalmi életviszonyokat védi, oltalmazza. A büntetőjog fogalma azoknak a jogszabályoknak összessége, amelyek meghatározzák, hogy mely emberi magatartások képeznek bűncselekményt, és azt, hogy a bűncselekmény elkövetőivel szemben milyen jogkövetkezményeket lehet alkalmazni.

Bűncselekmény az a szándékosan vagy gondatlanságból elkövetett cselekmény (ha a gondatlan elkövetést a törvény bünteti), amelyre a törvény, büntetés kiszabását rendel. Fontos, hogy a társadalomra veszélyes legyen, büntetendő, és bűnös emberi cselekmény legyen.

Tehát megkülönböztetünk szándékoságot és gondatlanságot. A bűncselekményeket büntetire és vétségre oszthatjuk.

Büntett, az a szándékosan elkövetett cselekmény, amelyre a törvény kétévi szabadságvesztéstől súlyosabb büntetést rendel el. Mincen más bűncselekmény vétség. Szükséges, hogy az elkövető a cselekmény elkövetésekor a 14. életévét betöltötte, és természetes személy legyen.

A büntetőjogi felelősségre vonásnak vannak akadályai, ezek két csoportra oszthatók, az egyik a büntethetőséget kizáró okok, a másik a büntethetőséget megszüntető okok.

A büntethetőséget kizáró okok:

- kóros elmeállapot,
- kényszer, fenyegetés,
- jogos védelem,
- végszükség,
- tévedés

- magán indítvány hiánya

A büntethetőséget megszüntető okok:

- az elkövető halála,
- elévülés,
- társadalomra veszélyességnek a csekélyllyé válása vagy megszűnése a cselekmény elbírálásakor.

A bűncselekményeket több szakaszban lehet megvalósítani: Beszélhetünk előkészülről, kísérletről és befejezett bűncselekményről.

Előkészület: Amennyiben a törvény külön elrendeli, előkészület miatt büntethető, aki a cselekmény elkövetése céljából az ehhez szükséges vagy ezt könnyítő feltételeket biztosítja, az elkövetésre felhív, ajánlkozik, vállalkozik, vagy a közös elkövetésben megállapodik.

A kísérlet: Kísérlet miatt büntetendő, aki a szándékos bűncselekmény elkövetését megkezdi, de nem fejezi be.

Befejezett bűncselekmény az a cselekmény, amelynél a törvényi tényállási ismérvek teljes egészében megvalósultak.

A bűncselekmény elkövetőit tetteseknek és részeseknek hívjuk. A tettesek, az önálló tettes, a közvetlen tettes, a társtettes. A részesek a felbujtó és bűnségéd.

A bűncselekményeket el lehet még követni bűnszövetségben és csoportosan.

Ugrinné dr. Katona Klára
Ugyvéd

A „Szent-Jánosi Csárdabeli gyilkosság”

III. fejezet

Az első számunkban elkezdett kihallgatási jegyzőkönyv 6. kérdésére adott válasz a következő:

„A” múlt héten csütörtökön kint voltam a’ zselléri földön a nappal (meg: mint már előbbi részben is leírtam, a rokonsági terminológiában a „napa” az anyós régies alakja), ’s hazajövet találkoztam Bátor Sándorral ki egy eleven bárányt hozott hazafelé a’ révlaposi gátnál által vettem al bárányt tőle ’s együtt elvittük az ügy nevezett Csárda korcsmába (meg: ez a mai „Holler” helyszín volt) hol a’ bárányt Mészáros Jó’séf korcsmáros tőlle megvette, ’s a mint a’ tarisznyában lévő bárányt Bátoritúl által vettem ’s a hátamra hajítottam az egyik szarva letört, ’s attól lett véres a’ gatyám.”

Mielőtt tovább folytatnám az igen érdekes tanúkihallgatási jegyzőkönyv közlését úgy érzem, hogy meg kell nyernem a kedves Olvasót e sok szempontból igen tanulságos levéltári anyag részletes ismertetése fontosságának. A szövegből számos helytörténeti adat kerül napvilágra, nemkülönben jó néhány nyelvjárási, állattartási, földműveléssel kapcsolatos fogalommal bővíthetjük településünk művelődéstörténeti anyagát. Valamint képet kaphatunk a korabeli jogi procedúra menetéről.

7. „Mind azok, melyeket eddig elő beszéltél minden gyanú alól fel nem mentenek, nem igazak, valld meg igazán, hogy részes vagy é, tettel vagy tudomással azon vérengző esetben, mely a’ Szent Jánosi Csárdánál történt?”

Amelyet elő adtam, azokat mind igazán mondtam, részes pedig sem tudomással, sem tettel nem vagyok azon esetbe, miként Isten látja lelkemet.

8. Molnár Sándor ki szinte be fogva van, ismered é, ’s mikor találkoztál vele?”

Jól esmérem, ’s Szombaton délelőtt találkoztam vele, a’ mikor a’ hajamat meg is nyírta, ugyancsak találkoztam Vasárnap is vele. Molnár Sándor komám, és szinte Szabadságos Katona.”

Meghallgatták a „kenőaszonyt” is, bizonyos Kiss Katalin Földi Jánosné „44 esztendő református Gyomai házas zsellér...”;

„Szombaton délután kender vetni mentem, Kiss János udvarán beteget nézni, ... gyorsan elmentem beteg ágyat fekvő lányomhoz, haza jövet puszlít (meg: mellényt) vettem a’ fiamnak, azután a’ kis leányom fejét mostam, ’s fűsültem a’ midőn Négyesi Jánosné hozzám jött ’s el hívott, hogy a’ vője nagyon beteg, nyilalásban van ’ elmentem oda éppen estveli 9 órakor, ott Kovács János vőjét megkentem, melly alatt egy

óra hosszaiig voltam ott ’ s akkor haza mentem.

Négyesi Jánosné Csapó Lidia 40 éves ref. házas lakos – mintegy 10 óra tájban szombaton – mostan befogva lévő vöm Kovács János-kertbe mentem, ott ő metszett, és szőlő vesszőket ültetett délutáni 6 óráig, akkor onnan haza jövén, még a’ kertben és útközben is fájlalta a’ szívét, Márki Imre fija odajövén, míg ennek haját körül nyírta, - rosszabbul lévén pedig később, mintegy 9 óra tájban Földi Jánosnéért magam mentem el, ki osztán ötlet meg kente, ’s mintegy egy órai ott léte után 10 órakor el távozott. A vöm rosszabbul lett és végtére el kellett jönni a patikába, orvosságért..., de innét elutasítottunk az orvos úrhoz, rendelésért, mit ott meg nyervén vissza jöttünk az urammal a patikába, ’s éppen ott voltunk mikor az egy órát ütötte éjféli után...a’ patikából el hozott 4 fekete színű porokat négyezer egymásután be adván, ’s orvos úr utasítása szerint a szívét tormával bekötve, jobban lett vöm s el szenderedett.

Mészáros Samu 59 éves ref. Gyomai házas lakos vallja; a’ Pünköszi ünnep előtti Csütörtökön kint lévén a’ Zselléri földön, onnan haza jövet együtt jöttem Négyesi Jánosnéval ’s a vőjével Kovács Jánossal, Fűsüs Jó’seffe, a’ fiammal együtt jöttem a híd tulsó végéig, ott elváltunk egymástól, de Kovács János a híd végénél volt több emberek között tőlünk elmaradt-nevezett egy ingbe gatyába, ’s pruszlikba lévén tsak öltözve, állítja tanú, hogy Bátor Sándor juhász ő útjában sehol sem látta.

9. Gatyád véressége elárulja, ’s megcáfolja e részben minden abbéli állításodat, hogy a’ báránytól lett volna véres, mert hiszen mint Mészáros Samu tanú állítja, Bátor Sándor juhászai nem is találkoztál. Bár mint mond Mészáros Samu, mert ő tévedhet is-de bizonyosan a báránytul véres a’ gatyám, melly állításomat onnan is igazolhatom hogy a’ korcsmárosné Mészáros Jó’sefné is figyelmeztetett reá, mikor hozzá a’ bárányt elvittük, ’s ő nem fogja ezt eltagadni. Ekkor Mészáros Jó’séf korcsmárosnak felesége elő állítván, bévalja s állítja, hogy valóban figyelmeztette Kovács Jánost, mikor hozzá a’ bárányt Bátorival elvitte, hogy véres volna a’ gatyája, és tsakugyan a’ báránynak egyik szarva le is volt törve”. „A’ nehéz sebeikben fekvő meg nyomorgatottak... Lélek éberségire nézve is nincs oly állapotban, egyikőjük sem, hogy kihallgatásukat eszközölni lehessen.

Kelt, Gyomán Maj. 25. 1853.-”

Cs. Szabó István

CIPŐTALPBÉLÉST
SZONDÁTÓL

Rózsahegy u. 11.
Telefon: (66) 284-301

Mária néni meséi

Miska és barátai V. rész

Legutóbb ott hagytam abba a mesémet, hogy Kukucska eltűnt a barlangból. Ne higgyétek, hogy ez is varázslat volt, csak ijedtében szökött messze a fürge kis mókus. Mikor nem sok idő múlva Miska is Tóbi is elbúcsúztak Fittyfirittytől, és elindultak, hogy megkeressék kis barátjukat, jó messzire kellett menniük, amíg rátaláltak. Ott kuporgott az erdő mélyén magasodó százesztendőös tölgyön. Éppen vizes levélborogatást rakott a fejére, és nagyokat kortyolt egy vízzel teli makk kupakból.

Makk, makk! Csakhogy itt vagytok végre! – nyöszörögte panaszosan, – úgy szeretném, ha sajnálna valaki!

Tóbi éppen felelni akart, de hogy mit, az sohasem derült ki, mert abban a pillanatban hatalmas robbanás rázta meg az erdőt, és a távoli barlangból kivágódott egy koromfekete ijesztő alak. Zúgva átrepült vagy három, négy óriási fán, aztán nyekkenve odapottyant Tóbi tuskéire.

- Égszakadás! Földindulás! Háttamon egy nagy koppanás! – kiáltotta rémülten a süni, és mint a villám, nekiiramodott. Am hiába futott, mert a fekete alak még egyre ott kuporog a hátán, és panaszosan könyörgött:

- Állj meg, édes-keves Tóbikám, mert nagyon szúr a kabátod!

Hanem Tóbi se nem látott, se nem hallott. Futott, futott egyenesen neki a fürge patakknak. Nem is állt meg csak akkor, mikor nagyot csobbanva összecsapott feje fölött a víz. – Püff neki! – igyekezett minél előbb szárazra vergődni – Ugy látszik, a patakba pottyantam. Csak legalább elvitte volna a víz a fekete utasomat! Hanem az ott csücsült most is, és végigcsöpögtette Tóbi bundáját a szénfekete lével.

Akkorra már Miska meg Kukucska is odaért, és a futástól lihegve kérdezték a süntől, hogy miféle izé kuporog a hátán?

- Izé az eszed tokja! – prüszkölt hangosan a fekete szék, és lekászálódott a meredező tuskékről. – Igazán viselhetnél simább kabátot is! – tapogatta sziszegve szitává lyukasztott nadrágját –

- Nini! Hiszen ez Fittyfiritty! Kacagott fel Miska.

- Az ám! Makkogta a mókus – de mitől ilyen fekete?

- Csak talán nem varázsolta megint? – gurult közelebb rosszat sejtve Tóbi.

- Hát az úgy volt, – kezdte szégyenkezve a manó, de abba is hagyta nyomban, és csüggedten lógatta az orrát. – Mindegy az már! – sóhajtott nekikeseredve – nekem már úgy is kitelt az esztendőm. Szedhetem a sátorfámat, és búcsút mondhatok a kapufélfánknak.

- Ne beszélj ilyen értetlenül! – topantott haragosan Miska. – Mondd meg inkább, hogy miféle galibát okoztál megint? Hátha segíthetünk!

- Azt már lőttem! Azaz, hogy én lőttem, vagyis robbantottam. Egyszóval meg akartam mutatni, hogy én is tudok varázsolni.

- És nem sikerült?

- Az a baj, hogy nagyon is sikerült.

Csak egy kis tüzet akartam varázsolni az üst alá, és akkora láng lobbant belőle, hogy szétvetette a katlant. Ha meglátja Hipp hopp mester, biztosan kiteszi a szűrőmet.

- Csakhogy nem fogja meglátni! – dobta el fűgén a vizesborogatást Kukucska, – miért vagyunk barátaid, he nem azért, hogy segítsünk a bajban?

- Igaza van Kukucskának. – helyeselte Miska, és még Tóbi is buzgón bólogatott.

Az eső akkor már régesrégén elállt, és hétszínű szivárvány ragyogott le tündökölve a furcsa kis menetre. Elől gurult Tóbiás, utána lépegetett Fittyfiritty és legvégén a sornak Miska ballagott, vállán a cipőnyi orrú Kukucskával. A barlangban szörnyű látvány fogadta őket. A katlan romokban hevert. Am oda se neki! Mire kettőt ütött a kakukkos óra, már nyoma sem maradt. Tóbi a tuskéin hordta, vitte a törmelékeket. Miska egy fületlen kosárban, Fittyfiritty meg Kukucska vígan söpörgetett. Igaz, most nem csalafinta varázsigével, hanem dicsérendő szorgalommal. A takarítás után új katlant is raktak. Ki tudja hogyan, de olyan takarosra sikerült, hogy még Hipp-hopp mester sem találhat hibát benne, ha egyszer majd megérkezik. Fittyfiritty boldogan hálálkodott:

- Ezt sohasem felejttem el! Segítetek majd én is nektek, amiben csak tudok. Ha ti is akarjátok, még a mágusiskolába is elmegyek, hogy megtanuljak minden varázsigét. Akkor talán igazából is varázsolhatok

nektek, akár egy kis mézesmácsikot is. – Azt csak edd meg magad! – húzta el a száját Tóbi – De ha egy kis sült-egered volna, azt szívesen megenném.

- Sültégér, sültégér! Az csak neked való Tóbiás, meg bagoly Balambérnak, de várjatok csak, tüstént hazanyargalok, és hozok egy zsák diót. Tudom, azt mindenki szereti. – Mondta Kukucska és elnyargalt a fák között. Nem telt bele sok idő, és olyan lakomát csaptak, mintha aznap nem is történt volna semmiféle galiba. Mogyoró is került a zsákba bőségesen. Hanem egy szem Kukucska! Kukucska! valahogy elgurult. Keresték, keresték, hanem aztán amikor előkerült, Tóbi örvendezve kiáltott:

- Megtaláltam, itt van! Törheted már Kukucska! Kukucska! Kukucska! Hanem hiába kiáltozott, Kukucska nem volt sehol. Eltűnt, mintha a föld nyelte volna el. Átkutatással érte az egész barlangot, de nyomát sem találták sehol. Miska és Tóbi gyanakodva nézték Fittyfirittyet – Csak nem varázsolta láthatatlanná? – kérdezték szemrehányóan.

Am Fittyfiritty csak bámult, bámult a barlang falára, de hogy mit is látott ott, azt elmesélem legközelebb.

ROSTA ALÁ BÚJT A SZÉL

Rosta alá bújt a szél,
Mert pihenni vágyott,
Egy csöpp eső leesett,
A szél bőrig ázott.
Tűzre tette bocskorát
Száradni egy csöppet,
Lángot vetett, abból már
Nem lesz bocskor többet.
Szűrnek szöveget kerest,
S mert sehol sem látott,
Ökör szarván lógatta
A posztó kabátot.
Ökör vitte világgá,
Sose hozta vissza.
Azóta a balga szél
Hulló könnyét issza.
Rosta alól előjött,
Fújni akart mégis,
Bánatától borús lett
A ragyogó ég is.
Nem is válik ez a ború
Csak akkor derűre,
Ha a szélinek újra lesz majd
Bocskora meg szűre.

SZÚNYOGBÁL

Náderdőben valahol
Zimi-zumi zene szól.
Szúnyogbálban vígan járja,
Szúnyogné, meg szúnyog párja,
Hopp!
Szúnyog dunnyog: - dinnárom,
A tánc végét kivárom,
Hold gurul a tótükörbe,
Te meg frissen állj a körbe!
Hopp!

A mesét és a verseket írta:
Iványi Mária

GYERMEKCIPIŐ KÉSZÍTÉS

Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)



Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

Prodomi oldal



Illatos mezők

I.- Valami egészen mást akartam

Mint a balerina, aki nem bír talpra ereszkedni a balettcipője oráról, olyan lettem, amikor elvették tőlem az ötödik bé osztályt.

Veremben nem lehet élni. Egy életen át spiccen járni, az is nehéz.

Nem mintha nem tanultam volna balettozni. Tanultam: balettozni, szteppelni, énekelni, zongorázni. Azt hittem a színi pályán fogok kikötni, tizenhét éves koromban kimaradtam a gimnáziumból, jelentkeztem a Színiakadémiára, föl is vettek, az újfajta boldogság és könnyedség két hétig tartott, egészen addig, amíg a politikai rostavizsgán a főiskola káderese – fiatal filmrendező – meg nem kérdezte, kik voltak apám barátai. „Nem emlékszem – mondtam. – Tizenegy éves voltam, amikor utoljára láttam.” A filmrendező tovább kérdezett. „Milyen neveket hallott emlegetni otthon?” Belepirtam a válaszból. „Parragi, Peyer, Rassay. Drozdy. Egyed Zoltán. Bajcsy Zsilinszky. Gróf Bethlen Margit. A grófnő egyszer állást ígért apámnak. Drózdny szerzett is, a fivére garázsában.”

1950 kora ősze volt.

Ezek a nevek még izzottak akkor. Viselőik egyike „körúti ó-liberális” volt a nyilasoknak, a másik „jobboldali szocdem” a kommunistáknak. Nem foglalkoztam ezzel.

A főiskoláról azzal tanácsoltak el, hogy gyengék a hangszálaim.

Lehet, hogy igazuk volt.

A gimnáziumba nemigen lehetett már visszairatkozni, kedvem se volt hozzá, az osztályban egyedül én jártam be gyermekotthonból, segélyruhában, segélyuzsonnával, ráadásul kinevettem az iskola kultúrfelelősét azokért a versekért, amiket ideadott, hogy ünnepélyeken elszavaljam, egyre emlékszem, Leonyid Pervomajszkij szovjet költő versére, két során máig nevetek, s nem tudom, miért:

Magyar földön, a szántáson,

Varjú ül a barázdákon.

Nem, így nem lehet kamaszodni. Valami egészen mást akartam. Jelentkeztem vas és fémestergályos tanulónak a Mozdonygyárba. Ez a világ egészen más volt. A gimnáziumban egy lány sírva fakadt, mert „a Láng gépgyár nem teljesített negyedévi tervét”. Kinevettem a lányt. És most megtudtam, mi az, teljesíteni. Teljes fizikumomat és intellektusomat igénybe vette a munka. Nyolc órát állni, novemberi, szétlani és hasonló műszakok alatt még többet, és figyelni, hogy a munkadarab pontosan – azám, „pontosan, szépen” – jöjjön ki a kezem alól, jó méretet mutasson a subler, később a mikrométer, vagy a furatban a B-dugó, mert ha nem, kinevetnek a társaim, megneheztelnek rám az oktatóim, és vigyázni, hogy ne kerüljek életveszélybe, ki ne repüljön az amerikai kánerpofa vagy kulcs, föl ne csavarja az overalomat a vezérorsó, és kárt ne csináljak, össze ne törjem a drága vidiakést, és szakrajz alapján át tudjam szerelni a fogaskerekeket, egyedül, eltilkolva, hogy mindig gyenge voltam matematikából: végigszorogtam ezeket a műszakokat, és mégis tudtam, hogy itt kell lennem, mert itt világosan különválnak a hazugság és a teljesítmény.

„Aki selejtet csinál, segíti az imperialistákat!” – harsogták a feliratok. Fél évig vergődtem a selejtes munkák között, de senki sem szólt az imperialistákról, az arcon annyit volt, hogy úgyetlen vagyok. A gyáruddvaron a megafon harsogott, az élmunkások ezer-ezerkétszáz százalékos teljesítményéről, mindenki tudta, hogy a feszített normát százhusz százalékra is lehetetlen teljesíteni. A mozdonyműhelyben országos hírvélmunkás mutatta be az új szov-

jet módszert, a Bikov-féle gyorsvágást. Izzé-porrá tört vele egy drága gépet. Senki sem szólt semmit, a Bikov-féle gyorsvágásnak csöndben vége volt.

Egy napon sápadt, fekete hajú, arany fülbevalós lány állt meg kis olasz esztergapadom, az „Ideal” előtt.

- Te milyen vallású vagy!

- Én? Egyházon kívüli.

- Igen! Azt hittem, más. Mert akkor megvernének az erdőben a soroksári jampecok.

Féltem-e? Nem volt időm félni. Öntöttvással dolgoztam, csillekerekereket csináltam, végre „selejtmentesen”, és késtörés nélkül; aztán betanítottam egy éneket az osztálynak a tanonciskolában, és a női válogatott kosárlabdameccsen jó labdát passzoltam a sápadt, fekete hajú, aranyfülbevalós lánynak, és ő be is dobta a kosárba a labdát. Nem vertek meg a soroksári jampecok. Soha többé zsidó helyett ezt a marhaságot nem mondtam: egyházon kívüli!”

Megpróbáltam itt maradni, vagy valamilyen szállal kötődni a gyárhoz. Vasútépítő mémőknek jelentkeztem; öncsalás volt, előbb-utóbb elakadtam volna a matematikával. Aztán a Színiakadémián akartam bosszút állni, szép, együgyű viselkedéssel beeröltettem magam a filmrendezői szakra, majd otthagytam. Végül egy mezőgazdasági szaktanfolyamon kötöttem ki, lovak gyomormosásánál segédkeztem, s a Vekerdi Róza nevű kedves kis parasztlánnyal számítottuk a háziállatok vizeletének fajsúlyát. Hamvában tagoztára, a szakértetség tanfolyamokon egy év alatt be lehetett fejezni a gimnáziumot. Az angolosztályba vettek föl. Itt találkoztam Zoltánnal. Hét évvel volt nálam idősebb. Én tizenkilenc, ő huszonhat, meglett férfi. Az osztályfőnökünk, dr. Márki János, haminc-kettő. Merő rajongásból az egész osztály úgy hívta: „az Agg”.

Márki tanár úr komolyan vette a szakértetségét, ezt az azóta is homlokráncolva emlegetett intézményt. Angolórán teljes szótári fölkészültséggel, magyarórán leplezetlen érzékenységgel illet megjelennünk. Délután kezdődtek az iskolai órák, kora reggel a tanulás a kollégiumban; előfordult, hogy a versolvasás az éjszakába nyúlt, alig aludtunk. A „polgári” írókat, így a Nyugat-nemzedék költőit kihagyták a tananyagból; Márki tanár úr természetes gesztussal olvastatta velünk a könyveiket. Senki sem árulta be. Szünetet nem adott a tanár úr, szünetben is olvastunk, vagy reprodukciókat néztünk, vagy az angol kiejtést gyakoroltuk, óra előtt a körúti antikváriumba mentünk, a tanár úr fölírta, azon a héten milyen könyvek kaphatók, és mennyiért. Akkor vettem az első szótáramat. A tanár úr értelmiséget nevelt, a végzettség hiánya nem érdekelt. Sőt. Az én hat gimnáziumi előzményem mintha egyenesen zavarta volna. Zoltán is a hatodik gimnáziumból maradt ki, de vele állandóan foglalkozott a tanár úr, Zoltán a pusztáról jött. Féllette tőlem a tanár úr Zoltánt, s aggodalmának nem egyszer hangot adott, a maga tapintatos módján; megkérdezte tőlem azt is, mi a véleményem a kereszténységről, a keresztiség felvételéről. Tudtuk, hogy vasárnap templomba jár. Senki sem jelentette föl. Már egyetemisták voltunk, amikor vasárnap délelőttönként, a mise után, rendszeresen meglátogattuk, Platont olvastunk nála, Epiktétost, eljártszottunk a szillogizmussal, Bachot hallgattunk, Dürer, Bruegel képeit lapoztuk; soha nem politizáltunk. A tanár úr elnézett minden fölött, ami talmi. Olyan tanár akartam lenni, mint ő.

GÉRGELY ÁGNES

THERM U X
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

☐ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- ☞ Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- ☞ Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- ☞ Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- ☞ Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- ☞ Építőipari gépek, segédeszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)



Ízes ízek

augusztus

Burgonya saláta hat főre

1 kg főtt burgonya, 1 nagy fej lilahagyma, 1 csokor petrezselyem, 1 csokor zellerzöld, 2 közepes ecetes uborka, 4 főtt tojás, olíva olaj, só bors, citromlé, 4 dl tejföl vagy kefir, 20 dkg sajt.

Rusztikusra vágva a hozzávalókat, összevegyítjük, és hűvös helyen állni hagyjuk.

Seidl Ambrus

NÉPI MONDÁSOK AZ IDŐJÁRÁSRÓL

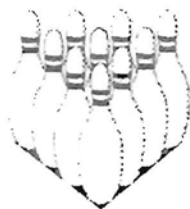
augusztus

- 1-én Ha Pétertől Lőrincig nagy a hőség, fehér lesz a tél
 10-én Ha Lőrinc napkor esik vége a dinnyének
 15-én Ha Nagyboldogasszony fénylik, sok jó szőlő terem
 24-én Bertalankor ér a szőlő, jó borra mutat
 Szent Bertalan napján amilyen az idő, olyan lesz az egész őszi
 29-én Ha szent János napján esik nem lesz dió



BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1.a volt ENCI udvarában



Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit.

Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszebéddel összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt árakon lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.500.-forintért.

Telefon: 06-20-9520-243.



**NŐI CIPŐT
A GYÁRTÓTÓL!**

A KLASSZIKUS MODELLEKTŐL A MAI
DIVATIG SZÉLES VÁLASZTÉKBAN
KÍNÁLJUK TERMÉKEINKET.



**GELLAI LÁSZLÓ
CIPŐGYÁRTÓ**

GYOMAENDRŐD, FŐ ÚT 140/2 • TEL: 06-66-283-359

Corvo bianco

Corvo Bianco Schuh Bt.

Cipőipari Bt.

5502 Gyomaendrőd, Fő út 14.

☎/Fax (66) 386-896

☎(30) 9457-148

Női, Leányka-, és Fiú- cipőgyártás

A TURUL CIPŐ KFT

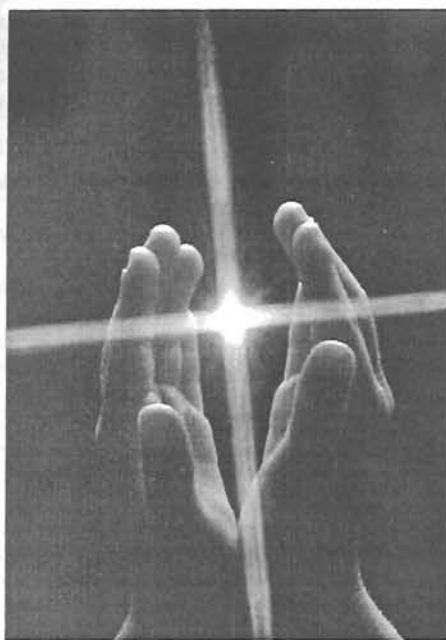


Felvételre keres varrónőket, cipő-felsőrész-készítőket és cipő gyártókat gyomaendrődi, dévaványai és kamuti telephelyeire, tartós munkára, jó kereseti lehetőséggel.

Vidékről bejárást térítjük, vagy megoldjuk.

Érdeklődni lehet: 66/386-251 telefonon Oláh Ferencnél

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK



„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:

Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.

Ők itt maradnak bennünk csendesen még.

Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

BELÁNÉ TÍMÁR IRÉN, aki Babits utca 35-ben lakott, június 30-án 41 éves korában, bal esetben lelte tragikus halálát. Gyászolja családja.

BULA MÁTÉ, aki az Őszikék Idősek Otthonában élt, július 1-én 80 éves korában fejezte be földi pályafutását. Gyászolja: a családja és az otthon dolgozói és lakói.

BULA VINCÉNÉ SZUJÓ MÁRIA, aki az Ifjúsági Lakótelepen 111. sz. alatt lakott, július 8-án rövid szenvedés után 90 éves korában megtért Teremtőjéhez. Gyászolja: családja.

BÚZA IMRÉNE CZIKKELYY ETELKA, aki a Körösi Csoma utca 2/2. sz. alatt lakott, június hó...án 86 éves korában elhunyt. Gyászolja családja.

CŠAPÓ LAJOSNÉ IVÁNYI ROZÁLIA, aki a Hősök útja 63 sz. alatt lakott, július 11-én 81 éves korában visszaadta lelkét Teremtő Urának. Gyászolja: testvére és családja, a rokonok és az ismerősök. MKDSZ

FÜLÖP MENYHÉRT hunyai lakos, életének 93. évében visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése augusztus 14-én volt Hunyán. Gyászolja: családja, a Hunyai Egyházközség, és a Gyomaendrődi MKDSZ.

HUNYA BÉLÁNÉ, aki Szolnokon élt (korábban a Sugár út 14-ben), július 2-án 91 éves korában hosszú betegség után az Örökkévalóság hónapja költözött. Gyászolja: lányai és hozzátartozói.

KNAP VINCÉNÉ HANYECZ MARGIT volt gyomaendrődi lakos, június 29-én 74 éves korában elhunyt. Gyászolja családja.

KURUCZ JÓZSEF, aki a Sugár út 124-ben élt, július 6-án 77 éves korában hosszú betegség után megtért Teremtőjéhez. Gyászolja felesége, fiai, unokái, a rokonok és a szomszédok, valamint az ismerősök.

MAJOROS GYÖRGY, aki az Október 6. Lakótelepen 6. sz. alatt élt, hosszas betegség után 57 éves korában az Örökkévalóság hónapja költözött. Gyászolja: felesége, lányai azok családja, a rokonság és az ismerősök.

MÉSZÁROS ANDRÁS, DÓSA PIROSKA, aki Mikszáth utca 2/1-ben élt, július

4-én 90 éves korában befejezte földi pályafutását. Gyászolja a családja és az ismerősök.

R. NAGY JÁNOS, aki a Kiss Bálint utca 3. sz. alatt élt, június 30-án 72 éves korában rövid betegség után örökre itt hagyta családját, szeretteit. Gyászolja: felesége, gyermekei és családjuk, a rokonok ismerősök, szomszédok

PATÓ IMRE, aki a Zrínyi Miklós utca 7/1. sz. alatt lakott, július 19-én 57 éves korában váratlanul elhunyt. Gyászolja a családja.

ÖZV. RONCSEK IMRÉNE VÉHA ETELKA, aki a Szabadság úton lakott június 23-án 89 éves korában rövid szenvedés után átadta lelkét Teremtőjének. Gyászolja családja.

ÖZV. SZABÓ LAJOSNÉ BÍRO LÍDIA MÁRIA, aki a Losonci utca 2. sz. alatt élt, június 29-én 62 éves korában váratlanul elhunyt. Gyászolja: gyermekei és családjuk, a rokonság, az ismerősök és a szomszédok.

SENTMIKLÓSI ZOLTÁN, aki a Kör u. 32-ben lakott, június 19-én 45 éves korában váratlanul elhunyt. Gyászolja: édesanyja, felesége, annak szülei, 10 gyermeke és vejei, a rokonok és az ismerősök.

ÖZV. TÓTH LAJOSNÉ TÍMÁR ERZSÉBET, aki a Deák Ferenc utca 11. sz. alatt élt, július 18-án életének 90. évében csendben visszaadta lelkét örökké imádott Teremtő Urának, és az Örökkévalóságba költözött. Gyászolja családja, a rokonság a szomszédok és az ismerősök.

Köszönetnyilvánítás

Köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, akik Tóth Lajosné váratlan halálával ért fájdalomunkban velünk éreztek, és utolsó útjára elkísérték.

Gyászoló család

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

MÁV MENETREND

Érvényes: 2001. június 10-től 2002. december 14-ig

Budapest	Szolnok	Gyoma	Békéscsaba	Békéscsaba	Gyoma	Szolnok	Budapest
	2.50	3.50	4.16	5.25	5.58	6.42	8.27
		4.40	5.12	6.20	6.47	7.45	
	4.45	5.45	6.19	6.35 IC	6.57	7.42	9.12
		6.35	7.13	6.50	7.30	8.20	9.52
	6.25	7.25	7.56	7.27	8.02	8.57	
6.10	7.52	8.39	9.10	8.30	9.07	9.57	11.32
	8.55	9.51	10.22	10.40	11.15		
	9.50	10.36	11.06	11.20	11.53	12.42	14.12
10.10	11.50	12.36	13.09	13.20	13.53	14.41	16.12
	13.25	14.25	14.59	14.30	15.02	15.52	17.27
13.10	14.46	15.32	16.07	16.45	17.29	18.29	
	16.23	17.18		17.20	18.01	18.52	
15.10 IC	16.43	17.26	17.48	18.35	19.10	20.09	
		17.30	18.01	19.30	20.06	20.58	22.27
16.10	17.45	18.30	19.00	22.40	23.14		
17.10	18.45	19.31	20.15				
	20.05	20.51	21.17				
19.10	20.48	21.34	22.02				
20.10	21.48	22.34	23.02				

Az indulási és közbenső állomásokról az indulás időpontját írjuk táblázatunkba. IC megjelölésnél helyjegy váltása kötelező.



A KERTBARÁT KÖR ÜZENI...

Nedvszívó kártevőink: a levéltetvek

Tavaszi vége felé, amikor már a gyümölcsfákban megindul az erőteljes nedvkeringés és a hajtások gyorsan fejlődnek, kezdenek elszaporodni egyes szívószájszervvel rendelkező rovarok. Ilyenek a **levéltetvek**, melyek lehetnek színre nézve: fekete, sárga, zöld, szürke stb. Nem csak színre, hanem alakra és fajtára vonatkozóan is sok félék lehetnek. Felépítése, életmódja, biológiája többnyire meg egyezik. Azonban vannak köztük olyan fajok is, melyek vándorolnak, és így két gazdanövényen élnek le életüket.

Nyár elején csoportosan lepik el a leveleket, vagy friss hajtásokat. A levél alsó fonák részén telepednek meg és szívósájukkal szívják a fa nedvét. A táplálkozás (nedvszívás) közben a szájukban lévő mérgező nyálat befecskendezik a levélbe, melynek eredményeként a levél zsugorodik, görbül, és torz alakot vesz fel, majd különböző színűvé válik (barna, sárga, vörös).

A nagy tömegben megtámadott fa, bokor növekedése lelassul, a hajtások nem tudnak egyenletesen fejlődni. Ezért a vesszők a nyár második felében nem tudnak jól beérni, és a téli fagy nagy károkat okozhat bennük.

A **levéltetű biológiája** nagyon különös és sok tekintetben eltér más rovar fejlődésétől, életmódjától.

Kora tavasszal, amikor megindul a rügyfakadás, a vesszőkön lévő fekete színű tojásokból kikelnek a lárvák (hernyók). Ezekből a lárvákból fejlődnek ki az „ősanyák”. A lárvák, később ősanyák sokat esznek és gyorsan fejlődnek nőtényekké, és ivaréretté válnak. Megtermékenyítés nélkül eleven szüléssel 30-50 utódot hoznak létre. Ezek az utódok ismét nőtény levéltetű lárvák, melyek két hét alatt (12 nap) ismét ivaréretté fejlődnek, majd szüznemzés útján eleven utódokat hoznak a világra. Ez a szaporodási folyamat (egymást követik a nemzedékek) egész ősziig tart.

A nyár közepe táján az ivadékok között már találunk szárnyas nőtényeket is. Az őszi közeledtével az utolsó nemzedékben már megjelennek a szárnyas hímek is. Párosodás után a nőtények egy-egy tojást raknak a vesszőkre, melyek alakja ovális és fél, egy milliméter nagyságúak. Levélhullás után nagyítóval érdemes megnézni, amint a hajtásokhoz ragadva ülnek a tojások nagy mennyiségben. A levéltetvek 3-4 mm nagyságúak, testük puha, viaszos réteggel borított. Vékony, nagy lábakkal gyámoltalanul mozognak. A szárnyas változatoknak két pár áttetsző szárnyuk van. Ürülékük cukortartalmú, amely ragadóssá teszi a leveleket (mézharmatnak is hívják). Légy és darázs félék szívesen látogatják, de ugyanakkor egyes penészfajták megtelepednek rajta (korongpenész), mely a levélben történő átalakítást (asszimiláció) gátolja. Kártételüket fokozza, hogy **vírushordozók**. A levél szerkezetébe történő mérgező anyag befecskendezésével vírusok is bekerülnek. Pl. az őszibarack

zöld levéltetűje terjeszti a burgonyalevel-sodródását, a cukorrépa-sárgulás vírusát stb.

Osszegezésképpen megállapíthatjuk, hogy a nagyfokú levéltetű fertőzés rontja gyümölcsfajtáink egészségi állapotát. Természetesen több millió levéltetű szúrása többszörös tűszúrást jelent a növényeknek. Mint már említettem, a levélből a tápnedvek elszívásával a gyümölcsfajtákban anyagcsere zavarak keletkeznek, a mérgező anyagok bejutásával torzulás, elszíneződés jön létre, hajtásuk gyengék maradnak (fagykár).

A levéltetvek jelenlétére és kártételére utaló jelek:

1. **Almafánál** sodrott, élénkpiros a hajtás végén lévő levél, melyet a szürkés zöld tetű okoz.

2. **Cserezsnyefák új hajtásain** a fekete levéltetűvel találkozunk (torzulás, ragadós sárga színűek a levelek).

3. **Őszibarack kártevője** a zöld színű tetű. Levelei áttetsző sárgák, zsugorodottak lesznek, hajtásai gyengék, lehajlóvá válnak.

4. **A szilvafa** levelét a zöld levéltetű támadja meg óriási tömegben, mely gátolja a hajtás fejlődését, a levelek fokozatosan összehúzódnak.

Védekezésnél segítőtársaink a madarak és egyes rovarfélék. Ilyenek a katicabogár fajták, melyeknél nemcsak a kifejlesztett bogár, hanem lárvái is nagy előszeretettel, mohón fogyasztanak naponta 100-200 levéltetűt.

Bizonyára a kertés házakban mindenki ismeri nyáron a szabad folyosókon, tornácokon este égő lámpafény körül a különböző zöldes-kékes áttetsző fátyoloszerű szárnyas rovarokat. E kellemetlen szagú, de valójában szép kis állatot **fátyolkának** hívják. Tojásukat a levéltetvek által birtokolt levelekre rakják, majd a kikelt lárvák (sárgás színűek) rágójuk segítségével a kártevő puha testéből kiszívják a nekik tetsző anyagot. Naponta 150-200 darabot pusztítanak el.

A természetes ellenség irtása ellenére is nagy feladat vár a kertészkedő emberre. A töménytelen mennyiségű levéltetvet el kell pusztítani, melyre csak vegyi úton lehetséges. Nemcsak a nyár elején, hanem a vegetáció ideje alatt figyelni kell megjelenésüket.

Súlyos fertőzés esetén a tetvek a fa ágait, törzsét, sőt az aljnővényzetet is ellepik. Vegyszerezésre vonatkozóan a permetezés idejét, számát megjósolni nem lehetséges, mert a fertőzés függ az időjárástól. Ismerőseim és jómagam Bi 58-cal védekezünk a kártevők ellen, mely Putnoki Balázs Tompa úti kertészkedőnél is kapható.

*** ** *

Akiknek a vízparton van pihenőterte, a vízre építhet napozót, mely egyben horgász helyeül is szolgálhat.

Hunya Alajos

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.



Kedves vásárlóim! Nyári ajánlataim:

- Müanyag kert bútorok, napernyők
- Öntöző berendezések, szórófejek
- Virágtartók, virágládák, virágföldek
- Vegyszerek (rovar- és gombaölők), virágtápok
- Permetező gépek több méretben
- Kerti szerszámok, talicskák
- Fűnyírók, szegélynyírók, sövénynyírók
- Szegek, csavarok, kötöző drótok
- Védőkesztyűk, munkaruhák, gumicsizmák
- Kőműves szerszámok, - „Vaporex C+M”
- Takaró fóliák, zsákok
- Szúnyoghálók, riasztók szúnyogirtók
- Viaszos vásznak, fürdőszoba szőnyegek



Június 23-tól július 24-ig Gyoma belterületén
69,1 mm csapadék hullott.

VÁROSUNK Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323 * Szerkesztők: Bajusz Tünde, Császárné Gyuricza Éva, Cs. Szabó István, Hunya Alajos, Iványi Mária, Marsiné Gírizc Erzsébet, Márton Gábor, Stark László * Felelős kiadó: Vaszkó András * MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. *

HU ISSN 1586-3689 * készült: 66/283-358 Pelyva

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu



RÖZSÁR-ÉVLYKÖNYVTÁR
E 111019
Gyomaendrőd, Blaha u. 21.

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

VIII. évfolyam 9. szám * Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat * 2001. szeptember

KÖSZÖNTJÜK OLVASÓINKAT A HARMADIK ÉVEZREDBEN!

Így válnak valósággá az álmok

„Endrőd fekszik békés Vármegyében, a fémér, fekete és sebes
Körösnek együtt folyásánál; melly ezen helységnek határát
Kacsaringós csavargásaival szinte két egyenlő részekre osztja
Úgy, hogy a napnyugoti tájról csak réven járás által történhetik
a helységhez való közelítés.”

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!
Tisztelt Ünneplők!

Így írja le Endrődöt 1824-ben Ágoston János gyulai káplán tudományos gyűjteményében.

A fiú megszületett. És mert mi, magyarok szeretjük nevükön nevezni a dolgokat, az Almos nevet kapta. Almos élére állt népének, elindult, hogy új hazát keressen, és otthonra lelt a Kárpát medencében. Így válnak az álmok valósággá.

Egy álommal kezdődött. Tisztelt hölgyeim és uraim! Ezúttal egy férfi álmával.

1000 évvel ezelőtt élt egy férfi itt, a Kárpát medencében, aki hinni mert abban, hogy megszületik Európa szívében egy erős, gazdag, független, szabad európai ország. A magyarok országa. Ezt álmodta a szent király. A magyarok országa, amelyet saját természetükhöz és saját törvényeinkhez igazítottunk. Így otthonunkká válhat. István az idegen népek gyűrűjében, a keleti és nyugati világ határán országot, hazát alapított. Elvégezte, amit rábízott a sors.

És éppen bennünket, ma élőket választott az idő arra, hogy megérjük, és ünnepé emeljük államunk alapításának ezeréves fordulóját, a magyar millenniumot. Mert így válnak valósággá az álmok.

Amikor István király emléke előtt fejet hajtunk, tisztelettel, hálával és elismeréssel emlékezünk meg mindazokról, akik harminchat emberöltőn át becsülettel tették a dolgukat.

A huszadik század minket, magyarokat különösképpen megpróbált. Elviseltünk kilenc rendszerváltást. Túléltünk hat államformát, négy határrevíziót, három forradalmat, két világháborút és kibírtuk, hogy négyszer léptek idegen csapatok az ország területére.



Bizony megnehezült az idő viharos járása felettünk.

Az ezer éves keresztény magyar állam a magyar nemzet közösségének nagy és maradandó alkotása. Közös alkotás, amely ezer esztendő, harminchat emberöltő, harminchat nemzedék, az ország összes valaha volt polgárának munkájából, haicából, szenvedéséből, kudarcából, sikeréből, reményéből és akarásából született.

Közös alkotás, mindannyiunk tulajdona.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Az új évezred történelmét a 37. nemzedéknek: gyermekeinknek kell megírnia. Amikor a gyermekeink jövőjére gondolunk, akkor érdemes fölidézni egy magyar történelmes szavait a magyar történelem sajátosságairól. Azt mondja Szegfű Gyula, hogy a magyarok életében általában két korszak szokott váltakozni. Vannak korszakok, amikor a magyarok jelleme formálta, formálja a magyarok történelmét, és vannak olyan korszakok, amikor a történelem formálja a jellemünket. Ezek a kevésbé szerencsés idők.

Amikor a következő, utánunk jövő nemzedék sorsára gondolok, akkor azt tudom kívánni, -

s erősen reménykedem is abban, hogy olyan korszak köszönt Magyarországra, hogy gyermekeinknek a jellemét nem a történelem formálja, hanem az ő jellemük formálja majd a magyarok történelmét.

Domokos László

E beszéd elhangzott, 2001. augusztus 19-én az Endrődiek millenniumi záró ünnepén, melyen képviselőnk Domokos László átadta „Békés megye képes krónikáját”, mely Békés megye ezer esztendejéről szól. Gyomaendrőd polgárainak, melyet a Polgármester úr vett át. Valamint megköszönte Dezső Zoltánnak és a millennium szervezőinek kitartó munkáját.



Csúcs joga van tudni...

Kedves Olvasóink!

Békés Megyei Önkormányzat Sajtóirodájától talán a nyári időszak egyik legjelentősebb híreről kaptunk tájékoztatást, a mindnyájunk által óhajtott, 44. sz. Főút átalakításáról, melynek lényege, hogy a kormány döntött az út „gyorsforgalmi úttá” fejlesztéséről. Ugyanis Domokos László részt vett a Békés Megyei Állami Közútkezelő Kht.-nál az M44-es gyorsforgalmi út nyomvonalváltozatok tanulmánytervének egyeztetésén. Az alábbiakban közöljük képviselőnknek Domokos Lászlónak, a Békés Megyei Önkormányzat elnökének a fentiekkel kapcsolatos levelét, melyet

BÉKÉS MEGYE A SZÉCHENYI TERV TÉRKÉPÉN címmel adott közre.

„A kormány augusztus 7-i Mezőkövesden tartott kihelyezett ülésén az autópályák, gyorsforgalmi utak építésének témája volt napirenden. A kormány úgy határozott, hogy novemberi határidővel egy 15 éves feladattervet dolgoz ki, melynek felelőse Fónagy János közlekedési miniszter. A cél, hogy 20015-ig 1600 kilométeres gyorsforgalmi út épüljön meg. Az új tervbe Békés megye, illetve a 44-es út gyorsforgalmivá fejlesztése is bekerült.

Az előzetes információk alapján a Kormányhatározat szerint a meglévő utak felhasználásával úgynevezett feltároló gyorsforgalmi úthálózatot kell kialakítani azokon az ország-részekén, amelyeket nem érintenek a helsinki folyosók. Ebben a csomagban szerepel a 44. sz. út gyorsforgalmi úttá építése. A hálózat része, hogy 20001. október 31-ig részletes pénzügyi megvalósítási ütemtervet kell készíteni a program végrehajtására.

A részletes terv elkészítéséhez elengedhetetlen dokumentumok az elmúlt három évben készültek el. Az elkészült terveknek köszönhető, hogy Békés megye felkerült a „Széchenyi terv” térképére, vagyis bekerült az „Autópálya-építési program és kapcsolódó infrastrukturális alprogramok” közé.

Ezzel sikerült felülírni az előző kormány által meghatározott dátumot, mely a 44-es út gyorsforgalmivá fejlesztésének idejét 2030-ban határozta meg, és már középtávon elkészülhet a 44-es gyorsforgalmi út.

Azonban addig folytatni kell a következetes előkészítő munkát, tovább kell tervezni és építkezni.”

Békéscsaba, 2001. augusztus 14.

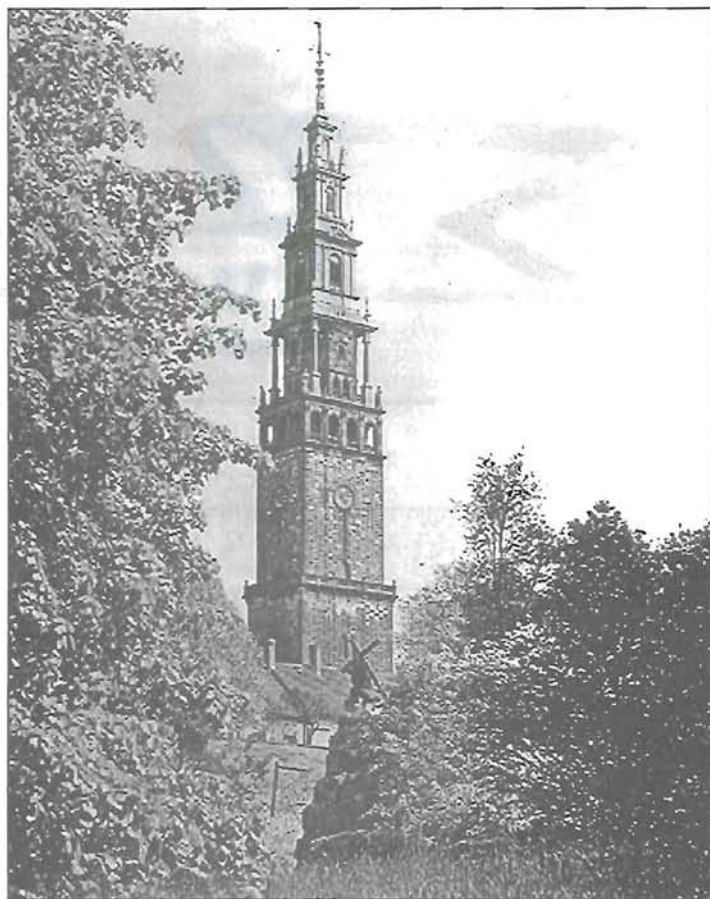
Domokos László

Érdemes megemlíteni az 1998 óta folyó tervezés fázisait: 1998. évben Döntéselőkészítő előtanulmányterv vázlatte-ve készült el.

1999. évben a vázlatte-rv jóváhagyása után készült el a tanulmányte-rv teljes szakasza.

2000. évben az M44 sz. gyorsforgalmi út Kunszentmárton-Öcsöd-Békésszentandrás-Szarvas-Kardos-Kondoros elkerülő útszakaszának nyomvonalvizsgálata (és 2001-ben a tanulmányte-rv) készült el. Még ebben az évben elkészült a 44. sz. főút Békéscsaba elkerülő szakaszának engedélyezési te-vei a korábbi tanulmányte-rv alapján.

2001-ben elkészült az 1998-as tanulmányte-rv és a 2000-ben jóváhagyott Döntéselőkészítő tanulmányte-rv jóváhagyott változata alapján Békéscsaba-Veszely és Veszely-Gyula közötti szakaszok engedélyezési te-ve.



Két kép a csestochowai cikkhez (167. old.) Fenn: a csestochowai Kegyhely tornya, lenn pedig a keresztút 12. stációja



* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

A volt nyugati hadifoglyok debreceni találkozója



Augusztus 21-22-én rendezték meg hagyományos találkozójukat Debrecenben a volt nyugati hadifoglyok. Gyomaendrődieként ezúttal Vaszkó András képviselte. Az ő levelét idézzük az eseményről: „Nagyobb szeretet senkinek sincs annál, mint ha valaki életét adja hazájáért.” (Jn. 15-13.)

Ezzel a bibliai idézettel kezdte köszöntőjét Spillinger Ferenc tábori lel-

kész a debreceni hősi temetőben, amikor üdvözölte a volt nyugati hadifoglyokat, akik hagyományaikhoz híven immár nyolcadik alkalommal jöttek el e helyszínre, hogy leróják kegyeletüket a hősi halott bajtársaik hamvai előtt. Mint ahogy Ferenc atya mondta megemlékezésében:

„ezeknek a hősi halottaknak köszönhetjük, hogy van még Magyarország, és nekik köszönjük párás szemmel, hogy gyönyörű magyar nyelvünkön olvashatjuk Petőfit, Aranyt, Vörösmartyt, Német Lászlót, Márait, és mindazokat, akik nyelvünk és kultúránk ápolásán fáradoztak. E hősöknek köszönhetjük, hogy gyermekeink, unokáink magyarul álmodhatják jövőjüket. E hősök azok közül valók, akik nemcsak követeltek a hazától, de ők adták a legszentebbet, életüket a hazáért.”

Majd Kennedy elnököt idézte:

„Ne azt kérdezd, hogy mit ad neked a haza, hanem azt, hogy Te mit tudsz tenni a hazáért. Katonák voltak, harcoltak, és meghaltak a hazáért. Ti, akik szintén harcoltatok, de életben maradtatok és ettétek a hadifogság keserű kenyerét. Ti is hősök vagytok, megtettétek, amit a haza kívánt tőletek.”

E szavak után Ferenc atya áldását adta a halottak emlékére és az élőkre.

A találkozó nemcsak azért jön létre évről-évre, hogy a volt bajtársak találkozhassanak egymással, hanem, hogy emlékeztessék a mindenkori kormányokat arra, hogy talán nem is annyira anyagiakban, de erkölcsileg mindenképpen rehabilitálják a „nyugatosokat” is, hiszen a diktatúra idején ez a szó nyugatosok – megbélyegzést jelentett.

Vendéglátónk, a Debreceni Gyorskocsizó Dandár parancsnoka rövid köszöntőjében annak az óhajának adott kifejezést, hogy bárcsak a mai honvédségnek is ilyen katonái lennének.

A találkozón szép és élvezetes műsorral szórakoztatták az öreg bajtársakat, majd közös vacsora következett. Mi, akik ott voltunk megfogadtuk, hogy jövőre ismét találkozunk, ha élünk.

TANÉVNYITÓ ISKOLÁINKBAN

Városunk minden iskolájában a tanévnyitás augusztus 28-án volt. A tanítás 29-én elkezdődött. A beiratkozott tanulók száma:

A Rózsahegy Általános Iskolában	440
Kiss Bálint Általános Iskolában	709
Szent Gellért Katolikus Általános Iskolában	194
Összesen:	1343
(országosan 120.500)	
Kner Imre Gimnáziumban	400
Bethlen Gábor Szakképző Iskolában	746
Összesen:	1146
(országosan 89570)	

Tehát városunkban 2489 tanuló kezdte meg a 2001/2002-s tanévet. Ez alkalommal érdemes emlékeztetni PÁLINKÁS Józsefnek, oktatásügyi miniszterünknek szavaira, melyet a bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus gimnáziumban országos tanévnyitó beszédében mondott: „... Napjainkban egyre meghatározóbbá válik a tanulás, mivel a társadalom egyre inkább a tudás társadalma, ezért fel kell készítenünk fiataljainkat az életben való fölényesebb eligazodás feltételeinek megszerzésére, az értékválasztás képességére...”

Pedagógusainknak eredményes munkát kívánunk, tanulóinknak pedig sok sikert a most elkezdődött tanévben. Kísérje tevékenységüket Isten áldása.

AZ ENDRŐDI HARANGOK SZÓLNAK

Örömmel tájékoztatjuk kedves olvasóinkat, hogy az endrődi harangok szeptember 23-tól egy héten át hallható a Kossuth rádió déli krónikáját megelőzően.

KUN-KOVÁCS LÁSZLÓ KÁLLÍTÁSA

Szeptember 29.-én, Szent Mihály napján délután 4 órakor az Endrődi Tájházban

Újváry Zoltán néprajztudós, a Debreceni Egyetem Néprajz tanszékének professzora nyitja meg. A kiállítás témája: Életműve eddig munkájából – válogatás. A kiállítás anyagát a művész az endrődi tájházban állandó kiállítása formájában helyezi el, így a kiállítás megtekinthető előzetes bejelentéssel bármikor.

Az új hunyai templom díszkivilágítást kapott, így este messziről jól látszik, és közelről is nagyon szép. Köszönjük Hunya község Önkormányzatának!

ROMAEXPO BUDAPESTEN

A Cigány Szervezetek Országos Szövetsége nagysikerű 2 napos szakmai-közéleti rendezvényt tartott augusztus 23-24-én. A meghívott szervezetek között volt Békés megye képviselőjében a gyomaendrődi Művelt Cigányifjúságért Alapítvány Ifj. Dógi János vezetésével.

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Tímár Máté

Tímár László tanár



Hunya 1937-1993.

Ó Istenem, te Hárm-as-Egy!
Talán végső ösvényemen
megyek most: kérlek, kegyelem
ragyogjon rám, hogy végtelen
Fényedbe mágnesezze lábom,
ha nem vár több út a világon!

(Részlet, Mécs László: Az Isten ösvényei c. költeményéből)

Mintha tegnap történt volna, pedig már több mint nyolc éve, hogy szirénázó mentőautó vitte a kórházba Tímár László tanár urat. Emléke ma is eleven, gyakran emlegetik volt tanítványai, munkatársai.

Tímár István és Szurovecz Mária szülők elsőszülött gyermeke 1937. június 24-én született Hunyán, az akkor még Kondorostanyának nevezett településen. Ott járt iskolába. Mintakép volt tanulótársai, testvérei szemlében. Négyen voltak testvérek, László, Mihály, István, Zoltán, akik közül sajnos már csak Zoltán él, aki geofizikus. Gondos szülei az általános iskola elvégzése után a gyulai tanítóképzőbe írárták. A tanítóképző befejezése után visszatért szülőfalujába. Itt kezdte és fejezte be 35 év után pedagógusi munkáját. Közben Szegeden a Tanárképző Főiskolán elvégezte a matematika-fizika szakot, amellel már elvállalta a kémia tanítását is. Ezt a három tantárgyat tanította rendkívül nagy lelkiismerettel és tudással. Igyekezett a legtöbbet átadni tudásából, emberségéből tanítványainak. Mindig jól eső érzés töltötte el, amikor egy-egy osztálytalálkozón tanítványai már felnőtt fejjel köszönték meg szigorát, odaadó tanítását.

Csábították jobb, anyagiakban kecsegtetőbb állások, de nem vált meg a tanári pálya rögös, ám szép útjától. A „Kiváló oktató munkáért” kitüntetés tulajdonosa lett 1985-ben.

Nem ismert fél munkát, mindig az egészre, a tökéletesre törekedett. Tanártársai, - akikkel együtt hosszú éveken keresztül tanított, - kiváló munkatársnak, segítőkész kollegának tekintették.

Kiemelkedő munkát végzett a „Dolgozó Iskolája” megszervezésében, nagy buzgalommal vett részt az iskolai sportversenyek lebonyolításában is.

Tanítványai közül több jó képességű matematikus, fizikus, közgazdász, tanár lett, közülük hárman jelenleg is Hunyán tanítanak. Itt jegyzem meg hálás szívvel gondolva reá, aki engem is VII. és VIII. osztályban tanított, gyermekeimet pedig végig Ő tanította az általános iskolában.

1973-ban kötött házasságot Hruska Mária tanárnővel, aki jelenleg is Hunyán tanítja többek között a magyar irodalmat. Két gyermekük született; 1974-ban Péter, 1975-ben Edit. Péter fiában a saját fiatalságát, élete folytatóját látta, mivel ő is erre a pályára készült, ám mégis a programozó matematikus pályát választotta. Edit lánya biológiai kutatónak készült, s ma már mikrobiológus. Mindkét gyermeke kiváló tanuló volt. Lányuk ballagására készülve, szurkolt az érettségi sikeréért. Közben tanítványai volt nemcsak délelőtt az iskolában, hanem délutánonként és sokszor este is. Otthon, papírlapokon, újságszéleken egy-egy matematikai vagy fizika példa őrizi, hogy mennyire gondosan készült óráira. Pedig beteg szíve pihenésre intette volna, de egészségénél előbbre helyezte a családot, és az iskolát.

Betegségét a család szorongó szívvel viselte. Védtek, óvták, de többet nem tudtak érte tenni. Nem érthette meg a nyugdíjazását. Röviddel kórházba szállítása után a beteg szív megszűnt dobogni.

Kiváló tanárt, értékes nevelőt, hűséges férjet, jó édesapát vesztett el falunk. Embernek és nevelőnek kitűnőt érdemelt.

Befejezven Tímár tanár úr méltatását, álljon itt ismét Mécs László papköltőnk Fehéren és kéken c. versciklusából néhány sorocská:

Uram, Te légy állandó mámorom,
örök szerelmem, muzsikám, borom,
legyek szökőkút, amely egyre zeng,
mint a gyermekszív tavaszi fák,
akkor is, ha halálport hint a Csend!

Hanyecz Vencelné



METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények

Hűtőszekrények, fagyasztoládák, mosógépek, háztartási kisgépek
Szórakoztató elektronika

Szegek, csavarok, záruk, lakatok

Fűdőkádák, mosdók, csaptelepek, mosogatók
Villanyszerelési anyagok

GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: 386-909

Gyoma város állapota „politikai, statistikai tekintetben”

I. Fejezet

A 19. század közepén az 1848/1849 évi forradalom és szabadságharc levereése után az osztrák császári önkényuralom idején meglehetősen alaposan több „politikai, statisztikai” felmérést készített az akkori kormányzat. A kiküldött kérdőívekre minden hivatalban lévő elöljáróságnak igen pontos válaszokat kellett adni, ellenkező esetben a megtorlás nem maradt el. Ilyen kormányzati felmérés volt vármegyénkben is 1853-ban, a „Békési Járási Főszolgabírói Jegyzőkönyv 251-dik szám alatt” adta ki. A helytörténeti kutatás nem nélkülözheti e kérdésekre adott feleletek, számsorok ismeretét sem. (Eredeti irat levéltári jelzete: Békés megyei Levéltár. Gyula. Gyoma Nagyközség iratai. V. 317. B. b. 1. 1849-1853.,

A terjedelmes iratból természetesen csak válogatást adhatunk közre.

„... az Urbériség törlesztése által, a volt Jobbágyok több kedvező előzményekben, részesítettek, sorsuk ez által több tekintetben könnyebbítettven, azolta szemlátomást észre vehető, hogy a' szorgalom és iparkodás általi előhaladás anyagi tekintetben sokkal magasabb fokon áll, jelen időszakban, mint volt előbbi években, -meg jegyzendő lévén, hogy ezen át alakított jobb lét által erkölcsi tekintetben is fejlődésnek indulván a' pór nép, a' felsőbbség irányában kellő tisztelet, és engedelmisséggel viseltetik.

Gyoma Községben következő számmal vagynak a' lakosok, ... Római Catholicusok 206, Helvét hit vallásúak (refomátusok) 7.593, Ágostai evangelikusok 403, Görög nem egyesült Ó hitűek 13, Zsidók 136, a' lelkek száma öszvesen; 8,346.

Kik közül a R. Cath.-k magyar ajkuak, 's bírnak külön Anya Szent egyházzal és Pappal, 's a' népesség arányában, ahhoz képest oskolába járó gyermekek is vagynak- a' Helvét hit

vallásúak legnagyobb számmal lévén, van külön díszes Templomuk, van két rendes lelkészük, és négy alsóbb rendű fiu, és két lány oskolájuk, 's számra ugyanannyi Tanítójuk, a' rendesen oskolába járó gyermekek száma 360- a' Leányoké pedig 300 körül fordul meg, meg jegyzendő lévén, hogy a' Helvét hitvallásúak is egytől egyig magyar nyelven beszélnek. -az Ágostai evangélicus hitvallású lakosság német ajku, mindazon által, a' magyar nyelvben is tökéletes jártassággal bírnak. -Tulajdon Imaházukban ugyan az Isteni tisztelet német nyelven folytatatik. -Van egy rendes Papjuk, ki egyszersmind Tanító is, az Oskolába járó gyermekek száma a 30-at meg haladja -A Zsidók vallási tekintetben tulajdonképpen a' Szarvasi Rabiner rendelkezése alá tartoznak, van mindazonáltal Gyomán Zsinagógájuk, a' hol a' szokásos Isteni tisztelet kápláni minőségben a' Schacter szokta el végezni, Oskolába járó gyermekeik 20 körül vagynak, 's azok a magyar nyelv oktatásában is részesítettek. A' Görög nem egyesített Óhitű (orthodox, illetve görög keleti katolikus) lakosok a' Békési Egyházukhoz tartoznak. -Szép békességben, és barátságos egyetértésben élvén, egymással vallás külömbség nélkül, Gyoma Város összes lakossai az Oskoláztatás által beléjük csepegtetett kiképzettség-nél fogva erkölcsökben mivelődést is szívárogtattak be, a' honnan erkölcsi előhaladást gátló veszekedések - vagy tolvajlasi kihágások igen ritkán szokván történni - Gyoma összes lakosai erkölcsi tekintetben is ajánlólag viselik magukat, politikailag pedig mind hiv alattvalók csendes higgadt és a' felsőbb rendelték pontos megtartásában engedelmes viseletet gyakorolnak.-,

További értékelés szerint az előjáróság úgy ítélte meg, hogy a mezőgazdasági termelés „virágzásnak” indult,

czélszerűbb gazdálkodás” folyik. A „nagyobb iparkodással” folytatott gazdálkodás bővebb termést hoz, „növeli a föld becsét”. A termények árát a kereskedelemben történt jó irányú változások megemelték. A jó irányú változásokat az úrbériség megszűnésének s az 1851-ben megtörtént szántóföld tagosításnak tudják be.

A város határában van - urasági földekkel együtt katasztrális holdakban - szántó 11.089 hold, kaszáló 7.099 hold, szőlő 458 hold. Termelnek tiszta búzát, kétszerest (Búza-rozs keveréke), árpát, zabot, csöves tengerit, terem 35.500 mázsa széna melyből lónak való széna 11.833 mázsa marhának való „sásas gaz” 23.667 mázsa, „... szalma nemű takarmányokat pedig könnyedén 66.448 mázsára lehet fel venni.” Bortermés „közép számítás szerint 2.000 akóra rúghat fel.” (1074.4 hl., 1 akó „53.72 l.) Tiszta búza termett: 4.305 q., kétszeres 12.906 q., árpa 9.153 q, zab 4.576 q, csöves tengeri 41.300 q. (1 pozsonyi mérő =1813-1874 között 46.56 kg.)

„A közlegelő az Uraságétól lett elkülönözés által felette megszorítottván, vizenyős. szikes- 's gyakori árvizes voltánál fogva marha tenyésztésre egészen alkalmatlan, úgy hogy a lakosság az lga vonó jószágokat nem képes maga határa területén nyáron által tartani - a' munkanapokat kivéve - hanem e czélra egy más határban lévő pusztán kéntelenített haszonbérbe fel venni, A' minthogy a' Gyomai közlegelő, csak éppen birka tenyésztésre használtatik.” A birka egyenlőt jelent a nyugati posztógyapjas juhajtával. Az ősi rackát, „magyar juhnak” mondják már ekkor, megkülönböztetendő a nyugati fajtáktól. Méhese csak néhány gazdának van, selyemhernyó-tenyésztés nincsen. Közlegelő: 5.552 hold (1 hold=1600 négyszögölivel)

Cs. Szabó István



Gyomaendrőd, Fő út 45.
Tel/Fax: 66/386-578
Mobil: 30/9-950-197



**Az ablak
teszi
a házat**

**MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETRE IS.**

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328



Katolikus oldal



SZEPTEMBERI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és este 6 óraker. Hétköznap reggel fél 8-kor.

Szent Gellért Iskola kápolnájában

Szeptember 9. és 23., vasárnap, fél 12.

Zanya

Vasárnap: délelőtt 10-kor. Kedden, csütörtökön, elsőpénteken és szombaton este 6-kor. A szombat esti vasárnapi előesti mise.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap reggel 8-kor, szombaton 18 óraker.

SZEPTEMBER HÓNAP ÜNNEPEI

- 2. vasárnap: évközi 22. vasárnap**
 7. péntek: Szent Márk, István, Menyhért kassai vértanúk
 8. szombat: Kisboldogasszony
9. vasárnap: évközi 23. vasárnap
 12. szerda: Szűz Mária szent neve
 13. csütörtök: Aranyhajó Szent János püspök egyháztanító
 14. péntek: A Szent Kereszt felmagasztalása
 15. szombat: A fájdalmas Szűzanya
16. vasárnap: évközi 24. vasárnap
 17. hétfő: Bellarmin Szent Róbert püspök, egyháztanító
 19. szerda: Szent Januárusz püspök, vértanú
 20. csütörtök: Kim Taegon Sz. András, Csong Haszang Sz. Pál
 21. péntek: Szent Máté apostol, evangélista
23. vasárnap: évközi 25. vasárnap
 26. szerda: Szent Kozma és Damján vértanúk
 27. csütörtök: Páli Szent Vince áldozópap
 28. péntek: Szent Vencel és Lőrinc vértanúk
 29. szombat: Szent Mihály, Gábor és Rafael főangyalok
30. vasárnap: évközi 26. vasárnap

2001. szeptember 23-29-ig minden délelben, a Kossuth rádióban az endrői Szent Imre templom harangját hallhatjuk!

Kedves Szülők, kedves Testvérek!

Felhívás a tanév kezdetén

Lassan itt az új tanév. A gyerekek a nyári élmények után, elkezdik, az életre felkészítő tudás megszerzését. Megismerkednek a számok, a betűk világával, átélnek költők, írók szavakba foglalt tanítását. Belenéznek hazánk és a világ történelmébe, megismerkednek hős vezérekkel és nagyra törő, önző, elnyomókkal. Felfedezik hazánk és földünk hegyeit, termőföldjeit, növényeit, állatait. Talán elsajátítják a számítógépek kezelésének tudományát. És ez mind jó, valamilyen formában ez mind segíti jövőjüket, legyen az majd továbbtanulás, de ha valamilyen szakmában indítják életüket, akkor is segítik mindezek az evilágban történő eligazodásukat.

Újságainkat olvasva, mégis aggódva kell néznünk gyermekeink jövőjét. Hány, sok iskolát kijárt férfi és nő került börtönbe? Hány tudós tervezett meg emberpusztító fegyvereket? Hány magas beosztású embertársunk mások megszarolására használta fel tudását, vagy abból származó hivatalát! Úgy látszik a tanultság még nem biztosított arra, hogy gyermekeink élete sikeres és boldog legyen.

Mi kellene még? Mit tudunk mi, a katolikus egyház nyújtani jövőjük boldogságáért?

1./ Segíteni tudjuk abban, hogy megismerkedjen Istennel, Isten legszentebb küldöttjével, Jézus Krisztussal. Az ő tanításából és életéből megtanulják, hogyan is kell igazán ember módra élni. Hogy lehetünk becsületesek, s így boldogok. De bemutatjuk azokat az eszközöket is, amelyekkel Isten nyújtott a mi számunkra. A kegyelmezt, a bűnbocsánat szentségét, a szentmiseáldozat és szentáldozás hatalmas isteni ajándékát. Megmutatjuk azt az erkölcsi rendet, amelyet Isten már a tízparancsossal elindított, s amelyet Jézus a maga tanításával) még tökéletesebbé formált, s ami által lehet a magunk életét is, másokét is szebbé tenni. Megpróbáljuk megtanítani az Isten- és emberszeretet cselekvéseinek boldogságára, az imádság isteni erőt nyújtó „hatalmára”. És arra, hogy bennünket, Isten gyermekeit, haza vár a mi Mennyi Atyánk az örökélet boldogságába, de csak tiszta, lelkiismeretünk szerinti étellel juthatunk el hozzá.

2./ Bemutatjuk a szenteket, első sorban is a boldogságos Szűz Máriát, magyar szentjeinket, hogy általuk lássák, mennyire megvalósítható mindaz, amit Jézus tanított és milyen boldoggá

teheti ez az élet az egyes embert is, és környezetét is. Milyen kész Isten akarata elfogadására Mária és milyen erős Isten kegyelmével még a kereszt alatt is. Milyen csodálatos szent Erzsébet embersegítő szeretete, vagy a pogányság felé visszahajló magyarok kereszténnyé tevő szent László munkája.

Milyen korszerű boldog XXIII János pápa, amikor felhívja hidegháborús világ vezetőit a béke és az elnyomókat a szociális igazságosság kötelezettségére.

3./ Próbáljuk olyan feladatok elvégzésére is segíteni a gyermekeinket, amellyel felkészülnek a keresztény ember példamutató életére, akár szüleik megbecsülésében, akár hazájuk szeretetében, akár egyházuk megbecsülésében, akár rászoruló embertársaik segítségével, akár bármilyen más kötelességük teljesítéséről legyen is szó. Egyszóval megismertetjük a krisztusi tanítással és próbáljuk nevelni őket.

Rajzok múlik, hogy ezen értékek birtokosai lesznek-e. Mint az egyházmegyénk főpásztora, szíves szeretettel kérlek benneteket, küldjétek el az ideai hittanórákra gyermekeiteket, és buzdítsátok a most jelen nem levő ismerős szülőket is, hogy biztossítsák, és ne fosszák meg gyermekeiket e kincsektől.

Szokták mondani: majd ha nagy lesz, eldönti milyen világnézethez kötelezi el magát keresztény lesz vagy szektás, vagy akár ateista. Nem tudom, hogyan választhatná a kereszténységet, ha nem is ismeri azt. A kereszteléskor minden szülő és keresztstülő kötelezettséget vállalt, hogy gyermekeit Krisztushoz vezeti, keresztény nevelésben részesíti. Papjaim és hitoktatóink ebben szeretnének segítséget nyújtani.

Nem szeretnénk arról sem megfeledkezni, hogy a gyermekek vallásos életének első hitoktatói maguk a szülők, kell, hogy legyenek. Ők tanítják meg beszélni, nekik kell megtanítani Istennel beszélni. Ők tanítják meg járni, nekik kell kinyitni a templom ajtaját, és magukkal vinni a vasárnapi szentmisékre. Nekik kell az egyház ünnepein keresztül alapismereteket és alapélményeket nyújtani Jézusról, Istentől, hitünkről.

Ismételten kérem hát a kedves szülőket, neveljék együtt a gyermekeket, keresztény hitben és keresztény erkölcsben. Adjunk tanítást és példát erre az értékes emberi életre és így segítsük,

hogy jövőjük itt a földön is, Isten országában is boldog legyen.

Kedves Gyerekek, fiatalok!

Az új iskolaév kötelességek sorozatát hozza számotokra. Tanulni kell, hogy eredményes legyen nem csak az év végi bizonyítványotok, hanem továbbtanulástok is, életetek is. Formálódni, nevelődni is kell napról napra, hogy felelősségteljes emberré váljatok, akire a szülők is, az előjárók is, a társadalom is, meg Isten is számíthat. Akiknek szava mindig igaz, tetteit meg az Isten és az emberszeretet vezeti. Mind jobban meg kell majd ismerkednetek Jézussal, tanításával, a keresztény igazságokkal és ezeket nem csak tudnotok kell, hanem így is élni. Minden hittanóra ehhez akar kicsit segítséget nyújtani. Keressétek meg hát ezeket és járjatok szorgalmasan ezekre. De ne maradjon el a napi imádság sem (milyen szép is lenne a családdal együtt minden este) és a vasárnapi szentmise sem.

Buzgókodások biztos tetszeni fog Istennek és mindenben mellette áll isteni segítségével Mindnyájan tegyük azt, amit Isten elvár tőlünk ebben a tanévben is, Isten áldása nem fog elmaradni.

Gyulay Endre megyés püspök

2001. október 14-én délelőtt 9 óraker Endrődön bérmálás. A bérmálás a keresztény nagykorúság szentsége, ezért komolyan fel kell rá készülni.

Feltételei:

- A bérmálandó meg van keresztelve, és már volt elsőáldozó (korábban, nem az idén).
- Alsó korhatár: betöltött 13. életév. Felső korhatár nincs, ezért kérjük, hogy jelentkezzenek felnőtt fiatalok, vagy a bérmálásból annak idején kimaradt idősebbek is!
- Megfelelő előkészület, oktatás, iskolásoknál rendszeres hittanra járás. A bérmálkozás előtt külön felkészítő oktatás lesz.
- Vasárnapi rendszeres templomba járás.

A bérmálási előkészítőt szombat délelőttönként 10 óraker tartjuk a plébániai hittanteremben. Az első szeptember 8-án, szombaton 10 óraker lesz.

Ezer év magyar történelmének eseményei

A három részre szakadt Magyarország szomorú történetét, nehéz lenne e pár sorban összefoglalni. Nem is vállalkozunk rá. A török ellen hősiesen harcoló vitézek, legendás hírét képzőművészeink örökítették meg. Az ide-oda hullámozó csaták, magyar a magyar ellen! Kuruc-labanc viadalok. Mindkét oldalon jeles kapitányok; a császáriak között is sok magyar főtiszt, a kurucoknak nevezett felkelők között is. Azt ígértük eseményeket idézünk. Egy ismeretlen festmény a kuruc-labanc csatajelenet ábrázolja. Székely Bertalan hatalmas, megrázó erejű festménye az egeri nők hősiességét vitte vászonra. Ismeretes, hogy Dobó István, akit 1549-ben neveztek ki Eger kapitányává, 1552. szeptember 11-től október 18-ig 2000 főnyi maroknyi seregével a 150.000 főnyi törökkel szemben megvédte a várat. A győzelemben nem kis rész vállaltak a nők, akik a férfiakkal együtt siettek a várfalakra köveket, forró olajat, és szurkot öntve alá az ostromlókra. A történelmi igazsághoz tartozik azonban, hogy 40 évvel később 1596. október 13-án Mohamed 200.000 főnyi sereggel 3 heti ostrom után elfoglalta a várat.

Than Mór híres képe az ónodi országgyűlést mutatja be. 1707. május 13-án ült össze Ónod vára közelében, - amelyen II. Rákóczi Ferenc is részt vett, - s tartott június 22-ig. A drámai



eseményekkel tarkított gyűlés legfontosabb eseménye volt, hogy június 13-án Rákóczi javaslatára a rendek az ország romlására törő ausztriai ház uralmát megszüntetnek nyilvánították, s I. Józsefet magyar királyságától megfosztottnak nyilvánították. Ekkor mondta el Bercsényi gróf gyűjtő beszédét, mely az emlékezetes "Eb ura fakó" kiáltással fejezett be, mire a rendek törvénybe iktatták az elszakadást Ausztriától.



CIPŐTALPBÉLÉST
SZONDÁTÓL

Rózsahegy u. 11.
Telefon: (66) 284-301



A millenniumi esztendő záróünnepén

A millenniumi esztendő záróünnepén egyre követelődzőbbben sürget, hogy amint eddig sem elégedtem meg az I. István elnevezéssel, hanem következetesen Szent Istvánt mondjak és írjak, és ha már mondom és írom, keressem is ennek a szónak jelentőségét. Egy szent mindig zavarba hoz bennünket kihívásaival. Talán éppen ezért nagyon megoszlanak a „válaszok” a szentek kihívásaira.

Van, aki el sem jut odáig, hogy zavarba jöjjön, néhány szövegemlék vagy képi ábrázolás fel fel ötlük benne e szó hallatán, de nem kérdez tovább. Kár. A kérdés mindig az értelem jele.

Van, akit már a „szent” fogalma is irritál, - küzd is ellene magában a maga eszközeivel, sejt ugyan valamit ebből a „más”-ból, de „őse saslakára szédeleg, ha néha felpillant” (Kölcsei) Marad inkább idelelni és tiltakozik. Ha drámát írt róla, saját előítéleteinek sablonjaival igyekszik „mai”-vá kozmetikázni a „művészei szabadság” igen különösen értelmezett örve alapján. Walter Nigg schweitzzi evangélikus írja a „Szentek visszatérnek” c. könyvében: -

„A szentek nem szokványos emberek, tudományos pedantériával, pszológiával nem lehet közelükbe férközni. A pszichoanalitikus szemlélet is könnyen leleplezéssé fajul, ami viszont a közönséges gondolkodásnak kedvez. Az igazság kötelez bennünket, ez igaz, az igazság cinikus felfogása azonban nem sokat ér. Joggal mondja Bonhoeffer: - Aki az igazságot cinikusan mondja, az hazudik. - Azért hagy űrt maga mögött a modern színház, mert nagyra van azzal, hogy hősiesség nélküli hősokeket mutat be. Ezeknek aztán nincs kisugárzásuk.”

„Ha a történetíró nagyon pontos akar lenni, keveset mond nekünk a szentekről. A régi legendák sokkalta többet mondanak azzal, hogy a mélységes valóságokat hasonlatszerűen ábrázolják.” (Bernanos)

Van, aki áhítatos módon sejt valami többet, - s ahogy megtapasztalja saját esendőségét, bűnös mivoltát, s lelke mélyén nem akarja azonosítani magát ezekkel a „gyöngékkal” (Madách szava) s a szentekben eszményt, menedéket keres és talál is.

Van kereső ember, aki alaposan utánajár a szentek életének, - kutatja a korszakot, a kor szellemét, szokásait, - s ebben keresi: - Ki is volt? Jelen esetben ki volt Szent István, mint szent?

Igen sokat írtak Szent királyunkról a legendáitól kezdve a XX. Század nagy összefoglaló művei-ig. Jelentek meg róla színdarabok, tanulmányok, versek, zeneművek. Az 1000 éves magyar történelem folyamán el nem halványuló fényrel ragyogott emléke és ragyog ma is.

Lehet nagy, látványos ünnepséget rendezni, - kell is most a millennium okán, de mértéktartással. Hiszen a látványosság külső jelenség révén csak utal a láthatatlan belsőre, és kár volna ha a külső feledtetné a lényegét. Hiszen a lényeg mindig láthatatlan.

Szent István életében ezt a zavarba ejtő láthatatlan lényegét szeretném keresni. Úgy gondolom, hogy a lélek akkor mutatja meg igazi arcát, ha ezt a láthatatlan lényegét keressük. Ennek egyik alappillére az a belső meggyőződés is, hogy nem Ő „választ” pályát, hanem felismeri hivatását, és hű marad hozzá egészen a haláláig. E mögött a felismerés mögött a hit áll őt, - s csak a személyes Istenbe vetett hit bennünk gyökerező mélységeiből érthető.

Egy uralkodó - Szent István - ha nem hivatásszeretettel fakadóan cselekszik, diktátor lesz. Szent Istvánról jegyezte fel történetíró, évente letette az uralkodást az Isten előtt - s mondotta: "A Te ajándékom ez uram, hogy népeimet szolgáljam." - „ha akarod, felveszem, ha akarod, nem”. Ezért választotta valószínűen az Egyház az ő ünnepeinek imádságai közé: - „Újuljatok meg gondolkodástok szellemében.” „Keressétek az Isten országát és az Ő gazdagságát, a többi megkapjátok...”

A szent szolgálni akar, - „aki első akar lenni köztetek, legyen mindnyájotok szolgája” - Az intelmekből: III. „Ne feledkezzél meg arról, - írja Imre fiának - hogy minden ember egyenlő s csak az alázatosság emelhet téged alattvalóid fölé.” - Jézus szavai - „Ha mindent megtettetek, ami a kötelességtek, mondjátok: - haszontalan szolgák vagyunk, csak a kötelességünket teljesítettük.”

Ezért egy szent előtt tisztelegve mindig az Istent ünnepeljük. Akik felé indultak és meg sem akarnak állni, míg Hozzád el nem jutottak. Ezt az életet éljük.

Zavarba ejtenek a szentek? - Hét igen! Mert annyira más az, mikor valaki örömmel teszi kötelességét, mert hitéből hivatásának éli meg, és mert tudja, hogy Jézus az ő jutalma. Ez Szent István titka is.

Az előbb említett Walter Nigg írja: - „A történész nem tud hiteles képet festeni a szentről, mert csak az őt érdeklő pontokat veszi figyelembe, s ezzel meghamisítja. Egy szentben ott feszül az örökkévaló és múlandó ellentéte, ezen ellentétet egy küzdő lélek a hit és remény jegyében képes harmóniába ötvözni, talán ez az egyik titkuk, ami teljesen a láthatatlan világba tartozik.”

„Hinni annyi, mint a feszültségeket elviselni, az az a meg nem oldott kérdéseket - írja J.H. Newmann - A szentek átérték, olykor formálisan végig szenvedték az oda-fentnek és idelelentnek feszültségét, és nem kerülték ki, amint egyes életrajz írók megteszik.”

Megkérdézem magamtól: Miben kerestem az ünnep lényegét? - Az emlékezésben? A külső látványosságban? Miben? Mire futja ötleteimből? Miben keresem? Talán abban, hogy elhatározom: Meg akarom ismerni Istvánt a szentet, belső történéseivel, Istenre irányuló hűségével? Hivatásának rajongó szeretetével? A népet szolgálni akaró örömeivel? Igen, keresnem kell a hittel és reménnyel élő lélek Isten felé törekvő ragaszkodásával. Nem a történészek és irodalmárok előítéleteinek torzító szemüvegén át, hanem ahogy az Istent ismerő lélek congenialitásban egyáltalán lehetséges.

Az ünnep üzenete a csendben érinti meg a lelkünket, - a lényeg mindig láthatatlan.

Megtépázott nemzeti öntudatunk és talajtvesztett erkölcsi ellehetetlenülésünk olyan ünnepeket indokol, mely nemzeti öntudatunkat életre kelti és erkölcsi tartásunkat megújítja.

Ehhez nem reformátorokra, hanem szentekre van szükség, írja Walter Nigg.

Amíg az emberek a tűzijáték petárdáit csodálva nyugtázzák az ünnep elmúlását és fáradtan hazaballagnak, addig a hivatástudatban építeni akaró lélek a láthatatlan „csillagok” közötti példaképet keresve indul építeni családot, népet, és hazát

Képek az endrődi millenniumi záróünnepélyről



1.



4.



2.



5.

1. Iványi László plébános úr megszenteli az új kenyeret
2. Polgármester út megszege a felszentelt új kenyeret
3. Kovács Lajosné átveszi férje post humus kitüntetését
4. Dobó Imre kitüntetett
5. Színfolt Mazsoret csoport bemutatója
6. Körösmenti Néptánc Együttes
7. Kommandós bemutató



6.



3.



7.

A magyar kereszténydemokrácia apostola - II. fejezet

Magyarnak maradván Európában, európainak lenni itthon!

ségét megjelenítő **Korunk Szava** című folyóiratot.

A francia neoklasszicizmusra (Martin, Mounier és Dru) támaszkodva képviselt egy diktatúra- és fasisztaellenes kereszténydemokrata szellemiséget.

A Barankovicshoz rendkívül közel álló **Pethő Sándor 1935-ben létre hozta a Deák Ferenc Társaságot**. A társaság **A magunk útján** címmel 1937-ben adta ki alapítójának írásait, melyet Barankovics István rendezett sajtó alá. Az előszóban a Deák Ferenc Társaságról mint az alkotmány hű értelmiségi fiataltság eszmei közösségéről beszél. Az alkotmányhűség többet jelentett, mint pusztán ragaszkodást a történelmi alkotmányhoz, valójában az ország önállóságának megőrzéséről, a diktatórikus törekvésekkel szembeni fellépésről volt szó. Az alkotmányvédő táboron felül a 30-as évek közepén Barankovics tagja egy párton felüli, elvi legitimista szervezetnek, a **Magyar Férfiak Szentkorona Szövetségének**. Szorosan kapcsolódott Grieger Miklós **Nemzeti Legitimista Néppártjához** is elsősorban a **párt titkáran Dessewffy Gyulán** keresztül, akinek családjánál háziorvoskodott.

Dessewffy Gyula 1937 márciusában a Deák Ferenc Társaság szellemiségét tükröző folyóiratot indít. **Az Ország Utja Voltak** című lap társszerkesztője – az alapító mellett – **Barankovics István**. A szerkesztő meghatározása szerint: „az Ország Utja Állam és Nemzetpolitikai folyóirat, a gazdasági szociális és szellemi élet szemmel tartója.” A lap elsődleges céljának tekintette a történelmi magyar állameszme korszerű megvalósítását. Hitet tettek az ország függetlenségéért, illetve, ugyanakkor együtt kívántak haladni a korszerű európai eszmeáramlatokkal. Európaiság és magyarság viszonyát egy mondatban így fogalmazták meg: „Magyarnak maradván Európában, európainak lenni itthon!”

Elkerülhetetlennek látták egy új reformkor eljövételét: „Meggyőződésünk, hogy Magyarországon olyan mélyreható szociális, gazdasági, kulturális és társadalmi változások elodázhatatlan szükségessége jelentkezik, melynek megvalósulása egyértelmű az új ország megszületésével.”

Az Ország Utja folyóiratban közölt Barankovics írásokból jól kirajzolódik szerzőjének politikai orientációja, illetve azok a szellemi források, amelyek segítettek tájékozódását egy meglehetősen zavaros történelmi korszakban.

Barankovics 1937 áprilisában így vall önmagáról: „én falusi származék vagyok, engem a parasztsághoz fűződő gyermekrajongásaim, megsemmisíthetetlen és minden éjjelen fehér kézként utánam nyúló élményeim politikailag is egy egész életre meghatároztak... Belőlem kissé rekedten az **Elsodort Falunak**, Ady forradalmiságának és Prohászka szociális katolicizmusának trombitái szóltak a földnép felé, kivél néma eskü jegyzett el már öntudatom hajnalán.” Szabó Dezső **Elsodort Faluja** – Szegfű Gyula **Három nemzedékével együtt** – egy nemzedék meghatározó élménye volt. Barankovics erről így írt: „Szegfűn és méginkább Szabó Dezsőn kívül alig akadt más vezető elme a szellemi élet fórumán, aki döntő erővel állította és bizonyítékokkal is alá támasztotta volna, hogy nálunk a középosztály-kérdés megoldásának kulcsa nem ennek a rétegnek anyagi talpra állításában és a néphez való leszállásában van, hanem az osztály újratemtésében, egy új középréteg kiképzésének módozataiban.” A probléma gyökerét abban látja, hogy a „Bach- huszárokkal és ivadékaikkal a német nemzettudat erősödött meg ebben a rétegben, amely ugyanakkor már nem rendelkezik azzal a vezetési képességgel, mellyel korábban a köznemesség.”

Itt kell megjegyezni, hogy Barankovics eltökélten küzdött a német fasiszta eszmék térhódítása ellen, és elítélte mindenféle „faji mítoszt”. Különösen károsnak ítélte a különböző antiszemita megnyilatkozásokat. A zsidóellenesség annál is inkább távol áll tőle, mivel 1937-ben feleségül vette a zsidó származású Stein Líviát. A magyarsághoz kötődést nem faji kérdésnek, hanem vállalásnak tekintette: „a magyarsághoz való tartozásnak és a teljes minden vonalon és minden határig érvényesülő egyenjogúságnak döntő ismérve sohasem lehet a tiszta magyar származás. Ezt... csak is két tényező határozhatja meg együttesen: a személyes magatartás és tradíció ereje, melynek külső ismérve a magyar sorsközösségnek több nemzedéken át való vállalása.”



A hercegprímás a beadványt véleményezésre az OMGE elnökéhez továbbította. A nagybirtokos érdekképviselet a javaslatot izgatásnak és felelőtlen ígéretesnek minősítve elérte 1930 májusában a klub leállítását.

A kevésbé sikeres kísérletek után az egyetemi tanulmányait felfüggesztő, házitanítósokból élő Barankovicsot a 30-as évek elején már azok között találjuk, akik pályájára, gondolkodására a legnagyobb hatást gyakorolták, illetve akik szerkesztői, politikai munkásságában társaivá váltak. Széchenyi György elnökletével **1931. május 17-én megalakult a Prohászka Ottokár Társaság**. Az alakuló ülésen Széchenyi György szólt a társaság létrejöttének okairól: „Az erőszakra támaszkodó társadalmi rétegekkel szemben Prohászkaival valljuk, hogy a magyar nép elmaradottsága és nyomorúsága rettetés vád, mely a vezető osztályok mulasztását kiáltja világgá.” A Prohászka Ottokár Társaság **díszelnöke Shütz Antal teológus professzor**, Prohászka műveinek kiadója lett. **Társelnökké választották Szegfű Gyula** történész és **Horváth Sándor** dominikánus teológus egyetemi tanárokat. A vezetőség tagjai voltak még **Pintér József** lelkész, a **Katolikus Legényegylet vezetője**, **Grieger Miklós** plébános, **keresztényszocialista**, **legitimista képviselő**, **Tornyos Gyula** jezsuita, **Pethő Sándor** szerkesztő, újságíró, **Sík Sándor** piarista egyetemi tanár **Kelemen Illés** bencés tanár. **A főtitkári posztot töltötték be Mihelics Vid** szociálpolitikus, **újságíró és Oláh György**. **Titkárok: Aradi Zolt és Katona Jenő** pár hónap elteltével megindították a társaság szellemi-

GYERMEKCIPIŐ KÉSZÍTÉS



Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

Nem kívánok mást...

Kedves Olvasóink!

Önök tudják, hogy „fülünkhöz” jutott eseményekről szívesen beszámolunk, különösen ha az fiatalokról szól. Most is ezt tesszük, bár ezúttal nem kiemelkedő sportdiadalról lesz szó, hanem egy fiatal próbálkozásairól, **Balázs Zsolt** verseléséről.

Sokan, fiatal korunkban, - ki ne emlékezne rá? - verseltünk, vereseket írtunk, legtöbbször a titkokban imádott kislányhoz, mégsem lett belőlünk sem író, sem költő. Az élet könnyörtelen rohanása közben elfelejtődtek a szép emlékek.

Most mégis arra vállalkoztunk, hogy bemutassunk Önöknek egy fiatalembert, ha úgy tetszik nagy diákot, aki a Kner Imre gimnázium utolsó évfolyamát járja, reméljük, azt sikeres érettségivel fogja befejezni. Fiatal élete, bizony hányatott volt. Talán ezért is oly borongósak versei. Nem sokáig dédelgette a szülői ház. A szülők válása után sok helyen élt, éldegélt, hol itt, hol ott. Hol a Dunán édesapjával, - aki hajós - jó néhány külföldi úton, hol a nagymamánál. Jelenleg Városunkban él édesapja új családjával. Tanul s készül a „Nagy Életre!”

Levelében azt írja: "Nem kívánok mást, mint hogy olvassák el ezeket a kicsiny „érzelemfoszlányokat”, olvassák, értsék s velem együtt engem is."

Biztatást szeretnénk nyújtani e fiatal léleknek, ahogy Ady Endre is mondta önmagáról: „Szeretném magamat megmutatni, hogy látva lássanak, hogy látva lássanak."

Biztatás volt az is, amikor a „Fogalmazástanítás” c. lap „Béke” jeligéjű pályázatán országos első díjat nyert.

Íme az „érzelemfoszlányokból”:

CI.

Dallam

Az a dallam visszajár.
Újra, s újra megtalál.

A forró húr felidéz
mindent, mi a múltba néz.

Ekkor a köd fellebben
arcodról, és szememben
újra tiszta vagy, fehér,
akár a hajnali dér.

Őszinte minden strófa,
mintha mind hangod volna
csengő, lágy és zamatos,
pergő patak, szűz-habos.

Minden hangjegy: a szemed.
Minden szólam: a kezed.
Megsimítanak, ápolnak,
Zsongva körül táncolnak.

De a hangszer már letört.
Fakó sárga lett a zöld.
Régen kihűlt a katlan,
Nem maradt, csak a dallam...

Ám az vissza-visszajár,
újra, újra megtalál;
néhol fals, de mégis szép.
S megmarad, mint kép, emlék...

CIII.

A gitár

Én voltam, ki mindig zenél,
a hangszernek, s hangjának él.
Én, kinek rossz, rongy kalapját
koszos utcán messze rúgják.
Én, akinek aprót dobtál,
aztán később kikacagtál.
Én, akire Nem ragyogott
nap soha, de most más vagyok!

Én vagyok, ki Átölelhet,
én kapom a csókokat!
Enyém lettél,
S örömben Széttépem a húrokat!

CVI.

Baudelaire

Csitt! Ne szólj!
Én látom, hogy fáj!
Hallgass el!
Ne kiáltás még, várj!

Ostoba!
Ez tudatlan nép!
Hiszed, hogy Versed értenék?

Elmennek.
Talán sűghatod
A titkod,
Halkan búghatod!

Értelek.
Tűlfeszít a kín.
Őrült vagy
Megfojtott a rím.

„Fájt neked.”
- így szól a bolond.
pedig csak
agy voltál és csont.!

Nem tudják
mások, hogy hörögsz,
tolladból
vércseppként csöpögsz!

„Örültél.”
- mondja egy tanár.
Oly gyönyört
Égben sem talál!

Holt költő.
Ennyi vagy, és kész!
Nem ember,
küzdő, és merész.

Csitt! Ne szólj!
Hulljon csak szét a lant!
Őrizek.
Békés lesz a hant!

Dalolj csak tovább Zsolt, ha lelked; s szíved így tudod kitárni. Dalolj csak tovább Zsolt, ha a „belső hang” készlet erre. Dalolj csak tovább Zsolt; ha „gitárod húrjai” megpattannak is! Hiszek abban, hogy egyszer majd ezek az érzelemfoszlányok hatalmas ívű költeményekké érnek.

Császár Ferenc

Sarokház

Csemege

Ct.: Tímár Vince

Partner üzlet- ház tagja

Kedves vásárlóink!
Termékeinkkel mindig
az Önök szolgálatában
állunk!

Folyamatosan
friss húsok

- ☞ akciós termékek
- ☞ kolbász hús minden mennyiségben
- ☞ cukrászsütemények
- ☞ tortarendelést felvesszünk

Blaha u.27. Tel.:386-691

Nyitva tartás: hétfőtől péntekig 6-tól 18 óráig
szombaton 6-tól 14 óráig
vasárnap 7-től 11 óráig.

HÍREK ERDÉLYBŐL



„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Idézzük vissza a bálványosi szabadegyetem utolsó napjait, amikor is a regionális bizottságpolitikai együttműködésről volt eszmecsere. Kiderült, hogy a megérkezett román politikusok egy román titkosszolgálati jelentés alapján Erdélyben léteznek olyan szélsőséges magyar csoportok, akik fenyegetik az ország biztonságát. Simicskó István nemzetbiztonsági politikai államtitkár szerint azonban a magyar titkosszolgálatnak erről nincs tudomása. A vitápon felszólalt Dinu Zamfirescu liberális politikus Victor Babiuc volt hadügyminiszterrel ellentétben, úgy gondolja, hogy Magyarország igenis konzultált Romániával a státusz törvény elfogadását megelőzően, így Bukarest egyszerűen a félrevezetés eszközét alkalmazta, azt állítva, hogy elmaradt a konzultáció. Ezzel az volt a célja, hogy feszültséget keltsen a kapcsolatokban, elvonva a román közvélemény figyelmét a gazdasági nehézségekről. A liberális politikus nem látja, hogy a jogszabály miben sértené bármelyik román állampolgárt, illetve Románia érdekét.

*** **

Reménykednek, és talán megmaradnak

Ez a cikk címe a Magyar Nemzet augusztus 28. számának az erdélyi szórványság helyzetéről. Úgy gondoltuk, talán érdemes néhány mondatát ide idéznünk újságunk lapjaira is.

„... Az elmúlt évszázadban a Dél-Erdélyben, Maros mentén vagy az Érchegységben élő magyarság borzasztóan sokat szenvedett, egyes göröcsök még a rendszerváltás után tíz évvel is nagyon erősek – kommentálja az elmondottakat Baumann Ferenc, s azt is elmondja: ahol már elfogyott a magyar értelmiség, egyedüli tanítója, nevelője, pszichológusa a lelkész.... Gyulaféhevártól néhány kilométerre eső Maros-völgyi település tehetős iparos és szolgáltató magyarsága a meg-megújuló pusztítások és hungarocídiumok miatt gyakorlatilag a nullára csökkent. Ma az alacsony keménykötésű fiatal lelkipásztor ekléziája tíz főből áll. Hozzá tartozik még néhány magyarjával Sárd és Boroskrakkó, ahol az Árpád-kori templomban legfeljebb a szélnek és az egernek tarthatna istentiszteletet, kihalt onnan az utolsó magyar is.“ Baumann Ferenc, aki öt évig volt lelkész az Erdélyi érchegységben található Abrudbánya református gyülekezetének, a riport végén így vall: „Bele kellett törődnöm, hogy keresztelni nem fogok, lassan eltemetem a múlt századdal szinte egyidős embereket, akik a gyülekezet többségét alkotják. Nemesyszer gondoltam arra, hogy amikor eltemetem az utolsó magyart is, én szépen leoltom a villanyokat, bezárom a templomot, és vége lesz az abrudbányai magyarság hétszáz éves történelmének. Szerencsére ezekben az emberekben hihetetlen vitalitás van: a túlélés közösségi és egyéni parancsa valami elképesztő életerővel áldotta meg ezt a gyülekezetet, erős vár volt nekik minden időben az Isten.“

A szemelvényeket összeállította Császár Ferenc

A millenniumi záróünnepség margójára...

Véget ért a millenniumi év, ami 2000. januárjában kezdődött, és mintegy 20 hónapon át tartott. 2001. aug. 20.-ig. Minden település maga dönthette el, hogy hogyan ünnepli államiságunk ezer éves évfordulóját.

Felemelő érzés volt, és remélhetőleg sokan voltunk, akik hosszú hónapokon át örömmel figyeltük, és sokszor át is éltük az országban zajló méltó ünnepeket. Falvak, városok lakosságának sokasága lelt rá a hazáért, a közösségért végzett munka, szolgálat ízére. Minden település magáról is vallott azzal, ahogy megszervezte saját ünnepét.

Városunk millenniumi záró ünnepségének gondolata két helyi önkormányzati képviselőben fogalmazódott meg, amit felkarolt és kivitelezett egy civil szervezet. Az igen széleskörű összefogásnak szép példája volt városunk endrődi településén az augusztus 20-i ünnepség. Nemcsak erkölcsileg, hanem anyagilag is támogatta a kezdeményezést a helyi és a megyei önkormányzat és szinte minden helyi vállalkozó. Köszönet mindenkinek, akit illet.

A nagy forróság ellenére a település apraja-nagyja igen nagy lélekszámban ott volt a szépen rendbe hozott ligetben, a sportpálya selymes gyepén, láthatóan mindenki jól érezte magát, örült annak, hogy együtt ünnepelhettük a millenniumi év zárását, azt, hogy a XXI. század a jövő elkezdődött, ott és akkor, a délutáni újkenyér szenteléskor, és késő este, amikor mindenki az égre szegezte tekintetét, mert fenn az égen bál volt, szíporakozott a tűzijáték.

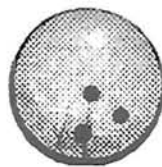
Ez az ünnepség alkalmat adott arra is, hogy a „Barátság Sportegyesületért” Alapítvány köszönetet mondjon azoknak, akik az elmúlt 10 évben rendkívül sokat tettek a helyi sport közösségért. Három személynek adott át oklevelet és emlékérmét az alapítvány kuratóriumának elnöke Fülöp Zoltán és az egyesület elnöke Szakálos Ernő. A kitüntetettek: Dobó Imre sok évtizedes sport tevékenységéért, az egyesület támogatásáért, Márton Gábor, aki elkészítette a Barátság SE 10 éves történetének kéziratát, az ünnepségen Gábor betegsége folytán felesége, Jolika vette át a kitüntetést. Kovács Lajos poszthumusz kitüntetését felesége Vilma asszony vette át. Ki ne emlékezne arra az éveken át tartó önfeláldozó támogatásra, mely vezetése alatt a klub legnagyobb diadalát érte az által, hogy labdarugó csapatunk bejutott az NB II. osztályba.

Az ünnepség szervezői és támogatói jól eső érzéssel tapasztalhattuk meg, hogy munkánk gyümölcse a helyi kis közösségünk boldog, önfeledt ünneplése volt. A millenniumi záró ünnepségünk bizonyította, hogy az a közösség, amelyik magáénak érzi az ünnepet, az önmagát is ünnepli, és amit a közösségért tesz az ember, azt önmagáért is teszi, így vált ez az augusztus 20.-diki ünnepség sokunk marandó örömmünnepevé, és így válik reménnyé az emlékezet.

Császárné Gyuricza Éva

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1.a volt ENCI udvarában



Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit.

Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszbédél összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt áron lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kivánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.500.-forintért.

Telefon: 06-20-9520-243.

Tanévnyitó gondolatok - 2001/2002.



Gyors szárnyakon suhant el a nyár. A diákoknak túl gyorsan is.

2001. augusztus 28-án már fél 5-kor jókedvű zsbongástól volt hangos iskolánk aulája. Szülők, vendégek, gyermekek örültek a találkozásnak, - a jóleső várakozás örömeivel tekintettek az új feladatok elé.

A nyári élmények még frissek. Bőrükön még a Balaton barnasága. Iskolánk tanulóinak egy része az idén is Fonyódligeten, a szokott táborhelyünkön töltött egy élményekben gazdag hetet. Lesz mire emlékezni egész évben.

A kialakult hagyományok szerint, pontosan 5 órakor megkondult a kisharang - immár hetedik alka-

lommal munkára, tanulásra szólítva az iskola lakóit.

Visszatekintve a kezdetekre - a hét év elszállt, mint egy pillanat. A kis alapítók, az első lakók - nyurga kamaszokká serdültek - tudásban, emberségben, sokat gyarapodtak. És jöttek utánuk az évek során a többiek. Jelenlegi létszámunk: 194 fő. Hat napközis csoportba mindenkit fel tudunk venni.

Az eltelt évek útja sok munkával, gondnal, megpróbáltatással - de sok-sok örömmel is volt kikövezeve.

Az iskola születésétől kezdve végigkísérte eddigi munkánkat nemzetünk ezeréves múltjának emléke. Ahogy nőttek gyermekeink, úgy ismerkedtek meg a küzdelmes századok dicső tetteivel. Büszkéek rá, hogy a millennium éveiben itt tanulhattak. Maradandó, biztos tudást - igaz emberséget szeretnénk nyújtani. A keresztény értékek, a keresztény hit és tiszta erkölcs alapjain állva talán sikerül olyan emberekké nevelni őket, hogy méltók legyenek őseikhez és megállják helyüket a jövőben - és az elkövetkezendő évezredben is éljen, virágozzon a magyarság, a haza.

Munkánkhoz a személyi és tárgyi feltételek biztosítottak. Iskolánk jól felszerelt, szép, esztétikus. Méltán érzik tanulóink második otthonuknak. Képzett tanítók, szaktanárok biztosítják a színvonalas nevelést, oktatást. Munkánk csak akkor lesz teljes, ha a gyermek is akar dolgozni - és a szülői ház is segítő partner. Köszönjük a szülők eddigi támogatását és kérjük, hogy ezután is legyenek az iskola és gyermekeik segítői: türelemmel, szeretettel, következetességgel.

Reméljük ebben a tanévben is mindenki szorgalmasan tanul,

megtartja, illetve javít jegyein és öregbíti az iskola jó hírnevét, mert az elmúlt években sok szép eredmény született: tanulmányi munka, versenyek, rajzpályázatok, sport, vers, prózamondás, stb. területén. Négy év tanulmányi munkájából egy

statisztikában kiemeltük a legnehezebb tantárgyakat (matematika, magyar nyelv és irodalom, környezetismeret, idegen nyelv) és kigyűjtöttük, összehasonlítottuk az eredményeket, 3,4 és 3,8 között változtak az átlagok minden tantárgyból. Nem rossz teljesítmény - sok-sok munka, gyakorlás van mögötte. Reméljük az elkövetkező években is hasonló, vagy jobb eredménnyel büszkélkedhetnek tanulóink.

Külön szeretettel köszöntjük iskolánk új elsőszeit. Kívánjuk, érezzék közöttünk jól magukat és igyekezzenek úgy dolgozni, hogy büszkéek lehessünk rájuk. Szeressék iskolájukat, nevelőiket, szüleiket - az embereket, a természetet.

Hinni kell a szeretet erejében! Higgyük el, hogy tudunk egymás számára fény, napsugár lenni! - És fogadjuk el ezt a szeretetet.

Mottóink ebben a tanévben is az, ami az induláskor volt:

„Iskolánk olyan mécses legyen, amiből az olaj soha nem fogy ki!

Ezt a mécseset nem azért gyűjtjük meg, hogy a láda alá dugjuk,
- hanem magasra téve minél messzebb világítson.”

Kiss Pál
mb. ig.



Kirándulás Dabasra



ott láttam az örök élményem marad.

Sándor és családja sokak részére nem ismeretlen városunkban. Hiszen Sándor az Új Élet Tsz-ben kezdte életpályáját, mint gyakornok. Majd Szeghalom, Békéscsaba volt a folytatás. Békéscsabán már háztáji kertjében „maszekoskodott” a liliomokkal. Ma már 15 fajta liliomot termel és forgalmaz. Mivel Békéscsabáról a szállítás a nagy távolság miatt igen költséges és fárasztó volt, ezért a piacra jutás is nehézségekbe ütközött, így kapóra jött Dabason egy fóliasátor eladása. Így indult el az a nagyüzem, ami ma látható.

Dr. Eke Sándor és családja megvalósította mindazt, amit a közgazdaságtan előír egy vállalkozás feltételeként. Lépésről lépésre, fáradtságot nem ismerve szaktudásával egyesítette vágyai álmát. Nem akart gyorsan meggazdagodni. Családi vállalkozást hozott létre. Tudását, melyet az agrártudományi egyetemen szerzett, a virágok hazájában, Hollandiában gazdagította. Évről évre több fóliasátort vett, vagy bérelt, ez által termelése fokozódott. Végül a tudás, a kitartó munka és leleményesség árán eljutott oda, hogy ma egy majdnem két hektáron üvegházakat épített fel, melyeket Németországban szerzett, melyek képeimen is láthatók. Ma már nem kell hajnalok-hajnalán útra kelni, hogy bejusson a piacra, mert vásárlói helybe jönnek és viszik nemcsak hazánkba, de a környező országokba a sok-sok rakomány virágot.

Sándor, családján kívül 15 alkalmazottal dolgozik. Az évi forgalmát nem írhatom le, mert nincs rá felhatalmazásom.

A liliomok, amelyeket nem virággal, hanem bimbóval szednek, és szállítanak egyediek, védettek. Sándor szaktudása és fantáziája hozza létre azokat, az emberek gyönyörködtesére és otthonaik díszítésére. A búcsúzóul kapott virágokat a templomban, vagy éppen szereteteink temetésén láttuk viszont. Fényké-



peim talán segítenek majd elképzelni mindazt, amit leírtam.

Ez úton köszönöm meg a Kertbarátok Köre nevében az Eke családnak szeretetteljes

vendéglátását és a gyönyörű liliomcsokrokat, amelyet mind a 42 látogató kapott. Szívvel kívánjuk, hogy ez a csoda folytatódjon nemzedékeken keresztül.

Vaszkó András



Mária néni meséi

Gombóc és Gömböc, a két kiskutyya

Volt egyszer egy kislány, meg két kiskutyus. A kislányt Palkónak, az egyik kutyust Gombócnak, a másikat Gömböcnek hívták.

Egyszer Gombóc elszundikált, azt álmodta éhes. No fel is nyitotta szemét azon nyomban. Gurult kettőt, bukfcenezett hármat és máris rága a cipőfűzőt kis gazdája cipőjén.

- Hát te mit csinálankodsz? - kérdezte haragosan Palkó.

- Nem csinálankodom, vau-vau vak-vak, csak éhes vagyok, - vakkantolt Gombóc.

- Lusta szolga éhes marad. Gurulj innen, szégyeld magad!

Elsomfordált Gombóc, mi tagadás, jobban szeret lustálkodni, mint cicákra rámorogni.

Am Gömböc is azt álmodta a bodzafa alatt, hogy ő is éhes.

- Vau, vau, édes gazdám, ehennem, meg ihatnám!

No, ettől gurult méregre Palkó: - Kenderkötél, kócmadzag, hát a párnád hol hagytad? Csak heverték lustálkodtok, csontot tőlem nem is kaptok! Vigyáztál-e a kakasra, hogy el ne csipegesse a magot a pityergő csibéktől? Ugye nem!

Nagyot sóhajtott Gömböc, és bebujt ő is a Gombóc mellé, a cédrusbokor alá. Ott keseregtek egészen délutánig. És, hogy Palkó még akkor sem csörrentette meg előttük a csontostálat, nagyot gondolt a két kis szőrpamacs:

- vau, vau, elmegyünk világgá, rázta meg magát Gombóc

- igazad van! Gurult mellé Gömböc.

El is indultak nyomban. Mentek, mendegéltek, kocogtak a poros úton, hát egyszer csak látják ám, hogy az út kétfelé ágazik.

- Vau, no most hová, merre? - hökkent meg Gombóc.

- Menjünk balra! Ajánlotta Gömböc.

-Csak azért is jobbra! - Csak azért is balra!

- Én vagyok az öregebb! - borzolta fel bundáját Gömböc. - De én

vagyok az okosabb! - húzta ki magát Gömböc.

- Ezt mered nekem mondani? - vicsořitotta ki éles kis kásafogát Gömböc, és nekiugrott Gömböcnek. Hanem azt sem kellett féltetni. Fel emelte kis mancsát, és úgy fültövön teremtette a gömbölyű testvérkéjét, hogy az csak úgy bukfcenezett a szállongó porban. Gurultak, görögtek, forogtak, pörögtek, végül úgy összegabalyodtak, hogy Gombóc a saját farkát harapta, mert azt hitte, hogy Gömböc. Gömböc meg a saját bundáját rángatta egyre dühösebben. Hengergették, gurították egymást, hát egyszer csak, zsupsz, mind a ketten belepottyantak a Fürge patakba. Ott éppen ollóját köszörülte Rák Rudi. Hej rettentő haragra gerjedt, mikor a kis mihaszna a fejére pottyant. Jól belecsípett Gombóc nadrágjába, el sem akarta eresztetni többé. Kiugrott szegény kis világjáró kutyus a partra, és nyűszítve forgott maga körül. Hanem, kergette a rákot, ott ragadt az a farka tövében. No, kacagott erre Gömböc akkorát, amúgy kutyamódra, hogy csak úgy bukdácsoltak a hullámok ijedtükben tőle! Hanem rosszul tette, mert éppen a talpa alatt szundikált Pióca Pista, és éppen akkor ébresztette fel a kutyakacagás, mikor a legszebbet álmodta. Bele is ragadt Gömböc zoknijába, és rázhatta a lábát a megszeppent kis kárörvendő, bizony, az csak ott maradt. S ha még csak ennyi! lett volna a baj! De éppen ott bogarászott a szomszéd cicája, meg a tarajos kakas, és jól kinevették őket.

- Ó, te csacska buta macska! - borzolta fel bundáját Gömböc. - Hát nem tudod, hogy éppen miattad mentem világgá? - és úgy megker-

gette a miákoló egérpusztítót, hogy még a rák is jobbnak látta, ha elmarad a guruló kis mérges zsáktól.

No, Gömböc se volt rest. Akkorát ugrott a kakas felé, hogy az ijedtében majd elhagyta a sarkantyút piros csizmájáról. Megszeppent ettől Pióca Pista is, és gyorsan visszacsusszant a patak vízébe. Az ilyen haragos kutyustól jobb távol maradni.

Meghallotta ezt az éktelen lármát Palkó. Kinézett a kacsalábon forgón csirkeólpadlásról, ahol éppen egy hétféjű legyet csapat agyon egyetlen suhintással.

- No ez derék! - bölintott, amikor meglátta, hogy serénykedik a kis vakarcs kutyus. - Látom többé nem helyéltek, enni kaptok, hogyha kértek. - simogatta meg azótt bundájukat.

A kutyusok kértek is, kaptak is. Kisgazdájuk telerakta a csontos tálat ropogós csontocskákkal, teleöntötte a kis vályút friss tejjel. Ő maga is kezébe kapott egy körülkaraj lekváros kenyereit, és olyan lazít csapat, hogy még a harmadik szomszédból is oda-szaladtak a legyek a finom illatra.

Volt itt dínom-dánom, ha eszünk se bánom! Tücsök volt a primás, dög a nagybögös, szelgyerekék jártak pergő-forgó táncot, míg megjött az este. Ki-ki megkereste kicsi ágyát, vackát, jóéjszakát mondtak a sunyikéjú holdnak, és aludtak, mint a tej, egészen reggelig.

Egy tündérszunnyog ott zümmögött a fülüknel, és zúgott nekik gyönyörű szép álmot. Ha jók lesztek, hozzátok is elmegy, s nektek is mesél majd szépeket.

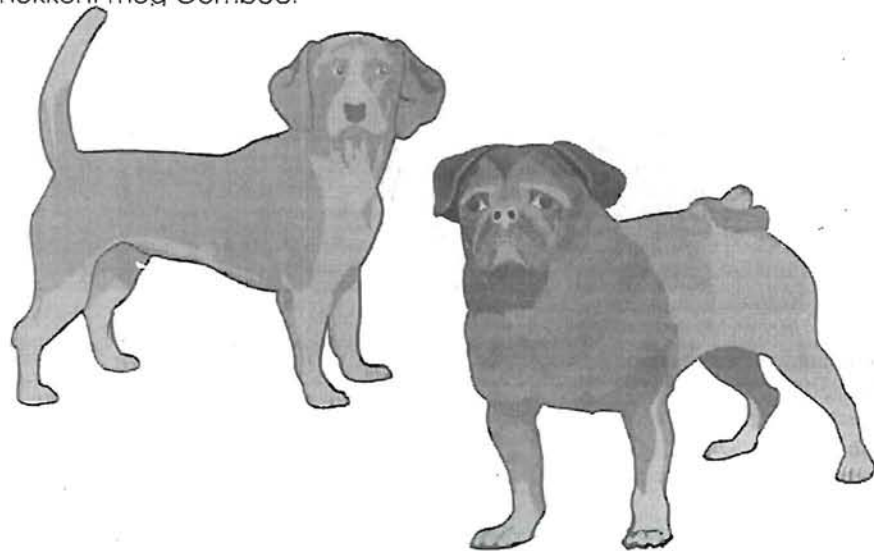
TARKA LEPKE

Szél kergeti a szellőt,
Szellő a szelecskét,
Szelecske meg kerget egy
Tiri-tarka lepkeket.
Tiri-tarka lepke
Hőszínű virágon
Lebegteti szárnyát már egy
Jázminbokorágon,
Hőszínű virágon,
Tiri-tarka kicsi lepke
Legszebb a világon!

BESZÉLGETŐ VIRÁGOK

Két kis virág beszélget
Halkan, halkan,
Hangjuk elvész a kerti
Zajban, zajban.
Rigó fűtten, pacsirta
Röppen, röppen,
Hajló fűszál hegyére
Harmat csöppen.
Giling-galang harang szól
Messze, messze,
Nem ügyel a két virág
Semmi neszre.
Bólogatnak, susognak
Halkan, halkan,
Értik egymást úgyis, ha
Zaj van, zaj van.

A mesét és a verseket írta:
Iványi Mária



Forradalmi oldal



Illatos mezők

II. Diplomával a kezemben...

1956 az utolsó egyetemi évben ért bennünket, azonnal tudtuk, hogy sormetszet az életünkben. Mostantól lakásunk lesz, nem fogunk koplalni, eljutunk messzire, Pozsonyig, Bécsig, Párizsig, Londonig, eredetiben látjuk Bruegelt, az angolról kiderül, hogy nem halott nyelv, nem az iskolapad gyötrelme, beszélni lehet – beszélni angolul, magyarul szabadon beszélni, megbukik a hazug kormány, megbukik a hazugság! Csak behunyom a szemem, és ma is ott meletelek október 23-án a tétova, a meglepett, a reménykedő többiekkel, és kiabálunk reménykedve, hatalmas kórus, és pórusaimban érzem a tömeget, ahogy se azelőtt, se azóta. Elég, ha behunyom a szemem, minden reménység ott van. Nem lesz többé hazug kormány, vagy ha lesz, az első pillanatban felismerjük, minden hazugságot felismerünk. Micsoda áradat, négy egész napig. Nem föltétlenül kell szépleleknek lenni ahhoz, hogy az ember a felkelés első négy napját őrizze az emlékezetében, a jószándékot, a feliratokat a kirakatokban, hogy „magyar ember nem zabráll”, és nem is zabrállt, négy napig, és nem kell sterilizálni az emlékezést ahhoz, hogy az ember jobban szeresse azt a négy napot az utána következőknél, amikor jobbról-balról támadták a kormányt, amely végre nem hazudik, és eluralgott a városban a „ki lött először” dilemmája, az utcasarkon lincseltek, egy amerikai rendező filmre vette a lámpavasat a holttessel – ott hallottam először angol szót az iskolapadon kívül -, és mindenki a francia forradalomra hivatkozott, ahelyett, hogy a szabadság részegítő erejére hivatkozott volna, a gyűlöletig részegítő erőre, és mindenki egy szót várt, és beszélt az elfogott miniszterelnök, a leendő pártvezér, beszélt Mindszenty hercegprímás és a Szabad Európa Rádió, hogy „tartsatok ki”, de azt a szót, amit vártunk, senki nem mondta ki, és nem is lehetett, és a jövő csak annyi volt, hogy felismertük ami történik. Se lakás, se munka, se London, se Bruegel. De nekünk többé nem lehet hazudni.

Azon a negyedik napon, október 26-án lett Zoltán harmincéves.

Három hónap volt az utolsó félévünk, három hónap alatt befejeztük az egyetemét. Marxizmus helyett logikából szigorlatoztunk a börtönből szabadult Szalai professzornál, most jöttek jól Márki tanár úr szillogizmusa. A tanulmányi osztály kiszórta a káderlapokat – a titkos jelentéseket, amik végig kísérték a napjainkat -, kis, vacak, kockás füzetlapok, az egyiket ezt találtam: „Vekerdi ő hozta fel!” Vagyis azt, hogy angol szakra iratkozhattam be, annak köszönhettem, hogy a Vekerdi Róza nevű kedves kis parasztlánynak, kivel a mezőgazdasági szaktanfolyamon számígtattam a lovak vizeletének fajsúlyát, feljavult a tanulmányi átlaga.

Elképzelhetetlen világ volt.

Diplomával a kezemben ott álltam az egyetem előtt, fel is út, le is út. Zoltán állást kapott a Rádiónál, én hiába kilincseltem, mindenütt felröpték az október 23-i tüntetést, holott az egyetemről a forradalmi bizottság tagjai is rég elhelyezkedtek már. Álltam az egyetem előtt, kitűnő diplomával, angol-magyar szakos tanár. Aztán késő ősszel Kéry László, a világitrodalmi tanszék adjunktusa szólt valakinek a Fővárosi Tanácsnál, egyszersmind vállalta a felelősséget, így volt: vállalta értem a felelősséget, s az illető közölte, van állás, de csak Újpesten, megosztva három iskolában, és elsősorban földrajzot, egészségtant, fizikát, kémiát kell tanítani, tíz-tizenkét éveseknek. Jó korosztály, válaszoltam, és nem akarok a Belvárosba kerülni, elképzeltetett káderyerekek közé.

Újpesten senki sem volt elkényeztetve. Egy évig győtrődtem térképpel-csontvázal-lombikkal, mire az egyik iskolában – lányiskolában – meggyökeredeztem, s a tárgyaimat taníthattam – angolt „rendkívüli” tárgyként, ahogy a katolikus tisztelendő úr a hittant, hatodik órában. De nem az óráktól voltak fáradtak a gyerekek. Két-há-

rom évvel a háború után született ez a nemzedék; kövér gyerekekre nem is emlékszem az osztályból. Amikor 1958-ban osztályfőnöke lettem az ötödik bének, még fél kézzel elértük egymás élményeit, a gyerekek meg én. Ha valami hirtelen zajra valaki összerendezte, senki sem csodálkozott. Ha a padból kilógott egy eldobott kiflivég, s én kiabáltam, mindenki értette.

Az egész osztályra emlékszem, az egész ötödik bére, ahogy ott áll a három pad sor az orrom előtt. Középen az első sorban Dobai és Hübner, jobb oldalt, elől Fábian Lujzi, balról Wittmann, a második padban, a katedrával szemben Kárpáti, az ajtónál Koltai. Fel-alá járok a padok és a katedra között, Hübner rajzol, Dobai a kezem járását utánozza, Fábian Lujzi hátrafordul, kapkodja a fejét, fölnevet, Wittmann unatkozik, Koltai álmodva kíséri a szavaimat, Kárpáttal mindig össze lehet nézni. Néhány hónap, és már tudom, hogy Apáti a nővére, Bindert a dédnagyanyja neveli, Draskóczi verekszik, Fábian Mari falusi, nem bír átszokni a városra, Grünfeldék nyolcan laknak egy szobában, Jancz összerázkódik, ha felszólítják, Kollár aztán született, hogy anyja a vonatról árokba zuhant, holttettek közé, Major édesapja külföldön él és „kastélya van”, Mokány sohasem arra felel, amit kérdezek, szülei elváltak, Stroch apró termetű és gyenge, és rendszeresen veri az osztály, és ő beáruja a verekedőket.

Huszonöt éves vagyok, és egészséges, művelt embereket akarok az ötödik bébe. Hajnaltól estig kinn élek Újpesten, s amennyit bírok, együtt vagyok az osztállyal. Középről nézem az arcokat, hallgatom a hangokat; többnyire elveszem a szünetet. Beszélek. Elviszem az ötödik bét kirándulni, mindig ugyanoda, a pomázi kőhegyre. Játsszunk; folytatásos játékokat. A magyar órákon a János vítezház folytatásos játéka. Mindenkinél van külön stilsztika füzet, beírja a jelzőt, a hasonlatot, a metaforát. A bukott tanulók is elhozzák az órára a stilsztika füzetet. Osztályfőnöki óráimon „titkos levelekre” válaszolok; a legtöbb „titkos levelet” ők írják, a bukott tanulók, megismerem az írásukat. Senkit nem leplezek le. „Ágnes néni mikor tetszik férjhez menni.” „Minden nőnek meg van a menstruáció-ja!” „Mi lesz a Hübner 50 Forintjával?” „Ágnes néni én nem tudom, hogy miért nem szeretnek engem osztálytársaim. Pedig erről már beszélgettünk Ágnes nénivel. De még mindig olyan egyedül érzem magam. Nem tudom de talán azért mert kicsit durva vagyok? De utána bocsánatot kérek tőlük, az azt jelenti, hogy ne haragudjon. De ő akkor sem bocsát meg nekem. És ha valamit kérek tőlük soha semmit nem adnak nem tudom hogy miért. Ha valami elveszik rögtön én senki más meg stb. Nagyon megkérem Ágnes néni ha tud segítsen rajtam. Tessék velük beszélgetni. Előre is köszönöm.” A kérdésekre könnyű válaszolni, egyenesen, az arcokba nézve, de „a Hübner 50 Forintja” ott feszül a levegőben. A pénzt ellopták, az osztály Grünfeldet gyanúsítja, „tessek velük beszélgetni” és a tombolás összedetett forintok nem csitítják az osztály földült igazságérzetét – de a bűnbakkepzéshez nem járulok hozzá. Beszélek, a „né lopj” törvényéről beszéltek, az osztály fele nem tudja mi a magántulajdon. Grünfeld sebzett kutyaszemmel néz az utolsóelőtti padból, az osztály nem tudja, mit jelent nyolcgyerekes cigány asszony második gyerekének lenni, zsidó nevelő apával, én sem tudom. Annyi előrehaladást bírok felmutatni ebben a dolgban, hogy ezt a kifejezést: „cigány asszony”, két szóba írom, a „norvég asszony”, „magyar ember” mintájára. De az ötödik bé nem sejt, hogy a „Mi lesz a Hübner 50 Forintjával!” életem egyik legnehezebb kérdése marad.

GÉRGELY ÁGNES

THERM U X
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

☒ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- ☞ Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- ☞ Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- ☞ Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók. Interspan bútorok)
- ☞ Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- ☞ Építőipari gépek, segédesszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)



Izós ízek

szeptember

Parasztos egytálétel

80 dkg kicsontozott pulyka felsőcomb, 1 vöröshagyma, 1 babérlevél, 2 szem szegfűszeg, 5-6 dl víz, fél teáskanál só 2 sárgarépa, 2 szál póréhagyma, 1 dl tejszín, 2 evőkanál frissen reszelt toma.

A húst megmossuk és leszárítjuk. A hagymát megtisztítjuk, és a babérlevelet a szegfűszeggel rátűzzük. A vizet felforraljuk, beletesszük a sót, a hagymát, a húst és 45 percig főzzük.

Az első 20 percben leszedegetjük a tetején képződő habot. A sárgarépát megtisztítjuk megmossuk, vastag karikákra aprítjuk. A póréhagymát gyökerétől és zöld leveleitől megszabadítjuk, hosszában félbevágjuk, megmossuk, és két cm hosszú darabkákra vágjuk. Hús perc eltelté után az előkészített zöldségeket a húshoz adjuk. Fedő alatt, lassú tűzön főzzük. A tejszínt félkemény habbá verjük, és összeforgatjuk a reszelt tormával. A hagymát eltávolítjuk, a húst egy tálba rakjuk a zöldségekkel együtt. Tejszínes tormával és rozsenyérrel tálaljuk.

Seidl Ambrus

NÉPI MONDÁSOK AZ IDŐJÁRÁSRÓL

szeptember

- 8-án Kisasszony hajtja a fecskéket
 21-én Ha Máté napján tiszta az idő esztendőre sok bor lesz
 22-én Móric napi derűtség szeles tél
 29-én A Mihály napi dörgés jó ősz, de hosszú tél

Civil szervezetek támogatása

A Magyar Kormány és az Európai Unió egyaránt fontos szerepet szán a civil szervezeteknek. A társadalom mind több területén szerveződnek a tenni akaró, a helyi közösségért felelősséget vállaló emberek. Támogatásukra a Magyar Országgyűlés 1991. óta biztosít forrást. A forráshoz pályázat útján lehet jutni. A FIDESZ továbbra is azt tartaná jónak, ha a helyi kisugárzással rendelkező civil szervezetek is működési támogatáshoz juthatnának a pályázat által. Fontosnak tartja továbbra azt is, hogy a Budapestre és vidékre érkező sikeres pályázatok aránya 60%-40%-os arányt mutasson, szemben az előző ciklusban tapasztalt 8%-20%-al.

Jelentős változás, hogy az idei évtől a személyi jövedelemadó egy százalékának azon része, amely valamilyen oknál fogva nem jutott el a címzettekhez, pályázat útján elnyerhető lesz a civil szervezetek számára. Ez a második pillér körülbelül 200 millió forint nagyságú bővülést jelent. A jogi lehetőséget a FIDESZ országgyűlési képviselőcsoportja által kidolgozott javaslat adja.

Azok a működő civil szervezetek, amelyek nem ismerik e lehetőségeket, soron kívül jelentkezzenek, mert a pályázat beadásának határideje szeptember 21.

Jelentkezni lehet 06 30 2973571 sz. telefonon, vagy személyesen Damjanich u. 15-ben.

Az alábbiakban tájékoztatást adunk az Országgyűlés által civil szervezeteknek juttatott támogatási keret alakulásáról, és a támogatott szervezetek számának változásáról:

évszám	összes támogatás (ezer Ft.)	támogatott szervezetek száma	változás az előző évhez képest (ezer Ft.)
1991	400.000	172	
1992	426.000	291	+ 26.000
1993	411.000	368	-15.000
1994	429.000	389	+18.000
1995	400.000	519	-29.000
1996	390.000	548	-10.000
1997	258.500	540	-131.500
1998	291.100	600	+32.600
1999	315.504	661	+24.404
2000	348.100	1111	+32.596
2001	348.100	1611	

Császárné Gyuricza Éva.



**NŐI CIPŐT
A GYÁRTÓTÓL!**

A KLASSZIKUS MODELLEKTŐL A MAI
DIVATIG SZÉLES VÁLASZTÉKBAN
KÍNÁLJUK TERMÉKEINKET.



**GELLAI LÁSZLÓ
CIPŐGYÁRTÓ**

GYOMAENDRŐD, FŐ ÚT 140/2 • TEL: 06-66-283-359

A TURUL CIPŐ KFT

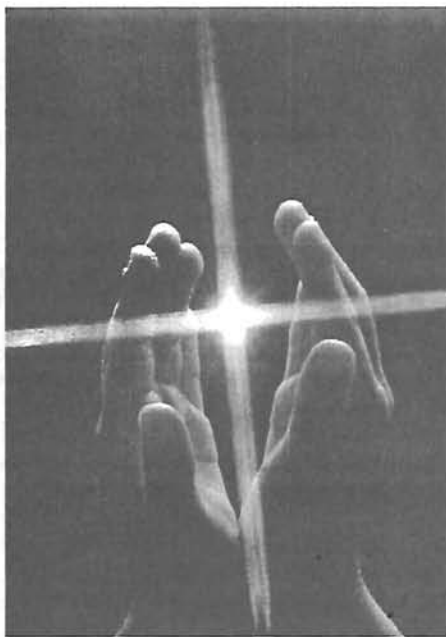


Felvételre keres varrónőket, cipőfelsőrész-készítőket és cipőgyártókat gyomaendrődi, dévaványai és kamuti telephelyeire, tartós munkára, jó kereseti lehetőséggel.

Videkről bejárást térítjük, vagy megoldjuk.

Érdeklődni lehet: 66 386-251 telefonon Oláh Ferencnél

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK



„Nem múlnak el ők, kik szívünkben éltek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”
(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

BALOGH ELEK, aki Zrínyi M. u. 49/1 sz. alatt élt, augusztus 3-án 70 éves korában elhunyt. Gyászolja a családja.

BOLEHOVSZKY LÁSZLÓ, aki a Jókai u. 34-ben lakott, augusztus 19-én 78 éves korában hosszas betegség után elköltözött az élők sorából. Gyászolja családja.

HÉGEDÜS TIBOR, aki a Szabadság u.4/1-ben lakott július 31-én 60 éves korában váratlanul elköltözött az élők sorából. Családja gyászolja.

KAKATI LAJOSNÉ ARANYI MAGDOLNA, aki a Somogyi u. 5. sz. alatt lakott, augusztus 14-én 54 éves korában váratlanul elhunyt. Családja gyászolja.

KISS IMRE, aki Orgona u. 15. sz. alatt élt, augusztus 3-án 52 éves korában váratlanul megtért teremtő Urához. Gyászolják: felsége és fia, a rokonság és az ismerősök.

KISS MIHÁLYNÉ DERECSKEI RÓZA, aki Budai Nagy Antal utca 36-ban élt, augusztus 4-én 89 éves korában hosszas betegség után befejezte földi pályafutását. Gyászolják: családja, a rokonság és az ismerősök.

KOVÁCS SÁNDORNÉ GONDA ILONA, aki a Jókai utca 31/1. sz. alatt élt, augusztus 13-án 95 éves korában befejezte földi pályáját. Gyászolja családja.

KOVÁCS GYULA, aki a Vízműsor 16. sz.-ban lakott, augusztus 19-én 73 éves korában elhunyt. Gyászolja családja.

NÁDASDI VINCÉNÉ TIMÁR MARGIT, augusztus 10-én 65 éves korában váratlanul az Örökkévalóságba költözött. Gyászolják: fia és családja, a rokonság és az ismerősök.

TÓTH ISTVÁN, aki a Balassi utca 31. sz. alatt élt, augusztus 1-én 79 éves korában hosszú szenvedés után elköltözött az élők sorából. Családja gyászolja.

UGRIN IMRE, amerikai építész, aki a Temető utca 3. sz. alatt született 1931. július 29-én, életének 70-ik évében augusztus 21-én az USA Connecticut államának Gaylord nevű szanatóriumában hosszas betegség után meghalt. Gyászolják: felesége Dal, fiai Sean, Craig és családjuk, bátyja László és családja, és a Magyarországon élő testvérei: Erzsébet, Gáspár István, Béla, Magdolna és családjuk. Imre hamvait későbbiekben Endrődre hozzák a Szarvasvégi temetőbe helyezik örök nyugalomra.



Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

SPORT

A Gyomaendrődi VSE bajnoki mérkőzéseinek tudósítása

VIII. 12. Szentés – Gyomaendrődi VSE 2:0

Az első félidő még 0:0-val ért véget. A szentesi csapat a második félidőre felőrölte a VSE csapatának akarát. Ehhez kellett Hanyecz kapus bakija, aki elnézett egy lövést; keze és a lába között került a labda a hálóba. Az eredmény ellenére egyenlő erők küzdelme volt

VIII. 18. Gyomaendrődi VSE – Békési FC 1:4

A 250 fős hazai publikum megérezte, hogy jó meccsre lesz kilátása. Az első félidőben ez be is igazolódott, az eredmény 0:1. A második félidőben a veszekedések, sértődések egyéni hibák miatt elbukott a GYSE. Némi vigasz volt Tímár hatalmas gólja.

VIII. 25. Jamina SE – Gyomaendrődi VSE 0:2.

A mindenáron pontot vagy pontokat akaró GYSE hatalmas akarattal vetette magát a küzdelembe. Ez meg is látszott mindkét félidőben. Bakos a tizenharmadik percben remek felismeréssel 45 méterről lőtt a felső sarokba a kint álló kapus fölött. Az első félidő 0:1- el végződött. A gól után támadott a Jamina, de a Bélteki vezetése védelem remekül zárt. A kilenc-

venkettedik percben remek kontratámadás révén Kovács vágta a hálóba a labdát. Így lett a végeredmény 0:2.

A Gyomaendrődi VSE Békéscsabán megmutatta erejét. Főleg akaratan és csapatszellemben múlta felül ellenfelét. Csakis ez a mentalitás vezethet a jövőben is eredményre.

A GYSE általában így áll fel: Hanyecz J. – Tímár, Kondacs, Dinya – Kovács, Sólyom, Bélteki, Hidvégi, Illyés, -Feuwereker, Bakos, (Tóth).

Szóhoz jutott még: Katona, Csikós, Farkasinszki.
Edző: Plástyik János.

Tudósított: Feuerwerker Béla

NB III. Alföldi csoport mérkőzései (helyi vonatkozású mérkőzései)

Gyomaendrődi VSE -Hódmezővásárhelyi FC	szepember 1. 16.30
Rákoczi Falva VLCSE - Gyomaendrődi VSE	szepember 9. 16.30
Gyomaendrődi VSE -Csongrádi FC	szepember 15.16.00
Dömsöd - Gyomaendrődi VSE	szepember 23.16.00
Gyomaendrődi VSE -Algyői SK	szepember 29.16.00
Kalocsa FC - Gyomaendrődi VSE	október 7. 15.00
Kiskőrös FC - Gyomaendrődi VSE	október 14. 15.00
Gyomaendrődi VSE -Örkény SE	október 21. 14.00
Izsáki Sárfehé SE - Gyomaendrődi VSE	október 28. 13.30
Gyomaendrődi VSE - Kondorosi TE	november 3. 13.00



A KERTBARÁT KÖR ÜZENI...

Látogatás Szujó Antal kertbarát-köri tagnál

Üres már a fecskéfészek

Itt az ereszhéj alatt,
Üres már a gólyafészek
Tetejében a kéménynek...
Vándor népe ott halad,

Ott a messzeség homályin,
Ott az égnek magasán.
Látom még, mint kis felhőket,
Vagy már nem is látom őket?
Csak úgy képzelem talán.

Elröpülnek, elröpültek
Tavasz s nyár vendégei,
És őket már nemsokára
A kertek s mezők virága
S a fák lombja követi.

Részlet Petőfi Sándor „Ősz elején” c. költeményéből



Amikor Szujó Antal barátom látogatására készültem, eszembe jutottak Veres Péternek 1968 őszén írott „Szülőházam” című könyvéből e sorok:

„A fekete föld... Ez a biztos föld... Ha ebben üresen látsz egy talpalatnyit, ültess oda egy gyümölcs-

fát...és néhány év múlva gyümölcsöt szedhetsz róla...Csak jó volna hát végre, ha minden földdarabka mellett ott volna az az ember, aki azt az egy fát elültetné.”

Július 19 volt, amikor Szujó Antal Orgona utcai lakásához értem azzal a nem titkolt szándékkal, hogy megláthassam kertjét, melyről oly sok jót hallottam. Az Orgona utca a Sugár út vége felé

a Rideg városnak nevezett területen van. Aki nem járt még erre, annak elmondanám, hogy nevével ellentétben a csend, a béke, a virágillatú friss jó levegő szigete ez a „városrész”. Rendezett porták, kertek hona, ahova 46 évesen érkezett Antal barátom. Akkor 1970-et írtak.

A terület lapos volt, ezért első dolga volt, hogy feltöltse, előtte azonban a talajt mélyen fellazította. Mintegy 400 négyszögölon építette fel házát, majd az alsóépületet, alatta mennyezetig csempezett pincével, a jóság tartására is alkalmas, gazdasági udvarral. A fennmaradt területen alakította ki virágos, zöldséges, szőlő és végül gyümölcsös ültetvényeit. Beszélgetésünk során elmondta, hogy régi álma volt, mely végre megvalósult, egy új, korszerű, kényelmes ház, lakás megépítése, a hozzátartozó zöldség és gyümölcskultúrával való beépítése. Ugyanis vallja, hogy a kerti munka frissít, szórakoztat, élénkíti a gondolkodást, élményt nyújt a kertészkedő számára. „Házikert nélkül az életem – mondotta – már régóta sivárnak, talán fogyatékosnak érezném. A zöldséges területet feleségem gondolja. 1971-ben telepített szőlő és a gyümölcsös az én feladatom.”

Ültetett fajtái: osztrák oportó, Mathiász Jánosné, Glória, othelló, bánáti rizling, Pannónia kincse, chasselas (ejtsd: sasza), Bernát János, kurucvér.

A jobb, tökéletesebb levegő mozgás miatt magas művelésű rendszert alakított ki cső vasidomokból készült támszisztémák segítségével. A csövek betonba helyezése, mérnöki pontossággal egyforma magasak és egymást takarják. A tőkétet hosszú éveken át és most is alakító-metszéssel hozza létre a szárnyas és legyező alakú műveléstechnikai eljárást. Az évenkénti bő termés kritériuma a rendszeres istállótrágyázás. A talajtól a kultúrnövényekkel elvett tápanyagot pótolni kell! A minden őszzel elvégzett trágyázás eredménye a bőséges terméshozam, amit étkezésre és borkészítésre használ fel.

Megcsodáltam azt az othelló lugast, mely az alsó épület előtt van. Még ilyen szabályos, vállas, nagy fűrtű bötermő szőlőt ebből a fajtából még nem láttam. A gyökeres oltványt a betelepítéskor Dunakömlődről hozta. A sorok között lévő területet befűvesítette, hogy minimálisra csökkentse a víz párolgását a talajból, melyet természetesen rendszeresen kaszál. A növényvédelemre nagy súlyt helyez, rendszeresen védekezik a szőlómoly, atka és penészgombák ellen.

Odaadó, precíz, szakszerű munkája a kertészkedők részére példaképpül szolgálhat.

Hunya Alajos

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.



Kedves vásárlóim!

Nyárvégi ajánlataim:

- virághagymák, tulipán, crokus, nárcisz, jácint, amarilis
- rózsatövek, teahibrid, futórózsák
- virágcserepek, virágdezsák
- műanyagbordók, savanyító edények
- tartósító szerek savanyításhoz
- műanyag kuka 110, 120 literes
- fóliák, Dűfa zománccfesték
- Vaporex C+M falszáritó adalék
- szegek, csavarok, kéziszerszámok
- gumicsizmák, esőköpenyek
- ruhaszáritók, vasalóállványok
- fürdőszoba szőnyegek, asztalterítők



Július 24-től AUGUSZTUS 23-ig Gyoma belterületén 69,1 mm csapadék hullott.

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323 * Szerkesztők: Bajusz Tünde, Császárné Gyuricza Éva, Cs. Szabó István, Hunya Alajos, Iványi Mária, Marsiné Giricz Erzsébet, Márton Gábor, Stark László * Felelős kiadó: Vaszkó András * MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nyszt.: B/PHF/1495/BÉ/1995. *

HU ISSN 1586-3689 * készült: 66/283-358 Pelyva

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu



ROZSAHEGYI KÖNYVTÁR
+ HHO110
Gyomaendrőd, Blaha u. 21.

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

VIII. évfolyam 10. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat *

2001. október

KÖSZÖNTJÜK OLVASÓINKAT A HARMADIK ÉVEZREDBEN!

Emlékezzünk, hogy soha ne felejtünk!

Emlékezzünk!

Így október táján itt-ott e hazában elszomorodnak a magyar szívek. A történelem viharai nem egyszer tépázták a Kárpátok övezte országunkat. Két nagy tragédiával végződött eseményre emlékezzünk ezekben a napokban: 1849. október 6. - 1956. november 4.

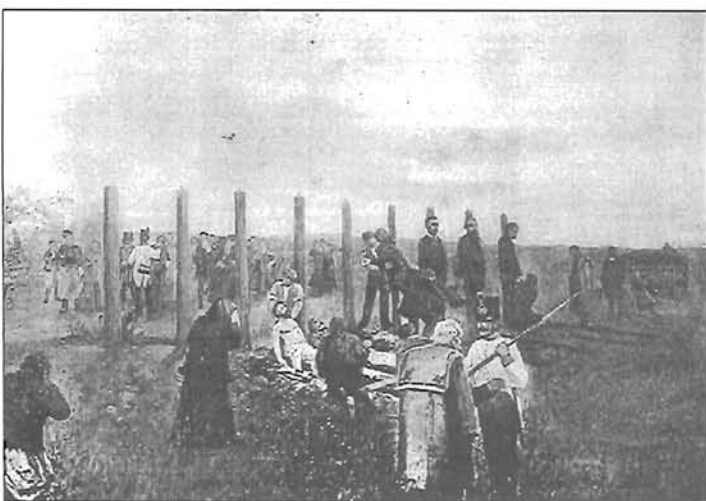
„Azt hittem – szólta Damjanich, mikor a nyakára fonták a kötelet – utolsó leszek, ki mindig első voltam a csatában.” „Odafönn igazságosabban ítélnék fölöttünk” volt Leiningen utolsó szava. „Hodie mihi cras tibi!” (Ma nekem, holnap neked!) kiáltotta Nagy Sándor. „Éljen a haza” kiáltá Damjanich ... Arad várában összesen 16 vezért végeztek ki. 464 fogoly közül 400-t várfogságra vetettek, közülük 183-t vasban. Pesten az Újépületben működő haditörvényszék ítélete által 49 akasztás és 65 főbelövés összesen 114 kivégzés történt.

Es Európának egyetlen szava sem volt!

A pesti Újépület, Olmütz, Josefstadt, Kufstein, Theresienstadt, Königratz, Munkács, Komárom, Arad, Pétervárad, Gyulafehérvár, Nagyszében börtöneiben 1765 ítélet szomorította a magyar családokat. A szabadságharc áldozatainak száma meghaladta a harminchétezet. Alig akadt magyar család, ki ne gyászolta volna szeretteit, fiait, testvéreit, az apákat. És következtek az elhallgattatás évei, amit mi Bach korszaknak jegyzünk történelmünk lapjain.

Am a dicsőséges '56-os forradalmat és szabadságharcot is vérbe fojtotta az önkényuralom, a diktatúra.

Az aradi vértanúk levétele a bitófáról
(Hadtörténeti múzeum)



Emlékezzünk!

Október 28-án a Magyar Rádióban, az esti órákban hangzott el Tildy Zoltán beszéde:

„Magyarok, drága testvéreim!

Nyolcesztendei internált-ság után újra szabadon szólhatok hozzátok. Irántok, sorsotok iránt, a haza iránt érzett felelősség készített, hogy részt vegyek Nagy Imre kormányában. Nagy Imre kommunista, én nem vagyok az, de mindketten – a kormány többi tagjaival együtt – elsősorban magyarok vagyunk.” Így kezdődött Tildy Zoltán beszéde, majd ezekkel a szavakkal fejezte be: „Az ifjúságot ma nemcsak arra kérem, hogy a becsülettel kezdett, becsülettel vívott harcot most már a haza és a nép érdekében, jövőnk érdekében becsülettel fejezze be. de arra is, készüljön fel azonnal a hazát építő munkára. Az egész magyar nép, az új kormány és minden felelősséget érző magyar ember várja őket, egyetemi fiaikat, munkás- és paraszti ifjúságunkat erre a munkára. Csendes, békés, nyugodt jó éjszakát kívánok most minden hallgatómnak. Békés munkát, jó napokat, jobb jövődöt az egész népnek.”

De a békés, jó napok nem következhetek el. Emlékezzünk november 4-re amikor a Magyar Rádióban a kora reggeli órákban ezekkel a szavakkal hangzott el Nagy Imre felhívása: „Ma hajnalban a szovjet csapatok támadást indítottak a fővárosunk ellen, azzal a nyilvánvaló szándékkal, hogy megdöntsék a törvényes magyar demokratikus kormányt. Csapataink harcban állnak. A kormány a helyén van.”

Mint ahogy 152 évvel ez előtt az osztrákok kérésére beözönlött cári csapatok vérbe fojtották a szent magyar forradalmat, úgy 107 évvel később a magyar kommunisták kezdeményezésére beözönlött szovjet fegyverek szétzúzták a szabadságért harcoló magyar nemzetet. Hogy mennyi áldozatot követelt az ötvenhatos forradalom és szabadságharc, hogy hányan haltak meg a harcokban, s megtorlást követő években Kádár börtöneiben, ma sem tudjuk pontosan.

Am, mint ahogy 1848-at követte a 1867-os kiegyezés, úgy, a kommunista elnyomás sem tarthatott ítéletnapig. Nem is tartott. A ma magyarjai, amikor fejet hajtanak a hősök előtt, nem felejtik, s nem felejtethetik, hogy áldozatuk nem volt hiábavaló.

Annyszer elmondtuk, s elmondjuk a Himnusz halhatatlan sorait:

„Annyi balszerencse közt, oly sok viszály után
Megfogyva bár, de törve nem, él nemzet e hazán.”

Császár Ferenc

Önök joga van tudni...

Önök joga van tudni, hogy miről döntött az önkormányzat szeptember 27-i testületi ülésén

Annyanban rendhagyó volt az ülés, hogy ebben a ciklusban talán először fordult elő, hogy a levezető nem a polgármester, hanem Dezső Zoltán alpolgármester volt.

Napirend előtt megtudtuk az okot, ami nagyon nagy örömmel tölthet el minden olvasót. Arról van szó, hogy a polgármester annak a nem mindennapi kötelezettségnek tett eleget, hogy városunkat képviselte Keszthelyen, ahol a Gazdasági Minisztérium a Széchenyi terv győzteseit hirdette ki. Nagyon nagy eredmény, hogy nyert a város pályázata a gyomai Ligeti fürdő fejlesztésére 393 millió forintot. Ez az összeg a részbeni fedezete a fürdő rekonstrukciójának, és új fedett uszoda és látvány medence megépítésének. Ehhez az összeghez még közel ilyen nagyságrendet elő kell teremteni, ami a következő 2 év nagy feladatai közé tartozik. Piros betűs nap ez a városfejlesztési krónikájában. Köszönet illeti a polgármester és a testület kitaró munkáját, de nem szabad megfeledkezni azokról sem, akik a várost tiszta szándékkal menedzselik, és fáradhatatlanul dolgoznak azon, hogy a nagyobb támogatásra szoruló települések között is pályázataink sikeresek legyenek.

Ezt az örömhírt, átmenetileg beárnyalta Varjú és Társa Kft nevében felszólaló Varjú Elek, aki a szennyvízcsatorna építésével kapcsolatos közbeszerzési törvény általa vélt jog sértéseiről adott a jelenlévőknek igen részletes tájékoztatást. Mint ismeretes Varjú és társa Kft a polgári bírósághoz is fordult vélt igazának elismertetésére.

A testület több mint 40 napirendet tárgyal, ezek részletes ismertetésére hely hiány miatt nem kerülhet sor, de a legfontosabbak az alábbiak:

A város első félévi költségvetésének beszámolója elfogadásra került, amelynek főbb sarokszámai: bevételek főösszege: 1, milliárd, 38 millió forint, a kiadások végösszege 886 millió forint volt. Az éves bevételi és kiadási tervnek a teljesítése 40% alatt van, hiszen a tervezett nagy beruházások a második félévben indultak be. A város pénzügyi stabilitása jó, az intézmények tartják a költségvetési kereteiket, a megkezdett beruházások fedezete biztosított.

A vagyonyilatkozatra kötelezettek, illetve a munkakörök meghatározásra kerültek.

Gellai Józsefné intézményvezető a Gondozási Központ beruházási munkálatainak lebonyolítására megbízást kapott.

Városi Zene és Művészeti Iskola Hunya és Örménykút községben is végezheti tevékenységét.

Eladó a Fő út 5. sz. alatti volt Kalmár ház, ha tetszik a volt Kisegítő iskola. A pályázati feltételek az önkormányzat Vagyongazdálkodásán szerezhető be. Ajánlási ár: 5 millió Ft.

A Cigány Kisebbségi Önkormányzat pályázatot nyújtott be a szennyvíz sajtaterő biztosítására.

A Kis Bálint Altalános Iskola a fűtő-karbantartó munkakörben dolgozó 6 fős létszámot 3 fővel csökkenti november 15.-től.

Elkészült a szennyvízcsatorna hálózat IV. ütemének KAC pályázata. A mintegy 11 km-es csatorna normatíva szerint 398 millió forintba kerül. 2002-2003-ban lesz megvalósítva.

Helyiadó jogszabály módosítási javaslat megtételéhez járult hozzá a testület. A módosítás lényege, hogy székhely és

telephely hiányában is állandó ipari tevékenységnek minősüljön a nyomvonalas létesítményen keresztül végzett szolgáltatás (ilyen pl. építőipari, valamint nyomvonalas létesítményen végzett kivitelezési, fenntartási, szerelési, szervezési, szaktanácsadói, felügyeleti stb. munkák.) A megye több települését is érinti a kérdés, ezért Mezőberénnyel összefogva terjesztik be a módosítási javaslatot.

Október közepén alakul meg a szennyvízközmű társulat. Az alakuló ülésen az utcabizalmik fogják képviselni azokat, akik az előzetes szándéknyilatkozatot aláírták.

Sportalap II. féléves elosztására tett javaslatot a Humánpolitikai Bizottság. A javaslat több tévedést tartalmazott a futballtámogatást illetően. Nemcsak szóbeszéd, hanem igaz is, hogy a Gyomai Futball Klub vezetése már másodszor támogatási kérelemmel fordult a Humánpolitikai Bizottság felé, annak ellenére, hogy tudja, hogy nem felel meg a pályázati feltételeknek. Arról van ugyanis szó, hogy a bajnokságra nem ez a nevű egyesület nevezett be, a pénzt még is ő kéri. Hogy miért? Ezt a kérdést próbálta a pénzügyi bizottság elnöke, Babos úr elmismásolni, viszonylag jó eredménnyel, mert a testület 1 nem, 2 tartózkodással jóváhagyta a Humánpolitikai Bizottság tudatosan félrevezető határozati javaslatát. Sajnos, hogy ilyen is megtörténhet, egy testületi demokráciában. Milliós forint feletti összeggel támogatják egyes képviselők, (s ők vannak többen!) a Gyomai Futball Klubot, amely sem tavaly, sem idén nem vett részt a bajnokságban. A bajnokságban a Gyomaendrődi FC csapata rúgja a labdát, de ő viszont nem kérhet támogatást, hogy miért, erről folyt (az előterjesztők számára biztos kimenetelű) vita.

Elutasította a Gyulai Bíróság a város több éve húzódó ügynevezett földtulajdoni perét. Közel 200 milliós vagyonnal lesz szegényebb a város e miatt a bírói döntés miatt. A részletes beszámoló a következő ülésen lesz, tekintve, hogy a tárgyalás a testületi ülés előtti napon volt.

A gépkocsik kötelező felelősség biztosítására vonatkozóan a biztosító társaságok nem aktualizált adatszolgáltatása miatt sajnos sok felesleges személyes egyeztetésre került még sor az Okmányirodán.

Az iskolák 2000/2001 évi munkájának igen részletes és értékes jelentését a Humánpolitikai Bizottság elnöke elismerő szavai, és összegező értékelése után a testület egyhangúlag jóváhagyta.

Nem támogatta a testület a „Jóbarát” névre hallgató, de valójában egy Fő utcai magánház előtt lévő buszmegálló áthelyezési kérelmet. A kérelmet a ház tulajdonosa nyújtotta be, azzal, hogy szeretnék a családi házuk nyugalalmát visszaszerezni, tekintve, hogy 25 éve túrik a buszmegálló okozta zajokat, és károkat. A megállót a Szabószövetkezet elé javasolták áttelepíteni.

Döntött a testület a díszpolgári és Gyomaendrődért emléklakett idei odaítélésében. Egy díszpolgári és 3 emléklakett kerül ez évben kiosztásra. Díszpolgár lesz Dr. Pikó Béla, emléklakettet kap: Kner Imre Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium kollektívája, Komédiás Kör, diákszinjatszótársulat, és Kiss László kereskedő. - A Szerkesztőség gratulál a kitüntetetteknek.

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

Gyomaendrőd város szennyvízberuházásának ünnepélyes megnyitása.

Szeptember 13-án a Juhász Gyula utcában került sor a beruházás ünnepélyes megnyitására, mellyel a város szennyvíz-beruházási programja II és III. ütemét kezdte el. A Békés Megyei Területfejlesztési Tanács 2001. július 30-i ülésén a 115 pályázatot bírálta el kedvezően, köztük városunkét is. A Domokos László vezette testület döntött a szaktárcával egyeztetve, hogy a Területi Kiegyenlített Szolgálat Alapból (TEKI) 85 millió forintot nyújt a város szennyvízberuházás II és III. ütemének befejezéséhez. Gyomaendrőd fejlődését, az itt élők és városba látogatók kulturált, tiszta életkörülményeinek biztosítását szolgálja ez a program.

Az alapkövetélen jelen volt Turi Kovács Béla környezetvédelmi miniszter, Latorcai János országgyűlési képviselő, a parlament gazdasági bizottságának elnöke. A miniszter úr beszédében kiemelte, hogy a csatorna már az utódoknak épül a nemzet egésze érdekében. Domokos László országgyűlési képviselő külföldi távollétében üdvözlő levelének felolvasására is sor került.

Erdemes felidézni a 2003-ig tartó beruházás forrásösszetételét: (az összegek ezer forintban)

	Támogatási arány	Összesen	2001.	2002.	2003.
Saját forrás	28,42%	453.810	131.952	146.952	174.906
Céltámogatás	40,00%	638.779	192.000	192.000	254.779
Környezetvédelmi Alap célúirányzat (KAC)	20,00%	319.390	96.000	96.000	127.390
Vízügyi Célúirányzat (VICE)	6,26%	99.969	30.048	30.048	39.873
Területi Kiegyenlített Szolgálat Alap (TEKI)	5,32%	85.000	30.000	15.000	40.000
ÖSSZESEN	100,00%	1.596.948	480.000	480.000	636.948

A munka nagy jelentőségére való tekintettel az induló beruházás alapjait a katolikus egyház nevében Iványi László plébános úr, a református egyház nevében Sipos Tas Tőhötöm nagytisztelhető úr szentelte illetve áldotta meg. Az esemény megörökítésére a miniszter úr emlékfát ültetett az Október 6. Lakótelep melletti Millenniumi emlékparkban.

Az ünnepséget fórum követte, melyet Dr. Dávid Imre polgármester úr vezetett. Környezetvédelmi Minisztériumot 3 szakember képviselte, jelen volt Dr. Forján Mihály a Békés Megyei Környezetvédelmi Felügyelőség igazgatója, Dr. Cserei Pál a Békés Megyei Környezet- és Természetvédelmi Kft. ügyvezetője, és Mochnács Pál a Békés Mérnök Kft. ügyvezetője, a környék településéről több érdeklődő polgármester és helybeliek. A fórumon sok értékes szakmai információ, a felhasználók részéről gyakorlatias, a minisztérium által megszívlelendő javaslatok hangzottak el.

A Békés Megyei Önkormányzat Sajtóirodája közleménye alapján tájékoztatjuk még olvasóinkat, hogy a Területfejlesztési Tanács a TEKI döntése alapján Békés, Elek, Mezőhegyes, Mezőkovácsháza és Végegyháza is a központi források segítségével valósítja meg ez irányú fejlesztési törekvéseit.

Császárné Gyuricza Éva

Az Amerikát ért terrortámadás áldozatairól szeptember 16-án, a vasárnapi szentmisén emlékezett meg a város hívő közössége. A szentmisét követően a harangok az elhunyt ártatlan áldozatokért szóltak.

A Körösök Vidékéért Egyesület vállalta az 1945 után a temetőbe száműzött Nepomuki Szent János szobrának megfelelő szoborfülkét megépíteni. Eredeti helyén, a Dombszög előtt a forgalmi csomópont miatt nem alkalmas ma már hely, ezért kerül a templom elé. Október 23-án lesz megáldva.

Egy elkésett fénykép

Lapunk júniusi számának 115. oldalán Altné Salamon Terézia tollából olvashattunk az endrői ugari iskola április 28-án megtartott öreg diák találkozóról. A hozzánk most eljuttatott fényképet, a résztvevők egy csoportjáról, megkérve bár, mégis közreadjuk, tisztelegve ezzel is az öreg diákoknak. Mint tudjuk a tanyai iskola 1969-ben szűnt meg s két éven belül le is bontották. Az öreg diákok szívében azonban örökké élni fog emléke.

A fényképen a következő „tanulók” láthatók: Knapcsek Jolán, Fülöp Margit, Vaszkó Margit, Magyar Margit, Hunya Imre, Pintér Bálint, Dinya László, Dávid Ilona, Dinya Ilona, Vaszkó Etelka, Salamon Teréz, Kiss Irénke, valamint Szabó Teréz a férjével és Hunya Alajos.



Bal oldali kép: a nagy beruházás ünnepélyes kezdete
Jobb oldali kép: Dr. Latorcai János képviselő, és Dr. Turi-Kovács Béla miniszter úr fát ültet városunkban



In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó! új kenyér íze, lepergő könny sója,
Sarkcsillag a négy égtáj felől! öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Anyanyelved billyogként jelöl! Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
Te vagy a téli hó s a tavaszi főd, s ivadékainkba szebb jövő!

Tímár Máté

Fülöp Menyhért



1906 – 2001.

Fülöp Menyhért 1906. január 6-án Endrődön született, Fülöp István és Farkas Krisztina gyermekeként. Hárman voltak testvérek: Menyhért, Imre és Elek. Édesapját kisgyermekként vesztette el. Édesanyja próbálta pótolni az apa szeretetét is. A föld közelében élte le életét. Gazdálkodott, földet művelt, jószágot gondozott, miközben iskoláit végezte. Mint ezüstkalászos gazda bizonyította, a föld meghálálja, ha valaki szeretettel műveli.

1930-ban építkezésbe kezdett. Építkezett, ahol mint kereskedő kenyeret tesz saját maga és családja asztalára. 1931-ben kötött házasságot Giricz Eszterrel. 1932-ben született László fia, 1933-ban Éva leánya. Így kiteljesedett a család, megnövekedett a felelősség is. Gyermekeit taníttatta, szeretetben nevelte. 1939-ben megszületett harmadik gyermeke is, Menyhért fia.

A közösségért, a család közösségéért és a lakóhely közösségéért mindent megtett. Két első gyermekét útjára bocsátotta. László fia megnősült, Budapestre került, Éva lánya is férjhez ment, Biatorbágyon folytatta életét. 1954-ben Menyhért fia is elvégezte az elemi iskolát. Úgy gondolta, Szeghalmon folytatja tanulmányait. Szeptember első napjaiban elfoglalta helyét az új iskolában, azonban még ezen a héten, szombaton be kellett fejeznie középiskolai tanulmányait. Tanárai kivítették őket a Berettyó folyó közeli folyásához, hogy a nagy nyári hőségben kicsit fürödjének. Tudott úszni, mégis, amikor a tanulótársai játkézből lenyomták a víz alá, többé már nem tudott visszajönni a víz felszínére. A társak azt hitték csak játszik, ezért nem igazán keresték, mire keresni kezdték, már késő volt. Csak napokkal később, holtan találták meg a testét. Szekéren hozták haza ha-

lott fiukat, és itthon temették el mély fájdalommal. Így vesztette el harmadik gyermekét 1954 őszén.

1955 nyarán, talán az elveszett fia „pótlására” megszületett negyedik gyermekük. Az elvesztett fiú emlékére őt is Menyhértnak nevezték el. (E sorok írója, aki ma a Dévaványai egyházközség plébánosa.) Közben Éva leányának két leánygyermek született. A budapesti nehézségek miatt ők is hazakerültek a nagypárhoz. Mivel az 56-os események miatt, mint kulákot üldözték, nem nagyon kapott munkalehetőséget az „úvilágban”. Nagy nehezen a Postára vették fel kézbesítőnek, a helyi hivatalvezető jövőtábol. Így tudott nehezen gondoskodni a rábízottakról.

1956-ban, a forradalomban harcolt a „felszabadítók” ellen, vállalva ezért a forradalom leverése után sok-sok megaláztatást, sőt az életveszélyt is. Gyermekeit is a haza szeretetére tanította. Így keveredett bele László fia fiatalon a forradalomba, és ezért mennie kellett. Először Ausztriába, majd az idők folyamán Angliába került. Vállalnia kellett a sorsüldözött fiú életét. Szüleitől, hazájától távol, éveken át. Fájdalom volt ez, László fia életében is, de legalább ekkora fájdalom a jó édesanya és édesapa életében is. A gyermek távol, nem 10-20 km-re, hanem több ezer kilométerre. Talán soha többé nem láthatják viszont. A hatvanas évek közepén talán enyhült a nyomás, úgy nézett ki, hogy viszontláthatják őt. Mégis az volt a szülők vágya, hogy ne jöjjön haza. Hátha csak csali az enyhülés, hátha, amikor hazajön, elfogják, és többé már el sem engedik, esetleg megölik. 1968-ban, hosszú gondolkodás, töprengés után az édesapa rászánja magát. Meglátogatja fiát a nagyvilágban, vállalva a több ezer kilométeres utazást. Így láthatták egymást viszont, több mint tíz év után, Isten kegyelméből. Innen már könnyebb volt a találkozás, hiszen évenként a nagyfiú, László hazalátogatható, a szülők és az egész család nagy öröme.

Kereszténység iránti elkötelezettségét bizonyítja, hogy már 1947-ben tagja volt a Demokrata Néppártnak. Az új idők kezdetekor, a rendszerváltozás után, tagja lett a Kereszténydemokrata Néppártnak, majd a Kereszténydemokrata Szövetségnek.

A köztisztületnek, s a falu megbecsülésnek jele volt az is, hogy a hatvanas évektől több mint tíz éven át a Hunyai Egyházközség testület érdemes tagja volt.

1986-ban elvesztette, eltemette feleségét. Még ebben az évben új házasságot kötött Gellai Ilonával. 1993-ban eltemette második gyermekét, egyetlen leányát, Évát.

2001. augusztus 9-én halt meg. Hunyán, augusztus 14-én, az első felesége mellé temette el Gyulay Endre Szeged-Csanádi megyéspüspök, az espereskerület papjainak segédletével. A község lakossága nagy részvétellel kísérte utolsó útjára.

Ifj. FÜLÖP MENYHÉRT



METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények

Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek, háztartási kisgépek
Szórakoztató elektronika

Szegek, csavarok, zárok, lakatok

Fürdőkádak, mosdók, csaptelepek, mosogatók
Villanyszerelési anyagok

GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: 386-909

Áldjad az Úr nevét!

Felemelő hálaadó, ünnepi istentiszteletnek lehetnek tanúi mindazok, akik eljöttek szeptember 23-án délelőtt a Gyomai Református Templomba. Sipos Tas Töhötöm nagytisztelőtől úr által elmondott fohász után a hívek zsolozsmás énekekben dicsérték az Urat. A lectiót Szabó Endre esperes úr mondta el. Majd a Gyomaendrádi Zenebarátok kamara kórusa énekelt. Ezt követte Roszik Anita, idén konfirmált tanuló szavolata. A prédikációt Dr. Bölcskei Gusztáv a Tisztántúli Református Egyházkerület Püspöke, a Magyar Református Egyház Zsinatának elnöke mondta. Utána ismét felhangzott a gyülekezeti ajkán az ének:

„Áldjad az Úr nevét, Őt áldja minden énbenem!
Őt áldja lelmem, és róla tégy hitvallást nyelvem!
Ej ne feledd, napfényed Ő teneked,
Őt áldja örökké! Ámen.”

A Szent Gellért Katolikus Általános Iskolában tanuló református hittvallású gyermekek szolgálata következett.

Ezt követte Dr. Szilágyi Ferenc a Károli Gáspár Református Egyetem nyugalmazott dékánjának erre az alkalomra írott verse, melyet ő maga mondott el.

A hálaadó istentiszteletet Sipos Tas Töhötöm nagytisztelő úr beszámolója zárta. Az ő szavaiból idézünk:

„Szeretett Gyülekezet, Főtisztelendő Püspök úr, kedves Vendégeink!

Az ország – szerintünk legszebb, de nagyon sok elfogulatlan vélemény szerint is legalább – egyik legszebb és egyik legnagyobb református templomában örömmel vagyunk, és szívünkben Isten iránti hálaival. A templom után a gyülekezeti ház az irodaépülettel együtt került felújításra és ezért adunk és adunk hálát a mi Urunknak.

A templom története röviden: 1791-ben kezdték építeni őseink először a tornyot, majd 1807-től a templom hajóját, melyet 1813 szeptemberében fejeztek be. A későbbiek során a tornyot még megmagasították, de egyébként a templom mérete a jelenlegi maradt. 1878-ban történt egy nagy felújítás, amikor a torony körbejárója kőkorlátját a mostani vas-korlátúra cserélték. Az épületet külső két párkánya közé épített kufsteini cementből készített balluszterekkel díszítették, s a templomkertet körbekerítették a jelenlegi vaskerítéssel. Ezután 1938-ban volt nagy külső és belső felújítás, amelynek színeit most is megtartottuk. Akkor kapta a belső, a jelenlegi 3 domináns bibliai színt: Fehér, arany és piros. Akkor építették meg a Papp Zsigmond tervei alapján az orgonát. Ő faragta akkor a páratlan szépségű tölgyfa ajtókat s az ő tervei szerint történt a templomkert parkosítása is

Az elmúlt évtizedek során a gyülekezet itt is töredékére fogyatkozott. A hatalmas templom és az egyházi épületek karbantartására, felújítására nem volt pénz. Mégis, mindig igyekeztünk a lehetőségek szerint elvégezni a legfontosabb munkánkat. Előbb 1980-ban az orgonát újítottuk fel. 1986-ban a templomtető paláztát cseréltük le - sajnos nagyon rossz minőségű - palára. Azután a templombelső festetük újra. S évvél ezelőtt a torony vakolatát kellett kijavítani, mert a tetőt újra összerakta a lehulló vakolat.

Mindezek után a Szeretetotthon és működtetése kötötte le anyagi és fizikai erőnket. A 2000. évben már nagyon időszzerűvé vált a külső felújítás. S végre sikerült valóra váltani azt, amit jómagam még néhány évvel ezelőtt is álomnak tartottam csupán. A legtöbben azt kérdezték, arra kíváncsiak, hogy hogyan, mennyiért és miből? E három kérdésre próbálok rövid választ adni.

Hogyan? – Úgy ahogyan énekeltük is -, hogy az Úr mindent oly szépen intézett”, nagy irgalmát naponta töltötte ki reánk, s áldását mindenben éreztük. Adott egy vállalkozót – a válogatás során a sokból – Fászkerti László személyében -, aki csapatával elvégezte azt, amit mindenki láthat. Azután, vagy még előbb Szmola Imre műszaki ellenőrünket, akivel hosszú évek óta – a Szeretetotthon építése óta – dolgozunk jó egyetértésben együtt. Sikerült úgy felügyelni a munkát, hogy



azok végül is minőségi munka legyen. S elmondhatjuk, hogy nem a kialakított pénz határozta meg a feladatot. Ezt az jelentette, hogy a meglévő anyagiakhoz úgy kellett igazodni, hogy azért – az előre láthatóknál is – többet kellett végezni. Köszönet érte innen is. S ha a külsőnél tartunk, akkor mindenképpen el kell mondanom, hogy a színek izléses, szemet gyönyörködtető voltát annak a munkának is köszönhetjük, amit Bálint Lajos és csapata kivitelezett. Talán ők voltak, akik a leghosszabb időt töltötték itt. Akik, az előttük dolgozók mulasztásait is pótolni, javítani kényszerültek mindig. Külön köszönet nekik, abban a reményben, hogy az itteni még hátralévő munkájukat is kiváló minőségben fogják elvégezni.

Mennyiért? A mennyiértre rövid a válasz: valamennyivel több, mint 21 millióért.

S a harmadikra, hogy miből? – Újra csak azt idézhetem, hogy az Úr valóban mindent oly szépen intézett. – Hiszen amint említettem is, reményünk sem lehetett annyi pénzre. S akkor, amikor a kilátástalan távolságra halasztott egyházi ingatlan rendezése során hirtelen, váratlanul 3,9 millió kifizetésre került – még a Szeretetotthon építéskor -, akkor sikerült valamennyit félretenni, s ahhoz gyűjteni helyi adományokat. Eljutottunk odáig, hogy pályázni tudtunk. Azután kiderült, hogy most már az Áfát is vissza lehetett igényelni a templomépítésnél megyénkben is. S bár a Kulturális Örökség Minisztériumától nem kaptunk pályázatunkra pénzt, többszöri biztatásra sem, az egyházkerületi pályázati támogatás nagyon sokat jelentett: 4,5 millió forint. Ezúton is köszönetet mondunk érte. Ugyanakkor jökor jött a Hősök útja 51. sz. alatti ingatlanunk értékesítése is. Ehhez szükséges volt az önkormányzat gyors eljárása, az ingatlan átminősítésére. Ezért és a felújításhoz adott háromszázezer forintos önkormányzati támogatásért is köszönetünket fejeztem itt ki. 6,3 milliót kaptunk az ingatlanért. Így sikerült az idők során tönkretett torony vörösréz borítását is rendbe tenni, amelyen még golyó ütötte lyukakat is talált Magi Balázs hajdúánási bádógasmester akrobatikus csapata. Miután a templom felújítási munkái befejeződtek, a toronyóra felújítását is el tudtuk végeztetni. A város lakóinak elismerésére és örömeire újra üti az óra a negyedeket, feleket, háromnegyedeket és órákat. Sőt, két alkalommal zenél is. Reggel a 42. zsoltár 1 versét hallhatjuk most már fél nyolc órakor, este hét órakor pedig Kodály esti énekét. A toronyóra és körbejáró rész megvilági-

tására is sor került. Mindez Orbán József mesteri munkájának köszönhető. A felújítás sora itt még nem ért véget. A Gyülekezeti Imlaterem külső s a város szerintem egyik legérgebb épületének, az egyház irodaépületének a felújítását is most végeztük el. Ehhez segítséget ugyancsak egyházkerületi pályázatból kaptunk, 1,5 millió forintot. Ezt is hálás szívvel köszönjük. S a mostani munkához jelentett kamoly támogatást az az összeg is, ami egy szeretetotthoni lakónk elhalálása után kapott végrendeleti örökségből való. Minden adományért, segítségért Istennek adunk hálát és az adományozóknak mondunk köszönetet. Csakúgy, mint az építőknak, akiknek munkáját nagyon sok kívülről is elismerte.

Akkor, amikor ezt a mai napot szervezni kezdtük, úgy volt, hogy a felújítások végéhez érve fogunk ünnepelni. Mára viszont nyilvánvalóvá vált, hogy felújítások közben ünnepelünk. Ugyanis úgy tűnik, hogy ennek nem lehet a végéhez érni. Sajnos folytatni kell. A 15 éve felrakott pala minősége minősíthetetlen. A kijavított tető beázott. Fászkerti úr javaslatára faliával borítottak be 350 m² felületet a padlásán, amely jelenleg fel is fogja a vizet. De ez nem lehet végleges megoldás. Püspök úr felé már is jelentem: lehet, hogy jövőre ehhez segítség kell. Pedig jövőre már a Szeretetotthonnál ránk váró még nagyobb munkákat szeretnénk volna csak kezdeni és végezni, amihez ugyancsak segítséget, támogatást kérünk.

Azt, amit eddig is tettünk, s amit tenni fogunk, örökkévaló Istenünk kegyelméből tettük és tesszük. Soli Deo Gloria!”

E hálaadó istentiszteletéről és ünnepségről szóló tudósításunkat nem fejezhetnénk be szebben, mint Dr. Szilágyi Ferencnek a templomban elhangzott versével:

A gyomai Református Templom felújítására és felszentelésére
Az Úrnak 2001. esztendejében

Ebben a templomban lettem hű az Ige által
Isten dolgához, mint megírta eleve,
gyermeki hanggal szóltam e helyen a szám - s erkölcsani tételt:
kétszer kettő: négy – bárhol is a Nap alatt;
s itt zengette szívem vizgán a Petőfink verse szavával:
legszebb hon a hazám mind e világ kerekén –
templom s iskola még amikor szent egység volt e hazában
s szív és ész nem volt szemben: akarta a jót
mindkettő. Kettős nevelés: a hazugság dús melegágya
nem fészkelte itt még, szíve kokukkiakat –
Lelki kenyért és bort itt vettem, szent anyanyelvünk,
lengé kalászdoból, ért nedű izeiből,
melyet a földműves művész a kapunkon megfaragott volt:
ott a kehely s a gerezd s bűza, a címeredül.
A hű s helytállás nagy, erős bűztyája valál itt
védél, amikor a drága harangjaid elvitte
a megszálló teherautón zord idegenbe:
vetve az országot mélybe, harangtalanul.
Ámde a vész múltán kondúla újra harangunk:
híva az élőket, sirva siratva a gyászt.
S bár a tüzes madarak szállongtak körülöttem
S tankágyú érce tépe faladba sebet,
akkor is a mentsvár voltál: menedéke e földnek, e népnek
és e a sebed hegedt, s álla újulva falad;
s hogyha öreg tornyod' meglátta a messzire tévedt
vagy ha a lágerből végre közénk hazatért:
térde borult s levevén süvegét, könnyezve rebegete
az itt szívebe zárt s majd' feledette fohászt.
Mert te a biztos pont voltál mindig is e tájon,
útjelzőnk s örünk s írig, s azon tova is
mindig újulván; ha a néped, híveid is benn
újulván tölnék szívüket minden időn,
mint ahogy az ősök hittel megteltek e helyen
s általuk állta falad századok ostromait:
új évszázadnak nézzen büszkén elebe e szentély:
tisztá, erős várunk – s általa, véle mi is.



OKTÓBER HÓNAP ÜNNEPEI

1. hétfő: Lisieux-i Kis Szent Teréz
 2. kedd: Szent Örzöngyalok
 4. csütörtök: Assisi Szent Ferenc
 6. szombat: Szent Brúnó
 7. vasárnap: évközi 27. vasárnap
 8. hétfő: Szűz Mária, Magyarok Nagyszónya
 9. kedd: Szent Dénes püspök és társai vértanúk
 14. vasárnap: évközi 28. vasárnap
 15. hétfő: Avilai Nagy Szent Teréz
 16. kedd: Szent Hedvig szerzetesnő
 17. szerda: Antióchiai Szent Ignác püspök, vértanú
 18. csütörtök: Szent Lukács evangélista
 19. péntek: De Brébeuf Szent János és Jogues Szent Izsák
 21. vasárnap: évközi 29. vasárnap
 23. kedd: Kapisztrán Szent János áldozópap
 24. szerda: A Szegei Székesegyház felszentelése
 25. csütörtök: Boldog Mór püspök
 28. vasárnap: évközi 30. vasárnap

OKTÓBERI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és este 5 órakor. Hétköznap reggel fél 8-kor.
 Október 14-én: 9-kor és este 5-kor. Dél előtt püspöki mise, bérmálás.
 Októberben esténként 5-kor rózsafüzér.

Szent Gellért Iskola kápolnájában

október 7. és 21., vasárnap, fél 12.

Hunyva

Vasárnap: délelőtt 10-kor. Kedden, csütörtökön, elsőpenteeken és szombaton este 5-kor. A szombat esti vasárnapi előesti mise.
 Október 14-én az endrői bérmálás miatt reggel 8-kor.
 Október 17-én, szerdán délelőtt 9-kor az espereskerületi gyűlés szentmiséje.
 Októberben esténként fél 5-kor rózsafüzér.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap reggel 8-kor, szombaton 17 órakor.

Megemlékezések halottainkról:
 November 1-én, csütörtökön délelőtt 11-kor a hunyai, délután 14 órakor az endrői szarvasvégi, 15 órakor a központi katolikus temetőben, 2-án, pénteken fél 12-kor a gyomavégi temető keresztje előtt.
 Az endrői templom búcsúünnepé november 3-án, szombaton 10 órakor.

A világ felajánlása a legszentebb Szűzanyának, Máriának

Szentatyánk a világ püspökei nagy részének jelenlétében 2000. október 8-án felajánlotta a világot a Boldogságos Szent Szűznek. Ezen az évfordulón egyházmegyénk minden templomában megismételjük e felajánlást október 7-én vasárnap. Az eredeti szövegben egyházmegyénk főpásztora apró módosítást tett.

1. „Asszony, íme a Te Fiaid!” (Jn 19,26)

A szentév befejeződött. Te, Anyánk, e Jubileum során megmutattad nekünk Jézust, méhednek áldott gyümölcsét, az Igét, amely testté lett, a világ megváltóját. Az ő szava, amely rád mutat és Téged anyánkká tett, visszacseng fülünkben: „Asszony, íme a Te Fiaid!” Amikor Krisztus rád bízta János apostolt és vele együtt az Egyház fiait és leányait, sőt, minden embert, világ megváltójaként nem kisebbitte kizárólagos szerepét, hanem épp megerősítette azt. Te vagy a fény, amely Krisztus világosságát nem csökkenti, mert Te benne és általa élsz. Egész léted „igen”: „fiat.”. Te vagy a szeplőtelen, Te vagy a kegyelem teljessége és visszfénye. Nézd, itt vannak fiaid és leányaid, akik az új évezred elközeledtével körülvesznek Téged. Egyesülve Péter utódjának hangjával és a világ összes püspökének szavával, ma az Egyház nálad keres menedéket, s anyai oltalmadba helyezi magát. Bizalommal kéri közbenjárásodat a jövő kihívásainak láttán.

2. A kegyelmek jubileumi esztendejében sokan tapasztaltuk meg az irgalmasság feletti túláradó örömet, melyet az Atya Krisztusban nekünk ajándékozott. Minden rendű és rangú ember kész ennek az ajándéknak fogadására, így az egész földkerekséget betöltő részegyházakban, s még inkább a kereszténység központjában. A fiatalok Rómában örvendeztek és lelkesedtek. Ott imádkoztak és könyörögtek a betegek. Oda zárándokoltak a papok és szerzetesek, művészek és újságírók. A munka, a technika és a tudomány emberei, gyermekek és felnőttek. Mindenki a Te szeretett Fiadban ismerte föl Isten Igéjét, aki méhedben testté lett. Könyörögj ki, ó Anyánk, közbenjáró szavaddal, hogy ennek az évnek a gyümölcsei ne menjenek veszendőbe, s hogy a kegyelem



A márianosztroi kegykép

magvai a szentség teljességévé növekedjenek. Erre hívtunk mindannyian.

3. Ma rád akarjuk bízni jövőnket, amely előttünk áll. Kérünk Téged, hogy kísérelj el bennünket az úton. Férfiak és nők, mi mindannyian, rendkívüli korban élünk, tele ígérettel és nehézséggel. Az emberiség ma olyan hatalmas eszközök birtokában van, mint még sohase: képes arra, hogy virágzó kertté változtassa, vagy teljesen lerombolja a világot. Az emberiség elérte azt a rendkívüli képességet, hogy még az élet kezdetébe is belenyúljon. Ezt mindenki javára is használhatja, az erkölcsi törvény keretei között vagy engedhet a tudomány rövidlátó gögijének, amely nem ismert határokat és megtagadja a minden egyes emberi életet megillető tiszteletet is. Az emberiség ma

oly válaszút előtt áll, mint még soha. A szabaddulás, ó legszentebb Szűz, ismét csak egyedül a Te Fiaid Jézus.

4. Ezért szeretnénk mi téged, Anyánk, mint János apostol, házukban befogadni (vö. Jn 19,27), hogy megtanuljunk Tőled, hogyan legyünk hasonlók a Fiaidhoz: „Asszony, íme a Te fiaid és leányaid!” Itt állunk előtted. Anyai oltalmadba ajánljuk önmagunkat, az Egyházat és az egész világot. Kérd meg Fiaidat, hogy ajándékozza nekünk Szentlelkének teljességét, az igazság Lelkét, amelyből élet származik. Fogadd a Lelket nekünk és velük, mint a jeruzsálemi ősegyházban, amely pünkösöd napján köré gyűlt (vö. ApCsel 1,14). Isten lelke nyissa meg a szíveket a szeretet és az igazság számára. Ébressze föl az egyéneket és a nemzeteket a kölcsönös megértést és a béke őszinte akarását. Minden embert rád bízunk, elsősorban a legvédtelenebbeket: a gyermekeket, akik még nem jöttek a világra, és a gyermekeket, akik szegénységre és szenvedésre születnek, a fiatalokat, akik életük célját keresik: a munkanélkülieket, és azokat, akik éheznek és betegek.

Rád bízunk a szétzilált családokat, az időseket, akiket senki sem támogat, és mindenkit, aki elhagyatva, remény nélkül él.

5. Anyánk, Te ismered az egyház és a világ szenvedéseit és reményeit. Állj fiaid és leányaid mellett a próbák idején, amelyet a hétköznapok mindnyájunknak tartogatnak. Add, hogy mindannyiunk közös fáradozása által a sötétség ne győzhessen a világosság fölött. Neked, megváltás hajnalpírja, ajánljuk utunkat az új évezred felé.

- A nagyvilágban szegény kis hazánkat külön is oltalmad alá helyezzük, amint neked ajánlotta már Szent István első királyunk is, és azóta anyai oltalmadat oly sokszor megtapasztaltuk. Bízunk abban, hogy könyörgésedre az Úr, továbbra is ránk tekint, és mindig megsegít. -

Vezetéssed alatt találja meg minden ember Krisztust, a világ világosságát és az egyedüli Megváltót, aki él az Atyával és a Szentlélekkel, mindörökkön örökké, Amen.

Kereszténydemokraták találkozója

Hosszú évek óta (1997-) először volt olyan összejövetel, ahol találkozhattak azok a kereszténydemokraták, akiket az idők folyamán ide-oda sodort az élet, vagy úgy is mondhatnánk, hogy egy meggondolatlan pártvezér és vezetés. Igen, szeptember elsején még a karzat is betelt a Szent Imre Gimnázium dísztermében. Jó volt találkozni azokkal a rég nem látott barátokkal, akikkel együtt kezdtük a 90-es évek elején egy akkor még nagy reménységű pártban, a kereszténydemokrata színekben a politizálást.

A megnyitó beszédet Varga László országgyűlési képviselő mondta el, aki a Demokrata Néppárt 1947-es parlamenti képviselője is volt. Üdvözölte a meghívott vendégeket, elsőként Kövér Lászlót a FIDESZ ügyvezető alelnökét, Surján László MKDSZ társelnököt, Latorcai János az MKDSZ választmányának elnökét, Dr. Semjén Zsolt helyettes államtitkár, Benyhe István politikai államtitkár, Rapcsák András képviselőt, és Szakolczai György főtitkár, valamint minden megjelent kereszténydemokratát. Üdvözlő beszédében hangsúlyozta, hogy a legfontosabb feladatunk, a 2002-es választás megnyerése. Ahogy 1947-ben meg tudták mutatni a kereszténydemokrácia erejét, úgy az most is sikerülhet. Az összefogás erejét, és fontosságát is hangsúlyozta, és idézte az angol munkáspárti miniszterelnököt, aki kijelentette, hogy a szociális igazságossághoz a keresztény értékrend visz el. Kövér László Fidesz ügyvezető alelnöke beszédében a kereszténydemokrácia szerepét 3 sikon elemzte. Rövid múltbeli visszatekintés után a kereszténydemokrácia jelenlétéről beszélt, személyiségekről pártokban megjelenő értékrendekről, és a Fidesz vezette kormánykoalícióban megjelenő család politikai, középosztály egzisztenciáját erősítő vállalkozásbarát adópolitika törekvésekről. Hangsúlyozta, hogy a szegénységet megszüntetni nem lehet, de a középértelem erősödésével lehet enyhíteni, és a polgári szerveződések, egyesületek, faluközösségek, a történelmi egyházak mind segíthetnek ebben. Mert ami jó az egyháznak, az jó az országnak is. Erkölcös, szellemileg kiművelt emberfőkre van szükség, és a 2002-es választások nagy tétje, hogy milyen lesz az ember, a polgár, a jövőben. Fontos a magyar öntudat helyreállítása, a határon belülieknek is tudni kell, mit jelent

magyarnak lenni! Merjünk büszkék lenni arra, hogy magyarok vagyunk. Ma már a magyarok többsége egyet ért azzal, hogy a határon túli magyarokat segítsük, egyet ért azzal, hogy sikeresek vagyunk, a házasságok száma 2001-ben emelkedtek, az abortuszok száma csökkent. Lelki és szellemi változás tanúi vagyunk, és a jövő évi választások során a választók dolga megítélni a Kormány működését, ami ha hibákkal tarkítva is, de tisztességgel tette a dolgát. A kereszténydemokráciának szellemi, erkölcsi értelemben nincs más alternatívája, politikailag sajnos van.

Európában magyarnak, Magyarországon európainak lenni, barankovicsi gondolattal fejezte be nagy tetszést arató beszédét Kövér László a Fidesz ügyvezető alelnöke.

Surján László az MKDSZ társelnöke hangsúlyozta a kiengesztelődés, a megbocsátás szellemének fontosságát, hiszen összefogás csak a megbékélés útján lehet! Elmondta, hogy nincs annál károsabb, mint ha a lényegiben egyet akarók széthúznak. Sajnos 1997-ben történt valami, ami a magyar kereszténydemokratákat szétválasztotta. Többen voltak, akik a biztos „alkot” nem merték elhagyni, a bizonytalanért. A majdan létrejövő uniós egységhez, széleskörű összefogásra, tiszta jogi helyzetre, minta erkölcsre, világos eszmerendszerre és politikai alázatra van szükség. Jelenleg még nincsenek együtt a feltételek, de biztos, hogy eljön az ideje. Ahol Európában nagy kereszténydemokrata pártok jöttek létre, azok mindig széleskörű összefogás eredményei voltak. Végezetül hangsúlyozta, hogy Magyarországon nem volt még kormány, amely a kereszténydemokráciáért többet tett volna, mint a mai.

Semjén Zsolt helyettes államtitkár az egyház prófétai küldetését hangsúlyozta, valamint azt, hogy az egyháznak társadalmi tanítása van, ezért irányt kell mutatnia. Csak mellérendelt szerepben képzelhető el az egyház és az állam kapcsolata. Az egyházi és állami oktatás egyenlő finanszírozását végre sikerült ennek a Kormánynak megvalósítani, ami azt jelenti, hogy a közfeladatot ellátó vallási intézményeknek is ugyanannyi pénzt kell kapnia a költségvetésből, mint az állami intézményeknek. Az egyenlő alapú finanszírozásnak az oktatáson túl a kultúra, közgyűjtemény területén is érvényesülni

kell. Elmondta, hogy ma 530 ezer gyermek tanul hittant állami iskolákban Nagy eredménye ennek a kormányzásai időszaknak, tehát, hogy az egyenlő finanszírozás elvét megvalósították, a vatikáni szerződést betartják, és az ingatlanok ügyének rendezése is megoldódott. Beszédét egy Platoni idézettel fejezte be, amelynek mondanivalója: ha a bölcs és becsületes emberek lemondanak arról, hogy saját maguk irányítsák a politikát, akkor a gazemberek fogják azt irányítani.

Rapcsák András képviselő, MKDSZ ügyvezető elnökségi tag beszédében hangsúlyozta hogy felkészült, a kor szellemét megértő, azt jól értékelő emberekre van szükség ahhoz, hogy a globalizációval szemben csatát nyerjünk. Ezért is van szükség a kereszténydemokráciára, amely az ember feltétlen tisztelete, a szolidaritás, vagyis a szeretet érvényesítése, és a szubszidiaritásra, vagyis az ügyek helybeni intézésére épül. Tevékenységünket, bárhol is fejtjük ki vizsgáljuk meg, és az egység fontosságára hívta fel a figyelmet.

Benyhe István politikai államtitkár (Egészségügyi Minisztérium) beszédét azzal kezdte, hogy családra, munkára, rendre alapozott társadalmat akarunk, az egység bontásának ideje elmúlt. A Fidesz eresze alatt a kereszténydemokrácia nem sorvadt el! Az elmúlt 3 év kormánypolitikája az egészségügyben abból indult ki, hogy az egészséges ember alkot, az életmód határozza meg az élet minőségét. Ezért a mérsékletesség, önfegyelem, önbecsülés, mások tisztelete, benne kell, hogy legyen az egészségpolitikában, ami nem betegségpolitika! Olyan teljes életre van szükség, amely a betegséget kiszorítja. A népegészségügyi offenzíva egyenlő azzal, hogy az emberi élet értékét nemcsak a fizikai, és biológiai körülmények határozzák meg, hanem a gondolkodásmód, az emberhez méltó élet.

A felszólaló kereszténydemokrata polgármesterek és megyei önkormányzati tagok azt sugallták, hogy nekünk kereszténydemokratáknak kötelességünk résztvenni a közéletben, nem a pozícióért, hanem az elvek képviseléseért, mert a mi feladatunk a kereszténydemokráciát átvinni a 21. századba. Kereszténydemokráciát csak kereszténydemokraták képviseljék!

Császárné Gyuricza Éva MKDSZ Békés megyei elnöke



Gyomaendrőd, Fő út 45.
Tel/Fax: 66/386-578
Mobil: 30/9-950-197



**Az ablak
teszi
a házat**

**MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETEKRE IS.**

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

Czer év magyar történelmének eseményei

1683. július közepén a törökök Bécs alá érnek. Európa összefog Szobieszki János lengyel király vezetésével egyesített lengyel, bajor, és osztrák haderő véget vet az ostromzárnak, és elűzi a szultáni hadakat. És a három éve még Bécsét ostromló török seregek 1686-ban már Budát sem tudják tartani. Igaz, hogy az egyesített keresztény hadak nem Magyarország felszabadítására törtek, hanem jól felfogott európai érdekből űzték ki országunkból a Balkánig a törököket, azonban ez a siker hozta meg a magyarság számára a 150 éves török uralom alóli felszabadulást, bár a törökök teljes visszaszorítása a Balkánról még kétszáz évig tart. Az is történelmi tény, hogy a Habsburg Birodalom a törököktől megszabadított országot a fegyveres hódítás jogán a Birodalomhoz annektálta. Egyes intézkedéseivel csökkenti a nemesség jogait, de növelte a városokét, modernizálva a közigazgatást. Bár mindez a haladást szolgálta, ám az abszolutizmus jegye alatt.

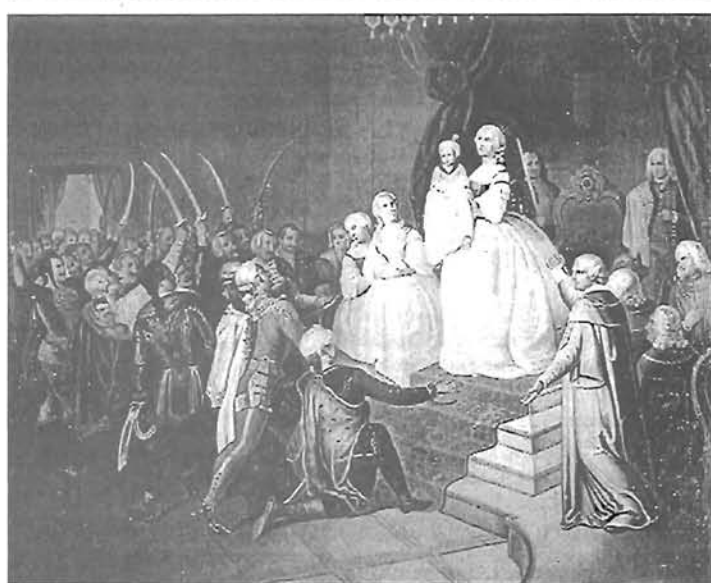
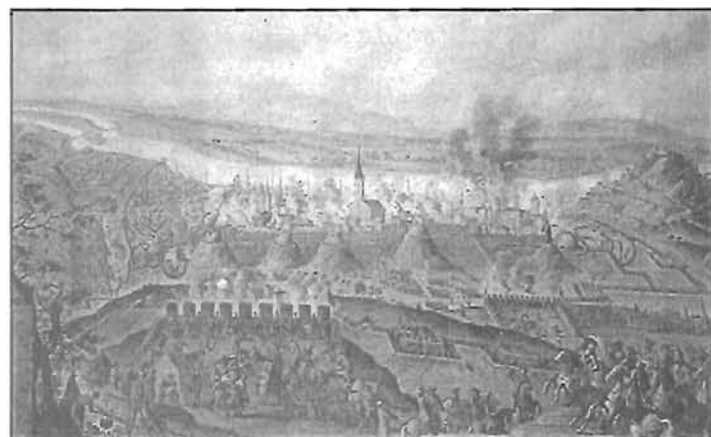
Képünk Frans Geffels korabeli festménye "Buda visszafoglalása." A flamand mester számos topográfiai hibával, ám roppant plasztikusan ábrázolja az ostromot, amely után Buda jelentős része romokban hever s közel egy évszázad telik el míg ismét alkalmassá válik a főváros szerepére.

Következő képünk Beczúr Gyula festménye: "Budavár visszavétele a törököktől" A festmény a magyar és osztrák csapatok 1686. szeptember 2-ai bevonulását ábrázolja a budai várba. A kép közepén fehér lovon Lottharingiai Károly fővezér, mögötte Savolyai Jenő és Miksa bajor választófejedelem. Körülöttük magyar főurak: lóháton Esterházy János, Pálffy János, gyalogosan felkötött karddal Petneházy Dávid. A földön Abdurrahman budai pasa holtteste fekszik.

Peregnék tovább a történelmi események: 1687. december 9-én Pozsonyban megkoronázzák Magyarország első örökös királyát, I. Lipót idősebbik fiát a kilenc éves I. Józsefet. (I. Lipót még hosszú ideig kormányoz.) 1711. szeptember 27-én III. Károly spanyol király elindul Barcelonából, hogy átvegye I. József halálával megürült német-római birodalmat. Október 12-én V. Károly néven német-római császárrá választják. 1713. április 19-én VI. Károly kihirdeti a Habsburg-ház törvényét a pragmatica sanctiót, melynek lényege, hogy fiú utód nemléte esetében, Károly leánya irra száll át a trón. 1740. október 20-án meghal VI. Károly, a Habsburg-ház utolsó férfi sarja, utóda Mária Terézia királynő, aki október 22-én kihirdeti trónra lépését, aki ekkor 23 éves. Dacára a sorra megkötött egyezményeknek, szinte mindenki megtagadja a leányági utódlást, s azonnali támadásokkal megkezdődik a Habsburg birodalom szétdarabolása.

A legenda szerint Mária Terézia első fiúgyermekével (a későbbi II. Józseffel) a karján jelenik meg a pozsonyi országgyűlés előtt, hogy trónja védelmére kérje a magyar rendeket. A könnyek közt elmondott királynői szavakra a rendek egy szívvel és lélekkel kiáltották: "Vitam et sanguinem" életünket és vérünket. Nem volt ez színpadi jelenés, sem legenda. A nemzet valahára oly királyt talált, ki lelkéhez birt szólni, bár ez a nemzet jussát

nem hagyja", de ha valaki bánni tud vele ingét is odaadja. E jelenetet örökíti meg képünk egy múlt századi óráképen. A legendából annyi igaz, hogy a királyné szeptember 21-én mutatta be a pozsonyi országgyűlésnek fiát. Am a rendek a szeptember 11-i országgyűlésen ajánlották fel közkiáltással életüket és vérüket".



Forrásmunkák:

A Magyar Nemzet Történelme (Atheneum 1898.) Magyarország történelmi kronológiája (Akadémiai Kiadó, 1983.) Képes magyar történelm (Magyar Könyvklub 1993.)

A magyar kereszténydemokrácia apostola - II. fejezet

Létünk nem egyik, hanem kizárólagos formája a kereszténység



tunk először szinte teljes palettájával azoknak, akik Barankovics igazi eszmei harcostársai voltak. A fiatal katolikus reformértelmiség – Giesswein mellett – elsősorban Prohászkaiban lelte meg történelmi előképét. Prohászka sokan sokféleképpen látták. Barankovics róla szóló írásában – kortársai többségétől eltérően – a hangsúlyt nem a nagy misztikusra, hanem a szociális lelkiismeretre és az igaz kereszténydemokráciának bátor megszólalójára helyezi. Úgy ítéli meg, hogy **Prohászka a kereszténység oldaláról a legerőteljesebben szól bele a nemzeti létkérdésekbe. Nélküle az ország nem helyeselte volna, hogy a „nemzeti eszmélés” keresztény jelszavakat tűzzön ki maga elé követendő csillagként.** Európában mi voltunk azok – hangoztatja –, akik legalább szavakban összekapcsolták a nemzeti megújítást a tiszta kereszténységhez való visszatéréssel.

Itt Barankovics gondolkodásának egyik meghatározó pontjához érkezünk el, nevezetesen hogy a társadalmi, szociális, és az ezeket figyelembe vevő politikai változások fundamentuma – megítélése szerint – csak a kereszténység, az egyház társadalmi tanítása lehet. Ezt egy István királyt dicsérő írásában ekképpen fogalmazza meg: „Nemzeti felemelkedésünk, többszöri új honalapításunk mindig a kereszténység hazai reneszánszához kapcsolódott és abból táplálkozott.” Majd később: „Létünk valóban nem egyik, hanem kizárólagos formája a kereszténység.”

Nagy hatással volt Barankovicsra Prohászka földreformjavaslata, melynek végső célját a nyomor felszámolásában és ezzel együtt az emberi méltóság helyreállításában látta.

Méltatta Prohászka szociális elkötelezettségét: „... a XX. században senki-

ben olyan tisztán nem csendült meg a kereszténység szociális lelkiismeretének szava, mint őbenne.”

A szellemi elődöket, szellemi hatásokat sorba téve bővíteni szükséges a kört Barankovics által a fenti idézetben megnevezett személyeken túl is. Rögtön Prohászka mellett Barankovics nagy tisztelettel adózott a hazai keresztényszociális gondolat másik nagy apostolának, Giesswein Sándornak. A Demokrata Néppárt 1947-es zászlóbontó nagygyűlésének színhelye éppen az ő személye miatt esett Győrre. Barankovics nagy ívű beszédében Giessweint a modern szociális és demokratikus keresztény állameszme útrairódójának, az evangéliumi szocializmus első magyar gyakorlati apostolának, a magyar kereszténydemokrácia közép-európai előhírnökének, a szociális és demokratikus keresztény politika tragikus hőségének, a DNP nagy előfutárának nevezte.

Barankovics nagyra értékelte a keresztényszociális tanítás két nagy papját, XIII. Leót és XI. Piuszt. Az utóbbiról írt nekrológiájában különösen kiemelte a Quadragesimo Anno történelmi szerepét. Ezt olyan műnek tartotta, mely irányt mutatott az individuális liberalizmus, a profitcélú kapitalizmus és az egyént elsikkasztó kollektívizmus politikai, gazdasági és társadalmi tévútjaival szemben.

(Kiemelések a szerkesztőtől)

Az ENDRŐDIEK BARÁTI KÖRE NOVEMBER 17-ÉN BUDAPESTEN TALÁLKOZÓRA HÍVJA TAGJAIT, SZIMPATIZÁNSAIT. A pontos részletek a következő számban lesznek.



GYERMEKCIPIŐ KÉSZÍTÉS

Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

Második szellemi forrásként Barankovics Ady forradalmiságát említi. Ady szervesen illeszkedik az *Elso-dort faluhoz* olyannyira, hogy Szabó Dezső a regény egyik alakját éppen róla mintázza. **Közel állhatott Ady biblikus ihletettsége a mélyen hívó Barankovicshoz, még közelebb a költő radikális társadalomkritikája.** A legnyilvánvalóbb találkozási pont azonban magyarságképünkben található. Barankovics úgy látta, Széchenyi óta nem volt senki, aki ennyire azonosult volna a magyarsággal. Sokan dekadenciának vélték Ady magyar harmóniára vágyódását – mondja –, amelyben Európa nem sikaszthatja el a magyarság lényegét, Európában is megmaradhatunk teljes értékű magyarnak. **Barankovics szerint Szent István óta változatlan a feladat: helyünket és szerepünket megtalálni Európában, és ez által saját kezünkbe venni sorsunk irányítását.**

Egész életpályája azt mutatta, hogy Barankovics Istvánhoz legközelebb az általa említett szellemi indítástok közül Prohászka szociális katolicizmusa állt.

Nem véletlen, hogy a püspök nevével fémjelzett társaságban találkozh-

Egymással megértésben, szeretetben együtt alkotni és élni

Kereszténydemokrata felfogás szerint a gazdaság a teljesítményre és a társadalmi igazságosságra, a versenyre és a szolidaritásra, az egyéni felelősségre és a társadalmi biztonságra épül.

Összekapcsolja az egyén teljesítményre való törekvését a társadalmi kiegyenlítéssel, és a természeti rend keretében megteremt a Termelés, a környezet megőrzésének feltételeit.

A piac és a verseny a gazdaság két alappillére. Ez a két pillér teszi lehetővé a javakkal és a szolgáltatásokkal való hatékony és elérhető áron történő ellátását, s gondoskodik arról is, hogy a termelés a fogyasztók igényeihez igazodjék, előmozdítva a folytonos megújulást.

A piac azonban állami szerepvállalás nélkül nem képes társadalmi igazságosságot szolgáltatni! Ugyanakkor egy piacgazdaságban az állami beavatkozás mértéke sem lehet korlátlan.

Valamennyiünk számára nyilvánvaló, hogy a gazdaság és a szociális biztonság elválaszthatatlan egymástól. Kölcsönösen korlátozzák és kiegészítik egymást, egy a szociális igazságot nélkülöző gazdaságpolitika társadalmi és nemzetgazdasági veszteségeket okoz, amivel veszélyezteti az egyén, és a családok boldogulását, ezáltal a társadalmi békét. A nagyobb fokú állami beavatkozás és a piac csekélyebb érvényesülése viszont a teljesítőképesség, a teljesítményre való hajlandóságnak a csökkenését eredményezi, melynek hatására mindenki számára kisebb lesz a jólét és korlátozódik a szabadság. Éppen ezért, amikor a magyar gazdaság helyzetét vizsgáljuk kereszténydemokrata szempontból, elsősorban arra kell választ adnunk, hogy a kormány mennyire erős, mennyire növekvő gazdaságot teremtett, s abban az egyén felelőssége, a társadalmi igazságosság és a szolidaritás milyen lehetőségeket kapott.

A gazdasági mutatók egyértelműen jelzik, hogy a gazdaság kiegyensúlyozott, növekvő teljesítményt nyújt.

Jelen előadásom szűkre szabott keretei közt, a teljesség igénye nélkül, csak azokra a területekre korlátozom gondolataimat, ahol a legmeghatározóbb és legkedvezőbb változások tapasztalhatók:

- A növekedés üteme az elmúlt három évben évről évre meghaladta a 4, tavaly az 5 százalékot. Ezzel együtt nőtt a versenyképesség, a minőség és a hatékonyság, ami európai mércével mérve is kiemelkedő volt.

- A hazai gazdaság teljesítőképessége és hatékonysága alapján a szakértők egyhangzó véleménye szerint hazánk már ma is alkalmas az Európai Unióba történő integrációra.

- Javult a közteherviselés, egyre kevésbé lehetséges és érdemes a jövedelmeket eltitkolni. A kormány tudatosan törekedett a közterhek csökkentésére, az elvonások lefaragására. Míg 1998-ban minden munkabéreként kifizetett 1 forint után 49 fillért kellett tb. járulékként a munkáltatóknak és munkavállalóknak befizetni., addig ez a

idén 44 fillér, jövőre pedig 38 fillérré csökken.

- Az új adópolitika alkalmazása és a **gyermek utáni kedvezmények,** valamint a **családtámogatások** eredményeként a legnagyobb és legkisebb jövedelmű rétegek közötti egyenlőtlenség növekedése megállt.

- A családi támogatások vásárlóértéke. Az inflációt is figyelembe véve 1998-ról 2001-re mintegy 30%-kal nőtt.

- A bérek és nyugdíjak reálértéke, azok érezhető növekedése és, hogy a törvényesen adható legkisebb bér a polgári kormány hivatalba lépésekor húszezer forintot el nem érő összegről negyvenezer forintra emelkedett s jövőre ötvenezer forintra nő, bizonyítja, hogy a polgári kormány már teljesíti a kormányprogramban meghirdetett célját, hogy a megtermelt értékekből egyre több maradjon az állampolgárok, a családok „zsebében”. Ennek egyik további legfontosabb eleme, hogy 2002-ben a nyugdíj teljes adómentességet élvez. A módosítás 320.000 nyugdíjast érint.

Csak érdekességképpen utalok a szakszervezetek reakciójára. A tavaly őszi minimálbér-tárgyalások során Sándor László még azt vetette a kormány szemébe, hogy kalandpolitikába kezdett, az általa irreálisan magasnak minősített minimálbér veszélyezteti a munkahelyeket, a munkavállalók biztonságát, a teljes munkaidős foglalkoztatást, most pedig már keveslik a jövőre tervezett 50.000 forintot, 58-60 ezer forint bruttó érték mellett kardoskodva.

- Az átlagos, egy főre jutó reáljövedelem és a fogyasztás idén és jövőre évi 4% körüli mértékben emelkedik

- A magyar vállalkozások fejlődését gátolta, hogy az előző kormány csupán a külföldi multinacionális vállalatoktól remélte a magyar gazdaság felemelkedését. A hazai kis- és középvállalkozások a nagy adók, az alacsony piaci részesedés és nem megfelelő versenyképesség miatt nem fejlődhetnek megfelelően. A kormányváltással szemléletváltás következett be ezen a területen is. A polgári kormány nagy súlyt helyezett a hazai vállalkozások, a kis- és középvállalatok működési feltételeinek javítására.

- Három év alatt a mikro- és középvállalkozások jövedelmezősége több mint 15 százalékkal javult.

- 10 millió forint éves árbevételig a beruházásra fordított kiadások után nem kell társasági adót fizetni.

- Lényegesen bővült az általányszavazást választók köre.

- A vállalkozások fejlődését a kormány új típusú fejlesztési hitelekkel támogatja, ennek megfelelően a vállalkozói hitelállomány három év alatt 75 százalékkal nőtt.

- Ma Magyarországon a piacok megnyitásának egyik legszűkebb keresztmetszete a közlekedési infrastruktúra. Ahhoz, hogy a tőke az ország munkaerő-tartalékokkal ren-

delkező országrészeibe is eljusson, mindenképpen szükséges ezeknek a térségeknek közlekedési vérkeringésbe történő bekapcsolása.

- Ezt szolgálta 2000. január elsejétől az egységes matricás díjrendszer bevezetése az M1-es és az M3-as autópályán, mely alapvetően olcsóbbította az autópálya-használatot, és ezt biztosította a MÁV-nak és az egyes VOLÁN társaságoknak nyújtott nagy volumenű költségvetési támogatás is.

- Tavaly beindult az autópálya-építés új hulláma is, amit a kormány szinte teljesen hazai vállalkozók bevonásával valósít meg.

A Horn-Kuncze kormány elhibázott gazdaságpolitikájának legszomorúbb jezeit az energiarendszer privatizációja és a terheknek a fogyasztókra való gátlástalan áthárítása volt. A polgári kormány szociális érzékenységét jól mutatja, hogy nem engedte a nyomásnak. Az elmúlt három évben bekövetkezett villamosenergia és földgáz áremelések az infláció éves értéke alatt maradtak, töredékét képezve a Horn-korszaki áremelkedéseknek.

- A mezőgazdaságban folytatódik a családi gazdaságok kialakítása. Ennek során a családi mezőgazdasági vállalkozásokra vonatkozó kedvezmények esetében a 4 millió forintról 6 millió forintra emelkedik az a határ, ameddig a vállalkozó ököz mezőgazdasági kistermelőnek minősül. A családi gazdaságok termőföld vásárlását illetékmentességgel, öröklését pedig 75%-os illetékkezdéssel kívánja segíteni a kormány. Az idén 4 milliárd forint, míg jövőre 5,5 milliárd forintot szán a költségvetés a mezőgazdaságból élő vidéki lakosság élet- és munkakörülményeinek javítására.

- Valamennyien tudjuk, hogy **jövőnk alapja az otthon.** Az otthonteremtés elősegítése az egyik legnagyobb feladat, amelyhez a polgári kormány az eddigiekben már ismertté és elérhetővé vált kedvezményes hitelkonstrukciót és adókedvezményeket újabb kedvezményekkel bővít.

- A világ ma egy új társadalom, az **informatikai társadalom** megteremtése irányába halad. Ez a társadalom tudásalapú társadalom, ebben az lesz a nyerő, aki a tudásba ruház be. Ehhez olyan iskolák kellenek, melyek mindenki számára elérhetők, s amelyekben az ismereteken túl azt is elsajátítják, hogyan lehet egymással megértésben, szeretetben együtt alkotni és élni! Ehhez nélkülözhetetlen a társadalom erkölcsi alapjainak emelése, és magának az erkölcsnek az oktatása is.

Ebből a rövid előadásból is kitűnik, hogy a kormány elmúlt háromévi teljesítménye, s így az ország teljesítménye - kereszténydemokrata szemmel is - igen jónak nevezhető. Ezért a költővel együtt bátran állíthatjuk:

„...mi benn vagyunk a fősodorban...
Vásznunk dagad, hajónk előre megy!”

Emléktábla avatás

KATÓ JÓZSEF EMLÉKEZETE
Halálának 75. évfordulóján

Lelkemnek rokona! Hisz a bölcsőnk álma közös volt
itt, a kalászt rengő nyárfasorú szikeken;
s véremnek rokona: nagyapámnak, a nótafa híru
jó cimbalmosnak volt húga édesanyád;
véredben muzsikált az a dal, a közös, a könnybe-mosolygó,
melyből íme, belém is valamennyi szorult.
Arcod csak képről ismertem, ám nagyanyámmal
erre, ha jártunk a vén temetőbe: betért
édesanyádhoz s így aztán vele mentem a sírhoz
hol költő nyugszik – énnekem isteni név
mert hisz megfordult a falunkban egyszer a költők
hős fejedelmi fia, fénye, Petőfi maga,
szent szavú nótafa itt rezg dús lombjával e tájon:
tartva Berénybe, Gyomán egykor a lángszava szólt.
Lelkünk mélyibe így sarjadt a szabadság- és szerelemnek
dalja; s te lengyel lányt hozva a hitvesedül
a testvéremzet harcát és költő-hőseit is meg-
ismerted, s tolluk kincse azóta miénk.
lengyelhon tisztel s a hazánk is, lám, a szülőhely
ismeri már műved, érti az érdemeid.
S a tágabb haza is; mert aki él a hazának
azt el nem feledik! Vérteli lelki rokon
ím, magam is zászlót hajtván könnyel köszönöm meg
mit közénk hintél: szellemi kincseidet.
És ami még lappang, azt is közfényre bocsátani készül
s őrzi az emléked hű születési helyed.

Szilágyi Ferenc



Szeptember 14-én Gyomaendrőd Város Önkormányzata és Bálint Sándorné Kató Klára kezdeményezésre avatták fel a gyomai születésű Dr. Kató József szülőházán (Kató József u. 3.) az emléktáblát, a költő, műfordító halálának 75. évfordulója alkalmából. Dr. Szilágyi Ferenc a Károli Gáspár Református Egyetem nyugalmazott dékánja emlékeszédet mondott: „Gyoma nagynevű poétája” címmel.

Utána Molnárné Oláh Gizella tanárnő és középiskolás diákok adtak elő a költő verseiből. Az emléktáblát a zeneiskolások fuvola-kísérettel Bálint Sándorné Kató Klára – a költő leánya – és Dr. Dávid Imre polgármester leplezték le. Koszorút helyezett el a család és a város mellett a gyomai Szülőföld Baráti Kör. A szülőháznál tartott fogadás után a vendégek átsétáltak a szomszédos református temetőbe a költő szépen rendbehozott sírjához, ahol a virágok mellett elhelyezték a Mezőtúri Református Gimnázium öregdiákjainak koszorúját – egykori iskolatársai emlékére.

Az író 1879-ben született. A középiskola elvégzése után részben a budapesti, részben a kolozsvári egyetem jogi fakultásán tanult, ahol doktori diplomát is nyert. Húsz éves volt, amikor első önálló kötete „Verseik” cím alatt megjelent. Második verskötete „Költemények” cím alatt, a harmadik „Életbarázdák” címen jelent meg. A népeletből összegyűjtött humoros apróságokat „Pipaszó mellett” a csabai Corvina adta ki. Lefordította Juliusz Słowacki „Mazeppa” 5 fejezetes verses tragédiáját. Újabb versei a Pesti Hírlapban jelentek meg. Ugyancsak sajtó alá szerkesztették „Kronikás” című munkáját is. Magyarország csaknem valamennyi lapjában olvashatták Kató József nevét, aki nagy népszerűségnek örvendett.

A világháborús idők őt is fátordtá és lehangoltta tették. Végig szenvedte a háború minden viszontagságát és borzalmát, ahonnan, mint százados került vissza és Zomborban elfoglalta régi hivatalát, mint pénzügyi titkár. Onnan mindenből kifosztva, kitették a szerbek. Így vette át a legnehezebb időkben a „Békés megyei Közlöny” szerkesztését s vezette 4 éven át. Ezt követően csendes visszavonultságban élt Gyomán, s várta a jobb idők fordulását.

Több kulturális intézménynek volt tagja, részint vezető elnöke, amely pozícióban a legnagyobb erőfeszítéssel dolgozott. – olvashattuk az erre az alkalomra kiadott meghívóból.

CIPŐTALPBÉLÉST
SZONDÁTÓL

Rózsahegy u. 11.
Telefon: (66) 284-301

THERM U X
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

☐ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- ☞ Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- ☞ Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- ☞ Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- ☞ Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- ☞ Építőipari gépek, segédeszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)

75 éves a Péter András Gimnázium

Ebben az évben ünnepli a szeghalmi Péter András Gimnázium alapításának 75. évfordulóját. Ha valaki a lexikonban keresi Péter András nevét, nem találja meg, hiszen egy szűkebb vidékhez, Békés megyéhez, a Sárrethez kötődik életútja, cselekedete. A gazdag földbirtokos a század elején gimnázium létrehozására adományozta vagyonát. A végakarát 1926 szeptemberében valósult meg, ekkor nyitotta meg kapuit a szeghalmi református gimnázium.

Nagy Miklós, a fiatal igazgató szervezte meg a középiskola életét. Jelszava a következő volt: **„Legyen a gimnázium olyan fátyla, amelynek a sugarai az egész környéken világítanak és melegítenek.”**

Hetvenöt év elteltével elmondhatjuk, hogy ez a jelmondat ma is időszerű. A Berettyó-parti iskolában érettségizett közel ötezer diák életútja bizonyítja, hogy bölcs ember volt Péter András.

A iskola júniusban ünnepelte a jubileumot. Az ünnepségre sok öreg diák eljött, hiszen a tantestület tartja a kapcsolatot az egykori tanítványokkal. Az elmúlt évek során kialakult hagyományok adják meg ennek a középiskolának egyedí arculatát. Talán a gyomaendrődi olvasók számára is érdekes lehet néhány jellemző tevékenységünk bemutatása:

- Nyolc alapítványunk van, ezek támogatják a mai diákokat. Egyebek közt azt is lehetővé tesszik számunkra, hogy Angliába és Ausztriába utazhassanak nyelvtanítás céljából. Az 1%-os törvény alapján évente 1,5 millió forinttal gyarapodnak ezek az alapítványok.

- Önálló könyvkiadói tevékenységet is folytatunk. Timár Máté egyik regénye alapítványaink támogatásával jelent meg. Sinka István irodalmi hagyatékát is gondozzuk, évente szavazólversenyt rendezünk a költőre emlékezve. Ezen a versenyen gyomaendrődi középiskolások is részt vettek már.

- Az iskolában múzeumot alakítottunk ki, ahol gazdag tárgyi emlékekkel mutatjuk be az elmúlt évtizedek történetét (palatábla, Bocskai ruha, száraz bélyegző...)

„Diákká fogadom” – az elsősök Péter András síremlékénél 2001. szeptember



- Az idén avattuk fel a tanárok emléktábláját, melyen azok neve szerepel, akik legalább öt évet tanítottak gimnáziumunkban. A 78 név között két endrődi pedagógusé is olvasható: Dr. Csókási Béláé és Uhrin Jánosé.

- Június második szombatján minden évben öregdiák találkozóra hívjuk az egykori gimnazistákat. A gazdag programnak része a mai diákok produkcióiból összeállított műsor is. A tavalyi találkozón Endrődi Szabó Zoltán festményeiből nyílt kiállítás.

- Az iskola parkjában szobrot emeltünk Nagy Miklósnak és Péter Andrásnak. Az első igazgató szobrának avatásán Dr. Sztanyik B. László mondott köszöntőt.

- A gimnázium szaktantermeit az egykori tanárokról neveztük el. A termekben bemutatjuk a névadó életútját is. Az ajtó fellett elhelyezett rézdomborításokat Honti Antal készítette.

- Az iskola elsős diákjait minden év szeptemberének végén Péter András Halas-pusztai síremléke előtt fogadjuk a gimnázium tanulóivá, ahol az eseményt megőrkítő emléklapot is kapnak osztályfőnökeiktől.



- Honlapunkon minden fontos információ megtalálható gimnáziumunkkal kapcsolatban. Itt olvasható annak az ötezer diáknak a neve is osztályok szerint, akik középiskolánkban érettségiztek. A névsorban endrődi nevek is szerepelnek. (Bővebben a Városunk 1996. 6. számában.)

- A jubileumi évben a gimnázium által szervezett hagyományos Kovács János földrajzversenyt országossá bővítettük. A legjobb földrajzosok a Sárrett fővárosában versenyeznek, köztük a Kner Imre Gimnázium tanulói is.

- A jubileumra megszerkesztettük a Szeghalomvidéki Hírlap Különszámát és hamarosan megjelenik az iskolai évkönyv is.

E sorok írója 1970 óta él Szeghalmon. Öt évig kollégium-, 1975. óta pedig a gimnázium igazgatójaként tevékenykedem a város és környékének közoktatásáért.

A 31 év alatt sikerült megvalósítani humanista pedagógiai programomat. Örülök annak, hogy szülőföldemről is figyelemmel kísérik munkámat. Megtisztelő volt számomra, hogy a Timár Máté szoboravatató ünnepség szónoka lehettem és tolmácsolhattam 60 tanár és 730 diák üdvözlését a résztvevőknek. 1999-ben újabb öt évre kineveztek a szeghalmi integrált középiskola igazgatójának. Szeretném ez idő alatt tapasztalataimat átadni az új nemzedék tanárainak, igazgatóinak. Ennek része ez a kis megemlékezés is, melyet átnyújtok a Városunk olvasóinak.

VASZKÓ TAMÁS

HÍREK ERDÉLYBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

A Kollégium nagyenyedi korszaka

Apafi Mihály Bethlen János kancellár javaslatára 1662 okt.6.-án kelt rendeletével a gyulafehérvári kollégiumot birtokainak középpontjába, Enyedre helyezte át. A többéves zűrzavar után a kollégium valóságos újjáalapításának számít, ez a rendelkezés, melynek indoklásában ezt olvassuk: „... ne alunnék a változások között is a schola tanítás, nem lévén azért mostan erre alkalmasabb hely Enyednél, mind a Collégium jószágára s mind egyéb dolgokra nézve szállást és maradást oda rendeltünk.“ A várfalakon belül már voltak épületei a kollégiumnak, de megvették még az iskola számára a Bethlen-kastélyal szemben lévő sarkon a váradi házat és a szomszédos telkeket.

Apafi, hogy a kollégiumot megerősítse, az intézet „oktató és tanító mestereit s mostani és jövődöbéli tanítványait, név szerint pedig tiszteletes és tekintélyes Vásárhelyi Péter urat, a szent teológiának azon kollégiumbeli tanárát, a mostani és ez utáni társait, ím ezen kiváltságukkal ruházzuk fel.

I. Az osztályok felállításában, a tanítás módszerében s mindenben, ami a tanítók, és tanulók sikerét érdekli, senki nekik rendelkezni ne merészellen!

II. Semmiféle bántalommal, sértéssel, kisebbitéssel őket senki, s jelesen Enyed város lakói ne illessék...

III. Mennyire az idők viszontagsága engedi, s a kollégiumnak a hosszas háborúk alatt elpusztult jószágai birják, szokott illetményt a kollégium javainak kezelői maga idejében multhatatlanul megadják nekik, nehogy a tanulmányok rovására ilyen gondok nyűgözzék őket.

IV. A kurátor urak a tanárokkal és oktatókkal közösen... egyetértéssel orvosolják a felmerült bajokat.

V. Kollégiumunk tanárainak, oktatóinak, s többi tagjainak azonban a fennírt kiváltságokat azzal a feltétellel adjuk, hogyha ki közülök, a jövőben bármikor isteni és emberi törvényekkel nem tö-

rödbe, bűnökkel, avagy bárminő szerencsétlenséggel bélyegezi magát, azt irgalom nélkül ök magok megbüntessék...”

Ezt a kiváltságlevelet 1662 okt.20.-án adta ki Apafi Mihály fejedelem, s a kollégium gondnoka, Bethlen János aláírta. A kollégium anyagi egyezsége kötött Enyed városával. Elengedte a 300 ft. évi taksát, és helyette megkapta a felyenydi patakon lévő cseremalmot. Feljegyzések szerint Apafi a szomszédos kastélyból figyelte: pontosan járnak-e a tanárok órára; egyben eltöltötte a sőt szállító szekereket a főtéri útról, hogy a zakatolásukkal ne zavarják a tanárokat. Az iskola áthelyezése az elején ideiglenesnek volt szánva. Míután 1658. február 10.-én II. Rákóczi György az enyedi tanárokat nemesi rangra emeli, a nagyurak vissza akarták költöztetni a kollégiumot Gyulafehérvárra, ugyanis az enyedi nemesi rangjukon vélték csorbát ütni azon fejedelmi döntés által, miszerint az iskolát Enyedre helyezik. Az 1682-es enyedi gyűlés után felgyorsult az iskola fejlődése. Megalkották törvényeit, új épületeket építettek, amelyben tanulásra és lakásra alkalmas szobák voltak. Rendbehozták a kollégium birtokait is a tatárdúlás után. A tanárok a 250 ft.-os fizetés mellett terményeket és bort is kaptak. (Egy pár csizma ára 1 ft.) Az új iskolában a három német professzor mellett az alsóbb, mai szóval gimnáziumi osztályokban három, utóbb több magyar segédtanár, collaborator is működött. A legkisebb gimnáziumi és az elemi tanulókat az idősebb, vagy végzett diákok tanították, mint publicus praeceptorok. A nagyobb diákok voltak a kisebb tanulók magántanítói.

Az iskola szervezetében, szellemében és tanításában a főiskola három tanárának hatása tükröződik leginkább: a strassburgi Sturm Jánosé, a wittenbergi Melanchton Fülöpé és a goldbergi Trotzendorf Bálinté. Főcél az alsóbb osztályokban a tiszta latinság, fent az ékes latinság megtanítása volt. Ezen kívül sok bibliai idézet „locus“ betanulása, hogy a leendő papnak legyen bőséges fegyvertára hitének a más felekezetűek ellen való megvédésére. A kollégium mellett fennállott és különösen I. Rákóczi György alatt felvirágzott a nemes úrfiak udvari iskolája, az „aulicum collegium“ Keresztúri Pál vezetése alatt. Ő sürgette és gyakorolta a tanításban az anyanyelvnek felhasználását, reáltárgyak tanítását, a tanulókkal való emberséges bánásmódot, a szókratészi kérdező módszert. 1653-ban a három német tanár közül már csak maga Bisterfeld volt Erdélyben. Ekkor jött haza Hollandiából Apáczai, s lett a poétai osztály segédtanára. Vele teljesen új szellem kezdődött. A tanításban Amos Comenius követője volt. A filozófiában a kritikai vizsgálódás jogosultságát hirdette. Az egyházkormányzásban az önkormányzat híve. Apáczait „veszedelmes elveieit“ Kolozsvárra helyezik át.

*** ** *

Amerikai terrortámadás

Szatmár megyében és az ország más helységeiben is gyásznapot tartottak és kegyelettel emlékeztek meg az amerikai terrortámadás áldozatairól. A templomokban szentmisét, istentiszteletet tartottak, a kereskedelmi egységek ablakaiban gyertyákat gyújtottak, megszólaltak a templomok harangjai. Délben félbeszakítottak minden tevékenységet, a rádió és tévéállomások megszakították műsoraikat. Ion Iliescu államelnök elítélte a terrortámadást és kifejezte sajnálatát, mert a támadás veszélyezteteti nemcsak Amerika, hanem a föld békéjét is.

Bajusz Tünde

Sarokház
Csemege
Ct.: Tímár Vince

**Partner üzlet-
ház tagja**

Kedves vásárlóink!
Termékeinkkel mindig
az Önök szolgálatában
állunk!

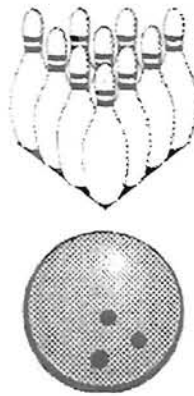
☞ Folyamatosan
friss húsok

- ☞ akciós termékek
- ☞ kolbászhus minden mennyiségben
- ☞ cukrászsütemények
- ☞ tortarendelést felvesszünk

Blaha u.27. Tel.:386-691
Nyitva tartás: hétfőtől péntekig 6-tól 18 óráig
szombaton 6-tól 14 óráig
vasárnap 7-től 11 óráig.

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1.a volt ENCI udvarában



Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit. Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszebéddel összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt áron lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja. Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.500.-forintért.

Telefon: 06-20-9520-243.

Jogi tanácsadás

Kedves Olvasóim!

Sorozatomban ezúttal a büntethetőséget kizáró okokról, a büntetőjogi felelősségre vonás akadályairól fogok szólni. Ilyen kizáró okok, a gyermekkor, a kényszer és fenyegetés, kóros elmeállapot, a tévedés stb. Vegyük tehát sorra ezeket:

A gyermekkor:

Nem büntethető, aki a cselekmény elkövetésekor tizennegyedik életévét nem töltötte be.

A kóros elmeállapot:

Nem büntethető, aki a cselekményét az elme működés olyan kóros állapotában – így különösen elmebetegségben, gyengeelméjűségben, szellemi leépülésben, tudatzavarban, vagy személyiségzavarban – követi el, amely képtelenné teszi a cselekmény következményeinek felismerésére, vagy arra, hogy e felismerésnek megfelelően cselekedjék.

A kényszer és a fenyegetés:

Nem büntethető az a személy, aki cselekményét olyan kényszer, vagy fenyegetés hatása alatt követi el, amely miatt képtelen az akaratának megfelelő magatartásra. A büntetés korlátlanul enyhíthető, ha a kényszer vagy a fenyegetés az elkövetőt korlátozó akaratának megfelelő magatartásban.

A tévedés:

Nem büntethető az elkövető olyan tény miatt, amelyről az elkövetéskor nem tudott. Nem büntethető, aki cselekményét abban a téves feltevésben követi el, hogy az a társadalomra nem veszélyes, és erre a feltevésre alapos oka van. A tévedés nem zárja ki a büntethetőséget, ha gondatlanság okozza és a törvény a gondatlanságból eredő elkövetést is bünteti.

A cselekmény társadalomra veszélyességének csekély foka:

Nem büntethető az, akinek a cselekménye az elkövetéskor olyan csekély fokban veszélyes a társadalomra, hogy a törvény szerint alkalmazható leggyengébb büntetés is szükséges.

Jogos védelem:

Nem büntethető az, akinek cselekménye a saját, illetőleg a másik személye, javai, vagy közérdek ellen intézett, illetőleg ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához szükséges. Nem büntethető az sem, aki az elhárítás szükséges mértékét azért lépi túl, mert az ijedségtől, vagy menthető felindulásból képtelen azt felismerni. A büntetés korlátlanul enyhíthető, ha az ijedség, vagy menthető felindulás az elkövetőt korlátozza az elhárítás szükséges mértékének felismerésében.

A végszükség:

Nem büntethető az a személy, aki a saját, illetőleg mások személyét vagy javait közvetlen és másképp el nem hárítható veszélyből menti, vagy a közérdek védelmében így jár el, feltéve, hogy a veszély előidézése nem róható a terhére, és a cselekménye kisebb sérelmet okoz, mint amelynek elhárítására törekedett. Nem büntethető az sem, aki azért okozott akkora vagy nagyobb sérelmet, mint amelynek elhárítására törekedett, mert ijedségtől, vagy menthető felindulásból képtelen felismerni a sérelem nagyságát. A büntetés korlátlanul enyhíthető, ha az ijedség, vagy menthető felindulás az elkövetőt korlátozza a sérelem nagyságának felismerésében. Nem állapítható meg végszükség annak javára, akinek a veszély vállalása hivatásánál fogva kötelessége.

A magánindítvány hiánya:

A törvényben meghatározott esetekben a bűncselekmény csak magánindítványra büntethető.

A magánindítvány előterjesztésére a sértett jogosult.

Ha a sértett korlátozottan cselekvőképes, a magánindítványt törvényes képviselője is, ha pedig cselekvőképtelen, kizárólag a törvényes képviselője terjesztheti elő. Ezekben az esetekben a magánindítvány előterjesztésére a gyámhatóság is jogosult. Ha a magánindítvány előterjesztésére jogosult sértett meghal, a hozzátartozója jogosult a magánindítvány előterjesztésére. Bármelyik elkövetővel szemben előterjesztett magánindítvány valamennyi elkövetőre hatályos. A magánindítvány nem vonható vissza.

Ugrinné Dr. Katona Klára

SPORT

Az Alföldi csoport NB. III-as 2001/2002 évi bajnokságának eredményeid

Szeptember 1-én

Gyomaendrői VSE – Hódmezővásárhely 0:0

A táblázat második helyezettjét láttuk vendégül, akik könnyű győzelmet reméltek. Végül nem sok híja volt a meglepetésnek. Igaz, rutinos Hanyecz Jani kapusunknak oroszlán része volt az eredményben. Az alaposan megszervezett védelemnek érdeme a pontszerzés. Az egy pontnak is nagy értéke van! Jogos reményeink beteljesedését várjuk Bakos és Sólyom bekapcsolódásától. A fiúk teljesítménye igen értékes volt. Nehéz küzdelemben álltak helyt.

Szeptember 9-én

Rákóczi falva – Gyomaendrői VSE 4:1

Két ellentétes féldőt láttunk. Erőben és ötletes játékokban a vendégek több gólt szerezhettek volna, de sorra elszalasztották a kínálkozó alkalmakat. Fordulás után a gyorsan szerzett szerencsés góllal a hazaiak megtámaszkodtak, csapatunk túl hamar és túl könnyen feladta a további küzdelmeket. Az eredmény – fájó kimondani – reális volt. Egyetlen gólunkat Illyés szerezte.

Szeptember 15-én

Gyomaendrői VSE – Csongrád 5:0

Végig a hazaiak irányították a mérkőzést. A gólarány híven fejezi ki a két csapat közötti erőkülönbséget. Bakos 3 gólt szerzett! Kivüle még Tóth és a fiatal Palyusnik a góllövők.

Szeptember 22-én.

Csapatunk szabadnapos volt.

Márton Gábor

911

A címben szereplő szám Amerikában megfelel a hazánkban működő 112-es segélyhívó telefonszámnak. De mostantól egy szörnyű dátumra is emlékeztet: 9. hó 11. napján érte a világot az eddig csak filmvászonon elképzelhető (és sajnos látható) legnagyobb terrorista brutális.

Férfikorom óta kétszer könnyeztem.

Először, amikor a villámcsapástól leégett hunyai templom üszkös maradványait megláttam. A természet erőivel szemben érzett keserű tehetetlenség csalt könnyeket a szemembe akkor.

Másodszor most, amikor egyenes adásban láttam a terrorista gonoszság példa nélküli gaztettét. Ez már nem a keserű tehetetlenség könnyei voltak, hanem a sátáni gonoszság világunkban való jelenléte felett érzett szomorúság könnyei voltak.

Az áldozatok számát, a károk nagyságát, a megtorlás hatásait még nem ismerjük. De minden híradásból kiderül, hogy e katasztrófális tettnek olyan emberi összefogás, szolidaritás, segítőkészség lett az első eredménye, mely azzal a jóhírral száll szerte a világba, hogy a gonoszság nem tud győzni, a jóság felülmúlja azt.

Engem is meggyőzött, jobban mondvá megerősített, hogy az a „szakma”, amelyet választottam, az a hivatás, amelyre meghívott az Isten, feltétlenül szükséges ebben a világban. Kell, aki az embereket a jóra, az erkölcsösre, a szelidségre és a szeretetre tanítja. Akkor is, ha nem látjuk rögtön a kézzelfogható eredményét. Mert a gonosz csak rombolni, pusztítani és ölni tud, a jó meg életet ad és épít, s ezért mindigis győzni fog a gonosz felett. A jót semmi gonoszság nem tudja kiölni az emberekből.

Seidl Ambrus
tiszaszigeti plébános

Kertbarátok kiállítása

Három település rendez évről-évre a kertészeti termékekből kiállítást. Ezúttal a Gyomaendrődi Nyugdíjas Kertbarátok voltak a házigazdák.

Szeptember 13-án délelőtt 11 órakor nyílt meg a kiállítás, melyet a Békéscsabáról érkezett Tóth Adorján kertészeti referens elismerő, szavakkal nyitott meg. Polgármestertünk is meleg szavakkal köszöntötte a kiállítókat s az összesereglett vendégeket. Megtisztelte jelenlétével a kiállítást Dankó Béla Kondoros polgármestere is. A kiállítók között találtuk a kondorosi kertbarátokat, a szarvasi kertbarátokat, városunkból a Bethlen Gábor Szakiskolát, Tímár Ernőné virágboltost, Várfi András gazda boltját. Az iskolák közül kiállítottak a Bethlen Gábor Szakközépiskola, a Szent Gellért Katolikus, a Rózsasági Kálmán, a Kiss Bálint általános iskolák tanulói. S nem feledkezhetünk meg a legkisebb kiállítókról a Selyem úti és a Kossuth úti óvodák gyermekeiről.

Igen kedves színfoltja volt a kiállításnak a Gyomai Kézimunka Szakkör gyönyörű terítői, párnái, gobelin képei, falvédői.

Ez a lélekemelő és szemet gyönyörködtető kiállítás szép példája annak a civil összefogásnak, amely azt tűzte ki célul, hogy a környezetét széppé tegye, védje a természetet és élvezze, és a nagy közönségnek is megmutassa munkájának gyümölcsét. A tenni akaró, a környezetükért felelősséget vállaló tehetséges embereket összefogó civil szervezetek, az óvodai és iskolai pedagógusok és tanulók eredményes munkájának bemutatása volt ez a kiállítás. Okkal remélhetjük, hogy azok a felnövő óvodások és iskolások, akik gyümölcsből, magvakból, és más természetes anyagokból szebbnél szebb mese figurákkal és más ötletes képekkel örvendezteték meg a látogatókat, ezek a gyermekek kamasz és felnőtt korban nem fognak fákat tördelni, és más természeti károkat okozni. Ennek a kiállításnak képeiről ez is eszébe jutott az oda látogatóknak, akik 3 napon át igen nagy számban érkeztek.



Köszönet illeti a Gyomaendrődi Kertbarát Kör vezetőit, valamint minden kiállítót, akik szervezték, és természetesen saját gyümölcseiket is bemutatták.

És amit nem lehetett elmondani, beszéljenek helyettünk, mondják el a képeket.

Császárné Gyuricza Éva



Mária néni meséi

Miska és barátai - VI. rész

Kedves gyerekek! Ugye emlékeztek még Miskára és barátaira? Most folytatom mesémet, figyeljétek!

Fityfiritty értetlenül csóválta a fejét, mikor Kukucska olyan hirtelen eltűnt.

- Dehogyan varázsoltam el! - tiltakozott megbántottan - Talán hazament.

- Azt láttuk volna, - nézelődött jobbra, balra Miska. - Itt kell lennie, talán a zsák mögé bújt.

- Nincs itt! A katlan mögött se, - motyogta kicsit ijedten Tóbi.

Fityfiritty izgatottan felkiáltott. - Ott van! Látom a farka hegyét abban a kis nyílásban a falon.

- Hát persze, - bosszankodott Tóbi - ezt is csak Kukucska találhatta meg, rögtön bele is üti az orrát. Gyere ki onnan Kukucska!

- Nem mozdul! - Ijedezett Fityfiritty, - biztosan beszorult. Várj, majd kihúzó onnan.

- Jön is már! - Örvendezett Tóbi. - Húzzad erősebben! Na, sikerült! Jó, hogy itt vagy Kukucska!

Kukucska azonban egy csöppet sem volt hálás. - Hogy mertek kirántani onnan? - kiáltotta mérgesen.

Na nézd! Még neki áll feljebb! Borzolta fel a tüskéit Tóbi - nem hogy megköszönéd, hogy kihúztunk a csávából!

- Még hogy csávából! - prűszkölt haragosan Kukucska - Hiszitek vagy nem, ti éppen egy másik barlangból húztatok ki.

Fityfiritty eltátotta száját! - Miket beszél! - huppant le a mogyorózsákra csodálkozva. - Te egy másik barlangot találtál?

- Makk! - Lelkendezett Kukucska. - Nem is akármilyet! Olyan fényesség van ott, hogy szinte vakít! A földön meg ott hever egy-egy...

- Mi hever ott? Nyógd ki már végre! - mondta izgatottan Fityfiritty.

- Honnan tudhatnám! - Duzzogott Kukucska. - Nem volt időm megnézni, de majd most megnézem.

- Igazán megtennéd? - Örvendezett Fityfiritty.

Tóbi rosszalóan csóválta a fejét. - Maradj itt Kukucska! Ne üsd bele az orrodát mindenbe! Egyszer még baj ér kíváncsiságod miatt.

- Nahát! - Húzta fel az orrát sértődötten Kukucska. - Rám aztán igazán mindent lehet mondani, csak azt nem, hogy kíváncsi vagyok. Ezt te tudhatnád a legjobban Tüske Tóbi! Makk! De azért szörnyen szeretném tudni, hogy mi is lehet abban a barlangban - Mindjárt visszajövök! - kiáltotta, és már el is tűnt.

- Nagyon aggodom érte! - Söhajtott Miska.

- Ugyan sose félj, - húzta ki magát önérzetesen Fityfiritty - ha valami baj érné majd én segí...de hirtelen el is akadt a

hangja, mert nagy recsegés, ropogás támadt, és ő fönn találta magát a csilláron. - Segítsetek, kérlek szépen! - Könyörgött Miskának és Tóbinak, - biztosan ez a zenebona repített fel ide.

- Várj, hozom a létrát, - mondta Miska, és buzgón iparkodott segíteni Fityfirittynek, hogy újra biztos talajon érezze magát. Am Fityfiritty még földre sem érkezett, mikor Tóbi elhaló hangon megszólalt: - eltűnt a nyílás a falról. Kukucska most már soha többé nem tud visszajönni.

- Hiszen ez borzasztó, - tapogatta a sziklafalat rémülten Miska - Tennünk kell valamit, de ez itt olyan kemény, hogy sohasem tudjuk áttörni.

- Akkor hát kezdem! Fakarika vaszegen, a ki mokus itt legyen! - sutogta Fityfiritty.

- Hát mit csináltok ott a falnál? Talán sóbálvánnyá váltatok? - Szólt meg a hátuk mögül váratlanul a mokus.

- Kukucska! Kukucska! Csakhogy itt vagy megint! - Örvendezett Miska és Tóbi. Fityfiritty pedig önérzetesen kihúzat magát: - En varázsoltam elő! Mit szoltok? Sikerült a varázslat., mégsem kell mennem a mágusiskolába!

- Abban ne reménykedj! - Kuncozott csúfondárosan a mokus. - Engem nem varázsolt elő senki. Egyszerűen besétáltam az ajtón. Nem láttad?

- De hát a nyílás! Eltűnt a nyílás! - Persze, hogy el! Mert én találtam odaát egy gombot, azt megnyomtam, és máris kint találtam magam a barlang előtt.

- Legalább többé nem is tudsz bemenni oda! - Dörmögte megkönnyebbülten Tóbi.

- Sajnálom is nagyon, mondta Kukucska, - mert annyi érdekes dolog van ott, hogy az csoda. Egy nagyon fényes üveggömb, egy pálca, meg még rengeteg kacat.

- Mi az, hogy kacat? - toporgott izgatottan a manó. - Az a varázsgömb volt, meg a varázspálca! És akkor biztosan ott volt a varázsszőnyeg is, meg az Aladin csodalámpája.

- Ezeket gondolod? Láttam ott egy ócska szőnyeget, gondoltam jó lesz pihenni rajta, mert nagyon elfáradtam. S mivel esteledik, elhoztam a lámpát is. Nem is bánom, ha szundítunk egy keveset. - Ásított nagyokat Kukucska.

- Hát ennyi izgalomra nem is fog ártani, - kuporodott a szőnyegre kényelmesen Tóbi, és Fityfiritty is buzgón helyeselt

- No, csak szundikáljatok, nekem most már haza kell mennem. Almodjatok szépeket, jó éjszakát kívánok. - Búcsúzott Miska, de azt már senki sem hallotta. A varázsszőnyeg álomba ringatta a manót, a sünit, a mokus. Hogy miféle kalandok vártak rájuk ezután, elmesélem a legközelebb.

JÖN AZ ŐSZ

Kertek alatt fut a csösz,
Lépte nyomán jön az ősz!
Hegyre, völgyre költözik,
Ködszába öltözik.
Utazik a szelek szárnyán,
Hideg eső szivárványán,
Iparkodik, mert a tél
Hamar a nyomába ér.

Így kergetik egymást sorban,
Sose lankak egysátorban.
Elő jár a tavasz zöldben,
Megfürdik a tótükörben,
Aztán fénylő napsugárban
Széllő súgja, „nyár van, nyár van!”
Amde újra fut a csösz,
Mert nyár után jön az ősz.

BÉKAHÁZ

Kicsi kerék, nagy a kút,
Oda visz a gyalogút.
Mohos mélyén békaház,
Breke Berci ott tanyáz

Nagyot ugrik, körbe lép,
Fényes vár a kútfenék.
Tükrös taván hold remeg,
Csillaglámpák fénylenek.

Gyűrűzik a puha csönd,
Jobb itt lenni, mint odafönt.
Sose bús a békaház,
Hol a békanev tanyáz.

Öreg légy a citerás,
Szép élethez mi kell más?
Vendég is van, víg koma,
Szűnyogcomb a lakoma.

Kicsi kerék, nagy a kút,
Oda visz a gyalogút,
Mohos mélyén békaház,
Breke Berci ott tanyáz.

A mesét és a verseket írta Iványi Mária



Trodalmi oldal



Illatos mezők

III. Két szólabban énekeljük Arany János dalait

Játszunk. Ötödikben végigjártassuk a János vitézt, hatodikban a Toldit. A bukott tanulókat elsőnek feleltetem stilsztikából. Janczra rámosolygok, mielőtt felszólítom; Fábían Maritól tájszavakat kérdezek. Az osztályterem falára jelmondatokat kell írunk. Ez a rendelkezés, az ötödik bé nem „A néppel a tűzön-vízen át” jellegű mondatokat választja, hanem ezt a József Attila-idézetet: „Munka, szabadság, kenyér, s jószavak.” Hatodikban Babits Mihály sorát írjuk majd a falra, ezt: „Nem játék a világ! Látni, teremteni kell!”

Az igazgató csöndben figyeli az osztályt.

Az osztály érti a „játék” és a „nem játék” közötti különbséget. Ötödikben az igazgató bejön a Petőfi halálát tárgyaló órára, és leül középen a hátsó padban, a hátak mögött. „Orosz szurony végzett vele. Előlről érte a döfés, a gyomrán. Szemtanuk szerint, amikor a tömegsírba dobták, még élt.” Utolsó óra, este, kicsöngettek. Az osztály némán ül. Az igazgató ül és néz bennünket.

Félévenként minden osztályfőnöknek részletes jelentést kell írnia. „Az osztály létszáma 30 fő – írtam 1960. január 23-án. – Ebből munkás származású 18, alkalmazott 9, értelmiségi 2, egyéb 1.” Ilyeneket írtunk akkoriban.

„Az osztály félévi tanulmányi átlaga 2,85; a munkás származásúak tanulmányi átlaga 2,54. A munkás származásúak közül jó rendű 3, közepes 6, elégséges 3, elégtelen 6. A gyenge eredmény mindenekelőtt szociális okokra vezethető vissza. Az elégtelen és az elégséges rendű munkástanulók körülményeit a neveknel részleteztem. Sokukat nehéz kimozdítani a közönyből, a nemtörődomségből, a lustaságból. Az osztály napközis. A napközivezetővel együtt megteesszük, amit lehet: tanácsot adunk a szülőknek, korrepetálunk, iskolán kívül is foglalkozunk a tanulókkal (művelődési kör); de a rossz családi életet egy-egy szociális segély nem oldja meg.”

Alig múltam 26 éves, amikor ezt írom. „A VI/b-be 9 túlkoros jár; harmadik éve ez az osztály örökli a legtöbb osztályismétlőt, illetve javítózót. A szellemi színvonal egyébként is alacsony. Van néhány gyógypedagógiai és ideggyógyászati esetünk. A kérdés társadalmi súlyát ismerve, a jövőben is mindent el fogok követni...”

Az igazgató mosolyogva megkérdi, ugye, nem gondolom komolyan, hogy a munkások gyerekei lusták. – Meg fogod te ezt oldani, Agneske – mondja. (Igy hív.) – És mi az a művelődési kör?

A művelődési kör még ötödikben alakult, az osztályból mindenki benne van, a bukott tanulók is. Könyvtárat hoztunk össze, tíz fillér egy kölcsönzés, a pénztáros Nagy Zsuzsa, aki matematikából osztályelső. Szavalóversenyt rendeztünk, Janiczky lett az első A walesi bárdokkal. Két szólabban énekeljük Arany János dalait. Az Iroszobámát és A tudós macskáját, a költő maga szerezte a zenét, a szót Stoch éneki, akiről kiderült, szép, tiszta hangja van. Stochot azóta nem veri az osztály, és Stoch azóta nem árul be senkit. Negyedévenként képtárba megyünk. Legutóbb Lotz Károly aktképeit néztük meg. Semmi szemlesütés, semmi röhöncsélés, a jövőben semmi falfirka. Itt kell megszokni a felnőttiséget, otthon nem mindenkinek sikerül. Azt a szovjet háborús filmet, ahová múltkor befizetett az iskola, megvitattuk a művelődési körben. Aki rosszul lett, azt elengedtem a moziból.

Két nap múlva az igazgató újra hivat.

– Rendben van a művelődési kör – mondja. – De el kell nevezni úttörő művelődési körnek.

Elnevezzük.

A pomázi Kőhegyen detektívesdit játszunk, a szereplők ott helyben találják ki a történetet. Nagy Judit az osztály jegyzője, zsírpapíron örökíti meg a bírósági tárgyalást.

„Mint tudjuk a vizitörvények megsértésével Magyarország belsejébe hatolt a „Patricia” nevű holland kalózhajó. Ezen a jachton érkeztek meg a hírhedt Palermó ikrek, kik származásukra nézve spanyolok. Szüleik csendesesen hátulról verték fejbe a húskloffolóval, de legjobb esetben a palacsintasütővel a járó-kelők. Az ikrek 3 vannak, Lorenzó, Marco és Giovanni. A bíróság megoszlása: főbíró, ékszer-szakértő, orvos, vádló, védő, tanú.” A vád és védőbeszéd elhangzása után a tanú kihallgatása következik. „A tanú ékszerai az egyik halott alsóneműjében voltak találhatóak. A halotról kiderült, hogy csak tehalott, így ő is a vádlottak közé került.” Lassanként mindenki gyanúba keveredik, sorban letartóztatják a szereplőket: „A Lorenzókat golyó-általi halálra, a többieket pedig 5 évi börtönre ítélték. Nagy zúgolódás támadt, ekkor az álfőbíró ledobta álruháit, s ott állt előttünk Gregory Wellington Broowen, a hírhedt amerikai gengszter. Kattant a karperec, 15 év.” Ez a főgengszter én voltam. Valaki szemtelen három keresztet rakott a zsírpapíron az aláírásom helyére. Angol dalokat énekelve jöttünk le a hegyről.

Egy októberi osztályfőnöki órán 1956-ról beszéltünk. Megállapodtunk abban hogy az „ellenforradalom” elnevezés helytelen, de a „forradalom” sem pontos, hiszen a kezdeteknél nem volt szó rendszerváltozásról. „56-ot felkelésnek fogjuk nevezni. „És ha egy ember azt mondja a munkahelyén, hogy felkelés volt, és elveszti miatta az állását!” – kérdezte valaki. – Hosszas vita után arra jutott az osztály, hogy „a magányos ember mondhatja, hogy felkelés volt, de akinek hat gyereke van, nem lehet olyan bátor. A családot el kell tartani.”

Észembe sem jutott, hogy valaki följelenthet.

Újpest messze esett a város életétől, de a tanterv számontartotta, az írók közül kik kaptak börtönbüntetést, és kik nem publikálnak – kik „hallgatnak” – azok közül, akik nincsenek börtönben. Illyés Gyula akkor még hallgatott. Az osztály megtanulta Illyés elbeszélő költeményét, A csudafurulyás juhászt, amelyet szerzője mintha egyenesen színpadra írt volna. A történet – hogyan táncoltatja meg a juhászlegény a sánta ördögtől szerzett furulyával az igazság elvesztőit – magyarázat nélkül mindenkinek jól esett, a darabot naponta próbáltuk.

„Hol volt, hol nem egy juhász, / jó nótás, jó furulyás, / hetyke, büszke igazi / sókimondó pusztafi.” Magát a vers testét Kárpátira bízta, tudtam, hogy a közönséggel is úgy fog összenézni, ahogy velem, onnant a középső padorból. A juhászlegény Koltai volt, az álmodó szemével, Nagy Zsuzsa a szabadító feleség, a sánta ördög Fábían Lujzi, itt most izeghet-mozoghat, ördögszarvval, farkokkal, bekormozott arccal, az igazság elvesztői is mind táncolnak a jellemükben, pénzeszacskóval, kitömött hassal, talárban, kakastollal, Hübner örültnek öltözik, az „alja költő” szerepében, Bindernek a dédnagyanyja csinál királyi koronát, még akasztófa is van, hóhérral, a megtáncoltatott sokaság úgy üvölti: „Húzd! Magasra!”, mintha azt kiabálná: „Feszítsd meg”, és amikor a juhász mégis kiszabadul, a fehérruhás birkanyáj ítéli el a gonosztevőket, „mind aki az igazság vesztere vár”, s a nyájban Jancz a vezérkos, mögötte Grünfeld, vasalt-keményített blúzban, az én kis bukott nebulóim ott csomósodnak a furulyázó juhász körül, mint valami boldog-boldog felhő.

A bemutató nagy siker, Illyés nem jön el, de a Janiczky szép betűivel megírt „Kedves író bácsi!” kezdetű levélre szívélyesen válaszol, engedélyezi az előadást, az igazgató mosolyogva bólint a levélre, ő sem jön el.

Zoltán eljön. Ő is pusztafi, Illyés harmadunokatestvére, Ozorán született. Együtt állunk a színpad mögött, reszketnek az ujjaim.

Év végén már csak három bukott tanuló van az osztályban. Jövőre egy lesz, vagy kettő, gondolom. Aztán egy sem. Nyáron, ugyanúgy, mint tavaly, bezárjuk a könyvtárat; szünetel a művelődési kör, Nagy Zsuzsa elszámol a pénzzel.

Csergely Ágnes



Izgos ízek

október, szüret idejére

Mustos pecsenye

1,5 kg marha vagy borjú hús, 20 dkg füstölt szalonna, 20 dkg zsír vagy olaj, 1 evőkanál cukor, 30 dkg vegyes zöldség, 10 dkg paradicsompüré, 1 db zöldpaprika, 5 dl must, 1 citrom, 1 nagy fej vöröshagyma, 3 egész paradicsom, 1 kávéskanál liszt, só bors.

A szeletekre vágott húst szalonnával tűzdeljük, majd zsíron, serpenyőben nagy tűzön vagy sütőben minden oldalán barnára piritjuk, vigyázva, hogy a húst ne süssük át.

A húst kivesszük. A zsírban sárgára piritjuk a cukrot, és hozzápirítjuk a felszeletelt zöldségeket és a hagymát. Liszttel megszórjuk, friss paradicsomot vagy paradicsompürét adunk hozzá, borsozzuk, felöntjük a fele musttal, és a hússzeleteket szalonna nélkül visszatéve készre pároljuk. Közben fűszerezzük, időnként szükség szerint musttal felöntjük, majd végül egy citrom levét adjuk hozzá. Főttésztaival vagy galuskával tálaljuk.

Seidl Ambrus

NÉPI MONDÁSOK AZ IDŐJÁRÁSRÓL

október

16-án Szent Pál napja táján, ha sok makk terem, hosszú és kemény lesz a tél.

28-án Itt nagyon már Simon, Júdás, jaj már neked inges-gatyás

ORSZÁGOS KONGRESSZUS GYOMAENDRŐDÖN

A Gyomaendrődi Galaktika Baráti Kör
a Magyar UFO Kutató Szövetség támogatásával
„UFOK - a Körösök Völgyében -” címmel
országos kongresszust rendez.

Időpont: 2001. október 6. (Szombat)
de. 10.00 órától 18.00 óráig.

Helyszín: Katona József Művelődési Központ
Gyomaendrőd, Kossuth u. 9.

Program:

10.00 óra: Megnyitó: Dr. Frankó Károly, a Baráti Kör vezetője

10.30 óra: „Amiről nem beszélnek”

Előadó: Sós Tibor

11.30 óra: „Mit akarnak az UFOK?”

Előadó: Nemere István

12.30-13.20: SZÜNET

13.20 - 14.00: „A hipnózis alkalmazása az UFO kutatásban”

Előadó: Dr. Szilágyi Mária

14.00 - 15.00: „UFO - kutatás - Az elmúlt TÍZ év!”

Előadó: Linszter Árpád

15.00 - 16.00: „Időutazás. Párhuzamos Világegyetemek”

Előadó: Máté Imre

16.00 - 17.00: „Kozmikus szex!”

Előadó: Hargitai Károly

17.00 - 18.00: FÓRUM - az előadókkal

A konferencia ideje alatt
az UFO Kutató Szövetség Elnöksége ülésezik.

Mindenkit szeretettel várunk!
Belépőjegy: egységesen 300 Ft/fő



**NŐI CIPŐT
A GYÁRTÓTÓL!**

A KLASSZIKUS MODELLEKTŐL A MAI
DIVATIG SZÉLES VÁLASZTÉKBAN
KÍNÁLJUK TERMÉKEINKET.



**GELLAI LÁSZLÓ
CIPŐGYÁRTÓ**

GYOMAENDRŐD, FŐ ÚT 140/2 • TEL: 06-66-283-359

A TURUL CIPŐ KFT

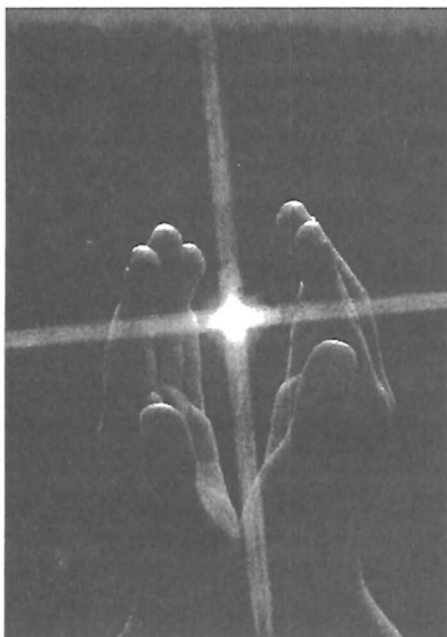


Felvételre keres varrónőket, cipő-felsőrész-készítőket és cipő gyártókat gyomaendrődi, dévaványai és kamuti telephelyeire, tartós munkára, jó kereseti lehetőséggel.

Vidékről bejárást térítjük, vagy megoldjuk.

Érdeklődni lehet: 66/386-251 telefonon Oláh Ferencnél

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK



„Nem múltak el ők, kik szívünkben éltek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még.
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

ÖZV. GELLAI GERGELYNÉ KOVÁCS MARGIT, aki a Fő út 58. sz. alatt lakott, szeptember 25-én, 74 éves korában hosszú betegség után rövid szenvedés mellett elköltözött az élők sorából. Gyászolják: gyermekei és családjuk.

GOMBKÖTŐ VILMOS, aki az Akác u. 11. sz. alatt lakott, szeptember 23-án 74 éves korában váratlanul az Örökkévalóság honába költözött. Gyászolják: felesége, leánya, unokája, rokonai és ismerősei.

GYURICZA JÁNOSNÉ PELYVÁ ETELKA KATALIN, aki a Fő út 30 sz. alatt élt, 48 éves korában tragikus hirtelenséggel elhunyt. Gyászolja családját.

FEKÉCS GYULA, aki lakott a Selyem út 92. sz. alatt, szeptember 17-én, 88 éves korában fél éves betegség után magához szólította Teremtő Istene. Gyászolják: fiai és családjuk.

HONTI ISTVÁN, volt endródi (Décsi úti) lakos, aki Balatonbogláron a Kolozsvári u. 8-ban élt, szeptember 9-én 72 éves korában rövid szenvedés után visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: felesége, gyermekei, unokái, a rokonok és barátok.

HORNOK ZOLTÁNNÉ TÍMÁR MARGIT, aki lakott Polányi Máté u.58. sz. alatt, szeptember 15-én 69 éves korában váratlanul magához szólította az Úr. Gyászolják: leánya, veje, unokái, a rokonok és az ismerősök.

LIZICAI ISTVÁN, aki a Zrínyi Miklós u. 51. sz. alatt élt, augusztus 23-án 74 éves korában hosszú be-

tegség után visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolja családját.

ÓVARI TÍMÁR SÁNDORNÉ SEPRENYI ERZSÉBET, aki a Petőfi út 62. sz. alatt élt, augusztus 30-án 60 éves korában elhunyt. Gyászolja szerető családját.

PINTÉR ANTALNÉ FARKAS MARGIT, aki a Kisréti utca 18. sz. alatt élt, szeptember 11-én 79 éves korában elköltözött az élők sorából. Gyászolja családját.

SZABÓ ZOLTÁN, aki az Apponyi út 45. sz-ban lakott, 22 éves korában szeptember 1-én tragikus kimenetelű közlekedési baleset során veszítette el drága életét. Gyászolja családját.

TAKÁCS SÁNDORNÉ VARJÚ ESZTER, aki a Décsi u. 11. sz. alatt lakott, szeptember 11-én 87 éves korában az Örökkévalóság honába költözött. Gyászolják: férje, leánya, unokái, unokája felesége és dédunokája.



Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Ír úti áldás

Simuljon előzekényen a lábad alá az út,
és támogassa meg szél a hátadat,
arcodat fűrössze fényében s melegében a nap,
és bő eső itassa szomjas földjeid,
amíg újból nem látjuk egymást te meg én,
Isten tartson meg óvó tenyerén!
Ha pihensz vánkosodon,
hajoljon Isten hozzád,
és tartson gyöngéden óvó tenyerén.
Fölfelé vezessenek utaid,
és barátságos idő kísérje lépteid,
szél támogassa erősen a hátad.
S ezen felül még azt kívánom, hogy
legyél már rég otthon az égben,
amikor az ördög észreveszi hiányod.

Az Úr legyen előtted,
hogy jó utat mutasson neked.
Az Úr legyen melletted, hogy
karjaiba zárjon és megvédjen
a veszedelmektől.
Az Úr legyen mögötted,
hogy oltalmazzon a gonosz cselvetéseitől.
Az Úr legyen tebenned,
hogy megvigasztaljon, ha szomorú vagy,
hogy megvédjen, ha rád rontanak.
Az Úr legyen fölötted, hogy megáldjon.
Így áldjon meg téged a jóságos Isten
ma, holnap és mindenkor.

És Édesanyádat is köszöntöm imígyen.
Az Úr legyen előttetek,
hogy jó utat mutasson nektek.
Az Úr legyen mellettetek, hogy
karjaiba zárjon és megvédjen
a veszedelmektől.
Az Úr legyen mögöttetek,
hogy oltalmazzon a gonosz cselvetéseitől.
Az Úr legyen tibennetek,
hogy megvigasztaljon, ha szomorúak
vagytok,
hogy megvédjen, ha rátok rontanak.
Az Úr legyen fölöttetek, hogy megáldjon.
Így áldjon meg titeket a jóságos Isten
ma, holnap és mindenkor.
(Ősi ír imádság)



A KERTBARÁT KÖR ÜZENI...

A cserjék, falevelek elszíneződéséről, és a szőlőt pusztító penészgombákról

„Piros már a fákon a levél,
Süvölt köztük, süvölt az őszi szél,
Homályos a nap, a mező deres;
Pásztor, betyár meleg tanyát keres.”

Részlet: Petőfi Sándor „Piroslik már a fákon a levél c. verséből

A növényeknél a nyugalmi állapotra való felkészülés képessége a törzsfejlődés során alakult ki a közvetlen környezethez való alkalmazkodás eredményeként.

A mérsékelt égövben (ahol mi is élünk) ilyenkor a nappalok rövidülnek, az éjszakák hosszabbakká és hűvösebbé válnak. Ennek következtében az anyagcsere lelassul, csökken a levelek klorofill szintje és elszíneződnek. E kedvezőtlen körülmények miatt a levélnyel és az ág között egy vékony réteg képződik, és a fizikai feszítőhatás következtében a levél lehull.

Kós Károly egyik munkájába így ír az ősztől:

„Ősz lett, és a házsongárdi kertekben szedték az almát meg a körtét, és verték a diót. Ó, gyönyörűségesen szép őszi! Soha-soha annyi színesség olyan tarkaság, mint ilyenkor, amikor a falevél változtatja a színét, készülvén az örökkévaló elmúlásra.”

S valóban! Festők palettájára kívánczik ez az évszak, amikor felöltözteti magát még egyszer pompás színeiben az Ősz, királyi palástjában búcsúzik a nyártól.

Ilyenkor a lelassult anyagcsere következtében a tavaszi megújuláshoz szükséges tartaléktápanyag a gyökerekben, az ágrendszerben, rügyekben halmozódik föl.

*** ** *

Szőlőlisztharmat

Ismerőseim körében a szőlő gombakártevői közül a lisztharmatot nem tartották súlyos kártevőnek. Egyedül a peronoszpóra ellen védekeztek. Az idei nyári időjárás kedvezett a lisztharmat penészgomba elszaporodásának. Ugyanis a gombakártevőknek a tartós száraz meleg (25-35 C.) időjárás a kedvező. (Július, augusztus.) A gomba a szőlő levelén, hajtásán, és a bogyókon élőködik. Arról ismerhetjük fel, hogy az említett növényi részekben világos szürke fénytelen, lisztszerű bevonatot látunk. A gombafonalakból kiemelkedő szárazon fejlődnek a spórák. (Szaporító szerv.)



**AUGUSZTUS 23-TÓL SZEPTEMBER 24-IG Gyoma
BELTERÜLETÉN 72 MM CSAPADÉK ESÉTT. AZ ELMÚLT
ÉVBEN EZ IDŐ ALATT 20,3 MM HULLOTT.**

Szeretném hangsúlyozni, hogy e gombabetegség a szőlő említett részeinek a felületén élőködik. A megtámadott részek az élőködés folyamán elszáradnak, a vesszők nem érnek be. A bogyók nem fejlődnek, a héja elszárad, majd felreped, és jól láthatóak lesznek a magvak. A felrepedt bogyók párolgásnak indulnak és töppednek, a héj szürkésbarnára színeződik. A felnyílt bogyókat megtámadhatja a szürkepenész és megindul a rothadás. **A súlyos lisztharmat-fertőzés nemcsak az idej termésben okozhat kárt hanem rügyek fertőzésével a a következő évben már korai megbetegedéssel fenyegeti a növényi részeket.** A vesszők, ha megfeketedtek, vagy barna-foltosak, tavasszal kéntartalmú lemosó permetezést alkalmazunk. A későbbiek során szintén (ha fellépett a lisztharmat) réztartalmú szerrel (Thiovit, Surfalol) védekezünk. Ha túl meleg van (déli órákban) kevesebb szert alkalmazunk, mint reggel vagy este, mert fennáll a perszeles veszélye. (Ugyanis a kéntartalmú szerek az erős napfénytől perzselődnek. Otellót egyáltalán ne permetezzünk kéntartalmú szerrel.

*** ** *

Szürkerothadás

Ha a bogyó zöldborsó nagyságú fennáll a veszély a Botrytis gomba behatolására. Az utat elkészítheti a szőlőmoly, érés felé a darázs, eső utáni héjrepedés, jégverés. Az esős, párás idő kedvez a fertőzésnek. A bogyókon egérszürke bevonat képződik, majd barna színű beltartalma leveses lesz, ráncosodik, rothad, és végezetül lehullik. Elsősorban a puha héjúaknál (Szőlőskertek királynéja stb.) valamint a tömött fűrtieknél okoz nagy károkat.

Ha a fertőzés után szárazabb idő következik, akkor a gombafonalak lassabban fejlődnek, terjednek. A bogyókon keletkezett repedéseken megindul a párolgás, majd töppedt lesz. Az ilyen bogyókon a penészbevonat nem jelenik meg. Ezt a rothadási folyamatot nemes rothadásnak nevezzük. De ez a nemes rothadási folyamat csak két borszőlőre érvényes!!! Ez pedig a furmint és a hárslevelű. Természetesen kell hozzá földrajzi adottság is. Ilyen a vulkánikus hegy déli lejtője, különleges termőtalaj, északi légáramlattól védett déli hegyoldal. (Tokaj)

Az idén Buvicid-dal védekeztem a szürkepenész ellen.

Több éves tapasztalatom az, hogy városunkban többnyire csak a peronoszpóra gomba ellen védekeznek a kertbarátok.

Hunya Alajos

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.



Kedves vásárlóim!

Ajánlataim:

- virághagymák, tulipán, crokus, nárcisz, jácint, amarilis
- rózsatövek, teahibrid, futarózsák
- virágcserépek, virágézsák
- műanyagbordók, savanyító edények
- tartósító szerek savanyításhoz
- műanyag kuka 110, 120 literes
- fóliák, Dúfa zománccfesték
- Vaporex C+M falszáritó adalek
- szegek, csavarok, kéziszerszámok
- gumicsizmák, esőköpenyek
- ruhaszáritók, vasalóállványok
- fürdőszoba szőnyegek, asztalterítők

VÁROSUNK Gyomaendrőd * Megjelenik havonta. * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Felelős szerkesztő: Császár Ferenc. 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323. (06-20) 398-6781 * Szerkesztők: Bajusz Tünde, Császár Gyuricza Éva. Cs. Szabó István, Hunya Alajos, Iványi Mária, Márton Gábor * Felelős kiadó: Vaszkó András * MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nyisz. B PHH/1495/BÉ/1995. *

HU ISSN 1586-3689 * készült: 66/283-358 Pelyva

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu



ROZSÁNYI KÖNYVTÁR
FH#0114
Gyomaendrőd, Blaha u. 21.

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

VIII. évfolyam 11. szám * Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat * 2001. november

KÖSZÖNTJÜK OLVASÓINKAT A HARMADIK ÉVEZREDBEN!



A reménység sátrai alatt...

gyakat, melyek lassan teljesedésbe mennek át.

A hit gyújtja szívünkben a szeretet lángocskáit, - a hit tanít emlékezni, a hit emel fel, - a hit ébreszt reményt, bizalmat az irgalmas Jézus iránt, s emlékezetünkbe szöki vigasztaló szava: - „Én vagyok az Élet.” Imádságunk áhítatos csendjében találkozunk az Élet üzenetével.

A világoskodó sírok ma este szent helyekké válnak, zarándoklélekkel járunk a virágok között, zarándoklélekkel járunk a világ hervadó virágai között, - hiszen „ég és föld elmúlnak, de az én igém el nem múlnak.”

„Én vagyok az igazság”, - tanítja Jézus, - s hitünk Tőle kapott kegyelmi ajándékában fontolgatom az „Igazságot”.

Nem a korhadó koporsókhöz zarándokolunk, hanem az „örök kapukhoz”, mely ma este feltárul s sorakoznak előtte a reménységből a beteljesedésbe zarándokló lelkek. Énekük magasztalja az Urat, - a „Bárányt”, - aki megnyitotta a „kaput”, - s énekük köszönő szavai visszahullnak azokra is, kik vezekelő engesztelésükkel őket az Atya országába segítették. Csak, ha van „hová” jutni, akkor van értelme az emlékezésnek, a kegyeletnek. Ha nincs „hová”, minek a fájdalomnak ünnepet rendezni?

Minek? Mondhatunk sok mindent kegyeletről, háláról, emberségről, jobbitásról, a lélek nemesüléséről, - de a sír felett az enyészet e némaságában belátom, ha én sem leszek, s ők sincsenek, ha minden véget ér, mi marad belőle?

A sír felett a kegyeletnek csak akkor van értelme, ha van lélek és van örök élet.

Világosság ott van, ahol hit és remény tölti el a lelket, sötét ott van, ahol céltalanság ijeszti, így fordulok e sötétbehajló estén a világ Világosságához: Légy irgalmas hozzájuk Uram!

A remény oly benső erő, mely a jelen akadályait legyőzni igyekszik a jövőben megvalósuló cél eléréseért. Valami ellentét feszül a remény mélyén, s ezt a feszültséget az igazság fénye és a szeretet melege jellemzi. Az ellentétektől nem riadunk vissza, hanem értelmüket keressük.

November elsejének estelén a virágokkal ékesített és gyertyafénytől világos sírok között járunk. Az élet jár a holtak birodalmában. Mily ellentét, gondoljuk. Míg ebben a világban élünk, míg itt jár lábunk, a mulandóság, az elmúlás zarándokútját járjuk. Megyünk, a múlt visszahozhatatlanul int felénk, hiába, mi a cél világító fényeit követve a reménység felületével hagyjuk magunk mögött az órákat, napokat, éveket.

Mindenszentek estéje. Kiké e nap, a mindenszentek ünnepe? Az összes szenté. Mindegyiké. Az üdvözült lelkéké. A hazaérkezetteké. Akik már látják a „láthatatlant”. Ajándékként nyerték el, amit a mennyei Atya megígért. Az örök boldogság részesei. A beteljesedett remény, immár nem remény, hanem birtoklás, az örökség birtoklása. Amit látnak, nem remélik tovább - tanít Szent Pál - immár övék.

A szentmisében is az öröm éneke csendül fel tiszteletükre. A „szent” szó Istenhez tartozást jelöl. Szentek, Istenhez tartoznak, megajándékozottak, a kegyelem gyümölcsei

beértek lelkükben. Elnyerték azt az országot, mely „nekik készült a világ teremtése óta.”

Kiké a halottak napja: - A vágyakozó lelkéké, akiket a szeretet hat át, a reménységüket megtapasztalni készülőké, akik elindultak, de még célba nem értek, a tisztulóké, akik eltávoztak körünkből, de még nem látják, amit a célbaértek látnak. Remélnek. A halottak napja a tisztítóüzben szenvedőké.

Halottak estéjén náluk időzünk. Ezért megyünk a temetőbe. Megigazgatjuk sírhantjaikat. Gyertyát gyújtunk, de az „örök” elmúlás helyett a reménység fénye világít nekünk földi létünk sötétbeboruló ködfelhőin át. Örök világosság! Örök fény! Örök igazság! Örök remény! Örök élet! Így kapnak értelmet a gyertyalángok, eme kicsiny, parányi szimbólumok. Az örök világosságba merülő hitünk áll őrt mellettünk, míg a múlt emlékei ébrednek szívünkben. Velük találkozunk, kiknek derül már a hajnal, velük imában és engesztelő lelkületben, engesztelő komolyságban, a végső találkozás reményében. Ez a remény teszi komollyá az elhelyezett virágokat és gyújtott fényecskéket.

Velük találkozunk, a lelkekkel, - az élő szeretet emlékezete ez. A szereteté, mely összekapcsol, - az emlékezés nem csupán a számukra elmúltföldi életet idézi vissza, hanem feleleveníti a reménységben fogant vá-

Önök joga van tudni...

Hogy október 17-én délután 6 óra tájban megalakult a városban a **VIZIKÖZMŰ TÁRSULAT**, amely a szennyvíz beruházás II-III. ütemét fogja vezényelni.

Ha a IV. és V. ütem feltételei is meg lesznek, akkor a társulat feladata ezzel bővülni fog

A II-III. ütem mintegy 1,6 milliárd forintba kerül, a további két ütem nettón cca 350 millió forintba, tehát előreláthatólag ez a beruházás, mire befejeződik, közel 2 milliárd forint befektetést jelent.

A társulat elnöke: Kovács Mihály, az Intézőbizottság tagjai: Vass Ignác, Kovács József, Gellai Imre és Gózon Sándor.

A társulat ellenőrző bizottságának elnöke: Batári Lajosné, tagjai: Gonda Károly, és Varjú József.

Jóváhagyta a közgyűlés a társulat vezető tisztségviselőinek járó tiszteletdíját, és a személy gépkocsi költségterítést az APEH norma szerinti elszámolással.

A pénzügyek feletti utalványozási jogot: Gellai Imre kapta meg.

A megválasztott tisztségviselőkből csak néhányan vettek részt a közgyűlésen, de az elfogadó nyilatkozatot már előzetesen megtették, magyarázta a levezető elnök, e szokatlan szituációt.

Jóváhagyta a közgyűlés a **lakossági hozzájárulást**, ingatlanonként fizetési feltételektől függően, **85, illetve 100 ezer forintban**. Akkor kell 85 ezer forintot fizetni, ha idén december 15.-ig egy összegben befizetik a pénzt. Ha a 10 éves törlesztő részletet választják, akkor évi 10 ezer forintot (negyedévenként 2500) kell befizetni. Akinek elő takarékosági szerződése van, annak 100 ezer forintról kell engedményező nyilatkozatot aláírni.

A közgyűlés elfogadta, hogy az **egy fő napi víz fogyasztását 173 literben** állapítsák meg.

Dr. Puskás János közgyűlési levezető elnöki tisztségében elmondta, hogy a város lakói örülhetnek annak, hogy viszonylag alacsony a hozzájárulási díj, ez az általa ismert díjak közül a legalacsonyabb. Különféle állami támogatások és vízügyi alapok fedezik a beruházási költségek 71,5 %-át, a hiányzó 28,5% a lakosság és az önkormányzat terhe.

Megtudtuk továbbá, hogy 52,6 km fővezeték, 4,6 km nyomóvezeték és 13 áttemelő épül, a munka befejezése 2004-re tervezhető. Aki még további részletekre is kíváncsi, vagy kérdései vannak e beruházási témában, az nyugodtan keresse a Polgármesteri Hivatalban a társulat alkalmazottját.

Megtudtuk még, hogy a társulat 3 évre tervezett működési költsége 10 millió forint körül lesz.

Jóváhagyta a közgyűlés, hogy a társulat 223,5 millió forint hitelt vegyen fel, a pénztintézet neve a közgyűlés előtt nem került ismertetésre.

Jóváhagyólag döntött a közgyűlés az előterjesztett Alapszabály, a műszaki- pénzügyi számítás, a beruházási alapokmány vonatkozásában.

A 2001 évi gazdálkodási terv 440, 066 Milliő forintban került elfogadásra, az előterjesztésnek megfelelően

Az érintettek a befizetési csekket időben meg fogják kapni ahhoz, hogy a választott fizetési módnak megfelelően de még ez évben vagy az első részletet (2500 Ft), vagy az egész összeget befizethessék.

A befizetett összeg után mindenkinek visszajár a következő évben az előző évi befizetés 15%-a. Kedvezmény még, a rácsatlakozás után 4 évig a kommunális adó elengedése, valamint a szennyvíz díj 50%-a 6 hónapon át, valamint a kerítésen belüli vonatkozó költségekhez

5000 Ft hozzájárulás.

Császárné Gyuricza Éva
Képviselő

Tornatermet építünk

Álmodtunk. Hét éve, amióta megnyitotta kapuit a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola, álmodjuk azt a percet, hogy szép, és modern iskolánknak tornaterme legyen. Amikor iskolánkat építettük, tornateremre nem volt már pénzünk. A testnevelést tornaszobában, és a nagy udvaron oldottuk meg eddig.

Most elközelgett a nagy pillanat, napokon belül megindul az építkezés. Mire olvasóink kézbe veszik a Városunkat, lehet, hogy már meg is történt az első kavavágás.

A tornaterem az iskolaépület folytatása lesz. A tornateremhez korszerű öltözők és mosdók kapcsolódnak, valamint egy színpad is. Így alkalmas lesz iskolai ünnepélyek, előadások megrendezésére is. Hál' Istennek, a meglévő iskola auláját már kinőtük. Az új szárnyban foglalkoztató termek is lesznek.

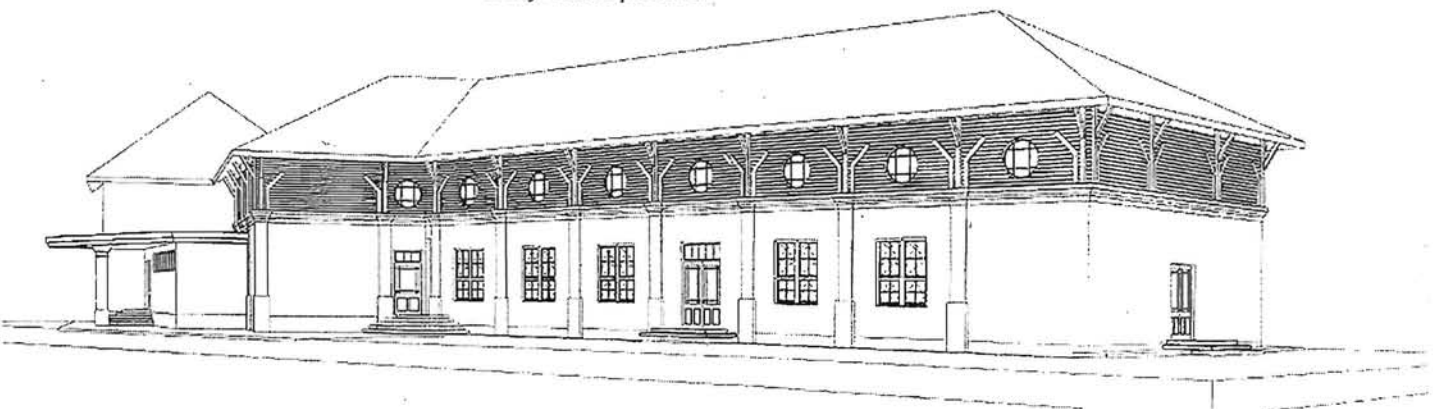
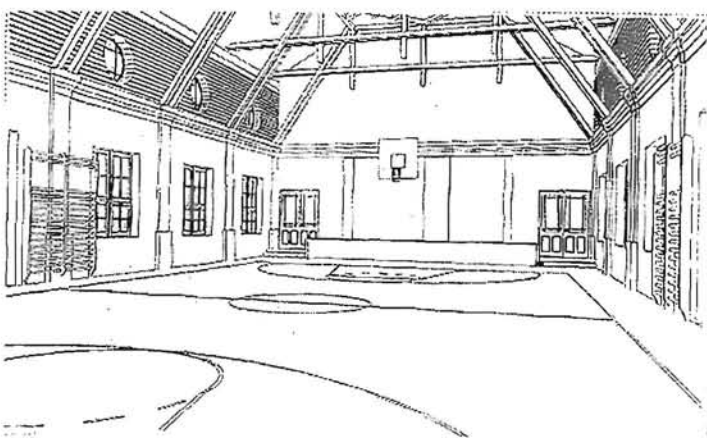
Tervező: Szabó Jenő (a meglévő iskolaépület tervezője)

Kivitelező: Károlyi és Társa Mezőberény

Tervezett befejezés: 2002. negyedik negyedéve.

Az építkezés krónikája fényképekkel megtekinthető lesz majd az Interneten is, Iskolánk Honlapján: www.szentgellert.hu

Iványi László plébános



* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

Megyei hírek

- Békés megye 75 települése méltón ünnepelte a keresztény magyar állam ezredik évét. Települések a Millenniumi Bizottság támogatásával avattak millenniumi emléktáblát és vették át az összetartozás jelképeként a megyezászlót. A millennium alkalmából szobrok, emlékművek, emléktáblák, emlékparkok körül olyan ünnepi színterek jöttek létre, melyek hosszú időre otthon teremtenek egy-egy község ünnepeinek. Volt olyan település, ahol szobrot emeltek a millenniumi tiszteletére, és voltak olyan helyek, ahol terket alakítottak ki, mindenhol úgy, ahogyan azt kigondolták, mert minden település maga ünnepelt.

- Új épület műszaki átadása történt nyáron a Szarvasi Szociális Otthonban. Az otthon bővítése, rekonstrukciója címzett támogatással és a megyei önkormányzat saját forrással 590 millió forintos költséggel valósul meg. Az átadott új épület kétszintes, korszerű létesítmény, amelyben 94 férőhelyen folyik majd a hagyományos gondozó-ápoló és emeltszintű ellátás.

- Hosszútávú fejlesztési program indul a megyei szociális fenntartó intézmények rekonstrukciójára. 2001-2002-ben először a dévaványai Borostyánkert Otthon fűzesgyarmati telephelyének felújítása kezdődik meg. Ebből a 100 millió forintos beruházásból 70 milliót a kormány biztosít.

- A KSH Békésmegyei Igazgatósága jelentése alapján az első félévben Békés megyében 5%-kal csökkent a munkanélküliség. 18.503 fő munkanélkülit regisztráltak, 583 fővel kevesebbet, mint az elmúlt év azonos időszakában.

- A havi átlagkereset a megyében 19%-kal több volt, mint egy évvel korábban, ez a növekedés 2%-kal nagyobb, mint az országos átlag.

- Az első félévben 138 lakás épült a megyében, 19%-kal több mint egy évvel korábban. A megye 14 városában 265 bérlakás épült 1,6 milliárd forintból, melyből 1,3 milliárdot a polgári kormány biztosított a Széchenyi terv keretében.

- A kormány által elfogadott 10 éves egészségturizmus fejlesztési terv keretében Békés megyének 10 milliárdot biztosítottak termálfürdők-fejlesztésére. Ebből a megye eddig közel 1,5 milliárd forinttal részesedik a békéscsabai, a gyulai, és mint ismeretes a gyomaendrődi fürdők fejlesztésére. (Mint arról már hírt adtunk, Gyomaendrődi Liget fürdő 393 millió forintot nyert a Széchenyi terv pályázaton)

- A tiszauzi híd megépítése után, elkerülő utak építésével, rövid távon elkezdődhet a 44. számú főút gyorsforgalmivá építése. Ehhez szükséges volt még, hogy a kormány mielőbb döntést hozzon a 200 milliárdos gazdaságélénkítő csomagról, amely már megtörtént „Széchenyi plusz” néven.

- A megyei önkormányzat 15 oktatási intézményében több mint 800 pedagógus és 6.400 tanuló kezdte meg a 2001/2002-es tanítási évet.

- Az egészségügyi miniszter jelenlétében került sor október 3-án a Pándi Kálmán Megyei Kórház fertőző és diszlokációs Pavillon átadására. A földszinti épület bruttó térfogata 6341 m³, alapterülete 1158 m². Az épület földszintjén 20 ágyas fertőző osztály épült szilipelt megközelítéssel, személyzeti öltözővel, orvosi, főorvosi, valamint főnővéri szobákkal és kezelő-vizsgáló helyiségekkel. A kórtermek 2-3 ágyasok, komfortos elhelyezést biztosítanak, minden szobához külön vizesblokk kapcsolódik. Az I. emelet kialakítása hasonló, de 30 beteg ellátásra képes.

A létesítmény közbeszerzés útján valósult meg. A kivitelező 2001 közepére építette meg az épületet, a kórház pedig a megfelelő felszereltségről, az orvostechnológia és a berendezések biztosításáról gondoskodott. A beruházás 357,5 millió forintból valósult meg.

A Községi Ház novemberi programja

7-én 10 órakor Gyermekműsor: „Zűrhajósok a fedélzetre” címmel
Belépődíj 200.-Ft.

10-én 13 órakor Cukorbeteg Klubja. Előadás a diabéteszről. Előadó: Dr. Varga Richárd

13-án 15 órakor Cukorbeteg Klubja, klubfoglalkozás, orvosi előadásokkal
17-én 18 órakor Gazdakör vacsorája

24-én 18 órakor Erzsébet – Katalin bál. a Magányosok Klubja szervezésében.

27-én 8-tól 12 óráig veradás

Rendszeresen működő csoportok, foglalkozásai a szokott időpontokban.

Érdeklődni lehet a Községi Házban. Tel: 386-917

CSERNUS EMLÉKTÁBLÁT AVATUNK - Az Endrődiek Baráti Köre tagjainak sok éves törekvése valósul meg november 3-án, amikor a Szent Imre-napi templomi búcsú körmenete után Iványi László plébános megáldja Csernus Mihály c. apát emléktábláját a plébánia falán. Emlékező beszédet Hunyad Simon Péter barátunk tartja. Kérjük, hogy a baráti kör tagjai is jöjjenek el az ünnepségre. Az ünnepi szentmise 10 órakor kezdődik az endrődi Szent Imre templomban.

Endrődiek baráti találkozója - November 17-én Budapesten a szokott helyen (SZÁMALK Etele út 68) délután 3 órai kezdettel hívjuk és várjuk tagjainkat, szimpatizánsainkat.

Vacsora délután 5 órakor. Jelentkezni lehet legkésőbb november 14-ig: Budapesti telefonszámokon: Dr. Dinya Elek 359-1124, Timár Imre 326-7567, Endrődi telefonszámon: Császárné 66-386-323.

MEGHÍVÓ AZ ESÉLYEGYENLŐSÉGI NAPRA

A Mozgáskorlátozottak és Hadirokkantak gyomaendrődi Egyesületének vezetősége értesíti tagjait, hogy november 24-én szombaton a közelgő Rokkantak Napja tiszteletére Esélyegyenlőségi napot tart. Ebéd a Körös Étteremben.

Érdeklődőket a hivatalos ügyfélfogadási időnkben a Kossuth úti irodánkban várjuk.

Ügyfélfogadásunk minden hétfőn, szerdán és pénteken délután 8-12 óráig van. Összejöveteleinket pedig minden hónap első szerdáján délután 3-6 óráig tartjuk a Mirhóhádi úti Ószikék Napközi Otthonában.

Timárné Kozma Ágnes elnök

Szólt a harang... Bizonyára megdöbögötte az endrődi szíveket templomunk Szent Imre harangja, amely szeptember 23-tól 29-ig minden délből hallható volt. Am a szó elszáll, ezért írjuk le most az elhangzott szöveget, hogy mindig emlékezhesünk rá:

„Ezen a héten, minden délből a gyomaendrődi Szent Imre plébániatemplom harangja szól a Kossuth rádióban.

A Tiszántúlon, az Alföld szívében, ahol a három Körös egyesül, ott található Gyomaendrőd. Az endrődi városrészt mai, harmadik temploma 1798-tól hat éven át épült. A kertben lévő kőkereszt, valamint a külső homlokzat fölkéiben elhelyezett Szent Péter és Szent Pál szobrai 1808-tól díszítik a barokk templomot. Építéséről feljegyezték, hogy másfélmillió téglá és sok egyéb építőanyagot kívül 143 mázsa vasat is felhasználáltak. Száz év múlva újították fel a torony szüete gerendáit, kilyukadt vörösréz lemezeit. A keresztartó gömböt és a keresztet is díszesebbre cserélték. Ekkor helyezték el a gömbben az úgynevezett emlékiratot, amely mindenkiel tudatja, hogy 1904-ben X. Pius pápa kormányozta az anyaszentegyházat, Magyarországon pedig Ferenc József király uralkodott. Ugyanerre az emléklapra írták fel az utókor számára Endrőd akkori világi és egyházi vezetőinek nevét. A gyomaendrődi templom 66 méter magas tornyában három harang lakik. Az 1944-ben, a második világháború idején átlőtt Szent Imre harangot 1948-ban öntötte újjá Slezák Ráfáel mester, rákospalotai műhelyében.”

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelvvel billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,
új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Tímár Máté

Varga Béla pedagógus



1910 – 1986.

A Varga család negyedik gyermekeként látta meg a napvilágot. (3 fiú egy, leány). Édesapja, mint református tanító a Kner emlékmű mellett lévő iskolában (most az átalakított református szeretetotthon) tanított. A községben megbecsült, közismert családként éltek. Két bátyjának műszaki lépcsége, a motorok iránti érdeklődése határozta meg pályájukat.

Béla, a legfiatalabb, aki 1910. április 10-én született, már kis gyermekként (nagyon szeretett iskolásdit játszani) a pedagógia iránt érdeklődött. Ezért írták be szülei a debreceni tanítóképzőbe, melyet kitűnő eredménnyel 1930-ban végzett el. Akkortájt nem volt könnyű az elhelyezkedés, de 1932-ben mégis sikerült. Békésen a Csabai-úton lévő iskolához került. Az iskola-épületben volt szolgálati lakásuk, ahol 1957-ig laktak. Pályafutása kezdetén első és második osztályt tanított. Pályája során mindig szeme előtt tartotta Comenius tanítását, melyet első tudományos művében így fogalmazott meg: az iskola célja az, hogy a gyermeki személyiség fejlődésének ebben a szakaszában, az iskolai nevelés végére tanítványainkat elvezessük a tudományok megismerésének és elsajátításának forrásához.

1939-ben megnősült, Tóth Róza körösladányi lakost választotta élete párjává. Egy kislányuk született, aki szintén a pedagógusi pályát választotta.

1940-ben behívták katonának. Nehéz évek következtek. Egy évre rá kivitték a frontra. Négyévi frontszolgálat után, súlyos betegen a győri katonai kórházba került. Állapotára jellemző, hogy a kórházban egyik békési sebesült, kinek bemutatkozott, azt felelte: „maga nem Varga Béla, mert én azt

jól ismertem.” Hosszas kezelés, ápolás után, felgyógyulva, nyugatra került.

1946-ben került haza Békésre. Felesége súlyos beteg lett, tüdejét támadta meg a kór, és 27 évesen 1947-ben tbc-ben elhunyt. Kislányát ő és a nagymama nevelte fel. Ismét tanítani kezdett, s nemsokára kinevezték tanulmányi felügyelőnek.

1950-ben újra nősült, szintén Körösladányból. Feleségül vette Keliger Etelkát, akitől egy fia született

1955-ben találkoztam vele először egy megyei értekezleten. Kiderült, ő gyomai származású.

1957-ben családi okok miatt költöztek haza Gyomára. Igazgatóhelyettesi beosztást kapott az 1. sz. Ált. Iskolába. Közben a Pedagógus Szakszervezet titkára lett. Nyugodt, megfontolt lényének köszönhetően védte a járás nevelőit a meg-megújuló atrocitásoktól. Majd a Hazafias Népfront járási elnöke lett.

1961-ben a 2. sz. iskolában megüresedett az igazgatói állás, és őt nevezték ki igazgatónak. Én akkor már ebben az iskolában, mint igazgató helyettes tevékenykedtem. Hosszú évekig dolgozunk együtt kezdetben, mint leány, majd koedukált iskolában. Meggyőződése volt, hogy a pedagógus személyes hatásának forrása nem holmi titokzatos „született pedagógiai tehetségben” rejlik, hanem világos, eszmei meggyőződésben, pedagógia tudatosságban, szakértelemben és a múltó évekkel gyarapodó tapasztaltságban. A pedagógus olyan sajátos kvalitású egyéniség legyen, akiben meg van a helyzetértékelés fejlett orientációs képesség; tapintat, türelem, derű, leleményesség, kiegyensúlyozottság. Varga Béla mindezekkel rendelkezett, céltudatosan csiszolta, fejlesztette ezeket a tulajdonságokat. Tanítványainak és a pedagógus közösségnek példát mutatott; pontossága, esztétikai érzékének a gyakorlatba való átültetése felülmúlhatatlan volt. Kitérítései: Oktatás kiváló dolgozója, Munka Érdemrend bronz fokozata, Szolgálati Emlékérem. Magánéletében a virág és gyümölcsöskertjében érezte jól magát. Állandóan tervezgetett és formálta, alakította kertjét, melyben sugárzott a precízesség: egyenes vonalak, pontos távolság, a színek tarkasága. Elmondhatom, hogy nagyon sokat tanultam tőle, melyet pályám során igyekeztem hasznosítani. Szakmai tanácsait beosztottjai elfogadták. Hosszú, rögös úton szervezett élettapasztalatából származó élményeit szívesen hallgattuk.

1970-ben ment nyugdíjba. Nyugdíjas éveit legszívesebben kertjében töltötte. Közel 150 fa - főleg őszibarack, körte, szilva - díszítette kertjét katonás sorrendben. A virágok közül a rózsát szerette legjobban, melyből sok fajtát ültetett. A szép kert virágait, megbékélést nyújtott öreg napjaira.

1986. április 6-án tüdőgyulladás következtében hunyt el, átadva lelkét Teremtőjének. Akik ismerték szívükbe zárták örökre. Remélem, emléke sokáig fennmarad tanítványai, pedagógus társai, s mindazok lelkében, akik ismertél, szerették.

Hunya Alajos



METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények

Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek, háztartási kisgépek
Szórakoztató elektronika

Szegek, csavarok, zárok, lakatok

Fürdőkádak, mosdók, csaptelepek, mosogatók

Villanyszerelési anyagok

GYOMAENDRÓD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: 386-909

Gyoma város állapota „politikai, statistikai tekintetben”

II. fejezet

Az 1853 évi állapotokat figyelemmel kísérve Gyoma „A” népesség számához megkívántató mennyiségben és minőségben be kebelezett **kézmű iparosok**, a’ különböző ipar ágakhoz tartozandó kézművesek létszámához képest, külön Céh társulatot nem alakíthatván magokat számszerűen 5 Czéhbe osztották fel úgymint Szűcs Czéh áll 20 Tagból, Asztalos 36 tagból, Tímár 9 tagból, Kovács 20 tagból, Csizmadia 50 tagból.” Céhbeli iparosok vannak tehát 135-en. Ezenkívül vannak „Kontárkodási engedéllyel bíró ipar úzők 15-en e nélkül szűkölködők pedig 52-en.” A céhbéliek között van 20 szűcs 5 férfi és 2 női szabó, szűrszabó 4, asztalos 6, lakatos 4, molnár 13, ács 2, tímár 8, üveges 1, kovács 15 kerékgyártó 5, csizmadia 50. A kontárok között van 3 szűcs, szabó 1, asztalos 4, molnár 2, kovács 4, kerékgyártó 3, rokás 11, pintér 3, köteles 3, festő 1, szatler 1 (szíjgyártó-nyerges), szíjgyártó 3, kalapos 4, kőműves 1, mészáros 1, szappanos 1, suszter 2, csizmadia 4. A céhbéliek között, az egyes céhenge-déllyel rendelkező céhszervezeteken belül, olyan mesterek is vannak, akik létszámukhoz képest nem alakíthatnak külön-külön céhet. Így pl. a szűcsceh magában foglalja a szabó mesterség-gel rendelkező iparosokat, stb.

„Gyomán épen csak a’ lakosság szükségleteihez mért irányba vannak számára 7 vegyesárú cikkekkkel el látott **kereskedő boltok**, vizen való kereskedési hajókázás, -habár a három egyesült Körös folyó Városunk alatt folyik is el – rendkívül nagy kárunkra eddig elő még nem létezik, 's valamint az egész megye, úgy Gyoma is, csak akkor hághatna fel a’ virágzás fő pontjára, ha rajta közlekedési útvonalak, jelesen vasút, - vagy hajózások által könnyítve lenne.”

A községben a „Városi és ekkleziiai (azaz egyházi) épületek kihagyásával 12 szobás lakóépület van 1, 7 szobás 1, 4 szobás, 9, 3 szobás, 41, 2 szobás 410, 1 szobás 614.” **Összesen 1076 lakóépület volt.** Hat lóra való istálló van 1, két lóra való 140, egy lóra való pedig 392.

A „közbátorság” a városban jó. Helybéli újság, egyletek nincsenek.”

A „**tűzvédek elhárítására** községünkben három fecskendő, vagyis vízipuska van.” Aztán van még „Egy oldal nélküli kotsira felhelyezett 12 akós vizes hordó, 24 víz hordó veder, és három hosszú nyelvű csákja, nagyobb részként udvarban hosszú tűz oltó lajtorja, (létra)...” **Elemi csapás** ... ár víz okozta kártétel minden kaszállóinkat, szép szántó földjeinket annyira tönkretette, hogy azokból a’ múlt nyár folyásába, semmi hasznot nem vehetünk, sőt nagyobb részt legelőinket a’ jószág nyaraltatásától is meg fosztattunk a’ víz kiáradása végett.”

A **cselédesség sorsa** „Rendetlen állapotban van, annyira, hogy az igen sűrűn felmerülni szokott ez érdembeli vissza élések meg szüntetése végett, felette óhajtható volna, ha az Országos Cselédrendszer hová hamarabb életbe léptethetethetnék.”

A községben „**könyörületességet igénylő szegények** igen kevés számmal vagynak, 's azok is házankénti kol-dulással keresik élelmeket.”

„Az itt helyben tanyázó **Császári és Királyi Csendőség** működése általános véleményből merített tapasztalás útján üdvösek, 's a’ nép erkölcsi 's politikai magaviseletére nézve, nagy behatást idéztek elő.” A személyi állomány egy fő tizedes és négy csendör-legény. Elhelyezésükről a község gondoskodik, egy „jó karban lévő köz-épület Kaszárnának ki hasznobérelte-

tett. Van benne három pádimentomos szoba, egy konyha, egy kamra, 's hat lóra való hídlásos istálló, több szükséges kellékkel, ... elő írás szerénti bútor-zattal,

felszereléssel... egész pontosság-gal elég tétetett.”

„Járás **Orvosi minőségben**, egy a’ megye által fizetendő Orvosunk van, ki is a’ betegek körül minden tanusított bánás módja és orvosi ki képzettségé-nél fogva, az egész községbeli lako-soknak szeretetét és bizalmát magára vonta. Politicailag nézve is őt, ellene semmi terhelő körülmény fenn nem fo-rog valamint erkölcsi magaviseletéről is csak dícséretesen lehet szollani. Van még ő körülötte Községünkben 1 bor-bély, 1 okleveles városi s 11 köz bába.”

Az előljárási szorgalmazta **az utak** mihamarábbi építését, mivel ez a vidék - szinte semmiben hiányt nem szenved – a rossz utak miatt ki van zárva a fejlődés lehetőségéből. 1852-ben megalakult az „**Ivánfenéki Ármentesi-tő Társulat**”, tagjai körösladányi köz-birtokos Bátor Wenckheim testvérek, gyomai közbirtokos Wodiáner Mór és Albert testvérek, „... kik által a’ Társulathoz csatlakozáshoz Körözs Ladány és Gyoma Községek is járulni kényszerítették.” A Hármaskörös jobbparti töltések „munkába vétettek”, „... az volna forró óhajításunk, hogy az érdekellett bal oldaliak (ti. balparti birto-kosok) által, bár csak mielőbb egy balparti Társulat is alakíthatnák.”

Postahivatal nincsen. A mezőtúri postáról egy „... tarisznyás gyalog pos-tás által hordhatjuk által Gyomára leve-leinket... kinyilvánítjuk óhajunkat, hogy a magas kormány Gyoma Városban is egy postahivatalt fel állíttatni kegyes-kedne.”

Cs. Szabó István

A gyomaendrődi Szent Gellért Katolikus Általános Iskola új telefonszáma: 66/581-170

CIPŐTÁLPBÉLÉST
SZONDÁTÓL

Rózsahegy u. 11.
Telefon: (66) 284-301

THERM U X
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

✉ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- ☞ Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- ☞ Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- ☞ Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- ☞ Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- ☞ Építőipari gépek, segédeszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)



Katolikus oldal



NOVEMBERI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és este 5 órakor. Hétköznap reggel fél 8-kor.

Szent Gellért Iskola kápolnájában
november 11. és 25., vasárnap. fél 12.

Hunya

Vasárnap: délelőtt 10-kor. Kedden, csütörtökön, elsőpénteken és szombaton este 5-kor. A szombat esti vasárnapi előesti mise.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap reggel 8-kor, szombaton 15 órakor.

Az oldalt szerkeszti: Iványi László endrődi plébános

A katolikus hit elemei (1)

Új sorozatot indítunk. A *Leaflat Missal Company „Outlines of the Catholic Faith”* című 1995-ös kiadványának, a *Katolikus Katekizmus* figyelembevételével átdolgozott anyagát adjuk az olvasó kezébe. Az Egyház korunk számára megfogalmazott tanításának forrása a *Katolikus Egyház Katekizmus*a, az idejével állandóan küszködő hívőnek azonban nagyon hasznos egy ilyen összefoglaló cikksorozat, amely rövid megfogalmazásban adja közre hitünk alapvető igazságait. Írásunk a vázlatossága mellett is a krisztusi tanítás egészét tükrözi, hogy aztán annak fényénél legyen tudatosabb a hitünk, megalapozottabb a reményünk és erősebb a szeretetünk. Ajánljuk ezt a sorozatot azoknak is, akik vissza akarnak térni elhagyott hitükhöz és azoknak is, akik most ismerkednek a katolikus hittel, és csatlakozni szándékoznak a krisztusi családkhoz.

Első részében bemutatjuk hitünk alapvető tanításait. A második rész szentségtani tárgyalása szinte asztalunkra hozza az „Élet Kenyerét”, a harmadik rész pedig lelkünkbe idézi a „Kegyelem Forrását”. Az utolsó, imádságos részben felfedezhetjük a nem egyszer gyermekkorunk óta nem mondott imákat és áhítatgyakorlataink gyöngyszemeit. Ez is segíti az olvasót abban, ami az egész kiadás célja: közelebb kerülni az Egyházhoz mindennapi életünk gyakorlatán keresztül, és így a Szűzanya segítségével hűségesebben követni Szent Fiát, a Minden Kegyelem Forrását.

Rövidítések, hivatkozások:

KEK: A Katolikus Egyház Katekizmus, 1994.

Dei verbum: Dogmatikai konstitúció az isteni kinyilatkoztatásról, 1965.

Gaudium et spes: Lelkipásztori konstitúció az Egyház és a mai világ viszonyáról, 1965.

Lumen gentium: Dogmatikai konstitúció az Egyházról, 1964.

Presbyterorum ordinis: A papi rendről és a lelkipásztori munkáról szóló dokumentum, 1965

Sacrosanctum Concilium: Konstitúció a szent liturgiáról, 1963.

Ószövetség:

Ter: Teremtés könyve (Mózes 1. könyve)

Kiv: Kivonulás könyve (Mózes 2. könyve)

Zsolt: Zsoltárok könyve

Iz: Izajás könyve

Jer: Jeremiás könyve

Újszövetség:

Mt: Máté evangéliuma

Lk: Lukács evangéliuma

Jn: János evangéliuma

ApCsel: Apostolok cselekedetei

Róm: Rómaiaknak írt levél

1Kor: Korintusiaknak írt I. levél

2Kor: Korintusiaknak írt II. levél

Gal: Galatáknak írt levél

Ef: Efezusiaknak írt levél

Fil: Filippieknek írt levél

Kol: Kolosszeieknek írt levél

1Tim: Timóteusnak írt I. levél

2Tim: Timóteusnak írt II. levél

Zsid: Zsidóknak írt levél

Jak: Szent Jakab levele

1Pt: Szent Péter I. levele

2Pt: Szent Péter II. levele

1Jn: Szent János I. levele

Jel: Jelenések könyve

HITÜNK TANÍTÁSAI

1. A teremtés

A Biblia első lapjainak tanítása nem természettudományi kérdésekre keres választ, hanem irodalmi nyelven megírt tanító-elbeszélés, melynek üzenetét kell megértenünk:

A. Isten TEREMTETT mindent, az eget és a földet, a tengert, és mindent, ami bennük van.

1. Az ásványokat, amelyek életlenek.

NOVEMBER HÓNAP ÜNNEPEI

1. csütörtök: **Mindenszentek**

2. péntek: **Halottak napja**

3. szombat: Porres Szent Márton

4. vasárnap: **évközi 31. vasárnap**

5. hétfő: Szent Imre herceg

9. péntek: A Lateráni Bazilika felszentelése

10. szombat: Nagy Szent Leó pápa, egyháztanító

11. vasárnap: **évközi 32. vasárnap**

12. hétfő: Szent Jozafát püspök, vértanú

13. kedd: Magyar szentek és boldogok

15. csütörtök: Nagy Szent Albert püspök, egyháztanító

16. péntek: Skóciai Szent Margit

17. szombat: Nagy Szent Gertrúd

18. vasárnap: **évközi 33. vasárnap**

19. hétfő: Árpád-házi Szent Erzsébet

21. szerda: A Boldogságos Szűz Mária bemutatása a templomban

23. péntek: Szent I. Kelemen pápa, vértanú

24. szombat: Szent Dung-Lac András áldozópap, vértanú

25. vasárnap: **Krisztus Király**

28. szerda: Marchiai Szent Jakab áldozópap

30. péntek: Szent András apostol

Megemlékezések halottainkról:

November 1-én, csütörtökön délelőtt 11-kor a hunyai, délután 14 órakor az endrődi szarvasvégi, 15 órakor a központi katolikus temetőben, 2-án, pénteken fél 12-kor a gyomavégyi temető keresztje előtt.

Az endrődi templom búcsúünnepé nov. 3-án, szombaton 10 órakor.

2. A növényeket, amelyek élnek.

3. Az állatokat, madarakat és halakat, amelyeknek testük van, élőlények, és mozogni tudnak.

4. Az embereket, akiknek testük van, értelmük és szabad akaratuk.

5. Az angyalokat, vagyis a legmagasabbrendű teremtményeket, akik test nélküli szellemek. Van értelmük és szabad akaratuk.

B. A Szentírás három angyalt említ név szerint. Ezek: Rafael, Gábor és Mihály.

C. Isten próbára tette az angyalokat, hogy elfogadják-e az ő akaratát. Voltak, akik elutasították Istent, ezek a bukott angyalok. Akik elfogadták Istent akaratát, azok a jó angyalok.

D. A jó angyalok a Mennyben vannak Istennel. A bukott angyalok (ÖRDÖGÖK) a POKOLBAN vannak.

E. A bukott angyalok vezérének SÁTÁN a neve.

F. Az ember olyan teremtmény, akinek teste és lelke van, és Isten képmására van alkotva.

G. A két legelső ember, akiket Isten alkotott, ADÁM és ÉVA voltak, őszüleink. Isten Éden kertjébe, más néven a Paradicsomba helyezte őket.

H. Ádámot és Évát arra csábította a Sátán, hogy egyenek a jó és rossz tudásának a fájáról Éden kertjében. Ádám és Éva ettek a fa gyümölcséből, és ezzel elutasították Istent. Ezt a bűnt nevezük EREDETI BŰNNEK.

I. Engedetlenségük miatt Ádámot és Évát Isten kiűzte Éden kertjéből, és ettől kezdve ki voltak szolgáltatva a szenvedésnek, bűnnek és halálnak.

J. Bűnik által Ádám és Éva elvesztették a MEGSZENTELŐ KEGYELMET, vagyis a legnagyobb ajándékot, amelyet a teremtettség kaptak.

Isten „az idők kezdetekor a semmiből megteremtette egyszerre a teremtmények mindkét rendjét, a szellemit és az anyagit, vagyis az angyalokat és a földi világot, — azután az emberi teremtményt, aki mintegy részese mindkettőnek, minthogy testből és lélekből van összetéve.” (KEK, 327.)

A Szentírás azt tanítja, hogy az ember „Isten képmására” van alkotva. Képes arra, hogy Teremtőjét megismerje és szeresse, és minden földi teremtmény fölé van helyezve, hogy uralkodjon rajtuk és használja fel őket, és közben Istent dicsőítse. ... De Isten nem magányos lénynek teremtette az embert. Kezdetől fogva „férfinak és nőnek teremtette őket” (lásd Ter 1,27). ...Így Isten, amint szintén a Bibliában olvassuk, látta „mindazt, amit alkotott, és látta, hogy az mind nagyon jó” (lásd Ter 1,31). (Gaudium et Spes, 12.)

A Sátán, vagyis az ördög és a többi gonosz szellemek bukott angyalok, akik szabadon elutasították, hogy Istent és terveit szolgálják. Isten ellen való döntésük végérvényes. Azon igyekeznek, hogy Isten elleni lázadásukban az embert is társukká tegyék. (KEK, 414.)

Bár Isten jónak alkotta az embert, ő, a gonosz lélek sugallatára, már a történelem kezdetekor rosszul használta fel a szabadságát. Szembeszállt Istennel, és nélküle akarta célját elérni. (Gaudium et Spes, 13. — Idézi a KEK, 415.)

Bűne által Ádám, mint első ember elvesztette azt az eredeti szentséget és igazságot, amelyet Istentől kapott, mégpedig nemcsak a maga számára, hanem minden ember számára [kivéve Máriát és Krisztust]. (KEK, 416. — a kivételre lásd KEK, 491. és 504.)

Miatyánk

„Mi Atyánk! Ki vagy a Mennyekben,
Gyújts mécsvilágot a lelkekben!
Pislákolnak csak, lásd a fények,
Porba kúsznak esendő lények,
Intő szavad hiába csendül,
Ha lelkünkben közönyös csend ül.

Meddig nézed még el nekünk,
Hogy annyit, annyit vétkezünk?
Hisz elközelgett már az óra,
Mikor fogsz Uram vallatóra?
Mikor kell számot adnunk Néked,
Hogy romlás útján jár a néped?

Az út, mely hozzád elvezet
Sokak számára elveszett.
Törvények rendje felborult
Hitünk morzsákra szerte hullt.
Tagadónak, kik jóra restek,
Mutass utat a vétkeseknek!

Ne verjenek ártó kezekkel éket!
Mentsd meg Uram e nemzedéket!
Legyen neved örökké áldott,
Szánd meg Uram e gyarló világot!
„Mi Atyánk, ki vagy a Mennyekben,
Gyújts mécsvilágot a lelkekben.

Iványi Mária



Hunya Mátétól búcsúzunk

Kedves köztiszteltnek örvendő Hunya család! Igen tisztelt gyászoló gyülekezet! Tisztelt jelenlévők!

Engedjék meg nekem, hogy az Endrődiek Baráti Köre, a magam és családom nevében is elköszönjek egyik legjobb barátomtól!

Kedves Máté barátom! Megrendülten állunk itt ravatalod előtt, és az utolsó együttlétünk alkalmával is megállapíthatjuk, hogy az emberi lét bizony véges. Az egyik legősibb írásos feljegyzés szerint is: „Ísa pur és homu vagymuk.” Váratlan, hirtelen haláloz miatti megdöbbenésünk mellett is meg kell állapítanunk, hogy bizony igen-igen megharcoltad a göröngyös úton történő futásodat. Emlékeim szerint már kora, serdülő diákkorodban különböztek nézeteink az igen nehéz paraszti sors felemelkedése vonatkozásában. Én ugyanis szakszerűbb, következetesebb gazdálkodásban láttam a biztató jövőt. Te viszont már akkor is inkább a legnagyobb magyar gr. Széchenyi István elmélete alapján a „Hitel” című esszéjében lefektetett elvek szerint láttad inkább a gazdasági felemelkedés lehetőségét. Ugyanis hiába van a legnagyobb szakszerűség, ha azokat anyagi erő híján, pénz és hitel nélkül megvalósítani nem lehetséges. Meg kell mondanom őszintén, hogy ebben is neked volt igazad. Elképzelésed helyességét bizonyítja a jelenlegi helyzet is, mikor a parasztság – úgy ahogy visszakapta ugyan a földjét – eszközözök és anyagi fedezet hiányában csak kínlódás van a helyes gazdálkodás helyett. Meggyőződéssel állítom, hogy ezek a gondolatok munkáltak benned már a 40-es években is, amikor oroszlánrészt vállaltál az Endrődi Takarékszövetkezet megalapításában. Tudom, az volt a célod, hogy a gyengébbeken, az elcsúsztatottakon segíteni kell. Mindez kiegészítve még azzal a Csernus Mihályi gondolattal, hogy a több

gyermekes nagy családok kapjanak elsősorban preferált kamatozású hitelt, amennyiben azokat az anyagi erőforrásokat a gazdaságuk fejlesztésére fordítják. A Takarékszövetkezet rendeltetése szerint nagyon jól funkcionált, de egyszer csak megjelent a „Vörös Kód!”- mely csaknem ötven évig tartott.

Tíz év börtönt sóztak a nyakadba. Gyulán, Szegeden raboskodtál, és 23 hónapot le is ültél belőle. A későbbi rehabilitáció már nem tudta enyhíteni az elszenvedett kálváriát.

Mint a falusi parasztság jó ismerője és részese felismerted azt a fontosságot, amit a parasztság jelentett a nemzet fejlődésében és felemelkedésében. Figyelő szemekkel néztél és jegyeztél meg, hogy a magyar népművészet, a magyar nép szorgalma, embersége a jövő záloga, hogy a népben rejlő képesség, szorgalom és fáradhatatlan tenni akarás a haza fenntartó ereje.

Népünk kincseit, művészetét nemcsak, hogy elismerted, de nagyra értékelted, és tehetséged szerint megőrzésre összegyűjtötted a parasztság értékeit. Otthonod, és a szeretett, feledhetetlen családi fészek, szorgalmad és hozzáértésed révén valóságos kincsesháza az elmúlt időknek. Kisebbségi népművészeti múzeummal ér föl az összegyűjtött kincs. Most azt kérem – tudom, beleegyezel -, hogy ez a hatalmas érték – legalább részben – hőn szeretett szülőhelyed Tájházána jusson!

Nagyon mélyen gyökereztél ebben a faluban és ebben a családban. Patrióta gondolkodásod és cselekedeteid arra intenek bennünket is, hogy sőse feledjük a szülőföldet, és ragaszkodjunk hozzá életünk végéig.

Hasznos életet éltél kegyetlen, zivatáros időkben. Legyen nyugodt, békés végső pihenésed, itt a Körös partján, ahol bölcsődet ringatták.

Hunyad Simon Péter



Gyomaendrőd, Fő út 45.
Tel/Fax: 66/386-578
Mobil: 30/9-950-197



**Az ablak
teszi
a házat**

**MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETEKRE IS.**

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

Czer év magyar történelmének eseményei

Felidézve történelmünk nagy korszakait, eseményeit, eljuttottunk a szabadságharchoz. Lapunk az elmúlt 8 év során a márciusi, az októberi vezércikkekben, de másutt is többször foglalkozott népünknek e hősi harcával. Azt hiszem, a legkisebb iskolás gyermek is tudna mesélni történeteket a győzedelmes harcokról: a híres tavaszi hadjáratról, az erdélyi győzelmekről, hős tábornokainkról.

Épp ezért történelmi leírás helyett, most nagy művésznk képeinek bemutatásával jelenítjük meg e hősi harcot. Inkább a képen megjelenő témával foglalkozunk.

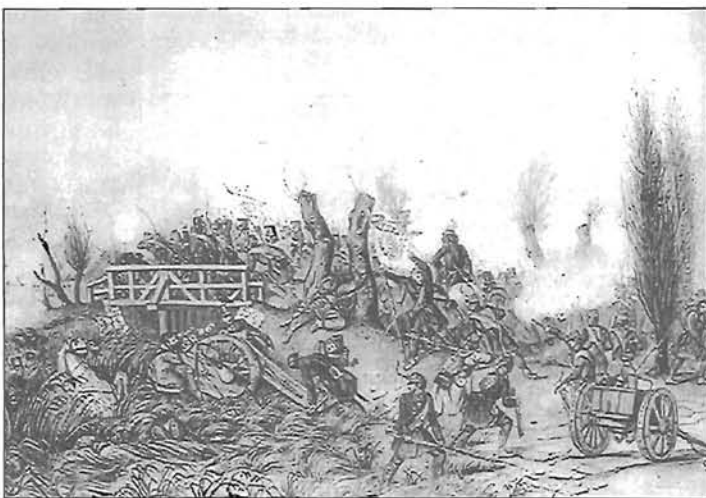
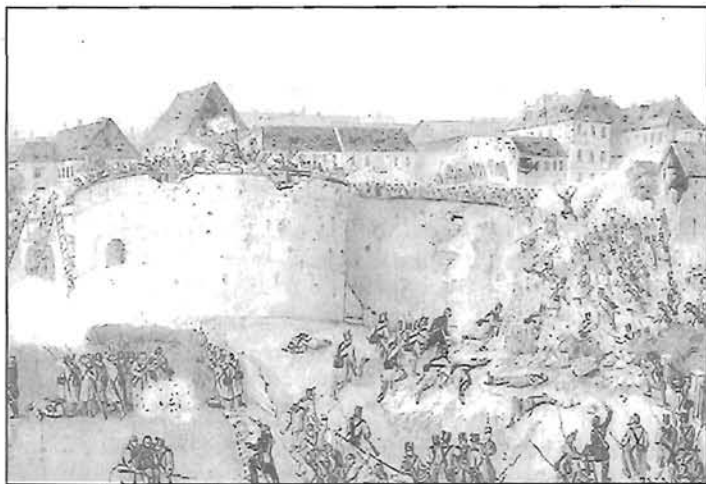
Than Mór (1828-1899) jogászveit az '48-as forradalom szakította félbe. Gyenge fizikumja miatt testvérei közül csak ő nem volt alkalmas honvédeknek. Testvérei: Sándor, Ferenc, László Görgey seregében szolgáltak. Mondhatjuk tehát, hogy a szabadságharcot átélve mély benyomásokat hordozott szívében, melyek azután képeiben megjelennek.

A Tápióbicskei hidharc, mely egy a szabadságharcról készített sorozat negyedik része. A kép a csata egy fontos mozzanatát ábrázolja, a Tápión átvezető hid elfoglalása után a honvédek az ellenség rájuk zúduló tüze elől meghátrálnak, de a visszavert csapatok helyére újak lépnek, és most már véglegesen a kezükbe kerül a híd. A csatát egyik lelkes fiatal tiszt fordította meg, amikor kezébe ragadva a zászlót rohamra indult. A festő kompozíciós eszközeivel a csata döntő mozzanatát jeleníti meg, a képet átszelő rohamozók tömegével. Az erőfeszítések nagyságát az első menetelők között eltalált és ellenkező irányba hanyatló katona mozgásával érzékelteti. A kezében zászlót tartó, másik karjával intő tiszt figuráját a középvonaltól jobbra helyezi el. Az elkeseredett küzdelem hangulatát, az ég felé meredő kopár fatörzsek s az aprólékos részletezéssel visszaadott ingovány fokozza.

Honvédek a tábornoknál, ez a sorozat következő képe, mely Almássy Dénes, Esterházy István, Bethlen József, Podmaniczky Frigyes honvédtisztek, arcvonásait hűen visszaadva, a ruházat és hadfelszerelés számos részlete, az egyenruhák hajszálpontos rajza érdemel még figyelmet. De megcsodálhatjuk a bal sarokban kurgó, tüzet rakó tisztiszolga figurájának hibátlan megoldását. A háttérben elmosódó katonafigurák sejtetik, hogy nagyobb táboron belül játszódik a jelenet.

Budavár visszavétele 1849. május 21-én a címe Than Mór, következő festménynek. Az ide-oda hullámzó harcok során Buda, Pest és Óbuda szinte harc nélkül kerül a császáriak kezére. A Debrecenbe menekül kormány által szervezett forradalmi sereg, azonban újult erővel május elején kezdi meg és 21-én nem kis véráldozattal, sikerre viszi Buda ostromát. Igaz, hét hét múlva, július közepén az ellenség ismét szinte erőfeszítés nélkül veszi vissza Budát. A főváros népének nagy szerepe van szabadságharcunkban (akkor még a három város), 1848 március idusán s azt követően sok katonát ad a harcoló nemzetnek, mégis, szinte tehetetlenül kénytelen elviselni, elszenvedni a váltakozó hadi eseményeket.

Még néhány szó a művészről: A szabadságharc idején folytatótt sikeres művészi tevékenysége végleg a festészet felé fordította. Mivel akkor még hazánkban nem folyt művészképzés, ezért Than Mór is Bécsbe akart menni az Akadémiára. 1849-51 tavasza között Pesten élt s a szabadságharc csatáit ábrázoló műveinek másolásával gyűjtött össze pénzt külföldi tartózkodására. Később 1000 forintos pályadíj elnyerése után itáliai tanulmányútra indul. 1899. március 11-én Triestben hal meg.



Képek:

1. Than Mór: Budavár bevétele 1849. Május 21-én
2. Than Mór: Tápióbicskei hidharc (1849-1850-es évek eleje)
3. Than Mór: Honvédtisztek tábornoknál (1848-1850-es évek eleje)



A magyar kereszténydemokrácia apostola - IV. fejezet

Egy szellemi megújulásban bizakodik



Hogy az elődök meghatározó személyisége, szerepe milyen fontos volt Barankovics és társai számára, jól jelzi: Az **Ország Útja** hasábjain sorozatot indítottak, „Nemzedékünk tanítómesterei” – címmel. A névsort valóban a szellemi élet kiválóságai alkották.

A fent említett Adyin, Szabó Dezsőn, Prohászkn kívül szerepelt a rovatban: Kodály, Bartók, Szegfű Gyula és Bethlen István is. A gyakorló politikusok közül maga Barankovics az említett Bethlen Istvánt becsülte a legtöbbször, a legnagyobb élő államférfinak nevezte. A minden diktatórikus törekvéssel harcoló Barankovics nem véletlenül Bethlen egyik legnagyobb erényeként azt említi, hogy egy anarchikus állapotból diktatúra nélkül vezette át az országot egy alkotmányos rendbe. A korábbi miniszterelnök kapcsán azt is kifejti, hogy **aki egy országot, egy népet irányítani akar, annak rendelkeznie kell valóságérzéssel, képzelőerővel, politikai érzéssel, előrelátó képességgel, és történelmi távlatokban való gondolkodással.** Barankovics erős diktatúraellenességgel – természetesen – meghatározza azt is, hogy miként látja Magyarország helyzetét a háborús Európában. Határozottan elutasítja, hogy a tengelyhatalmak diktatórikus állambe rendezkedését kövessük. Szemben áll mindenfajta fajmitosszal, tagadja bármilyen „vezérállam” vagy „vezérnép” létjogosultságát. Hármass szövetségi kapcsán pedig arról értekezik, hogy az ilyen szövetségi rendszerek milyen ve-

szélyeket hordoznak magukban. Nevezetesen, hogy egyik oldalról mindig fennáll a veszély, hogy a szövetségi viszony vazallusi viszonyra változik, másrésztől barátok mellé hatalmas ellenséget is szerez egy ország. Kerülni kell minden olyan mozzanatot, - mondja Barankovics - , amely bármelyik a Duna-medencében érdekelt nagyhatalommal szemben ellenséges vagy kihívó lépésnek látszanék. Másutt egyenesen a magyarság sorsának, rendeltetésének tartja, hogy :... „a szláv és germán néptenger dagályának legyen gátja és hullámtörője.”

Ezek után szinte törvényszerű, hogy Barankovicsot, mint a katolikus progresszió jeles alakját egy széles alapon szerveződő antifasiszta táborban találjuk. Csatlakozik a Magyar Történelmi Emlékbizottsághoz, melynek elnöki tisztét a hozzá közel álló Szegfű Gyula töltötte be. Aláírja a bizottság 1942. március 1-én a Népszavában megjelenő felhívást. Szerzőként szerepel a Kállay Gyula kiadásában, 1942 márciusában megjelenő **Petőfi Utján** című kötetben, melyben szerzőtársai többek között Szegfű Gyula, Kovács Imre, Bajcsy-Zsilinszky Endre, Darvas József, Szakasits Árpád, Kállay Gyula. Az itt közölt „Március Népe” – „márciusi nemzete” – című írásában Barankovics úgy értékeli 1948-at, mint a nemzeti függetlenségért és az önálló államiságért folytatott harcot. Másrészt kiemeli 48 jelentőségét abban is, hogy a tág értelemben vett népet kívánata nemzeti kiváltságokban részesíteni. „48 csak nyitánya annak a szabadságharcnak, amely népünk teljes szociális, gazdasági, politikai és szellemi felszabadításáért folyik.” Wilhelm Röpke **A harmadik út** című könyvét 1943-ban Barankovics fordítja magyarra. A műhöz írt előszavában egy szellemi megújulásban bizakodik „... fordul a szél: az emberiség újra a szellemtől várja a kiút megtalálását... Igére szomjasak a lelkek.”

Barankovics, aki 1940-től a **Kis Újság** munkatársa, majd 1941-től az **Esti kisújság** politikai rovatvezetője volt, 1943 májusától a **Magyar Nemzet** felelős szerkesztői posztját tölti be.

„Barankovics István személyében Pethő Sándornak egyik legbizalmasabb híve és tanítványa került a publicista lapjának élére” – áll a szerkesztő-

ség közleményében.

A **Magyar Nemzetet** – anyagilag fenntartó – Weisz Manfréd családhoz tartozó Chorin Ferenc egy Eckhardt Tiborhoz írt levelében világítja, hogy miért Barankovicsra esett a választás. A lap irányítói „vezérlő bizottsága” Bethlen István, Szegfű Gyula és Zsigrai Antal egyre inkább szembekerültek kiválása után a lapot szerkesztő Hegedűs Gyulával. Barankovicsban viszont bíztak: Barankovicsot tettük meg szerkesztőnek... finomtollú író, erős németellenes beállítottsággal. Szellemileg friss lökést adott a lapnak...”

Barankovics **Magunk útján** című írásával mutatkozik be az újság olvasóinak. Már a cikk címe is jelzi Pethő Sándor örökségének vállalását. Az írás szenvedélyes hangon tesz hitet – egy évvel az ország német megszállása előtt – az ország függetlenségének, teljes szuverenitásának megőrzése mellett, és elutasít mindenféle idegen beavatkozást. Származására vagy nemzetiségére való tekintet nélkül jogegyenlőséget és a társadalom javainak arányosabb, igazságosabb elosztását követeli. A **Magyar Nemzet** hasábjain Barankovics visszatérően foglalkozik már a háború utáni rendezésre gondolva – a kis államok helyzetével. Úgy véli, szigorú különbséget kell tenni a felelősség kérdésében kis és nagy nép között: **„... a kis népek cselekvési szabadságukban korlátozott áldozatok és szenvedők.”**

Barankovics újra folytatta egyetemi tanulmányait, és végre 1944 júniusában letéve a második államtudományi szigorlatát, megszerezte a doktori címet. A nyilas hatalomátvétel után letartóztatása elől a budai ferencesekhez menekült. A szemtanú szerint „Az egész társaságból ő volt a legpaposabb...”

Háború vége nemcsak az ország, hanem Barankovics életében is éles cezúrát jelentett. A politikával foglalkozó publicista maga is aktív politikusi pályára lépett.

Györgyevics Miklós

GYERMEKCIPIŐ KÉSZÍTÉS

Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)
Telefon: 06 60 485-788



Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

Az ő alkotásait nem lehet utánozni

Kunkovács László életmű kiállítása Endrődön

Szeptember 29-én délután 4 órakor ünnepélyes keretek között, igen nagyszámú közönség előtt megnyílt Kunkovács László fotóművész, vizuálanthropológus életmű kiállítása az Endrődi Tájház és Helytörténeti Múzeum kiállító helyiségében.

A kiállítást Dr. Újvári Zoltán a Debreceni Egyetem Néprajz Tanszékének professzora nyitotta meg. Megnyitó beszédében elmondta, hogy a néprajzi fotózás (dokumentum fotó) és a fotóművészet kapcsolódásából miként született meg egy ma még új tudományok a vizuális antropológia új kutatási módszere, melynek magyarországi előfutára és kiváló művelője Kunkovács László. Újvári professzor hangsúlyozta, hogy ezt a nagy tudást, amelyet Kunkovács László munkássága során megszerzett fontos lenne átadni a jövő tudósjeleitjeinek. Intézményi keretek között lenne a helye, amely biztos hátteret biztosítana a kutatóknak, és megteremtené a további zavartalan tudományos munka lehetőségét. A kiállítás 42 képpel jeleníti meg Kunkovács László fontos kutatási témáit. Kezdve a fiatalokot idéző művészképekkel, majd egy-két képpel felvillantva a 15 kutatási témát: **Hagyományos halászat; Ósépítmények; Élő agrártörténet; Kunok Magyarországon; Hortobágy mellyéke; Tanyák, puszták, faluszélek; Varázslatos Dél-Szibéria; Ótörök kömberek; Táltoserdő; A mongol Altaj kazakjai; Tibet; Jakutföld; Bolgár busójárás; Télülő népszokások; Boldog szeretett falum**, amelyekből eddig kiállítás született. A témában való elmélyedéshez segítséget nyújtanak a képek alatt lévő magyarázó szövegek.

Míndezek alátámasztására idézem Dr. Újvári Zoltán professzor úrnak néhány gondolatát, melyet a megnyitón mondott el:

„Több, mint két évtizede, vagy annál is több, hogy személyesen találkoztam Kunkovács László etnográfus művésszel úrral, és először láthattam alkotásait. Ha jól emlékszem ez az alkalom egy karcagi kiállítás volt. Kunkovács László képeivel való találkozás rendkívül nagy élményt jelentett. Mint minden néprajzkutató, magam is fényképeztem, hiszen terepre, gyűjtőútjainkra mindig magunkkal vittük a fényképezőgépet. Azok a felvételek, amiket mi készítettünk jó-rossz dokumentumképek voltak. Amikor megláttam Kunkovács László fényképeit, akkor döbbsentem rá, milyen az igazi művészi, etnográfiai fénykép.

Az ő alkotásait nem lehet utánozni. Nem elég néprajzosnak lenni, etnográfiai ismeretekkel rendelkezni. Ez persze fontos feltétel. De még fontosabb a meglátás, a művészi szem és érzék. Ne csak tárgyat, egy jelenséget lássunk, hanem vegyük észre mindazt, ami azok mögött van, ami azokat létrehozta, a közeget, a társadalmat, és ne csak a pillanatot, hanem az ott rejlő múltat, egy sajátos egyéni és közösségi történelmet.

Kunkovács László képekkel írja az etnográfiát. Korábbi kiállításainak néhány címéből is kitűnik a népi-nemzeti kultúra

iránti elkötelezettsége, a magyarság hagyományos kultúrájának képi ábrázolása és megmentése.

A múltunk megismerését segítik a más népek kultúrájával való megismertetés is. Kunkovács László fotóira kerültek Kelet-Európa, Szibéria, Közép- és Belső-Ázsia népei. 18 népet keresett fel, hogy megmutassa: „a kultúra mélyrétegei összekötik az emberiséget” Ezt a gondolatot különösen tükrözi a közelmúltban, előző évben megjelent *Ósépítmények* c. kötete. Nagyszerű tudományos teljesítmény. E tekintetben Kunkovács László az összehasonlító néprajznak is művelője. Szeretném kiemelni azt is, hogy Kunkovács László elemző munkájában az irodalomra is kitekint. A publicisztikának is jeles mestere. Egy elemzője írta az építmény fotóiról: „Nemcsak bemutat, hanem az építmények és az építők lelkületét is faggatja.” Kunt Ernő, aki nagy elismeréssel szólt művészetéről, azt írta, hogy „a fénykép meghatározó technikai innovációnak bizonyult, amely csendes forradalommal meghódította az egész világot.” – ám gyakran felvetődik a kérdés, hogy mit tekintünk fotóművészetnek, és hol a helye a művészetek körében. Talán arra lehet a legnehezebben válaszolni, hogyan tud a művész a technika eszközeivel érzelmeket, gondolatokat kifejezni, miképpen az a többlet nyújtani, ami a képi dokumentálást a művészet szférájába emeli.

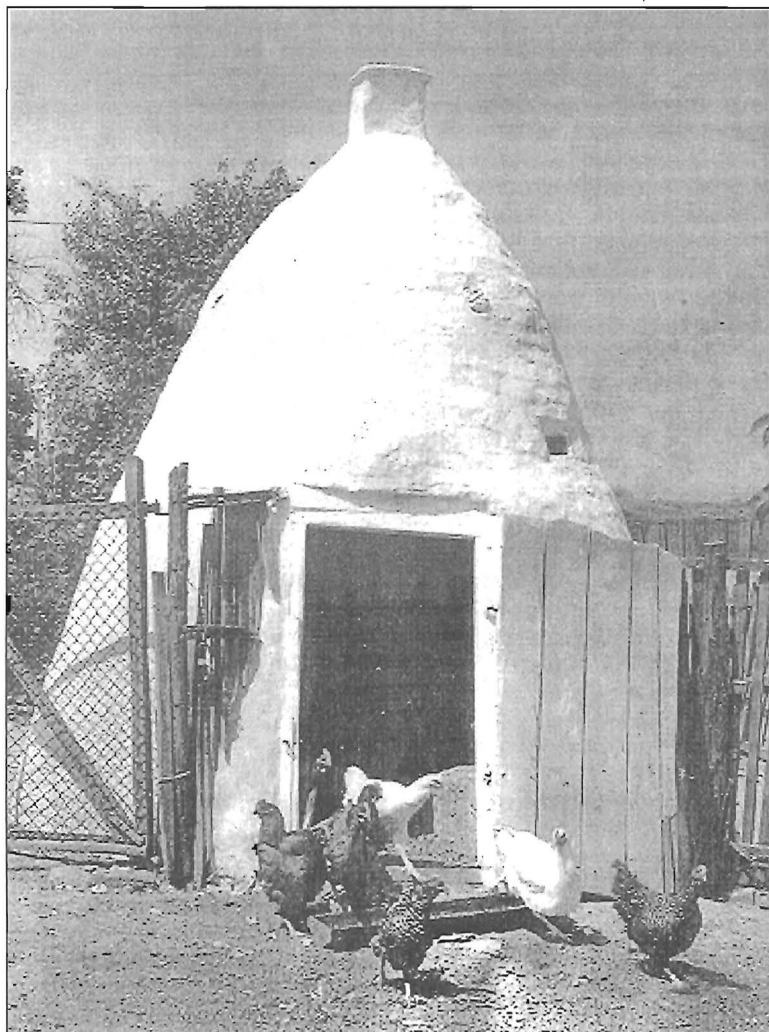
A fénykép a világ megismerésének és megismertetésének eszköze és ez szó szerint értendő. Amit tehát a fotó ábrázol, az tárgyában is valóságos, de mód nyílik arra is, hogy a felvétel túlnyúljon a tárgyon, hogy ne csak az ábrázolt, hanem a művész szellemiségét és lelkiségét is reprezentálja. Míndezek a legteljesebb mértékben érvényesülnek Kunkovács László alkotásaiban. **Etnográfusnak, vizuálanthropológusnak tekintjük őt. De ehhez még**

többlet is járul. Ez a többlet a művészet, és amit éppen ez által nyújt a tudományos megismerés számára. Évtizedek óta művésztanára lehetne ennek a műfajnak. Kár, hogy nagy tudását nem közvetítheti közvetlenül az ifjú kutatóknak, tudós jelölteknek. Munkásságának elismerő díjait a tudományos és oktató tevékenysége teljesítené ki egy intézményi keretben, de mindenképpen egy intézményi háttérrel. De tanított és tanít ő intézmények nélkül is. Sok ezren, tízezrek, sőt Pusztaszter kapcsán százezrek láthatták és fogadhatták magukba Kunkovács László múltunkról és a magyar népi kultúráról való tanítását.”

A kiállítás állandó, és a Múzeum nyitvatartási idejében folyamatosan látogató. A művész a képeket tartós letétbe helyezte, egyelőre 5 év időtartamban állapotunk meg, de a Múzeum és a művész szándéka a későbbiekben a végleges elhelyezés.

Kunkovács László jelentős anyagi terhet vállalt magára, hiszen a képek keretét és a kiállítás installációit is ő biztosította, amelyek értéke meghaladja a negyedmillió forintot. Szeretném kifejezni településünk, múzeumunk és a magam nevében köszönetünket Kunkovács Lászlónak, hogy lehetővé tette az anyaga bemutatását még a jelentős anyagi beruházása mellett is.

Szonda István



Amit csinál, az a nagy kedvvel megélt élet

Szeptember 28-án, amolyan „indián nyár”-i délután a Kner Nyomdaipari Múzeum vezetője, Julika meleg szavakkal köszöntötte a jelenlévőket abból az alkalomból, hogy a mai napon megnyílik Kass János grafikusművész kamarakiállítása. Elsősorban a művészt, Alföld szülőjét, a tanárt, a szobrászt, a festőt, a nagy illusztrátort köszöntötte, emlékeztetve arra, hogy a Nyomda kapcsolatai Kass Jánossal már évtizedes hagyományokra nyúlnak vissza.

A megnyitó beszédet Trogmayer Ottó egyetemi tanár úr tartotta, őt idézzük, aki még címet is adott előadásának: „Kass János Gyomán”

„Amikor megkaptam a kedves felkérést, hogy vállaljam el Kass János kiállításának megnyitóját, melyre a gyomai Kner Múzeumban kerül majd sor, úgy gondoltam könnyű dolgom lesz. Jó-pásztor álltunk már így együtt a közönség előtt, nem kell mást tennem, minthogy előszedni valamelyik évvel ez előtt megírt méltatásomat, s az újszülöttnék minden vicc új gondolatot jégében ismét előadni, hiszen még Ő sem ismeri fel, nemhogy más, a régi elszállt mondatokat.

Hogy mégsem így lett, annak két oka van. Méltatásról beszéltem, ezért számomra méltatlan lenne, egy már elhasznált szöveget újra feleleveníteni, még akkor is, ha Kass munkásságát ismerem ugyan, ám ezt a tárlatot viszont csak néhány órája láttam először.

A másik indok látszólag bonyolultabb, de csak az első hallásra. A kötelező gyakorlatoknak, a házi feladatoknak enyhe ellenkezéssel fog neki az ember, már megint, mindig ugyanaz, sose lesz vége, s még sok más elodázó gondolat jegyében. Kass munkássága, egyénisége azonban olyan izgalmas, gondolkodásra, szellemi száltók véghezvitelére készítő feladvány, melyet jó kedvvel csinálók, s csináltam évek során mindig. No lám, már meg is leltem a textust, amire ezt a pár perces mutatványt fel lehet építeni. Gondolkodásra, szellemi száltók véghezvitelére készített.

A szegedi múzeum folyosóján van egy régi-régi kopott fekvő tárló, melyben kisdíjak múzeumi tapasztalatai sűrítődnek. Fél pilantást szoktam csak rávetni, hiszen már előre, kívülről tudom, mit műveltek. A múlt héten azután meg kellett állnom. A gyerekek nyilván a szegedi Kass Galériában jártak, mert a kis kiállításban csak Kass féle fejeket lehetett látni, ahogy a srácok, a maguk ötleteit viszik – öntött műanyag fej híján – papírra. Mennyi-mennyi szép és jó gondolatot indított el a fejek látványa. Nemcsak bennük, mindenki-ben. Iszen az ős-időben, az ötlet születésekor csak néhányat álmodott a művész. A többieknek ott volt a példa, „a szájában rózsát tartó”, mely gondolkodásra ingerelte, készítette, nemcsak a neves, sokféle hangszeren játszó elméket, akiket Kass felkért, hanem a kiállítások látogatóit is. Mit tennék én, ha kézbe vehetném a szűz fehér műanyag öntvényét? Tudnám e ezen a módon a magam gondolatait kifejezni? A Textushoz a fejeket választottam, de választhatam volna másik Kass témát is. A művész ezerfelé szálló ötleteinek bármelyike, a világ dolgainak elmélyült átgondolására készített, s e-mellett, gyönyörködött. Lám egymásra talált a képzőművészet ősi két feladata, Artemisz és Apolló alakja a szellem és a szépség.

Itt, a nagy híru gyomai nyomda múzeumában talán hálásabb lenne Kass Jánosról mint könyvművészről beszélni, ámde sértő lenne, ha nem emliteném meg a „Dilemma” címet viselő számítógépes filmjét, mely ugyancsak üttörő a maga műfajában, ha nem emliteném szobrait, festményeit, s grafikáit, metszeteit, bélyegterveit, melyek méltán emelik a képzőművészetek parnasszusára.

Illene beszélnem nevelő, oktató, művészet-elméleti, művészet szervező munkásságáról. Ámbar rossz szó a munka, hiszen amit csinál, az a nagy kedvvel megélt élet, melynek kihívásaira vála-



Madách Imre: Az ember tragédiája XIV. szín

szol teljes lélekkel, teljes tehetségével, kimagyarázkodást, meghátrálást nem ismerve.

A sok-sok kiállítás, könyv, katalógus, vagy emlékeim alapján nehéz lenne kiválasztanom, mi a kedvencem; a Szent Ferenc, vagy Mózes, a Shakespeare illusztrációk, vagy az Enekek éneke, vagy Mózes, a már részletesebben tárgyalt fejek.

Az eddigiekből kitűnik, Kass univerzális művész, amilyen évszázadokon át is csak ritkán születik. Nem tartom szerencsésnek, ha valakit összehasonlítanak, így kérem, tekintsenek el attól, hogy Kass művészetét összevegyem bárki máséval. Elég, ha önmagunkban elkészítjük ezt a ranglistát. Ki-ki a maga szándéka, tudása, ízlése szerint. Különbözik az orosz művész az, akinek alkotásait magyarul is kell. Csodáljuk meg az itt bemutatott alkotásokat, s annak ismeretében, hogy a vonalakat bal kézzel vezette, gondoljunk arra, bárcsak két balkeze lenne. Így aztán hálásak lehetünk a sorsnak, hogy ilyen művésszel ismerkedhetünk meg, hogy ilyen egyéniséggel volt többük mestere, hogy eleget tehetünk a kiállításban tárgyiasult kihívásnak. Bámulj világ! Örüljünk, hogy bámulhatunk”.

Kedves színfoltja volt e megnyitónak, amikor a művész tanítványainak kis csoportja saját műveikkel ajándékozták meg tanárukat. Kass meghatódva vette át e kis

gyűjteményt s megígérte, hogy legközelebbi a Kass kiállítás részei lesznek e munkák. Majd felolvasta: Kner legenda című megemlékezését:

„A gutenbergi nyomdászat ötszáz évére a pontot a Kner család sorsa tette fel.

A XX. Század nemcsak a hagyományos nyomdászatot számolta fel, de fizikailag is megsemmisítette ezt az embert, Kner Imrét, akinek nagyságát Tótfalusi Kis Miklóssal, Bartók Bélával mérhetjük össze. A számítógép alig egy évtizede kisöpörte a múltat, a hagyományt. Csak a jelen, csak a jelen. Sehol a múltra támaszkodó jövő! Sehol a hosszú távlatokban tervező erő!

A Kner-i minőség az öt évszázad eredményeire, tapasztalataira épített, így vált európaivá, sőt világviszonylatban is ismertté! A nyomdászat hegláncában a legnagyobb hegycsúcsok egyike. Ez az ország nem becsülte meg nagyjait, sőt mint Kner Imre sorsa ia bizonyítja, nem is védte meg.

Teller Ede Corvin-láncot kapott, a Nemzeti Múzeumban kiállításuk hazánk távolba szakadt nagyjait. A Kner Nyomdaipari Múzeum is őrzi e műveket, a családi ereklyéket, a múltat. A múzeum megvalósulásának idején, a hetvenes években láttam a gyűjtősnak használt szedőszekrényeket, a Kner-korszak próbanyomatait. A talicskában heverő összetört ólombetűket, a Kozma által tervezett kidobott körzeteket.

A hatvanas években még együtt dolgoztam Malatinszky Lajos-sal, aki jobb keze volt Kner Imrének. A Kékszakállú herceg kötetének tipográfiája az ő keze munkája. A magyar nyomdászat, a magyar kultúra végvára Gyoma, és a múlt században megalapozott értékek ma művelődéstörténetünk féltett kincsei. A „Monumenta Literatum” páratlan sorozata, a „Mentség”, s a többi remekmű felteszi a kérdést: mi lett volna, ha ez az ország jól gazdálkodik alkotóival, tehetségeivel, s nem kényszeríti emigrációba, gázkamrába, örökös szegénységbe honfitársait.

Kner Imre hazaszeretete, a munka, az egyenes gerinc, a bátran vállalt sors. Műveiből sugárzik mindaz, amiért érdemes élni. Embersége példa és etalon.”

Kedves Olvasóink! Aki csak teheti, keresse fel e csodálatos kamarakiállítást, mely november 30-ig mutatja szépségeit az odalátogatóknak.

Így ünnepeltünk október 23-án

Nemzeti ünnepünkön igen gazdag programmal ünnepelt a város.

Az endrődi templomban 9 órakor ünnepi szentmise volt. A plébános megemlékezett a kommunizmus áldozatairól, és azokról akik az önkény ellen fellázkodtak. Részlet a beszédből: „Döbbenetes számokat fogok mindjárt közzé tenni. Még korántsem teljes a kép, és az áldozatok számának ismerete, de a legújabb kutatások alapján, Stéphane Courtois történész adatai szerint a kommunizmus áldozatainak száma:

Szovjetunió - 20 millió halott
Kína - 65 millió halott
Vietnam - 1 millió halott
Észak-Korea - 2 millió halott
Kambodzsza - 2 millió halott
Kelet-Európa - 1 millió halott
Latin-Amerika - 150.000 halott
Afrika - 1,7 millió halott
Afganisztán - 1,5 millió halott
Ez összesen 94,4, azaz majd százmillió.

Az 56-os forradalommal kapcsolatos áldozatok adatai:

„Néhány hétre a mindennapi magyar élet része lett a terror lényege, az erőszakos halál és a halálos fenyegetés. Körülbelül 3000 embert öltek meg a harcokban, kétharmadukat Budapesten; mintegy 15 000-en sebesültek meg... Több mint százezer embert érintett a magyar forradalom eltiprását követő megtorlás, amelyben, 1957 elejéig, igen tevékenynek mutatkozott a szovjet katonai rendőrség: több tízezer embert internáltak a december 12-én hivatalosan visszaállított táborokba; másrészt bűnper indult 35.000 ember ellen, és bebörtönöztek közülük 25.000-30.000 embert; több ezer magyart deportáltak a Szovjetunióba; 229 felkelőt halálra ítélték és kivégeztek; 200.000 ember elmenekült a megtorlás elől, külföldre szökött.” (Adatok: Andrzej Paczkowski és Karel Bartosek: Másik Európa, a kommunizmus áldozata)

A mise után következett a szarvasvégi temetőből áthelyezett, és restaurált Nepomuki Szent János szobrának felavatása és megszentelése. Külön köszönet Dr. Komlowszky Ferenc úrnak, aki az egész szoboráthelyezést megszervezte. Az ő bevezető beszéde után Iványi László plébános megszentelte a gyönyörű alkotást.

A szobor a Domszög vendéglő előtt állott, a negyvenes években került a Szarvasvégi Temető ravatalozó házához.

Nepomuki Szent János a vizek, hidak védőszentje. A majdnem kétszáz éves szoborról a plébániai Historia Domus ennyit említi: „1816. Nepomuki Szent János szobrát Berta tanító készítette és tartja fenn. 1829. Július 4-én a püspök ünnepélyesen megáldotta a Berta tanító által emeltetett Nepomuki Szent János kápolnát.

1892. május. A templomudvar sodronnyal bekerítettett, s egyidejűleg a Nepomuki Szent János kápolna is. Kiadás rá: Kollerich Páltól 183,60 méter sodronny a hozzávalókkal és szállítással 188,50 forint - 1 tekeres horogny sodronnyfonat és Igombolyag tüskésodronny ugyanonnan 38,50 - akácoszlopokért (108 db) 68,70 forint, kifaragásuk és beállításukért 63 forint - budapesti fölszerelőnek 25,32 forint - vasalásokért 96 forint - ajtóért 41,45 forint - deszkákért 16,40, összesen 526,12 forint. Ebből a Sz. János alapítványi pénztár fedezett 50 forintot, a többi adakozásból, a templom pénztárából és a plébánostól jött be.

Május 27-28-án dr. Schlauch Lőrinc püspök 1.128 fiút és 1.156 leányt, összesen 2.284 főt bérmált. Kezdte a gyulai kerületben, s Mezőberényből Körösladányba, s innen jött Endrődre. Kísérte Winterhatter kanonok - 1848-ban endrődi káplán - és Schiefner Rudolf titkár. Fogadására a hívek bandériummal és kocikkal a körösladányi határig mentek. Az iskolások Nepomuki Szent Jánostól a templomig állítottak sorfalat, kezükben a fiúknak kis zászlók, a leányoknak zöld lomb.”

Van még egy bejegyzés, ami nem világos: „1803. Készült a Nepomuki Szent János szobra.” Ez a szobor készült volna 1803-ban? Akkor miért van beírva, hogy 1816-ban Berta tanító készítette. Vagy volt egy másik szobor is? Egvélőre nem tudjuk a választ.

Adományozók:

Beinschróth Ádám
Búza Mihály
Dr. Dávid Imre
Dinya Zoltán
Ifj. Dinya Zoltán
Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet
Endrőd-Triász Kft.
Farkas István
Fülöp Zoltán
Giricz Máté
Gyomaszolg Kft.
Gyuricza Sándor
Hanyecz és Társa Kft.
Ipacs József
Keselyösi Kft.
Dr. Komlowszky Ferenc

Köles István
Körös Bútoripari Kft.
Lapatinszki Sándor
Mammut Tec Hungary Kft
Miklavicz István
Nagyné Perjési Anikó
Németh Dezső
Paróczai József
Poharelec László
Püski Sándor
Dr. Szabó Éva
Szent Imre Plébánia
Szilágyi Imre
Szujó Zoltán
Timár András
Tótka Sándor
Dr. Valach Béla
Váradi Zoltán



E helyre állította: Körösök Vidékéért Egyesület 2001. október 23.

Az építmény tervezője: Kiss Agoston, restaurátorok: Hevesi Nagy Anikó és Szőke Sándor. Köszönet az adakozóknak, és mindazoknak, akik közreműködtek e műemlék helyreállításában.

Ezután az ünneplők átvonultak a kopjafához, ahol a Rózsahegy Kálmán Általános Iskola szép megemlékezése következett, majd koszorúzással zárult az ünnepség.

Az ünnep ezután a gyomai városrészen folytatódott, a Hősök emlékművénel, ahol a megemlékezést a Kis Bálint Általános Iskola tartotta. Ezután koszorúzás következett.

Az ünnepet a Képviselő-testület ünnepi ülése zárta a Városháza dísztermében, ahol díszpölgári cím, és Gyomaendrődért emlékplakettek adományozása történt.

A kitüntetettekről korábbi számunkban már beszámoltunk, még egyszer gratulálunk nekik!

Iványi László

HÍREK ERDÉLYBŐL



„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

A Kollégium nagyenyedi korszaka

Folytatás

Az intézet (Bethlen Gábor kollégiuma) három tagozatból állt: elemi iskolából, gimnáziumból és főiskolából. Akik a gimnáziumban subscribáltak (aláírták) az iskolai törvényeket, deákok lettek. A deákok is két kategóriába voltak sorolva: bentlakó diákok, a tógátusok (akiknek hivataluk volt, ezüst csatot viseltek) és a kívül lakó diákok, akik kisebb számban voltak. Őket publikusoknak nevezték és polgári ruhában jártak. A jurátusok voltak a bentlakás felügyelői. Legfőbb hatalma és kötelessége a kontra-széniornak volt. Kezében összpontosult a nagy létszámú bentlakás egész belső rendjének minden szála, rendelkezett a rektor-professzortól vett utasítások és a bennlakás szabályai szerint a többi jurátusoknak, a pápának, a cipőosztó teológusoknak, az apparitoroknak, a vigileknek, a bíbromokoknak, a neutereknek, a szolgálknak és minden rendű és rangú diáknak a negyedéves teológustól le a gimnazistán és képezdistán át az első rangú elemista gyermekig. A kontra-széniór a kollégium rendjének legfőbb öre. Az ő szobájában csüngtek a különböző ajtók, kapuk kulcsai. Hozzá érkeztek rektorprofesszor rendelkezései. A kontra-széniór szobájában álltak a hivatalos könyvek, mint az apparitorkönyv, a vigilkönyv és a multságokra, színházi és más előadásokra érkezők jelentkezési könyve. Este, ha a vigil bezárta a kaput, elindult a két apparitor egy-egy jurátus kíséretében, és névsort olvasott. Az apparitorság abból állt, hogy reggel ellenőriznie kellett, fölkelte-e csengetésre mindenki, este pedig, hogy kapu záraskor ott van-e minden nagyobb diák? Aki aludt reggeli vizsgálatkor- azt „megvitte“ az

apparitor, ami azt jelentette, hogy felírta, bejelentette, este pedig beírta a távollevők neveit a hivatalos naplóba, a kontra-széniornál. Egyidőben két apparitor volt. Egyik az ököllégiumban lustrált, a másik pedig a kiskollégiumban.

Bajusz Tünde



Tallózás a „Jelen” c. erdélyi közéleti napilapból

Meghitt, bensőséges ünnepségen emlékeztek meg a temesvári református gyülekezetek **Újvárosy Ernő** halálának évfordulójáról. A köztiszteletben álló építész-mérnök a temesvári forradalom eseményeinek első mártírjaként vesztette életét. Tökés László a Királyhágómelléki Református Egyházkerület püspöke meleg szavakkal méltatta Újvárosy bátor helytállását, hitének, magyarságának vállalását az élete árán is. „Cselekedete szolgáljon példaképpül mindenkinek, mert aki nemes ügyéért áldozza életét, örökké élni fog bennünk, gyermekeink és unokáink tudatában,” mondotta.

Szeptember 16-án a Szent Kereszt felmagasztalása utáni első vasárnapon tartották meg a hagyományos csernakeresztúri búcsút, melyen nagy számban bukovinai székelyeken kívül eljöttek Déváról, Vajdahunyadról, Pusztakalánból, Sztrigyszentgyörgyről és Hátszegről is. A búcsúra hazaérkezett Magyarországról a „keresztúr” elnevezésű települések baráti találkozásán részt vett helybeli küldöttség. A Kárpát-medence magyaroktól vidékeiken összesen 40 Keresztúr nevű helységet tartanak számon. Az egész települést mozgósító ünnep volt ez, ahol nagy családi összejövelekre adott alkalmat, melyen az itt élő bukovinai székelyek itt messzire szakadt rokonaikkal találkozhattak.

Sarokház
Csemege
Ct.: **Tímár Vince**

**Partner üzlet-
ház tagja**

Kedves vásárlóink!
Termékeinkkel mindig az Önök szolgálatában állunk!

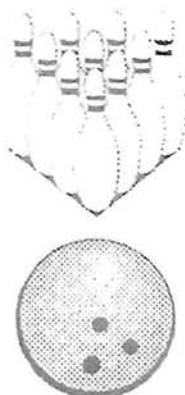
☞ Folyamatosan friss húsok

- ☞ akciós termékek
- ☞ kolbász hús minden mennyiségben
- ☞ cukrászsütemények
- ☞ tortarendelést felvesszünk

Blaža u.27. Tel.:386-691
Nyitva tartás: hétfőtől péntekig 6-tól 18 óráig
szombaton 6-tól 14 óráig
vasárnap 7-től 11 óráig.

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/I.a volt ENCI udvarában



Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit. Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, diszebbéddel összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt árakon lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja. Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.500.-forintért.

Telefon: 06-20-9520-243.

Endrőd hajdani különös alakjairól - I. rész

A „faluban” időzöm; már egy hete. Képek tűnnek elém gyermekkoromból, nagylánykoromból... utcaképek, különös alakok tűntek fel olykor-olykor... Egy-egy villanás a múltból.

A Korona vendéglőben, ahol élünk, megjelenésével maga a félelmetesség és borzalom volt az a nagyon nagyra nőtt férfi, kit **Dúc Imrének neveztek, valódi neve Gyuricza Imre volt.** Ragadvány név volt ez, amit a szájhagyomány szerint „dúc” árusítással is foglalkozott. (A fiatalabbak kedvéért: dúc a kalácsütés alkalmával készített madár alakú fonat) A gyermekek csúfolták ezzel a szóval, mely később „ráragadt”. Rongyos ruházatban, foltosan, torzonborz szakállal, bokától térdig befászlított lábbal, valami papucs, vagy bocskor félelben jelent meg sűrűn nálunk, hetente többször is. Mi gyermekek jöttére elbújtunk. Fát vágott, a háziak kívánságára kisebb szolgálatokat végzett. Ilyenkor egy-egy tányér leves, s egy pohár bor is kijárt számára. Dúc Imre a maga félelmetességében is dolgozó ember volt. Ő nem alamizsnát, munkájáért fizetséget kapott, ha csak pár fillért is az ebéd mellett. Torzonborz megjelenése tette alkalmassá arra, hogy szüleink vele ljesztgessenek. „Jön az Ember, mert ők így nevezték, és elvisz a zsákjában” mondták, mert hogy egy zsák is lógott rendszerint az oldalán, vagy üresen, vagy telve már. Borostás arcából valami szürös szem villant ránk, pedig bajusza alól a széles száj mosolyogva húzódt meg láttunkra. A „Vida házban” lakott a faluban. A Vida ház amolyan öregek otthona, „szegényház” volt, ahol élt egy öregasszony – Viktória néni, – akit Dúc Imre minden ünnep- és vasárnapon vesszőből font kiskocsiban tolt a templomba. Sötétszöke, vörösés szőrzet borította egész ábrázatát, s vállig érő hajzat. Nem koldult, de ha befordult egy házhoz tenyerét nyújtva a háziak felé mondta: „Nem lopok, nem kéregetek, amit segítségemre adnak, hájás szívvel elfoga-

dom.” Egy alkalommal télidőben, a gátoldalban, egy szénakazalban találták meg holtan. (Bevallom, rémképe még felnőtt korom kudarcos, vagy éppen csak depressziós napjaimban is kísértett)

Kecskés Lajos, a falu másik különce, inkább mulatságos, semmint félelmetes. Naponta átvonult az országúton Gyomától a Szarvasvégi útig, s vissza. Honnan-hová, azt egy gyermek sem fedezhette fel, mivel senki nem kísérte útjain. Hol itt, hol ott láttuk, felfigyeltünk rá, ha éppen arra jártunk az utcákon. A nyitott ablakokon is beáramló szag jelezte jöttét, merre Kecskés Lajos járt. Kecskével. Igazi nevét soha nem tudtam meg, Ő is ragadvány nevét hordozta. Mi gyermekek szeretjük nézni ezt a vonulást; elől a nagyszarvú anya-, vagy apakecske, eredetileg fehér ám mocskos szőrzettel mögötte 8-9 gida nem éppen hófehér szőrzettel azok sem, s egy piszkos szürke szőrű komondor vigyázott a kecskesorra, nehogy – az akkoriban még ugyan nagyon ritkán közlekedő - autók kerekei alá kerüljenek, utánuk Kecskés Lajos, kecskéhez hasonló piszkos, szürkébe hajló fehér ancúgban. Toprongyos, szakadt, térdig érő nadrágú; nyaranta csupasz felsőtesttel, őszidőben valami tarka, lucskos ingben (40-50 éves lehetett, ahogy a múltból visszavillan) ballagott az országút közepén. Az idősebbek, akik tudják, ismerik a történetet, meséli, hogy Kecskés Lajos együtt lakott kecskéivel, valami elhagyott pajtában, vagy szűrben. Mesélik azt is, hogy tápláléka a kecsketej volt, mert hogy nem egy kecske bandukolt vele. Arra már nincs emlékező, hogy hová tette a kis-gidákat. Eladta, vagy elajándékozta azokat, hiszen mögötte a kecskéire vigyázó kutya előtt soha nem ballagott 8-9-nél több kecskegida. Mi Kondor-gyerekek azért találkoztunk gyakran velük, mert a Korona otthonunkból, a

gyomavégi nagyapai házhoz hosszú út vezetett, ahová játszani engedtek minket. Volt úgy, hogy délelőtt elmehettünk; volt úgy, hogy délután, így Gyoma felé, s Endrőd felé járásban is észlelhettük, ahogy Kecskés Lajos kecskéivel a legelőre, vagy haza felé vonult. Imponált nekünk...

Mikor, hogyan tűnt el a falu életéből? – Sohasem tudtam meg.

És így látta Márton Gábor Kecskés Lajos alakját: „A félkegyelmű, rongyokban járó Lajos „Gu” névre hallgató hatalmas bakkecskéje szemében maga az ördög volt. Nagyon félttem tőle. Szerettem volna elpusztítani. Mindig vittem magammal a nagymama-készítette fakardot. De ha leszeget fejfelé öklelésre készülve megjelent a környéken, mindig felmáztam a fűzfára. Libáim, melyeket a Körös árterén legeltettem, nem félték tőle. Én annál inkább. A fakardot vizes krepp-papírral pirosra festettem, annak jeléül, hogy a kecske vérében fogom megfürdetni. Akkor költöttem első versemet, mellyel várszolni, kívántam: Kecske, kecske gonosz Gu, / lába ördögpatájú. / Azért beszél mekegve, / mert ördög lakik benne. / Rohanj tüzes pokolba, / ne szabadulj ki soha!

Emlékezetem szerint három nőstény kecskéje volt: Szeret, Nebánted, Megöl volt a nevük és féltucatnyi gödölye is tartozott a nyájhoz. Egyébként a „Gazda” egy ólban lakott a kecskéivel. Télen is járta a falut. A kerítésekre ragasztott plakátokat etette le velük. Ráértében zihertű (biztosító tű) gyártásra specializálta magát. A faluban fellelhető rossz vekkereket (ébresztő óra) nagyra becsülte, s az ellentételezését zihertűvel köszönte meg. A falu bolondjának igazi neve tudomásom szerint Gerlei volt, de csak Kecskés Lajosként volt ismert.”

Előttem most Hajcsár Imre alakja magasodik a múlt ködéből. Emlékszem nagy



Hajcsár Imre - Rajz: Endrődi Szabó Zoltán

kalapjára, bőr csizmájára, nagy botjára, bőrtarisznyájára, amint hajtotta a vásárról a reá bízott jószágokat. Minden vásáron ott volt, mindig gyalogszerrel járt, akármilyen messzire is. A vásáron vett marhákat ő hajtotta haza új gazdáikhoz, és mindig minden jószággal becsületesen elszámolt. Híres volt az állatok szeretetéről, ezért is bízták reá állataikat. Soha nem sántult meg egy állat sem a keze alatt. Mesélik a régi öregek, hogy egyszer hat birkát összekötve hajtott haza Túrkevéből. **Hát, így lett Varga Imréből Hajcsár Imre.** Kapcáját óraszám igen nagy gonddal hajtogatta, kellett is a nagy útra. Általában ott aludt, ahol az este érte. Bőr csizmáját mindig Szmola kovácsnál patkoltatta. Leginkább a balai „Gulya” tanyán szeretett aludni, ott jó meleg volt mindig. Feleségét Huszár Rózának hívták, aki leányával együtt Békésszentandráshoz lakott. A család ritkán látta, ámbar minden pénzt, amit keresett hazaadta. Többször lehetett lakodalmakban látni „szüröként” (afféle báméskodó kolduló). Korát nem lehetett megállapítani. Szerette a szalonnát, ám soha nem ült asztal mellé. '57-ben látták utoljára, Balára hajtott...

UFO-k a Körösök völgyében



sen a környék városából, falvaiból is jöttek látogatók., a nagy számú helyi érdeklődők mellett.

Miről is szólt a Konferencia? Megkíséreltem röviden összefoglalni az előadottakat.

Lehetek-e azonosítatlan repülő objektumok (UFO-k) a Körösök völgyében? Természetesen, igen. Gondolom e sorok olvasói között is számosan vannak, akiknek volt már ilyen élménye. Az más kérdés, ki, hogyan reagál erre! Lát valamit, érzel valamit furcsa szokatlant környezetében. Nem mer, nem tud beszélni a vele történetéről! Miért? Félt, hogy bolondnak nézik s nem tudja feloldozni az ilyen eredetű élményét. Nyugtalan lesz, alvás zavarral küszködik, betegnek érzi magát, nem tudja hová, kihez forduljon. Hogyan ossza meg élményét? Egyáltalán, megtörtént-e vele, vagy csak álmodott valamiről? A Baráti Kör tagjai részére, a konferencia résztvevői számára az UFO-ügy nem hit kérdése, mi tényként kezeljük és beszélünk róla. Ne gondolja senki, hogy eltévedett emberek gyülekezetéről lenne szó!

Több ezer éves barlangrajzok tanúsítják e tárgyak megjelenését. Űrhajós ruhában emberi, vagy emberhez hasonló lények megjelenését már a történelmünk kezdetén. A reneszánsz megjelenésétől számtalan ismert festményen ott szerepelnek az égboltra rajzolt UFO-k, csak észre kell venni azokat. A hivatalos tudomány vajon miért hallgat az ilyen ügyekről? Egyáltalán hallgat-e? Nem tudhatjuk, hogy az átlag ember számára (vagyunk vagy 6 milliárdan), miért söprik szőnyeg alá ezeket a témákat azok, akik pontosan tudják miről is van szó? Lehetséges, hogy nem vagyunk egyedül? Kell-e a kismemberek amúgy is sok gonddal, bajjal küszködő napjait egy lehetséges civilizáció itt létével megijeszteni? Valóban elgondolkoztató a válasz. Egy azonban biztos: fény-

képek, videó-felvételek, űrhajósok, csillagászok, katonák (igazán csak ők tudnának erről beszélni) számtalan bizonyítékkal rendelkeznek. Az elmúlt 12 évben 47 olyan esetet kutattunk fel, ami bizonyítottan megtörtént, csak itt a városunktól nem messze, vagy éppen itt a településünkön. Ezek az eseményeket átélő emberek fantasztikus élménnyel rendelkeznek, - közülük többen a Galaktika Baráti Kör tagjai. Neme-re István előadásában több lehetséges verziót sorolt fel annak ismertetésére, hogy mit akarnak az UFO-k? 2 órás előadását nehéz lenne összefoglalni. Sós Tibor vetített képekkel számolt be a nem is oly régen történt különös tompai eseményekről.

Meg kell említenem, hogy több cég, iskola, az Önkormányzat támogatta rendezvényünket. Több országos és megyei lap beszámolt az eseményről. A Televízió is! Nem gúnyoltak és nem mosolyogtak - köszönjük!

Felhívom az olvasók figyelmét arra is, hogy a Galaktika Baráti Kör minden hónap első szerdáján este 6 órakor várja az érdeklődőket a Művelődési Házban. Jöjjenek - beszélgessünk.

Dr. Frankó Károly



A templomtető cseréje szükséges Gyomán



Nem hivalkodva, de mégis öntudatosan gondolunk városunkra, Gyomaendrődre és városunk egyik részére: Gyomára.

A Három-Körös koszorúzza a várost, a fővasútvonal meg beköti az ország forgalmába. Az ideérkezőket 3 templom is fogadja.

E három templom közül az egyik a katolikus templom: nem nagy, de művésziessen szép. A kriptájában nyugszanak, kiknek köszönhetjük ezt a nagyon szép templomot: báró Wodianer Albert és neje Aczél Zsófia. A templom 1878-ban lett befejezve, így tehát több, mint 120 éves. Ez idő alatt a templom mindenkori papjai és a hívei törődtek a templommal.

A tornyát sikerült felújítani, de most meg a tetőzete okoz nagy gondot. Többször is javítva lett mesterek által, de sajnos csak beázik több helyen is, hol itt, hol ott. A műszaki ellenőr, az építészmérnök és a tetőfedő mester gondos és szakszerű átvizsgálás után megállapították, hogy a tetőzetet le kell cserélni. A kripta renoválásával együtt ez 6 millió forint kiadást jelent.

Pályáztunk a Széchenyi Tervhez, mert a templomunknak vallásturizmus jellege van, de nem nyertünk. Így nekünk kell gondoskodnunk a tetőzet megjavításáról, mert idővel még nagyobb károk lesznek.

Ezért kérjük a kedves híveket, hogy adományaikkal legyenek a segítségünkre. Adományaikat - amelyekért előre is köszönetet mondunk - a gyomai Római Katolikus Plébánián adhatják le: Mátyás király u. 1. szám alatt, nyugta ellenében. Adományaik adhatók a Templomokért Alapítványra és akkor ezt az összeget az APEH figyelembe veszi személyi jövedelemadó elszámolásánál. Ehhez befizetési csekk a plébánián kapható.

Imádkozva kérjük a jó Istenünket, hogy segítsen meg minket e nagy és fontos feladatunk elvégzésében.

Adományaikat és imáikat köszönve maradok

Gyomaendrőd, 2001. október 27-én, a templomunk 1878. évi felszentelésének az évfordulóján

mély tisztelettel és szeretettel:

Mag Lajos plébános

Mária néni meséi

Miska és barátai - VII. rész

Nekiláttak hát mind a hárman, és hamarosan eltűnt a rozsda, és fényesen ragyogott a csodalámpa. Egyszerre csak nagy recsegés, ropogás támadt, sűrű füst csapott ki előttük termett a

felé a messzi-messzi földre. Hogy leért-e szerencsésen, és mi történt azután, megtudjátok legközelebb.

A mesét és a verseket írta:
Iványi Mária

BÚZA, BÚZA HALOMBA

Búza, búza halomba,
Most viszik a malomba.
Két csacsi húzza,
Két kő törí, zúzza,
Kalácsot, ha fonatos,
Perec koszorúzza.

Szita, szita, fakéreg,
Neked adom, ha kéred,
Liszt, ha peregne,
Cipó kerekedne,
Attól lesz, ha megeszi,
Bűsnak víg a kedve.

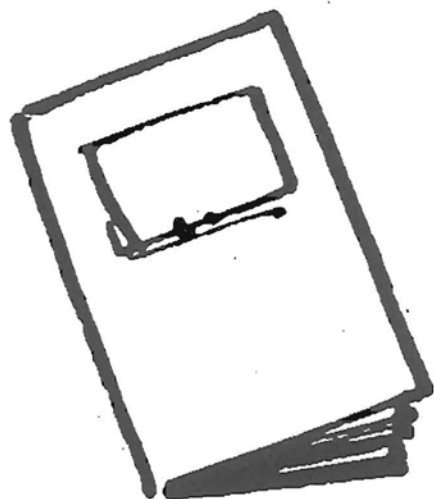
HÁNY LÁBA VAN A PÓKNAK

Pocakos pók pókfonálon
Ereszkedik ezüstszálon,
Mennyi szem és mennyi láb!
Vagy fél tucat legalább.
Vagy tán több is? Mit gondolsz?
Bizony több az, éppen nyolc!
Hová szalad, mit keres?
Egy mihaszna légyre les.

SZAMÁR FÜL

- Láttatok már szamárfüles
Mesekönyvet, gyerekek?
- Láttunk bizony! – feleltek -
Gyűrött, tépett, szakadt lapot,
Ami szamárfület kapott,
Láttunk mi már eleget.

No, de illet! Egy mesekönyv
Szamárfület hol vehet?
Aki benne lapozgatott,
Szamárfület hajtogatott,
Csacsi csakis az lehet,
Csacsi bizony az lehet!



a lámpából, és lámpa szelleme.

- Mit kívántok kis gazdáim? – kérdezte dörgő hangon.

- Hozzá! egy tál sültegetet! – motyogta Tóbi, de Kukucska mérgesen közbevágott. – Azt egye meg a szellem, meg te! Inkább egy zsák diót kérjünk!

- Sajnálom, - tárta szét karjait a szellem, - de ebben nincs gyakorlatom. Ilyesmit sose kértek tőlem. De a szultán lányát elhozhatom nektek.

- Azt tartsd meg magadnak! – mérgesedett Kukucska – meg azt a buta lámpát is. Úgy sem érünk vele semmit.

Meghargudott a szellem, és eltűnt egy szempillantás alatt. Vele együtt a csodalámpa is.

- Most aztán jól megcsináltad! Most aztán igazán nem tudom, hogyan jutunk haza. De azért mondhattad volna, milyen varázsszóra landol a szőnyeg.

- Makk, makk, hát mért nem szóltál előbb? – búslakodott Kukucska, honnan tudhattam volna, hogy ilyen méregzsák egy szellem?

- Te vagy a méregzsák! – gurult ide-oda a szőnyegen Tóbi. – Várjatok, hadd gondolkodjam egy csöppet!

Törte, törte az okos kis fejét a sün, aztán egyszerre csak felkiáltott – Meg van! Tudom már, mit teszünk. Adjatok egy zsebkendőt, csinállok belőle ejtőernyőt, és leereszkedem a Kerekerőbe. Hípp-hopp mester már biztosan otthon van, ő majd hazaparrancsol titeket is.

- Hogy én mit kapok majd! – sóhajtozott Fityfiritty. – Biztosan már holnap indulhatok a mágusiskolába.

- Rád is fér egy kis tanulás – szólt Tóbi. - De hol van műár az a zsebkendő? Mert én az enyémet otthon felejtettem.

- Én meg mindig elveszítem – szégyenkezett Kukucska. – Úgy látszik, most is, mert sehol nem találok.

- Hát, ha ez megfelel?, - húzott elő zsebéből a manó egy szürke gombolyagot

- Te jó ég! – forgatta s szürke izét Tóbi – hiszen ezen hetvenhárom görcs van! -Mi a csodának kötöztetted őket?

- Minek, minek – szégyenkezett a manó – hogy el ne felejtsem a varázsigeiket.

- No ezen jót nevetett Kukucska, meg Tóbi is. Közben sikerült az ejtőernyő. A mókus, meg a manó rákötözték Tóbi lábára, és a kis túskegombóc már ereszkedett is le-

Jó sok idő eltelt azután, hogy a három jóbarát, Kukucska, Tóbi és Fityfiritty álomra hajtották fejüket a varázsszőnyegen. Magasan járt a nap az égen, és ugyancsak csiklandozták sugarai Kukucska pisze orrocskáját. Kinyitotta a szemét, és álmosan kérdezte Fityfirittytől aki már ott üldögélt a szőnyeg közepén: „Te már fölébredtél? Nézd ezt az álomszuszék Tóbit, még mindig alszik, mint a tej.”

- Kikérem magamnak! – szólt ki a tuskéi közül Tóbi. - Nem vagyok én semmiféle szék! Sem álomszék, sem szuszék. Különben is, már régen ébren voltam, csak pihentetem a szemem. De most megyek mosakodni és reggelizni.

Fityfiritty ijedten rákiáltott: „Le ne lépj a szőnyegről, te pupák! Kicsit soká érne földet a lábad!”

- Jóságos ég! – suttogta ijedten Kukucska – hiszen mi repülünk!

- Az ám! – nézelődött körbe, körbe megszeppenve a sün – méghozzá olyan magasan, hogy már nem is látom a Kerekerőt! Ez meg már mi a csuda megint, te félnótás manó!

- Szép kis meglepetés, ugye? – kuncogott boldogan Fityfiritty

- Szebb már nem is lehetne, - békétlenkedett a sün. - Ezt te csináltad, te félresikerült csodabogár!

- Gondoltam már annyit köszönhetek nektek, hát elhoztalak benneteket egy kis sétarepülésre.

- Ez nem is séta, csak repülés. Mit fogunk itt enni? – panaszkodott Kukucska.

- Folyton az evésen jár az eszetek! – bosszankodott a manó – nézzétek inkább a felhőket, hát nem csodálatos! És odalenn ez a gyönyörű világ! Nézzétek csak le.

- Nekem tériszonyom van! – morogta Tóbi, - különben is úgy érzem, tengeri betegségem van. Azonnal szálljunk le. Követelem!

- Hiszen leszálhatnánk éppen, vakargatta a fejét a manó, csak hát..., szóval az a helyzet...

- Csak nem azt akarod mondani, hogy elfelejtetted a leszálló varázsigét?

- Borzasztó – nyöszörögte panaszosan a mókus, - most aztán repülhetünk, míg világ a világ.

- Jaj, d buta vagyok! – kiáltott fel boldogan Fityfiritty. – Véletlenül elhoztuk magunkkal Aladin csodalámpáját is. Most csak addig kell dörzsölnünk, míg szép fényes lesz, és kijön belőle a szellem. Akkor aztán kérhetünk tőle, amit éppen akarunk. Csak segísetek nekem!

Irodalmi oldal



Illatos mezők

IV. Az ember kielelegzi magából a fiatalságát

Augusztus huszadika után az igazgatónő bejelenti, hogy nem lesz hetedik bé. Az osztályt megfelezik, egyik része az ába, a másik cébe kerül. Egy évig magyart tanítok az osztály egyik felének, néznek rám az enyéim az idegen arcok közül, akiket nem tanítok, lehajtott fejjel mennek el mellettem a folyosón, mint a bűnözők.

Otthagynom az iskolát. Innentől fogva két-három, nyolc-tíz évenként állást változtatok.

Az újpesti lánygimnázium a régi iskolám épületében van, az emeleten, a kapuja egy mellékutcából nyílik, nem a térről, így sohasem kell látnom az ötödik béceket. A gimnáziumban az I/F osztályfőnöke vagyok. Huszonkilenc lány, a többségük magas és karcsú, szálanként hátrafésült hajukat kontyba tűzik, az egyik festi a haját, lakkozza a körmét, a mosolyuk utoléri a hátamat, azt mondják nekem: „Ági néni”, nem hajlandók átszokni az Ágnesra, nem bírom a becézett néniiséget, „Csöpi néni”, „Öcsi bácsi”, szenilisnek érzem magam, elnehezültnek, verset szinte lehetetlen nekik tanítani, szórakozottan maguk elé néznek, kinéznek az ablakon, az angol dalokat foghegyről éneklük, csak az osztályfőnöki óra villanyozza fel őket, az, ha kérdezhetnek, ha ilyeneket kérdezhetnek: „Ági néni, miért van az Operaház balettkarában annyi homoszexuális!” A karcsú háta ilyenkor megnyúlnak, a kontyok rezzenetlenek, halántékomon érzem az I/F párbajtőrét. Ennél már csak az idegfejtetőbb, ha az iskolai táncmulatságon tviszet táncolnak, vadul elnézve a fejem fölött, s az osztálykiránduláson elszökődnek a sátorból, és a bokrok felől kamaszfiúk hangja, gitárpengés, kutyavonítás és tűzpattogás szűrődik az én öreg elhagyott sátramba.

Huszonnyolc éves vagyok, félek tőlük. Erre az időszakra esik néhány hónapig tartó házasságom, visszaköltözésem a szükségalakásba, s az, hogy egy orvos csaknem megmérgezett a Luminal nevű altatóval: augusztustól novemberig semmit sem őriz meg a memóriám. „Ági néni összetéveszti Török Bálintot Balassi Bálinttal – mondja egy magyarórán Sinkó. – Amikor Balassi született, Török Bálint már három éve halott volt.” „igen – mondom. – Igazad van. Elnézést kérek.”

Bevezetik a politechnikai oktatást, a Cérnagyár főmérnöke lakatosmunkára, kelmefestésre fogja a lányokat, a mérnökök följelentik a második évben „valódi” munka következik, fonás és címázás. A tantestületi értekezleten felnyújtom a kezem: „Azért tanítsam én évi egy órában Berzsenyit, hogy a diákjaim heti hat órában egy gépet bálmuljanak, és ha a cérna elszakad, megnyomjanak egy gombot, és megkössék a takácscsomót! És soha ne tanulják meg fiszteségesen, mi az időmértékes verselés!” Az igazgatóhelyettes följelent, hogy „aláaknázom a munkára való nevelést”, aztán egy kirándulás után, ahonnan három lányt hazaengedek a filmgyár sofőrjével, egy szülő följelent mint lánykereskedőt – lépni sem tudok már Újpesten, köszönöm, elég volt, elbúcsúzom a II/F-től.

„Aki tanár az eleve neveléses – mondom nekik. – Az ember kielelegzi magából a fiatalságát. Sose térül meg.”

A lányok sírnak. Én is.

„Két tragédiát éreztem meg előre – mondja Meixler, akivel tíz év múlva találkozom az utcán. – Az egyik az volt, hogy el kell válnom a férjemtől, a másik, hogy Ági néni otthagyja az osztályt.”

Jobbnál jobb állásokba kerültem ezután, előkelő és hasznos helyekre: a Rádió külföldi adásaihoz, különféle irodalmi szerkesztőségekbe, de soha nem éreztem a mellkasomban azt a neveléses hajtőerőt, soha többé a lábam alatt a katedra biztonságát. A mikrofonmunka hasonlított néha a tanításhoz, a vidék riportok eszembe juttatták Újpest földre dobott létrára emlékeztető házait, a létra hézagos fokaiban fennakadt emberi sorsokkal. De semmi sem volt ugyanaz, hangszínemet a stúdióban technikus igazgatta, ha „helyszínre” mentem, jött utánam a kábeles, a legtöbbször úgy éreztem, szenvedek, s mert külföldi megrendelésre dolgoztam, és kerülnöm kellett a politikát, minden műsoromban volt valami gyertyafényes idill. „Befejeződött Magyarország villamosítása!” „Sopron: la città natale di Francesco Liszt”. „Római víziorgona Aquincumban, horátiusi dallamok. Integer vitae scelerisque purus...”

1968 kora ősze táján a BBC interjút kért Illyés Gyulától, én voltam a kijelölt riporter. Illyés emelkedett hangon beszélt a mikrofonba a maga ifjúkori szocialista hitéről, arról, hogy azóta miben csalódott és miben nem, majd az interjú vége felé azt mondta: „természetesen nekem nem tízmillió, hanem tizenötmillió magyar sorsára kell gondolnom.” 1968 kora ősze. Az interjút lefordítottam, meghallgatták, ennél a mondatnál megakadtak. Elküldték – korabeli szóhasználat: felküldték – a hangszalagot a pártközpontba, ahol nem tudni mi történt vele, egy idő után egyszerűen nyoma veszett.

Két és fél év múlva úgy érzem, belefáradtam. Abba, hogy a műsoraimból ki kell hagynom a Himnuszt, abba, hogy a börtönviselt nagy közgazdász professzorról kiderítik: „jobboldali szocdem” – érzékeny vagyok erre a megjelölésre -, az interjút kivágják, s a professzort kifizetik százötven forinttal, belefáradtam az aquincumi víziorgonába és a tízmillió magyarba. Elmentem a Rádiótól.

Az Élet és Irodalom szerkesztőségében átsodálkoztam az éveket: a munkaidő rövid volt és intenzív, a kollégák elolvastál egymás írásait, elevenbe vágó jelzőket dobáltak egymás fejébe, a főszerkesztőre rávágta az ajtót, senki senkit nem jelentett föl. A pénteki értekezleten a lapról volt szó, semmi másról: eléggé kerek szerkezetűek vajon a cikkek, segítenek-e valakin, rácsapnak-e a problémára, a világlátási végleteket a „vörös báróné”, Máriaassy Judit és a fehéren izzó tekintélyű Nagy László jelentette, az előbbi a terminusait szabadította ránk („Lila” volt a szépirodalom, „tökös” a publicisztika), az utóbbit egy másfajta ölmelegség hallgatag indulatait. Mindenki befogadta az elszabadult mániákat, a füstös szobát, a sörösüvegeket az asztal alatt, talán az én szájalmas teás termoszatot is, és Nagyapó rögeszméit: a pontosvessző fontosságát, a „szenvedély” helyett a „szenvedelem” használatát, s azt hogy írást visszaadni ezzel a rövid kijelentéssel kell: „Nem”.

Nagyapó a főszerkesztőnk volt, Nemes György, ő szabadította össze az ellentétes véleményeket, őrá lehetett ráválni az ajtót, az ő íróasztalán csöngött hetente a telefon, mindig leszóltak neki valaki, vagy valami miatt, nagybeszédű ember volt, de a telefonhívások részleteit sosem tudtuk meg, csak azt láttuk, hogy megint ijesztően tapintatos valamelyik munkatársával. A szerkesztőségben több '56-os börtönviselt kolléga dolgozott. Ő vette föl őket.

Minden pénteki értekezleten, amikor a tördelőszerkesztőt, Pintér Tamást megkérték, olvassa fel a laptervet („énekelj, Pintyő”), s az információs rovathoz érve Pintér rám nézett, és azt mondta: „a rovat ajánlata...”, úgy éreztem, a helyemen vagyok, mert személyem belesűrűsödik a munkámba, amelynek tartályát úgy jelölik: „a rovat”. Akár a detektívregényekben, a bírósági tárgyalás előtt: „Ready for the prosecution”, „Ready for the defence”. A vád készen áll, a védelem készen áll. Létszámjelentés kérek – de a létszám mellékes. Az ötödik bében megkezdődik a magyaróra. A Kőhegyen megkezdődik a játék. Játssz mindig szenvedelmesen.



Izges ízek

november

Pezsgős liba

1 pecsenye liba, 1 üveg pezsgő, örölt fehérbors, bazsalikom, kakukkfű, fokhagyma granulátum.

A megtisztított libát belül alaposan, bőségesen bedörzsöljük kakukkfűvel, sóval, borssal, fokhagyma granulátummal. Kívül sóval, borssal, bazsalikkal. Mély tepsiibe vagy sültes tábla helyezzük, alája öntjük az üveg pezsgőt, teszünk mellé egész vöröshagymákat és fólia alatt 2,5-3 órán át pároljuk sütőben, közben tüvel szurkáljuk időnként, hogy a zsírja kiolvadjon. Amikor megpirult, fólia nélkül tovább pirítjuk, hideg sós vízzel megspriccelve a bőrét, az piros és ropogós lesz.

Seidl Ambrus

NÉPI MONDÁSOK AZ IDŐJÁRÁSRÓL

november

- 1-én Ha Mindszentkor a levágott bükkfa ága nedves, kemény tél jó, ha száraz, akkor nedves lesz a tél.
 11-én Ha a Márton napi lúd mellcsontja véres, akkor nagyon hideg, ha fehér, akkor havas, ha fekete, akkor esős lesz a tél.
 25-én Amilyen Katalin, olyan a január, amilyen a rákövetkező nap, olyan a február. Ha Katalin ropog, a karácsony locsog és fordítva.
 30-án Fehér András rossz év, Víg András víg év.

SPORT

Labdarúgás, bajnoki mérkőzések

Szeptember 30. Gyomaendrődi VSE – Algyő 1:0

Egyenlő erők elszánt, váltakozó sikerű küzdelme kellemezte a játékot. Algyő – a listavezető – mezőfőlényben játszott, de a hazaiak akaraterője győzött. A gólt Sólyom lőtte. Jók voltak: Csikás, Béletki, Sólyom, Illyés.

Gyomaendrődi VSE 9 helyen áll.

Megyei I. oszt.-ban Nagybánhegyes – Gyoma: 4:3 Gyoma a tabellán az 5.

Október 7. Kalocsa – Gyomaendrődi VSE: 2:0

Egyenlő erők küzdelme, gyenge játéklevezetés, amit erről a viadalról elmondható. Jók: Hanyecz, Béltki, Kovács. A csapat, a vereség ellenére, megőrizte 9. helyét.

Megyei I. oszt. Gyoma – Medgyesegyháza: 3:0. A csapat a 2. helyre küzdötte fel magát.

Október 14. Kiskőrös – Gyomaendrődi VSE: 2:0

A listavezető hazaiak végig uralták a pályát, mégis csak szerencsés gólokkal nyertek. Jók: Hanyecz, Béltki, Kovács Gy., Paluyike. A csapat ezzel a vereséggel a 10. helyre csúszott vissza.

Megyei I. oszt. Gyoma – Orosháza 1:0. A tabellán Gyoma 2. helyen áll.

Diák sport

N A P Diákolimpia több próba bajnokság

Szeptember 21-én Gyomaendrődön rendezték meg a versenyt, ahol teljes csapatta 48 fővel vett részt a Rózsahelyi Általános Iskola. A csapat 5 arany, 2 ezüst és 1 bronzérmét szerzett. Ezzel az eredménnyel az iskola az összesített pontversenyben 14.115 ponttal, nagy fölénnyel I. helyen végzett. Egyéniben is jól szerepelt az iskola: 5 arany, 2 ezüst és 5 bronzérmét kapott.

Békés Megyei Hírlap Popcorn kupa országos minősítő verseny.

Szeptember 28-án Békéscsábán került sor a rangos atlétikai viadalra. Az iskola tanulói kiemelkedően szerepeltek: 8 arany, 9 ezüst, 8 bronzérmel a legeredményesebbek lettek.

N A P Diákolimpia váltófutó csapatbajnokság

Október 16-án rendezték meg a körzeti döntőt, ahol az iskola teljes csapattal (40 fő) vett részt. Az eredmény: 6 arany, 4 ezüstérmé. Az iskolák versenyében nagy fölénnyel ismét az I. hely a Rózsahelyi Kálmán Általános iskoláé volt.

Október 23. kupa 2001.

Október 19-én a Sportcsarnokban került megrendezésre a rangos labdarúgó torna. Ellenfelek a körzeti iskolák csapatai voltak. A rangos mezőnyben az iskola focistái minden mérkőzésüket megnyerték. A 100%-os teljesítménnyel elhódították a gyönyörű serleget.



**NŐI CIPŐT
A GYÁRTÓTÓL!**

A KLASSZIKUS MODELLEKTŐL A MAI
DIVATIG SZÉLES VÁLASZTEKBA
KÍNÁLJUK TERMÉKEINKET.



**GELLAI LÁSZLÓ
CIPŐGYÁRTÓ**

GYOMAENDRŐD, FŐ ÚT 140/2 • TEL: 06-66-283-359

A TURUL CIPŐ KFT



Felvételre keres varrónőket, cipőfelsőrész-készítőket és cipőgyártókat gyomaendrődi, dévaványai és kamuti telephelyeire, tartós munkára, jó kereseti lehetőséggel.

Vidékről bejárást térítjük, vagy megoldjuk.

Érdeklődni lehet: 66/386-251 telefonon Oláh Ferencnél

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK



*„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még.
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”*

(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

Dr. BORSI VINCÉNÉ FINTA JOLÁN, aki Gádoroson élt, szeptember 27-én 92 éves korában rövid szenvedés után megtért Teremtő Istenéhez. Gyászolják: fia, menyei, unokái, dédunokái és a rokonok, s volt

tanítványai. Endrődön a Szarvasvégi temetőben temették el.

BÓTOS JÓZSEF, aki a Juhász Gyula utca 21. sz. alatt élt, október 3-án 87 éves korában az Örökkévalóság honába költözött. Gyászolja családját.

FARKAS JÁNOS, Aki az Esze Tamás utca 2. sz. alatt lakott, szeptember 28-án 84 éves korában rövid szenvedés után befejezte földi pályafutását. Gyászolja családját.

GYURICZA SZILVESZTERNÉ GYURICZA ILONA, aki a Bajcsy Zsilinszky út 23 alatt élt, október 14-én 82 éves korában rövid szenvedés után földi útját véget ért. Gyászolják: férje, fia, menyé és unokája, a rokonok és az ismerősök, jó szomszédok.

HUNYA MÁTÉ volt endrődi lakos, aki Budapesten élt szeptember 27-én, 79 éves korában váratlanul elköltözött az élők sorából. Gyászolják: felesége, leánya, testvére, sógornői, sógorai, keresztfia és a rokonság, valamint az Endrődiek Baráti Körének tagjai.

JÁNOSIK ANDRÁS, aki a Temető utca 3-ban lakott, szeptember 30-án 58 éves korában hosszú szenvedés után visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: Testvére és családját, a rokonok és az ismerősök.

KÍSZELY ISTVÁN, aki II. Ker. 371. sz. alatt élt, október 13-án 73 éves korában ragadta el a halál. Gyászolja családját.

KÖLES EDE, aki a Gyóni Géza utca 36-ban lakott október 14-én 70 éves korában váratlanul érte a halál. Gyászolják: felesége, gyermekei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

KRUCSÓ LÁSZLÓ, aki a Hősök útja 55/1. sz. alatt lakott, szeptember 28-án 71 éves korában váratlanul elragadta a halál.

Gyászolják: Felesége, gyermekei és azok családja, a rokonok és az ismerősök.

NADUDVARI LAJOS, aki a Rózsa utcában élt, hosszú szenvedés után elhunyt. Temetése október 10-én volt. Gyászolják: felesége, leánya és veje, unokái, a rokonság és az ismerősök.

SZÜCS IMRÉNÉ UDVARI Regina, gyomaendrői lakos, hosszú betegség után október 4-én 70 éves korában befejezte földi pályafutását. Gyászolják: Gyermekei s azok családja, a rokonok és az ismerősök.

UHRIN LÁSZLÓ, aki a Szélmalom utca 11. sz. alatt élt, október 1-én 61 éves korában visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: felesége, gyermekei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak a rokonoknak, barátoknak, szomszédoknak és ismerősöknek köszönetet mondunk, akik felejthetetlen halottunk Uhrin László temetésén megjelentek, koszorúikkal, virágaikkal fájdalomukat enyhíteni igyekeztek.

A gyászoló család



Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

AZ ENDRŐDI SZENT IMRE EGYHÁZKÖZSÉGÉRT ALAPÍTVÁNY HÍREI

Október 31-én befejezzük az egyházi temetőink idei karbantartási munkáit.

Köszönjük, hogy többen továbbra is szívükön viselik a temetőink sorsát és adományaikkal lehetővé teszik azok egész évi rendben tartását.

Lapzártáig adományozóink voltak:

Ambrózi László
Biczó Tamásné
Bula Katalin
Császárné Gyuricza Éva
Dajka Tiborné
Dr. Gyuricza Béla és neje
Dr. Hemle Lászlóné Uhrin Magdolna
Hornok Margit és Mária
Hunya András
Hunya Alajos
Hunya Elekné Varjú Marianna
Kalmár Vincéné
Katona Gáborné
Dr. Kupecz Bencéné
Márton Mihály

Molnár Pálné
Sarkadiné Selem Orsolya
Dr. Suhanyeczki Imre
Szabó Dezsőné
Szedlák Zoltán
Takács József
Tasiné Uhrin Márta
Tímár Lajos és neje
Tímár Mihály
Tímár Vendel
Tímár Vince
Ugrin Istvánné
Uhrin Miklósné
Ungvölgyi János
Újházi Ernő
Varjú Józsefné
Varjú Lajosné
Dr. Várady Istvánné
Véha Imréné
Dr. Veréb Lajosné
Az Egyházközség Képviselőtestülete
Pályázat útján a gyomaendrői Polgármesteri Hivatal

A temetői munkások munkabérének 70%-t a Munkaügyi Központ gyomaendrői kirendeltsége biztosította. Támogatásukat ezúton is köszönjük.

Külön megköszönjük Iványi Sándor munkáját. Évek óta ellenszolgáltatás nélkül szervezi és irányítja a temetői munkák menetét, javítja és karbantartja az ott használt szerszámokat és gépeket.

A jövő évi temetői munkákra sajnos ismét nem maradt pénzünk, így a folytatáshoz továbbra is várjuk nagylelkű adományaikat.

2002. évtől a személyi jövedelemadóából felajánlható 1%-ot is fogadhatja az alapítvány.

Számlaszámunk: 53200015-10003231, Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet.

Adószámunk: 18380761-1-04

Az Alapítvány Kuratóriuma



A KERTBARÁT KÖR ÜZENI...

Őszi munkálatok a kiskertekben

„Ereszkedik le a felhő,
Hull a fáról őszi eső,
Hull a fának a levele,
Mégis szól a fülemile.”

(Idézet Petőfi Sándor:
Ereszkedik le a felhő c. verséből)

A hosszú esős szeptemberi hónap után, - e sorok írásakor, - végre verőfényes napok következtek. A szájhangomány vénasszonyok nyarának nevezik. Ilyenkor, ha ülök a cseresznyefa alatt, kertemben, nézem a sárguló faleveleket, a különböző színekben pompázó szőlőleveleket. Különösen a magyar frankos vöröses színű levele a legcsodálatosabb. Ilyenkor „őszi hangulat” üli meg a lelkem, az elmúlás hangulata, s gondolom sokan így vannak ezzel a természeti jelenséggel. Költőinket, íróinkat is megihlette az ősz. Szabó Lőrinc egyik művében így írt: „Őrök kertemben, napfényes lugasban, álmódú kertész nézek szanaszét: kint ősz és tél, itt bent mégis tavasz van!”

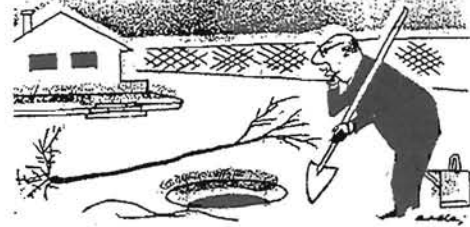
A természet készül a télre, a nyugalmi állapotra, ahogy a növények is, sőt az állatvilág egy része is. Tudjuk, hogy a nyugalmi állapotot követ majd ismét a megújulás, a természet újraébredésének időszaka. Addig azonban eltelik egy pár hónap, melyet tervezgetéssel, egy kis pihenéssel tölt el minden kiskerteket szerető kerttulajdonos.

November közepét követően van Erzsébet napja, melyhez Szent Erzsébet irgalmasságáról szóló legendák fűződnek. Ez a nap azonban a megfigyelések alapján időjárási előrejelzés is, mely fontos volt a magyarság néprajzában. A hagyomány szerint, ha Erzsébet hideget, fagyot hoz, mérsékelt (enyhe) lesz a december, fagymentes lesz a karácsony.

Bizonyára sokan vannak még, akik nem tudták teljesen elvégezni az őszi munkálatokat. Ezeket a hősés előtt el kell végeznünk! Ha még van a fák alatt levél, gereblyézzük össze és égessük el. Sokan komposztálják a leveleket, ez is egy megoldás, de az idej nyáron elszaporodtak a penészgombák, rovarok, melyek elpusztítására legbiztosabb a levélegetés. Mindebből következik, hogy gyümölcsfáink lehullott fertőző leveleit semmi esetre sem használják fel dísznövényeink, örökzöldjeink takarására. Ugyanis a korokozók így átvészelik a telet és kialakulnak szaporítóképletei, és megfertőzik gazdanövényeinket.

A gyümölcsfa telepítésének legmegfelelőbb ideje az ősz, vagyis október vége, november eleji időszak. Az ekkor ültetett suhángok gyökérsebei még behegednek és némi gyökérképződés is megindulhat. Tavasszal, amikor a föld fagyva kienged, máris megindulhat a nedvkeringés (víz, tápanyag felvétel) és ezért korábban fakadnak, és hatékonyabban fejlődnek az év fo-

lyamán. Gyümölcsfáinknak 100 X 100 centiméter alapterületű és 70-80 cm. mély gödört ássunk. A facsemete gyökerét ültetés előtt meg kell metszeni. A csemeték megeredése annál biztosabb, minél hosszabbak a gyökérágak. Ebből eredően csak a törött, roncsolt gyökérrészeket vágjuk le. A hajszálgyökereket nem kell visszazetszeni. Ügyeljünk arra, hogy a vágás felülete sima legyen, ne roncsolódjon a gyors forradás végett. Ezért éles metszőollót használjunk. A gödör közepére helyezett törzs függőlegesen álljon és olyan mélységre ültessük az oltványt, hogy a szemzés 3-4 ujjnyival a talajfelszín fölött legyen. A gyökérrészre morzsálékos földet húzzunk, és közben a facsemetét rázogatassuk. Ezáltal a talaj a gyökereket hézagmentesen körülöleli. A föld fokozatos behúzása közben cipőnkkel óvatosan tapossuk meg. Az így elültetett fa egy kissé magasabban áll, mint a faiskolában, de a tél folyamán fokozatosan ülepszik, a föld tömörül, süllyed. Ne feledkezzünk el, ha száraz a föld az öntözésről, valamint a törzs körül a föld főlhúzásáról.



Hajjaj, azt elfelejtettem megkérdezni, hogy melyik vége kerül a földre.)

Ha a must zajos erjedése megszűnik, újbor lesz belőle. Ezt követően a szilárd részecskék lesüpednek (bogyóhéj, mag, elhalt élesztő gombák, baktériumok), melyet seprőnek nevezünk. A kiejedést követően az önderülés lelassul, ezt utóerjedésnek nevezzük. Ennek megszűnése után a régi gyakorlattól eltérően, a borbetegségek elkerülése, a jobb bor minőség érdekében végezzük el az első fejtést. A korai fejtés biztosítja a bor üdeségét, a szőlőtől származó természetes illat és zamataanyag megőrzését. Meleg pincében, vagy kamrában szintén korábban fejtünk, mert a seprő bomlása ilyen helyen korábban megindulhat. Ne felejtjük el, hogy a kései fejtés mindig nagyobb hiba, mint a túl korai! Később fejthetjük a magas cukortartalmú (cukrozott) mustból nyert nagyobb alkoholtartalmú borokat, továbbá a vörös borokat.

A régi hagyományoknak megfelelően ajánlom a gyümölcsfák törzsének híg mésszel való bemeszelését az ágak elágazásáig. Gyümölcsfáink őszi ápolásának további feladata a hernyófészkek (fákon levelekből álló) múmiák, összeaszalódott gyümölcsök leszedése. Amennyiben még nem végezték el a trágyázást és a talaj forgatását, úgy ne késlekedjenek, mert hamarosan beáll a tartós rossz idő.

HUNYA ALAJOS

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.



Kedves vásárlóim!

Ajánlataim:

- virághagymák, tulipán, crokus, nárcisz, jácint, amarilis
- rózsafövek, teahibrid, futórózsák
- virágserepek, virágdézsák
- műanyaghardok, savanyító edények
- tartósító szerek savanyításhoz
- műanyag kuka 110, 120 literes
- fóliák, Dűfa zománctestek
- Vaporex C+M fűszárító adalék
- szegek, csavarok, kéziszerszámok
- gumicsizmák, esőköpenyek
- ruhaszárítók, vasalóállványok
- fűdőszoza szőnyegek, asztalterítők
- mécsesek, kegyeleti gyertyák



SEPTEMBER 24-TŐL OKTÓBER 24-IG GyOMA BEL-
TERÜLETÉN 6,1 MM CSAPADÉK ESETT. AZ ELMÚLT
ÉVBEN EZ IDŐ ALATT NEM HULLOTT CSAPADÉK.

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta. * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323, (06-20) 398-6781 * Szerkesztők: Bajusz Tünde, Császárné Gyuricza Éva, Cs. Szabó István, Hunya Alajos, Iványi Mária, Márton Gábor * Felelős kiadó: Vaszkó András * MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: 66283-358 Pelyva

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu



VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

VIII. évfolyam 12. szám * Társadalmi, kulturális, hagyományörző folyóirat * **2001. december**

KÖSZÖNTJÜK OLVASÓINKAT A HARMADIK ÉVEZREDBEN!

KARÁCSONY

Ma tán a béke ünnepelne,
A Messiásnak volna napja,
Ma mennyé kén' a földnek válni,
Hogy megváltóját befogadja.
Ma úgy kén', hogy egymást öleljék
Szívükre mind az emberek, -
De nincs itt hála, nincs itt béke.
Beteg a világ, nagy beteg...

Kihűlt a szív, elszállt a lélek,
A vágy, a láng csupán a testé;
Heródes minden földi nagyság,
S minden igazság a kereszté...
Elvesztette magát az ember,
Mert lencsén nézi az eget,
Megátkozta világrajöttét, -
Beteg a világ, nagy beteg...

Ember ember ellen csatázik,
Mi egyesítsen, nincsen eszme,
Rommá dőlt a Messiás háza,
Tanítása, erkölce veszve...
Oh, de hogy állattá súlyedjen,
Kinek lelke volt, nem lehet!...
Hatalmas Ég, új Messiást küldj:
Beteg a világ, nagy beteg!...

ADY ENDRE
(1899. december 23)

Betlehem, a Születés temploma (a csillag jelzi Jézus Krisztus születési helyét)



*Minden Kedves Olvasónknak, határainkon belül és kívül,
szeretettelben gazdag, Istenáldotta békés, boldog karácsonyi ünnepeket kíván:
a Szerkesztőség*

Önnnek joga van tudni...

hogy miről döntött a képviselőtestület november 29-i ülésén

Az esedékes lakossági közmeghallgatásra december 5-én és 6-án kerül sor a két településrészen külön-külön.

Ünnepélyes alapkötetletre kerül sor december 8-án, amelynek vendége Glattfelder Béla államtitkár, a Gazdasági Minisztériumból. Ezzel hivatalosan is elindul az Ipari park infrastruktúrájának kiépítése, valamint az idős nyugdíjasok szociális bérlakása, az a fiatalok fecskéháza néven várva-várt beruházás.

Településszerkezeti, szabályozási előterv **jóváhagyása alapján folytatódik a tervezési feladat.**

A településszerkezeti terv meghatározása a település alakításának, védelmének lehetőségeit, a fejlesztési irányait, az egyes területrészek felhasználási módját, a környezet állapotának javítása vagy legalább szinten tartása mellett. Az építési, állattartási rendeleteket is módosítani kell, ha az új rendezési terv elkészül, és jóváhagyásra kerül.

Ennek alapján tovább bővül a **Kertvárosias terület:** Révlapos, Népliget, Csókási, Újkert sor a Selyem út és Móra út között, Kossuth utcától a Pásztor J. utcáig, Főút, Bajcsy Zs. által határolt területen, Rákóczi és Mirhóhádi utca közötti terület, Hősök útja, a Somogyi Béla és Béke u. közötti szakasza, kivéve a központi vegyes területbe eső része, Blaha-Endrődi utca-Apponyi utca-Fő út által határolt terület.

Központi vegyes terület: Blaha utca,

A Ridegváros D-i része, és a védőtöltés déli részén a Toronyi út és az endrődi határcsatorna közötti részen gazdasági terület jelölendő ki, mezőgazdasági telephelyek részére, mely külterület maradna.

Újkert sor Ny-i részén a Selyem úttól délre különleges terület kijelölése sportlétesítmények céljára.

A Révlapos É-i részén (Fáy utca végén) maradjon mezőgazdasági kiskertes terület.

Szippantott szennyvíz díja köbméterenként 333,6 Ft-ra emelkedik, az emelés mértéke, 18,9 %.

A költségvetés I-III. negyedévi pénzügyi beszámolója egyhangúlag elfogadásra került.

A város pénzügyi egyensúlya stabil, az intézmények időarányos költség-bevétel alakulása rendben van. A költségvetés megfelelő tartalékkal rendelkezik, amely biztosítja a közalkalmazottak és köztisztviselők 13. havi jövedelmét. Ismét büntetve lesznek azok az intézményvezetők és gazdaságvezetők, akik túllépik az éves kereteiket. Ők csak januárban kapják meg a prémiumot, azaz a 13. havi fizetést.

Az utak elmaradt javítását e napirend keretében kifogásoltam.

Nem kerül egyelőre eladásra a 6605 db (10.000 Ft névértékű) államkötvény, amit a város a gázközmű vagyon privatizációs bevételeként kapott. Az államkötvény biztos kamatozású.

Támogatások emelése: óvodai, bölcsődei, közművelődési, logopédus ellátási. Sportcsarnoki támogatások egységesen 10%, sportszervezetek közös támogatási kérelme a költségvetés tárgyalásáig elnapolásra került.

Gyomaszolg szolgáltatási díj változásai: temetői szolgáltatás 10%-kal, parkgondozás 15%-kal került emelésre.

Ligetfürdő bővítési beruházási munkáinak lebonyolítására (közel 900 millió forint!) egy személyben megbízást kapott: Vass Ignác a Liget fürdő vezetője. A közbeszerzési munkabizottság tagjai: Vass Ignác, Hangya Lajosné, Novodomszki Pál, Rau József, Dr. Csorba Csaba.

Vas Ignác a közbeszerzési eljárásról, a tendertervekről, a kiviteli szerződésről utólagos tájékoztatást ad majd a testületnek. Vonatkozik a tájékoztatási kötelezettsége a saját forrás biztosítására is.

A törvény jelenleg még nem írja elő ilyen esetekre, (amikor átruházásra kerül egy testületi feladat egy személyre) a vagyonyilatkozat tételi köteleességet. Ezért erre csak akkor lehetett volna kötelezni a megbízottat, ha a testület azt megszavazta. Tekintve, hogy a módosító indítvány megszavazására semmi esély nem volt, ezért e sorok írója csupán mint a saját véleményét mondta el a testület tagjainak.

A megbízás 2 ellenszavazattal elfogadásra került, az eredeti formában.

Eladó a Fő út 5. sz. alatti volt Kalmár ház, azaz a volt kisegítő iskola. Minimum ár 5 millió forint. További információk a Polgármesteri Hivatalban szerezhetőek be. A pályázat beadási határideje: 2002. január 3, déli 12 óra.

A Gyomaendrődi Híradó december 1-től 97 forintba kerül.

A Körös Kajak Sportegyesület 2001 évi szakmai munkájáról szóló beszámolót, a Gyermejköltési és Családsegítő csoport munka beszámolóját, a Katona József Művelődési Központ, a Körzetközponti jegyzői feladatok teljesítéséről, és az adóosztály tevékenységéről szóló írásbani beszámolókat a testület köszönettel elfogadta.

A 2002 évi BURSA HUNGARICA Ösztöndíjpályázathoz a testület a csatlakozási szándéknyilatkozatot jóváhagyta.

A helyi járatú autóbusz remélhetőleg naponta legalább egyszer megközelíti a szakorvosi rendelőt, így könnyítve a tömegközlekedési eszközzel járó idős embereknek.

Az idősek karácsonyi ajándék csomagját idén is házhoz szállítják, ezzel is áldott szép karácsonyt kívánunk. Fogadják szeretettel.

Császárné Gyuricza Éva
Képviselő

...Három dolog marad meg addig:
A hit, a reménység és a szeretet;
Ezek közül pedig legnagyobb a szeretet!..."
(1 Kor 13)

Karácsonyi üdvölet a Gyomaendrődön élő családoknak, a magányosoknak és minden jószándékú embernek, minden Kedves Olvasónak!

Újra elérkezett a várakozás, az advent ideje, amikor a családok meggyújtják az adventi koszorú egy-egy gyertyáját; a gyerekek az adventi naptár egy-egy ablakát türelmetlenül nyitogatják, nagy a nyüzsgés-mozgás: karácsonyfa díszítés, ajándékvásárlás... Elérkezik a várva-várt nap, szenteste van. Már mind a négy gyertya ég az adventi koszorún, már csodálatosan pompázik a karácsonyfa, már az utolsó ablak is kinyílt az adventi naptáron: és végre mindenki megkapja ajándékát. Milyen szép és megható, amikor együtt a család, amikor látjuk a szemek csillogását a pislákoló gyertyafénynél, és akkor értjük meg igazán: nagyobb dolog adni, mint kapni! Majd elérkezik az éjféli mise ideje, nem érezzük magunkat fáradtnak; elmegyünk a zsúfolásig megtelt templomba, ahol együtt énekelünk, imádkozunk; együtt köszöntjük a Kiszéjusz születését. Örömrünknek ez a csúcspontja.

Hétköznapjainkat, ünnepnapjainkat magunk szervezzük, magunk alakítjuk, és ezek az emlékek hagyományozódnak gyermekeinkre, unokáinkra. Tudjunk, és merjünk ünnepelni a szeretet ünnepén, karácsonykor. Jöjjenek össze a családok, és tegyék félre gondjaikat. Beszélgessenek és énekeljenek együtt. Aki egyedül van, annak nehezebb az ünneplés. Ő pedig gyűjtson gyertyát szereteti emlékére, ő is díszítsen fel egy karácsonyfa ágát, és hallgasson karácsonyi énekeket, Jézus születésének ünnepére mindannyian emlékezzünk!

Kedves Gyomaendrődi Polgárok! Kedves Olvasóink!

Várjuk ezt a Karácsonyt, hiszen a szeretet ezen a napon mindenki lelkébe beköltözik, hívőkébe és nem hívőkébe egyaránt. Kívánok Önöknek, kedves családtagjaiknak, rokonaiknak, barátainak, gyermekeiknek Istentől megáldott, kegyelmekben gazdag, boldog karácsonyt!

Őszinte szeretettel
Domokos László
Országgyűlési képviselő



* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

Megyei hírek - A jövő elkezdődött...

Október 26-án kora délután Szarvason a Tessedik Sámuel Főiskola Tessedik termében tartotta a FIDESZ „A jövő elkezdődött” című vitáirának „A föld megtartó ereje – agrárium és vidékfejlesztés a XXI. században” címmel ismertető előadását. A vitáirak első mondata így szól: „A föld szeretete Magyarország 1000 esztendő történetében gyakran bizonyult olyan megtartó erőnek, ami messze túl mutatott a földből élők kenyérkereseti lehetőségükhöz való természetes ragaszkodásnál.” A házigazda Domokos László az V. választókerület országgyűlési képviselője volt. A tárgyban megjelölt vitáirak előadást Farkas Sándor, az Országgyűlés Mezőgazdasági Bizottságának elnöke tartotta.

Az előadás után hasznos és építő jellegű vitára került sor. A felszólalók általában a vitáirakot bírálva kevesellték a mezőgazdaságról írottakat, mondván, hogy a téma fontosságára való tekintettel bővebb ismertetést igényelt volna. A beszélgetést összegezve Domokos László megköszönte a hasznos és bíráló véleményeket. Hangsúlyozta, hogy épp az volt a vitáirak célja, hogy tovább gondolkodásra ösztönözzön. Megjegyezzük, hogy a vitáirak megyei bemutatójára október 9.-én került sor. A 216 oldalt felölelő vitáirak előszavában Pokorni Zoltán a FIDESZ elnöke így szólott: „Ismerünk kell a múltunkat, számba venni eredményeinket, reálisan értékelni a jelent, mert csak így tervezhetünk méltó jövőt, amelyért érdemes dolgozni.”



Hordógyár létesül Mezőberényben - Mezőberényben, Domokos László országgyűlési képviselő jelenlétében helyezték el a Katona és Katona Kft tulajdonában hamarosan felépülő hordógyár alapkövét. A hordógyár, első ütemének megvalósulása után 22 főt tud majd foglalkoztatni. A hírek az ad különös jelentőséget, hogy a vállalkozás ügyvezetője városunk egykori mecénása az endrődi születésű Katona Sándor. Sajnáljuk, hogy vállalkozása nem itt valósulhatott meg.

Tisztelgés a hősök előtt Körösszegapátiban - A város vezetői és lakossága, valamint a meghívottak felemelő ünnepségen emlékeztek meg Az I. és II. világháború áldozatairól, az '56-os mártirokról, emléküknak adózva, újra temetéssel egybekötött díszírhelyet emelve 16 magyarnak, akiket a második világháború végén galád módon gyilkoltak le a szovjet katonák. Az ünnepségről tudósításunk a 235. oldalon olvasható.

Kedves Olvasóink, Előfizetőink, Támogatóink!

Sajnálattal kellett megállapítanunk, hogy kérésünk ellenére többen vannak, akik még a 2001 évi fizetési kötelezettségüknek sem tettek eleget. Szerkesztőségünknek nincs olyan apparátusa, hogy - de szándékunkban sincs - felszólító leveleket küldjön. Ezért úgy határoztunk, aki 2002. március 31-ig nem küldi el az újságunk támogatására szánt összeget, annak április hótól nem küldjük lapunkat, tudomásul véve, hogy nem kíván lapunk előfizetője lenni. Megértésüket és belátásukat kérjük, hiszen a lap postaköltsége is már több mint évi ötszáz forint, nem beszélve az előállítási költségekről.

Természetesen ez nem vonatkozik azokra, akik év közben fizettek elő, mert azok fizetési kötelezettségének határideje ugyancsak év közben fog lejárni.

SZERKESZTŐSÉG

Zászlót bontott a nyugdíjasok polgári egyesülete - November 6-án a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség helyi szervezetének kezdeményezésére megalakult az Országos Nyugdíjas Polgári Egyesület (ONYPE) Gyomaendrődi Szervezete. Vendégünk volt Dr. Aszódi Pál az egyesület elnöke A gyomaendrődi szervezet elnöke lett Gardi Lajosné, alelnök Timár Mihály, a vezetőség tagjai: Hunya Alajos, Valuska Lajos, Marsi Jánosné. Részletes ismertetést az egyesület tevékenységéről, feladatairól, céljairól januári számunkban adunk részletes

A történelmi egyházak szerepe az új évezred küszöbén

Ezzel a címmel nyitotta meg Domokos László országgyűlési képviselő, a Megyei Közgyűlés elnöke a fórumot, melyen nagyszámú érdeklődő vett részt. A fórumot köszöntötték: Nagy László a Tiszántúli Református Egyházkerület püspök helyettese, Gyulai Endre Szeged-Csanádi Egyházmege püspöke (fenti kép), Dr. Harmati

Béla a Déli Evangélikus Egyházkerület püspöke. A fórum megnyitó előadását Semjén Zsolt helyettes államtitkár (lenti kép) tartotta, előadásának címe: A kormány egyházpolitikája. Béres István Gyula Város főépítész előadást tartott a műemlékek és műemlék jellegű egyházi épületekről, azokkal kapcsolatos teendőkről. Végül Takácsné B. Nagy Nikolett a Békés Megyei Területfejlesztési Tanács munkatársa, az egyházaknak szóló pályázati lehetőségekről tartott előadást. A fórumról szóló részletes beszámolóinkat következő számunkban adjuk közre.

KÖSZÖNTŐ

Köszöntelek Benneteket 45. házassági évfordulótok alkalmából! Jó egészséget és sok boldogságot kívánok mindkettőtöknek! Köszönöm, hogy álmaim megvalósításához mindig segítettetek.

Nagyon sok szeretettel: Lányotok: Irén

Szabó Lajos és felesége eljegyzési képe



VIII. Nemzeti Fiatallétszámvetés Kiállítás - November 10-én nagy sikerrel zajlott le városunkban a Magyar Galamb- és Kisállattenyésztők Országos Szövetsége által rendezett kiállítás. A Városi Sportcsarnokban Dr. Dávid Imre polgármester köszöntötte a megjelenteket és mondott megnyitó beszédet. A sikert bizonyítja, hogy 32 fajtagyőztes, 4 szingyőztes, és 22 különdíjas kapott méltó elismerést. A kiállítást megtekintette Domokos László választókerületünk országgyűlési képviselője, a Megyei Önkormányzat elnöke.

III memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó! új kenyér íze, lepergő könny sója,
Sarkcsillag a négy égtáj felől! öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Anyanyelved billyogként jelöl! Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld, s ivadékainkba szebb. Jövő!

Tímár Máté

Tallózás az emlékezet búzamezejéről

Kedves Olvasóink!

Ebben a sorozatban – megszakítva hagyományainkat – több régebben élt endrődi, gyomai személyiséget vettünk egy csokorba. Úgy ahogy írta nekünk Tímár Máté barátunk, nem sokkal elhunyt előtt. Igaz, többekről megemlékeztünk már sorozatunkban, de Tímár Máté emlékének is tisztelegve adjuk közre írását, mert az ő anekdotázó stílusa, hisszük, hogy új fényben világítja meg még azokat is, akikről már megemlékeztünk.

Ragadjál emlékezés, ifjuljak vissza, s keljenek élővé a holtak:

Papp Zsigmond, gazdálkodó, kőszobrász, és festőművész, így jegyezte a megyei monográfia az én szeretve tisztelt Zsiga bátyámat, aki először mondotta édesapámnak, Ugrin Péter bácsi után, egy mangalica kan-csere alkalmából, hallván csefességemet, hogy: „Bátyámuram, ebből a gyermekből még lesz valami!” Lett, vagy nem, a Jóistennél a mérce s nálam a hálás emlékezés. Papp Zsigmond 1888-ban született Gyomán, gazdálkodó szülőktől, kálvinistának. Zsombolyán végzett úgynevezett földműves iskolát, majd 60 holdon gazdálkodott, de olvasottsága többszörösen lekörözte az „Úri kaszinót”, s képzőművészként is diplomásokat állíthatott volna háta mögé. Szobrászműhelyéből síremlékek sokasága vándorolt a temetőbe, s országzászlók sora. Ő alkotta a gyomait is, s úgyszintén a gyomai református templom orgonájának faburkolatát. 1928-ban az országos mesterversenyen faszobrai általános elismeréssel találkoztak, míg ő a faluszövetség 1925-ös kiállításán negyven vásszonnal szerepelt. Legismertebb műve a szülei sírjára készült „A Magvető és a Nagy Arató” című metszete elveszett a református temetőből. A közeletről sem hiányzott. Tagja volt a községi képviselő-testületnek, a megyei-bizottságnak, a kálvinista presbitériumnak. Nejétől korán elhunyt fia mellett Futó Zoltánné, Papp Ilona leánya származott s egy unokája él. Halálát az osztályharc okozta. Házából kilakoltatva a műhelyét építette át lakhatóvá s eközben érte az agyvérzés, melyből az öröklétkébe távozott. Gyomaiak ne feledjék!

Kalmár Imre, Endrődön mindenki „Imre bácsi”-ja, évtizedekig főbíró „Vacerországban”, aki még az „elvtársak” is

viszatiszteltek volna egy-két holdat a kilencvenből, ennyiért: „Mindet öcsém-uramék, vagy semmennyit!” 1879-ben született, nevezetes nemzetségből s az Ugrin családból nősült. Hat gyermeke édesapámozta s állítólag így iskolázta Finta Albert főjegyzőt, amikor ledorongolt egy kertészi szegényembert: „Engem kendezzen, főjegyző uram, mert a szegény jobban a szívére veszi s visszaüt, jogosan!” Bár a lófő-székely Finta se volt darócból szőtt valaki, nyilván az értetlenség csiklandozta az idegeit. Imre bácsi Imre fia, az elsőszülött, tsz-nyugdíjasként élte meg a kilencvenedik évét a Zöldfa utcában, s élje a százat, ha élne, nyogodjonak ha holt.

Heőpapi Pikó Béla földbirtokos, ny. intéző, Gyoma. A köztisztelt Pikó doktor úr édesapja. Két-tanyás birtoka az endrődi Kertekig terjedt, de a hangja – ha a renyhe cseléceit egrecérozta -, talán Kondorosig, Szarvasig is. Kiváló gazda volt, s ősei a Szatmári-béke aláírói között is szerepelnek. Az endrődi-gyomai Wodianer uradalomban, majd a vasvári Zselénszky grófnoknál gazdálkodott, a háború végén főhadnagyként szerelt le, s akkor telepedett le Gyomán, végérvényesen. A gazdasági csóddal terhes 30-as években hősiesen harcolt a megyénél az úgynevezett védett birtokok elárverezése ellen.

Vaszkó Mihály (1897-1975) Endrődön: Mihály bácsi! Jó módú, sokgyermekes, hívő katolikus családból származott, tizenévesen már kaszált, s 1915-től megjárta a szerb-olasz-orosz frontokat, súlyosan sebesült. Szinte az alapításától a Független Kiszgazda és Agrárpárt, majd Bajcsy Zsilinszky Endre Magyar Radikális Párt-jának tagja. Legendaként emlegetik Tarpán ma is, miként ragadta kantáron az ellenük kivezényelt csendőrök lovát, Tamási Áronnal együtt. De ott találhatjuk a Parasztszövetség szervezői s hadbalépés ellen tiltakozók sorában is. A Sztójay-féle internálást bujdosással kerülte el, de a Debreceni Ideiglenes Nemzetgyűlés képviselőinek sorában már ott találjuk 1944 végén s a képviselőházban egészen 1948- végéig, amikor a Rákosiék felkínált minisztersége helyett inkább a k-betűs üldöztetést, a börtönt választotta. Szibériában a szívem is félrevert örömben, amikor a Szabad Nép-ben olvashattam, mint támadták az egyházi iskolák államosítása elleni fellépéséért. Úgy tiszteltem érte, akár édesapámat! 1956-ban is megtalálta a helyét, de a Nemzeti Bizottmány elnökeként is ragaszkodott a szocialisták tagságához, hogy teljes legyen a demokrácia. Régen utca-nevet érdemelne. (Mint tudják olvasóink, beszámoltunk arról az ünnepségről, amikor 2000 nyarán róla utcát neveztek el.)

Rácz Lajos (Endrőd, 1900. - Gyoma 1983) Mintha ikercsilaga lenne Vaszkó Mihály bácsinak. Szegényparasztból Póhalmon lett kisbirtokos, zsilinszkista, és színműíró. Parlamenti képviselőségéről, kiszgazda főtitkárhelyetteségéről Vaszkó Mihály iránti együttérzésből mondott le, és ment el tallajjavítóknak. A teremtő paraszti alkotó életerő nemes példája volt. Megírta emlékiratait, amibe Ortutay Gyula „beléfirkált”, amire nem engedte megjelenni. Tudom, először én lektroáltam. Most megjelenhetne, mint a „póhalmi társulás” momentuma.

Régi dal, régi dal, régi dicsőségről...

Tímár Máté



METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények

Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek, háztartási kisgépek

Szórakoztató elektronika

Szegek, csavarok, zárok, lakatok

Fürdőkádák, mosdók, csaptelepek, mosogatók

Villanyszerelési anyagok

GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: 386-909

Megújult a könyvtár Endrődön

November 23-én került sor a felújított endrődi könyvtár ünnepélyes átadására, amelyen számos meghívott vett részt. A könyvtár teljes felújítását végezték el: sor került az épület teljes szigetelésére, új padlófűtést kapott, az elektromos hálózatot is teljesen felújították, új nyílászárók tették szebbé a helyiséget. A könyvtár dolgozói is átrendezték a könyvtárat.

A felújított könyvtár szeretettel várja olvasóit.

Gyoma város állapota „politikai, statistikai tekintetben”

III. fejezet

A kemény osztrák önkényuralom idején a „Község organikus kifejlődése s azok tevékenysége?” kérdésére a gyomai előjáróság a következő körülményesnek tűnő feleletet adta, melyből nem nehéz kihámozni az óhajt, hogy ti. állattassék vissza mihamarább a községi, jól bevált önkormányzat. „Igen kívánatos, és felelté óhajtandó volna, ha a' mostani működése körében is elég erélyességet kifejítő Előjáróság a' magas kormány által czélba vett községi rendszer életbe léptetésével hatás körében meg szilárdíttatnék, hogy így a' Községek organikus ki fejlődés tekintetében is annál inkább előre haladassanak.”

Hosszan és terjedelmesen foglalkozik az irat a „Katonai ügy” kérdéseivel és válaszai-val. Ezek közül néhány érdekesebb tételt válogattunk;

„Az újjonczozási rendszabályok mint az Igazság, és egyenlőség alapjára fektetett polgári jollét fentartására szolgáló eszközök, a' népre nézve meg nyugtatólag hatnak, van mind azon által a' Katona állításra vonatkozólag egy alázatos észrevételünk az t.i., hogy a' tavalyi módszerent megyeileg ki állított Újjonczokból egyik Község a' másiknál-szemre főre egyik Községnek szebb, derekabb legényei lévén, mint a' másikkak-vagy többet, vagy kevesebbet adott, mint a' mennyit lélek szám szerént ki vetés után községileg kiadni köteles lett volna, mire nézve óhajtásunk az volna, hogy a' Újjonczok kiállítás körüli eljárás jövendőre nézve a' szerént történék mint volt ez 1851/52-dik évben.”

Vagyis ne történjen az meg, hogy az egyik községben, ahol sok szép daliás legény van, mind összeszedik, a' másikkban már csak válogatnak s így telik ki a' megyére kirótt ujonclétszám.

A katonai „kötelezettség alóli megszökések, öncsonkítások, nem történtek.” Gyoma,

mint a többi Békés vármegyei községek is a Nagy Váradi Császári és Királyi be avatása hadfogadó kerülthez tartozik.” – „Községünkben régi időtől fogva állandó beszállások nem történtek, mind azon által annak idejében fél század lovasságnak adatott beszállásolási helyiség.” – Az előjáróság számításai szerint a városban beszállásolható szükség szerint 1.128 ember és 678 ló.

A „népoktatással” kapcsolatosan a válszadók a következőket írták: „A' Községünkben létező tanítói testület elég erélyességgel, és lehető szorgalommal folytat elemi oktatásokban, növendékeinket fogatos, és dicséretes képezettségben részesíti. – „Politikai magatartás... E részben Tanítóink kifogás alán nem eshetnek, sőt mint tanúsított hű alatt valók dicséretet érdemlenek, - A' Tanítók az illető Egyházak által eddigelő még nyugdíjazásban nem részesítették, 's erre nézve még ez ideig semmi rendszer fel állítva nincs.”

Az állami monopóliumokkal kapcsolatos kérdéskörben a dohányjövédékkel-dohány-termesztéssel összefüggő érdekes megfigyelést összegző választ olvashatunk; „Községünkben...”, csak éppen négy termesztési vállalkozó találtatván (t.i. négyen természetesen dohányt), ebből merített tapasztalások után, azt vagyunk bátrak elő terjeszteni, hogy amennyiben ezen természetvény ág, mind magára az álladalomra, mind az összes népségre jövédelmi tekintetben hasznótársztó brill (tárgyi szempontú remeklés, művelet), a' természetstóli idegenkedés pedig onnan származván, mi szerént ezen nagy gonddal, és sok fáradsággal járó természetnynek ára, a' munkálkodók fáradságát nem eléggé jutalmazza; - ennél fogva úgy vagyunk községünk lakosai részéről meg győződve, - hogy a' Dohány árának felrugtatása által természetstóli vállalko-

zók is nagyobb számmal találkoznának, ha kivált azokat helyben venné által az Álladalom (t.i. a dohányleveleket, a „végterméket”).

A határ tagosítása már 1851-ben megtörtént. A lakosság szántóföldje, kaszálója, legelő illetősége az uradalométól „külön szakítva”, minden telek után „tagosítva” lett. A kaszáló két darabban, a legelő – melyből a „szelléri illetőség is egy tagban kiadatott, - a telkes lakosokkal közösen használtatik”. Az egy tagban kiadott szántók lehetővé tették a tanyásgazdálkodás további fejlődését s a belterjes gazdálkodás kialakulását. Szántóterület kh.-ban; 11,089, kaszáló rét 9,466, szőlő 611 kh. Legelő 11,591 kh. Megjegyzik az előjárók, hogy az egész határ az áradások és vadszitek miatt évenként kisebb-nagyobb mértékben használhatatlan. Az összes terület 1/15-öd része pedig „általában haszon vehetetlen”. A búza a vetőmag háromszorosát, az árpa s zab pedig másfélszeresét adja vissza. Az 1852 évben a szénatermés igen csekély volt, sarjuszéna semmi. Úgynevezett külső legelőket kénytelen a község lakossága más községek határában bérelni, hogy állatait eltarthassa. Ekkor még a jövédelmforrás nagyobb része az állattartásból folyt be. Ezt mutatják az állatlétszámok: szarvasmarha 1041 db., ló 1099 db., birka 17.041 db. (a szárazság miatt a birkák 1/5-e elpusztult), sertés 1259 db. (ezekben az állatlétszámokban általában az egy év felettiek vannak beszámolva).

A 22 oldalas dokumentum számsorai „beszédés” válaszai kellő felkészültségű kutató munkája nyomán képet adhatnak a korabeli Gyoma életéről. Örvedetes volna, ha kerülne erre „vállalkozó”.

Cs. Szabó István

I. Világháborús emlékmű avatás - November 10.-én megható ünnepség keretében **Kondor Péter** kelet-békési evangélikus esperes és **Tuska Tibor** lelkész áldották meg Isten oltalmába ajánlva a gyomai evangélikusok I. Világháborúban elesettek emlékművét, ahol ezentúl 30 név emlékeztet a hősi halottakra. Am, a II. világháborús emléktáblára is felkerült még négy új név a deportáltak és elesettek névsorába. Az ünnepégen **Domokos László választókerületünk országgyűlési képviselője** beszédében elmondta, hogy a gyomai evangélikus nemetek ősei nem voltak ugyan sokan, de a történelem írásában részt vettek. „Kíváncsi, hogy a német tradíciójú lakosság forduljon a múlthoz, de megnyilvánulásai vezessenek a jövőhöz!”

INFORMÁCIÓ A SZÉCHENYI TERV PÁLYAZATAIRÓL, LEHETŐSÉGEIRŐL

Megjelent a 2002. évi Széchenyi terv pályázat kiírása vállalkozók, magánszemélyek és civil szervezetek részére.

Újdonság: horgász-turisztikai kínálat fejlesztésre is lehet pályázni.

Magánszemélyeknek továbbra is lehet pályázni hősizigetelt vakolat, illetve nyílászáró cseréjére (egyháznak is).

Érdeklődni lehet Ungvályi János térségfejlesztési megbízottnál.
Tel.: 30/294-0650

A gyomaendrődi Szent Gellért Katolikus Általános Iskola új telefonszáma: 66/581-170

Az iskola tanulói érmés nyilvános telefonkészüléket kaptak.

GIPÓTALPBEÉLÉST SZONDÁTÓL

Rózsahegy u. 11.
Telefon: (66) 284-301

THERMIX
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

☒ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- ☞ Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- ☞ Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- ☞ Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- ☞ Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- ☞ Építőipari gépek, segédesszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)



Katolikus oldal



DECEMBER HÓNAP ÜNNEPEI

2. vasárnap: Advent 1. vasárnapja
 3. hétfő: Xavéri Szent Ferenc áldozópap
 4. kedd: Damaszkuszi Szent János áldozópap
 6. csütörtök: Szent Miklós püspök
 7. csütörtök: Szent Ambrus püspök egyháztanító
 8. szombat: Szeplőtelen fogantatás
 9. vasárnap: Advent 2. vasárnapja
 11. kedd: Szent I. Damaszus pápa
 12. szerda: Chantal Szent Johanna Franciska szerzetesnő
 13. csütörtök: Szent Lúcia vértanú
 14. péntek: Keresztes Szent János áldozópap, egyháztanító
 16. vasárnap: Advent 3. vasárnapja
 23. vasárnap: Advent 4. vasárnapja
 25. kedd: Karácsony, Urunk születése
 26. szerda: Karácsony, Szent István első vértanú
 27. csütörtök: Szent János apostol, evangélista
 28. péntek: Aprószentek
 30. vasárnap: Szentcsalád
 31. hétfő: Szent I. Szilveszter pápa

Áldott Karácsonyt, és sikeres Újévet kívánok minden Kedves Olvasónknak, és Gyomaendrőd minden lakójának: Iványi László endrődi plébános

A katolikus hit elemei (2)

II. Az üdvörténet

A. Ádám és Éva bűnbe esett és elvesztette Isten kegyelmét, de utána Isten megadta nekik az üdvösség reményét, a megváltás ígérését.

B. Krisztus előtt 1850 körül Isten kiválasztotta Ábrahámot, hogy ő legyen az izraelitáknak, Isten választott népének atyja.

C. Ábrahámnak volt egy fia, Izsák. Izsák fia volt Jákob, Jákobnak pedig tizenkét fia volt. Izrael tizenkét törzset Jákob fiai után neveztek el.

D. Krisztus előtt 1250 körül Isten Mózeset választotta ki, hogy az izraelitákat kivezesse az egyiptomi fogságból az ígért földjére.

E. Isten Mózesnek adta a Sinai-hegyen a TÍZPARANCSSOLATOT, és SZÖVETSÉGET kötött a néppel.

F. Isten az évszázadok folyamán prófétáin keresztül beszélt népéhez. A próféták minduntalan emlékeztették a népet Istennel való szövetségükre, Isten parancsaira, és közvetítették számukra az eljövendő Messiásban való üdvösség üzenetét.

G. Amikor Krisztus, a Messiás eljött, ÚJ SZÖVETSÉGET hozott létre.

H. Azokat az embereket, akik Jézus Krisztus tanításait követik, KERESZTÉNYEKNEK nevezük.

Isten nem hagyta magára az embert bukása után. Ellenkezőleg: Isten hívja az embert, és titokzatos módon meghirdeti a rossz fölötti győzelmet és a bukásából való fölemelkedést. (KEK, 410.)

Amikor Isten végtelen szeretetében az egész emberi nem üdvösségét gondosan elő akarta készíteni, különleges gondviselésével egy népet választott ki magának, és reá bízta ígéréseit. Szövetséget kötött Ábrahámval (vö. Ter 15,18) és Mózesen keresztül Izrael népével (vö. Kiv 24,8). A tulajdonánál lefogalt népek egyetlen igaz és élő Istenként úgy nyilatkoztatta ki magát, hogy Izrael megtapasztalja, milyen úton vezet Isten az embereket, és hogy ezeket az utakat magának a próféták ajkán át szóló Istennek szavából napról napra mélyebben és világosabban megértse, és egyre szélesebb körben tárja a népek elé (vö. Zsolt 21,28-29; 95,1-3; Iz 2,1-4; Jer 3,17). (Dei Verbum, 14.)

III. A kinyilatkoztatás

A. Azokat az igazságokat, amelyeket Isten kinyilatkoztattott, a SZENTÍRÁS és a SZENTHAGYOMÁNY tartalmazza.

B. A Szenthagyomány Istennak az az iratlan szava, amelyet Krisztus a Szentlélek közvetítésével adott át az apostoloknak, és amelyet azok továbbadtak utódaiknak.

C. A Szenthagyomány a hitvallásokban, az Egyház szertartásaiban és imáiban, valamint a pápák és püspökök hivatalos tanításában jelenik meg.

D. Mielőtt az Újszövetséget leírták, előszóban adták tovább, és a Szenthagyomány része volt.

E. A Szentírás Isten szava, amelyet a Szentlélektől sugalmazva leírtak, és a BIBLIA tartalmazza. A katolikus Egyház tanításának alapvető forrása.

F. A Biblia hetvenhárom könyvből áll. Ez két részre oszlik: az ÓSZÖVETSÉGRE és az ÚJSZÖVETSÉGRE. Az Ószövetségbe negyvenhat könyv tartozik, az Újszövetségbe huszonhét.

G. Az Ószövetség könyvei Isten kinyilatkoztatásának azt a részét tartalmazzák, amelyet a Krisztus eljövele előtt élt embereknek adott.

H. Az Újszövetség könyvei Krisztus szavait és tetteit, az apostolok tanításait és a korai Egyházban való tevékenységüket tartalmazzák.

I. Az Újszövetséget négy részre lehet osztani:

1. Szent Máté, Márk, Lukács és János EVANGÉLIUMA. A négy evangélium Krisztus földi életét mondja el.

2. AZ APOSTOLOK CSELEKEDETEI az apostolok tevékenységének története a Jézus mennybemenetelét követő időben, Szent Lukács műve.

3. A huszonegy LEVÉL, amelyek Szent Péter, Pál, Jakab, János és Júdás nevét viselik, és amelyeket az ő tekintélyük hitelesít.

4. A legutolsó könyv a JELENÉSEK KÖNYVE, amelyet Szent János evangélista írt.

J. Azokat a legfőbb igazságokat, amelyeket Jézus a katolikus Egyházon keresztül tanít, az APOSTOLI HITVALLÁS tartalmazza.

DECEMBERI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és este 5 órakor. Advent hétköznapjain reggel 6-kor Rorate hajnali mise. December 24-én (hétfőn) - Szenteste - éjféle mise, előtte a gyerekek karácsonyi játékokat adnak elő. Karácsony mindkét napján és újévkor délelőtt 10-kor, és este 5-kor lesznek a szentmisék. Év végi hálaadás december 31-én, hétfőn este 5-kor.

Szent Gellért Iskola kápolnájában
december 9-én, vasárnap fél 12.

Hunyva

Vasárnap: délelőtt 10-kor. Kedden, csütörtökön, elsöpénteken és szombaton este 5-kor. A szombat esti vasárnapi előesti mise. December 24-én - Szenteste - 5-kor tartjuk az éjféle misét. Előtte gyerekek pásztorjátéka. Karácsony mindkét napján és újévkor reggel 8-kor. Az év végi hálaadás december 31-én, délután 3-kor lesz.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap reggel 8-kor, szombaton 15 órakor. December 24-én hétfőn reggel nincs, - Szenteste - éjféle mise. Karácsony mindkét napján és újévkor délelőtt 10-kor. Karácsony első napján az önkormányzati szeretetotthonban délután 2-kor, másnapján 3-kor a református szeretetotthonban. December 31-én, hétfőn reggel nincs mise, az év végi hálaadás este 5-kor lesz.

„A Szenthagyomány és a Szentírás szorosan összefonódik és átjárja egymást. Mert ugyanaból az isteni forrásból fakad mind a kettő, igazából egynek mondható és egy cél felé irányul” (lásd Dei Verbum, 9.). Mindkettő jelenvalóvá és termékenyvé teszi az Egyházban Krisztus misztériumát, aki megígérte, hogy övéivel marad „minden nap a világ végéig” (lásd Mt 28,20). „A Szentírás Isten szava, mert az isteni Lélek sugalmazására foglalták írásba” (lásd Dei Verbum, 9.). „A Szenthagyomány viszont Isten szavát, amelyet Krisztus Urunk és a Szentlélek bízott az apostolokra, sértetlenül származtatja át ezek utódaira, hogy az igehirdetésükkel, az Igazság Lelkének fényénél, hűségesen őrizzék, kifejtsek és terjesszék.” (lásd Dei Verbum, 9.) Mindebből az következik, hogy az Egyház mint a kinyilatkoztatás megbízott továbbadója és értelmezője „nemcsak a Szentírásból meríti az összes kinyilatkoztatott dolgokra vonatkozó bizonyosságát. Ezért mindkettőt egyforma áhitattal és megbecsüléssel kell elfogadni és tisztelni” (lásd Dei Verbum, 9.). (KEK, 80-82.)

Az első keresztény nemzedéknek még nem volt írott Újszövetsége. Maga az Újszövetség tanúskodik az élő hagyomány folyamatáról. (KEK, 83.)

IV. Az Apostoli hitvallás

Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek Teremtőjében. És Jézus Krisztusban, az ő egyszülött Fiában, a mi Urunkban; aki fogantatott Szentlélektől, született Szűz Máriától; szenvedett Poncius Pilátus alatt; megfeszítették, meghalt és eltemették. Alászállt a poklokra, harmadnapon feltámadt a halottak közül; fölment a mennybe, ott ül a mindenható Atyaisten jobbján; onnan jön el ítélni élőket és holtakat. Hiszek Szentlélekben. Hiszem a katolikus Anyaszentegyházat; a szentek közösségét, a bűnök bocsánatát, a test feltámadását és az örök életet. Amen.

Szent Imre herceg Magyarország éke...

Szent Imre herceg Magyarország éke, szűz tiszta élet legszebb példaképe – csendült fel az ének a hívek ajkán, akik zsúfolásig megtöltötték templomunkat. A Szent Imre napi búcsúra sokan zarándokoltak el a környező helységekből, eljöttek: Békésszentandrás, Dévaványa, Hunya, Kétsoprony, Kondoros, Körösladány, Ecsegfalva, Kunszentmárton, Újkígyós, Szarvas, Mesterszállás, Gyoma hívei.

Laci atya köszöntötte a megjelenteket, majd elkezdődött a szentmise. Bielek Gábor atya prédikációját így kezdte: „Boldogok akik ünnepegni tudnak” majd beszélt Endröd megalapításáról, amelynek ebben az esztendőben van 230. évfordulója. Hosszan ismertette Csernus Mihály c. apát, plébános életét, Endrödért kifejtett munkásságát, akinek a mai napon emléktáblát avat az egyház. Az oltár felé fordulva kért Csernus Mihály nevében bocsánatot, akiket akarva- akaratlanul megbántott. Az elhangzottak után kerül sor a Millenniumi Zászló megszentelésére, melyet a Szent Imre Egyházközségért Alapítvány adományozott az egyháznak. Itt soroljuk fel az adományozók nevét: Ambrózi László, Császárné Gyuricza Éva, Csikós József, Farkasinszki Zsuzsa, Farkas Máté, Timár Lajos és neje, Szabó Zoltán, id. Szmola Sándor, Ungvölgyi János, Ungvölgyi Vince, Vaszkó András, és az MKDSZ helyi szervezete, a Honismereti Alapítvány, az Oltáregylet. A millenniumi zászlóra az első szalagot a Templomos Lovagrend helyezte el.

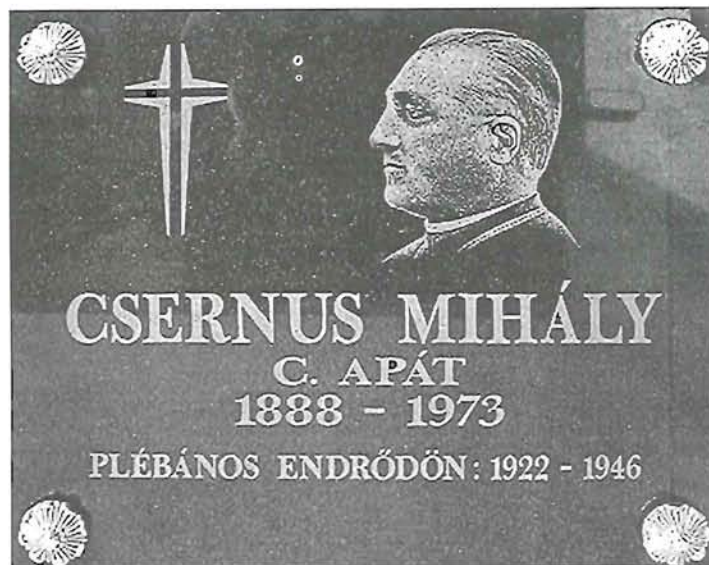
Mise után a körmenet következett, amelynek befejeztével a hívek Csernus Mihály felavatandó emléktáblája előtt gyülekeztek a plébánia kertjében. Itt említjük meg, hogy a táblát az Endrödiek Baráti Köre Egyesület adományozta. Avató beszédet Hunyad Simon Péter mondta, akinek beszédéből idézünk:

„Igen tisztelt ünneplő közönség!

Édes mindnyájan!

Engedjék meg nekem, hogy megköszönjem az Endrödiek Baráti Köre vezetőségének azt a kitüntető lehetőséget, hogy itt most méltó beszédet mondhassak Csernus Mihály apát plébános urunk emléktáblája felavatása alkalmából.

Hajdanán, a múlt század első felében, a két világháború között, a Hármaskörös folyó bal partján volt egy erőteljesen fejlődő falu: Endröd. Lakói szorgalmas, jóra való, dolgozó emberek voltak. Az I. világháború elvesztése, majd a csúfos trianoni békekötés teljes nyomorba döntötte az országot, s így a falu lakóit is.” Beszélt az endrödiek nyomorúságos életéről, majd így folytatta: „Gyerekként volt böven, az akkori statisztika szerint 3.9 gyermek volt átlagosan a családokban. Békés megye és az Alföld legszaporább faluja voltunk. A 3-4-5-6 gyermekes családok átlagos népességnek számítottak. De hát bizony, mint minden másból is, ebből is nagy baj keletkezett. Nem volt iskola, nem volt a börtüvetés tanulására lehetőség. Bizony mondom Néktek feleim, hogy az I. világháború idején a mai Hunya községben, az akkori Konodros-tanyák térségében a lakosság 23%-a analfabéta volt, a saját keresztjét a vállán hordozván, aláírás helyett alávéste a keresztet.” Megrázó szavakkal ecsetelte a múltat, majd ezt mondta: „Ekkor helyezte a Nagyvárad Egyházmegye Csernus Mihályt káplánként a faluban, majd Schiefner Ede plébános után ő töltötte be a plébánosi tisztséget. Felismerte a helyzet tarthatatlanságát, azonnal megfogalmazta és megszervezte a tennivalókat. Bölcs előrelátással a kultúra felé nyitott: megszervezte a Polgári Iskola létesítését. Hogy példát mutasson a falu lakosságának, az építkezés költségeihez családi vagyonából nyolc vagon búzát adományozott, és ha összejött egy iskolára való



nebuló létszám 2 éven belül iskolát kapott az a határrész. Így épültek Varjas, Nagylapos, Kocsorhegy, Décspáskom, Öregszőlő, Keretek, Ugar, Polyákkalom, Pogánysor, Tanító-telep tanyai iskolái. Az egész megye területén nem volt olyan falu, ahol 10 tanyai iskolát építettek volna.

Ezekben az iskolákban több mint 600 gyermek tanult évente. Gróf Klebesberg Kunó kultúrpolitikáját ő valósította meg Endrödön példás eredménnyel. A falu szegényeinek sorsát is ő karolta fel, otthont biztosított a részükre. Kezdeményezésére népművelődési estéket szerveztek. A faluban Munkásotthont, a tanyavilágban gazda-köröket szervezett.

Több esetben nemzetgyűlési képviselőnek választották. Megépítette a Kondoros-Endrödi majd a Gyoma-Endrödi köves utat. 1930-ban a „Népház” megépítése következett, melyet a Kultúra-Háza néven avattak be a köztudatba. Nagyon agilis, törtető ember, célratörő vezető egyéniség volt, s egyben jó szónok is. Mindezek mellett emberséges, minden bajban segítőkész volt. Nem engedte meg, hogy a falunk szülöttét, Rózsahegyi Kálmánt és családját elhurcolják az embertelen zsidótörvény keretében. A kormányzóhoz személyesen írott kérelmében szót kért és kapott is kormányzói menlevelet részükre.” Beszédét Csernus apát életútjával fejezte be, szólván a születéstől, halálig eltelt időre. Avató beszédét Hunyad Simon Péter ezekkel a szavakkal fejezte be: „Mi, akik mezitlában tanyai gyerekként jártunk az ő általa teremtet iskolákba, kérjük a város vezetőit, hogy minél előbb iskolát nevezzenek el róla, és most kérem, hogy mindnyájan hajtsunk fejet emléke előtt.

A tábla leleplezése után Laci atya megáldotta azt, majd elhelyezte az egyház nevében koszorúját. Koszorút helyezett el még az Endrödiek Baráti Köre nevében Császárné Gyuricza Éva, a Rózsahegyi Általános Iskola nevében Ladányi Gáborné igazgató és Varjú József igazgató helyettes.

Császár Ferenc



Ezer év magyar történelmének eseményei

Kedves Olvasóink!

Sorozatunk utolsó fejezetéhez érven választanunk kellett, hogy mivel is fejezzük be ezer év történelmének eseményeit. Hátra lett volna még a két szörnyű világháború és annak következményei, az '56-os forradalom és szabadságharcunk felidézése. Mindezekről ugyan már lapunk 8 éves fennállása alatt többször is említést tettünk. Épp ezért a sok harc és önállóságunkért vívott annyi küzdelem után felidézük a kiegyezés utáni béke éveit".

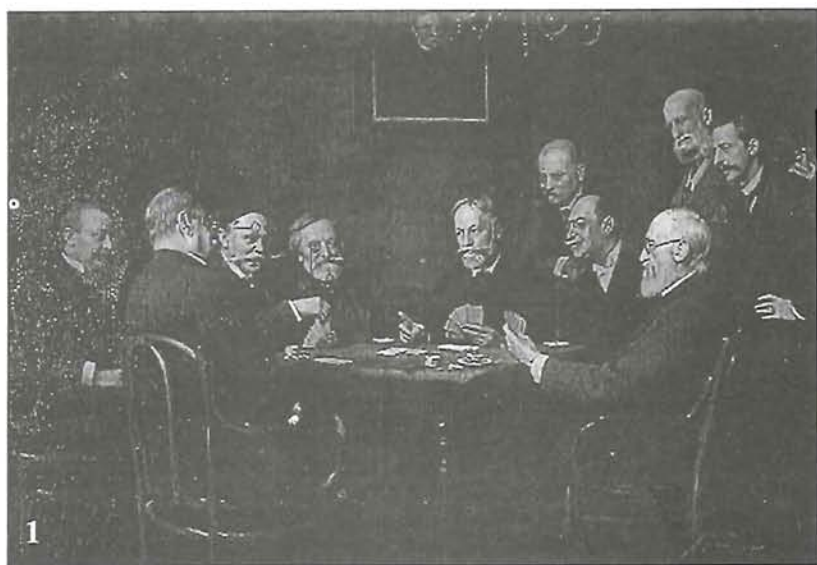
Az 1867-es kiegyezést, a megbékélést, elősegítették Ausztria sorozatos vereségei; az 1859-es francia és az 1866-os porosz háborúk sikertelen harcai, de Olaszországban Garibaldi vezetésével megindul az egységes olasz nemzetért vívott küzdelem. Ezer ága-boga van annak az államjogi konstrukciónak, amely a kiegyezés után jön létre, s amely ezt megtestesíti az **Oszták-Magyar Monarchia**. 1867-ben kerül a magyar korona I. Ferenc József és Erzsébet fejére. A monarchia kialakításában van nagy szerepe Deák Ferencnek, akit a nemzet a haza bölcsének nevével tisztelt meg. Megkezdődik tehát mintegy másfél emberöltőn át tartó boldog békeidők kora, melynek az 1896-os magyar millennium ad méltó keretet; Kossuth hamvainak hazahozatala, a Millenniumi Emlékmű, a Vajdahunyad vára, a ma is csodálatra méltó neogótikus Parlament megépítése és sok-sok emlékmű. A gazdaság fellendül.

Ennek a kornak néhány eseményét idézzük az olvasó elé, ismét jeles alkotók munkájának bemutatásával.

Ferraris Arthur képe: Történelmi tarokkparti címet viseli (1). A képen Tisza Kálmán, Eötvös Károly, Jókai Mór, Mikszáth Kálmán Podmaniczky Frigyes. A kép arra utal, amikor még a politikai és szellemi élet fő kérdései nem a parlamentben, hanem előbb kaszinók kártyasztala mellett döltek el.

Következő lépünk címe: Liszt Ferenc hangversenyt ad a királyi pár előtt a budai várban. (2) Ebben a korban érik nagyra művésze, aki bár csupán néhány szót tud magyarul, mégis, tört magyarságával is, magyarnak vallotta magát.

S végül villantsuk fel Benczúr Gyula két festményét: Erzsébet királyné (3) és gróf Andrássy Gyula (4) alakját. Erzsébet királyné kora egyik legszebb asszonya volt, s akit a magyarok oly nagyon szerettek, s ő maga is nemcsak megtanult magyar nyelven, tanulmányozza történelmünket, hanem érzelmeiben is kimutatta ragaszkodását a magyarokhoz. Andrássy ugyancsak kora legszebb férfialakja volt, kibén a sportos testi alkat, az éles szellemi elmével egyesült. Mint tudjuk, 1849-ben Görgey segédtisztje, később az emigráció vezetője, akit 1851-ben távollétében halálra ítélnék, amnesztiával hazatér, 1867-től kormányelnök, tehát ő a második felelős magyar miniszterelnök, később a külügyminisztérium élére kerül.



A magyar kereszténydemokrácia apostola - V. fejezet

A parlamenti ellenzék vezére



A végéhez közeledő világháború új fejezetet nyitott a magyarországi kereszténydemokrácia történetében. Apor Vilmos unokaöccse, Pálffy József, korábbi országgyűlési képviselőnek vezetésével – Kovrig Béla emlékiratai szerint – 1944. október 13-án megalakult a Keresztény Demokrata Néppárt. Pálffy indítványára az alakuló ülés egyhangú határozattal meghívta Barankovics Istvánt a párt Igazgató Bizottságába. Javaslatát az elnök azzal indokolta, hogy a Magyar Frontban szerzett tapasztalatai meggyőzték: ott Barankovics Istvánt tartják a haladó szociális katolicizmus hiteles reprezentánsának. Barankovicsot hamarosan, az 1945. február 27-ei vezetőségi ülésen a párt főtitkárává választják.

Barankovics 1945. szeptember 25-én a Krisztus Király Egyházközség nagyteremben ismertette pártja programját, és lépett egyben a szélesebb nyilvánosság elé. A szemtanúk emlékezete szerint: „A hallgatóság jól fogadta Barankovics bemutatkozását.”

Az 1947. augusztus 31-én lezajlott választásokon a Néppárt – nem kis meglepetésre – 827.113 szavazattal az ország második legnagyobb pártja lett. (Örök kérdés, hogy a Kommunista Párt a kék cédulákat leszámítva hány voksot kapott volna?)

A DNP (Demokrata Néppárt) választási sikerét Barankovics a párt lapjában, vezércikkben értékeli. Bizonyítottak látja, hogy a magyar lélekben a múlt hagyományai, a kereszténység és egy új szociális és demokratikus rend kívánalma összekapcsolódik.

A parlamentben Barankovics a politikai, a külügyi, a pénzügyi, és később a közoktatási bizottságban vállalt tagságot.

Parlamenti beszédeit lapunk kis terjedelme miatt nem tudjuk közreadni, csupán megemlíthetjük, hogy igen hatásos volt beszéde a Dinnyés-kormány programja feletti vi-

tában. Támogatásukról biztosította a hároméves tervet, azzal hogy annak szakszerűségén és pártatlan igazságosságán örködni fognak. Ez alkalommal is kifejti fenntartását a monopolkapitalizmussal szemben, mellyel szembeállítja az „evangéliumi szocializmus” gazdasági programját. Megállapítja: alapvető igénye az embereknek, hogy jól és szabadon éljenek.

De említhetnénk még az államháztartás vitelére adott kormányfelhatalmazás meghosszabbításának vitájában elhangzott felszólalását, majd a rendeleti kormányzás veszélyeiről elhangzottakat. A költségvetés vitája során Barankovics példát mutat a konstruktív ellenzéki szerepre. Felszólalása rendkívül tárgyyszerű és kellőképpen alátámasztott. Legnagyobb parlamenti beszéde az iskolák államosítása kapcsán hangzik el. Fejtegetésében abból indul ki, hogy a nevelés egyaránt joga és kötelessége a családnak, a társadalomnak és az egyháznak. Nyíltan kimondja a törvényjavaslat mögött meghúzódó indítékokat: az állami iskola-monopólium a világnézeti totalizmus veszélyét rejti magában. Az ügy politikai vonzatait illetően megállapítja, hogy az állam részéről semmilyenfajta megegyezési szándék nem volt. Barankovics számára ezzel a kérdéssel lezárul egy korszak, amikor elvei feladása nélkül a rendszerrel való kényszerű együttélés lehetőségeit kereste: „Ekkor már én is, aki pedig valóban minden képességgel törekedtem az egyház és az állam között valaminő tűrhető állapot létrejöttét előmozdítani, úgy láttam, hogy az iskolaügyben többé nem az a probléma, hogy miképpen lehet az elvek feladása nélkül, de a nyílt harc kikerülésével két ellentétes elvi álláspont között egy elviselhető gyakorlati megoldást találni...”, hanem már csak a belenyugvás, illetve az elutasítás között maradt az egyházak választása.

Ezt követően a Demokrata Néppárt és Barankovics számára már csak a végjáték maradt. A DNP több képviselőjét megfosztották mandátumától, kisebb terjedelemben jelent meg a párt lapja a *Hazánk*, a Néppárt működését szerte az országban korlátozták. Ilyen körülmények között sem mondott le azonban a keresztény társadalomfelfogás, a kereszténydemokrácia eszméinek terjesztéséről. A DNP központjában 1948 novemberében Világnézeti Akadémia indult. Megnyitó beszédében Barankovics utalt rá, hogy szerte a világban lényeges változások zajlanak a gazdaság, a társadalom és szellemi átalakulás terén. A változások mögött egy világnézeti csata zajlik. A keresztény embernek ezekben az időkben nem pusztán joga, hanem kötelessége is törekedni arra: környezetét keresztény hitével összhangba hozza.

1948. november végén Rákosi az MDP Központi Ve-

zetőségi ülésén nem hagyott kétséget afelől, mi vár a pártra. Többek között így nyilatkozott: „Barankovics pártja nem tudott egészségesen tárgyilagos lenni, és ezért az ellenzéki szerepben is pozitív működés terére lépni... Ez a párt a fasizmus legális búvóhelye, csak nyűg és fölösleges teher a demokráciában. Ennek megfelelően el is fog tűnni...” A vádakra a *Hazánk* vezércikkében válaszolt.

Utolsó nagy parlamenti beszédére a Dobi-kormány programjának vitájában került sor. Még egyszer összefoglalta álláspontját a legfontosabb kérdésekben: szükségesnek tartotta az állam és az egyház viszonyának rendezését, a gazdasággal kapcsolatban leszögezte, hogy a munkavállalóknak lehetőséget kell adni nemcsak az állami, hanem a szövetkezeti és magánszektorba történő elhelyezkedésre is: „nekünk nem ideálunk az állami bér munkások társadalma.” A harmadik kérdéskörként a szabadságjogokat érintette.

Barankovicsnak a magyar országgyűlésben elmondott utolsó mondatai tisztességéről tesznek tanúbizonyságot: „Mi nem változtunk, de megváltoztak körülöttünk – a Kormány politikájának következtében – a körülmények... Mi inkább a következmények levonására, mint programunknak a változott körülményekhez való idomítására vagyunk hajlandók.”

Barankovicsnak még Magyarországon eltöltött néhány utolsó napjáról fennmaradt naplórészletekből van tudomásunk. Ebben számol be utolsó beszélgetéséről Rákosi Mátyással. Rákosi elmondja neki, hogy a Néppárt a klerikális fasizmus és a fekete reakció ravasz képviselője. Rákosi jelezte, a számára legalkalmasabb időben kéri fogja a Néppárt önkéntes feloszlásának bejelentését Barankovicstól. Ebben el kellett volna ismernie, hogy a Néppárt antidemokratikus, népellenes politikát folytatott. Barankovics ezt megtagadta, mire Rákosi közölte: nincs tisztában a helyzetével. Barankovics válasza: „Tudom, hogy csak a lét és a becsület között van választásom, de a becsületet választom.”

(A szemelvényeket KOVÁCS K. ZOLTÁN és GYORGYEVICS MIKLÓS: „Híven önmagunkhoz” c. könyve címben megjelent fejezetének felhasználásával készítette Császár Ferenc)

Az ablak teszi a házat



MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETEKRE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

Égőáldozat

1980. június 3-án születtem Szeghalmon. Édesapám Tímár Antal, édesanyám Uhrin Mária. Negyedik éve járok a Debreceni Egyetemre, magyar-angol szakra. Különösen a misztikus-vallásos vagy képzeletközpontú költészet és próza érdekel. Az Emily Bronte költészetének misztikájáról írt dolgozatom az előző tanévi OTDK-n második helyezést ért el. Ugyancsak az előző tanévben az Angol-Amerikai Intézet novellairó szemináriumára megírtam az Égőáldozatot, eredetileg angol nyelven, „Burnt Offering” címmel, ezután fordítottam le magyarra. A címben szereplő Égőáldozat a leégett hunyai templom volt.

Csak egyetlen rövid éjszaka volt, az év legrövidebb éjszakája.

Az átlátszatlan ablakok miatt nem látszott a lenyugvó nap, de nem bántam, mert még a naplementénél is jobban szerettem nézni a kettős színű üveglablakokban fellobogó kettős színű fényeket. Arannyá válnak a sugarak, ahol fehér az üveg, és lázas vörössé az ablakok közepén, a borostyán színű üvegkeresztekben. Ilyenkor azt szeretném, bár az egész világ egyszerre lángoló üveggé változna, én meg csak nézném, csak nézném örökön örökre.

Majdnem az egész templomot beláthattam, mert a hátsó padban ültem, a kezem a padtőn összekulcsolva, ahogy tanítottak. Csak a sötét, nehéz tölgyfából ácsolt bezárt templomkapu, a kórus, a kórus oszlopai és az oszlopok tetején álló szobrok estek ki a látóteremből, de tudtam, hogy ott vannak, gyerekkorom óta ismertem ezt a templomot, sötétben is tudtam volna tájékozódni. Kellott is már, mert lassan a külvilágból érkező utolsó fények is kihunytak, és csak a templom maradt, meg én.

A meleg nem nyugodott le a nappal együtt. A meleg sohasem nyugszik le teljesen a templomokban (mert aki azt hiszi, hogy a templomokban szörnyen hideg van, nem is tévedhetne nagyjából), de ma éjjel mintha még erősödni is kezdett volna, ahogy a fények végképp kihunytak, leszállt az éj, és a templom ébredezett. Éreztem, láttam a sötétben lüktető újszülött forróságot, újszülött fényeket. Máriát, amint gyöngéd, lágy simogató tekintetével egyenest rám néz. Amikor kicsi voltam, és a nagymamámmal meg a húgommal együtt ültem az első sorban, akkor is mindig úgy éreztem, hogy rám néz. Talán nem is csak engem nézett, talán mindenkit nézett, állandóan, jóságosan, figyelmeztetően, de csak én értettem a figyelmeztetést, és én senkinek sem tudtam elmondani. Azt viszont sose gondoltam volna, hogy itt többről van szó, mint az úgynevezett gyermeki hitről, amiről azt mondják, hogy az ember sajnos az évek során elveszíti, mert rá kell jönnie, hogy Mária csak egy szobor. Pedig bizony többről volt szó. Mária fel-emelte az arcát és rám mosolygott.

- Jó estét – köszöntem tiszteletteljesen. A hangom ugyan nem visszhangzott a falak között, de azért lehetett hallani.

- Jó estét – felelte – Vártalak, de már azt hittem, ma éjjel nem is jössz. Akkora a hőség, meg lehet itt sülni elevenen.

- Azért eljöttem. Nem akartam csalódot okozni. Meg nem is gondoltam, hogy te is ér-



zed a forróságot, azt hittem, a te örökké égő Szíved mellett egy nyári éjszaka nem sokat számít már.

Néztem égő, törtől átjárt szívére örökre, mozdulatlanul mutató, halvány, törekeny kezzeit. Szíve omló arany sugarakban lüktető, arca és keze lázas fehér, köntöse szikrázó, forró, lágy kék, mint a júniusi ég, de valahogy üdítő is, mint a lágy júniusi fuvalatok, és a szeme csillogó melegbarna.

- Ez igaz, de ma éjjel valahogy más. Nem érzed?

Átnézett a másik oltárra, szomorú, komoly, Szívére mutató Fiára. A Szíve égő, omló arany, lüktető arany, arany töviskoszorúval koszorúzott arany, a köntöse lázas vörös. Krisztus nem szólt, nem nézett fel, de tudtam, hogy felel neki.

- Azt akarod mondani, hogy ez az az éjszaka, Jézus? – suttogta Mária. Krisztus nem szólt. Nem nézett fel.

- „A te lekedet is tör járja át” – mondtam, mert Krisztus azt parancsolta, hogy így szóljak.

- Nagyon jó – szólt közbe Szent László a főoltárról. Lázas vöröst szikrázó ezüsttel váltó pajzsára nyugtatta fáradt testét, roppant pajsza volt. Krisztus Első Katonájához Méltó. Még fáradtságában is méltóságteljes, parancsoló tekintete és alakját körüllobogó bíbor-köntöse rávallottak a királyra. – Jól ismered a vallást. Sok ilyen követő kellett volna nekem annak idején, aki így tudja idézni az Írást, mint te.

- Ó, nem, Felség – válaszoltam -, be kell vallanom, hogy a látszat csal. Ennyire jól azért nem ismerem az Írást, és a hitem sem mérhető a te sziklahitedhez. – Nagyon szégyeltem magam, de ezt be kellett vallanom. Sohasem volt szabad hazudnom, az örökre növekvő forróság éjszakáján különösen nem.

- Az az éjszaka – mormolta, Krisztusra nézve. Ő nem nézett vissza, nem láttam a szemét, de jól tudtam, mit parancsol.

- „A többi jó földre hullott s termést hozott, az egyik százszorosot, a másik, hatvanszorosot, a harmadik meg

harmincszorosot.” – Már alig bírtam beszélni, mert a könnyek fojtogattak, mégsem sirtam. Nem volt szabad.

- No, ne légy már olyan szomorú – hallottam Szent Antal hangját a hátam mögül. Tudtam, honnan jön a hangja: mindig is ott állt a kórus alatt, a homályban. Hátranéztem.

- Bár én is úgy tudnék a kísértésnek ellenállni, ahogy te – válaszoltam, könnyeimet nyelve. Most lépett egyet, és lassan, ügyetlenül elindult az oltár felé. Nehezen ment, hiszen soha életében nem tette le még a lábát az emelvényéről. Megfakult barna csuhája valahogy elcsitított egy kicsit. Égő, lelkes barna szemét Krisztusra emelte. Fel akartam állni, odamenni hozzá, támogatni, de valami varázslat a padhoz kötött, vagy talán a lábam érszertt gyökeret, nem tudtam biztosan. Ócska gipsz csuháján apró repedések szaladtak szét, ahol a térde hozzáért, de észre se vette. Különben is, hozzászólt már a rongyos ruhához.

- Ma éjjel, ugye, nemhiába várunk? – kérdezte, de Ő nem felelt, Ő nem nézett fel. Ő csak állt örökké mutató kezeivel, én mégis tudtam, ő, hogy tudtam, mit parancsol!

- „Add el, amid van, az árát oszd szét a szegények között, így kincsed lesz a mennyben” – kiáltottam, félig már sírva. Még mindig semmi visszhang. Nem mintha annyi szövet borította volna a falakat, az igazat megvallva nem is borította őket semmi. A stációktól, templomi zászlóktól és a jelenleg meggyújtatlan villamos gyertyáktól eltekintve csupasz volt a templom fala, tiszta fehérre festve, olyan tiszta, tisztító, káprázó fehérre, hogy be kellett hunynom a szememet, aztán még a tenyeremet is rászorítottam, nehogy belevakuljak a ragyogásba, mégis láttam, láttam az egyre jobban belázasodó falakat, hevülő, fehéredő, tisztuló falakat a mély, megismerhetetlen sötétségben, és az összpontosuló sugarak lassú ívet rajzoltak – kerengő, szálló angyalok a lázas, égő tiszta fehér sötétségben, szemük égő, köntösük némán suhogó, aranszárnyuk között csorduló arany, Kánaán teje és méze csordul – láttam Szent Margitot a fényivre lépve, az oszlopfőről lassan leereszkedő, fekete-fehér apácaköntösbe öltözött alakját, Krisztus Úrunk menyasszonyát, szeme csukva, ajka félig kinyitva, körülötte örvénylő kardvirágok angyalokként kerengő menyasszonyi koszorúja, segíti az útján, ápolja hit és ártatlan vezeklés ütötte sebeit - a templom, teli kardvirágokkal, halvány narancsszínűekkel, élénk rózsaszínűekkel, világossárgákkal, hófehérekkel, némán suhogók, angyalok köntöse, repesők, szállók, erre-arra hajladozók, törekeny templomüveg-szirmaikon átsütő fények, az egész templomot betöltő, simogató illatuk, akár a szentség lángoló fényének, az égő, szent sebeknek egyre erősödő, álomba ringató illata, ringató illata, most

elalszom – elalszom – elalszom -

Csattanás! Éjjel van – az év legrövidebb éjszakája feléért.

- a toronyban most zúgni kezdő hangok, láthatatlan, de hallható hangok, hangjuk elvisszhangzó hang, egyik faltól a másikig verődik, repül, boldogan játszik, a lázas falakat borító kardvirágok kupolát szönek a fejünk



főlé a fényívekből, mert egyre több és több a fényív, és saját templomüveg-virágkelyheikből, narancs, rózsaszín, sárga, fehér -

- Az egész hatalmas virágharang lassan ring erre-arra, ahogy a harang egyik falától a másikig visszhangzó énekként szálló angyalok mozgatják, most még messze a fejünk fölött, és ahol csak hozzáérnek a hatalmas virágharang falához, az azon a folton belázasodik, felizzik a szent tűz édes sugarában, és halkán felzendülő éneke felső szólamot ad a toronyból jövő harangzúgáshoz -

- narancs, rózsaszín, sárga és fehér zuhogó, omló forgataga csorog az angyalszárnyak közé a templomüveg-virágharangból, ránk hulló gyengéd, kedves, simogató zápor, tej és méz, nem kíván többé más ételt és italt, aki egyszer kóstolta. Margit, Krisztus Urunk menyasszonya felemelte az arcát és hagyta, hogy a kardvirágokból áradó méz beborítsa. Egy pillanatra se nyitotta ki a szemét. Letérdelt, kitérte a karját, és véniát vetett az Ó oltára előtt. A fehér kardvirágok azonnal beborították, égő szirmaik kinnal fogták körül, de nem érzete a sebeket. Mosolygott. Az üvegkupola lázasan éneklő foltjai egyre szaporodtak, egyre hevesebben izzottak, egyre hangosabban szóltak. Végre szabad volt sírom, és én sírtam is, nem tehettem mást.

- Ó, ha követni tudnának! - kiáltotta Szent Antal.

Lassan, nagyon lassan botorkált a padsorok között az oltár felé. Margit fiatalon halt meg, Antal viszont idősebb volt már, úgyhogy most nem bírt úgy sietni, ahogy szeretett volna, Krisztus még mindig láthatatlan tekintetében. Lágy aranyként csillogó sárga, világossárga, égő kardvirágok zuhogtak rá, szirmaik támogatták, üvegkelyhük olvadt aranyat, sárga tejet, sárga mézet öntött rá, megebezték, kineztek, de ő nem érzett semmit, csak az örömet, hogy biztonságosan lépked az oltár felé. Szeme lecsukódott: elájult a kintől, de öntudatlanul is ment, botladozott tovább, mindig előre az örvénylő virágok között, míg Krisztushoz ért, ahol végre összerogyhatott.

A kerengő angyalok egyre lejjebb ereszkedtek, egyre szélesebb körökben érintették a hatalmas templomüveg-virágkelyhet. Szaporodtak a lázasan éneklő foltok, a ringó üveg-harangban az aranyszárnyú angyalok nyomán. A harang kezdett gyorsítani, bár még mindig elég lassan ringott. Forró méz és tej és virágszirmok egyre sűrűbb és sűrűbb zuhataga hullott, narancs, rózsaszín, sárga, fehér, alig láttam tőlük és a könnyeimtől a fejem fölött, a templomüveg-kardvirágok között meg-megjelenő, el-eltűnő angyalokat. A kardvirág-harang teteje lázas teljes-vörösben izzott már, énekeiben eltűnt a harangok zúgása, vagy talán csak beleolvadt a felső szólamba.

- Fáradt vagyok, hadd lépjek be orszáгодba, Uram - imádkozott Szent László. Megpróbáltam letörölni a könnyeimet, és felnéztem rá. Már félig elborították a narancsszín kardvirágok, szenvedett a lángjuktól, de le is segítették a helyéről, ahogy a többiek, hogy Krisztus elé járulhasson. Ott letérdelt, aztán lefeküdt, és behunyta a szemét. Elaludt. A hőség és a kimerültség az igazak álmába ringatta. Pajzsán fekvő alakjára köntöse terült szemfedőnek, narancsszín kardvirágok zuhogó, zuhogó, zuhogó kavargása öntötte rá a tiszta borostyánból és üvegből való mézet és tejet.

A templomban kezdett elviselhetetlenné válni a hőség. Csilingelve tört össze egy ablak valahol, aztán még egy, még egy; látni nem láttam őket, csak a csengést hallottam a falat borító átlátszatlan üveg-harang mögül. Recsegve repedezett a mész a falon, aztán a puffanásokból itélve a vakolat is kezdett nagy darabokban lehullani. A virágkupola-üveg-harangnak már majdnem kétharmadát borították be a lázasan éneklő foltok...nem is! többet! A harangnak már több, mint kétharmada izzott lángoló vörösben. Az összetörő ablakok fehérsége és borostyánja is beolvadt a harangba.

Most már teljes erőből zokogtam, de nem is hallatszott a sebesen ringó harang zúgásában, a kupolát betöltő üvegzenében. Sohasem láttam még ilyen hatalmas kardvirágot, mint aminek lázas, lángoló vörös kelyhe most már szinte az egész templombelsőt betöltötte, és majdnem földig ért. Az alacsonyan szálló angyalokat a kezemmel is megérintettem volna, amikor átrepültek fölöttem. Égő képek, égő templomi zászlók, a hőség meggyújtotta a fehér villamos gyertyákat és azok a viaszal is jobban olvadtak. Mint a toronyban zúgó harangok hangja, az ő csilingelésük is, ahogy egyenként darabokra törtek, beleolvadt a vörös templomüveg örökkön örökké hangzó harangjátékába.

Egyszerre csak azt éreztem, hogy megszűnik a mozdulatlanú merevítő varázslat. Felpattantam, felugrottam a pad tetejére, és egyik padról a másikra ugorva rohanni kezdtem. Nem volt már idő kimászni a padsorok közé. Sose éreztem még ilyen könnyűnek a lábamat. Krisztushoz akartam futni, de arra már olyan sűrűn hullottak az égő virágszirmok, hogy nem tudtam áttörni köztük, úgyhogy Mária oltárához zuhantam, aki még mindig ott állt fenn, reszketve, reménykedve, a körülötte kerengő, örvénylő rózsaszín kardvirágok égették az arcát, ruháját, örökké mutató kezeit, lüktető Szívét. Kitértem a karomat, átöleltem az oltárt, amennyire a szélességétől tudtam. Mária lábáig nem értem fel, nem mintha olyan magas volna az oltár, hanem mert térdeltem. Könnyeimen és az egyre omló, égő tejen és mézen keresztül nem láttam Krisztus alakját, de Mária látta,

mert feszülten figyelt abba az irányba, ahol Fia állt, kérdő tekintettel, könnyes szemmel, amit alig vehettem ki a rózsaszín kardvirágok zuhogó esőjében. Ahogy néha az angyalok elrepülnek fölötte, a szárnyuk megsimogatta az arcát. Most mintha valami szellem rohant volna be a templomba. Nem, mégsem szellem: ember. Nem tudtam kivenni az arcát, de láttam, hogy az égő szirmok között a föltárhoz rohan, aztán vissza a harang falához, ahol még nem vörös, és eltűnik. Vajon mit akart? Semmiképpen sem illett az égő harangba. Szerettem volna megkérdezni Máriától, de ő észre se vette, csak a Fiára figyelt.

- Jézus! - sikoltott fel. Őt is elérte hát a vörös virágkehely. A harangjáték olyan magasságokba emelkedett, hogy be kellett fogynom a fületem, nehogy belesüketüljek, de belül is zúgott a lángok, égő virágok visszhangzó zenéje, a virágkelyhek vörös kupolájának zenéje, égő, aranyszárnyú, fehér ruhás angyalok égő korszajából ömlő forró tej és méz, és a templom, tiszta, tiszta, teljében lángoló üvegből való, a júniusi égbe messze felragyogó, *soha* le nem nyugvó templom belépett az örökkévalóságba. En meg zokogtam, olyan boldogan, ahogy soha életemben még.

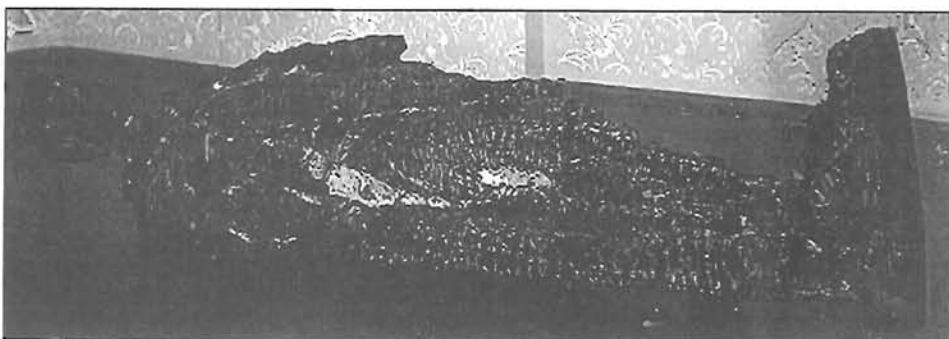
Amikor reggel felébredtem, még mindig teli volt a szemem könnyel. Sötétzöld fény töltötte be a szobát: a nap sütött át a vastag zöld függönyön. Igen, csak a nap emelkedhet így fel, semmi más. Igen a mennybemenetelnek az a misztériuma csak álom volt. Most meg kell győződnöm magam, hogy a csodák illúziója is egyfajta csoda, igen, és ma már ez az egyetlen módja annak, hogy megtapasztaljam, hogy megtapasztaljuk az örökkévalóságot. Igen, még az álmokért is hálát kell adnom Istennek, és meg kell próbálnom, megtalálni bennük az Ő különleges üzenetét, mint ahogy földi életem minden más közönséges eseményében is. Szóval most fel kell kelnem, és jó reggelt kívánnom a családomnak.

És aztán megtudtam, hogy a nagyszüleim falujában a múlt éjjel, éjfélkor, villám csapott a templomba, és az a tűzoltók minden erőfeszítése ellenére porig égett. Semmi nem maradt belőle, csak a csupasztégglák. Mária elszenesedett szobra, mementóként állva az összeomlott Mária-oltáron, és az Oltárszent-ség, amelyet a falu hittantánára mentett ki a lángok közül. Az egész falu kétségbeesetten gyászolt.

És én, én olyan boldog voltam. *Én* tudtam, hogy nincs semmi okom gyászolni, bár nem értettem meg a csodát teljes egészében. Nem is érthettem.

Hiszen csak egyetlen rövid éjszaka volt, az év legrövidebb éjszakája.

TÍMÁR KRISZINA



Nemcsak alkotóként, de néprajzkutatóként is tevékenykedik

„A szobrász anyaga nemcsak a kő, a fa, hanem inkább a tér...”

Október 19-én pénteken a délutáni órákban a gyomaendrői Kosuth úti Óvoda nevelőtestülete rendezésében ismét megnyílt az Ovi-Galéria, ahol Szonda István képzőművész kiállítására került sor. A megnyitót megelőzően a Katona József Művelődési Központban a Körösmenti Alapfokú Művészeti Iskola néptáncos gyermekei köszöntötték a vendégeket.

A Megnyitón Koszecz Sándor művész-tanár az Életfa Kulturális Alapítvány elnöke méltatta Szonda István munkásságát. Szavaiából idézzük:

„Örömmel fogadtam a felkérést, hogy egy olyan óvodában, ahol az érték közvetítés kiemelt szerepet játszik a mindennapi nevelőmunka során, képzőművészeti kiállítást kell megnyitni” – kezdte meg előadását a tanár úr. Majd beszélt az ősidőből származó és a népi lélekben megőrzött kultúráról, az alkalmazott művészet harmóniateremtő és szellemi, lelki eligazító erejéről. Előadását így folytatta: „Szonda István barátom pályája a szobrászattal kezdődött. Ha innen vizsgáljuk az eddig eltelt időt, akkor azt láthatjuk, hogy különös anyag a kő, a fa. Nemcsak a szobrász van hatással az anyagra, az anyag is visszahat, tanít. Elsősorban talán arra, hogy a szobrász anyaga nem csak a kő, a fa, hanem inkább a tér. A teret formálja, alakítja át. Csomópontokat hoz létre, melyek szellemi és lelki életünk „útkeresztvezetői” eligazításunkat szolgálja. A térformálás által így változik meg életterünk. Vagyis az az alkotói lét a hiteles, amely át tud lépni hétköznapiaink világába is, eggyé tud válni vele. Az alkotói folyamat így hétköznapi életünk szerves részévé tud lenni. Ebben a gondolatmenetben teljesen logikus lépés, hogy Szonda István figyelme a régi kézműves mesterségek felé fordult és egymásután jelentek meg alkotói pályáján azok az elemek, melyek mind-mind más oldalról, de mégis ugyanazt a gondolatot erősíti; egy szellemiségében, lelkületében szétfűzött világban törekednünk kell arra, hogy Egész-ben lássunk, vagyis szemléletünk egészséges legyen. Az alkotói pálya vezérgondolatát hűen mutatja be a kiállítás. A szobrászi munkából nőttek ki a „használható szobrok” és „térkonstrukciók”, a játékok és játszótérek. Egy iszlámmondás szerint az a művész, aki élete végén nem tudja legalább egy alkotását életre kelteni, örökre elkárhozott. Ez a mondás nagyon élesen hívja fel a figyelmet az alkotó felelősségére, hiszen az alkotó műve által mindig beavatkozik életünkbe, de ez a beavatkozás eredendően csak építő lehet. Pista barátomnak nincs oka félelemre (el van kényeztetve), hiszen művei a gyerekek által nap mint nap új életre kelnek, és az általuk hordozott értékeket erősítik használóikban is. Ugyanilyen alkalmazott művészet alkotói, pályájának másik jelentős területe, a nemezkészítés is. A nemez puha melegségével lecsendesít, és csendes szemléletűre készítet. A nemez, készítését tekintve is közösségi műfaj, használata pedig gyakran a már megépített tér belső rendjét alakítja át. Otthonossá, barátságossá és erőssé teszi. Érdemes kipróbálni, hogy milyen lelki hatása van a lakások belső terében ezeknek a takaróknak. Ez a hatás nemcsak anyagából, a gyapjából árad, hanem abból a mintakincséből is, mely eredetét tekintve ugyanolyan ősi, mint a gyermekeink rajzai! Ezek az önmagunkban hordozott alapkódolt ősképek jelentik a legfontosabb kulcsot mai korunk megértéséhez. (Hiszen mindannyiunknak olyanokká kell válnunk, mint a gyermek...) Ezt a megértést pedig nemcsak az alkotó, - de a tudomány eszközeivel is meg lehet közelíteni.

Szonda István nemcsak alkotóként, de néprajzkutatóként is tevékenykedik. A néprajztudomány megőrzi a kultúrát. Az alkotó újra teremti azt. De nem teljes a kép, ha a megőrzött és újratelemelt kultúra nem tud újra terjedni. Ez azonban már a pedagógus feladata. Szonda István barátom az Életfa Kulturális Alapítvány berkein belül és kívül



évek óta szervezi, vezeti azokat az alkotótelepeket, melyek az élő, természetes műveltség közvetlen áthagyományozódásának leghatékonyabb terepei. E rövid ismertető után ne azt kérdezzék, hogy ki is Szonda István! Képzőművész, kutató, vagy pedagógus? Ugyanis ezek a területek csak egy törmelékeny világlátás szempontjából tűnnek különbözőnek. Voltaképpen ugyanannak a felismert gondolatnak több oldalú, teljes megközelítéséről van szó. Törmelékeny világlátásunkat csak úgy tehetjük egésszé, ha tanulunk a múltból. De azt is meg kell tanulnunk, hogy hogyan lehet ezt a műveltséget nem mechanikus, hanem élő módon a mai kultúránk szerves részévé tenni. A kiállítás során ebből kapunk ízelítőt. Kívánom, hogy az alkotói pályája továbbiakban is töretlenül teljesedjék tovább.

E gondolatok jegyében a kiállítást megnyitom.”

A megnyitást követően Szonda István kézműves foglalkozást is tartott a nagycsoportos gyermekeknek az óvodában.

A kiállítás mindenki számára nyitva áll december 31-ig.

Császár Ferenc



Gyomaendrőd, Fő út 45.
Tel/Fax: 66/386-578
Mobil: 30/9-950-197



GYERMEKCIPIŐ KÉSZÍTÉS

Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)
Telefon: 06 60 485-788

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

HÍREK ERDÉLYBŐL



„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

A Kollégium nagyenyedi korszaka

Folytatás

A diákhumor a szolgálgyerekek parancsolóját nevezte pápának. A szolga végzett a tantermekben és lakószobákban minden teendőt. Szolga csak a nagyobb, fejlettebb elemista és az I-IV. gimnazista lehetett. Az V. és VI. gimnazista vigyázott a szolgálakra. Ezek

nem voltak se szolgálak se urak, neutereknek hívták őket. Közülük a két legtekintélyesebb alakú, legügyesebb diák volt a bíbornok. Ezek vigyáztak a neuterekre. Ők jelölték ki, hogy kik legyenek a kurzorok (futárok). Ezek voltak a rektor-professzor, az igazgatók, a tanárok, a tanítók, a kontra-szénior, a jurátusok, a pápa és a cipőosztó diák küldöncei. A neuterek hibáit cipőelvonással büntették. A fegyelem fenntartása érdekében büntettek is, ha arra a diák rászolgált. A legsúlyosabb büntetések a verés, az iskolai börtönbe való zárás, a jótéteményektől való megfosztás és végül - a törvények hatodik cikkelye szerint- a kollégiumból való kizárás. Ez utóbbit a „káros kóborlók“ esetében a kollégiumi anyakönyvből való kitörlés tette még megbélyegzőbbé. Hogy milyen felelősséggel és milyen rendszeresen járt el az iskolai bíróság a fegyelmezés terén, azt a kollégiumi jegyző esküje bizonyítja: „... a véleményeket és szavazatokat kedvezés vagy gyűlölség nélkül veszem be; a többség és okosabb fél értelmében hirdetem ki pörös ügyekben az ítéletet; a határozatokat úgy, amint kijelentetnek, tőlem telhető legjobb szövegezéssel jegyzem föl, azokat a feleknek minden csonkítás vagy hozzáadás nélkül, miképpen híven a jegyzőkönyvbe vettem, fogom kívánatukra kiadni.“ Az iskolai büntetéseken kívül nagyobb csapás is érte a diákokat. A XVIII. század elején Enyed, újabb gyászos napokat élt át. II. Rákóczi Ferencz szabadságharcának folyamán Thoroczkai István kuruc generális bevonult Enyedre, a város polgárait Rákóczi hűségére feleltette és egy labanc kém embertelen megbüntetésével Rabutinának, a német hadak szebeni parancsnokának haragját magára, de egyúttal a dologban teljesen ártatlan enyedikre is felidézte. 1704 márciusában, a gyászos emlékü virágvasárnapon, Tige ezredes rendes csapatokkal és mindenféle gyűléves néppel benyomult Enyedre. Hiába volt Pápai Páriz professzor ékesen szóló könyörgése, kegyetlenül felégették, kirabolták a várost. Aldozatul esett vagy kétszáz ember, köztük az iskola kontrascribája és néhány tógátus diákja: Debreczeni István kontrascriba, Szászalmi György praeceptor, Szotyori Imre, Dobolyi Ferenc, Szotyori György, Zágoni András, Krizbai Mihály, Váradi János, Krizbai György Marosvásárhelyi Péter és Kaposi Sámuel. Enyedi István professzor tizenkétéves kis kollégista fia is nehéz sebet kapott. A kollégium tanárai és tanulói a romok közül Toroczkóra vonultak. A hagyomány szerint a tanulóknak a Székelykő barlangja szolgált előadási teremül. A romokat újra építgető kollégiumnak három év múlva, egy másik labandulás elől újra menekülnie kellett. A kuruczorszak második felében vergődés volt az iskola élete: 1707-ben csak négy, 1708-ban öt tanuló subscribált diáknak.

Karácsonynak szent ünnepén halhatatlan költőnk, Endrőd szülötte, **Tímár Máté** versével köszönti szerkesztőségünk erdélyi honfitársainkat, kívánva Istentől áldott, kegyelemben teljes, szeretetben gazdag ünnepeket.

ERDÉLY

Ami a zsidóknak Jeruzsálem (az nekünk is a Kereszt jussán), s mozlímoknak a Kába-köve (üdvéért el, Mekkáig futván), az nékem Erdély, a kínok földje, ahol a mély-hitű magyarnak egybeszakad a múlt s jövőndő, s a jó és rossz is egybeszakadnak...

Ahol Árpád foglaló népét hun-maradvány székelyek várták, a Szent Lászlótól – Horthy Miklósig attila-gerinccel állták a vártát. Nyakukba szakadt Bécsnek, mócnak igáját nyögve, bármiáron s egyenlően mindig önmagukkal, mint Apor Vilmos és Márton Aron!

Nem lehet más nekünk a mérce, sem a magasban, sem a mélyben, az öntudatos magyarságban, és a sugárzó emberségben, mint a mában a tegnappal túlélni a golgota-járást ha kell Fráter György baráti módra, s öngazdagítván a kivárást, míg feltámadásra ver az óra!

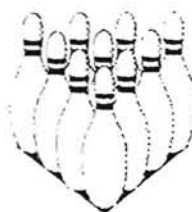
Kelemen deák sújg fülembé Rodostói zengzetes szókat, hogy ez omló, bús Babilonban zágonbéli szép szókkal szóljak, Pázmány, Tamási, Nyíró vezessen, Wass Albert a kitartást adja, és ezeket jussolja tőlem a jövőndő minden magyarja...

Segedelmezz, Istenem, kérlek, bizodalmat adj, amíg élek, hitben mindent kibír a lélek, szárnyán reménynek! Adj alkotó szeretetet, szomjúhomban forrásvizet, éhet oltó lány kenyeret, s hogy számon HUNGARIÁVAL, ERDÉLY-t hódoló imával fejezzem be életemet!

Budapest, 1995. december 28-án

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1.a volt ENCI udvarában



Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit. Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszbédél összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt áron lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja. Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.500.-forintért.

Telefon: 06-20-9520-243.

Kovács Imre és Féja Géza Gyomáról és Endrőről - I. rész

E tanulmány közlésének az ad időszerűsége, hogy 2002 januárjában ünnepeljük a két település egyesítésének 20. évfordulóját.

Ez év első felében közölte a Gyomaendrődi Híradó a Gyomához szorosan kötődő társadalomkutató író, politikus, a Nemzeti Parasztpárt száműzetésbe kényszerült főtítkára, **Kovács Imre (1913-1980)** Gyomán, Gyomáról írt nevezetes tanulmányának, a **Paraszt-életforma csődjé**-nek fejezeteit. A tanulmány 1939-ben íródott, részben az író nagybátyjának, a Féja Géza íróval is barátságot tartó Kovács Endre kisgazdának ma is álló Mátyás király utcai házában: munkájában a 18. század végétől 1939-ig vázolja a szerző a gyomai paraszttársadalmat, a földbirtokviszonyok, a mezőgazdasági termelés alakulását. Sok szó esik benne Endrőről is, hiszen a közigazgatásilag akkor még külön állt katolikus község szoros kapcsolatban volt a szomszédos református Gyomával.

Kovács Imre az úgynevezett népi írókhoz tartozott, híres könyve a földtelen szegényparasztok, a zsellérség és uradalmi cselédség misztikus vallási szektákba menekülésének megrendítő rajza. **A néma forradalom**, 1937-ben jelent meg. Könyvéért perbe fogták, a Magyar Királyi Ügyészség látízás címén fogházra ítélte, s a közigazdaságtudomány negyedéves hallgatóját kizárták az ország valamennyi egyeteméről és főiskolájáról.

Osztóztól félig-meddig sorában a parasztság jobb életéért bátran kiálló falukutató irodalom kiváló képviselője, **Féja Géza is (1900-1978)**. Neki 1937-ben jelent meg a Békés megyei földnélküli s pár holdon nyomorgó parasztság elviselhetetlen helyzetét feltáró **Viharsarok** című munkája, amelyet az ügyészség elkozbottatott, szerzőjét börtönre ítélte, s megfosztotta tanári állásától. 1945-ben a fővárosból visszatért „fogadott szülőföldje”, Békés székvárosába Békéscsabára, s ott a Megyei Könyvtár munkatársa volt 1945-1956-ig. (Családja a Felvidékről származott, ő maga Léván érettségizett, egyik öse, Feja András hitvallásáért, az igazságért folytatott kemény harcért Caraffa 17.

századi véres eperjesi törvényszéknek esett áldozatául. Az író Trianon után Budapestre került, s a híres Eötvös Collegium tagjaként tanult német és magyar szakon.) A **Viharsarok** egyik fejezete **Gyoma s Endrőd** címmel a két szomszédos település fejlődésrajzát veti egybe, igen tanulságosan. Ezt most megtoldjuk Kovács Imre könyvének Gyomáról és Endrőről szóló összehasonlításával. (Ez a fejezet a Gyomaendrődi Híradóban nem jelent meg)

Féja Géza 1937-ben így írt: „Észak-Békés legérdekesebb pontja e két már-már összeépülő község. Gyoma módos, református 'mezőváros'. Endrőd jobbára törpebirtokos és munkásfészek, katolikus község. Gyoma mintegy 12.300, Endrőd 14.000 lelket számlál. (Gyoma ma is kb. 10.000 lelkes, Endrődön viszont csak kb. 6.000 ember él, a tévesztés és kuláküldözés, a két település 1982 évi egyesítésével járó leépítések folytán. Sz. F.) Gyoma magyar, némi, már beolvadt németiséggel, Endrőd magyar-szlovák keverék.) Gyoma egykézű, s igen módjával szaporodik, Endrőd ontja az embert, s rögtön ott van, ha egy kis rés nyílik a gyomai határban, legyen az földdarabka vagy béresség, tanyaság. Ahol az endrői ember megveti a lábát, ott gyökeret is ereszt. Gyoma az adott helyzetet őrzi, az adott földet és élet színvonalat akarja megtartani, Endrőd pedig hódít, szalmazsálba is megkapaszkodik. Gyoma igazi mezőváros, a polgárosodás külső jeleivel, módos kőházakkal, Endrőd azonban falu, külsőleg is belsőleg is. A gyomai gazda 40., de legkésőbb 50. életéve után otthagyja a tanyát, s végképpen a 'városba' költözik; eztán már erejét teljesen a "nyugalomnak", vagy pedig a közéletnek, esetleg a menyecskeknek szenteli. Példát szolgáltat erre a tömérdek nyugdíjas, főleg al-tisztek, kik még java korukban Gyomán telepedtek le, és mint fogyasztók s kupecskedő vállalkozók élénkitik a helyi életet. Endrődön a paraszti életforma még töretlen. A módos paraszt nem adja ki kezéből a gyeplőt, dolgozik, vállalkozásokon tőri a fejét, bérletet ragaszt a földjéhez. A módos parasztlány Endrődön selyemharisnyát húz, s kosztümbe öltözik, de

kendőt köt a fejére. A paraszti életforma szimbólumát nem hagyja el.

Gyoma a józanság földje. S e józanság politikai téren a régi népi kollektivitást, közösségi érzést, tudatot is megőrizte bizonyos mértékben. Társadalmi téren a 'holdarisztokrácia', a sok holdú birtokosság uralkodik, politikai tekintetben azonban megszűnik minden holdhierarchia, s minden esetben felülkerekedik a közösség érzése és tudata: a gazdák közös frontot alkotnak a mezei és ipari munkássággal. A gyomai paraszt eredendő ellenzéki. Megszokta száz esztendő alatt, hogyha hű akar lenni önmagához, nem is lehet más. A hatalom politikai ágensei és irányító tényezői itten mindig a beköltözött vagy idehelyezett idegenekből kerülnek ki, a bennszülött nem is tehet mást, megellenzi politikájukat és törekvéseiket. Nincs olyan ellenzéki mozgalom, mely visszhangra ne talált volna Gyomán, még Nagy György egykori köztársasági pártjának is sok híve volt, s 1922-ben országos 'megbotránkozást' okozott, hogy a gyomai magyarok még mindig a köztársaságot éljenzik. Politikai kultúrájuk természetesen alig van. A polgári pártok mindkét oldalon gondoskodtak róla, hogy ne is legyen. Akkor megszűnnék a nép kezelhetősége, a „fellelkesítés” lehetősége, s színvonalat követelne a jelöltől, bármilyen pártot képviselne is az. Az uralkodó politikának azonban volt egy áldásos hatása. Egy táborba verte itt a parasztságot és munkásságot egyetemét: a népjogok kiterjesztése érdekében, s a népjogok megnyirbálói ellen. Ez egyelőre a megfogható magyar mezei program.

E közösségi hajlamnak, illetve a lappangó hajlam politikai kibontakozásának megvannak a maga gyakorlati eredményei is. Az építőmunkások 42 tagú szakszervezete 1923-ban építő-szövetkezetet alakított. A szövetkezet a semmiből, minden alaptőke nélkül született, s nagyarányú építkezéseket vállalt. Nem gyűjtött tőkét, hanem a lehető legjobb munkabérek nyújtotta. Az angol építő-szövetkezetek indították útnak e magyar mozgalmat, 34 alakult az országban, de csupán a gyomai működik s virágzik mind-

maig. A tőkét az egyéni becsület pótolja s a szövetkezet minden munkavállaláshoz megkapja a szükséges anyagokat hitelbe. A polgári irányhoz tartozó nagykereskedő örömet pártolta a szocialista munkások vállalkozását, ami mélyen rávilágít Gyoma lelkületére.

Szövetkeztést csináltak a gazdák is. Egy nagy gabonacég megbukott. A gazdák megvették a cég gabonátárolóját s gabonabevásárló szövetkezetet alakítottak. Emellett rátértek a gyümölcs és a kertészeti cikkek értékesítésére. A finneknl e nyáron is 70 fillér volt a salátának való paradicsom. Abból indulnak ki, hogy még termoszkocsiban is érdemes szállítani, így is 20-25 fillér jut különként a gazdáknak. Érettségizett s nyelveket tudó fiatalembereket alkalmaz a szövetkezet, s minden módot megad nekik, hogy gabonakereskedőkké nőjenek. Ugyanezt látjuk a makói hagyományosveteknél: titkárakat évente külföldi tanulmányútra küldik. A szövetkezeti mozgalom, ha alulról indul, új közigazdasági vezetőség neveléséhez fog. S tévhit az, hogy a magyar népnek nincsen érzéke a szövetkezet iránt, valóban csupán burjánzó álszövetkezeteinket utálja. A gyomai szövetkezeteknek 10.000 pengő alaptőkére volt szüksége, 22 gazdát hívtak össze, kik együttükben 18.000 pengőt jegyeztek, s kijelentették, hogy szükség esetén a kétszeresét jegyzik.

A szövetkezeti mozgalomnak nagy segítőtársa a tőke gyomai megtakarítása. Megbukott egy nagy gabonacég túlméretezés miatt, egy másik a gyarló vezetés folytán, egyik álszövetkezet s egy kereskedelmi részvénytársaság hasonló okból. Csak az egyik százpengős kárt okozott a gazdáknak. E bukások okai a gazdák eladósodottságának, de egyúttal szövetkezésre ösztönzik őket. A Hitelszövetkezet viszont egész egyedülálló módon minden száz békebeli koronát 25 pengőre szanált. Azt is meglátták a gazdák, hogy a kis, de egységes és gazdasági szövetkezéssé fejlődött munkásszervezet milyen politikai súlyt képvisel. A példák itt valóban nevelnek."

Mementő!



Mindenszentek napján Körösszegapátiban voltam. Megható (s talán társadalmunkban még nem mindennapi) látványban volt részem. Miután a község virágdíszbe öltöztette a temetőt, nem feledkezett meg azokról sem, akik az I. és II. világháborúban áldozták életüket a hazáért, akik '56-ban a szabadságért a legtöbbet adták, az életüket, vagy akiket az idegen rendszer később küldött vesztőhelyre, vagyis legyilkolt. Felemelő érzés volt látni, amikor a szózat hangjai mellett méltóságteljesen lépkedtek a koszorúvivők. Nem lehet leírni az érzést, amely akkor eltöltött. A gondolat, mely akkor fejembe ötlött, az volt, hogy mire képes az a nép, aki nem tagadja meg a múltját, hanem erőt merít abból. Az ünnepi megemlékezés csodálatos eseménnyel folytatódott, ami miatt tulajdonképpen Körösszegapátiba utaztam: a temető díszparcellájában elkészült a hősök sírkertje. Amit meglátva, földbe gyökerezett a lábam. Tessék kérem, a kedves Olvasónak ránézni a mellékelt fényképekre, a hatalmas kopjafára, amely



alatt az újra temetett, kivégzett katonák hamvai nyugszanak, s nevelik a köralakban elhelyezett márványlapokra vésetett.

Mártíromságuk rövid története a következő: 1944. október 16-án vonultak be e helyre a szovjet csapatok, s hoztak magukkal 16 magyar hadifoglyot. Őket egy ház pincéjébe zárták. Pár nap múlva a kert végében barbár, s minden nemzetközi egyezményt meggyalázva, legyilkolták mind a tizenhat magyar katonát. - A szeghalmi gimnázium egyik tanára is köztük volt Koppányi Imre, aki nekem is tanárom volt. Így, mint öreg diák, egy volt osztálytársammal együtt képviseltük az intézményt. - A község népe szedte össze a legyilkolt áldozatokat, tisztességgel eltemették, s évtizedeken keresztül gondozták sírjukat.

És ugyanezek az emberek most olyan végső nyughelyet emeltek hamvaik fölé, amely, példa nélkül áll talán az egész országban. Aki teheti, látogasson el ide, s rója le kegyeletét az emlékmű előtt, mint ahogy a község népe is teszi minden év november 1-én.

Az újratemetés megható ünnepét a katonai díszpompa még nagyszerűbbé tette, a Debreceni Dandár részvételével és Benkó Tibor dandártábornok parancsnokságával.

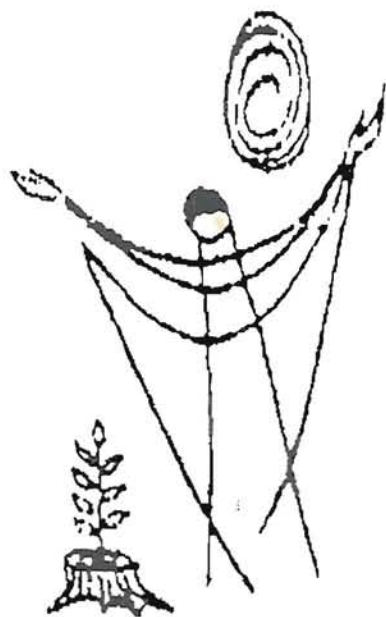
Képviselték magukat a Belügyminisztérium, a Hadügyminisztérium, és a Hadisírgondozó osztály, akik hozzájárultak az emlékmű felállításához. Jelen voltak az ünnepségen a kivégzettek hozzátartozói, akik még élnek, az országgyűlési képviselők, a Megyei Önkormányzat képviselői és sokan mások.

Felemelő volt a diák önkormányzat fogadalma, hogy az emlékmű soha nem lesz virág nélkül, s annak gondozását is vállalták.

Hosszan lehetne még méltatni az ott látottakat, de szándékom csupán az volt, hogy tudósítsak arról: van egy kis település az országban, amelynek polgármestere Dani Imre, súlyos betegségből felépülve megszervezte e méltó ünnepséget, s 40 év után méltó emléket állított azok tiszteletére, akik a hazáért áldozták életüket. Köszönet illeti Horváth Gyözőné alpolgármester asszonyt is, de körösszegapáti minden polgárát!

Polgármester urak! Vegyenek példát Körösszegapátitól, amelynek lakosaira a legnagyobb hálával gondolok.

Vaszkó András



Imádság Magyarorszáért

Áldd meg Uram Magyarországot,
Áldd meg, Uram a Te magyarnéped!

Oldozd fel és szabadítsd meg

ellened, mások, önmaga ellen elkövetett bűneitől,
az erkölcs terén,
szociális, gazdasági téren,
a természet, az élet, az egész emberiség
ellen elkövetett bűneitől,
saját múltját, jelene és jövője ellen elkövetett
számátlan bűnétől!

Szabadíts meg minket Uram,

a gyűlölködéstől,
a széthúzástól,
a rövidlátástól,
a kapzsiságtól,
a gyengeségtől,
a kítartás hiányától!

Segíts minket, Uram,

hogy a jó győzzön és ne a gonosz,
az igazság ne a hamisság,
az erő és ne az erőszak,
a szeretet, ne a gyűlölet,
a józanság, ne az indulatok
a megfontolás, ne a kapkodás
az okosság, ne az ostobaság
a szorgalom, ne az irigység
a tehetség győzzön, és ne a könyöklés!

Szabadíts meg minket, Uram a gonosztól és
minden rossztól,

oltalmaz és védelmezz minket a súlyos
csapásoktól!

Szenvedő testvéreinket különösen segítsd meg!

Adj nekünk bort, búzát, békességet!

változtasd át a bort a Te Szent Véredde,
a búzakenyeret a Te Szent Testeddé,
a békét, a Te békédet, örök örömmünké!

Mária néni meséi



Kedves gyermekek!

Közeleg a Karácsony szent ünnepe. Éppen ezért, most nem mesélek nektek, hanem verseimet küldöm hozzátok, így ünnepelek veletek, áldott, szent, és boldog ünnepeket kívánva nemcsak nektek, hanem szüleiteknek, nagyszüleiteknek, a dédúrnáknak, keresztúrnáknak, testvéreiteknek s mindazoknak, akikkel testben, lélekben együtt ünnepelek.

KARÁCSONY

Az égen áldott csillag égett,
Fenn ragyog vezérlőn máig,
Kíséri Krisztus földi útját
A jászoltól a Golgotáig.

Kíséri lelkem szárnyalását,
Magasba szökken újra, s újra,
Mert égi láng lobog mögötte
Sötét felhő, ha eltakarja.

Homályba hull hitem, s reményem,
Könnyes fohász a sóhajlásom,
S fellobban újra tiszta fényem.
Könnyes fohász a sóhajlásom.

Tenyerem fészken csöpp keresztet
Ringatok féltő öleléssel,
Hogy Jézusunkat vétek árja
Ne sújtsa már több szenvedéssel.

És szól az Úr csönd rejtekéből,
Ne félj! Lesz holnapja a mának!
Maradj igaz, és égig ér így
Szelíd szava minden imának.

Bár fáj a szó, mely bánt és megtagad,
Fáj a kéz, mely keresztet ledönti,
És fáj a könny, amely a vétkezéskért
Anyám szemét oly gyakran előnti.

De ég a csillag és ráragyog, mint
Irgalom, békém remény sugára,
A megbocsátó, áldott szeretetnek
Gyertyavilágos, szent karácsonyára.



Áldott, gyönyörű csillagásban!
Mert karácsony van.
Ez a legtisztább, legszebb ünnep,
Ilyenkor egy napra messze tűnnek
A háborgások, a févelgyések,
Az egymás szóval megverések,
És kivirágzik a szeretet.
Jöjji! Megfogom a kezedet.
Örülj velem te is a fénynek,
Kicsi Jézusunk ünnepének!
Mert ez a békesség! Hidd el
Soha nem múló igaz hittel,
A mindig égő gyertyák fénye,
Jövendőnk áldott, szent reménye.



GYERTYALÁNG

Gyertyaláng, gyertyaláng,
Áldott boldogságod
Ragyogja be fényesen
Az egész világot

Zöld fenyő, zöld fenyő,
Díszruhát vedd fel,
Ünnepiösen ünnepelej
Víg gyereksereggel

Jézuskám, Jézuskám!
Örvendezve várunk,
Lépj át szívünk kapuján
Lakj örökké nálunk!

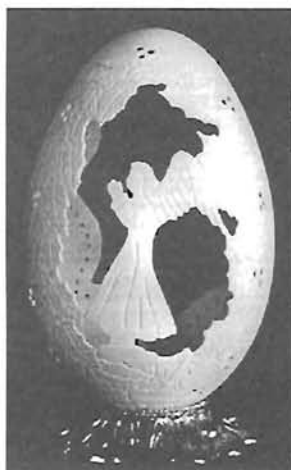
Karácsony, karácsony
Születésed napja,
Téged köszönt a világ
Apraja és nagyja.

IVÁNYI MÁRIA

GYERTYAGYÚJTÁS

Csak álltam ott és néztem,
Hogy gyúlnak ki a fények!
Hogy ujjong a sok kicsi lélek!
Ajkuken felröppen a sóhaj,
Szívükben valóság lett az óhaj.
Nézd! Ugye gyönyörű! Látod?
A fény átöleli a világot!
Szikrázva, mint megannyi csillag!
És betölt mindent,
És száll a fenyőillat!
Mert karácsony van!
Ünnep a nagyvilágon.
Öröm ragyog ma sok, sok ágon,
Kint a tereken és bent a házban,

Karácsonyi téma – tojáshéjból



Irodalmi oldal



Illatos mezők

V. (befejező rész)
Köszönöm, hogy tanár lehettem.

És ezzel, azt hiszem, vége is a mezei kóborlásnak; a többi valódi magaslati levegő. Három évig dolgoztam a Szépirodalmi Könyvkiadóban, lektorként; az igazgató, Illés Endre hívott oda; aztán még tizenegy évet töltöttem el a Nagyvilág című folyóiratnál, ahová én kértem át magam, a kevésbé ismert tengerentúli – az afrikai, az ázsiai, a kanadai, az ausztráliai, az újjeländi – irodalmak rovatvezetőjének, Kéry László főszerkesztő keze alá. Rettegéssel teli évek voltak, lenyűgözőtől a feladat nagyszerűsége: Krúdyt, Tömörkényt, Magyar népdalokat, Magyar népballadákat szerkeszteni, bele ne bukják a tollam, s aztán Soyinkát, Öe Kenzaburót, Margaret Atwoodot, félre ne értek belőlük valamit, magyarán, le ne zuhanjak onnét, abból a nagy árnyakkal teli varázserdőből, ahol kollégáim szemlátomást otthonosan mozognak, s valami budapesti biztonsággal, olyannyira, hogy amikor a kiadóban megemlítem, az irodalmi szószátyárság hamarosan úgy eláraszt minket, mint nemrég a 60-as évek „közéleti” költészetére, egy kolléga azt feleli: „maga is elég vén marha”, és nincs párbajképes férfi a közelben, s aztán a folyóiratnál afrikai eredetmondákkal jelenek meg, népmesékkal, kopt-keresztény szerelmes verssel, és egy kolléga megjegyzi: „aki meséket hoz ide, menjen a „Dömögő Dömötörhöz”, hát ez vagyok, mint „rovat”, ready for the defence, mert a világirodalmat úgy képzelem el, Thomas Mann mellett az eredetmondáknak is helyük van benne, sőt, Thomas Mann naplója csak jobban felragyog attól, ha mellette azt olvasom: „És Queno legyőzte a halált.” Botladoztam hát ebben a varázserdőben, hol bódult királynőnek, hol orra bukó mesterembernek éreztem magam, és Illés Endre rejtélyesnek látszott, mint Alvilág című novellájának betörői, akik azért kímélik meg egy beteg öregasszony életét, mert elolvassák az éjjeliszekrényen heverő kórházi leletet – latinul! -, Illés tudta, hogy az irodalompolitikusok, akik belebeszélnek a munkánkba, annyit értenek a diagnózishoz, mint a betörők, mégis az írókért hajlandó volt verekedni, a munkatársaiért nem: „Más az irodalom – mondta -, és más az irodalompolitika.” És nevetett a szeme.

Kéry László nemcsak rejtélyesnek akart látszani: az is volt. Könnyű volna Oberon szerepét osztani rá – Demetrius volt, vagy Lysander, maga is tévelygő. Hogyan lehetne másképp magyarázni, hogy egy évfordulón kijelentette: büszke rá, hogy a nyomdász szakszervezet tagja lehet? Kit érdekelt a szakszervezet a nyolcvanas évek derekán? Mi más lehetne a magyarázata annak, hogy a többi lap ez idő tájt már benne volt a politikai forrongásban, míg a miénk csupán merészen erotikus volt, mintha beszínezné a hályogot az emberek szemgolyóján! S miképpen magyarázható, hogy Tom Stoppard új darbjáról, amely egy szovjet elmegyógyintézetben játszódik, egy angol kritikus szemtelenül leírja a lapban:

merészsége annyi, hogy a zenekart fölviszi a színpadra!! Igazságtalan vagyok. Az angol kritikus ismerte a játékszabályokat. Kéry pedig elhitte, el akarta hinni, hogy a betörők tudják a diagnózist. Ezért az ő szempontjuk szerint járt el, ha valamilyen munkatársát megvédte, vagy nem védte meg, s akit nem védett meg, attól másnap szorongva bocsánatot kért (Illés Endre pénzjutalmat adott, Kéry László jószavakat). Szorongott. Ha valakinek a halálhíre eljutott hozzá, hamarosan látuk, nevet, tréfálkozik, famous last words, mondja, híres utolsó szavak. Kellemetlenül éreztem magam, néhányszor megszegényítettem, nyilvánosan is, pedig tudnom kellett volna, mi az ha Sinkó föláll, s a II/f előtt azt mondja: „össze tesszük téveszteni Török Bálintot Balassi Bálinttal”, de haragudtam, hogy nevet, amikor simi kell, hogy X mellé áll, amikor Y-nak van igaza, hogy fordítva működnek a reflexei; nem figyeltem föl rá, hogy izzad a homloka, párás a szemüvege, szaporodnak a szívpanaszai, hogy alakján átdereng az a fiatal adjunktus, aki 1957-ben vállalta értem a felelősséget, aki a III. Richard 1955-ös bemutatójáról megírta, hogy az írnok szavaiban – „Ocsmány világ ez! Azért pusztul el, mert ilyen bűnökről hallgatni kell” – ott egy egész elrohadt rendszer ítélete, nem, a tisztánlátás nem vész el, csak bepárasodik, a Hamlet-könyvet, két évvel Kéry László halála előtt, az a fiatal adjunktus írja, ezzel az irgalmatlan címmel: Talán álmodni, és a könyv egyik mondata ott kiabál Hamletről, hogy „akkor a legkegyetlenebb, mikor megkíméli az imádkozó Claudiust, mivel nem akarja a mennyországba segíteni”, holott mindegy, hogy Hamlet mit mond, a fontos mégiscsak az, hogy nem öli meg az embert, aki imádkozik.

Valamelyikünk fordítva lát. Valamelyikünk fordítva ítélkezik.

Mindegy mostmár. Letelt a munkaidőnk, tanár úr, nem tudjuk megbeszélni, mi félelmesebb, álmodni vagy a gondolatlót halványra betegedni.

A hetvenedik születésnapjára, még ideát, írtam egy limericet.

Kéry László/ 70

Volt egy professzor, jó Kéry László,
Ki tudta, hogy soha sincs zárzó:
mert urallhat Ural,
és repülhet turul,
ha Hamlet az igazi zászló.

Loboj királyfi.

Köszönöm, hogy tanár lehettem.

Gergely Ágnes

Savokház

Csemege

Ct.: Tímár Vince

**Partner üzlet-
ház tagja**

Kedves vásárlóink!
Termékeinkkel mindig az Önök szolgálatában állunk!

☞ Folyamatosan friss húsok

- ☞ akciós termékek
- ☞ kolbászhus minden mennyiségben
- ☞ cukrászsütemények
- ☞ tortarendelést felvesszünk

Blaža u.27. Tel.:386-691
Nyitva tartás: hétfőtől péntekig 6-tól 18 óráig
szombaton 6-tól 14 óráig
vasárnap 7-től 11 óráig.



zepén elosztjuk. A tésztát mindkét oldalról ráhajtjuk, majd tésztazzal lefelé sütőpapírral kibélelt tepsibe fektetjük. Bekenjük felvert tojásfehérjével és előmelegített sütőben 180-200 fokon kb. 40 percig sütjük. Csak ha teljesen kihűlt vagy még jobb ha csak másnap vágjuk vastag szeletekre.

Seidl Ambrus

NÉPI MONDÁSOK AZ IDŐJÁRÁSRÓL december

1-én Oszkár napi éles szél, négyheti széllel jár
21-én Disznós Tamással kemény hideg jár
24-én Ha Karácsony éjjelén keletről fúj a szél, marhadögtől, ha nyugatról, emberhaláltól,
ha délről, betegségtől félj. Ha északi a szél, akkor jó lesz az esztendő
26-án István napi napsugár drágaságot hoz

Szólások

Dér után itt a tél
Karácsony után egy tyúkléppel nyúlik a nap
Nem eszi meg a kutya a telet



SPORT

„Egyik szemem sír, a másik meg nevet” mondanák a régiek az alábbi eredményeket olvasván. A dicsérendő: Gyomaendrődi FC a Megye I. osztályban bajnokság élére tört.

Gyomaendrődi VSE pedig az MB. III.-ban az utolsóelőtti helyen kullog.

Íme a krónika:

Október 20. Gyomaendrődi VSE – Örkény 0:1.

Az első félidőben két alkalommal is szembetűnő hibát követett el a játékevezető. Kovács, majd Palyusik került biztos helyzetbe, mikor súlyos szabálytalanság árán szerelték, s a sip néma maradt. A 82. percben tumultus támadt a hazai kapu előtt. Gyenge felszabadító rúgás után vendég gól döntötte el a három pont sorsát. A csapat legjobbjá Csikós volt. Csapatunk a tabella 10 helyén áll.

Megye I. Oszt.

Újkígyós – Gyomaendrődi FC 1:3. Gólszerzők: Hunya, Orovecz, Bela.

A Gyomaendrődi FC a tabella élén áll.

Október 28. Izsák – Gyomaendrődi VSE 3:2

Az első félidőt ellazsálták a vendégek, s mikor a hazaiak már 3 gól-

lal vezettek, ébresztőt fújtak, szinte megtáltosodtak a mieink. Közel jutottak a pontszerzéshez, ám a végeredményen változtatni már nem tudtak. Jók voltak: Hanyecz, Solyom, Tóth

Csapatunk a tabella 11 helyére csúszott le.

Megyei I. oszt.

Gyomaendrődi FC – Vésztő 0:0. A hazaiak közelebb álltak a győzelemhez, de a csatárok gólképtelennek bizonyultak az elszántan küzdő vendégek ellen.

A csapat a tabella 2. helyén áll.
November 4. Gyomaendrődi VSE – Kondoros 1:2

22 perc: Janis szemfülessége gólt eredményezett. Vezetés a vendégeknek.

50. perc: Palyuska lerántásáért kapott tizenegyest Bélteki értékesítette. 1:1.

60. perc: Az elkönnyelműsködött védelmi akcióból szerzett győzelmet Kondoros. Egyenlő erők küzdelméből a harcosabb vendégek győztek.

Csapatunk lecsúszott a 12. helyre.

Megyei I. oszt.

Mezőhegyes – Gyomaendrődi FC 1:3. A csapat a tabella élén áll! Gratulálunk!

Márton Gábor

Izós ízek

December, Karácsony

Gyümölcs kenyér ünnepi alkalomra

Kelt tészta: bő 30 dkg sima liszt, 6 dkg vaj, 5 dkg porcukor, csipet só, 1 tojás sárgája, 1 dl tej, 2,5 dkg élesztő, 0,5 dl sűrű rum, vaníliás cukor, kevés citromhéj
Töltelék: 40 dkg aszalt szilva, 20 dkg aszalt sárgabarack, 20 dkg aszalt körte vagy ananász, 15 dkg aszalt papaya, 10 dkg mazsola, 5 dkg durvára vágott cukrozott narancshéj (aranzini) 1 dl sűrű rum, kevés őrölt fahéj, őrölt szegfűszeg.

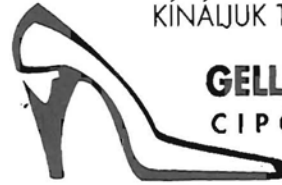
Az aszalt gyümölcsöket apróra vágjuk, rummal, fahéjjal, szegfűszeggel összekeverjük, szobahőmérsékleten pihentetjük fél napot. A lisztet, porcukrot gyúródeszkára szitáljuk, hozzáadjuk a vajat, tojássárgáját, a felfuttatott élesztős tejet, sőt, vaníliás cukrot, a rumot és a reszelt citromhajat, mindezt sima, kemény tésztává gyúrjuk, betakarjuk és fél órán át kelni hagyjuk. A megkelt tésztát elfelezzük, majd mindkét felet belisztezzük. Külön kinyújtjuk kb. 4 cm vastag téglalappá majd a tölteléket két egyenlő részre osztva hosszában a tészta kö-

zárta felét a tészta közelebb álltak a győzelemhez, de a csatárok gólképtelennek bizonyultak az elszántan küzdő vendégek ellen.



**NŐI CIPŐT
A GYÁRTÓTÓL!**

A KLASSZIKUS MODELLEKTŐL A MAI
DIVATIG SZÉLES VÁLASZTÉKBAN
KÍNÁLJUK TERMÉKEINKET.



**GELLAI LÁSZLÓ
CIPŐGYÁRTÓ**

GYOMAENDRŐD, FŐ ÚT 140/2 • TEL: 06-66-283-359

A TURUL CIPŐ KFT



Felvételre keres varrónőket, cipőfelsőrész-készítőket és cipőgyártókat gyomaendrődi, dévaványai és kamuti telephelyeire, tartós munkára, jó kereseti lehetőséggel.

Vidékről bejárást térítjük, vagy megoldjuk.

Érdeklődni lehet: 66/386-251 telefonon Oláh Ferencnél

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK



„Nem múlnak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

BÁCSI ISTVÁNNÉ DIÓSZEGI ZSÓFIA, aki a Vízműsor 6. sz. alatt élt, 97 éves korában november 5-én eltávozott az élők sorából. Gyászolják: gyermekei, azok családjai, a rokonok és az ismerősök.

BULA IMRÉNÉ KISZELY MÓNICA, aki a Fő út 41. sz. alatt élt, 89 éves korában október 31-én visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászol-

ják: gyermekei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

DOMOKOS IMRE, aki a Vásártéri Ltp. 21/B. szám alatt élt, 59 éves korában november hónapban elhunyt. Gyászolja családja.

Ózv. FORGÁCS JANOSNÉ CSATÓ ETELKA, aki a Kossuth úton lakott, november 6-án 77 éves korában rövid szenvedés után véget ért földi pályája. Gyászolja családja.

GELLAÍ MIHÁLY, aki a Hídfő u. 8. sz. alatt élt, rövid szenvedés után október 29-én 78 éves korában eltávozott az élők sorából. Gyászolja családja.

GIRICZ LAJOSNÉ FEKÉCS ROZÁLIA, aki lakott Újkert sor 1. sz. alatt, október 28-án 79 éves korában elhunyt. Gyászolja családja.

GYURICZA LÁSZLÓ, aki a Szőlőskert u. 1. sz. alatt élt, november 15-én váratlanul 82 éves korában befejezte földi pályafutását. Gyászolják: gyermekei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

JUHOS MÁRIA, aki a Vásártéri Ltp. 29/A. szám alatt élt, november 7-én 53 éves korában elhunyt. Gyászolja a család, a rokonság és a barátok.

KIS MIKLÓS, aki Losonczy u. 6. sz. alatt élt, november 18-án 59 éves korában befejezte földi életét. Gyászolja családja.

KURILLA MIHÁLYNÉ PORUBCSÁNSZKI ESZTER, aki V. Ker. 157. sz. alatt élt, hosszú betegség után október 24-én, 83 éves korában ért véget földi élete. Gyászolja családja.

Cs. NAGY ENDRE, aki a Katona József u. 6. sz. alatt élt, október 19-én 97 éves korában visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolja családja.

SZILÁGYI LÁSZLÓNÉ GECSEI RÓZA, aki a Blaha L. út 2. sz. alatt élt október 28-án 79 éves korában befejezte földi pályáját. Gyászolja családja.

SÓCZÓ LAJOSNÉ HORNOK MARGIT, aki Szegeden élt (volt Blaha u. 24-sz. alatti lakos), november 19-én hosszú szenvedés után 90 éves korában visszaadta lelkét Teremtő Urának.

Gyászolják: menyei és unokái, dédunokái, keresztányjai testvére, unokahúgai és unkaöccsei.

SZUJÓ VINCÉNÉ KOVÁTS VERONIKA, aki Hunyán az Alkotmány u. 25. sz. alatt élt, november 9-én 77 éves korában váratlanul, de felkészülten, a Mindenható Istennek ajánlva lelkét távozott az élők sorából. Gyászolják: férje, fia, menyé, unokái a rokonság és a Mária Társulat tagjai.

SZUROVECZ MENYHÉRT, Aki Hunyán élt a József Attila u. 7. sz. alatt, november 6-án hosszú szenvedés után 74 éves korában szentségekkel megerősítve költözött az Örökkévalóságba. Gyászolják: felesége, fia, menyé, unokái, anyósa és a rokonság.

TIMÁR LÁSZLÓ, nyugalmazott alezredes, endrői születésű, szentendrei lakos életének 62. évében váratlanul elköltözött az élők sorából. Temetése szentendrei temetőben december 11-én volt. Gyászolják családja, a rokonok és az ismerősök.

TÓTH IMRÉNÉ CZIKKELY ETELKA, aki lakott V. Ker. 83/1. sz. alatt, november 6-án életének 88. évében elköltözött az élők sorából. Gyászolják: gyermekei és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

Ózv. UGRIN ISTVÁNNÉ GYURICZA MÁRIA, aki Szegeden élt az Olajos u. 2. sz. alatt (Volt Dózsa Gy. u. 9. sz. alatti lakos) november 13-án 90 éves korában rövid szenvedés után lelkét Teremtőjének ajánlva fejezte be földi életét. Gyászolják: gyermekei, menyé, unokái és dédunokái.

VÉHA MIHÁLYNÉ JANTYIK MARGIT, aki Békés, Mátyás kir. út 26. sz. alatt élt, november 3-án életének 86. évében hosszú szenvedés után lelkét Teremtő Istenének ajánlva elköltözött az élők sorából. A hunyai temetőben első férje hamvai mellé helyezték örök nyugalomba. Gyászolja családja.



Békesség haló porajkon,
fogadja be őket az Ur
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

HÚSVÉT RÓMÁBAN - Firezne a reneszánsz bölcsője

Időpont: 2002. március 28. - április 4.

Utazás: Neoplán típusú autóbusszal, WC, büfé
Szállás: 1 éj Velence környékén, 4 éj Rómában, 4 személyes, komplett konyhás, WC, zuhanyzós mobilhóban

Ellátás: önellátás

Idegenvezetés: végig az út során, Davidovics László, idegenforgalmi manager

Részvételi díj: 65000 Ft (irányár)

PROGRAM

Március 28. Indulás kb.19.00-kor Gyomaendrődről. Folyamatos utazás kisebb megállásokkal.

Útvonal: Budapest - Veszprém - Rábafüzes - Gratz - Klagenfurt - Udine.

Március 29. Érkezés a reggeli órákban Velencébe. A vaporettoval (kis hajó) behajózunk a városba. Városnézés: Söhajok hidja, Szt. Márk tér, Doge palota, Rialto híd, séta a lagúnák mentén. Este felé elfoglaljuk a szállást.

Március 30. Indulás a reggeli órákban Rómába, kisebb megállásokkal. Érkezés az Örök Városba, szállás elfoglalása, séta a tengerparton.

Március 31. Délelőtt részt veszünk a Szt. Péter téri a pápai húsvéti misén. Délután - Róma barokk

szökökutjai: Trevi Kút, Piazza Navona, Spanyol Lépcső.

Április 1. Délelőtt megnézzük a Colosseumot, az ókori Róma központját- a Forum Romanumot; délután-a Capitolium, Velence tér, Igazság Szája, Circus Maximus

Április 2. A Vaticani Múzeumban megnézzük a Sixtusi Kápolnát, utána - a Szt. Péter Bazilikában - az apostol sírját és a világhírű műremekeket. Elsétalunk az Angyalvárhoz, a Tevere folyóhoz. Szállás elfoglalása.

Április 3. Reggel indulunk Firenzebe. Városnézés: Dóm, Sta.Croce templom (Michelangelo sírja), Ponte Vecchio, Palazzo Vecchio, Medici Palota. Este indulunk haza.

Április 4. Érkezés Gyomaendrődre a délutáni órákban.

A programok sorrendjének változtatási jogát fenntartjuk. Díj 50% a-2002. február 1-ig. fizetendő be.Az ár nem tartalmazza : biztosítást, múzeumi belépőket.

Belépődíjak: Sixtusi Kápolna - kb.2500 Ft/fő, Colosseum - kb.1800 Ft/ fő, Velencei hajózás-kb. 1700 Ft/ fő, napijegy Rómába - kb.900 Ft/ nap
Jelentkezés és bővebb felvilágosítás: Gyuriczáné Szabó Erzsébetnél, a Szt. Imre Róm. Kat. Plébánián hivatali időben. Tel : 66/283-940

Tornatermet építünk



November 7-én felvonult az építőbrigád, és elkezdte a munkaterület kialakítását. Az udavart lerekesztették kerítéssel, hogy a gyerekek véletlenül se kerüljenek veszélyes területre. 8-án Gyulay Endre püspök úr megtekintette az előkészületeket. 12-én történt az első kapavágás, elkezdték az alapot ásni.



A KERTBARÁT KÖR ÜZENI...

Temetőkert, sírkert, gyümölcsöskert

„Hová lett a tarka szivárvány az égről?
Hová lett a tarka virág a mezőkről?
Hol van a patakszaj, hol van a madárdal,
S minden éke, kincse a tavasznak s nyárnak?
Odavan mind! Csak az emlékezet által
Idéztetnek föl, mint halvány síri árnyak.
Egyebet nem látni hónál és fellegnél;
Koldussá lett a föld, kirabolta a tél.”

Részlet Petőfi Sándor: A téli esték c. költeményéből

A temetők az évszázadok során különböző területeken létesültek. Kezdetben fás területek (erdő) széllein temetkeztek. A honfoglaló magyarok a település szélén tervszerűen alakították ki temetőiket. Sok helyen, ahol a templom a falu szélén állott, oda kellett temetni az elhunytakat. László és Kálmán király ezt törvényben is előírta, melyet az 1800-as években szüntettek meg. A keleti népek (kirgiz, tatár, vogul, osztyák, cseremis) temetkezési szokásaikból maradt ránk a „fejfa, kopjafa” állítása. Rendszeressé csak a török hódoltság idején vált.

Ahol nem a templom mellett alakult ki a temető, ott árok (Endrőd Szarvasvég), vagy különböző növényekkel (koronaaak, orgona, tamariskusz, lincom) vették körül. A bűnösöket, öngyilkosokat a mély árok szélén temették el.

A középkori temetőkben a sírokra még virágot nem ültettek. Ez a keleti kereszténység szokásaira utal, melyet érdekes módon az iszlámvallások is átvettek. Ebben az időben erdei fák fordulnak elő a temetkezési helyeken (kőris, vadgesztenye, kecskerágó), ugyanis a népek hitvilágában az élő fák, bokrok „lélek-lakó” helyek. Feltehető, hogy ennek a hagyománynak megtestesítője az unokáknak ültetett fa, amit a költő így fejezett ki versében:

„Ezt a diófát a nagyapám ültette,
Árnyékában nem ült, gyümölcsét nem ette,
Nem maga hasznáért, másért cselekedte:
Unokái áldják emlékét érette.”

(Elemi iskolás koromban tanultam ezt a kis verset, ami a tankönyvünkben volt, de azóta sem találkoztam e sokat mondó sorokkal.)

A gyümölcsösök kezdetben erdei tisztásokon, majd sírkertekben létesültek. E szokás kialakulásához feltétlen hozzájárultak bibliai hatások. Ugyanis a hitű ember az édenkertet öntözhető, művelhető kertnek képzelte el. A temetőkertben lévő gyümölcsfa, életmotívumot is betöltött. Ezért sokan ültettek gyümölcsfát hozzátartozóik sírjára, mely nemcsak hosszú évtizedekre emléket állított, de haszonnal is járt. Ambár a fák termését nem fogyasztották el, megvárták, míg lehullott. Az összeszedett gyümölcsből (alma, körte, szilva) cefrét, s végül pálinkát készítettek. Ezt nevezték „hóttak adójának”.

Nem szabad elfeledkezni arról, hogy a korai feudalizmus idején a szerzetesek sokat tettek a gyümölcsstermesztés fejlesztésében egész Európában.

Kimondottan dísnövények csak a 18. században jelentek meg temetőinkben. Vágott virággal való díszítés pedig csak a 20. században terjedt

el. Vannak, akik kúszó növényekkel (borostyán, borókafenyő) telepítik be hozzátartozóik sírját, melyek a régi gyepes sírhantokra emlékeztetnek. Ugyanis a fű zöldje a remény, a feltámadás jelképe. Gyermekkoromban a vágott virágot nemcsak a sírra, hanem a fejfára is felkötötték díszítésül.

A kereszt alakú, vagy kopjafákra a hagyományoknak megfelelően a név és az életkoron kívül gyakran virág- vagy faalakot faragtak, véstek (fűzfa, lilium). Erdélyben a furfangos székelyek (közismerten kiváló faragók) a fentiekén kívül, verseket is véstek a fejfára, mely az elhunyt jellemére, egyéniségére vonatkozott. (pl. zsupori, kedélyes, verekedős stb.)

Halottak Napja közeledtével a kegyeleti kertben sokan rendbe hozták hozzátartozóik sírját. Az emlékezés napján pedig az elszármazottak hazajönnek leróni kegyeletüket. Ilyenkor öröm és bánat is a meghitt találkozás a holtak városában.

Nekünk gyomaendrődieknek sem mindegy, hogyan néznek ki sírkerteink, melynek gondozottsága hozzájárul a városkép kialakításához. Nemcsak az önkormányzat, de az egyházak is sokat tesznek temetőink rendbehozataláért. Mert ahogy gyönyörű Nemzeti Dalunk is mondja Petőfi szavaival:

„Hol sírjaink dombolrúlnak,
Unokáink leborulnak,
És áldó imádság mellett
Mondják el szent neveinket”



AGRO ÁRUHÁZ



Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.



Kedves vásárlóim!

Decembri árukinálattomból ajánlom a következőket:

- Karácsonyi díszek, díszgyertyák széles választékban
 - Ajándéktárgyak
 - Asztalterítők, fűdőszoba szőnyegek
 - Virághagymák, virágföldek
 - Műanyag és kerámia virágcserepek
 - Műtrágyák, virágtápok
 - Savanyító edények, tartósítószer
 - Gumszalmák, esőruhák, munkaruhák
 - Főliák, takaróponyvák
 - Műanyag kukák, talicskák
 - Szegek, csavarok, kéziszerszámok
 - Hűsdarálók, kolbászöltők, pörkölők
 - Üstök, üstházak, hűsgyűró edénye
- Minden kedves vásárlómnak boldog Karácsonyi ünnepeket és sikeres Újévet kívánok!

FARKAS MÁTÉ



Október 24-től november 24-ig Gyoma területén 12,8 mm csapadék esett.

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta. * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323, (06-20) 398-6781 * Szerkesztők: Bajusz Tünde, Császámé Gyuricza Éva, Cs. Szabó István, Hunya Alajos, Iványi Mária, Márton Gábor * Felelős kiadó: Vaszkó András * MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. *

HU ISSN 1586-3689 * készült: 66/283-358 Pelyva

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu